

Això començarà al proper curs.

I de professores... dius que hi ha dues companyes que s'estan formant?

No, elles...

Ja ho han fet?

O sigui, va ser un seminari que va durar una setmana, i llavors...

Això organitzat pel Departament d'Ensenyament?

Sí, per la direcció general, sí. Llavors hi van anar dues; demanaven una persona de l'equip directiu i un tutor, i hi va anar la cap d'estudis i una tutora, la tutora de P4, amb la informació d'agafar la idea i transmetre-la al claustre. I ara una mica estem treballant això, estem mirant els dossiers... perquè el que sí que volem fer és fer una programació que després podem assumir, perquè sinó engegues coses i després no te'n surts, i la gent s'acaba cremant i tal. O sigui, millor anar poquet a poquet i poder assolir el que t'has proposat, no?

Bé, vols comentar alguna cosa més que et sembli que ens haguem deixat?

No. Només ressaltar la dificultat de treballar alguns casos. Hem tingut un cas de sisè que... venia d'una altra zona i la directora de l'altra escola em va trucar i em va dir: Aquesta nena és de sisè però passa. Tu digues a Serveis Socials i ni se t'acudeixi parlar amb el pare, perquè és un tio molt violent i el teu físic perilla.

Et va dir així, tal qual?

Sí, sí, i jo bé... La nena a casa està, i la segona, que era nostra l'any passat, a casa està.

I són nenes... aquestes són paies, no són gitanes?

No, no, són gitanes. És que el problema és que com que noies... com cens de població gitana no n'hi ha ja per començar, no? Per tant... bé, és que és molt relliscós, eh?, no hi ha dades, no se sap... fins i tot alguns no deuen estar inscrits enlloc.

CEIP 25

(Presentació de l'estudi)

Em deies que teniu un programa d'absentisme?

Sí, aquí el tema de l'absentisme, per exemple, tenim una persona que cada matí surt al barri per portar els nens al centre. És a dir, quins nens són els que porten? Doncs aquells nens que les famílies entenem que estan molt desestructurades. És a dir, hi ha nens que no es desperten perquè els pares no es desperten, aleshores el nen o la nena no té la culpa. I com que aquestes famílies estan molt localitzades, doncs el monitor és el que hi ha, els desperta, pràcticament els vesteix i els porta a la classe.

I aquesta persona a on està ubicada institucionalment?

És un monitor d'aquests de migdia.

De l'escola?

Sí, fa menjador, el que passa és que és del barri i té una acceptació per part de tota la comunitat, és a dir, què entenem nosaltres per acceptació? Doncs que pot trucar a qualsevol porta. Doncs sí, la millor opció és aquesta.

I aquesta persona amb qui té relació laboral, amb l'escola?

Sí, està contractada com a monitor del temps del migdia, i a més a més té un altre contracte per fer aquesta tasca. Abans, fins l'any passat, ho feia l'administradora del centre, que és una persona que ja portava aquí vint anys i que ara s'ha jubilat. I hem recuperat aquesta figura amb el monitor.

I això ho teniu des d'aquest any. Bé, abans ho feia l'administradora. Sempre ho heu fet?

Sí, sempre ho hem tingut. Clar, és que és una dualitat, perquè després sempre hi ha nens que arriben tard doncs perquè els pares volen, vull dir per comoditat, no? Aquests són els que no deixem entrar, diguéssim que com a càstig, si un dia arribes tard doncs no entres. Però és que aquí ens coneixem tots, vull dir que saps el que té problemes i el que no en té, que té molta cara.

Bé, en tot cas això ho parlem després a partir de les dades, que serà la manera més fàcil d'omplir això. Vosaltres què enteneu per absentista?

Doncs mira, és una pregunta que nosaltres no hem definit. Nosaltres, des de fa quatre o cinc anys, des de que portem aquests estudis, un programa específic d'absentisme de l'escola, doncs el vam definir com aquell nen o nena que faltava més d'un 20% a l'escola, és a dir, el que dels cinc dies de la setmana faltava un dia estava a la ratlla, i el que faltava més d'un dia ja era absentisme. O sigui, segons el nostre criteri, el que supera el 20% és absentista.

Amb independència que aquesta absència estigui justificada o no?

No, evidentment que no. O sigui, hi ha... si un nen es trenca la cama, per exemple, com s'han donat casos aquí, que s'ha fet mal i ha estat dos mesos a casa, doncs el professor o la professora han anat a casa seva, li ha preparat treballs i tot això, però aquest nen no és

absentista. O si un nen, per exemple, ha hagut de marxar per problemes del barri, perquè aquí hi ha famílies que tenen problemes entre ells, i aleshores han de marxar dos o tres mesos del barri perquè sinó, si es quedés, tindria més problemes, no? I això tampoc considerem que sigui absentisme. L'absentista és aquell que podent venir no ve. El que té elements subjectius, diguéssim, que dius no, és que ni aquí ni a un altre lloc aniria, en aquesta situació, doncs aquest no considerem que sigui absentista.

I aquest pla suposo que neix com a resultat d'una necessitat important de l'escola de treballar aquest tema?

Home, a veure, aquest pla sorgeix en el moment en que aquí cada any s'ha anat degradant cada vegada una miqueta més el barri.

Sí?

Doncs sí, la droga està pràcticament en totes les famílies, a totes les cases.

Sí?

Sí. Doncs aleshores és clar, vam detectar que qui pagava les conseqüències d'això? Doncs bé, ho pagaven els nens o les nenes, que precisament són les persones que menys culpa tenen de tot això. I aleshores detectàvem que nens i nenes que no venien, que ja no només era perquè s'havien de quedar cuidant als petits o perquè havien de fer altres coses com anar a vendre, no. No es tractava d'això, es tractava que la família havien estat tota la nit de "juerga" o no sé què, i no havien despertat els nens, i no venien a l'escola. Doncs és clar, aquí sí que el problema és una mica greu, perquè qui hi perd és el nen o la nena. I aquí sí que el nen o la nena està totalment indefens, no? Aleshores vam dir que home, que parlar amb institucions, amb els Serveis Socials, amb l'Ajuntament, amb inspecció i tot això... Doncs que havíem de fer alguna cosa, algun programa una mica a part del que es pugui donar en altres centres. Per què? Perquè si t'hi fixes, aquí el barri està ficat a l'escola, és a dir que tota la població la tenim en 40 o 50 metres.

Tota la població que teniu és la d'aquí?

És la d'aquí, sí.

Quantes famílies hi deu haver, aquí?

132 o 133.

Deu ni do, no ho sembla.

Sí. Home, ara han acabat de tirar el barri vell, però a nosaltres pràcticament no ens ha afectat, en teníem molt poquets de nens, hi havia quatre o cinc nens només.

Llavors això es queda totalment tancat, oi? Perquè...

Sí. A més, pensa que als patis d'aquí s'han fet el que es diuen els "cuartillos", que la gent viu en 30 metres quadrats, ... una família complerta, però bé, aquí nosaltres no podem dir res. Administració ja ho sap, per això. I el tema de l'absentisme va néixer d'això, vèiem que nens que no estaven malament en el centre sinó que quan venien es relacionaven molt bé, treballaven força bé, tenien una bona relació

amb els mestres i amb els seus companys i tot això, i que tenien absències llargues en el temps però per negligència dels seus pares. Doncs aquí què? Denuncies als Serveis Socials? No fan res. Doncs mira, aquí tenim aquesta opció, doncs anem nosaltres a despertar...

I el vostre pla en què consisteix?

Doncs cada dia, cada matí, el monitor passa per les aules, parla amb els tutors o les tutores i li diu qui falta. Doncs tu ja saps, segons qui falti, doncs si és un nen que normalment se l'ha d'anar a buscar, si és un nen que se l'ha d'anar a buscar excepcionalment... I aleshores, quan té el llistat de tots els nens que falten a les aules, doncs fa el recorregut pel barri, i després dona explicacions als tutors, i amb mi concretament cada setmana fem una valoració, i potser decidim "mira, és que aquest s'ha d'anar a despertar tots els dies", "doncs el dilluns aquest el deixes sense i li fem bronca", no? Sempre estàs jugant a aquesta realitat, però bé, és el que hi ha.

I funciona?

Fins ara sí. pensa que nosaltres teníem un absentisme... O sigui, aquestes dades són molt últimes, perquè nosaltres estàvem al voltant d'un 70% o així, aquí fins setè tens un 88% d'assistència d'una classe l'any passat, vull dir. O un 86%. Aquesta està "justeta", el tercer B, però clar, aquesta està "justeta" perquè tens un nen que ha vingut un 32%...

Vols dir que es dispara...

Però en general l'assistència individual és força alta. Si et fixes amb les dades totes passen del 80, a nivell de classe, eh? Perquè aquesta és a nivell de classe.

I el total de mesos. Perquè també hi deu haver uns temps més... Oi que sí?

Sí, precisament aquest.

Aquest mes de Juny és un mal mes?

Sí, Maig - Juny, quan ve... Aquí nosaltres juguem amb les estratègies, és quan tenim les sortides que més atrauen als alumnes, és quan anem a la platja, l'any passat van anar a Port Aventura, aquest any hem anat al Tibidabo... I una mica jugues amb això, no? Si falteu més de dos dies no podreu fer la sortida." Després, també com a estratègies, els nens de tercer fins a sisè estan apuntats a una lliga on hi participen pràcticament totes... moltes escoles de la ciutat de Barcelona.

Ah, sí?

Sí. Al Consell de l'Escola de Barcelona, el CEB. Aleshores què passa? Que els nens i nenes estan molt motivats per poder-hi participar aquí als dissabtes. aleshores es fan un mínim de normes internes: aquell que falti dos dies a la setmana sense justificar doncs no pot jugar. I aleshores vénen amb les mares "és que he anat al metge", i no només t'ho diuen, sinó que vénen amb el paper del metge. "És que he d'anar a comprar unes sabates", "doncs no, vas a comprar les sabates a les cinc, perquè si no vens a l'escola perquè has d'anar a buscar les sabates, el dissabte no jugaràs." Una mica aquesta...

Teniu associació de pares, en aquesta escola?

A veure, oficialment no en tenim, ja ens ha costat molt muntar el Consell Escolar i que hi participin els cinc pares. El que passa és que aquí, quan hi ha problemes puntuals, fem assemblees de barri, aquest any n'hem fet un parell. Vull dir que no és l'associació de pares institucionalment, com mana la normativa, però els pares responen quan tenim algun tipus de problema, perquè sinó... És que el tracte aquí és molt personalitzat, pensa que els tutors parlen amb els pares pràcticament.

Sí?

Sí, perquè els petits... A veure, les mares i els pares porten als petits al centre, entren a dintre, aquest quart d'hora els tutors estan parlant amb la mama, i tots els petits normalment, el 90%, tenen germans grans, vull dir que si has de dir alguna cosa als pares t'és molt fàcil.

I en aquestes assemblees de barri hi ha algun interlocutor que pugueu utilitzar? No sé, en alguns barris la figura del patriarca a vegades...

No, aquí normalment n'hi ha quatre que més o menys són els que estan al Consell Escolar. Aquest any hi hem introduït una dona.

Ah, sí?

Sí, ... però ve amb el seu marit, eh? Encara que no és del Consell Escolar, ve amb el marit, però bé.

Perquè això és un altre tema, no?

Sí. No hi ha una persona... Depèn de quin tema sigui, perquè si per exemple has de parlar sobre un problema d'una família en concret, potser l'interlocutor val pel 70% dels problemes que hi puguin haver, amb aquesta família en concret doncs no hi porta una bona relació. Doncs és el pitjor interlocutor, te n'has de buscar un altre. això una mica t'ho dona l'experiència, de saber la relació que hi ha entre famílies...

Això vol dir que heu de conèixer molt bé tot això, tot l'entrellat.

Sí, és que costa, i els que ja portem anys aquí doncs més o menys...

Perquè les famílies són força estables?

Sí, sí, les famílies són d'aquí de tota la vida.

Per tant, dels que en tens el control diari són aquests que em comentaves, i la integració també és molt immediata.

Sí, sí.

I aquest registre fa molt temps que el teniu?

Sí, des de sempre.

Des de que feu el pla?

Sí. Això sempre, és que aquí el tema de l'absentisme ha estat incorporat al pla de centre.

Ja. I tenir aquest registre us és útil?

Home, sí, perquè per exemple veus... Dius home, és que fa sis anys teníem un absentisme de... què sé jo, t'estic parlant potser del 65-70% d'assistència, o abans de la Reforma fins i tot una mica més elevat.

Però clar, són dades que s'han analitzat: abans teníem els setès i vuitès, i hi havia moltes nenes que aquestes sí que es dedicaven a la casa.

Sí? Perquè ja tenen una certa edat...

Clar, estàvem parlant ja d'edats de 13 o 14 anys, que sí que es dediquen a la casa. Doncs aquí es disparava l'absentisme. I clar, des de que només tenim primària i des de que abans l'administradora i ara el monitor fan aquesta intervenció directa i mediata al barri, doncs... Doncs estem al voltant d'assistència que mira: una classe d'un 88... Aquesta l'hem fet per mesos, més que menys el de sempre, un 79, però no sé, la mitjana està molt bé, un 80'4. Aquesta no. Els més petits... veus? això és un P4. Però això és més justificable, perquè aquí els nens estan més malalts, estan... Veus, aquí? això és una nena que ha estat tres mesos fora, i no se li ha contat, és a dir que és justificable, igual que aquesta. Però aquesta sí, aquesta falta un mes i aquí té un 54 i un 41, doncs ...

També es dóna el cas que per les condicions sanitàries i d'habitatge aquests nanos petits tenen més risc de malalties i de...?

Sí, és això. Per exemple, l'any passat aquí... no, l'any passat no, fa un parell d'anys aquí hi va haver d'intervenir el Departament de Sanitat de l'Ajuntament de Barcelona.

Sí?

Home, vam començar, i ara un altra vegada comencem, a veure què és. Que els nens tenien granets i els hi picava tot el cos, no? Doncs què passava? Vam veure que no només eren els nens, sinó que també eren els adults. Aleshores va intervenir aquí aquest departament, i es van donar 62 casos d'esclerosis(?).

Què és això?

La sarna, una espècie de sarna. Doncs aleshores clar, vam haver de prendre mesures. Vam mirar casa per casa, van venir tot un equip de metges especialistes en medicina tropical i tot això, perquè clar, tampoc sabíem ben bé què era, no?

Doncs això molt exòtic em sembla que no deu ser, és bastant...

No, però... deien esclerosis però tampoc semblava que fos esclerosis del tot, eh? El fet és que aquí hi estava tot el barri implicat, però bé.

Per tant, la variació de l'absentisme dedueixo que ha anat disminuint.

Sí, sí, cada vegada...

I un dels elements d'aquesta disminució seria la mateixa reforma?

No.

En tant que setè i vuitè ara no hi són.

Sí, però aquí nosaltres vam ser ja els pioners.

Ah sí?

Sí, des de l'any 90-91 ja no teníem setès i vuitès. Vam passar a l'institut.

L'escola de secundària que hi ha aquí. Què està, a la Zona, l'institut?

No, està aquí al costat, al final del carrer del port. Suposo que tu has vingut per aquí, per Mare de Déu de Port.

No, jo he vingut per la Ronda Litoral, entrant des de Ciutat Vella, diguem-ne.

Sí, has sortit per la sortida del cementiri, has donat la volta per tot el port...

Exactament.

Doncs això és la carretera del port. Aleshores, enlloc de tirar cap a la dreta per entrar al barri, si tires recte vas a parar al institut. Estem parlant de 80-100 metres, eh? Vull dir que no està lluny d'aquí.

L'escola Bressol...

Està a la dreta. Quan has sortit del cinturó a mà dreta, és la única zona que no està derruïda. No t'has adonat que està ple de runes, de les cases que hi havia allà? A l'entrada.

Aquí a l'entrada, sí.

Doncs deu metres més abans, en un carrer que entrava al cementiri, doncs allà estava... bé, està l'escola bressol.

Això no té res a veure, però la iniciativa és posar el nom en caló, no?

Sí.

Perquè el nom del Ceip que vol dir?.

Vol dir "venid muchachos", l'escola bressol vol dir "niños pequeños", de bressol, i el nom de l'institut vol dir "chico-chica" - I aquesta iniciativa per què...?

Jo des de sempre... aquí vam posar noms caló... quan vaig venir aquí fa onze anys ja estava així. I quan es va fer l'escola de secundària, diguéssim, doncs també li vam posar un nom caló. Quin nom? Doncs com que es buscaven el no sexisme, el no... doncs "chico-chica".

Parlem una mica de les estratègies internes de prevenció: explica'm una mica les mesures generals d'acollida, tot el tema més del lligam amb la família, tot això que abans m'estaves comentant... Com va? Comencen l'escolarització a P3?

Sí. De P3 fins als dotze anys, a sisè.

No hi ha una certa tendència a tenir els nanos fins als sis anys a casa?

No.

Però s'escolaritzen a tres anys?

Sí, fins i tot abans, als mesos, a l'escola bressol.

Sí?

Sí. Pràcticament estem parlant de gairebé el 90% de la població.

Deu n'hi do.

Home, les famílies normalment van a vendre, sobretot les dones. Van als mercats a vendre i tot això. Doncs és clar, no poden anar amb el nen, ja prou problemes tenen quan els hi retiren el gènere...

Han de córrer més. Com us ho munteu quan el nano comença P3? Posar-vos en contacte amb la família... Bé, la família ve, fa el procés de pre-inscripció... Com funciona això?

És que ni ens ho plantegem.

No?

No. A veure, ni ens ho plantegem perquè els coneixem a tots. Bé perquè han estat a l'escola o bé perquè els coneixem perquè ja és la germana de no sé qui, o ja porta el gran aquí... O sigui, no hi ha cap família que no coneguis. Que no la coneguis pel fet d'estar inscrit al centre, sinó que la coneixes de fa anys, d'aquí. És que no sé si te n'estàs adonant que això són quatre barraques.

Sí, ho he vist. M'ha estranyat fins i tot perquè es veu molt poc espai, poques vivendes. Poca superfície, "vaja". És que ho hem d'adaptar una mica, eh? Perquè la vostra realitat també és diferent que la d'altres escoles.

Home, tot i això fem el procés d'adaptació amb els nens que entren nous, de tres anys. És a dir... doncs que entren i surten una miqueta abans, que els nens que per exemple estan molt emmarats, o que no sé què, doncs potser aquests vénen unes horetetes. I altres, que les famílies tenen una mica de desconfiança, avisem a la mare que vegi, per exemple a l'hora de menjar, sense que el nen la vegi, el tracte que se li dona, com mengen... tot això. Que agafin confiança el pare, la mare i el nen, no? Fem una miqueta el que fan totes les escoles, el que és l'adaptació del nen al centre. Perquè malgrat que el puguis conèixer, malgrat que coneguis a la família, al nen li suposa una situació nova. Ara per exemple, que ens n'anem a la platja, doncs els nens que vindran l'any que ve aquí, vindran amb els nostres nens de P3, els que tenim ara. Cada any fem una sortida conjunta, la última que fem, amb els nens que han de venir i amb els nens que actualment estan fent el P3. I aquí es comença una miqueta a tenir la relació institucional nen - escola, mare i pare-escola.

I els vostres nens són els que després fonamentalment van a l'institut?

Sí.

Hi ha alguna família que tiri cap a la Zona 2?

Es va fer una experiència, aquí, que van marxar nou nens. Però l'important d'aquesta experiència és que d'aquests nou, sis eren nenes.

Me'n va parlar, ahir vaig estar... On van anar, al Ceip 12?

Sí.

És que ahir vaig estar amb el director del Ceip 12, i em va parlar que sis nenes van anar cap allà. D'això fa un any, de fet, em va explicar.

Sí. És que a veure, això és com tot. Si no dones les eines o no dones els mitjans per facilitar els problemes que tinguin, en poder desenvolupar aquesta activitat docent, aquesta activitat educativa, doncs tenen l'excusa perfecta per deixar-ho. Vam començar amb el tema de les beques, es va resoldre. Vam començar amb el tema que qui acompanyava... perquè clar, sis nenes, i tenim dos quilòmetres d'aquí fins al Ceip 12.

Sí, està lluny.

Clar, deien: "doncs que els acompanyin els pares." Però bé, és que si van allà no és perquè els pares vulguin, és perquè les nenes volen, perquè aquestes edats...

Volien sortir...?

Estaven més motivades, havien fet una bona integració allà... Penso que el que havien vist els hi era atractiu, l'equip de mestres era nou, començava el centre... Sempre quan comença un centre la gent està més motivada i tot això. Es donaven les condicions idònies per començar a fer una integració d'aquests nens i nenes cap a una secundària una mica fora del que és l'entorn d'aquí. Al final no va poder ser i van tornar aquí, però bé.

I perquè no va poder ser?

Perquè les nenes van trobar l'excusa...

Doncs perquè mira, a una nena li van agafar tota la família pel tema de drogues i es va quedar ella amb els petits. Aleshores clar, això... A més la nena enviant cartes i trucant a la seva tutora, intentant-li explicar el que li havia passat, però no li deia així, no? Doncs clar, que fa aquesta nena? aquesta nena deixa d'anar a l'escola. Després perd tres o quatre mesos, i després ja l'ha perdut tot. L'altra que si el pare no el porta, l'altre que si plou i que "si no hi va no sé qui jo tampoc hi vaig"... Clar, són temes...

I també suposo que allà a l'escola la realitat de la família quedava molt llunyana, no?

Clar, ... I aleshores doncs va passar això. Ara, què és el que si que és cert de tot això? Que els nens i nenes que més o menys fan una escolarització seguida, tant aquí com al institut, doncs els que segueixen fan cursos de Formació Ocupacional, o anaven a una escola-taller... i tot això, però són els que acaben treballant. Ara he

parlat amb un i diu "mira, d'aquí a quinze dies se m'acaba el contracte però ja m'han dit que al Setembre igual m'agafen", doncs porta nou mesos treballant. I ja veus un altre tarannà dels alumnes que havíem tingut aquí i que han sortit d'allà, perquè els veus amb dinou- vint anys i que encara no estan casats... No és que sigui ni bo ni dolent...

No, però que tenen un procés d'integració, no?

Clar, aquí el casar-se vol dir... Tenim casos de catorze- quinze anys que ja estan casats i amb criatures als setze - disset anys. i que malauradament aquests són els que estan enganxats, tenen problemes de drogues... O sigui, són els més desestructurats. Què vol dir? Doncs que tinguin més o menys una formació reglada o no reglada després allà, doncs tenen un altre tarannà, es plantegen les coses d'una altra manera. Són els que per exemple estan buscant un pis de lloguer per sortir del barri, i si es casen van a viure fora del barri i aquestes coses.

Teniu relació amb l'escola bressol? Totes tres teniu la mateixa dependència administrativa, oi?

Si, però no tenim gaire relació.

No? Perquè de fet us deriveu els nanos, no?

Sí. Home, fem el traspàs amb els tutors d'allà, fem una entrevista personalitzada...

Bé, pots explicar-me això?.

Sí, això sí. No fem només el document de traspàs de papers, sinó que ens trobem, i ens diuen "alerta amb aquest, aquest té problemes..." Això també ho vam fer amb el Domènech i Muntaner, vam anar a parlar personalment amb els tutors. Una informació oral, perquè a vegades el que poses en un escrit d'aquests... i hi ha coses que tampoc es poden escriure en un paper.

No, és clar. El percentatge de "repesca" ...

Quants casos de crònics hi ha? Aquells que són difícils de reconduir cap a l'escola.

Entre un 7 i un 10%.

Parla'm una mica de què feu amb els cas dels no crònics i en el cas dels crònics. En el cas dels no crònics teniu el monitor, que abans era l'administradora del centre?.

Sí.

La figura de l'administradora del centre vosaltres la heu tinguda sempre?

Sí, les escoles com la nostres tenen una administradora.

Ja, això suposa funcions de gestió que en altres escoles fa direcció?

No, l'administradora s'encarrega de tot el tema de menjador, del tema de papers, que si has de fer un informe... tot el que és molt reiteratiu: fer un informe, coses d'aquestes.

Te una funció administrativa?, diguem-ne?.

Sí, exacte. És secretaria - administradora.

I per tant, amb els absentistes, abans era ella i ara un monitor qui intervenia?.

Sí.

Amb els absentistes no crònics?.

Amb els no crònics, diguéssim, el propi centre resol el problema, bé sigui amb la figura del monitor, que nosaltres li diem "monitor despertador" Bé, hi ha tres àmbits d'actuació: primer és el monitor, després és el tutor o tutora, com si diguéssim ja si no hi ha resposta d'aquesta família doncs sinó ja arribem al director. Aleshores diem que no pot ser, que no se que...

El director què fa, representa la figura de l'autoritat davant la família?

Exacte, perquè clar...

I el tutor?.

És l'autoritat del nen i de relació amb la família. Si això queda superat intervenc jo.

O sigui que el monitor seria el primer esglaó, el tutor el lligam amb la família, i el director la figura de l'autoritat?.

Sí, que sempre és "si no fas això et passarà allò altre", i sempre amb mà esquerra, perquè a vegades has de dir coses que saps que no faràs mai, però bé.

I això per tot tipus d'absentisme?

Això per als no crònics, i per als crònics, ja una vegada arribat a mi, doncs aleshores derivem als Serveis Socials, i amb Serveis Socials utilitzem eines com... per exemple, les famílies que cobren un PIRMI, doncs aquestes estan més caçades, perquè aleshores és l'assistenta social que li fa presentar un informe de la direcció del centre conforme el seu nen ve al centre, sinó li retiren el PIRMI (que després no li retiren), però ja són aquestes amenaces que dius... I clar, quan tu ja parles amb aquesta família dius "que m'han trucat dels Serveis Socials, que jo he de passar aquest informe, eh? Tu mateix, a mi no em vinguis amb rotllos ni res, jo he de passar l'informe i tu mateix, ja ho saps." I així, d'aquest 10% s'arregla un 5%, i després hi ha els que no cobren PIRMI, que n'hi ha, que aleshores ja una mica és la relació personal que tu tinguis amb el pare o la mare, que segons com l'agafis et diu "pues ya lo traeré", ja no sé què. I són aquests, per exemple, que estan amb el pare, doncs aquests sí que se'n van a buscar deixalles i tot això, i van amb el pare tot el dia. I l'altre... doncs que la mare no se sap ben bé on està, i el nen està pel carrer tot el dia, no? Però clar, fins aquí

hem arribat nosaltres, hi ha altres institucions que haurien d'intervenir.

Com quines?

Home, doncs jo no soc qui per dir-ho, però...

EAIÀ...?

Sí, però és que és difícil.

Perquè clar, d'aquest prototip del 5% difícils de recuperar, aquests són casos en els quals Serveis Socials pot pressionar i pressiona, però bé, és la història de sempre. Si la família passa...

I quines altres institucions haurien d'intervenir aquí? Que intervenen o no intervenen...

Home, els Serveis Socials és Ajuntament, vull dir... Doncs el següent pas què seria? Qui té les competències en aquest tema? Les administracions locals, doncs hauria d'intervenir la Guàrdia Urbana i tot això, però bé, jo aquí ho veig difícil.

M'havien parlat que abans, almenys a la Zona 2 hi havia una parella de la Guàrdia Urbana que de tant en tant anava "repeçant" nanos... Aquí mai hi ha intervingut?

No.

I com és això? Perquè a més a més és una zona molt fàcil de controlar, no? Vull dir...

Sí, però... no ho sé... La por... és humà, no?, suposo.

Per tant, amb aquests crònics?

Hi ha poca intervenció per part de les administracions. Estem parlant de...

D'aquest 5%?

Estem parlant només de dos o tres casos, eh? I d'una família molt concreta, vull dir...

La situació econòmica de les famílies és molt límit, o hi ha de tot?

A veure... A l'informe que nosaltres teníem dels Serveis Socials, de fa dos anys, pràcticament hi havia la gent que vivia de les PIRMI (ara estem parlant aquí igual de cinquanta i pico famílies que estan vivint de PIRMI), la venda ambulants i un 30% que ni se sap.

Ja, que són altres canals, diguem-ne.

I de treball en empreses ..., potser estem parlant de sis o set persones.

Que siguin contractades?

Sí. De persones adultes, eh? Ara, amb la gent jove que està fent contractes d'aquests de formació i tot això, doncs n'hi ha més, però aquests no tenen família per...

Vosaltres sou un CAEP, un Centre d'Atenció Educativa Preferent. què us suposa això en quan a recursos econòmics i personals?

Ens suposa el que ja teníem sense ser Centre d'Atenció Educativa Preferent. És com abans. Nosaltres tenim, per exemple, el que és el pressupost ordinari de centre, doncs tenim el doble de pressupost que una altra escola municipal. Després... abans, per exemple, el tema de sortides pedagògiques, el tema de piscina, estaven subvencionades per la Federació Gitana i la Unió Romani. Quan es va canviar de govern i va entrar el PP, ja van dir que les gestions no tindrien subvenció, i això és una carambola. Aquesta gent rebia les subvencions de Madrid, i quan rebien les subvencions de Madrid ens les passaven a nosaltres per projectes i programes que fèiem i els hi presentàvem. Què va passar? Que quan hi va haver el canvi de govern ja els hi van dir que no rebrien subvencions, i si ells no rebien les subvencions pels programes, nosaltres tampoc. Aleshores vàrem estar sis mesos sense fer pràcticament cap sortida, vam exposar el problema a l'Ajuntament, al Districte i a l'Institut d'Educació, i al final va ser l'IMEB el que va assumir dotar d'una partida pressupostària extraordinària per poder fer aquestes sortides i per poder fer l'activitat de piscina, per exemple.

(...)

L'IMEB va assumir les partides tan de piscina com de sortides pedagògiques. i a més a més aquest any vam fer un projecte de casal i també l'ha assumit l'IMEB.

I el feu aquí a l'escola?

Sí. Nosaltres dèiem, a veure, l'entorn aquí cada vegada està més degradat, els nens quan surten d'aquí a la tarda l'únic que troben són xeringues aquí tirades, els drogaaddictes ... per aquí, i és l'únic entorn que tenen en aquest barri. aleshores vam dir home, l'escola té unes infraestructures que es podrien utilitzar a les tardes. què calia? Doncs un monitoratge, un programa... i això es concretava en fer un casal dins de l'escola, fent servir els recursos i els espais que hi ha al centre. Vam tardar dos o tres mesos, des del Setembre, i al Febrer ho van aprovar. Ho van aprovar, i ara hi ha set monitors i hi ha al voltant de cent nens que estan apuntats. Fan el casal des de P3 fins a sisè.

I quin horari fan?

Dues hores. La intenció era fer-lo tres hores, però clar, aquí quan parles de ... són pressupostos de diners, no? I aleshores hi havia un pressupost molt determinat, i ho vam reduir a dues hores, fan de cinc a set. Sí, dues hores.

I què fan, unes activitats...?

Són activitats programades, sí, hi ha un programa. Hi ha l'empresa "Xauxa" que presenta un programa d'activitats, i aleshores fan activitats diferenciades des dels nens de P3 fins als nens de sisè. Estan repartits per grups d'edat, i aleshores cada grup té una sèrie d'activitats.

Són unes activitats lúdiques, no tenen res a veure amb l'escola?

No, el que és un casal. El que passa és que l'escola es transforma en casal.

La qüestió de beques de menjador, de llibres i tot això com està?

A veure, el tema de llibres... nosaltres treballem pràcticament amb fitxes elaborades pels mestres. Fem servir material propi, ..., i material de llibres que mirem i que adaptem: una cosa d'aquí, una cosa d'allà, i queda... Els llibres ens ho fem relativament nosaltres.

Però què passa? Que per comprar material nou, estem parlant d'una despesa important, o també hem pensat que els nens, en determinades matèries, sí que podriem començar... Per exemple, amb experiències i tot això, doncs no és el mateix que comencis a explicar un tema, per exemple el cicle de l'aigua o no sé què, i facis els dibuixos a la pissarra o amb una fotocòpia en blanc i negre, a que vegin colors i més atractiu i tot això, no? Doncs en determinades àrees hem intentat que cada nen tingui el seu llibre, i amb això hi ha una ... pressupostària també, que fins ara l'IMEB fa dos anys que ho va donant per compra de llibres. Perquè abans ho donava Compensatòria, però ja fa dos o tres anys que no...

Tampoc?

No.

Vosaltres quin tipus de recursos teniu del Departament d'Ensenyament?
Cap ni un?

L'EAP, una persona de l'EAP que ve una vegada a la setmana.

Només?

Sí.

I de Compensatòria no hi ha ningú?

No.

I com és això?

Pregunta-li a la persona de Compensatòria. Jo puc donar-te les raons, però no...

Que hi va haver un problema?

Suposo que problemes entre l'Ajuntament i la Generalitat, o la persona de la Generalitat de Compensatòria i la persona de l'Ajuntament... No ho sé, el fet és que va dir: "doncs tu et quedas amb els teus problemes i jo em quedo amb els meus". No ho sé, ho suposo, eh? Allò que sí que sé és que nosaltres abans podíem comptar amb recursos de Compensatòria i ara no, però bé.

I quin tipus de suport teníeu de Compensatòria?

Doncs venia una persona, ens donava assessorament sobre determinats temes, buscava informació, materials, si els tutors tenien algun tipus de problema buscaven material i tot això, i després recursos econòmics, per exemple per comprar llibres.

I la persona de l'EAP quina intervenció fa?

La persona de l'EAP... aquest any el que fem és un programa a mida per nosaltres. És a dir, nosaltres tenim unes necessitats molt específiques, doncs aleshores a començament de curs vam veure les nostres necessitats, vam veure els recursos que es podien oferir, es van plantejar una sèrie d'objectius, i aquest dilluns, per exemple, en farem l'avaluació. S'han anat corregint coses al llarg d'aquests mesos i tot això, però la metodologia ha estat aquesta: a l'inici l'escola té uns plantejaments, unes necessitats que vénen canalitzades per la persona d'educació especial després de parlar amb els tutors dels nens i nenes que tenen. Es fa un programa de centre i diu "mira, nosaltres tenim aquestes necessitats, aquestes ... del centre, i d'aquí estem molt coixos, necessitaríem ajuda i no sé què. Ens pots ajudar en això i en què?"

Unes necessitats sempre pedagògiques o no necessàriament?

De tot. Normalment són d'orientació, de diagnòstic en determinats casos... i després, per exemple, un tema que estem portant nosaltres i que suposo que donarem a conèixer a la resta de centres si ho acabem de fer. Nosaltres, per exemple, detectàvem doncs que "ostres, a aquest nen o a aquesta nena li passa alguna cosa. Té problemes de claredat, té problemes de visió, té un comportament estrany?", però mai feies el diagnòstic. Aleshores quan derivàvem un nen al CAPIP o tot això, triga molt a que et donin hora, després la continuïtat de les famílies, s'ha de fer un diagnòstic previ i tot això, no? home, doncs podríem fer... no sé, un pre-diagnòstic una mica acurat, no?

Ostres, però és que jo no sóc especialista en audició i llenguatge, o jo no sóc especialista en... jo què sé, qualsevol història d'aquestes. Doncs bé, aleshores vam veure: quins problemes podem detectar? Doncs des de maltractaments físics, psíquics, hiper activitat, problemes de visió, problemes de sordesa, problemes de comportament, maduratius... Hi ha estudis fets, i tens ... les fitxes que fan servir els professionals. Doncs què podem fer? Home, si tu tens un nen o una nena que veus que no rutila el que deuria, doncs el tutor o la tutora tindrà uns documents, unes pautes d'observació, uns instruments, podrà fer una observació sistemàtica, i podrà fer un pre-diagnòstic amb moltes possibilitats que vagi ben encaminat. I estem elaborant aquest document de cara al tutor, que el tutor o tutora pugui tenir una eina. És a dir, a veure, "ostres, és que això pot ser problemes de visió", doncs ...li dius a la persona d'educació especial, aquesta la pot derivar a l'EAP, aquesta al CAPIP o al oculista... o no sé a on. Doncs ostres, perquè molts problemes segur que si es detecten a temps...

Es podrien corregir?.

Clar.

Per tant, això vol dir acotar tot el circuit, no?

Sí.

Llavors, del tutor o la tutora passaria ja directament...

Exacte, hi ha un pre-diagnòstic perquè... O sigui, hi ha uns ítems que estan consensuats, que són els que fan servir els professionals, i amb com l'has de valorar, com has de fer les pautes d'observació, parlar amb la família, com ho has de parlar, com ho has de valorar...

Això vol dir com donar una altra dimensió al perfil docent, o no?

A veure, per a tu docent què és? Què és la funció tutorial, per exemple? Clar, és que... Nosaltres aquí sempre ho hem dit, treballem molt a prevenció, perquè quan tractem el tema hi ha vegades que ja no ho podem ni resoldre, no? Doncs això què, perquè ha sorgit això? Home, perquè nosaltres vèiem, amb la persona de l'EAP, que quan tenies un nen o una nena amb problemes, doncs igual et tiraves un any i mig perquè et donessin hora, diagnòstic i no sé què...

Si?

Clar, perquè el CAPIP en i aquest centre... Són centres que estan molt sol·licitats. amb el problema afegit, a més a més, que els nens, aquests... Aquests són centres que hi ha d'anar el pare, la mare...

La demanda ha de ser de la família, no? Si la família no demanda doncs...

Clar. A veure, tu com expliques aquí que clar, que un pare o una mare que el seu fill sigui una mica així, que tingui un problema de retard, doncs ells el que volen és que estigui ben "arregladet" i que sigui ben presentable per casar-lo bé. I el demés els importa un "pepino". A veure, com els expliques que això li pot anar bé... Nosaltres tenim un cas, per exemple, d'un nen que venia... bé, amb problemes, que havíem anat al CAPIP i tot això per internar-lo en un centre d'educació especial. Ara ves tu darrera d'ell. Clar, què li passava? Doncs que el pare i la mare no reconeixien, no volien reconèixer que tenien un fill d'aquestes característiques, el tractament sempre era a crits... En el moment en el que el pare i la mare van canviar d'actitud, van reconèixer el problema... Però això es va diagnosticar des del centre i es va parlar amb la família, perquè vèiem que la solució del CAPIP no... Llavors es va diagnosticar que el problema podia anar per autoestima, per problemes de relació amb el pare i la mare...

Problemes conductuals?.

Clar, quan vam parlar amb el pare i la mare i tot això... El nen ara ja... ves darrera d'ell! El que no havien aconseguit en quatre anys ho han aconseguit en sis mesos. Aquest nen, pel CAPIP, era un nen d'escolarització especial.

A on el teniu el CAPIP, aquí?

Està aquí, per Colón, em sembla, per la zona d'allà. I després hi ha un altre centre...

Què és aquest altre centre?

És el centre aquest que està al costat del centre de salut mental... que diagnostica patologies i tot això. Però això ho tenim perquè la persona de l'EAP està relacionada amb aquesta gent, i clar...

El lligam és l'EAP?

Sí. I de la persona de l'EAP que hem tingut aquest any, perquè clar...

Que van canviant?

Home, cada persona és diferent, clar.

... que la família faci la demanda, i després a la cua de la llista d'espera que hi deu haver...

Sí. Però cursos per què?

Fonamentalment per necessitats dels alumnes.

Home, actuacions molt puntuals. Per exemple, ara estem amb el tema de la vacunació, això de la triple vírica, que ha arribat un paper a totes les escoles dient que a partir de l'any que ve els nens de cinquè no faran la vacunació des del districte, i que han de portar un paper del metge, del seu pediatra, conforme que estan vacunats des de P4. Avancen la vacunació, la responsabilitat ja no és del districte, que venia a les escoles a vacunar, sinó que la responsabilitat és dels pares i les mares, que han de venir amb el paper del pediatra conforme els seus fills han estat vacunats. Jo si fes això no tindria cap vacunat. Segur, perquè ja els hi puc dir als pares, que no... O es punxen aquí o no...

Ja.

Doncs bé, aleshores hem parlat amb el CAP d'aquí, amb el Centre d'Atenció Primària, i ara estan mirant perquè l'any que ve vinguin aquí dues doctores o dos doctors, i en dos o tres dies fer tota la vacunació. Aquest sistema ... sí que el tenim. I després poca cosa més. Molta comprensió per part del professorat, i això que es diu: "oh, que difícil que és treballar allà" i això, però res més.

Un copet a l'esquena, no?

I ja està.

Heu tingut algun cas d'EAIA o de DEGAI?

A veure, n'hem tingut un però que no ens afecta directament. En aquests dies, eh? Una família que la mare està a la presó, l'àvia que també té fills de la mateixa edat que els néts i que també està a la presó, el pare és drogaaddicta i tenen una criatura que està en un centre d'acollida. Doncs bé, ningú ha donat la resposta d'això. Es van assabentar que una de les monitores que treballava aquí era la tieta, i la tieta tampoc sabia res, es pensava que la tenia la mare en custòdia. És l'únic que hem tingut...

I de DEGAI no?

No.

No, perquè això tocava més secundària. Com valoren l'eficàcia del suport educatiu que teniu? I d'altra banda, afegeix les demandes que farieu pel que fa a l'administració educativa, i en aquest cas fonamentalment pel que fa a l'administració local. M'explico?

No.

Anem per parts. De l'EAP, valorar-ne una mica l'eficàcia del servei, i quines demandes afegirieu. Del CAPIP ídem, el mateix. De Serveis Socials... Quin tipus de servei rebeu, la seva eficàcia, com el valoreu, i quines demandes et sembla que no estan suficientment cobertes.

Sí, però això és una mica... Jo puc dir, per exemple, les demandes que penso que s'haurien de cobrir en aquest centre, i que potser no han de venir de l'EAP o del CAPIP o de... M'entens? Sempre estem parlant del mateix, de recursos humans i de recursos econòmics. Clar, perquè mira, per exemple, aquí quan parles de ràtios aquí tenim una ràtio d'onze o dotze nens per aula. Et vénen, miren el número de nens i diuen "oh, és que s'ha de reduir un professor, s'ha de reduir no sé què i patatim patatam", doncs molt bé. A veure, nosaltres abans, amb disset- divuit nens un professor hi treballava bé, ara potser amb onze o dotze nens un professor no treballa bé. Per què? Perquè home, portem ja des de l'any 92 fent el re- allotjament del Barri Vell, que ara s'ha acabat, totes les famílies del barri han marxat. Això què vol dir? Doncs això vol dir que les famílies que han marxat d'aquí són les famílies més "estructurades." Què vol dir? Doncs que tu abans, en una classe de disset - divuit nens tenies un percentatge elevat de famílies que podies parlar amb ells, i que quan es creava un problema a l'aula tenies el suport de la resta de la família, que diguéssim que pal·liava i no deixava que els comportaments dolents o de negligència i tot això fossin la tònica d'aquest grup. Ara no, les famílies més estructurades són les que han marxat, i ens està quedant allò més desestructurat i marginal... I llavors és el que dius tu, jo prefereixo divuit d'aquells que no onze d'aquests. I aleshores clar, davant de tot això... A veure, nosaltres aquest any ens hem trobat, per exemple, un pare que salta la balla, va a una professora i li dona una bufetada. Què fas? Clar...

Què feu en aquests casos?

Doncs mira, doncs vaig expulsar al nen i al pare quinze dies del barri. No per nosaltres, sinó pel propi barri. És allò que et comentava...

Vau fer aquesta assemblea col·lectiva?

Clar, i la decisió la van prendre ells. Clar, però la mare va venir a Dir-me que el que li passes al seu marit em passaria a mi. En fi, que si el barri li fotia, doncs... Però són aquelles coses que dius... Home, però sinó què fas? Clar, la Inspecció diu que això és de denúncia, però clar, si denúncies pots tenir problemes, ...i és el mateix. Doncs bé, què fas? I de coses d'aquestes n'hem tingut unes quantes, vull dir... Això abans no passava.

No? Aquest tipus d'amenaques i de recels no...

No. Podies tenir el comportament agressiu d'un nen, però és que el comportament agressiu d'un nen el tens en una escola d'aquí com en una escola de primària, normal, vull dir que això no és problema, no? Doncs això és el que penso jo: sobretot recursos humans i recursos materials per l'escola, és el de sempre.

I els recursos humans parlant del professorat, no?

Clar, més professorat per poder desdoblar determinats grups, per poder treballar individualment determinats comportaments, professorat especialista... Per exemple, nosaltres necessitaríem un personal específic en audició i llenguatge.

Sí?

Clar, i un altre que sigui específic doncs... en psicologia i maltractaments físics i psíquics i tot això, perquè aquí tenim casos

que no sé com els nens i les nenes vénen al centre. Però clar, tampoc ho pots denunciar, perquè...

És el que t'anava a dir, perquè també perilla la vostra integritat física, no?

Sí, però és que són dades que les tenen a Serveis Socials, vull dir... És que a veure, si no actuen ells...

I per què Serveis Socials no actua en aquests casos que són tan evidents?

Doncs no sé com va el seu mecanisme, jo no estic treballant allà...

No, ja, volia saber la teva opinió.

Doncs no sé...

Vosaltres, el professorat, també sou funcionaris de l'administració local?

Sí.

Vull dir que la vostra relació contractual és amb l'administració local?

Sí, som funcionaris de l'Ajuntament de Barcelona adscrits a l'IMEB, l'Institut Municipal d'Educació.

Sí, això ho sé, és el que ens encarrega l'estudi. I la composició de la plantilla en una escola municipal segueix més o menys els mateixos criteris que en el cas del Departament d'Ensenyament o hi ha criteris diferents?

Sí, sí, els mateixos.

Per exemple a l'hora de poder perfilar una plantilla més específica a la realitat de l'escola i del territori.

Els mateixos. L'únic, per exemple, és que nosaltres... Doncs si la Generalitat per exemple admet en una escola catorze mestres, nosaltres en tenim quinze.

Ja, teniu una mica més de recurs.

Sí, però és que no és suficient.

I de possibilitats de l'escola de poder... no sé, doncs donar el seu parer a l'hora de fer la demanda d'això que feies: necessitat d'una psicòloga especialista en maltractaments, necessitat d'una persona especialista en trastorns del llenguatge... quina és l'autonomia de l'escola en aquest sentit?

No hi és.

Com funciona el tema de la composició de les plantilles a l'escola?

Igual que en qualsevol administració pública: hi ha uns llistats i aleshores la gent es presenta en aquests llistats segons l'especialitat i segons les seves capacitats. Aleshores estan ...

estan en una llista pública. Aleshores, el centre què diu? Doncs mira, "necessito una persona d'educació infantil", o "necessito una d'educació especial", o "necessito una persona d'educació física"... Doncs van a les llistes... És funció pública.

Ja. Això és un problema o no?

Mira, nosaltres hem tingut la sort que... Primer, que el nucli de gent d'aquí, del centre, ja portem molts anys treballant, i això de la comunicació no verbal és molt important, no? Que a vegades amb un cop d'ull d'un company ja saps que allà hi ha un marro que... o que has d'intervenir... Ja ens coneixen des de fa molt de temps. El problema on ve? Doncs a les persones que s'integren, normal, com a qualsevol centre, el que passa és que aquí és més agreujat, i has de tenir molta cura. Però normalment aquí es mira molt això. Per exemple, quan entra una persona nova sempre hi ha algú de l'equip directiu o dels antics que està amb ella els dos primers dies, vull dir que no... La gent s'integra perfectament.

Teniu problemes d'autoritat del mestre amb els nanos?

A veure, el tutor se l'ha de guanyar. O sigui, un tutor pot no tenir problemes a la seva aula, però al tutor del costat potser li costa, però això és normal, vull dir...

Ja.

Però en general no en tenim.

Vols afegir alguna cosa?

Home, jo penso que l'administració local deu n'hi do el que està fent. Malauradament sempre demanes més i aquestes coses, però hem de ser objectius. O sigui, ens estan finançant tot el que són les sortides pedagògiques, l'activitat de piscina, ens estan finançant un casal que està al voltant dels cent milions de pessetes... Doncs en aquest sentit no ens podem queixar. Ara, allò altre... doncs en el tema de plantilles, és el de sempre. Com que el decret d'educació especial encara no s'ha desenvolupat, com que la Generalitat no ha dit el què i això, doncs aquí el que sembla ser és que no serem pioners en fer el que la Generalitat encara no ha desenvolupat.

Estem una mica entre dues aigües, no?

Clar, perquè... Perquè d'una banda, relativament la teva dependència sempre és de l'administració local, però en el marc normatiu i legal de les competències de la Generalitat. Clar, perquè a més estem parlant d'un consorci entre l'Ajuntament i la Generalitat. Està signat a la Carta de Barcelona, està aprovat, ara ha d'anar al Parlament, ha d'anar a Madrid i tot això. O sigui que no sé com acabarem nosaltres, si integrats dins de la xarxa pública de la Generalitat, o si faran un consorci per Barcelona, que hi hagi dues administracions que gestionin el mapa i els recursos de Barcelona... Això no ho sabem. El que sí que sabem és que l'IMEB no farà molt més del que faci la Generalitat, però bé, sempre podem demanar el trasllat, no?

Quina estabilitat té la plantilla que treballeu? Sou catorze professors?

Quinze. Ara som setze... però a veure, som setze però som quinze, perquè n'hi ha una que fa mitja jornada.

I el nivell d'antiguitat de la plantilla?

Tots som de la mateixa, fa onze anys que hi som, més o menys.

Són també els anys que té l'escola?

No, l'escola porta més, hi som des de l'any 74. Ara farà vint-i-cinc anys aquesta escola. Estabilitat de la plantilla n'hi ha, el que passa és que hi ha molta gent que és interina, molta gent. Són interins que fa anys que estan aquí, però són interins.

Perquè no surt a concurs.

No, no crec que surtin a concurs aquestes places, perquè aquest és un barri que s'està extingint, ha de desaparèixer. I aleshores clar, l'IMEB no crearà una plaça que possiblement després no es necessiti.

I quan de temps porten aquí d'interinatge?

Home, la que més estem parlant de set o vuit anys. El que passa és que si aquí algú demana un trasllat, per exemple per la criatura, perquè viu al costat d'una altra escola on hi porta la criatura i tot això... O altres que han marxat per temes de titulació, perquè teniem especialista de plàstica ... Doncs si han marxat dues persones, aquestes dues persones no... Clar, les has de substituir, però no per funcionaris, o... aleshores clar...

Quin percentatge hi ha d'interinatge?

Doncs estem parlant... a veure... set persones.

Que és un 40% o una cosa així.

Un 50%, gairebé la meitat.

Vols comentar algun requisit o algun aspecte que et sembla que ajudaria a pal·liar el tema de l'absentisme?

Aquí?

Sí.

No, jo penso que més no es pot fer. En tot cas... jo què sé, en aquests casos que són crònics, doncs alguna carteta d'algú de l'administració que els hi digui que... "li recordem que l'escolaritat és obligatòria..." i aquestes coses que es diuen, no?

Una carta directa a la família?

Sí, directa a la família.

I Inspecció quin paper hi juga aquí?

Inspecció?

Vosaltres teniu inspectors del Departament d'Ensenyament.

Sí.

I quin paper hi juga?

A aquest sempre li hem comentat que el problema de l'absentisme que es desenvolupa aquí no crec que es desenvolupi en qualsevol altre centre, o sigui... Aleshores no crec que puguin dir res per millorar el que estem fent.

Ah, no ho deia en aquest sentit, ho deia en el sentit del tipus d'intervenció que hi pugui fer. Per exemple, aquesta carta que ara mateix em comentaves.

Home, més que Inspecció jo penso que ha de ser qui li correspon, el tema de l'absentisme són els ajuntaments. Serveis Socials, o jo què sé. A vegades hem contactat des d'aquí a Saragossa, de famílies que no han portat els nens a escola i han perdut la pàtria i protestat del nen.

Ah, sí?

A Saragossa ho fan, i a Andalusia en algunes zones també. Home, és que és un dret fonamental, article 27 de la Constitució.

Ja, sí, punt 1: l'educació és obligatòria i gratuïta.

Clar, aleshores el tema de l'absentisme i tot això està regulat que ho portin les corporacions locals, els ajuntaments. "Vetllarà" diu la normativa. Es que això ha de ser així. I el que té l'autoritat, la Guàrdia Urbana i tot això... Per exemple, aquí no ho fan així, però quan tu... per exemple, tu imagina't que hi ha una família que no ve a buscar el nen a l'hora de sortir. Doncs què has de fer? Has d'anar a l'autoritat. I qui és l'autoritat? La Guàrdia Urbana.

Però em deies que aquí la Guàrdia Urbana gairebé no hi entra.

No. El que es faria en una situació normal, diguéssim.

Però també és bastant inconcebible que la Guàrdia Urbana no entri, no? justament on es requeriria una certa presència.

Home mira, aquí quan diem que hi ha gossos i demanem que vingui la gossera per emportar-se els gossos... L'última vegada van venir dos cotxes de la Guàrdia Urbana i només es van emportar dos o tres gossos.

I aquesta por respon a la realitat?

Home, jo aquí he vist tirs i he vist de tot, aquí hi ha moltes coses que farien por.

Sí?

I morts, cada any uns quants.

Què dius!

Sí.

Per droga?

Per droga, per trets i per moltes coses.

I el professorat com treballa en aquestes condicions?

Amb una pell que ja et fas d'elefant, d'aquestes que...

Perquè deu n'hi do, no?

Home, la gent que ve nova es queda aquí una mica...

La gent que ve nova ja sap on va?

Sí, suposo que sí, i sinó el fem adonar ràpidament. Però bé, en això no hem tingut problemes, la veritat. El que passa és que de tant en tant n'hi ha un de retruc que dius "ostres!"

Va ser la setmana passada, no, que hi va haver un cert control policial per tot el barri?

Això no era res, el que passa és que ara hi ha eleccions i això surt a la premsa, però aquí hem tingut mesos de... que ja està bé, perquè...

Aquesta zona té algun tipus d'actuació preferent? Ja no dic a nivell escolar, em refereixo a altres nivells.

Home, doncs per exemple, la gent que ha marxat de l'altre barri, doncs l'Ajuntament de Barcelona ha posat al seu abast uns tècnics perquè els hi busquin pis de segona mà o del Patronat de l'Habitatge, per tramitar una subvenció de diners i per tramitar la hipoteca. És a dir que han sortit d'aquells pisos amb hipoteques d'un quilo o d'un milió i mig o així. En aquest sentit sí, els han ajudat.

Ja, però més aviat la tendència és que el barri es difumini, desapareixi.

No, la tendència és que això ha de desaparèixer.

Això és el que vull dir, sí.

Això està en zona verda, em sembla. I ara quan vingui la remodelació del port i que vulguin ampliar i tot això, doncs suposo que serà diferent.

Anirà desapareixent.

Suposo que sí. A nosaltres des de l'Ajuntament sempre ens han dit això, des de que estem aquí, que això és un barri a desaparèixer.

Vosaltres porteu onze anys i l'escola vint-i-cinc.

Sí. El que passa... perquè clar, t'estic parlant... El tema del re allotjament del Barri Vell, que és aquell d'allà, va començar al 91 i ha acabat ara. Això què vol dir, que aquest trigarà el mateix? Doncs potser no, potser vénen interessos econòmics molt forts.

El Barri Vell seria on està l'institut?

No, l'institut està al barri paio, que en diem.

És que costa fins i tot conèixer els barris, no?

No, ja ho veuràs, ara quan surtis per aquí, al carrer del Port, si pugues al cinturó, si vas a la dreta veuràs unes cases amb dos bars i allò és el barri paio, que queda allà, i allà hi ha l'institut.

Anant cap al cinturó, no cap a la Zona Franca.

Exacte, enlloc de tirar cap al cinturó...

Tirant a mà dreta. Si tires a mà esquerra, que és el que has fet tu... Tu has sortit a la dreta, però si vas cap allà hauràs de tirar a l'esquerra. Veuràs les runes de les vivendes allà, i allò era el Barri Vell. I aleshores clar, vuit anys per tirar aquelles cases... Doncs jo no crec que això trigui vuit anys, però bé, suposo que hi haurà interessos econòmics, i això fa molt.

El tòpic o aquesta idea que l'absentisme és particularment rellevant entre el col·lectiu gitano és certa, tu que fa tants anys que treballes...?

Que els gitanos són absentistes?

Sí, que si les situacions d'absentisme són més freqüents entre els gitanos?

Sí... No és que vagin lligades però és freqüent, és més factible. O sigui, mentre que per exemple per una família paio anar-se a comprar unes sabates no és motiu per deixar d'anar a l'escola, o per exemple, que si et trobes malament et quedes a casa, i trobar-se malament vol dir que em quedo a veure la televisió... Doncs això sí, però a veure... Jo no sé, no tinc dades d'altres centres, aquí estem parlant d'un 20% o d'un 25%.

Bé, per acabar, passem a aquesta part de la caracterització del centre. Si m'haguessis d'explicar quins són els tres o quatre trets que caracteritzen el centre des del punt de vista pedagògic, què em diries?

Doncs...

Allò que us confereix la especificitat, diguem-ne.

Doncs no sabria què dir-te, perquè això no es pot dir amb quatre paraules.

No?

Només per fer-te una idea d'on estem, de l'estil de treball, que es treballa sobretot de cara... a nivell intern és el treball en equip, o sigui, els problemes no es poden... Ja en tenim prou amb la realitat que tenim aquí, que... El treball en equip, la coherència...

De criteris.

De criteris, clar, perquè aquí te les agafen totes, tu no pots dir una cosa i l'altre... No sé, suposo que la comprensió, la ... Perquè clar, treballar aquí no només significa ser un professional de l'ensenyament, sinó que has de tenir... No ho sé, a vegades diuen "sou més assistencial que professional de l'ensenyament", i dius és que per poder exercir la docència has de resoldre els problemes que tens aquí, no?

Ja. Problemes de mal nutrició i coses d'aquestes?

No, perquè aquí l'Ajuntament... No funcionem com la Generalitat amb beques de menjador, sinó que aquí el menjador és de l'Ajuntament i ho subvenciona tot.

I els nanos generalment es queden al menjador?

Sí, tots. No es detecten problemes...

Aquesta idea que el menjador també és un recurs per pal·liar l'absentisme és certa?

Sí, sí, això segur.

I d'alguna manera en el cas de l'absentisme, suposo que el tenir un reglament molt quadrat tampoc no ajuda gaire, no?

No.

Més aviat és la negociació amb la família...

Sí, és que... Nosaltres el reglament... En aquest cas, si anéssim per reglament, doncs...

Malament.

O no sé, mai es pot dir, però fins ara tampoc ens ha anat tant malament.

Ja. En relació amb aquests trets que em comentaves, del treball en equip i tal, el nivell d'implicació del professorat?

Home, és que això sí que ha d'estar clar. És que sinó... Aquí són vint-i-quatre hores de treball ... del professor. N'hem tingut d'aquests casos.

Home, nosaltres aquí tenim gent d'interins que els hi toca venir aquí i prefereixen no treballar que venir aquí.

Sí?

Sí. No sé, les idees que es fan, no ho sé, és que això jo no ho puc valorar. Però que ha passat sí.

De fet, la impressió que es té des de fora és que realment l'escola està aïllada, no?

Sí, però jo per exemple dic a veure, els nens són nens, aquí, que a Guadalajara que a Zona Franca. I aquests, a diferència dels altres, són llibres oberts, te'ls veus venir de cara, i als pares igual. A altres llocs els pares vénen per darrere i els nens tenen més mala llet! Que se les saben totes, no? Aquí tenen l'impuls, la immediatesa, l'espontaneïtat... Si tu tens una mica de cintura i no hi ha problema perquè aquí: "hijo puta", o "maricón", o no sé què, doncs és habitual i has de pensar: "no sap el que està dient i ja se li passarà i no sé què", i després l'agafes i li dius que això no es diu patatim patatam. Doncs bé, reconduïxes una situació. Ara, si et diuen un taco d'aquests i dius "doncs castigat" i no sé què, doncs el següent dia t'ho diran, no? Perquè són nens que estan acostumats a

funcionar amb agressivitat a les seves cases: el pal, el càstig, el maltractament i tot això. Doncs el que està clar és que això aquí menys, has de reconduir conductes a través de la comprensió, l'amabilitat, el compromís... Que veuran altres ítems, altres comportaments que no veuen a casa.

I en una realitat com aquesta suposo que el perfil del professorat ha de ser d'un nivell de motivació personal molt alt, perquè el desgast personal també deu ser alt, no?

Sí. Nosaltres hem demanat l'any que ve formació en tractaments psicològics ..., però bé, també va a temporades.

Ja.

Sí, però parles amb altres centres i tampoc estan millor que nosaltres, vull dir... Estats anímics... també passen coses.

Ja que dius això, de formació col·lectiva n'heu tingut alguna experiència?

Sí. Nosaltres tota la formació la fem col·lectiva. O sigui, hi ha uns criteris. Per exemple, detecten i es diu a veure... Per exemple, quan hem desenvolupat el segon nivell de concreció, doncs hem tingut formació a nivell de coneixement del medi natural, a nivell de matemàtiques i a nivell de llenguatge. Doncs això no és que a un li interessi, és que interessa a l'escola, i demanem la formació en aquest sentit.

I aquest tipus de formació que em comentaves que heu demanat de cara a l'any vinent...

Sí, aquest any sí, s'ha demanat que... Hem passat un any una mica dur.

Sí?

Sí, i també hi ha més gent interina que...

I teniu moltes baixes?

No.

Les habituals.

No, no tenim baixes... Les baixes que tenim, doncs perquè una professora en unes colònies s'ha trencat la cama...

Em pots donar algun exemple de com doneu resposta a la diversitat? Tot i que aquí la diversitat no és una situació minoritària sinó que és majoritària, no?

Sí, el món gitano és molt present. A veure, a nivell acadèmic, per exemple, fa molt de temps que nosaltres fem els grups flexibles, sobretot en matèries instrumentals. És a dir, els nens en aquestes àrees es reparteixen no per grups d'edat, sinó per grups de motivació, de coneixements, d'inquietuds... O sigui, que a vegades poses no poses al mateix sac el nen que més sap, sinó el nen que estigui més motivat o menys motivat i que tu pensis que potser en aquest grup estiren d'ell i tot això. Doncs aleshores, en aquest sentit intentem donar... Ja t'he comentat al principi que el treball el preparem nosaltres. Doncs moltes vegades hi ha una gradació de coneixements i de

continguts, moltes vegades el tutor no prepara el mateix treball pel grup classe, uns van a un ritme i uns altres van a un altre, això dins de l'aula. I fora de l'aula també s'interrelaciona, per cicles, en grups flexibles, sobretot en llenguatge. Aquestes són les dues principals eines que fem servir: els grups flexibles i el treball individualitzat amb l'alumne. No té sentit, per exemple, que un nen que encara no té coneixement de les eines bàsiques de les matemàtiques el posis a fer problemes una mica complexos, no? Si encara no té assumit això de la multiplicació, perquè es fa servir i tot això. Però tampoc té sentit que un nen que sí que ho té assumit no pugui avançar per allà. Doncs aleshores tu en una mateixa classe pots veure treballar dos o tres nivells diferents, sobretot amb els més grans, que ja tenen més autonomia. Nens que puguin presentar problemes maduratsius o de logopèdia, o problemes que es puguin resoldre en una aula d'educació especial: doncs tenim una persona d'educació especial que fa intervencions a dos nivells. O sigui, a veure si m'explico bé: la persona d'educació especial té tres funcions principals. Primera, tenir una sèrie de materials a l'abast de tot el professorat, classificat, ressenyat... És a dir, saber per què serveix cada cosa. Què vol dir això? Doncs tu imagina't que ets una tutora de segon i dius "escolta, he detectat que aquest nen té problemes amb aquesta matèria", o no sé què, doncs ella et diu "mira, hi ha aquest material, te l'agafes, ... i després em dius com t'ha anat", o sigui de suport en quan a recursos. Una altra d'intervenció directa amb els alumnes, sempre parlat amb els cicles i amb els tutors. A vegades fa la intervenció dins de l'aula, i a vegades fa la intervenció fora de l'aula. I després, un tercer nivell de desenvolupar les línies directrius del que és l'educació especial i compensada... en el centre, perquè és la que més relació té amb tots els tutors, i és la que detecta totes les mancances de tots els cicles. En aquest sentit... Això per una banda. A nivell de cicles els grups flexibles, i a nivell tutorial és allò, a veure, el tractament individualitzat, l'avaluació contínua que es fa, l'avaluació formativa... És a dir, tu saps a quin nivell està un alumne. Pots consultar el dossier de la informació del tutor, o sigui, la carpeta que fem de l'alumne. És a dir, que es fa un seguiment acurat dels alumnes.

Què teniu, com una fitxa...? No només de rendiment, suposo, sinó també d'altres elements.

Sí, per exemple historial familiar, metge... Per exemple, que si a un nen li posen una vacuna o ha tingut un accident, això ho tenim nosaltres aquí.

Sí?

Sí, i documents interns que... Per exemple, de cara a la relació familiar amb aquest nen, doncs potser parla amb l'àvia, perquè el pare té aquest problema, la mare té això, i la que canalitza aquests problemes és l'àvia, o sigui...

Suposo que ...això és documentació d'ús intern?.

Sí, això és documentació d'ús intern, igual que les malalties: aquest nen té problemes amb aquest medicament, ha patit això, l'han operat de no sé què... Doncs això és una informació, un fitxer que cada tutor el té per any, es va passant d'any en any.

Això que m'estàs explicant en un altre tipus d'escola és molt impensable, o no?

En un altre tipus d'escola jo suposo que també ho tindran, el que passa és que nosaltres, un tutor va a la carpeta del seu any i li surten reflectits els seus alumnes i sap tots els incidents que ha tingut aquest alumne a nivell pedagògic i ...

I a nivell més social...

Clar. I després, per exemple, fem un full de seguiment molt senzilla que et diu: aquest nen ha entrat a P3 l'any tal, el seu tutor ha estat aquest, i si ha tingut, per exemple, intervencions externes de l'EAP, del CAPIP, o de no sé què, o si ha tingut intervencions internes de la persona d'educació especial. Una mica quatre ítems per fer-te'n una idea: ostres, doncs aquest ha tingut reforç durant dos anys, aquest ha repetit, aquest no sé què. En un foli, en una gràfica d'aquestes hi tenim tots els nens...

Com una graella?

Com una graella. P3: tutora tal, reforç si o no i quantes hores. I després, per exemple, el que també fem... no sé si ho tenim aquí, ho deu tenir el cap d'estudis. Per exemple, les hores que tens un especialista, el tutor doncs... El tutor té una disposició del centre que el que fan... a vegades també el propi tutor agafa alumnes d'un altre tutor per reforçar: "escolta, que estem desenvolupant aquest tema i aquest no m'arriba, necessitaria canya en aquest tema", doncs vingui, aquestes hores les dediquem a això, no? Aleshores es munten uns criteris, es diu a veure, doncs dedicarem aquestes hores a matemàtiques, a llenguatge, a coneixement del medi o el que sigui. Trimestralment al cap d'estudis se li passen les hores que tinc disponibles, les hores que he fet servir i a què les he dedicat, els alumnes que has agafat... I ell fa les gràfiques i diu doncs mira, s'han dedicat més a matemàtiques, més a llenguatge... Per treure conclusions després. O mira, de les hores que tenia només n'he fet servir un 50%. Per què? Doncs perquè he tingut aquest incident... Sempre tens informació objectiva, no? Doncs el tractament de la diversitat és això, no sé si t'he respost.

Home, jo crec que sí, no?

No, no se... a altres escoles no sé... Jo crec que les escoles tenen aquesta informació, el que passa és que nosaltres enlloc de... El tutor té la informació de l'alumne, per exemple al despatx, molt a l'abast. Si necessita veure el seu expedient no és que ha d'anar al secretari, no, va allà i s'ho mira. Si té un incident no és el secretari que... no, és el tutor qui s'ho apunta.

Vosaltres aquesta idea de treballar per projectes...?

No.

Això no ho feu?

No. El que es treballa es treballa per centre d'interès, i treballar per projectes no. Agafem el currículum de mínims de la Generalitat i doncs va, a desenvolupar els temes, que tinguin coherència, és a dir, per exemple, que tu no pots estar fent un nivell d'experiències, un altre nivell en matemàtiques i un altre nivell en llenguatge. El que sí que es fa moltes vegades, per exemple, és que hi ha temes que s'inter-relacionen. Això és treballar per projectes?

Home, es podria dir, no?.

Sí, però nosaltres no diem "fem el projecte tal."

Sí, però vol dir treballar d'una manera transversal?.

Sí. Però és que hi ha matèries que sí que es presten a fer això. Per exemple, si estem treballant un tema de ... socials, doncs potser farem una sortida al Montseny no sé quan, no? Ostres, doncs haurem d'anar amb un calçat especial, doncs dius "quantas sabates necessiteu d'aquestes i quin peu feu, perquè s'han de demanar unes sabates especials, que les hem de llogar":

"jo gasto el 36", jo no sé què no sé quants. Doncs ara d'aquí en farem una gràfica per saber quanta gent... Clar, estàs treballant les matemàtiques, estàs treballant no sé què, després treballen el llenguatge i la comprensió, perquè fas fitxes d'observació sistemàtica que després... Quines fulles has vist, i quines no sé què? I això clar, treballar...

...Això és treballar per projectes?

Hi ha gent que diu que sí, però nosaltres no diem projecte de tel, eh? Treballem moltes coses transversalment, però no diem "treballem per projectes."

La qüestió del pla d'acció tutorial i com treballem la tutoria ja m'ho has anat explicant bastant a nivell de seguiment individualitzat que teniu de l'alumnat. I després suposo que teniu un espai de temps per treballar...?

Sí, cada setmana els cicles es reuneixen per parlar de les coses de cicle.

I el tutor amb el seu grup - classe també té un espai a primària?

Sí, normalment té un dia a la setmana una hora.

Per treballar alguns temes?

Sí, per treballar alguns temes, per parlar d'alguns temes... el que es diu acció tutorial.

Sí, exacte, el pla d'acció tutorial.

I com respon a la dinàmica de coneixements, a la dinàmica de classe... Si s'enganxen... en principi quan més grandets es fan més ritme de treball assumeixen, més autonomia... Això és com tot, quantes més coses van aprenent... Quan agafes autonomia agafes ja la comprensió lectora, ... ara ja estic bé, està més motivat. Quan més grans, per una banda tens més problemes, els problemes són més greus, però per altra banda tenen més autonomia de treball, treballen d'una altra manera.

I quan més petits suposo que treballem més els hàbits i comportaments.

Hàbits, comportament, atenció... Tot això, perquè alguns semblen saltimbanquis, són hiper actius.

Ja. I vosaltres com a perfil sou mestres, i la formació específica és a partir de l'experiència.

Sí, sí. És la capacitat de la persona d'adaptar-se.

D'adaptar-se al medi i sobreviure. Em sembla que això és tot.
Comentem en tot cas aquesta informació. A veure, necessitaria saber
quants nanos teniu per curs.
Abans d'això, una pregunta que no t'he fet: quants nanos de dictamen
teniu?

Mira és un problema, mira, el dictamen que diu la normativa és una
cosa. El dictamen ens l'inventem nosaltres, eh?

Sí?

Sí, nosaltres en tenim quatre o cinc que creiem que són de dictamen.
Però la normativa què et diu? Perquè considerin que aquest nen és de
dictamen ha d'entrar a P3 amb el dictamen fet.

I si no ja no té dictamen?

Si no ja no fan dictamen.

I això és la normativa?

Sí. És a dir, quan tu dius que aquest nen és d'atenció educativa
preferent... Però clar, això no ho pots fer tu, això t'ha de venir amb
el dictamen. Nens amb dictamen: què vol dir això? Que algú li ha de
fer el dictamen. quan fan el dictamen? Abans d'entrar.

I a primària ja no es pot fer dictamen?

No, mira. Tu saps que quan fas el període de pre-inscripció sempre
deixen una o dues places per a nens d'aquestes característiques, quan
fan la pre-inscripció a P3. Què vol dir això? Doncs que quan entren
als tres anys han de tenir el dictamen. Qui fa els dictàmens? Els EAP.
I quines característiques han de tenir aquests nens perquè li facin el
dictamen? Que estiguin a casa seva? No, que estiguin en una guarderia,
en una escola bressol. Aleshores clar, aquestes places que guarden per
nens de dictamen, d'atenció educativa preferent, que sempre són una o
dues places, doncs ha de venir signat per l'EAP. Aquí ja t'he dit,
aquí si un nen gran diu "jo no vull el meu nen o la meva nena sigui
tonto", doncs aquí ningú fa dictamen.

Perquè dictàmens per nanos d'alt risc social, de problemes conductuals
i tot això...

A veure, la LOGSE ...l'articulat diu que els que tinguin problemes...
I la LOPECE també.

Aquí hi són tots. Maltractaments físics i psíquics... Aquí tot.
L'entorn social desfavorable... tots serien de dictamen. El que passa
és que aquí hi va haver una controvèrsia amb la gent de l'EAP, i va
arribar a Inspecció i tot, eh? I l'acord que es va quedar és que la
pròpia direcció del centre amb les especialistes d'educació especial
fessin el dictamen.

I en què us beneficieu amb això?

En res.

Ni més ràtios ni...

No, en res. Nosaltres tenim la ràtio que tenim perquè aquí no hi ha més nens, aquí no vénen... Si et vénen deu nens és perquè hi ha deu nens d'aquesta edat en aquest barri, no ve ningú de fora.

Mira, veus? És que està molt petit, però posa discapacitats psíquiques, visuals, d'audició, motrius, autistes, personalitat i conducta, sobreeducació intel·lectuals i altres.

Doncs això quan fem la carpeta verda, que és a l'inici, posem quatre o cinc nens que tenim perquè nosaltres considerem que són... O sigui, dins de la diversitat que tenim diem "ostres, és que aquests són de dictamen."

Ja. Però el que és in versemblant és que no hi pugui haver dictamen a primària, perquè clar, això, els nanos que no estiguin escolaritzats en una escola bressol...

Clar, tu pregunta...

O nanos que la necessitat es detecta un cop ja començat el seu procés d'escolarització, no?

Però per exemple sí que et faran un dictamen si un nen, per exemple, té una malaltia: "és que aquest nen no hi veu", o... Llavors vale, però si dius "escolta'm, aquest nen té problemes socials, té problemes d'integració", a veure quants dictàmens trobes tu d'això. Això és un tema que va sortir a Inspecció, eh? Vull dir que es va parlar amb els directors que home, jo em trobo amb aquests problemes, aquests nens, i l'EAP no em fa els dictàmens.

També perquè potser el criteri inicial era més restrictiu, no?

Home, però és el que dèiem els directors, és que aquí hi ha una llei ordinària, ...hem de parlar d'aquests nens amb aquestes característiques que són d'atenció educativa preferent, però l'EAP es nega: "És que sinó...serien tots!"

Tindrien molta feina?.

Clar, suposo. Et poses en un barri com aquest, de cases barates, al barri de Zona Franca... i dius...

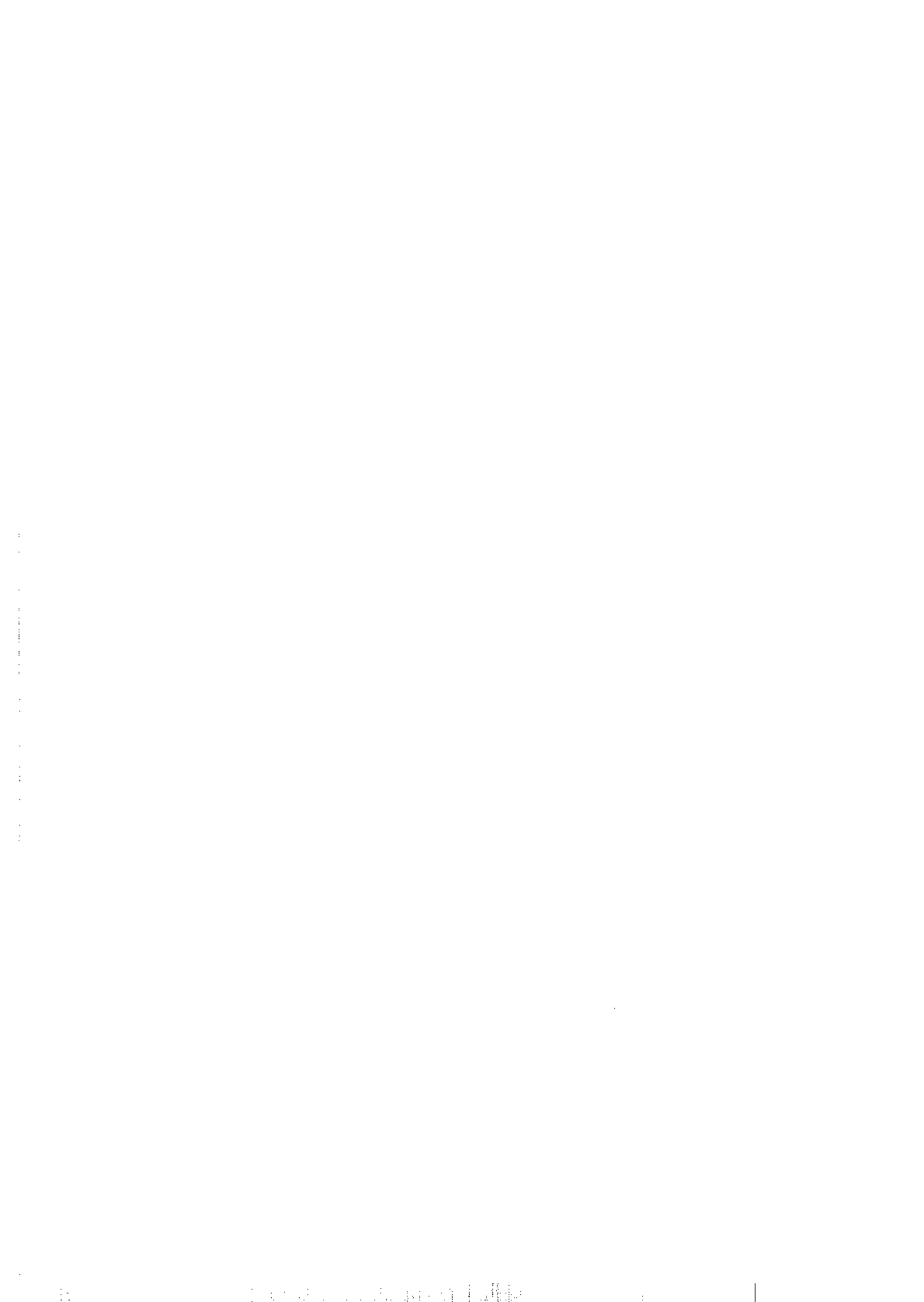
Per tant, aquí seria saber... Això com vols que fem, Albert, vols que t'ho deixi o vols que ho omplim ara?

Home, ho podem fer d'aquí, eh?

Sí? Tu tens el total de nanos?

Mira, sí, el tinc allà al despatx...
(...)

CEIP 26

(Breu Presentació de l'estudi)

D'absentisme no tenim gaire. Últimament, s'ha donat un cas d'una nena que té cinc anys, i està aquí matriculada. M'ho va explicar la tutora que feia moltes faltes i que no assistia amb regularitat i vaig trucar a l'assistenta social, era de la Mina, i me va dir passaré jo, miraré per què fa temps que no venen per aquí, estaven controlats, tenien seguiment dels Serveis socials, la família però ja feia temps que no anaven per l'assistenta social. I la realitat és que ha deixat de venir. No ha contestat res, i nosaltres pensem que pot ser arrel de la intervenció aquesta. També... l'any passat també ens va passar un cas així molt semblant, molt semblant, i va trucar i que, bueno, ... d'alguna manera se'ls va "apretar" per a que vingués a l'escola, i va venir. En aquell moment era un nen de primària, ja era obligatòria. I ha vingut. Penso que més que res Aquest nen havia deixat de venir per les dificultats de la mare. Però va tornat a faltar. Hem sabut ara, aquest curs, que l'any passat va deixar d'anar a l'escola, simplement. Així que han vingut a signar demanar matrícula després d'haver signat la baixa, i nosaltres, perfecte, cap problema. Però el nen no va assistir durant el Curs passat. Ho sabem perquè després al setembre han vingut aquí a demanar una altra vegada l'alta.

Ah sí?

Sí. Són casos molt rars però que es donen de tant en tant... efectivament, i, bueno... De fet a vingut a repetir. Estava a segon i ara continua.

I quina justificació varen donar?

Justificació cap. El problema, aquests problemes són molt greus. El nen aquest si està amb "l'abuela", amb la iaia, doncs aleshores... perfectament assisteix a classe, que és el que està fent ara. Però si intervé la mare, la mare és una drogaaddicte, i a més a més és en estat avançat de malaltia. Jo exactament no ho puc dir, el que te ella, jo la última vegada penso que la vaig veure estava ja en unes condicions físiques increïbles de mal, i arrel de l'assistenta social, que tenim comunicació, perquè clar, per a que vingui el nen hem de mirar la beca del menjador, i no paguen ni la part que han de cobrir les famílies, una mínima part. I bé, hem parlat amb l'assistenta social i me diu que la mare pràcticament està al llit, que ja no s'aixeca del llit i la iaia ara, no sé les raons, no vol ni signar, o sigui, no vol ni passar per serveis socials per cobrar els diners que deuen al menjador, precisament, això és un cas molt rar. En general són aquests. Després tenim una altra tipologia D'absentisme ...de gent que... "aquestes famílies, que no li donen massa importància a l'escola". I, a vegades, simplement pel fet de, no sé, de obligar-les a que han de venir amb puntualitat, eh?, doncs mira, doncs que va no venen, no porten al nen i donen la tarda al nen. O al contrari, hi ha famílies que venen al matí i després, com que el nen va a dinar a casa, doncs es queden, i ja no ve a la tarda. Això, bueno, si de totes les famílies podem dir, són molt poquets casos, la veritat, eh?. Podem dir que en el cas primer ja t'explico que són, que jo conec un de l'any passat, aquest últim que ara està amb la iaia i per tant el nen ve i es queda al menjador, i l'altra que ha passat aquest curs i que ha deixat de venir. O sigui, després ja de l'altra, podríem dir que també entre totes les famílies, doncs tenim així com tres casos, d'aquests tranquils, tranquils... que no li donen la importància.

Aquests tres casos?

Si.

Em pots dir: D'aquests tres casos són nens? Hi ha alguna nena?

A veure, sí, hi ha una nena.

I quin tipus d'absentisme és?

Seria un absentisme, diguem-ne, més lligat a problemes de negligència familiar. Seria per manca d'interès, això que et comentava. Hi ha dos nens hi una nena.

Que pertanyen a algun col·lectiu o a una minoria ètnica aquests nens, aquests tres casos?

Viuen a la Mina, que això jo penso que no, que no, al menys l'aspecte no és d'aquesta tipologia. Pensa que nosaltres aquí tenim famílies gitanes a lo millor, no sé, quinze, divuit, possiblement, i no es nota. O sea, bueno hay algunas en el P3 d'aquest curs que sí que l'any passat ens van entrar quatre o cinc famílies que es noten físicament, però la resta són paios, i jo d'aquestes no ho se...

No ho saps?

No. Penso que no, penso que no ho són.

El procediment, quan detecteu un cas quin és?

La tutora passa llista diària, passa llista.

Quant passa llista?

Dues vegades, al matí i a la tarda.

I quan intervé? Quan considera que es troba davant un cas d'absentisme?

Home, això depèn de, normalment de la relació amb les famílies en seguida. En seguida la tutora se n'adona de si... ha falta molt. Clar. I de si pot esperar, normalment les famílies, quan un nen falta, tenim en d'organització d'escola previst de que elles a l'agenda anoten "El meu fill, per exemple, no ha vingut o no anirà o tal". I si s'ha ficat malalt, doncs el dia que torna "El meu fill ha estat malalt durant aquests dies i tal". I a vegades inclòs truquen per telèfon. O sigui, que estan controladíssims. Per tant, la tutora, en principi... és quan és molt evident... perquè si saben aquestes normes, si "cumplen" les famílies aquestes normes, doncs la tutora, perfecte, no passa res. En cas contrari ja és quan la tutora ja ho comunica a direcció, quan es donen casos de que les famílies no es justifiquen i, bueno, passa una vegada, demana la justificació i no hi ha manera. Doncs és quan la tutora ja diu, doncs Mira: "Ja sap que ha de justificar i si no... a direcció. Doncs ja és quan entra en funcionament, ja ho comunica a la direcció i la direcció, que sóc jo, ho passa ja a l'assistència social.

Directament?

Directament. I inclòs a vegades també ho comuniquem a Ensenyament, quan són famílies que, bueno, que d'alguna manera deixen d'assistir i no ens consta de que poden estar matriculades en un altre lloc. Casos

molt puntuals.

Teniu algun tipus de registre? Algun protocol en el qual recollir els casos d'absentisme per a informació interna vostra?

Nosaltres normalment no tenim, o sigui, la tutora sí, però sol les tutores. Després ja nosaltres ...

Les tutores ho guarden?

Sí. I lògicament, la intervenció, doncs, ja quan actua assistència social, ja sí que, però el registre queda entre lo que és les pròpies tutories i assistència social. Jo soc intermediària, no?

Però els conec perquè... els conec perfectament, i si el registre no es queda aquí, està dalt a l'aula, però, lògicament, com que han de passar per mi doncs queden, estan registrats.

Perquè l'administració no us demana aquestes dades?

A veure, l'administració educativa no demana, però sí que diu que si tenim casos d'aquests ... d'absentisme que... s'han de comunicar, o sigui que és així, entra dins de, home ja et dic... si hi ha casos de que te trobes de que l'assistenta social, per exemple, no? i a l'ajuntament també, tenim l'obligació de dir-li a l'ajuntament, el que passa és que a vegades per a ser més ràpids, vas directament, truques a serveis socials, que ja sabem que depèn de l'ajuntament, i des del districte ja ho comuniquen. A vegades també ho fem d'aquesta manera.

Canviant de tema, aquesta escola té vint-i-cinc anys, no?

Vint-i-set ara ja.

I a direcció tu quan temps fa que estàs?

Jo a la direcció estic fa nou, nou anys.

T'ho dic perquè m'agradaria... si poguessis que m'expliquis la teva perspectiva de com ha anat variant l'absentisme des de l'aplicació de la reforma, com creus tu que ha variat en termes numèrics l'absentisme?, A tu et sembla que hagi disminuït, que hagi augmentat, o que estigui igual?

Jo penso que... nosaltres, o sigui, no, igual, no l'ha afectat la reforma a l'absentisme, en primària, t'estic parlant. Una altra cosa m'imagino que serà secundària, però a primària no.

I en aquests nou anys que tu portes a la direcció de l'escola com creus que ha anat canviant les respostes a l'absentisme?

Jo, mira, te parlo, ja no de nou anys que estic de direcció, sinó de vint-i-sis que estic de mestra,

En aquesta escola?

Sí. Aquí, a la mateixa escola. O sigui que jo penso que no. Que sempre són... que cada any hi ha dos casos, tres. Més que res, aquesta gent que no li dóna la importància que cal i que per comoditat, perquè mira, no sé, inclús a vegades arribes a pensar que és que, o sigui, alteren... fan canviar els valors, per a ells no són els valors de l'educació els que haurien de ser, i pensen, doncs mira, que en donar-

li al fill una altra, una joguina o lo que sigui, doncs queden millor. Penso que això no ha canviat gaire.

I les possibles actuacions o intervencions al respecte? Et sembla que han canviat, des d'aquesta perspectiva tan llarga que tu tens?

Respecte de l'absentisme?

Sí. Doncs jo no ho se. Clar, tu pensa que estàs parlant amb una escola que l'absentisme és mínim, perquè la veritat és que, i jo penso que ni abans ni ara. Lògicament, se't dóna un cas, i tu intentes solucionar-lo amb els mitjans que l'administració et dóna i ja està.

Ara passaré a formular una sèrie de preguntes sobre algunes característiques de la vostra escola: " Quins recursos utilitzeu... Em pots explicar breument quines mesures generals teniu quan comença... quan es produeix la primera incorporació... la escolarització d'un nen o una nena, a educació infantil i després a primària, o quan teniu nens d'incorporació tardana... si és el cas... explica'm una mica què feu?

Això sí que ha canviat. Des de, no sé, des de, inclòs en aquests nou anys que joestic a la direcció ha canviat. Bueno, en principi abans no teníem P3, i ara els tenim, i això ha fet, doncs, canviar força, al arribar els nens aquests petits a l'escola. Nosaltres quan comencen les... a l'hora de La matrícula, quan venen a matricular-se ja, doncs les famílies porten una carta amb una citació per a una reunió, per a un dia determinat, i expliquem... d'aquesta manera s'explica en la reunió que està representada per tots els sectors de l'escola, de pares, de professors, de direcció. Des d'aquesta se l'informa tot el funcionament de l'escola i, a més a més, en aquesta reunió es dóna un sobre amb documents que contempnen d'alguna manera aquesta explicació oral. El tema, les funcions del Consell escolar, les activitats que s'ofereixen extraescolarment, se li orienta després de... se l'informa del funcionament de l'escola, se li dóna per escrit, i després també la coordinadora d'educació infantil també parla i l'explica el funcionament de l'educació infantil, i se li entrega una fitxa, que es, como..., és una mena de entrevista però que l'han d'omplir ells mateixos.

Què és com una petita enquesta?

Sí, molt senzilla, molt senzilla. I que les tutores després ja la recullen.

Per tenir coneixement de les característiques de la família?

Sí, una mica les característiques de la família, inclòs dels nens que rebran. Perquè al setembre, abans aquesta entrevista era molt més àmplia i a nivell personal.

Sí?

Però ara és un dels canvis que hem vist que "merecia" la pena de que aquesta entrevista, a nivell personal, fos una mica després de conèixer als nens. Allà pel desembre, que ja coneixes als nens i ja li pots parlar, inclòs orientar i tal doncs, inclús comentar l'evolució del nen. Pensa que és molt més profitosa. I aquí simplement és l'entrevista aquesta que han de tornar per escrit i se li explica a les famílies que un dia en el mes de juny, a la tarda, rebran a les famílies de tots els nens que entren nous al parvulari, principalment

són els de P3, són les cinquanta famílies noves. I amb aquestes famílies es fa una mena de petit acolliment, als nens se li ensenya les classes, les joguines, coneixen a la senyoreta i, bueno, ja és una mica "d'entablar" conversa per a ja que els pares observen el estil doncs, puguin parlar o anar parlant de tant en tant de l'escola nova, de la senyoreta, de com funciona tot, de l'escola, de la gent, de no sé què i de no sé quants. Això tots pensem que beneficia molta setembre quan entren els nens.

A primària els nens que entren, la major part són nanos que ja estan escolaritzats a educació infantil?

Clar que sí. Normalment sí.

I nens d'incorporació tardana a primària, que en teniu?

Jo penso que no, que no, entren ara ja. A primària sense haver passat algun curs per educació infantil és molt difícil que entrin. I després, doncs, ja al setembre, com la jornada, la primera setmana, és jornada intensiva, i pensem que és molt fort per a aquests nens que no han estat escolaritzats mai i que són de tres anys. Per això demanem a la delegada territorial que la jornada d'aquests nens sigui partida, que nosaltres diem, és dir, mitja classe. Si en una classe hi ha vint-i-cinc, doncs de nou a onze que en vindrien dotze o tretze, i després d'onze a una l'altra meitat. I durant aquesta setmana se van habituant, i tal, i pensem que és molt interessant. Sí, i d'aquesta manera doncs, clar que s'incorporen molt millor.

Volia preguntar-te, pel que fa a les mesures per acollir a un nano que ha estat absentista, que ja te una historia diguem-ne, d'absentisme, com es produeix la reincorporació d'aquest nen a l'aula?

Normalment, bé, normalment això passa alguna vegada, alguna vegada d'algun nen d'aquells, que precisament per aquesta problemàtica, que és per causes familiars el problema aquest, doncs, aquests nens que li costa venir cada dia i en tot l'horari, doncs nosaltres normalment aquests nens passen per la professora d'educació especial, i, doncs se parla amb les famílies, se li diu que és obligatori venir. Tenim una professora d'educació especial, en el nen se li dona hores d'atenció per... per a que esté sol, ben atès, i bueno, molta paciència en principi per totes parts. Després, lògicament, se torna a parlar amb la tutora, hi ha un treball conjunt de la tutora i el professorat d'educació especial, bueno, molt. Això és lo que tenim previst. A vegades hi ha trimestres que sí, que veus que canvien, que ha merescut la pena, però després aquells nens és que, com que el problema està a les famílies, doncs en el moment que les famílies tornen a anar malament, doncs ja està. A lo millor tant contents el segon trimestre, per exemple, i després el tercer trimestre tornen una altra vegada a fer aquestes irregularitats, o sigui que...

Quan es tracta d'un cas recurrent hi ha algun tipus d'informació que feu arribar a serveis socials o serveis socials fa un seguiment de la situació de la família?

Sí. Normalment serveis socials passa per l'escola, parla amb els tutors, i sí que tenen... i hi ha informes.

Alguna altra intervenció específica contra l'absentisme que vulguis destacar?

No, jo crec que més o menys és tot lo que t'he explicat.

Hi ha alguna comissió específica que treballi aquest tema dins l'escola?

Es que no és un problema per a l'escola com per que hi hagi una comissió dedicant-se. No, no. Aquí pensa que l'assistència social pràcticament truca alguna vegada al trimestre o tal, però més que res intenten intervenir en el cas d'aquell nen que t'he explicava que la mare està malalta.

Sí?

Doncs truquen per dir què fem que no podem pagar lo del menjador perquè no venen aquí, què tal?, com va?. En fi, coses d'aquestes, que inclòs no venen per l'escola.

Ja. I la via de contactar i parlar amb la família dintre de l'escola?

És molt, és molt... Saps què passa?, venen les famílies, te diuen que sí, que sí, que sí, però després no. O sigui són... És que és aquest tipus de famílies que és que, és que són molt difícils. Per a elles és molt, és molt complicat. Per exemple, un nen d'aquests que t'explico de, que bueno, té problemes i que va, que al primer trimestre hem tingut problemes i problemes que no hi ha manera, doncs aquest nen hem vist clarament que té un problema en la família, tenia com una mena de por a que la mare, que la mare se marxava a treballar, i ell, no sé, l'agafava una por, no sé què... i, bueno, no hi havia manera de fer-lo entrar a la classe.

I quina edat té aquest nen?

Un nen de cinquè. O sigui una cosa rara. Es donen casos que, mira, si no estàs dins de les famílies, no, no, no t'ho creuries. Un problema de sobreprotecció o dependència molt forta.

Ja.

I clar, són coses que són desbordants. I això a lo millor, mira, després al segon trimestre va anar força bé, aquest nen. I ara una altra vegada comença a... comença a tenir comportaments d'aquest tipus.

Efectivament. O sigui, que són casos molt puntuals i jo penso que és que a la família, quan passen aquestes coses, les persones que primer capten les problemàtiques són els nens. I clar, les mares que no tenen força suficient, mares o pares, en aquest cas principalment són les dones les que han de tirar endavant si no tenen força, que moltes no tenen, doncs, tota la família va malament.

Hi ha algun tipus de normativa o en el vostre Reglament es contempla el tema de l'absentisme d'alguna manera?

En la normativa de l'escola l'únic que se contempla, però clar, ja són coses més que res, que d'alguna manera pot influir, és que han de venir els nens puntuals, han d'arribar puntuals, que a i deu se tanca la porta i que el que no ha entrat abans, doncs no s'entra. Que després si es queda al servei de menjador, si fa ús del servei de menjador, pot entrar a les dotze i mitja, i si no doncs a les tres.

Això de deixar-los entrar al menjador?

Perquè, perquè clar, si és nen que fa ús del servei de menjador... Es quedaria sense menjar, es que ha d'entrar a menjar, perquè ha pagat, o sigui, a de tenir els dinars coberts, no? Doncs, clar. I això, doncs, da un bon resultat en el sentit de que si és un nen que per sistema, doncs mira les famílies d'aquelles que no hi ha manera de ser puntuals i que queden tan tranquil·les, i que se dormen i tal, doncs saben que s'han d'espavilar perquè sinó el nano no entra. I da bon resultat en aquest sentit, perquè va haver un temps que se deixava entrar i que el que arribava tard no pujava després a la classe, no podia entrar fins a les deu, que era la segona classe. I bueno, va semblar que aquí al vestibul havia vegades que estaven vuit nens, sis nens. Doncs el consell escolar va acordar de que no, de cap manera, que això, si el nen ve tard perquè ha d'anar al metge o per una problemàtica, que si ha d'anar al metge ja porta el paperet del metge, el justificant conforme ve del metge. I si hi ha una altra cosa, i és una vegada, doncs, simplement la conserge diu, doncs mira, que passi per direcció i que l'expliqui i a veure, i si el director i la directora, en aquest cas, consideren que, bueno, que no s'ha de repetir i que el nen amb normalitat assisteix, doncs passa i punt. Però sí que se l'adverteix a les famílies de que no ha de tornar a passar. I ja està. O sigui, que la normativa, que d'alguna manera afavoreix, penso jo, per a que no passi aquest absentisme i, bueno, no se posin les escoles com una guarderia, que a vegades les famílies s'han d'educar en aquest sentit.

Hi ha algun tipus de recurs que es pugui utilitzar des de l'aula per evitar les situacions de recurrència d'absentisme?

Des de l'aula l'únic que parla la senyoreta, efectivament. Ja t'explicava lo de l'agenda, doncs hi ha aquella comunicació entre la mestra...

I per a la comunicació de la tutora amb la família que es fa una carta?

Bé. A l'agenda s'anota. Porten l'agenda cada dia del nen. Cada nen té la seva i li explica.

I la tutora també demana a la família justificació a través de l'agenda?

Sí, sí, sí. Les famílies ja ho saben perquè entra dins de la normativa de principi de curs, doncs, se'ls hi explica i ja està. I clar, la tutora quan ja passa l'avís a la direcció, és quan hi ha aquesta manca de comunicació. Doncs això sí, des de la tutoria es fa.

Voldria que m'expliquessis una mica les característiques de l'absentisme que teniu. Per això es tractaria que em classifiquessis el vostre absentisme segons tipus. El primer és l'absentisme que nosaltres diem esporàdic o aleatori, que és el que està vinculat a una freqüència baixa. Em comentaves que tindríem uns tres casos d'aquests. Després tenim altres tipus que són l'absentisme recurrent, que serien nens que no assisteixen a l'escola de manera reiterada. Sobre tot és un tipus d'absentisme que capta més la realitat de nanos que falten amb una certa freqüència, o sempre els mateixos dies...

Aquest tenim un.

Teniu un cas d'aquest?

Sí, la mare, el que passa és que la mare me ve que està malalt, que no se que...

És un nen?

És un nen. Que la mare m'explica que està malalt, que no se què. Però la realitat, jo crec, és que molts dies se va amb la mare

I casos de nenes que se n'ocupin de la casa, que assumeixen tasques domèstiques?

No. De la casa?

Si.

No, no, no. No tenim, no tenim. Cap, cap.

El tercer tipus que tenim apuntat és l'absentisme crònic, és allò, un nen que desapareix i que ja difícilment torna.

Això pot ser el de P5. I l'altre nen del que et parlava al principi, si..., aquest pot ser un altre.

Que és un nen, també?

Una nena.

Ah! Una nena. El fet de ser P5?

No és obligatori. Això és clar, però, bueno, està matriculada i bueno.

I la intervenció la feu igual?

Igual, igual.

Vull dir que tot i que no sigui obligatori?

Sí.

El quart tipus és un tipus que... ens va aparèixer quan vam fer el pilotatge de l'estudi i per això l'hem contemplat en el mateix. Es tracta d'un absentisme vinculat a la no assistència a l'aula, no al centre. És a dir, el cas que a mi em van explicar era un cas que una nena a primària, es tractava d'una nena doncs que no volia entrar a l'aula, vull dir, estava al passadís i es negava a entrar a l'aula. Vosaltres en teniu algun cas d'aquests?

No, a mi em sembla que això no es dona.

Pel que fa a les vostres intervencions es fa en els termes que m'has dit, però a més a més hi ha alguna cosa pensada, jo què sé, doncs, una mica per actuar, en funció de les característiques d'aquests tipus actuar d'una forma diferenciada?

No. Pensa que és molt difícil. Inclús, inclús aquest, com que li justifica tant la mare, és allò que ni assistència social pot intervenir tampoc perquè, no. La família en aquest cas tendeix a sobreprotegir. I bueno, aquell que dius, o sigui, per qualsevol coseta li justifica, i la mare sí, sí, sí, m'he n'adono que no pot faltar però... trobem que sí, que sí, que és massa. Jo em penso que és una superprotecció, no sé per què raó.

Això és un tret cultural de famílies d'ètnia gitana, aquesta qüestió

de la sobre protecció?

Aquí no, aquí no, no.

Parlem de la relació del centre, el suport que teniu com a centre de serveis externs. Ja hem parlat una mica de serveis socials, em dona la impressió que per a vosaltres és...com diríem... allò... la pedra angular sobre la qual baseu la vostra intervenció?

Sí, sí. Res més, aquí, res més.

Res més?

Res més. Perquè abans teníem aquells que venien, no sé com es deien?

El professorat de compensatòria?

Compensatòria, sí. Però ara ja no intervenen.

No?

No.

I Com és?

Perquè no teníem massa gitanos amb problemes, o sigui que no, ho van deixar. Que no podien assistir a totes, que cada vegada havia menys i que no podien venir.

Perquè com funciona? Sou vosaltres qui feu la demanda com escola al servei?

És que ja fa dos o tres anys que van dir que, ells mateixos, que no, que no podien assistir a totes les escoles i que havien de prioritzar les escoles que necessitaven més ajut. D'alguna manera a de ser així.

Això ho decideix qui?

De on venen? D'Ensenyament? Doncs possiblement sí, perquè aquests professors li paguen el departament, m'imagino que és així. Bueno, nosaltres en principi com que no els necessitàvem, en aquell moment tampoc, i ara tampoc els necessitem.

No?

Per gestionar lo que nosaltres tenim no els necessitem. La veritat és esta.

I què teniu, professors d'educació especial?

Sí, sí, sí.

En teniu una?

Tenim dos.

Dues.

Dues.

I el suport de l'EAP?

Sí, de l'EAP en tenim una persona.

Que ve, un dia a la setmana?

Sí.

I quin tipus de suport us dona?

Ens ajuda a fer adaptacions curriculars....

En teniu algun cas d'EAIA, d'atenció a la infància?

Ara no. Hem tingut algun any però ara no.

Perquè, jo és que no conec molt poc, bueno la zona no la conec excessivament.

De la zona, dins de la zona nosaltres som possiblement els que estem una mica millor. La veritat és aquesta. Perquè després ja cap a la Mina, más para allà. A nosaltres venen casos de la Mina però possiblement siguin els que donen menys problemes... penso, penso que pot ser. Perquè nosaltres de la Mina, hi ha gent com a tot arreu, de tot, però... no és una cosa..., les persones que venen de la Mina a vegades inclòs... es podria dir que tenen més interès que altres que no considerem tant, de tanta necessitat.

Sí?

Sí. En els nanos sí.

En casos d'absentisme crònic la relació entre vosaltres i la família passa també per serveis socials?

Sí.

Hi ha altres situacions en les que deriveu?

No, nosaltres no. L'únic que després aquest absentisme, l'experiència era constantment de "machacar" a través, no sol assistenta social, des de direcció, a la família, la família, i trucar, insistir i insistir, perquè clar, assistència social penseu que va una vegada, però aquí el que ha de "machacar" cada dia és la direcció.

La direcció?

Sí, la direcció. Es que cal insistir, i trucar, i "llamar", i dir-li a la mare que passi, i parlar, escolti. El que passa és que, a vegades te cremes perquè dius és que... A mi, per exemple, un cas d'aquests que te deia de que era la família que sempre sí senyoreta, lo que vostè digui, no, té raó, ara, a partir d'ara ja no faltarà més, perquè és que ara el problema que hem tingut és que la iaia ha estat malalta. I després veus que, no sé, que al dia següent, a los dos dies, torna una altra vegada a faltar el nen. Doncs és així. És que jo em canso... i a base de bones paraules i bueno, però a l'hora de la veritat doncs, és que jo, per mi, no li donen el valor que li han de donar. I això, la lluita aquesta ha de ser des de l'escola, des de dins de l'escola, perquè l'assistenta social, sí, te pot en un cas molt concret anar allà a ver què passa, no vas a anar tu a trucar a la porta.

Quina valoració faries del suport que rebeu des de l'administració?

Jo, des del departament jo diria que molt poc. I des d'assistència social jo diria, continuo dient, que estan molt bé allà instal·lats en el centre social que elles tenen, però que per les escoles passen poc. La veritat, jo és lo que veig.

Què et sembla que caldria en casos d'absentisme, tant des del departament d'ensenyament com a l'administració local?

Una mica més d'intervenció... de personal que es dediqui. Però jo, és que, insisteixo que és molt difícil d'arreglar el problema, perquè el problema s'arreglaria si fem canviar les famílies. Lo primer seria intervenció a les famílies per a ensenyar-les a que els fills, doncs, tenen una necessitat, i aquestes necessitats, lògicament, i obligacions que tenen, que elles no sé si les famílies aquestes concretes entenen de que com pares tenen l'obligació de portar als seus fills a l'escola amb regularitat, perquè lògicament després si no fan això, doncs poden venir problemes de qualsevol índole, perquè clar, si elles se troben que, clar, un nen petit en seguida pot agafar el ritme i ve content, però en el moment que es fan grans, que perden el fil ja del treball, doncs ja hi venen les baralles entre els nens... doncs jo, "ahí", si no, el problema quedaria si les famílies, un seguit de les famílies seria lo ideal. Jo, amb totes aquestes famílies estic Parlant cada dia.

Ja.

És clar. O sigui que és així. Verbalment els hi dic cada dia, i no responen. Doncs lo que es pot fer és, bueno, depèn de les famílies...però és que... no responen, clar.

La idea aquesta de que l'absentisme es troba associat a determinats col·lectius i a determinades minories ètniques com poden ser els gitanos?

En aquesta escola lo de l'absentisme de nens gitanos no.

No?

No, no, no. No és... no, no. O sigui... nosaltres aquí hi venen igual, o sigui, els nens que són aquí gitanos... venen igual.

Hi ha una altra idea, que també associa a aquest col·lectiu amb el fenomen de l'absentisme de les nenes gitanes a partir de certa edat...?

A veure, depèn. Aquí, jo l'experiència que tinc és: fa vuit anys que alguna nena gitana, però tenia germans a sisè quan va començar, l'any que va començar la reforma Bé. Fa un parell d'anys. Doncs, la nena estava a cinquè i, al no venir el germà gran, ella ho va deixar. No sé el que... I tenim famílies gitanes, que quan teníem EGB que acabaven als catorze anys, que, va acabar la germana amb catorze anys, va treure el graduat escolar, va estar, va estar estudiant. O sigui que depèn.

I tenim germanes d'aquestes que continuen igual. Vol dir que jo no faria aquesta associació, depèn de les famílies, siguin com siguin. En altra escola que la majoria siguin gitanos no sé si podríem parlar d'una altra manera. Jo aquí l'experiència de gitanos i de paios, de veritat, és que no. Ja de plantejament és que aquí, no en tenim gaires, a nivell nostre ja no parlem de gitanos ni de paios... aquí no

es fa la distinció entre... saben que si venen a l'escola han de tenir... han de respectar les normes Han de complir les normes tal com lo cumplen tothom, lo complim tothom, per tant, i d'aquesta manera ...evitem distincions. Jo te diria inclòs aquí, que jo no, no en faria més distinció. Perquè es pot donar igual que en qualsevol família. Sí, sí.

Que et sembla que caldria per evitar l'absentisme?

Jo lo que principal demanaria que el organisme X, el que sigui, que contactara amb les famílies, que parlessin amb les famílies, amb mare, pare, i d'alguna manera que entenguessin de que, que , que, no sé, informar-los de que tenen l'obligació aquesta i que el que més va a sofrir d'alguna manera no assistint a escola és el seu fill o la seva filla, i que, per tant, s'hauran d'esforçar al màxim, que si no li poden deixar, doncs mira, o comprat per reis, una joguina X de que, de deu mil pessetes, o de quinze, o de vint, que això és igual, que lo més important és que estén pel nen, que, no sé, que el cuidin, que es preocupin de que tingui els llibres al setembre, en fi, aquestes coses. Que a vegades porten joguines i porten històries, i no li donen importància que té el que vinguin al setembre amb les llibretes i els llibres.

Les situacions de les famílies, en termes econòmics, són situacions difícils?

Sí que hi ha alguna, sí.

I en aquests casos quin tipus de recursos addicionals tenen?

Estan les poques beques del menjador, estan les beques dels llibres, que sí, se demanen. Però nosaltres no tenim els recursos, eh, no tenim de recursos. Els que pròpiament si una mestra, per exemple, a vegades passa que veu que una família està tant, i ella té, coneix el cas i diu doncs mira jo puc donar, però ella personalment, i a vegades ni s'enterra ningú, i dóna el que. Però això ho puc fer jo, ho pots fer tu, el qui sigui, en cas de necessitat, efectivament. Però els recursos com a escola cap. Eh, cap. Això sí.

Em pots explicar breument com és aquest barri en quant al tipus de gent, és població treballadora, quines característiques?

És més bé, és treballadora a nivell baix, però normalment les famílies, les mares principalment, estan empleades de neteja i tal, però se respira, en general, pot ser aquestes, que jo te diria de tota l'escola, de 300 famílies, no sé com dir- te, de..., perquè són nanos, tenim 390, doncs que siguin germans, que siguin, no sé, 350 famílies o 330, bueno, però que trobis, doncs, en aquesta problemàtica vint, que no tenen bé definit, des del meu punt de vista, no sé el valor que li han de donar a l'educació dels fills, doncs la resta volen per als seus fills una bona escola i... escola, i cultura, i que es preocupin, i tal. Sí, en general sí. O sigui, que és gent que, que d'alguna manera vol que els seus fills estudiïn ja que ells no han pogut estudiar.

Una altra qüestió li volia preguntar, a veure si ho trobo aquí. Hem fet una tipologia d'alumnat per a apropar-nos una mica al tipus d'alumnes que teniu les escoles, com que són vint-i-nou escoles i cadascuna és diferent, no? I aquesta tipologia surt d'un estudi que es va fer sobre l'èxit i el fracàs escolar a Catalunya, clar, en aquell moment era. A nivell de l'ensenyament obligatori, la EGB, però

bueno... Es tractaria que d'aquests tipus que sortien de l'estudi, que són aquests de la tarja que et deixo per tal que la puguis llegir, i... veus sortien un, dos, tres, quatre cinc grups, cinc grups, quatre grans grups i un cinquè que és més petit des del punt de vista numèric, però que també sortia, no? O sigui es tractaria que em diguessis per a cada tipus quin percentatge diries que hi ha a la vostra escola. El primer grup és un grup que era considerat "limitats, sense expectatives", era un grup de nens i nenes que es caracteritzaven per tenir problemes de rendiment, és a dir, mitjanes d'insuficient, amb alguna assignatura aprovada i repeticions fonamentalment, però mitjana d'insuficient. Eren considerats pel tutor o tutora com a poc capaços, i que a més a més, una altra tret que els caracteritzava era el fet de no voler treballar a l'escola, amb una vivència difícil a l'escola però no conflictiva, aquest seria un primer tipus. Un segon tipus ja és, diguem-ne, l'alumne que, a més de tenir uns rendiments també negatius, són considerats conflictius... és a dir, és un nano, doncs, que manifesta una actitud de conflicte, de rebuig escolar i comportaments conflictius. Normalment tenen una relació negativa amb l'escola, tenen una vivència negativa i una relació emocional negativa. El tercer tipus, que seria l'alumnat que a l'estudi eren denominats "Aplicats amb moderació" eren alumnes doncs que van fent a l'escola.

A aquest grup hi aniria el 50%.

Si? Després tindriem els alumnes virtuoses, els alumnes que excel·leixen

Quina és la última classificació?

La quarta, és a dir, els molt capaços, els bons estudiants, els que treuen bones notes.

Aquesta? a veure... (mirant la tarja)

Mira: Aplicats amb moderació un 50%. I a aquests d'aquí... deixam pensar.

Val, aquí són el 50% de nanos aproximadament. Després tenim els virtuoses seria, no sé, un 25, aquells que van molt bé, i després tindriem, a veure, aquests, alumnes en conflicte, jo penso que aquí seria, no sé, pot ser, un 10%?

Un deu per cent?.

Si, d'aquells que sempre estan barallant-se i tal.

I alumnes limitats sense expectatives?

Aquests no són tant, no són conflictius però tenen problemes de rendiment, mandrosos.

Jo aquí posaria algun més... posem 20%.

Un 20 per cent?

Si, posem un 20%, i així ja ens queden 20, 30

Faltaria un 5%

Doncs així no se....

Per últim hi hauria els "desconeguts difícils", aquells nanos que no assisteixen a l'escola... Aquests serien nanos que pràcticament l'escola ni coneix, es matriculen i desapareixen tot seguit.

D'això no tenim.

Tres frases que m'expliquin, en les que em pugis explicar, de forma clara, quins són els trets pedagògics d'aquesta escola.

Com?

Si, es tractaria que m'expliquessis tres o quatre trets, frases, tres o quatre característiques de l'escola des del punt de vista pedagògic. Si jo fos un pare o una mare què em diries? Com és l'escola des del punt de vista pedagògic? Què m'explicaries si fos un pare o una mare que porta els seu fill o filla a l'escola?

Primer jo diria que ... és una escola, en principi, activa, jo diria. Activa, participativa, i és pedagògica però el respecte el cuidem moltíssim. Entenem que en una escola si "hay orden", doncs les classes es poden desenvolupar molt millor, en general. I després, lògicament, pedagògicament fer les coses, experimentals, la part de ciències i tal, doncs estem al programa aquest de ciències i ... experimental. Precisament perquè creiem en aquestes experiències. Estem, per exemple, en el d'audiovisuals preparant material audiovisual precisament perquè pensem que els nens quan aprenen és quan estan feliços a l'escola, i una manera és aquesta, preparar el material, que lo vegin atractiu

Treball per racons?

Si, nosaltres normalment ho fem però des del principi, o sigui, ja des del parvulari fins a tota la primària.

Em podries dir, de l'u al quatre, el nivell de motivació del professorat en relació a la línia pedagògica i a les característiques de l'escola?

Doncs jo diria un tres.

Algun exemple de com donar resposta a la diversitat de l'alumnat dins de l'aula?

Ara ha canviat molt, i jo tiraria prop del quatre, perquè això ha canviat molt a l'escola. La gent ja està molt conscienciada. Arrel de la nova llei, de la nova normativa, és molt diferent el tractament a la diversitat ha canviat moltíssim i per a bé.

Quin tipus de recursos teniu per a donar resposta a la diversitat?

Tornem a lo mateix. El professorat és la peça clau, perquè lògicament de contar amb tres i quatre professors per a fer grups flexibles per a nens, doncs això, per a atendre la diversitat, molt bé.

Heu fet algun assessorament o alguna experiència de formació de caràcter col·lectiu?

La formació del professorat varia... en funció de les necessitats de l'escola, últimament, doncs aquestes necessitats han sigut, principalment, informàtica educativa, perquè és una manera, són eines

noves i t'has d'incorporar, i a més que les trobem molt bones per a l'alumnat, a nivell d'audiovisuals "lo mismo", per aquell motiu de que estem en el programa

En quin programa?

En lo d'audiovisuals.

Ah, Que es tracta d'un programa fomentat pel departament d'ensenyament?

Sí. A més a més que ha sigut una escola premiada, i que el dia vint-i-set serà el lliurament del premi.

Enhorabona.

Gràcies. A més tenim el segon premi i optem pel primer, per al primer del dia vint-i-set.

I és aquest programa d'audiovisuals del departament?

Sí.

Què heu produït?

Hem reproduït un tema, precisament de ciències. Sobre la vida i la reproducció dels cargols. L'evolució del tractament que se li dona a aquest tema des del parvulari fins al cicle inicial de primària.

Fins a quin punt hi ha una coordinació a l'escola per àrees... per cicles...?

Normalment s'ha de treballar per cicle en primària.

Perquè és més adient?

Sí, és la llei. No, no

Ah, és que és la llei?

No, és la normativa i lo trobem més just. Tal com funcionem ara, la coordinació ha de ser cicles e intercycles.

Intercicles també?. I la coordinadora de cicles?

I els intercycles després per a que tota l'escola pugui participar.

Alguna experiència innovadora d'integració dels aprenentatges entre àrees que vulgis destacar? Alguna experiència vinculada a algun eix transversal d'àrees?

Ara en aquest moment no te puc dir. No. En aquest punt possiblement hagin coses, però en aquest moment no sabria dir-te.

L'última qüestió seria la lligar el tema de la funció tutorial, com definiries les funcions de la tutora?, Em pots explicar una mica en què consisteix?

La tutora és, precisament, primer ha de tenir molt clar, la funció principal és conèixer als nens. Després donar-los l'ajut que vegi que necessiten, i després està el contacte amb les famílies, per a donar-

li l'ajut que necessiti cada nano, perquè en definitiva ha de ser la tutora de cada nano, perquè cada persona és diferent, és claríssim.

Perquè així com a secundària hi ha el tema de les tutories, de l'hora tutorial, això a primària no es fa, no?, o sí?

Home, tenim una hora... Els nens, no és precisament que hagi de ser una hora, però sí en actuacions puntuals deu minuts, estan. Cinc, deu minuts. Molt sovint sorgeixen, doncs mira, pujant a la fila fulanito m'ha donat una empenta o tal, doncs ja està, sobre el respecte, etc. Doncs està fent tutoria, d'alguna manera. I després amb les famílies els dijous es va citant i venen les famílies a parlar amb les tutores.

I si una família no ve, què es fa?

S'intenta. Recorren a l'avorriment de dir-li ha de venir, i clar, després, és que estic treballant, doncs acudeixes a què, pues miri, si treballa fins les dues i la reunió normal és de dotze i mitja a una i mitja, doncs miri, vingui a la tarda que li espero fins les cinc, me quedo una mica més. "O sea", sempre el professor ...tot i que és el seu dret, d'alguna manera, no està ja..., bé, bueno, queda hores que a les famílies li vagin bé. Sí, sí, és així. La realitat és aquesta. Sembla que no, sembla que no hauria de ser en el sentit de que tenim un horari, però en primària, al menys els professors, "recorrim" a això, perquè trobem que mereix la pena

Quines característiques te la plantilla de professorat des del punt de vista de l'estabilitat?

Aquesta és una plantilla molt estable. Pensa que hi ha gent de fa vint-i-sis anys. Vint-i-sis, o vint, o sigui que...

La tutora, què és: tutora de curs, de cicle?

De curs. Cada curs té la seva tutora. Les coordinadores és la que és una per cicle, una coordinadora per cicle.

I la tutora... es fa canvi de curs en curs?

Alguna vegada. Alguna vegada sí perquè és necessari per canvi d'horaris. Es preveu que esté el màxim nombre d'hores en el mateix grup del que és tutora.

Molt bé. Doncs això és tot, moltes gràcies.

CEIP 27

(Presentació de l'estudi)

Hem deies que teniu pocs casos d'absentisme?

Sí són molt esporàdics com si diguéssim, perquè hi ha algun cas en què dius uí aquest nano si hagués vingut més... ha desaprofitat no? Però ja et dic et puc parlar d'un cas a cinquè, un cas a quart i poca cosa més, no sé algun a parvulari però que tampoc hi pots fer molta incidència perquè com que no és ensenyament obligatori doncs no... ja et treu que no pots fer quan estan més amunt perquè amb els alumnes es pot fer poca cosa, sota el meu parer, sí.

Explica'm una mica quin control feu d'assistència, com ho feu per detectar casos d'absentisme.

El control d'assistència es fa des de les tutories, passar llista matí i tarda i si hi ha un cas molt greu doncs falta d'assistència que no és justificada doncs llavors m'ho passen a mi. I ja et dic són molt poca cosa. Normalment la primera via per solucionar-ho és la tutoria, el tutor es posa en contacte amb la família i pregunta "què passa amb el nen que està malalt, que tal...?" i la família doncs si veu que hi vas al darrera de seguida modifiquen la conducta. Només en dos parell de casos molt excepcionals que van fent el tonto, però sinó quan veuen que vas darrera els agrada "ai m'ha trucat el professor i tal vinga anem" i a la tarda ja estan aquí. I es modifica, normalment es modifica, sinó ... llavors ja ens anem a l'Assistència Social, a l'educadora social no? I es comenten, periòdicament ens trobem i comentem no solament casos que puguin ser greus d'absentisme, que algun any si que hi ha hagut algun cas greu que no és de la tipologia 1 sinó que seria de la tipologia dos o de la tres inclòs, sinó que es comenten casos de risc social. A vegades observes nanos que per les conductes que estan tenint, o quan els veus que surten a la tarda, o quan veus amb qui marxen, o què comenten i dius al tanto que amb aquesta família pot haver problemes perquè saps que la família treballa tot el dia, el nano està tot el dia sol i no saps què fa.

I aquesta realitat de nanos en "risc social" és més freqüent a l'escola que els casos d'absentisme o tampoc és molt rellevant numèricament?

Tampoc. Aquest any n'hem comentat tres, i tenim uns quatre-cents deu alumnes vull dir que no...tampoc eh! El que passa és que quan hi ha un intentes de fer una mica de seguiment, no? Normalment es donen aquests casos en famílies que han arribat tardanament a l'escola, normalment sí. Que van una mica, van sent rebotats de l'escola a una altre, i la família com que van provant perquè li sembla que no s'entén al seu nano, i és el seu nano el que realment no funciona ni aquí ni allà ni...

Però són famílies estables en el territori, que van provant escoles?.

Bueno algun cas ens està arribant de gent que s'està uns mesos i marxa. Vam tenir un cas fa un parell d'anys, que realment no sé què ha passat que tenien força absentisme també, van arribar a començar tal curs i abans d'acabar el curs ja van marxar. I clar per fer un seguiment de la paperassa acadèmica d'aquesta família era horrorós, jo encara no ho vaig arribar a tenir tot que ja van marxar i no m'ho han demanat d'enlloc. O sigui que no sé d'aquests nanos que se n'ha fet

d'ells. I amb la família molts problemes eh! Amb la situació familiar, amb un quadro familiar d'aquells que no t'acabes d'aclarir, saps qui és la mare però després els altres lligams que hi ha de germans, tiets, els pares impossible ja no saps...perds la pista.

No et consta que s'hagin matriculat a ...?

Ja fa un parell de cursos, i de cap escola m'han demanat la documentació acadèmica, vull dir que no sé on han anat a parar. L'assistent social de P. N. perquè una família que venia de P. N. també es va perdre la pista perquè com que van voler actuar una mica ja ficant-se amb l'assistent a tutelar per posar-li una mica de por a la mare no? I intentar que els nanos havien d'anar a l'escola...doncs es van posar de molt males maneres, no els deixaven entrar a casa, els contestaven de qualsevol manera fins que un dia van desaparèixer. Tenien als veïns amenaçats de que no obrissin la porta de baix de l'escala perquè no volien anar a la presó. I van desaparèixer, i mai més s'ha sabut res, jo no he sabut res més. Vull dir que arriba un moment que la família, segons de quina mena és, quan es sent molt amenaçada fuig perquè no vol cap tipus de control. Després vam tenir un cas l'any passat que també va venir rebotat d'una altra escola, va venir a fer sisè, un nano molt desmotivats amb germans grans implicats en coses de...

drogues?

de delictes no? I el nano s'enganxava una mica a la roda dels germans, i al nen per a ell l'escola no significava res. A part de que venia per una any i totalment desmotivats sense pertànyer a cap grup i va faltar moltíssim i al final no res...

Va abandonar l'escola?

Sí, no volia fer res a l'escola ni que fossin activitats esportives i tal ...res. (...)

Estaves comentant el cas aquest del nano desmotivats, que va venir un any només i...

Vam parlar amb Inspecció d'Ensenyament, vam parlar amb l'Educadora de carrer perquè era un cas molt greu, igual que els altres que t'he explicat que es va arribar a Inspecció, jo vaig fer un escrit a la delegada territorial on comunicava la gravetat del cas, jo no he rebut resposta de la delegada territorial en cap moment com d'altres coses no? I la única comunicació amb l'inspector era d'anar fent, intentar, que no es pot? No hi ha més mitjans, perquè no es fa...temps enrera es feia d'enviar la guàrdia urbana a casa a buscar, a recollir als nanos que hi haguessin pel carrer. Tot i que s'ha creat, segons m'han dit últimament, una policia comunitària que sembla que ha d'ajudar a resoldre casos...del que sigui, des qüestions que tinguem que fer una paperassa d'un qual o no se que...si sabem que els caps de setmana hi ha grups de nois que entren a l'escola o...que no tenim massa problema tampoc però qualsevol cosa d'aquest tipus no? Però en quant a l'absentisme pues no.

No hi ha intervenció?

Vaja en aquesta moment..., al no tenir massa problema tampoc no se'm va ocórrer trucar-los. Els casos dels que t'estic parlant doncs clar eren molt extrems i aquest any no els tenim, i no se'm va ocórrer. Però no m'ho van referir, vull dir que tampoc no deu ser una fita que

tenen ells proposada. Antigament sí, jo vaig estar vuit cursos treballant a les escoles de la Mina i teníem aquest recurs, fa anys, ara no. A nosaltres el que ens funciona és primer el contacte amb la família, si és un cas ja més greu l'assistenta social i ja està. Perquè ni amb Inspecció ni res, vull dir s'han rentat les mans.

Quan la tutora detecta una falta d'assistència quan és que posa llum vermella i pensa que d'una falta d'assistència pot haver-hi una situació més complexa? Vull dir quan us poseu en contacte amb la família? I quan es que detecteu un cas, al passar llista?

Sí, normalment ja hi ha famílies que truquen i diuen "mira que el meu nen ha faltat per això" moltes famílies ja tenen costum, que a vegades dius bueno no cal, que si està malalt quan vingui doncs portes el paper del metge, o un justificant explicant que l'han vingut a visitar a casa, el que sigui no? I amb una nota li expliques a la mestra i no hi ha problema perquè normalment no hi ha problema. De vegades les faltes es donen sistemàticament, faltar cada setmana dos o tres dies a la setmana. És molt significatiu per exemple un nano que falti tots els dilluns al matí, dius home és estrany que tots els dilluns al matí es fiqui malalt i a la tarda vingui no? I amb aquest de tant en tant li has de tocar el crostó, que dic jo, i els hi dic "va ja està bé què et penses que som tontos?". Aleshores fa unes quantes setmanes fa bondat i després es torna a relaxar la situació. Bueno són, ja dic, uns casos molt puntuals. L'alarma és aquesta quan un mestre, per exemple aquest cas que et comentava de quart, que hi ha un nen que fallat cada setmana sistemàticament dos o tres dies, inclòs ha arribat a faltar deu dies seguits, ve dos dies, torna a faltar una setmana i és d'aquests sobreprotecció perquè s'ha parlat amb la mare moltes vegades, s'ha parlat amb l'Assistència Social i no treuen l'entramat. És una mica, no és tant problema de la nena com de la mare, que és una nena que té una mica de problema de cor i la mare la que li sembla que la nena, ja et dic fa un estornut, doncs se la queda a casa la setmana sencera, fins que no s'assegura de que...i a la nena doncs ja li està bé. És una nena que si vingués cada dia, és una nena intel·ligent que donaria molt, molt més de sí, però com que no ve va més justeta. Llavors a nivell social, a nivell d'Assistència Social arriba un punt que tampoc no tenen més recursos em sembla a mi, perquè un cop han fet la visiteta a la família i li han dit el què i tal i qual, la família respon durant un temps i després torna a fallar ja no saben què fer.

Perquè aquests casos, no són casos de PIRMI o alguns d'ells ho són?

No, aquesta família en concret que et dic no. El marit té una feina de guàrdia jurat, té un sou fix i tal i qual i van fent, l'únic que hi ha aquest problema, llavors arriba un moment que Assistència Social que tampoc ho veu com un cas perquè hagi d'enviar a ningú més de més amunt. Hi ha casos que hi ha retirades de custodia i històries no? Tampoc es veu tan fort, llavors es deixa a llibertat i consciència de la família, hi ha un moment en què es trenquen les possibilitats de fer res. I ja et dic aquest cas és un cas una mica perdut.

Quan la tutora en qüestió detecta un cas es posa ella en contacte amb la família?

la tutora truca, truca i s'interessa a veure què ha passat que la teva filla fa tant temps que no ve, està malalta, mira que m'han dit...I en canvi a vegades la família et diu que està malalta i la veus per exemple aquest cas que et deia de quart va estar a la feria de Abril, i portava dies que no venia i va tardar a venir, i va estar a la Feria de Abril, i tots els nanos van xerrar perquè t'ho xerren de que la van

veure.

Teniu acordat allò de... a partir de un nombre de faltes... una definició d'absentisme?

No, no ho tenim tant definit. Jo suposo que si veiéssim que hi ha molt de problema tens la necessitat de definir-ho més no? Però no, hi ha una mica el criteri del mestre de com vegi l'actitud de la nena dels pares, si veuen o sospita de que hi ha algo més al darrera llavors ja en parlem.

I el canal d'informació cap a aquí, cap a la directora quan es produeix, quan no hi ha resposta de la família?

Sí clar

Registre protocol d'absentisme, del control de les faltes d'assistència?

No, quan fem la memòria a final de curs, cada tutor si que especifica si hi ha hagut algun cas de faltes injustificades constants no? En la memòria sí però ja et dic...

Però sistemàticament un buidat de totes les faltes d'assistència de la setmana, del més...no ho feu.

No, la feina que tenim no ens porta a fer-ho. A veure no hi ha un interès de fer un seguiment tant acurat perquè no és...no tenim tants casos.

Des de que s'aplica la Reforma fa tres anys a secundària i quants a primària?

Més. Els que estan... aviem els primers em sembla que els primers van passar a la ESO fa tres anys ja havien començat, aviem la ESO s'ha aplicat fa tres anys, però a Primària la Reforma es va aplicar a l'any 92 em sembla o així.

Des d'aleshores quina perspectiva tens tu de les variacions que s'hagin pogut produir en l'absentisme?

En absentisme poques, en quan a fugues de la pública a la privada moltes. No en absentisme no, no crec jo que hagi tingut cap incidència. En absentisme no he trobat jo cap incidència, ara amb les presses de gent que busca plaça a la privada perquè ja no es vol preocupar quan els nens acabin sisè sí.

El fet de que de que no s'hagin produït variacions a Primària a què ho atribueixes?

No sé a què atribuir-ho suposo que a l'edat dels nans i a l'interès dels pares perquè aprenguin unes coses bàsiques penso que és el mateix no?

Explica'm una mica com es fa l'acollida a una família, la primera acollida sigui d'Infantil o en el cas de Primària, suposo que el més freqüent deu ser Infantil, a P3 no?

A Infantil es fa l'acollida important a P3 perquè és el grup que entra de nou bloc no? Es fa una reunió al juny abans d'acabar les classes, reunió explicant doncs com serà el tema de l'entrada al setembre, com

s'adeqüen els horaris a l'edat, els primers dies, el tema de l'educació, el que han de portar i els que no han de portar, citar tres o quatre hàbits que encara no tenen massa assolits i es creu que són importants, a l'hora d'entrar se'ls insisteix perquè hi ha alguns aspectes que les mares han de canviar.

Com per exemple?

Els bolquers, també hàbits alimentaris, menjar aliments mastegant, n'hi ha que ho porten tot triturat i porten papilles i els porten amb cotxet...es que n'hi ha que encara tenen dos anys perquè no fan els tres fins a final d'any no? Quan comencen al setembre. Després els que els porten amb el cotxet i es van prenent el "bibe" encara amb els cereals no? Clar han d'esmorzar abans d'entrar a l'escola, i coses d'aquestes. O si parlen o no parlen estimular una mica més el llenguatge, i tot això sobretot en P3. Després en els altres cursos, com que jo tinc costum de rebre'ls al moment de venir a buscar els papers a la prescripció, al moment de portar-los, al moment de la matrícula.

Ho fas tu, com a directora?

Sí, tres cops parlo jo amb ells, qualsevol dubte que tinguin referent a l'escola, qualsevol cosa que se'ls hi presenti de l'escola, fem una jornada a portes obertes. O sigui amb els altres cursos és més delicat, sí. I amb P3 tot i que això també hi és, es fa...

A més a més en via conjuntiva diguem-ne.

Sí al juny, ara la tenim el dia quinze de juny em sembla que és.

I s'explica també qüestions de normes, la importància de l'obligatorietat de l'escolarització a l'escola i tot això?

Sí perquè per exemple hi ha pares que es pensen que a parvularis estan tot el dia pintant, o jugant i cantant i ja està. O tot i que facin això no li donen la importància que té fer-ho.

Informes de l'EAP en casos de que hi hagi una necessitat una mica especials?

El que passa que cada vegada més per part dels EAPs hi ha més reticència a fer informes que puguin en un moment donat marcar en una criatura no? Llavors el que passa és que com la normativa diu que hi ha d'haver dos nens amb una instància educativa especial per grup, encara que la tipologia sigui molt diferent l'una de l'altre, pot ser que... Tinguis a l'aula situacions diverses, per exemple un nen amb problemes caracterials, o de conducta, o a un nen psicotic. Llavors com poden ser tant diferents doncs imagina't una persona amb vint-i-cinc nens a P3 en el que tingui...

Vint-i-cinc?

Sí vint-i-cinc en el qual tingui dos nens d'aquest és per tornar-se bojós. Llavors hi ha pocs recursos, hi ha pocs reforços, llavors tot i que hi hagi una mestre de reforç per tot parvulari, doncs una mica s'ha de distribuir entre les sis aules que hi ha de parvulari. Tot i que pugui dedicar més part d'horari allà on hi hagi més problema, però bueno lo ideal seria tenir una altra persona i que els nens que tenen problema poguessin tenir aquesta persona més permanent no?

Casos de suport i coses d'aquestes feu?

Sí tenim més gent d'Educació Especial però que tampoc s'arriba a tot. Tu compta que a Primària hi ha dotze aules, són sis cursos dobles, o sigui dotze. Però només tenim deu persones de Primària, aleshores aquestes dues aules més s'han de cobrir amb gent que són especialistes que perden hores de la seva especialitat per fer la tutoria i per fer altres matèries.

I això ja és habitual?

Això és la normativa. Lo ideal seria, tens dotze aules de dotze persones que facin bé la seva tutoria que puguin estar per anar emmarcant una mica la problemàtica de cada nano i poder fer aquest seguiment individualitzat que vol la Reforma no? Aquesta atenció individualitzada, l'atenció a la diversitat i tal. Però si la persona que és un tutora d'una classe resulta que ha de fer l'educació física de mitja escola, tenim dos especialistes una en fa mitja i l'altre mitja, la mitja escola vol dir que ha de sortir x hores de la seva tutoria que no estan els seus nens i que no els pot atendre. I si no ha de fer la gimnàstica en la qual està especialitzat per dedicar-se a la tutoria aquella gimnàstica tampoc l'estem fent del tot bé. I tothom es sent prou capacitat, i hi ha gent que diu "eh! eh! que jo de controlar com fan la tombarella i si es torcen el coll, no vull responsabilitats"

La vostra estratègia contra l'absentisme escolar com la definiríeu? Podríem dir que hi ha una intervenció específica contra l'absentisme escolar o s'emmarcaria diguem-ne dins altres tipus d'actuacions, en el marc d'altres problemàtiques com més amplies?

Es que com que no hi ha massa problema no tenim una estratègia així molt... Oi Eulàlia? És que l'Eulàlia és la cap d'estudis, (...) llavors parlàvem de l'absentisme, no hi ha una estratègia definida, quan hi ha algun cas parlem amb els pares des de la tutoria, com a molt parlem des de l'Assistent Social però...una estratègia així com em deies a partir de quantes faltes una persona...vull dir que això és molt segons el tutor veu el cas.

Del que sí m'havies parlat és que hi ha reunions periòdiques amb l'Assistent Social.

Sí amb l'Educadora, ella vol que li diguem educadora, si amb aquesta sí, almenys un cop al trimestre i si s'escau doncs més no?

A iniciativa de ...

Aviam jo no sé des de quan, jo quan vaig agafar la direcció ja era, ja acostumava a passar. El que passa és que és curiós que essent que d'alguna manera la problemàtica, d'alguna zona eh! De la zona 5, està creixent per altra banda la quantitat de persones que s'hi dediquen al tema a mi em sembla que ha disminuït brutalment.

Sí?

Perquè fa uns anys hi havia tres o quatre educadors i ara només hi ha una, m'entens?

En que consisteix aquesta reunió de la que parlaves?

Llavors no sé si, clar com que hi ha molta població que ve d'allà de

la Mina, però van dir no com no és població d'aquí que s'encarreguin els d'allà, però em sembla que allà també han perdut personal, vull dir que...

I aquestes reunions les feu l'Educadora Social amb tu com a directora, la Cap d'Estudis?

En principi amb mi, és que hem de lligar les hores que poca gent pot lliurar de classe per estar-se aquí amb una reunió, llavors com que jo sóc la té més hores de despatx, doncs sóc jo la que vaig aglutinant. Després si hi ha coses importants a comentar amb algun tutor doncs ja la traspasso.

I les problemàtiques fonamentals que són nanos amb situació de risc social o amb indicis de risc social, algun cas d'absentisme, quina altre problemàtica...problemes de convivència en les famílies o problemes d'allò ...

No, també problemes econòmics, de manca de recursos qüestions de beques i tal.

Sí?

Sí. Es que va tot lligat. Els últims tres casos que hem comentat a l'Assistentia Social són casos amb una desestructuració familiar molt gran, i que va tot molt lligat amb el comportament que tenen aquí tu intueixes què fan a fora o el que senten que expliquen i va tot junt.

Com s'intenta acollir a un nano que ha tingut situacions d'absentisme, com es el retorn d'aquest nano, com ho viu el retorn a l'aula i quin paper... com s'intenta mediar amb la família?

És que no sé què dir-te

El nen absentista, quan torna hi ha algun tipus d'activitat, com es fa per que recuperi el temps perdut?

És que no són períodes molt prolongats, si són dos o tres que ha faltat quan torna amb què es posi davant de la matèria que s'ha donat, aviam si diguessis un nano que ha faltat dos mesos

Se l'incorpora immediatament a classe o se'l fa treballar a part?

No perquè entenem que no és el nano que no ha volgut venir o que té poca motivació en aquest cas i en els casos que tenim normalment sembla que és per part de la família llavors que el nano es vegi separat del grup, jo trobo que no està bé.

Què es pot negociar amb la família perquè el nano... per reenganxar-lo, que es el que es pot fer o es podria fer?

Doncs no sé, sempre li parles del futur no?

(Dc) Tindria molt a veure també que les famílies ho tenen molt interioritzat que tenen que justificar assistències, que han de venir... (CE) Però quan hi ha algun cas sempre li parles de les oportunitats que està perdent aquella criatura i que una mica se'n facin més responsables, vull dir que quan una família diu "o es que le cuesta mucho levantarse" exemple del cas d'aquesta altre nano que et deia, que l'any passat va venir a fer sisè i no va acabar el curs. Dius home però si un nano amb onze anys, tu que ets la seva mare no

ets capaç de fer-lo aixecar del llit per anar a escola si tu tens clar que l'escola per a ell és més important, és beneficiós pues que malament no?

(Dc) Tot i així...amb tot..., vull dir... una mica fas la reflexió i si hi ha gent que quan parles amb ells i els situes una mica en aquest d'allò els enfonses en la misèria. T'has de donar compte de que home no, que per aquí no van bé, que què estan fent no? Però no tenen recursos, ells mateixos no tenen recursos, vull dir que et donen la raó "si sí tiene razón y tal y cual pero no puedo".

Algun tipus de mesura de prevenció?

(Dc) La millor prevenció penso que és motivar als nanos, no? Llavors no solament des d'aquí sinó des de casa. Hi ha famílies que per circumstàncies x molta desestructuració de separacions, de canvi de parella a vegades bastant constant amb algunes dones i tal, doncs els homes acaben tant atabalats que els és ven igual vint com trenta. Aleshores no estan per a ells o treballen moltes hores fora de casa i no els hi fan una mica de seguiment, quan arriben els nanos ja estan al llit, no saben què han fet aquell dia ni aquella tarda ni amb qui han estat ni res, i quan al cap de setmana si tenen festa els pares tampoc els dona per conversar amb els nanos i veure què han fet i què no han fet, se'n van a escampa la boira i ja està.

És molt freqüent això que m'estàs explicant?

(DC) Hi ha casos, jo ho veig nanos que no estan massa motivats, a vegades veus a la família que ve aquí com a exigir. És allò de que no és l'escola l'únic organisme o l'única entitat o diga-li com vulguis que tingui una missió d'educar, no l'escola és un complement no un substitut de la família. Jo quan vaig a les botigues a comprar i sento a les iaies aquelles que diuen "no si en la escuela ya no enseña com se enseñaba antes" jo penso no, no és l'escola la que està fallant, també però...socialment tot ha canviat molt. I a mi em sembla que això comença per no estar clar a la família què es fa una mica de... Quan tu els estàs dient als nanos que quan tenen un conflicte t'ho diguin, no es barallin, no s'hi tornin i des de casa els hi diuen "si te dan, dale"

Es donen missatges contradictoris?

Clar quan estàs, amb qui estan més hores teòricament amb la família, en qui s'han de fixar ja sense...

model de referència?

Sense model, si. Tu estàs aquí les hores, amb els de menjador estàs dos i mitja, nosaltres cinc a les lectives. Diem els que els papers es tiren a la paperera, està la mare o el pare o la tieta o l'àvia a la porta amb el bollycao "toma niño el bollycao" pum paper a terra. Què han de fer els nanos, si que hi ha una època en la que els nanos "ah! doncs la senyoreta m'ha dit això".

Si però això dura poc no?

Això és a parvulari, dura poc. Quan la mare li diu "...." "a no, la senyoreta ha dit que no, que tal" "nena doncs té més raó la senyoreta que..." però no arriba un moment que no. I tenim poca cosa a fer si hem de lluitar contra...lo ideal seria que els pares en la majoria d'ocasions ens fessin més costat, però costa, costa. I a vegades tot i

que saps que hi ha un bon nombre de pares que t'estan fent costat, a vegades et trobes amb entrebancs, amb qüestions que diries doncs estem discutint per una cosa que...és ben lògica, el raonament, i veus que t'estàs enfrontant i que no val la pena no? I a vegades per quatre gats que en un moment donat pensin que estan sempre, que han d'estar oposats a tu, perquè hi ha gent que pensa que han d'estar en contra del mestre, i que vaja som sempre un col·lectiu poc valorat i que sempre..."tenen moltes vacances i no sé què..." i a vegades la opinió d'aquests quatre que parlen doncs et fa més mal que en un moment donat saber, callen, saber escoltar.

Aquells que et donen més suport?

doncs home però si entenen el que estem fent, entenen el que diem perquè no ho diuen també? Perquè callen no? Això també fa mal

En casos d'absentisme, em podries valorar una mica la relació, de fet ja me la valoraves, amb l'Administració?

No hi ha res a fer. Jo he escrit en un parell d'ocasions i ja no he escrit més perquè he vist que no, la delegada no m'ha contestat. La delegada i derivat a l'inspector, però l'inspectora tampoc m'ha solucionat res, l'inspector diu "parla amb l'Assistència Social"

Quin paper et sembla que podrien bellugar?

Home jo crec que com a mínim haurien de citar a la família, que es veiés una cosa una mica més oficial, i més...no sé. Jo...aviam també trobo molt fort dir ficar-los la por al cos no?, però és que arriba un moment que no saps com fer-ho, són gent que a vegades té molts recursos alhora de buscar-se com sortir-se'n d'alguna situació, com buscar alguna subvenció...I dius home, si a nivell social per aquesta banda se'ls està ajudant perquè no hi ha manera de fer-los complir també amb els seus deures no? Però no hi ha manera.

I amb els EAP's quina relació, com la valores, bueno dintre del que em comentaves.

La qüestió de l'absentisme no l'hem treballat, que jo sàpiga mai. Absentisme no, més en qüestió de casos de nens més difícils per comportament, per deficiències o tal no? I el que et deia hi ha dos, per norma ha d'haver dos com a molt a les classes, però com que hi ha aquesta reticència a fer dictàmens doncs no només dos, a vegades set o vuit. Que dius es que no arriba a ser aquell grau de, però que juntes mig grau d'aquí tres quarts d'allà, quatre cinquens d'aquí

Una altra cosa que... en tot cas després te la comento. Valora'm la informació de nanos de dictamen i nanos que no són dictaminats però que podrien ser susceptibles de dictamen.

Ah! Bueno, no sé. Però això en tot cas t'ho apuntaré com que et surt a la graella Però això que... jo diria que és el mateix, això d'aquests nanos que en pots tenir quatre o cinc a la classe tot i que només són dos amb dictamen, és el mateix que quan hi ha baixes de mestres si no arriba en una setmana, abans era en quinze dies, doncs no t'envien substitut

No?

No. Fa un parell d'anys havia de ser quinze dies, tu imagina't quinze dies sense aquell mestre, vull dir has d'anar fent torns per anar

suplint, ara hi ha aquest llibre ara deixa-t'ho, ara hi ha l'altre ara deix l'altre. Dificilment pots seguir una programació si cada hora hi ha un persona diferent. I la meua reivindicació era d'escurçar aquests quinze dies, ara ja amb una setmana ja envien algú, ara falta que coincideixi amb el dia que hi ha nomenaments, perquè si tu et poses malalt diumenge i dilluns abans de les dotze ho has pogut comunicar, a les dotze nomenen algú, però si et poses malalt dilluns a la tarda...

una setmana?

fins dimecres a les dotze no hi ha ningú.

vol dir que dos dies sense ningú?

O si et poses malalt dimecres a la tarda, no ve ningú fins dilluns a la tarda perquè no hi ha nomenaments. Llavors aquí ens vam trobar a les èpoques de grip, i a vegades per una grip el metge et dona una setmana però no et dona quinze dies, llavors fa un parell d'anys quan estaves quinze dies ens vam trobar aquí amb cinc persones amb grip. I allà em deien no, no però és que no són quinze dies, no, no...però si en tinc cinc d'una setmana, ajunta-ho i almenys enviem dos i mig. D'això passa una cosa semblant ni que sigui més en plan falta pues ja substituiré al conserge i em presento a dalt.

Amb l'EAIA teniu algun tipus de...bueno seria amb Inspecció, amb Inspecció quin tipus de relació hi ha?

En quant a aquest tema...

Si.

Home jo de tant en tant li comento perquè hi ha molt bona relació, parlem de tot una mica i tal..."per cert tinc aquest cas que..." Però això ja és allò per norma que...Ensenyament aquest tema no... és que està delegat als Serveis Socials, a l'Ajuntament, igual que per exemple el manteniment de l'escola és cosa de l'Ajuntament i també el que són despeses de funcionament és de la Generalitat i són competències, llavors ja està. Aviam l'únic que jo recordo que va fer l'Inspector l'any passat és amb el cas d'aquest nen de sisè és queda la mare i dir-li que...plantar-li el què i la mare va dir "es que me cae muy lejos" viu aquí al Ceip 258 "me cae muy lejos" llavors el van canviar d'escola i el van posar al Ceip 23, l'últim més de classe, llavors l'inspector va fer els passos per canviar-lo d'escola l'últim més de classe però tampoc hi va anar, vull dir que ja està tot. No és...

I amb compensatòria que teniu algun tipus de suport?

No. L'àrea de suport de compensatòria ja fa anys n'hi havia hagut perquè hi havia un parell de famílies gitanes que hi havia molts germans i tal, però va arribar un moment doncs que van dir que compensatòria limitava les seves ajudes i tal i qual i llavors...li enviava la subvenció que arribava per aquestes famílies, aquestes famílies van marxar i ara en tenim d'altres de gitanes però la veritat és que no hem tornat a posar-nos en contacte, no sé si ens podrien ajudar ara perquè van tancar l'aixeta.

I quin tipus de servei hi ha, quin tipus de servei oferia?

Pues si vols que et digui la veritat no ho sé, perquè jo no estava de directora en aquell moment, sé que enviaven diners per algo, per

llibres o pel menjador o algo així. I sé que en el servei de compensatòria hi ha uns mestres que fan seguiment a les escoles de portar en un moment donat voluntaris per nanos d'ètnia gitana per exemple que no segueixen normalment l'escolaritat o una escolaritat tardana o així, però la veritat és que cada vegada van sent menys els casos d'escolaritat tardana de famílies, a no ser que siguin famílies d'aquestes que són... nòmades...

Però no en tenim cap, I la veritat és que la família de gitanos que tenim, excepte d'un cas que vam tenir fa dos anys, estan venint cada dia, es porten bastant bé...Ara tenim aquesta família de la Mina que estan faltant una mica però vaja són dels que...

Quin nombre d'alumnes de minories com per exemple d'ètnia gitana o altres teniu?

d'alumnes...? De nens gitanos? No arriba a deu, potser set o vuit, jo diria que set o vuit.

Pel que fa Serveis Socials, com valoreu la intervenció de Serveis Socials en quant a l'absentisme?

Jo tinc molt bona relació amb l'Educadora i parlem molt obertament de tots els casos, jo li transmeto tota la informació que tinc i ella tota la que em pot també, i jo penso que més no pot fer perquè no té més eines, no té recursos, no té forma de...ella sola per tot el Besòs. Vaja i jo li dec passar els casos menys complicats, vull dir que jo aviam valoro molt positivament la seva feina però no la puc valorar millor perquè ja entenc que no...

Quina demanda faríeu a l'Administració Educativa?

Limitat a l'absentisme?

Sí.

Hi hauria tantes...Jo només dic això que s'impliques una mica més alhora de fer-nos costat, que sembla que ens tenen una mica...ho hem de fer tot, tot de tot. Inclòs aquest any hem hagut de recollir comprovants de que els nanos s'han vacunat i tal, és que es té que fer de tot. Llavors arriba un moment que dius bueno...jo ara mateix a direcció jo no he estudiat per moure'm entre tants papers. A l'Institut tenen una sèrie de personal que t'ajuda, hi ha un administratiu que t'ajuda, i podríem fer graelles i estudis i tal i qual però és que és impossible perquè has de fer tasques burocràtiques mil, i deixes de banda el que tu voldries fer que és estar a l'aula amb els nanos i...Llavors normalment que si no és massa problema aquest tema pues t'ho penses més.

Quan temps fa que estàs a la direcció de l'escola?

Aquest és el cinquè curs, encara que em sembla que l'any que ve acabem...

Quins requisits destacaries, o quines condicions escolars creus tu que caldrien per preveure l'absentisme?

Condicions escolars per preveure? No sé què dir-te, no sé si no entenc massa bé la pregunta

Què et sembla això de com es podria preveure l'absentisme, què es

podria fer per preveure l'absentisme?

Doncs l'únic que t'he dit abans, penso que en la motivació però tu quan tens davant un nano que et falta un parell de cops no pots preveure que aquell nano acabarà sent absentisme o és absentista. Aleshores si coneixes una mica la família, a mida que va passant el curs i vas veient el procés pots pensar això derivarà en, ja si ja ho veus abans de que arribi, intentes fer algo però és molt difícil, vaja no sé. I quan un nano ha faltat x dies i torna a venir, doncs a aquell nano el tutor li pregunta "escolta'm tal què ha passat" però intentes al màxim suposo que això de...segons cadascú més o menys la seva, intentar motivar-lo quan ha fet una cosa bé "ostres doncs mira t'ha sortit bé i tal , i això que no has vingut que si haguessis vingut..." vull dir una mica treure al nano a flote no?

La major part de famílies d'aquesta escola són famílies de classe treballadora?

Sí.

Quines característiques socio-econòmiques?

Home ara tal mateix no és que hi hagi unes problemàtiques particulars ...un marc especialment dur fora de l'atur, però si que hi ha molts casos de Sida. I també uns horaris laborals bestials que a les famílies se'ls fa fer uns tripijocs que és massa, molta intervenció d'avis. Això ho estic notant molt. Aquest any a la pre-inscripció de matrícula han vingut molts avis, els pares ni s'atreveixen a demanar permís a la feina per a venir a preinscriure o matricular perquè estan amb contractes d'aquests que ojo!

Això repercuteix de quina forma?

És que no és el mateix un nano educat pels pares que pels avis no? És un típic tòpic però els consisteixen molt més, vull dir que...

I en quant a capital cultural aquestes famílies?

Home fa molt de temps que no passem una enquesta per renovar dades en quant... als nivells educatius de la població però... no t'ho sabria dir però vaja, d'estudis mitjos cap a baix la majoria, ni mitjos ni...mitjos molts però i superiors no.

I famílies d'altres ètnies que no sigui gitana?

Ara ens estan arribant bastants àrabs.

Sí?

Sí, ara la població àrab em sembla que dobla a la gitana.

En aquesta escola?

Sí

què parlaves de set o vuit, nens gitanos?

I àrabs doncs que arriben sense parlar ni papa. Vull dir que també és un problema aquí al departament hauria d'estar algú de suport.

No hi ha res en aquest sentit?

No, hi ha res.

No hi ha un servei d'acollida?

No, aviam els nanos tenen la sort de que de seguida s'adapten, de seguida ho capten tot, de seguida comencen a...però de vegades la comunicació amb els pares tampoc no és tan fluida, perquè a lo millor el pare entén una mica el castellà però la mare res, i normalment és la mare la que té més...aviam el contacte amb els nanos és més de la mare. Després hi ha el passos també que segons lo interioritzat que tinguin les seves tradicions, el seu integrisme...o la seva...doncs clar veus més al pare o veus més a la mare. Però si el pare és el que està treballant tot el dia fora de casa i la mare és d'aquestes que no poden sortir quan hi ha llum del dia...

I no veus al pare ni a la mare?

dius com em comunico jo... ara mateix he trucat amb una que el nano el tenim a primer i a la nena la havien preinscrit per P3, a la preinscripció ja van venir un dia tard, i ara a la matrícula no han vingut, he trucat i la dona només parlava en francès, i no ens hem entès perquè jo no el recordava i en francès com li havia de dir les coses. I bueno l'altre dia també va venir una a preinscriure una a P3 i un altre a P4 i ha vingut, les dues vegades ha vingut ell, perquè a més va venir fora de termini també ha vingut dos cops i no sé per tal i com vaig veure-ho jo no sé...viuen a més en un sotano i em sembla que a la dona no l'arribaré a conèixer perquè deu ser d'aquestes que...la foto la vaig veure en el carnet aquest que tenen ells, aquelles del mocador i tal, suposo que deu ser d'aquestes que surten quan no hi ha llum de dia no? He conegut altres casos que...és molt fort.

Els nanos parlen àrab i francès com a molt amb la mare.

Aquests nanos són molt recents, vull dir nanos de sisè? d'aquesta edat? Nenes?

No grans no, són petits. El més gran està a primer.

Van venint regularment no? Suposo

Van venint sí

No es donen casos d'absentisme?

Aviam són molt més disciplinats, en aquest nivell són molt més disciplinats, a nivell de l'escola, de relacions, que...com per exemple el de la ètnia gitana que en un moment donat són més capaços de posar-se en "merders" provocar-te alguna baralla o alguna cosa.

Hi ha una qüestió que et volia preguntar...el tema de les nenes, l'absentisme de les nenes, i particularment en casos de nenes gitanes, es donen?

Jo ho havia viscut en l'altra escola.

Allò de que quan es fan grans deixen de venir?

Jo ho havia viscut a la Mina, nenes d'edat de setè i vuitè que ja les casaven inclòs, aquí no ho he viscut això. Aquí abans d'estar jo a la

direcció, uns anys abans, si que hi va haver una nena d'aquesta família que et deia que venien els de compensatòria, per aquesta família, que aquella nena era de la família la que més valia per estudiar, i ella estava molt motivada i volia, això m'ho han explicat, i que ja no sé si va ser a setè la van treure de l'escola i la van casar.

I en aquests casos com es pot intervenir?

Ara com ara no es pot. De seguida jo el que recordo és que ho havíem parlat allà a la Mina de seguida el que et deien és que respectessis les seves tradicions i la seva cultura.

Qui ho deia això?

Els gitans, la família. Jo m'he trobat inclòs d'anar a demanar a una família "home deixi venir a la nena a les colònies o a una excursió d'un dia" és igual, i que... "no, no, yo encuentro muy bien que tu hagas esto porque es tu deber y tu no te pares, y la familia que quiera pero nosotros pensamos así y ..."

Una altra qüestió. Aquesta tipologia d'alumnat Està associada a una sèrie de variables. Es tracta d'una tipologia d'alumnat de cinc grups Extreta d'un estudi sobre èxit i fracàs escolar A Catalunya, per al nivell d'ensenyament obligatori. Es tractaria que sobre cent alumnes en la mesura que sigui possible ... doncs em donessis uns percentatges d'aquests tipus. El primer tipus són els alumnes que defineixen en l'estudi com alumnes limitats sense expectatives d'estudi sense expectatives. Les característiques eren: un grup de pre-adolescents amb presència significativa de rendiments problemàtics, amb una mitjana d'insuficients, que la tutor/a considerava que eren poc capaços i que difícilment podien millorar el rendiment, perquè a més tenien el problema... diguem-ne que eren poc treballadors i que tenien una relació amb l'escola difícil tot i que no dramàtica, aquest era el primer tipus, com deia l'etiqueta que van posar era "limitats sense expectatives".

Però és clar, m'estàs parlant de l'EGB

Sí, sí ja ho sé.

De dos anys després eh!. Que acabés la EGB amb catorze anys... que aquí se'ns van que molts no han fet els dotze encara. A vegades a aquestes edats de sisè tampoc no pots dir massa... tot i que vegis que és un nano que li costa, que no està massa motivat, que mai acabarà certs estudis de... no sé.

Aquests serien els que bàsicament suspenen per dir-ho d'alguna manera. El segon tipus seria alumnes amb conflicte, aquestes són situacions de conflicte escolar, rebuig, són nanos en conflicte amb l'escola, és a dir lligat amb això també tenen problemes de rendiment, però el tret definitori seria el conflicte escolar, el rebuig. El tercer són alumnes que van fent, van aprovant i el quart seria els que excel·leixen, els que treuen excel·lents és a dir els "bons estudiants". I després hi ha un cinquè grup que són desconeguts pels tutors, que aquests bueno, són nanos matriculats però absentistes. Ho tens en aquesta tarja.

D'aquest no en tenim cap

No en teniu cap?. Llavors es tractaria de saber quants casos de cada

tipus sobre cent. (li demana ajut a la cap d'estudis) (...) CE (pensa) a veure deixa'm pensar en una classe..

En un sisè potser (pregunta la directora) CE: home agafem un quart perquè els de sisè no els conec; a veure amb un quart més o menys (tinc aquí les llistes) a veure diguem

Alumnes amb conflicte CE: en conflicte de quin tipus?

En situació de conflicte escolar, nanos que tenen problemes de conducta... CE.

Dins l'escolarització obligatòria?

Si. En conflicte personal i institucional que es caracteritzen per: ser considerats conflictius i insociables pel tutor, el rendiment acadèmic podria millorar si l'alumne només dóna importància als estudis, particularment mandrós, el resultat són notes insuficients o amb alguns suficients C.E. No és que d'això no hi ha, no? n'hi ha que són rebutjats però que tenen bones notes

La experiència escolar és viscuda com a dramàtica i tenen vinculació emocional negativa amb l'escola CE: home és que això és molt fort, si estan rebutjats ...

No. No vol dir que estiguin rebutjats sinó que ells rebutgen l'escola. CE: Si bueno però també no estan adaptats, i a sobre tenen resultats dolents...d'aquests en tota l'escola no n'hi han; perquè jo per exemple estava pensant en un nen que té problemes... Dc...El Jhonatan és molt dolent de notes però no és un nen en conflicte(...) jo això la veritat no en veig cap, però en canvi per exemple a tercer potser sí que podríem dir ... vull dir que sí que potser hi hagi un en un curs, hi hagi algun d'aquests però (...)

I que excel·leixen? CE Potser aquests só més fàcils d'identificar, no?

Són nens i nenes molt capaços, bons estudiants, gens mandrosos, assisteixen a classe, història escolar positiva. CE D'aquests...aviam podríem posar de cinquanta per cent cap amunt? Dc Perquè un tan per cent també bastant elevat seria aquest " Aplicats amb moderació"

Sí?

Dc: Els que van fent.

CE Aviam, els repartiria bastant eh!

Entre aplicats amb moderació i aquests tres?

CE Sí, amb els nens aplicats en moderació... Sempre hi ha nanos poc motivats, nanos que no...que els seu rendiment és bastant fluix però...

No aquí és més que fluix eh! Aquí és que gairebé no aproven res. CE Doncs s'hauria de repartir entre aquests tres Per tant diríem, un cinquanta per cent de virtuosos, un percentatge també elevat d'aplicats amb moderació... ..i algun d'aquests d'aquí dalt

I d'aquests que dèiem en principi, alumnes en conflicte?

CE Home, no sé...potser tres. Si pogués canviar tres de l'escola...

O sigui que el cent per cent es distribuïria entre el grup tres i quatre, entre els aplicats amb moderació i virtuoses, i alguns casos d'alumnes limitats sense expectatives? Seria això?. CE Posa-hi un deu per cent aquí, partint de cent posa-hi un deu, i lo altre repartit ... repartit entre les altres dos.

(Dc) Perquè.. home podies ficar aquí... un u per cent... ... o un dos.

Molt bé, doncs deixem-ho així. A veure la bateria de preguntes... les preguntes eren de caracterització del centre. Si tu haguessis d'explicar a uns pares quins són els trets pedagògics que més caracteritzen aquesta escola, el que us dona identitat com a centre escolar.

No tenim res que sigui massa característic.

no?

pedagògicament farem més o menys el que poden fer en qualsevol centre, o sigui que res així molt característic, no. A més nosaltres ens estem posant a to, fa uns quants anys, perquè en aquesta escola no estava clar, ni per part de l'anterior direcció, ni per part de la Inspecció que també hi havia anteriorment, no estava clar l'impuls de la llengua catalana.

No?

No, més aviat no, frenant. Llavors fa cinc, sis anys que estem tirant això endavant de manera que les dues línies que s'aconsegueixi que l'aprenentatge sigui amb llengua catalana.

En total, llavors què hi havia una en llengua catalana i una en llengua castellana?

Clar, i què es donava doncs que des de la direcció del centre es feia la doble oferta però quan s'omplia el grup... o sigui els primers que arribaven s'apuntaven al grup A, i els que no arribaven a temps estaven en el grup B. Hi havia lliure elecció però no era tal perquè si no arribaves a temps d'apuntar-te al grup A estaves en el B.

Diem que el primer grup era de llengua castellana i el segon...

El primer era de llengua catalana i el segon de llengua castellana. Llavors si que podia haver gent que et demanés la castellana però no tant com per omplir un grup...dic jo des de queestic a direcció ningú m'ha demanat llengua castellana, que hi ha la possibilitat també per llei de que t'ho demanin. Llavors estem una mica impulsant això però diguem que és una cosa normal que ho impulsem, aquí ens estem posant a to amb la normativa, m'entens? Llavors no... tret característic pues el de tots, el de qualsevol escola no... Tu creus que hi hauria algun tret definitori de la nostra escola?

Ho dic per pedagògic.

Jo penso que no hi ha res així que ens caracteritzi molt especialment. Estem intentant impulsar coses però no...A no ser que quan et fan la oferta de places i ve la gent a coneixe'ns i tal els hi donem un resum del que tenim en el projecte educatiu

I què seria...

Dc. Són Quatre línies.

CE: són quatre coses molt normals i corrents, no hi ha res molt especial suposo que més o menys a totes les escoles... Dc. Tot el que pugui fer referència a l'aplicació de la Reforma i tal, vull dir que...

I pel que fa el nivell d'implicació del professorat, de l'u al quatre...

Implicació en què?

Pues en la línia pedagògica del centre De mitjana que podríem posar? Del u al quatre, Intentant generalitzar.

CE: hauríem de contar quins estan implicats i quins no i... home potser hi ha més d'implicats que no implicats.

Més de la meitat?

CE: El que passa és que els no implicats fan més soroll i bueno dos i mig no? Perquè són els que t'emprenyen. Dc. No però la veritat és que si la majoria de gent no funcionés no, no funcionaria suposo. La veritat és que la cosa en part va funcionant, anem avançant poc a poc però anem avançant.

El tema de l'estabilitat de les plantilles...diguem persones en plaça definitiva...

Aquesta és molt estable

És estable?

Dc. Si, han canviat dos o tres persones però de vint-i-quatre. Llavors és molt estable CE: Quasi tothom és definitiu ja l'únic que no ho són de definitius ... són els que estan en funció de serveis perquè pel que sigui, perquè tothom és definitiu. Dc.

Si però bueno són dos o tres de la plantilla no ho són. N'hi ha dos o tres que poden canviar però que tampoc canvien cada any. A vegades la persona que venia a cobrir aquesta comissió de serveis s'està dos o tres anys també.

Un exemple de les vostres respostes de... d'atenció a la diversitat d'alumnat?

CE: Ho tenim una miqueta... ho tenim una mica pendent. Aviam estem intentant impulsar lo dels grups flexibles, que no s'està donant a tota l'escola però s'ha començat en alguns cicles, i després el cicle que per exemple no està seguint amb això està cobrint una sèrie de reforços amb els nanos que tenen més dificultats en hores lliures, vull dir que...

I les feu a les instrumentals aquestes classes de reforç? De les àrees...instrumentals?

Sí.

I lo dels grups flexibles? Quins són els criteris? com ho teniu

pensat?

Doncs s'agafa per exemple el grup de primer amb les dues tutores i una tercera persona i es fan tres grups.

Com es fan aquests grups internament? Es fan per nivell de rendiment?

Per nivell CE: Per nivell d'aprenentatge de la llengua. Es fan unes proves de llengua, són de llengua per primer i a segon... A primer i a segon... a cinquè i sisè també és de llengua.

Tots són de llengua?

Si. Llavors es centra en la possibilitat oberta de que quan un nano supera aquell nivell en el que ha iniciat que pugui canviar de grup, o al contrari si un s'adorm canvia.

I això funciona de que... el traspàs d'un grup a l'altre... realment funciona? CE: Durant un temps. Després els deixem estar sinó seria un continu, si... durant el primer trimestre si que hem fet alguns canvis, a començament de segon també però ara ja vam dir que no els tocàvem més perquè es clar...

I al següent any es torna a considerar...

CE: Es torna a passar la prova perquè ara els que han passat per primer doncs ara ja s'han quedat definitius i hi ha algun que ha passat al grup dos que, potser estan millor que el grup u, però bueno ara ja els deixem perquè realment tots tenen el mateix objectiu que és saber llegir i escriure. Llavors l'any que ve si que tornarem a passar la prova.

Com ho viuen això els nanos d'estar en un grup o en un altre?

CE: Bueno ells bastant bé, el pares són els que a vegades ho viuen pitjor, els pares de seguida veuen quin és el grup dolent, llavors ja no els hi dius que és el grup dolent, llavors diem el grup ràpid, més lent, i diem això. Els nanos doncs bé... algun pare és amb el que més hi ha hagut algun problema però vaja no gaire (...) se'ls hi explica bé doncs que és pel seu bé... Perquè de fet el grup ràpid és el que surt més perquè a l'altre ja surt menys, surt un grup de tretze o així, i el grup lent és el que surt més pocs. Llavors és clar pues també en part veuen que si van en un grup més lent també estan més ben atesos perquè són més pocs....

Dc: Treballes més al seu ritme, no es perden tant. CE: Hi ha alguna reticència però bé nosaltres ja els intentem explicar que és pel seu bé i que tots tres grups de fet pretenem el mateix, no és que aquí... volem que aprenguin alguna altra cosa, el que passa que és clar lògicament el grup bo va més de pressa i doncs clar acabaran amb un nivell de llengua més alt, però no vol dir que els mínims els han d'assolir tots tres grups, tots tres.

Heu tingut alguna experiència de formació permanent de caràcter col·lectiu?

Si vam fer un assessorament. Ara hem estat dos cursos fent constructivisme, però... a l'hora de la veritat tampoc no ho fa tothom, l'interès de... no és interès de tot el claustre. Sempre és d'una majoria i per això s'aconsegueix que fem un curs aquí a l'escola no? Ara de cara a l'any vinent hem demanat formació precisament de

grups flexibles perquè hi ha llacunes no? En cobrir, en quant a aplicar-ho, i s'ha comptat també amb un nombre de gent, però vint-i-quatre no.

Sobre algun altre tema, que hagueu fet alguna activitat de formació així com més col·lectiva?

CE Sobre constructivisme i sobre grups flexibles. Però en sí tant en tant en grup gran...No.

No?

Dc. La gent va fent la formació a nivell de la oferta que fa el centre de recursos més...després més individual...molta gent que s'ha format a aquest curs d'informàtica i tal, intentarà posar en marxa l'aula d'informàtica de l'escola i...no depèn tant d'aquell que sap més se t'emporti el grup sinó que al ser més capaços... ser més autònom, però...bueno.

Fins a quin punt hi ha una coordinació per àrees o per cicles amb l'escola?

CE: Per cicles, molt més per cicles.

Alguna experiència innovadora d'integració d'alguna àrea així de manera interdisciplinari? o algun projecte transversal o...que vulgueu destacar?

CE: Jo crec que no, en principi... ens Ho havíem plantejat, que si que es podria fer algun projecte però em sembla que al final no s'han dut a terme.

Dc. Mira un canvi molt important que es va fer és amb l'anglès, un canvi de dinàmica que es portava amb les classes, del llibre, de...ara és molt més actiu no?

CE: Sí però projecte com a tal...així interdisciplinari d'àrees...doncs no. un projecte, projecte no.

Home projecte... o experiència, no cal que sigui oficial.

CE. Els racons?... Podrien ser? Fem racons en alguns Cursos, a infantil i primària.

Ja per acabar, que em podeu explicar una mica com es defineix el pla d'acció tutorial, i quines són les funcions del tutor... aquestes coses. Dc. La veritat és que lo de l'acció tutorial també és molt segons qui, llavors hi ha cicles que s'ho prenen amb més interès, i hi ha cicles doncs que donen per fet que no és tant important perquè... Quins cicles són més els que estan com més... pujats al carro?

Els que estan treballant més és cicle inicial en aquest moment no?, després de tercer en amunt cadascú una mica fa la seva.

I això a què ho atribuïu?

La veritat és que no es poden d'acord en fer un pla. CE: Això de l'acció tutorial nosaltres el que tenim més és el que marca la llei, o sigui nosaltres ens hem cenyit per a tot al que diu la llei que s'ha de fer i això és el que en principi es fa. O sigui la gent sap què ha de fer el que passa que és clar cadascú de més i de menys no? Llavors

en certa manera nosaltres el que volem que sàpiguen que el tutor és el responsable d'aquell nano, no és el que ha de coordinar totes les àrees, és el que ha de fer els informes i és en certa manera quan hi ha el problema a l'institut perquè s'han de fer responsables. Això...això que intentem que la gent tingui ...que assumeixi aquesta responsabilitat.

Al cicle superior sempre s'ha tendit també més a fer activitats de... grup, o tutories més aviat individuals?

Dc. Sí, grupals, de treball xcol3lectiu. Llavors quan ja passen a sisè de cara a quan passin a l'Institut, de cara a la ESO, tenim unes xerrades, converses més amb ells, estem una mica...en això.

De què depèn de la sensibilitat de cada professor/ professora?

CE. Home és clar perquè encara que sàpiguen que tenen uns deures i tot, perquè són els que han de connectar amb els pares, i són els que han de fer el seguiment per si hi ha algun problema, i això després ja alhora de la veritat...

Quina relació tenen amb els pares?

CE: S'entrevisten amb els pares un per un, una o dues vegades, hi ha qui no. Vull dir és clar si que hi ha unes coses més o menys marcades però és el que passa, no tothom... hi ha qui ho fa de seguida molt ben fet i saben cada nano si té un problema es preocupa i hi ha qui doncs passen més...

El trànsit de la Primària a la Secundària com es fa, què es fa?

Es fan les jornades de portes obertes...

CE. Sí. L'ha de fer Secundària és clar. L'institut és qui ho fa. Aleshores primer venen aquí a fer la xerrada amb els pares.

Quin és, quins són els IES als que hi van?

Al IES 27 i al IES 28, el que passa és que l'IES 28 que és el que està allà a la Rambla ... aquí ens ha tingut poca clientela, és un Institut que ja venia de ser de Formació Professional i d'entrada de la forma que estava dirigida la Formació Professional doncs algun tipus de gent que s'hi adreçava doncs no tenia massa bona fama. El de BUP que és el que tenim aquí al darrera tot just travessar el carrer que és el IES 27, doncs tenia més bona fama i d'alguna manera s'han treballat més la relació amb el barri i tot, i ha fet que sempre tinguin més clientela nostra, i normalment els nens quan acabaven de fer vuitè se n'anaven a fer el BUP allà, i la FP era molt diversificada, no hi havia masses que se n'anessin a una FP d'aquí, anaven a la Barceloneta, al Cl buscaven una mica. Però els de BUP sí, els de BUP es quedaven aquí. Llavors normalment en bloc els nostres nens passen a fer la ESO a aquí al IES 27, a l'Institut 27. El que passa que a mida que passen els anys la gent busquen altres alternatives, el primer any no hi va haver cap fuga cap a la privada, van anar la majoria aquí i dos van anar a l'altre, vuit o nou o deu. I llavors el segon any sí que hi van haver dos o tres fugues, l'any passat hi va haver cinc o sis i aquest any n'hi ha hagut onze.

I això com ho expliqueu?

DC. Això és gent que veient l'experiència de les altres tres generacions a l'Institut doncs busquen altres alternatives doncs de poder buscar algun lloc on certa tipologia de nanos segur que no hi aniran, m'entens? Aquest Institut com també té adscrits en centres de Primària, doncs que et comentava del IES 27 i el d'allà a baix, doncs clar la tipologia de nanos que arriben també és la que tenen ells allà, van venint cap aquí i llavors arriba un moment que la gent es busca una alternativa, a la privada, inclòs cada vegada més no se la busquen en acabar sisè sinó que la busquen abans, diguéssim fugues de famílies que se'n van per la qüestió de la ESO. Mira aquí en tinc un... dos, aquests són canvis de domicili però se'n van a la privada, tres, quatre per la qüestió de la ESO, cinc, sis, set, vuit, vuit. Aquest any vuit de moment, quan ens acostem al juny hi haurà algú més que dirà "eh! Que no t'ho havia dit però que m'han donat plaça, me'n vaig" Doncs aquests vuit forats a vegades es cobreixen o a vegades es cobreixen pues amb gent d'aquesta que va passant, ...vull dir que abans no es donava tant, pujaven els grups més estables des de pàrvuls, no hi havia tants canvis i no tenies la necessitat de cobrir aquests forats. Perquè es clar si tens un forat vingui el que vingui que t'ho demani, doncs tens un forat, vull dir que no... I en aquest sentit pues hi ha certa tipologia de gent que difícilment tot i havent de saber, que les coses no se saben, que igualment amb una privada concertada no tindrien perquè pagar res, però ja no s'hi acosten per la por de que si tenen que pagar, i la pública no s'hi paga, no? Aleshores et vas ajuntant amb gent amb problemes d'aquest tipus.

Quin tipus de demandes faríeu a l'Administració en aquest sentit?

Home d'entrada que es controlés una mica més la preinscripció i matrícula en els centres privats.

Perquè lo de les comissions de matriculació no tenen... les seves funcions... no?

Haurien de ser això. Però aviam la comissió de matriculació agafa les dades que el centre li dóna, i quines dades li dóna? Les que vol. Jo m'he trobat amb gent que ha vingut rebotada aquí, que ha volgut fer pre-inscripció primer en un privat, el que passa que clar ja no fiques la denúncia, la família tampoc no vol, que ha vingut rebotats perquè ja d'entrada només veure'ls la cara en privat els hi han tret del pensament, m'entens? Jo mai demano que hem portin els nens quan venen a fer preinscripció o matrícula, i hi ha llocs que els hi demanen i els hi fan proves.

què vols dir... proves de nivell?

abans de fer les llistes. I hi ha escoles que ja et diuen oh! Pensi-s'ho que aquí cobrem tant, aviam si no ho podrà pagar. Què passa també, que el pre-escolar no és subvencionat, molta gent ve a fer el pre-escolar aquí i després se'n va. Llavors el que es paga a la Primària ja ho pot assumir, i hi ha gent que "uy yo si pudiera pagar cinco mil pesetas pues me iría" perquè? "a pues porque allí ya sabes tienen otro tipo de gente que no..." m'entens? Hi ha una selecció natural i per sort hi ha gent convençuda de que la pública pot funcionar, hi ha gent que et fa costat i hi ha gent que..., jo sempre hi dic jo treballa a la pública les meves filles van a la pública i jo vull que la pública funcioni, i jo penso que no tinc que pagar dues vegades per un servei. Jo sé que a l'Administració li va millor subvencionar la privada, li porta menys mals de cap, que les despeses que té la pública però si la fes funcionar ve la pública no tindria

aquestes despeses i la inversió que faria realment seria una bona inversió. I en raó per exemple del manteniment d'edificis escolars que és cosa de l'Ajuntament jo sempre ho he dit els deu, dotze o quinze milions que ens ho donin, que sempre ens diuen "ah! Sempre protesteu" doncs ens hem gastat tants milions per canviar panys o vidres o pintar. I diem bueno només que me'n donéssiu un per administrar-lo des d'aquí li trauria el mateix suc que els deu que us heu gastat.

Quin marge d'autonomia teniu al centre per gestionar recursos econòmics? Totes les partides que us donen són finalistes?

Dc. Sí hi ha un sèrie de coses per les que no podem justificar haver gastat aquells diners, en coses que no entren, ara fa un o dos anys que podem justificar la compra de màquines: una fotocopiadora, una multicopista, un ordinador, fins ara no, tot havia de ser papers...

I quan necessitaves la fotocopiadora com ho fèieu?

Dc. Plorar, l'AMPA és la gran subministradora de l'escola pública, si poses un AMPA en una escola que no funcioni ja... i al revés, o sigui una escola sense AMPA... malament. L'AMPA treu molts diners de la venda de llibres, i els diners que treu els inverteix en millores per a l'escola. Aquí els tres ordinadors que hem tingut a l'escola, els tres primers han sigut perquè l'AMPA els ha comprat, la fotocopiadora perquè ens l'ha pagat l'AMPA, han aconseguit que el Departament ens enviï uns diners no tots, tenim un projector de video gran per la sala de projeccions que fa la pantalla gran i està bé també l'hem pagat a mitges amb l'AMPA, i aconseguint que la factura ens la fessin per material fungible. En el moment en què es va comprar perquè no podíem fer desaparèixer uns diners per haver comprat una màquina. Ara el Departament ha enviat dos ordinadors. Antigament quan presentaves projecte d'informàtica et dotaven una aula sencera.

Ara ja no?

Dc. Com a mínim deu ordinadors, deu o dotze. Ara te'ls envien de un a un o de dos en dos, clar per a tenir l'aula sencera... quan estan tots ... ja està obsolet. Llavors nosaltres estem fent informàtica amb els nanos, treballem algunes àrees a través de l'ordinador. No fem informàtica, fem matemàtiques, llengua o l'anglès o el que sigui amb programes del Departament però amb ordinadors que l'AMPA ens deixa, perquè l'AMPA sí que té a nivell extraescolar una empresa que té aquí quatre o cinc ordinadors. Llavors...aquesta empresa cada dia havia d'endollar i desendollar i guardar-los amb un quartet.

Què vol dir que l'AMPA té una empresa? No ho entenc això.

Dc. L'AMPA ofereix com activitat extra escolar informàtica a través d'una empresa que va contractar doncs aquesta empresa no tenia una aula estable on donar la seva classe, llavors cada dia els instal·laven i desendollaven i guardaven en un quartet i vam arribar a l'acord

de que els hi deixàvem un lloc estable a canvi de poder-los fer funcionar amb portes blindades i tal i qual a canvi de que ens els deixessin instal·lats i ens els deixessin fer servir en horari escolar, i aquesta empresa ens va dir que sí molt bé que preferien... que venir cada dia a endollar i desendollar i aquest va amb aquest...i a part el consum de temps no? Per part d'aquell monitor que venia de...doncs no començava les classes les queixes dels pares i tot. Que menys malbé se'ls hi farien... que no guardant-lo... endollant i desendollant i tal. I la veritat és que és el segon any que estem amb

aquest funcionament i a mida que el Departament ens vagi enviant ordinadors, que diu que es comprometen a enviar-nos fins a vuit amb un termini de dos anys, pues anirem retirant els d'aquesta empresa i ja seran nostres però... és un procés que...

Perquè el centre altre tipus de recursos no té no?

Dc. Perquè inclús alhora de poder dir pues hi ha un grup del barri que...una coral que necessita un espai per venir a assajar i tampoc veiem un duro nosaltres.

No?

Dc. Llavors per això ha de ser gestionat a través del districte, i allà al districte en tot cas pot cobrar un duro d'això, nosaltres no.

A no?

DC. No perquè la LOPEGCE ... aquesta llei orgànica diu que és ... són les Administracions locals també doncs ... acabaran de definir l'ús dels espais i hi ha un projecte, que em sembla que encara no l'han aprovat, que l'han criticat molt des de direccions de tot el districte, menys en aquest districte de que no ens semblava bé de que...aviem quan algú volgués demanar un espai era el districte qui ho decidia. I nosaltres dèiem doncs nosaltres també volem tenir algo que dir perquè nosaltres coneixem aquest grup del barri que sabem que quin tipus de gent és i segons què faran i tal i qual, pues igual no ens sembla bé que facin servir aquest espai perquè ens poden fer destrosses, o perquè el material...home el material que hi ha a les aules és un material pagat per la Generalitat, l'Ajuntament no el recolzarà i ho haurem de pagar dels diners que tenim, dels quatre duros, que no ens arriba ni a un milió de pessetes.

De pressupost anual? per quatre cents nou alumnes?

Dc. Nou centes i algo, si ho divideixes entre els quatre cents alumnes...doncs tu imagina't a quan toca per cada alumne. El que passa que hi ha un acord amb les famílies de que pagant un tant de material socialitzat, depèn del cicle en funció de la quantitat de material que es necessita, pues són dos mil o són quatre mil, però és a l'any, i amb això pues vas comprant altres cosetes, a parvulari es compren jocs i coses que..

CE. Amb això més que res compres llapis i pintura...

Dc. O a veure ... tu dius has de fer plàstica doncs abans que dir-li a cada nen:

"Porta un potet de pintura vermella", pues tu compres el pot de pintura vermella amb aquells diners que han aportat totes les famílies, o el tipus de cartolina que vols o el paper... des de la tutoria doncs es fa la comanda amb el material socialitzat de l'aula i també això hi ha famílies que ho entenen més i hi ha famílies que ho entenen menys i a vegades diuen "oh és que hem de pagar quatre mil pessetes" sempre hi ha gent que desconfia tot i que les quatre mil s'hagin gastat en coses, en beneficis pel seu nen, no entenen la socialització. Però clar el que no pots fer és de cada fotocòpia que li passes perquè aquell nen faci un treball passar-li factura de les peles que val aquella fotocòpia. Dc. Llavors en relació a l'Administració hi hauria moltes demandes a fer. I en quant absentisme és trist que no es pugui incidir més en què la gent... les famílies que no compleixen se'ls hi pugés exigir... és una llàstima.

Perquè ens funciona molt a nivell de drets, socialment es funciona molt a nivell de drets però a nivell de deures anem molt coixos tots plegats.

Voleu afegir alguna qüestió més que sigui rellevant? Ah! Una última qüestió que et volia comentar (en tot cas això t'ho deixo que t'ho havia comentat abans, que és la graella de dades quantitatives, que ja et vindré a buscar, o m'ho envies per fax o per correu...

Com vulguis(...)

Aleshores el que volia que em diguessis és ... quants nanos teniu amb dictamen de l'EAP amb dots educatives especials? Quants nens i quantes nenes en dictamen de l'EAP Hi ha?

CE: Amb dictamen de l'EAP? És que si no són amb no són dels drets educatius especials. Amb un dictamen de l'EAP només hi ha un, no? Dc. Bueno en dictàmens en tenim més, tenim el Miguel de ... tenim el Sergi CE.

Tenim el Sergi, de Primària tenim el Sergi només, no?

Dc. Aviam de p4 també n'hi ha amb dictàmens, i qui més està amb un dictamen?... la Estefania. CE. Però amb la Estefania... La Estefania és una adaptació curricular Dc. Però hi ha un dictamen. Té necessitats educatives especials.

I pot ser el cas que tingueu nanos, per exemple, com els que em deies abans, en situació de risc (de pobresa extrema, de quasiabandó...) que no tinguin dictamen?

Dc. Els que no estan qualificats així, perquè no hi ha dictamen, però en situació de risc, nanos amb molts problemes si que n'hi ha. CE. Això és continu... alumnes en unitats educatives especials buenó, amb necessitats permanents, alumnes que necessiten unitats educatives especials sense dictamen de l'EAP si que hi ha, si. Però no sabia dir-te quants. Bé, hi ha alguna cosa que vulgueu afegir?

Dc. Doncs no. Si vols això també t'ho miraré.

Si, t'ho agrairia. I moltes gràcies per la vostra atenció.

CEIP 28

El centre és un CAEP?

Sí, d'atenció educativa preferent.

I el número de línies?

Una.

(Presentació de l'estudi i de les dades sol·licitades)

Tot això... de fet és redundant amb aquesta informació d'aquí, o sigui que n'omplis una, no cal que les omplis les dues. Si vols ja la faré jo, la suma. És el total de nens absentistes per cicle.

Bé, doncs si vols jo ara el que puc fer és anar-te dient per cursos. A la graella aquesta hi tens els cursos, el total. Mira, de P3 un nen.

Però això és el total de nanos, no d'absentistes.

Com, el total?

Això és per saber quants alumnes teniu.

Ah, i del total, no vols agafar els absentistes?

Sí.

Doncs ho fem ja, si vols.

Val. A veure, de P3. Fem-ho així.
Absentisme ho posem amb una rodoneta.

De P3 hi ha disset alumnes i un absentisme. De P4 n'hi ha 21 i no hi ha cap cas. Aleshores, a P5 n'hi ha 22 i un absentisme. Primer: ni ha onze i un absentisme. Segon: n'hi ha 19 i cap problema d'absentisme. Tercer: n'hi ha 24 i un problema d'absentisme. Quart: 25 i un problema d'absentisme. Cinquè: 25 i cap problema d'absentisme. Sisè: 23 i un problema d'absentisme.

També m'interessa saber si aquests absentistes són nens o nenes.

Això t'ho puc dir.

M'interessarien les dues coses.

O sigui, anem a veure si els absentistes són nens o nenes. Això ho tinc a mà. A veure, de P3 t'he dit un cas i és un nen. De P4 no t'he dit res, de P5... és que me'n falta un, espera. A P5 em sembla que n'hi ha 2, que és el germà d'aquest, i justament... A P5 hi ha dos casos, eh? Perdona. I són dos nens, també. A primer també un nen; a tercer una nena; a quart un nen i a sisè un nen.

A veure, P3 sis nenes; P4: 7; P5:8; a primer 5; a segon 6; a tercer 13, a quart 15; a cinquè 17, i a sisè 5.

Jo he sumat els casos per cicle, sense comptar infantil, que hi ha tres casos, m'has dit. En total sortirien 7 casos menys 3 d'infantil. Serien 4 a primària, i d'aquests quatre... t'ho dic per si poguessis dir-me l'origen ètnic.

Sí, això sí que t'ho puc dir. Mira, en tinc quatre de primària i dos de parvulari.

No, tres, perquè hi ha la de P5 que abans has comptat un, i de fet són dos nens.

Sí, l'Alejandro. N'hi ha tres.

Llavors, d'aquests quatre que hi ha a primària, què hi ha?

Un nen que és d'ètnia gitana.

I després, a tercer hi ha una nena.

I després, els altres dos també són d'ètnia gitana. Antonio J i L. Fernández.

Quines situacions d'absentisme tenen?

A veure alguns pot ser que arribin tard, altres que al matí no vénen, o a la tarda... Això a pàrvuls, a infantil. Saps què passa? És que ara al parvulari no tenim masses nens d'ètnia gitana. No n'hi ha masses, o els que hi ha, n'hi ha molt que ja estan molt normalitzats. El problema és que dels set nens que hem sembla que hem tret en total de l'escola, pensa que n'hi ha tres que són germans. Vol dir que la problemàtica està molt concentrada a nivell de família. A vegades és un absentisme per negligència del nen, sobretot quan són adolescents de secundària, però això ja no t'ho he comentat, perquè... seria l'absentisme recurrent. Allò... "ara vinc, ara no vinc", eh? De manera recurrent. A la primària, normalment, sí que... a veure, doncs un nen puntualment, amb una matèria o amb un mestre, o amb moltes matèries i amb molts mestres... si hi ha un nen que provoca situacions de conducta i tal, llavors dius, a veure, tres segons, un minut fora, però ràpidament el recuperes. O sigui deixar a un nen al passadís, en la nostra escola no és habitual.

Mira, dels set casos en tenim tres, que són els germans Jiménez Jiménez, que a més a més són tres nens, que provenen d'una família d'ètnia gitana però és una família molt normalitzada. El que passa és que com que es dediquen a la venda ambulat, perquè munten parades, i a més coneixen la parada que munten, fins i tot els diumenges, aquí a les cases barates i tal... El problema que tenen aquesta gent és que com que maquinen molt, perquè normalment surten fora de Barcelona, doncs no tenen a ningú que es pugui fer càrrec dels nens. Què passa? Que com que en tenen tres i més o menys seguits... el més gran deu tenir ara nou anys i el més petit en té tres... Clar, aleshores, deixar un nen gran de nou anys perquè vigili als altres dos i es faci càrrec de venir aquí a l'escola, doncs ho tenen molt magre. En canvi, són una família molt maca, molt preocupada per l'escola... cosa que sobta, no? Perquè normalment l'absentisme està lligat a altres situacions, però en aquest cas, aquesta família col·labora molt amb l'escola, vull dir... és una família molt maca, molt preocupada, i bé... El problema és que clar, entre això i que d'altra banda, protegeixen molt aquests nens en aspectes de salut... el petit, per exemple, de P3, ens ha faltat moltíssim al llarg del curs perquè la mare, doncs... "ara està refredat, té asma, té problemes, no sé què, prefereixo no portar-lo perquè no el veig bé..." i el de P5 igual. Però vaja, jo penso que és una família molt tractable i que... Hi va haver una època en la que Serveis Socials els hi havia posat una TF per solventar aquest

problema, i la cosa va funcionar. Però Serveis Socials se'n va cansar. El perquè no el sé, vull dir...

I ja no tenen cap tipus d'ajuda?

No, no. Degut a això es provoca aquest absentisme. I clar, a on el tipifiques? Coneixent la família...Clar, se'ls han d'endur al mercadillo, evidentment, però no és... Per període llarg? Doncs en el cas del petit sí... Jo penso que més aviat és un problema d'estructuració familiar, i que realment a aquesta gent sí que els hi aniria molt bé una treballadora familiar, perquè a més a més els nens quan falten, a part del petit que pot estar malalt i això que t'he explicat, són dies puntuals, els dies que han de sortir fora de Barcelona. La resta dels dies no, perquè la mare els porta a l'escola. Però és que sobta, eh? perquè és una senyora molt macota i molt complidora amb l'escola.

I els altres casos que teníem?

A veure, dels altres casos. Mira, a veure (busca) ja l'he trobat. De parvulari també hi ha un nen, el S. Amaya, que està a P5, que també és d'ètnia gitana, i el problema d'aquesta gent és que, a veure, a part de dedicar-se també a la venda ambulant, no viuen exactament al barri, però tenen la família de la mare al barri. Aleshores ells van i vénen, i moltes vegades també s'han d'emportar el nen a les vendes ambulants, i a més a més són evangelistes, i aleshores també han d'anar a predicar, i tenen moltes feinades d'aquesta mena. També són uns pares molt macots, i el nen també ho és, però noia, no acabem mai de fer-lo venir constantment de forma periòdica i regular, vull dir...se'ns escapa una mica, no? Mala gent, deixats? No, ni molt menys. I a més, també són molt bondadosos. És una mica com l'altre de que t'he parlat. També són evangelistes, i són gent molt maca, de veritat.

I en aquest cas, també amb una treballadora familiar es solucionaria el tema?

No, en aquest cas no hi ha res. Bé, hi ha una assistenta social ... Però no tenen cap mena d'ajuda, perquè clar, si deixen aquest nen a casa l'àvia, aleshores el nen no falta a l'escola. Però què passa? Que l'àvia... És que mira, aquests tres estan emparentats, aleshores, aquest és el tiet de tots ells, i està a sisè. Llavors que passa? Que hi ha molta gelosia entre el tiet i els nebots. La família, els pares d'aquests altres, són tots fills d'una família molt desestructurada, amb molts problemes familiars, i amb problemàtiques socials. Llavors clar, la filla, la mare del S. Amaya perfecte, no sembla que sigui filla d'aquesta família. Per què? Doncs perquè ha trobat un home que ...són d'ètnia gitana, però porten un tipus de vida bastant bo, bastant regular, molt preocupats pel Samuel. el Samuel és un encant de nen, a més a més. I en canvi, el J. Laza és fill d'una altra filla, i malament rai, perquè la mare té molts problemes. Se'n va anar del marit...bé. I per què? Doncs perquè la família i l'Antoni, que és el més petit de tots els germans, pertanyen tots a una família molt desestructurada. O sigui, te'ls entrellaço una mica tots. Saps què passa? el Samuel sí, és un absentisme amb consentiment familiar, però com que no s'acaben d'ubicar, existeix aquest problema. Però es preocupen pel Samuel. El J. Laza? La mare no és massa preocupada perquè té altres problemes personals i greus. Què passa? Doncs que ara està vivint a casa del pare.

Del pare del nen?

Sí, perquè estan separats.

Ah, el nen viu amb el pare.

Sí. El nen és una mica... Tots tres serien una mica l'alternança familiar, que es diu. O sigui, com un índex, o com un detonant important alhora d'indicadors de risc, eh? Si es pot considerar l'alternança familiar com un indicador de risc, depenent a on van a caure, a la inestabilitat que això provoca als nens...Es podria dir que aquests tres nens tenen aquesta alternança familiar. Per què? Doncs perquè mira, pare i mare separats. Què passa? La mare va al seu aire, el deixa a casa de la iaia, problemes amb el tiet aquest... M'explico?

Sí.

Aleshores què passa? Que el pare opta moltes vegades per emportar-se'l del barri. I el pare viu amb una germana seva que també té una nena. Aquesta tieta és la que realment el cuida, la que realment se'n fa càrrec. La tieta ve i paga el menjador, la tieta ve i no sé què...Són dos cosinets. Però quan està amb la mare, es provoquen situacions d'aquestes que el nen no ve, que el nen aterra a l'escola a les dotze del matí, que si hi ha una sortida el nen no hi participa, i coses d'aquestes estranyes. O sigui que és un nen amb molts indicadors d'alt risc.

Per tant, així com en aquests tres casos que em comentaves, amb una treballadora familiar que pogués portar els nanos a l'escola, això es podria resoldre, amb aquestes situacions és complexa, no?

Sí, és més complexa perquè aquests dos...o sigui, tots aquests casos estan seguits per serveis socials, eh?

Sí?

Tots, i tant. Tots estan seguits pels Serveis Socials, el que passa és que bé, el tipus de seguiment que fa Serveis Socials potser no és del tot meticulós. Diguem-ho així. Aleshores no sé tampoc el que poden fer ells, perquè clar, quan hi ha tants enrenous familiars, la cosa també és complicada. El Joan, mentre que estigui vivint amb el pare i la tieta, la cosa li pot anar bé. Ara, quan aterra a casa de la família de la mare, ja hi han problemes.

En aquests casos hi ha algun problema d'EAIA, o no? Perquè la tutela del nen la deu tenir algun dels dos.

O els dos. Si no estan separats oficialment la tutela la tenen els dos. Clar, aquest és l'altre problema que ens trobem les escoles, amb aquestes problemàtiques...quan hi ha una separació lliure, sense papers, doncs tots dos són tutors dels nens. A menys que hi hagi una demanda judicial, o nosaltres tinguem un paper on es confirmi qui és realment que té la custòdia del nen. Sinó mira, per nosaltres, té un pare i una mare, i d'entrada, si no hi ha cap paper pel mig, tots dos són tutors dels nens. Aquest és el problema. Aleshores és igual, perquè a vegades ve el pare, a vegades ve ella... vull dir que depèn. Però clar, el nen està...molt des- ubicat. Aleshores, aquest cas seria un cas d'absentisme amb consentiment familiar, jo crec, perquè la mare sap perfectament que l'ha de portar, però si es queda dormint, no el porta.

Ja.

Quan està amb el pare és una altra història, d'acord? Vull dir que jo posaria... això sí que per mi queda molt clar com a absentisme amb consentiment familiar. El mateix cas està passant amb l'Antoni, el tiet. Aquest nen és un caos, perquè com que és el més petit d'un matrimoni amb molts problemes familiars i amb moltes discussions i enrenous entre la parella... Què passa? Que generen situacions amb les que el nen en surt greument perjudicat, perquè les ha vist tota la seva vida, i aleshores és un nen que sempre com molta tirania cap als seus pares i cap a la seva família, i llavors ell fa la jugada del xantatge. Aleshores què passa? Que com que la mare té família a Itàlia, moltes vegades la mare, quan es baralla amb el marit, i sense dir-nos res a l'escola, ni comunicant-nos, agafa el nen i se l'emporta a França o a Sardenya, i s'està allà un mes, o un mes i mig. I quan li dóna la gana, doncs la senyora torna i te'l torna a l'escola. O sigui, és una mica això. Què passa? Que això ens ha passat a quart, ens ha passat a cinquè, eh? O sigui que també seria un període crònic i amb consentiment familiar, les dues coses. I ara, aquest any, què passa? Que com que el nen és més gran, porta moltes temporades que si la mare... ja saps que aquestes famílies normalment el pare diuen que no pot caminar bé i que no pot treballar massa, que al senyor d'altra banda ja li està bé, perquè llavors és ella, la senyora, qui ha de sortir a treballar molt d'hora, també de venda ambulant, deixa el nen a casa, i el nen no ve a l'escola. I no hi ha ningú que se'n faci càrrec. O sigui, tornem un altre cop amb el consentiment familiar, perquè en aquesta casa hi deu quedar un pare, o un germà, o una germana, i el nen doncs ve a l'escola. O sigui que també és personal, a més a més. Però d'altra banda, quan es torna a reincorporar a les classes... vam estar el primer i el segon trimestre que el nen anava funcionant perquè s'anava tornant a agafar al fil com podia... i bé, això sí no t'ha perdut la motxilla amb tots els llibres de text a dintre, i coses d'aquestes, eh? O sigui, l'Antoni és un cas de molta inestabilitat emocional, un cas de bloqueig d'aprenentatge en moltes situacions, i clar, l'absentisme l'hi ha fet molt de mal. Fins i tot pensa que s'ha quedat, en períodes, en que no teniem, amb la fitxa d'observació sistemàtica de l'alumne a classe, allò cada dia, que vas fent observacions dels aprenentatges o dels nous coneixements, moltes vegades no teniem ni arguments per poder-lo avaluar. Ens ha passat moltes vegades, amb l'Antoni, perquè ens ha faltat molt. Clar, per això et dic que pocs, però que els pocs que hi ha... La Carmona, que és la nena, ens ha faltat molt. També pertany a una família desestructurada, amb problemes familiars... És la més petita de tres germans, tots són nois, i bé... problemes familiars entre parella, la mare torna a estar embarassada... i dic que torna a estar embarassada perquè fa poc va perdre una altra criatura. La mare no pot amb tota la càrrega que li suposa els problemes amb els fills, els problemes amb el marit, l'embaràs... aquesta nena és la única que l'ajuda, que la recolza. La nena veu situacions que... doncs bé, que si la mare està malalta, és la nena qui ha de córrer i acompanyar-la al metge... Aquest és amb consentiment familiar, evidentment, però és que clar, després de molts mesos que la nena no venia a l'escola, nosaltres hem passat el cas a Serveis Socials com a urgent de dir: alerta, comunicats a la família i la família no ens dóna resposta. Si vosaltres no responeu haurem de comunicar-ho a Inspecció, fins i tot, perquè després, alhora de justificar el curs, què ens passarà? Aleshores vam engegar el circuit que tenim establert amb Serveis Socials, i aleshores bé, finalment vam aconseguir que la mare anés un dia a Serveis Socials amb una citació per part de Serveis Socials i de l'escola. La vam poder recaptar, i llavors va ser quan ens va abocar aquesta problemàtica.

Us va explicar tot això?

Sí. Perquè no porta bé l'embaràs aleshores clar, una mica... a veure, ella emocionalment està molt destrossada, el primer que va demanar la mare va ser l'assistència del psicòleg de Serveis Socials per poder-la atendre, perquè tenen molts problemes. Era conscient totalment que havia utilitzat a la nena per resoldre-li problemes a ella, personals, però clar, era la única dona que li queda a la família, i la única que té sensibilitat com per poder atendre una demanda puntual de la seva mare. Amb el qual clar, entens perfectament que en casos d'aquests tant crítics sigui la nena la que ajudi, però d'altra banda penses, alerta perquè és una nena petita que està fent tercer, ens està faltant moltíssim, i pensem que aquesta responsabilitat en aquesta nena no li toca. Per tant, buscarem els mitjans com perquè tu estiguis o intentis tirar endavant.

I ara està més o menys resolta la situació?

Mira, va faltant a dies, no? Ara s'ha fet mal a un peu, però està pel carrer, la veuen els companys pel carrer, "senyo... que mira, ahir vam estar jugant amb l'Ariadna, però l'Ariadna no ve a l'escola perquè no sé què i no sé quantos". A veure, aquesta setmana va faltar dos dies, i vam enviar una carta per part de la tutora, i ahir ja va venir. O sigui, l'anem recaptant.

I amb Serveis Socials teniu algun tipus de seguiment d'aquest cas dels altres? De treball conjunt?

Mira, costa molt amb Serveis Socials tenir un seguiment. Costa doncs perquè ells sempre et diuen que estan molt atapeïts de feina, i aleshores clar, el seguiment que tu necessitaries no sempre és àgil, la paraula és aquesta. O sigui, que el circuit no és prou àgil, m'entens? Jo no dic que ells no facin res, perquè en el cas de la Carmona, de l'Ariadna, sí que ens hem hagut de trobar varies vegades abans no hem pactat i hem dit el dia i l'hora que citàvem la família i tal. Ara, per exemple, darrera d'aquella trobada, si la mare hi ha anat, si l'han atès, si l'han ajudat... tot això ara mateix jo no ho sé, i jo sóc la que ho centralitzo. Que el cas està seguit? Sí, i el de l'Antoni Fernández també, m'entens?

No hi ha un traspàs d'informació?

Regular no. Sempre és quan hi ha algun detonant greu, però sinó la cosa es va deixant, perquè ells també estan molt atapeïts de feina i tal, i per molt bona voluntat, que això sí que cal remarcar-ho que li posen, de vegades no és del tot eficient.

Perquè hi ha alguna Comissió Social dins l'escola?

No. A veure, el problema està en que això es va intentar fer. O sigui, donat el volum de nens que tenim, o de famílies que tenim, amb risc de marginació social, i que treballeu molt regularment amb compensatòria, i fem realment moltes demandes conjuntes a les institucions pertinents. L'any passat i l'altre vam intentar engegar aquestes comissions socials, és a dir, ens vam intentar trobar tots plegats per dir, a veure, definim les feines i aclarim què fa cadascú. Perquè sinó, consideràvem que era improcedent marejar a una família per part de tantes institucions. Aleshores, del resultat d'aquestes comissions, va quedar més o menys la cosa bastant clarificada, quina era la parcel·la que ens tocava a cadascun de nosaltres. el que passa, és que

el grau d'implicació d'algunes institucions no és tampoc molt eficaç. M'explico? Aquesta és la greuja.

Jo tenia dues informacions que me les van passar l'altre dia. Una és que hi ha una espècie de protocol de prevenció del risc de marginació, que no sé fins a quin punt l'utilitzeu o no, on es defineix l'absentisme i les intervencions...

Sí, això és bàsicament el que nosaltres vam intentar fer conjuntament amb el programa d'educació compensatòria, i una mica el que aquí explica és com l'escola, o sigui, com centralitzem nosaltres tota la informació dels detonants, dels indicadors de risc social. I els vam definir una mica. Miratel's.

Sí, aquest ja me l'han ensenyat a una altra escola. Això sí que ho teniu compartit totes les escoles.

Clar, home, és que si es tracta de posar-nos d'acord i parlar tots del mateix, em sembla que hem de tenir clars...

I això és una iniciativa de compensatòria amb vosaltres, amb les direccions de les escoles de la zona?

A veure, amb la direcció o amb la persona que sempre... Qui sigui el referent de cada escola. Hi ha escoles que es centralitzen en la direcció. Jo abans, per exemple... jo porto molts anys en aquesta escola i fa molts anys també que estic a la direcció, però no com a directora, el que passa és que la nostra manera de treballar o de funcionar, del Ceip 7 és sempre en equip. Amb el qual sempre hem portat una direcció tripartida, amb el qual jo, malgrat que ocupés un altre càrrec unipersonal, doncs jo me'n feia càrrec i era sempre el referent dels Serveis Socials i de tractar famílies amb problemes. Per tant, jo sempre he sigut el referent. Ara dona la casualitat que sí, que sóc directora, però és igual, jo m'he quedat amb aquest paquet de feina, la continuo centralitzant jo, però això no vol dir que ho faci sola. És a dir, tot el que és escola, nosaltres tenim els nostres canals interns com perquè cada tutor estigui implicat en el grau que li correspon com a tutor, i aleshores mantenim aquestes reunions tots plegats en quan ens demanen o en quan ens hem de plantejar informació d'aquest tipus de famílies i d'aquest tipus d'alumnes. O sigui que els tutors hi estan tan implicats com jo, el que passa és que jo els centralitzo perquè sempre va millor. Perquè sinó també valorem que, com a escola, donat el volum que tenim d'aquest tipus d'alumnes, que si les transmissions de les informacions passen per moltes persones, intermediaris, això es perd, es perd una mica el purisme de la informació, m'entens? Per això a Can Clos sempre hem intentat centralitzar-ho tot en una sola persona. Però això ja et dic, no vol dir que els tutors...

Que ho porti una sola persona?.

Exacte. Això és fruit del treball de les escoles amb compensatòria. Després, aquest document era de la comissió que s'havia organitzat fa dos o tres anys, que és aquesta, que és una comissió que va donar fruit a quatre subcomissions, però això no funciona, ja. Aquesta comissió general, a nivell de districte, ja no funciona.

I per què no funciona?

Jo la informació que tinc és que es va deixar estar.

Fins i tot hi havia recomanacions i propostes, no?

Sí, però mira, es va deixar córrer, vull dir...va funcionar durant un temps, durant un any, i l'any següent no es va continuar, no va tenir continuïtat. Jo no sé si és perquè la gent...a veure, jo la informació del perquè tampoc la tinc molt clara, a veure, penso que potser no la devien trobar prou operativa, o potser no el que calia era un grau d'implicació de la gent. Jo el que penso és que quan veus les situacions més globalment, que penso que és la que ens toca, des dels càrrecs que ocupem, no sé... nosaltres, la nostra escola, per exemple, sempre tenim com una espècie de...el nostre claustre és bàsicament molt humà, som gent molt preocupada per coses que puguin passar als nostres alumnes, i aleshores de seguida col·laborem. Ho deixem estar tot, si cal, per resoldre el que sigui, i ens hi impliquem. Ens impliquem a totes per intentar treure l'entrellat, fins on podem o fins on ens deixen. Què passa? A veure, a mi no m'agradaria ser prepotent ni pedant, però com que estem treballant cada dia amb els nens, i com que cada dia s'han de patir les conseqüències que a vegades queden sense resoldre perquè les altres institucions...O sigui, ho definiria dient: el grau d'implicació de totes les institucions que poden estar al voltant d'una escola, no totes són iguals. Aquest és el problema. Que moltes vegades et quedes sol, i que nosaltres no volem caure, i això ho tenim clar com a claustre, no volem caure en les situacions còmodes. Perquè moltes vegades la gent mira, ignorant o deixant de banda un problema, no hi ha problema, d'acord? És la part més còmoda, més fàcil i més senzilla, eh? No tenim problemes. I dius, ostres, doncs com és possible, no? Perquè a veure, hi ha un sector de la Zona que és difícil, però clar, que passa? Doncs que nosaltres ens preocupem, i si ens toca fer més papers o més feina doncs la fem, però pensem que això ha d'anar on calgui que vagi. Vull dir que no podem estar sempre, constantment, amagant les coses. Per què? Doncs perquè les estem treballant, i si les estem treballant, val la pena donar-les a conèixer. I si ens hi hem d'implicar ens hi impliquem, i et parlo en veu de quinze persones, vull dir que és així, no? ja portem molts anys. Som un claustre en aquest aspecte molt implicat, ja et dic, portem les coses fins on cal. Allà on calgui les portem, i sense por. És a dir, a veure, nosaltres detectem això, i com que ens preocupa, doncs ho elevem en la potència que sigui necessària.

Seguint el guió de l'entrevista hi havia una primera part en la qual demanem a les escoles que ens expliquin una mica com controleu les absències, i si teniu algun tipus de registre on, bé, com el que ara mateix em consultaves. En el cas de detecció de l'absentisme, quan poseu la llum vermella, i quin circuit intern teniu d'intervenció fins que arribeu a la família?

L'absentisme cada matí es controla. O sigui, jo centralitzo l'absentisme global de l'escola, però a totes les aules, tots els tutors, hi ha una llista d'absentisme diari que registra tant les entrades del matí com les de la tarda. Amb el qual cada tutor té aquest registre, el passa cada dia i després fa un buidat mensual. Aleshores què passa quan hi ha un detonant que et diu "ep, alerta!". Aleshores, què passa? A veure, hi ha dos problemes: el tipus de família majoritari que tenim els costa escriure, perquè nosaltres, a principi de curs, sempre passem com una espècie de petita informació en la qual assessorem a les famílies de quin full ens han d'omplir per justificar l'absentisme, i aleshores és clar, a les famílies els costa molt de fer, aquest paper. Després, amb els nens grans de cicle mitjà i superior, tots tenen una agenda amb la qual ens intercanviem també les informacions entre pares i mestres, i aleshores allà sempre hi justifiquen les absències puntuals dels nens. o sigui, la gent que ho

justifica cap problema, perquè igual un nen s'ha posat malalt, la família no t'ha avisat ni per telèfon ni per carta, i els mateixos companys t'ho diuen: "ep, és que està malalt", i després, quan es torna a reincorporar, porta el justificant de que ha estat malalt i tal.

La major part ho justifiquen?.

Sí. Quan nosaltres ja considerem un cas d'absentisme tipificat, allò, com un cas que ens hem de preocupar...com aquests set nens, per exemple, o altres nens que diem "ep, alerta, perquè és una família amb problemes", i això ens pot portar a... Què passa, aquí? Que aleshores el tutor, passat un parell de dies, deixem marge entre un dia o un dia i mig que el nen no ha vingut a l'escola, aleshores el tutor fa un comunicat a la família que si ha passat alguna cosa, que el nen no ha vingut a l'escola, que si us plau es posin en contacte amb nosaltres, i que ho justifiquin. Això és el que fem. Si després d'un o dos avisos de la pròpia tutora a la família, que ha comunicat als pares (que moltes vegades, el canal perquè arribi aquest paper a la família és a través de la conserge, que ho porta en mà), i això no ens funciona i la gent no ens dóna la devolució d'aquest escrit, aleshores som nosaltres, com a direcció, que fem una carta dient: "la direcció de l'escola..." O sigui, deixant ja paral·lelament al tutor, nosaltres fem un escrit com a direcció, que ens ho justifiquin. I aleshores, si ja veiem que això tampoc dóna resultat, és quan truquem als Serveis Socials, que pensem que tenen competències plenes en el cas de l'absentisme, i aleshores ja establim el circuit. Que és el que hem establert, per exemple, en el cas d'un Carmona, o d'un Antonio F. que és el circuit establert ja per Serveis Socials.

Teniu un registre dels buidats de les absències.

Sí. per mesos.

Tu fa anys que estàs a l'escola, em deies?.

Sí.

Em podries donar certa perspectiva de com ha anat variant, si és que ha anat variant, el tema de l'absentisme?

L'absentisme...a veure, sí que ha anat variant, però...a veure, nosaltres tampoc hem tingut...Hem tingut casos molt crítics...hem passat a extrems. hem tingut casos puntuals, esporàdics, i després hem passat a tenir casos ja més crítics. Però aleshores també han estat alumnes que han estat itinerants, bàsicament, i després també d'ètnia gitana, i d'altres ètnies.

D'altres ètnies també en teniu?

Sí. I aleshores, això sí que ens ha provocat, a vegades, casos doncs que ho hem hagut de comunicar fins i tot al Departament d'Ensenyament, perquè ens han afectat a cursos escolars sencers. Hem passat d'aquest extrem a un extrem més controlat, diguéssim, al llarg dels anys. Ara es podria dir que bé, potser, de tot el volum d'alumnes que tenim, tenim set casos d'absentisme, i que són absentistes però que bé, estan controladets, doncs pensem que no estem en una situació greu d'absentisme.

Aquest canvi, evolució que comentaves, de l'absentisme puntual a situacions d'absentisme que han afectat a col·lectius importants, i la

situació que teniu ara, aquests canvis són atzarosos o els atribuiríem a algun factor?

A problemàtiques familiars, bàsicament.
Socials. Bàsicament són factors familiars i socials, o sigui, en quan a aspectes econòmics...

O sigui que quan heu tingut molt absentisme ha estat per que s'ha donat molta concentració de problemàtiques socials?

Sí, bàsicament sempre són problemes socials i familiars, sempre.

El fet que suposa que ara a primària no tingueu setè i vuitè, és un element que fa disminuir l'absentisme?

No, perquè en els casos de setè de vuitè, nosaltres no teníem casos greus d'absentisme escolar, és a dir, els nens...A veure, a aquest tipus de nens l'escola els hi va molt bé, són nens que sempre han estat...Clar, fa tres anys que no tenim setè i vuitè, fa molt poc, però els nens de setè i vuitè, malgrat els agradés més, o anessin més malament o més bé a nivell escolar, en el seu procés d'aprenentatge, eren nens que a l'escola s'hi trobaven molt bé. L'escola en aquest cas, en aquest barri, sempre ha estat una escola on la gent s'hi ha trobat molt bé. Per a ells venir a l'escola era un fet acollidor, s'hi trobaven bé, i et deien (fins i tot ells ho verbalitzaven, quan eren més grans): "és que em sap molt de greu perquè amb els mestres hi ha molt bon rotllo, i a la zona ens hi trobem bé, el que passa és que clar, senyo, a mi no m'agrada estudiar", o "a mi no m'agrada això", però mai eren problemes de dir mira, ara no vaig a l'escola perquè no vull. No. L'escola sempre ha estat un nucli on ells s'hi han trobat bé, vull dir que no és per això, ni molt menys.

Per tant, no és un absentisme de rebuig escolar.

No, que va!.

Parla'm una mica de les estratègies contra l'absentisme, a nivell d'escola. Abans de parlar de l'absentisme, si em poguessis explicar, fer cinc cèntims de les mesures generals d'acollida de les famílies quan comencen P3 i a primer. Perquè nosaltres d'incorporació tardana en teniu, vosaltres?

En tinc molts, sí. A veure, jo t'explico com acollim nosaltres a les famílies noves. A veure, d'entrada sempre es fa una reunió general amb els pares implicats de nova recepció a l'escola. Sempre se'ls hi fa una entrada doncs una mica per conèixer-les, per tenir un primer contacte. Aleshores fem una reunió abans que comencin els nens, les classes. Truquem a totes les famílies, i fem una reunió ja amb l'equip de mestres que tindran. Amb el qual se'ls explica una mica el funcionament de l'escola, després...es fa del general al particular, o sigui, primer comencem pel funcionament d'escola i després ens n'anem al funcionament ja més particular del curs, centrem més l'interès en el curs, i llavors és clar, quan parlem de curs ja comencem a parlar d'integració del nen, que o bé prové d'una escola bressol o bé prové de casa; de com es fan les acollides d'aquests nens, com es fa la primera integració dels nens en una escola de primària, que seria l'apartat més pedagògic. Se'ls explica què es fa amb aquests nens, quins són els continguts més globals. Se'ls explica tot l'apartat aquest més pedagògic, més puntual, i després una mica tot l'apartat d'hàbits i de la col·laboració que necessitem per part de les famílies

a l'escola. Aleshores, els primers dies del mes de Setembre, les acollides dels nens de P3 són sempre amb horaris més curts que la resta de l'escola. Fins i tot s'aconsella sempre que els primers quinze dies d'escola no es quedin ni al menjador escolar, que se'ls emportin a casa, perquè sinó són masses hores aquí a l'escola.

I les famílies que no vénen? O en general vénen totes?

No. A veure, les famílies que no vénen...aquest és un gran problema que ens trobem, doncs aleshores mira, ens convertim en perseguïdors d'aquestes famílies, i quan ells vulguin, i amb safata de cinc estrelles. "Cuando ellos quieran, en el horario que quieran", perquè el que ens interessa és poder arribar a parlar amb tothom. Per això deia, el grau d'implicació, o sigui que no les deixem estar i diem bé, doncs ja s'informaran, o ja esperarem...sinó que insistim, insistim, insistim. Mecanismes per insistir? Molts. De mecanismes en tenim bastants, des de la gent que té telèfon doncs vinga intentant trucar, i fins i tot fora del que és el nostre horari de treball intentem trucar fins a aconseguir-les localitzar. O bé enviant escrits a les famílies a través de la conserge dient "ei, si us plau, a veure quin dia, quina hora us va bé, perquè...".

Perquè clar, quan un nano comença, vosaltres informació prèvia no en teniu, si no és l'entrevista amb la família.

Clar, per això una mica ens interessa molt. si el nen prové d'una escola bressol sí que la tenim, aquesta informació, perquè tu pots demanar tranquil·lament l'informe de l'escola bressol, i aleshores bé, amb els informes et fas una idea de com és el nen. Però sempre va molt bé el primer contacte amb la família, sempre, és bàsic.

Aquí l'EAP no hi juga cap paper, no és fins al trànsit de primària a secundària que l'EAP pot intervenir?

No, no. Aquí l'EAP també hi intervé, al parvulari. Específicament fent diagnòstic de necessitats educatives especials, sinó també amb altres tipus d'informació. Durant els primers mesos la persona de l'EAP passa per les classes de parvulari, fa observacions dels de P3. De P4 i P5 ja no perquè ha tingut un any més de marge, però a P3 es fan entrades, es fan observacions dels nens...Vull dir que l'EAP treballa de p3 fins a sisè.

Per tant, els nanos que vosaltres teniu a l'altre edifici...

A l'altre edifici què vols dir, a l'escola bressol?

Sí, a l'escola bressol. Aquests nanos que us passen, vosaltres ja els coneixeu, coneixeu les famílies. A primer ja teniu bastant informació, no?

Sí, sí. A més el barri és molt reduït, és molt petit. La major part vénen aquí, evidentment.

Elaboreu algun tipus d'historial familiar dels nanos, o un petit dossier que a part del seguiment acadèmic...

En principi sí, el que passa és que això no ho tenim del tot consensuat. No tenim un format allò..."historial familiar de l'alumne". N'hi havia un, anys enrera, que l'anàvem complimentant, però després és clar, al ser un barri molt tancat, la informació la tens molt latent cada dia, m'entens? O sigui, tots coneixem molt bé la

tipologia del nen, el perfil del nen, el perfil de la família... Que si no és una cosa puntual, tots n'estem una mica al cas.

Bé, per tant, tornant a la situació de detecció m'explicaves que hi ha la detecció de la tutora, després la intervenció de la direcció, si la família no respon, ja directament es a una demanda cap a Serveis Socials, no?

Sí.

Un cop el nano retorna, quin tipus d'acollida se li fa a l'aula?, si se li fa algun tipus d'acollida. Perquè clar, per exemple, el cas aquest del nano que se n'anava a vegades a Itàlia o a França, i que igual estava un temps llarg a fora...

És que és molt difícil, perquè moltes vegades no deixem de poder-nos agafar a la pataleta de que no pots fer-ho, però moltes vegades penses, ja està bé, vull dir, a veure. Què passa? En el cas d'aquest nen, és que marxava obligat. Ara estic parlant d'aquest cas concret: quan tornava, clar, a veure, quins arguments tens tu com per fer-li dir a un nen que ha hagut de marxar obligat, i que després ell sap que quan torna s'ho passa malament perquè veu que ha perdut el fil de la classe. Doncs aleshores és qüestió de dir, a veure, espavila't tu també per part teva una mica, demana ajut també als companys sobre les coses que s'han fet, tornes a quedar-te amb ell en espais que tu pots per intentar que aquest nen recuperi materials o part del que ha perdut... Però clar, això també implica un esforç per part de l'alumne. A veure, o sigui, és un esforç per part del mestre per tornar-lo a resituar com es pot, i d'altra banda també li demanes que ell també faci un esforç personal. Observació, de dir, "mira, escolta, si et torna a passar això doncs intenta quedar-te aquí, a casa d'una tieta, o a casa..." En aquest cas, t'estic parlant. Amb els altres casos, com que no han estat mai temporades tan llargues, doncs bé, no passa res, és més fàcil. Però potser, dels set, l'Ariadna i l'Antoni F. són els dos que més temporades llargues han estat. I en el cas de l'Ariadna bé, mira, com que ja es va parlar amb la mare i tal, doncs normalitzat. En l'acolliment la tutora va estar parlant amb ella, li va dir que intentés no tornar a faltar, i aleshores bé... Clar, recuperar el temps perdut a vegades no és tan fàcil, perquè quan es tracta de dos o tres mesos és molt difícil. Aleshores és clar, què et plantejes? Doncs una possible repetició, per no fer passar malament més estona a la nena. O sigui, perquè la nena no s'ho passi malament i tal, què recomanes... doncs un repetició, no? Perquè a més a més, és que també són nens que per aquestes casuístiques personals i aquestes problemàtiques familiars estan malament. Estan malament, els nens. Pensa que estem parlant de nens amb problemes d'inestabilitat emocional, estem parlant de nens que tenen bloqueig en l'aprenentatge... i sobretot, el que és més clar, és la inseguretat personal que tenen aquests nens. Què troben, a l'escola? És que nosaltres hem de ser una mica el suplent, en aquest barri hem de suplir moltes coses. Hem de suplir el paper d'educador, que és el que ens toca, però alhora també hem de suplir el paper afectiu, de donar-li afecte... perquè has de suplir les carències, bàsicament seria suplir carències. O sigui que aquí, es podria dir que molta de la funció que fem, a part d'ensenyar, és educar. Aquesta paraula que he dit de suplir l'educador és perquè a casa no l'eduquen. Nosaltres, a part de formar persones, hem de suplir el que a casa no fan a tots nivells, tant d'educació, de posar límits, de formar persones, d'afectivitat... Se'ns fa difícil, moltes vegades, eh? No et pensis que és tan fàcil. Per això abans et comentava aquest grau d'implicació del claustre, perquè penses, "Déu meu, és que si algú no ens ajuda,

nosaltres sols no ens en sortirem". De vegades també tires la tovallola i penses, a veure, la nostra responsabilitat arriba a un punt, també arriba a un límit. Tampoc ens tirem terra damunt de nosaltres mateixos, perquè sí que hi ha gent que ens auto-inculpem, moltes vegades, com a mestres, de dir no ens en sortim. Aleshores pensem, bé, fem una mica d'auto-teràpia, també. A veure, nosaltres no podem suplir-ho tot. O sigui, tenim estadísticament un 35% de la responsabilitat de l'educació d'una criatura? doncs és això, o sigui, tampoc ens auto inculpem de si un nen... no ho arreglem. A veure, no ho arreglarem, què és el que arreglem? Doncs que els nens, quan marxem de l'escola Can Clos, al Setembre els tornem a tenir a tots aquí que et vénen a veure. "Que diferent, senyo, perquè això a l'altra escola, a l'institut, això no ens passa...". bé, ja ens està bé, això és la gratitud màxima que nosaltres podem tenir, que ens tornin a venir a veure. I que aquests nens de vuitè, que molts d'ells ja són pares, i fa tres anys que han sortit de l'escola, ens porten els fills a Can Clos. Això és la gratificació que tens, i penses que ja t'està bé.

El tema de menjadors és un pal·liatiu a l'absentisme?

No.

No és una eina per lluitar contra l'absentisme.

No.

Hi ha alguna altra eina que es pugui utilitzar per preveure, per pal·liar, des de l'escola...?

Ah, des de l'escola? No. Per pal·liar ha de ser una institució de Serveis Socials. Per part de l'escola penso que no es pot fer més del que t'he dit i t'he explicat, vull dir...

Per tant, parlem ja dels serveis de suport extern. Si vols podem distingir els casos d'absentisme incipient dels casos d'absentisme més crònic. Pel que fa a la prevenció, a part del paper que pugui tenir l'escola, hi ha alguna instància que jugui algun paper en la prevenció? Per exemple, la Guàrdia Urbana...

No, nosaltres no tenim col·laboració de la Guàrdia Urbana.

No n'heu tingut mai?

Sí, sí. A veure, això és una cosa que val la pena remarcar-la, perquè a nosaltres en concret ens havia anat molt bé. Potser vam ser de les primeres escoles que van utilitzar aquest servei. T'estic parlant de fa ja tres o quatre anys enrera. Fina fa quatre anys el teniem i ens anava molt bé perquè hi havia unes persones de la Guàrdia Urbana que col·laboraven amb les escoles per la prevenció de l'absentisme, o col·laboraven amb les escoles per ajudar-te. Aleshores era molt fàcil, perquè quan tenies un cas que sabies que hi havia una negligència familiar o hi havia un problema familiar, trucaves a aquestes persones col·laboradores i els hi deies "mireu, nois, ja hem trucat a tots els nostres pals possibles i el nen no ens ve, la família no ens ha repòs. Parleu amb Serveis Socials, però si vosaltres podeu fer visites domiciliàries". Això ens anava perfecte. Es presentava un dia la Guàrdia Urbana a casa de les persones implicades, i això era com donar la culleradeta del xarop. L'endemà venien aquí.

Sí?

Home, clar. Perquè a més a més eren persones que també sabien molt bé com tractar aquest tema. El que està clar és que un uniforme impacte i que de cara als pares, això els feia posar un límit de dir a veure, ja n'hi ha prou: "Tu què fas aquí a casa teva quan et toca estar a l'escola?" Què passa? Que obligaven a les famílies a donar-se compte que no era aquest el camí per resoldre els seus problemes personals, i que els nens havien d'anar a l'escola. Tenien molta mà esquerra, amb això, que es diu. Eren persones molt preparades i que ho sabien portar, sabien el que tocaven. I al menys a Can Clos ens havia donat un fruit profitós.

I això per què va desaparèixer?

Per què? Doncs bé, l'excusa...i això sí que t'ho puc dir, perquè nosaltres, implicats personalment, vam demanar a la intendent del districte que a veure, com és possible que això hagi desaparegut quan ens anava tan bé. I la resposta va ser que no tenien personal per poder utilitzar-lo per aquest servei. O sigui, ara tenen un personal, en aquests moments, per l'educació vial a les escoles, però en canvi no tenen personal per ajudar-nos a pal·liar el tema de l'absentisme.

Ja.

I a més a més anava molt bé perquè serveis Socials es posava... O sigui, la Guàrdia Urbana també anava a parlar amb Serveis Socials, i conjuntament, per tripartida, fèiem una pinya que ens anava bé.

Passem a valorar... pel que fa a altres serveis, el Departament d'Ensenyament mai ha tingut competència respecte l'absentisme, directament?

A veure, nosaltres estem obligats, quan hi ha casos d'aquests greus d'absentisme escolar, a comunicar-ho a l'inspector, o fins i tot a la delegada, si s'escau. O sigui, quan ja veiem casos com aquest que t'he explicat abans, de nens del Paquistán, que teníem molt regularment aquí a l'escola, i que de cop i volta ens van deixar de venir. Aleshores penses, què passa? Aquí ha passat alguna cosa. Clar, si tu tens els nens matriculats en un centre i no et vénen, alerta, perquè això ho has de comunicar als teus superiors. Vull dir, aquí ja no són institucions les que s'impliquen, sinó que a més a més s'hi han d'implicar els teus superiors immediats, i ho has de comunicar a inspecció i, si s'escau, a la delegada territorial. De dir "ei, alerta, perquè tenim uns nens matriculats a l'escola que no ens vénen."

Però aquesta comunicació és ja quan estan totes les vies esgotades?

Sí, clar, quan ja has deixat passar...o paral·lelament als Serveis Socials, no s'exclou una cosa amb l'altre. No té per què excloure's, perquè a fi de comptes tu tens aquella implicació de responsabilitat indirecta, o no sé com es diu, i per tant penses a veure, jo també necessito tenir les meves espatlles cobertes...

Per tant ho feu, això de comunicar a inspecció.

Sí.

Per tant, cas que passa per Serveis Socials i va també a inspecció.

Depèn. Si són casos que es poden arreglar o que hi trobem solució no, però si són casos d'aquests que ni Serveis Socials ni a l'escola ens

fan cas, evidentment sí, l'escrit paral·lelament se'n va al Departament d'Ensenyament.

I el paper diguem-ne com a escola...

Nosaltres, com a escola, estem obligats a fer el comunicat. L'ús o el que ells en facin, d'aquests comunicats, jo particularment no ho sé.

I a nivell d'afectivitat, tampoc...T'és difícil valorar-ho, o ho podries valorar?

A veure, et podria parlar del cas d'una família del Pakistan que va marxar, va estar un any i pico, un cursi mig, sense venir i tal i comunicar-ho, i no passa res. M'imagino que ells igual es posen en contacte amb Serveis Socials, Serveis d'Assistència Primària... A veure, jo això no ho sé, tampoc ens informen, a nosaltres, del que fan.

Estàvem valorant, de fet, els serveis de suport exterior de l'escola. Faig una mica el recorregut, eh? Del Departament d'Ensenyament de la Generalitat, algun suggeriment en quan a demanda per a la intervenció per la prevenció de l'absentisme? Directament, o amb altres qüestions que indirectament puguin afectar a l'absentisme.

Clar, és que jo no sé si és una competència d'ells, directament. Partint de la base que tots els nens tenen el dret d'estar escolaritzats i de venir a l'escola, clar, ells han de vetllar, conjuntament amb tu, perquè això sigui així. Però clar, jo no sé si ells directament tenen la competència com... A veure, hi ha altres serveis que s'han de fer càrrec de l'absentisme. En tot cas, el circuit, un cop l'escola fa la detecció i el comunicat al Departament d'Ensenyament, sí que crec que ells han d'agafar aquests comunicats i transmetre-ho a la institució que li pertoqui, vetllar perquè això sigui. Perquè sinó, la responsabilitat també és a mitges. A veure, això ha de ser bàsicament de Serveis Socials del districte, d'atenció a primària. Són ells que han de vetllar i han de fer la intervenció directa. Jo no sé si el Departament d'Ensenyament pot fer res... A veure, pot fer, sí que pot fer, és clar que pot fer. Bellugant-se perquè ha rebut un comunicat d'un centre dient "escolteu, tenim aquests problemes". Però vull dir, en tot cas també hauríem de derivar-ho al Departament de Serveis Socials, perquè clar, d'alguna manera són ells, els que han de fer la intervenció directa, parlant clar i català. A veure, un mestre no pot anar...

Almenys amb el tipus d'absentisme que vosaltres teniu.

Clar. A secundària sé que hi ha altres mecanismes. Vull dir, amb un rebuig escolar d'un centre respecte a un nen o una família, sé que el departament d'Ensenyament s'hi implica en tan i en quan pot buscar centres alternatius per aquest nen, de la mateixa manera que nosaltres també hem rebut nens rebutjats d'altres centres i imposats pel Departament. Per què? "Perquè la vostra escola és molt acollidora, i per tant hi estarà molt bé, aquest nen, aquí." O sigui, que per tant ha estat el Departament qui s'ha implicat amb l'escolaritat d'aquest nen. Jo penso que cada institució deu tenir les seves funcions més clares o més delimitades. Jo sempre penso que a la funció docent hem de vetllar per garantir una sèrie de coses, però vetllar per un absentisme escolar a nivell de fer una intervenció directa, penso que és a Serveis Socials a qui li toquen. De ple, a més a més, no?

Pel que fa a l'EAP, quin tipus d'intervenció fa en relació a l'absentisme, i quin tipus d'intervenció podria fer?

A veure, a l'EAP nosaltres hi tenim dues persones. Una és la psicòloga i l'altre és l'assistent social. Respecte a l'assistent social, ella d'alguna manera intervé, sempre i quan a demanda del centre. Aleshores aquesta persona doncs bé, pot pactar amb la família: pot trucar-la, es pot posar en contacte amb la família, i aleshores, a partir d'aquí, mantenir entrevistes aquí a l'escola. I una mica, intentar canalitzar la problemàtica d'aquesta família per garantir l'escolaritat del nen. La funció de l'assistent social de l'EAP és aquí, dins de l'escola. Cita les famílies a l'escola per garantir que el nen estigui bé a l'escola. I què passa? Que quan es tracta d'una família amb problemes i d'un nen amb problemes, clar, aleshores les dues persones de l'EAP sí que es posen d'acord entre elles. Aleshores clar, conjuntament amb l'equip de mestres i amb la direcció, es fan ja les estratègies per tal de tornar-la a recaptar i per tal que el nen estigui bé, atenent a les demandes i fent el diagnòstic.

Els professionals de l'EAP fa temps que estan a l'escola?

Sí.

Teniu casos d'EAIA?

Sí, i tant "tenemos de todo."

En aquests casos l'EAIA com intervé?

Com intervé? A veure, l'EAIA, com que està per sobre dels Serveis Socials a nivell d'institució, perquè seria com un apartat de la DGAI. A veure, l'EAIA és qui agafa els casos de les persones doncs que Serveis Socials ja han arribat a fer el seu sostre, diguéssim. Amb el qual l'EAIA té competències plenes per tractar casos de custòdies, casos de quan els nens es treuen de les famílies, casos d'internament en centres... l'EAIA pot fer les propostes i les valoracions d'aquests casos. Aleshores, tenim de tot. El problema és que l'EAIA no dona a l'abast. És una pena perquè l'EAIA té pocs professionals, no dubtem que són professionals predisposats, però estan col·lapsats. O sigui, que perquè t'agafin un cas, és possible que t'estiguis més d'un any esperant, i aleshores això és una pena. És una pena perquè hi ha famílies que com no els hi facis una intervenció immediata, les coses es perden.

Casos de DGAI també en teniu?

Sí.

La DGAI com intervé? Quina relació hi ha entre l'escola i DGAI?

Amb DGAI tinc de tot. Des de retirada de custòdia dels pares, intervencions dels Mossos d'Esquadra a l'escola, fins i tot una persona de DGAI que fa el seguiment d'aquest nen, que la custòdia la té un familiar, i ve a l'escola i ens pregunta... Sempre una mica l'escola assessora. L'escola diu, a nivell escolar, com està l'aprenentatge...tot això. Aleshores hi ha aquests seguiments puntuals.

Amb el CAPIP?

També. No directament, sinó a través de l'EAP. Bé, sí, si l'escola també, perquè a vegades juntament amb la persona de l'EAP hi va el Santi, que és el mestre d'aula d'educació especial.

Aquest circuit suposo que fa més complex el paper de l'escola, no, en quan a relació amb tants dispositius d'intervenció? DGAI, EAIA...

Home, però és que tampoc es donen tots junts, en un mateix cas, perquè sinó ja seria massa.

Ja. Per l'escola, per la família i pel nen.

Per la família, sí, sí.

Ho deia per si tens alguna suggeriment en quan a agilitzar i millorar l'eficàcia...

Totes. Tots aquests processos i institucions, totes, jo crec que estan col·lapsades, i que ja arriba a un punt en que no dóna l'abast a atendre totes les problemàtiques socials que han de decidir. Això és el que sabem, eh? No donen a l'abast, aquesta és la paraula, truques a DGAI i et diran això, truques a l'EAIA i et diuen això...i per tant clar, moltes de les coses es perden, i això és la pena, aquesta és la crítica. Que com que no hi ha intervencions en el moment que calen, en el moment en què s'han detectat, la cosa es va degradant, degradant, fins que arriba a un punt que, fins que no delinqueixen, no hi ha intervenció directa. Tot és la greuja de l'escola. O sigui, l'escola pot tocar tots els pals, pot tocar totes es intervencions, pot trucar a totes les portes, pot fer cinquanta mil comunicats en pla urgent, però com que totes et donen aquestes respostes, què passa? Que fins que l'alumne no comet un delictes, no hi ha una intervenció ni hi haurà, i aquesta és la greuja. La poca agilitat en aquests circuits, aquesta és la greuja que tenim.

I millorar l'agilitat passaria, suposo, d'una banda, per augmentar el número de professionals...

M'imagino que sí, sí per la implicació d'aquests, també, d'altra banda. Perquè el grau de competència potser fos un mica més ampli, no? Perquè sinó tothom et diu "ah, això a mi no em toca". El problema és esglaonat, o sigui, quan un ja creu que això no li toca, aleshores et passa a un altre, quan l'altre et diu que no li toca, doncs a l'altre... Nosaltres, aquí, per arribar a vegades a solucionar un problema, hem hagut de trucar a molts graons de la jerarquització que ells tenen muntada. I això et fa perdre una mà de temps! i què volen? Marejar tant la perdiu que al final tu diguis "ja estic cansat, ja no truco més, ho deixo córrer." Això, per mi, és l'objectiu que tenen més clar. T'estic parlant sempre davant de casos greus. O sigui, et fan marejar tant la perdiu, et fan donar tantes voltes et fan donar tants passos, per què? Perquè arribi un punt que tu et perdís. I llavors clar, arriba a un punt en que estàs cansat, estàs marejat, estàs tip. Tires la tovallola, i el cas és perdut.

Amb això vols dir que no hi ha una bona política per resoldre aquests casos?

Penso que no del tot. Perquè això ens ha passat, eh?

I això què seria, tant en l'administració local com...

Sí, sí, tant. Però bé, bàsicament el Departament de Benestar Social, aquest és el que s'emporta la palma.

Sí?

Jo penso que sí, que s'emporta la palma.

Quin paper té realment? Quina paper juga, quin paper hauria de jugar?

Home, Benestar Social no té plenes competències amb la part de Serveis Socials, amb la part de DGAI...tot això depèn de Benestar Social.

No, els Serveis Socials són de l'Administració Local, de l'Ajuntament. I després, DGAI i tal serien de Benestar Social i Departament d'Ensenyament.

Però jo després no sé si després el Departament de Benestar Social té algun pacte amb l'Ajuntament local, m'entens? Per tal de transferir coses d'uns als altres, perquè això ens passa, en algunes coses, i com que això ja no ho tinc clar... jo aquí ja em perdo.

Jo també, sí.

Però és una vergonya. O sigui, la conclusió final és que és vergonyós. És vergonyós que haguem de deixar deteriorar tant socialment als infants, aquest seria l'eslògan, perquè no hi ha prevenció. Per què no hi ha prevenció? Perquè la gent no s'implica. O per què no es pot fer? Perquè no hi ha recursos, o no hi ha diners. Diques-li com vulguis, però la prevenció no es pot mai acabar de portar a terme. Perquè es pot iniciar en una escola, però l'escola x, que ho tramet als departaments que l'envolten... tothom està "quieta parado":

"oh, jo només puc fer fins aquí", o "la intenció és bona, però jo no em puc arriscar a"... (...)i aleshores què passa? Que tot això fa que... jo t'ho dic per experiència, perquè el que sí que hem tingut aquí a l'escola són casos greus a nivell de...i deu ni do. I aleshores, molt bé per Justícia, perquè quan el jutge dictamina...per això estem tan avesats a aquesta mena de treball...i fixa't que ha hagut de delinquir, per això. Per això t'ho refereixo, perquè tu has tocat els pals, no t'han fet cas, no s'ha arreglat el problema, i ja arriba un punt en el que... pum! L'alumne delinqueix. I quan l'alumne delinqueix es fa un judici, com que és un menor el jutge dictamina un DAM i a partir d'aquí, la cosa ja té solució. És que és curiós, eh? i el DAM va venir a l'escola i mantenir xerrades, un seguiment súper acurat.

Però clar, el DAM fa el que el jutge li diu. Si el jutge diu sis mesos, el DAM està sis mesos. Clar, aquesta és la pena, que amb sis mesos no s'arregla res, ni amb un any! Però bé, la intervenció del DAM ja és positiva, per mi. La meva valoració és positiva. Tots els DAMS que hem tingut han estat sempre positius, perquè són gent que saben treballar amb el perfil de persones amb el que van a treballar. Saben el que tenen entre mans i saben donar-li sortida.

Sí?

Oi tant! La pena és aquesta, que clar, potser tota la vida no hi poden ser, són temps molt curts. Però en aquests temps que hi ha, molt curts, periòdicament han vingut a l'escola, treballem conjuntament tots els recursos que se li han d'oferir a aquest nen, o a aquesta nena... La gent sap molt bé el que té entre mans.

Una altra cosa és la reinserció d'aquest nen, no?

Però el DAM també se n'ocupa, d'això, eh? Vull dir...el DAM fa un paper bo, penso que fa un paper bo. Però el DAM sempre està depenent de la sentència judicial.

En una situació extrema, ja.

Clar, és el que et dic, per això et deia.

El DAM et ve aquí i et diu que la pena és aquesta, "Que haquem d'arribar aquí. Què s'ha fet abans, perquè això no passi? A on s'ha perdut, la cosa?" Això t'ho diuen, els DAMS. "Què passa, que han hagut de fer-la grossa i delinquir perquè jo estigui aquí?" Per què? Tot va en funció del mateix, perquè no hi ha una bona prevenció en res. I a més a més hi ha coses que nosaltres no ens hem tallat un gram de dir "aquesta família no funciona, aquesta família és un desastre, aquesta família és especialista en espatllar les criatures que tenen." Això ho has denunciat on sigui, jo porto quinze anys en aquesta escola i la cosa continua igual.

I què hi influiria més?

A part de la implicació de les institucions que li pertoquen.. Perquè a veure, escolta, què passa, tu fins aquí al colli després veus als altres que diuen que no es pot fer. I penses bueno, de què anem? Amb bona voluntat les coses no s'arreglen, m'entens? Nosaltres del que ja estem cremats és de trobar-nos i trobar-nos i no resoldre la problemàtica final. Això crema al personal, a veure. Per què? Perquè uns et diuen "jo puc arribar fins aquí", els altres et diuen "doncs jo només puc arribar fins aquí"...i què passa? Doncs que no hi ha efectivitat. Quan s'han de prendre decisions, aquí és on la gent ja no es mulla. Decisions vol dir amb la part implicada, perquè per fer seguiments a base de fer informes del que l'escola et diu, o per enviar una carta a una família...Això no és cap seguiment, alerta! Que aquesta és la nostra crítica. O sigui, quan tu veus que hi ha hagut moltes negligències, que s'han pogut manifestar a través de l'escola, a través de serveis Socials, a través de Compensatòria...i dius a veure, valorem-ho, això. I si no podem, passem el cas a l'EAIA, però nosaltres portem una proposta clara. Aquí costa. Per part nostra no, però per part d'altres institucions sí.

Vosaltres heu fet denuncia directament a DGAI?

I gràcies a això (mira, se'm posa la pell de gallina) els Mossos d'Esquadra van fer la retirada d'aquestes nenes a aquesta família. Al cap d'un any, la mare morta, destrossada pel Vallès, i el pare tancat a la presó. I això és molt greu. Si no arriba a ser perquè a l'escola diem "ens hi posem o no?", com sigui, val?, la gent com sempre.

Clar, perquè saps què passa? Que el que passa és que ...patim molt per les coses, potser massa, això ens ho han dit ells, i clar, això de vegades no és positiu. Perquè quan tu truques vols una devolució més o menys immediata, ells no te la poden donar, tu estàs patint aquí les conseqüències diàriament... Aleshores, com es pot definir això? Doncs com a circuits poc àgils. És que el circuit que fan ells és poc àgil, ells sempre diuen "coordinem". Però clar, nosaltres...està molt bé que es coordinin, nosaltres també ens coordinem, però què necessitem? Respostes més immediates, un altre tipus d'implicació. Com es pot aconseguir aquest altre tipus d'implicació? Doncs que ells puguin fer-

ho. Si ells no poden fer-ho, jo ja puc estar demanant. Jo i qualsevol altre persona, ja podem demanar, que si ells no t'ho poden fer... Nosaltres ens hem molestat a nivell molt particular, com a Escola Can Clos, ens hem molestat a fer... A veure, quan tu fas una demanda, nosaltres som dels que pensem que aquesta demanda ha d'estar justificada i argumentada, tu no pots fer una demanda així com així, i ala, mira, "somos los que más protestamos i los más guapos". No anem per aquí. O sigui, nosaltres quan fem demandes les fonamentem o les basem en varis apartats. Si vols t'ensenyo una mostra que va ser un treball "largo y tendido" de totes les problemàtiques familiars que vam tenir l'any passat aquí a l'escola, i veuràs lo implicats que estàvem, i veuràs el tipus de demandes de l'escola Can Clos, que això no se sap, o si se sap se sap potser malament, va fer. I després et diré la resposta, perquè te'n donis compte. (...) Mira, això va ser un treball de l'absentisme de l'any passat que vam fer juntament amb Compensatòria. Començo per aquí, perquè és un dels teus temes. Recolliem, de tots els mesos, dels dies que hi havia lectius, les faltes d'absentista i aleshores com eren: si eren esporàdics, regulars, crònics o intermitents. Les causes? Doncs aquí estan numerades amb un codi: venda ambulant, desplaçament familiar, tasques de llar, permís familiar, malaltia de l'alumne, malaltia d'un familiar, canvi de domicili, altres causes i sense informació. Les tipificàvem així, segons els mesos. Això va ser un treball que nosaltres vam fer, no sé si t'ho has trobat en altres escoles...

No.

Veus? Quan detectem a principi de curs el risc de marginació social ho fem així.

Sí, això sí, que és el protocol que he vist.

Val. Bé, i després la graella aquesta, que pots matisar si és matí, si és tarda o tot el dia. Amb el qual l'any passat va ser anual.

Això ho vau fer l'any passat?

Sí. (...) Tinc molts informes, de l'any passat, com pots veure (...) De cada família...mira, t'explico un exemple. Per exemple, el de l'Antoni Fernández. Aleshores, fixa't quin tipus d'estudi...Que tot això se'ls hi va grapar, se'ls hi va enviar, i van ser les demandes de cara a aquest curs.

A qui vau enviar aquestes demandes?

A Serveis Socials. Tota la informació de l'escola, els nens de les famílies, les dades familiars, factors de riscos psico-socials, quina era la problemàtica detectada per l'escola, quines eren les intervencions que l'escola havia fet, les dues assistents socials, serveis especialitzats si és que n'hi havien (o sigui, casos d'EAlA i altres), i full de valoració general. Això es va fer al curs 95-96, després t'ensenyaré el que es va fer l'any passat. Aleshores posaves què ha passat aquí, quina és la valoració que l'escola fa d'aquesta família, i quines necessitats veiem que s'han de detectar, i per tant, quines són les intervencions. O sigui, aquesta és la nostra justificació. A veure, què valorem, nosaltres, com a escola? Quines necessitats generen, aquestes deficiències o mancances? i per tant, quines són les institucions que han de vetllar per cobrir aquestes necessitats junt amb nosaltres. Perquè no ens desmarquem mai, nosaltres sempre hi som pel que vulguin. O sigui, no és allò de

traspassem la merda però nosaltres no fem res a canvi, no. Nosaltres allà, també. "De esto no hubo nada"

"No hubo nada" què vols dir, que no hi va haver resposta?

No. Porten el cas, però bé, el porten de la seva manera.

I això ho heu de fer amb tots els nanos amb problemes?

Sí. I n'hi ha molts, eh? Un altre cas, per exemple. Una altra tipologia. A veure, per nosaltres poder fer una demanda, que aquí també estava fonamentada, la vam intentar millorar i vam dir a veure: germans alumnes: un, dos, tres. Factors de risc psico-social, quins són? Un, dos, tres. Conseqüències: què li passa a un, què li passa a l'altre i què li passa a l'altre. Aquestes són les conseqüències que l'escola detecta, ja les pots mirar: manca d'higiene, alimentació, hàbits, absentisme, inhibició personal, estructuració mental, i en el cas del nen, inestabilitat emocional greu. Aquests nens després van estar ingressats en un centre, eh? Necessitats derivades; Sheila: abordatge de l'absentisme escolar, suport emocional i menjador escolar; Joaquim: garantir treballadora familiar i continuar amb els avis paterns. Quina intervenció calia, en els tres àmbits. Quins són els tres àmbits, per nosaltres? El psicològic, el social i el pedagògic. El psicològic: hi ha el suport emocional. Això ho fem a través de l'EAP i MAE (mestre d'aula d'educació especial). El pedagògic ve una mica...no el vam especificar perquè ja teníem els fulls amb aquests nens. El social: garantir menjador escolar, garantir una ATF, un seguiment familiar. Institucions externes i demandes de futur: què demanàvem als Serveis Socials: seguiment familiar per evitar desestructuració i control de menors, intercanvi de la informació a partir de les actuacions fetes. Això és un altre model de demandes que s'han fet als Serveis Socials. Com pots veure, són per famílies.

Això fa temps que ho treballeu?

Anys!

Fa anys que treballeu així, amb aquest model...?

No, no, això és tot d'un any, ja has vist que un any fem això, un altre any ho abordem d'aquesta forma, però has vist els àmbits...O sigui, que la demanda està justificada, a més. Tu dius, a veure, nosaltres no fem res, a canvi? Sí, sí, l'escola està fent això, això, això i això. (...) Mira, veus, això van ser unes demandes que l'any passat vàrem fer amb aquesta gent. Anava encapçalat amb una espècie com de referent de dir a veure, per què fem aquestes demandes? Aleshores posàvem que nosaltres ens responsabilitzàvem a dir que l'Escola Can Clos... O sigui, quan tu parles de seguiment escolar, què vols dir, amb això. Perquè si no ho especifiques, pot ser que parlem de coses diferents. Que jo estigui parlant de seguiment escolar i que ells interpretin una altra cosa. Nosaltres ens vam implicar i ens ho vam definir: què entenem per seguiment escolar? Per tant, aquí els hi feia tota una sèrie d'aportacions. nosaltres mira, entenem per seguiment escolar el conjunt d'accions que permeti als nostres alumnes gaudir d'una educació igualitària i no discriminatòria, intentant normalitzar, en la mesura en que se'ns faci possible, el seu entorn escolar. Exemple d'accions: activitats complementàries a les acadèmiques, com culturals, de reforç o esportives; colònies d'estiu, campus, esplais; adquisició de materials escolars i ajuts de llibres de text; garantir la implicació de la família; aportar les

informacions necessàries per aconseguir una beca de menjador escolar pels seus fills; derivacions mèdiques exteriors a l'escola; suports psicològics i psiquiàtrics; medicina general; neurològics; control de l'absentisme escolar conjuntament amb l'escola... És a dir, tots aquests punts són les accions que necessitem per garantir un bon seguiment escolar. En resum, podríem dir que tots aquests punts a tenir en compte ajudarien a l'escola a facilitar un bon àmbit de treball, que com a claustre tenim clar i assumit on els alumnes serien els beneficiaris. D'altra banda, per intentar garantir una eficàcia en el treball conjunt, caldria establir uns criteris clars i definits d'actuacions per part dels Serveis Socials, envers l'escola, que es pugui complir absentisme i seguiment escolar i altres. D'aquesta manera sempre sabríem fins a on podem arribar amb els Serveis Socials, que repercuteixi directament al centre. D'això, en el dia d'avui, no en sabem res.

No?

No, només sabem l'absentisme. Dels altres punts res. També l'escola proposa de fer unes trobades, dos o tres al cap del curs escolar, conjuntament amb la resta d'institucions que treballen amb el centre referent al tractament dels nostres alumnes amb aquesta problemàtica. Finalment, l'escola sol·licita una resposta per escrit a les nostres demandes de cara a poder començar un nou curs escolar 98-99 de forma més operativa, i sabent en tot moment quines són les competències que poden assumir i quines quedarien sense satisfer. D'això, res. Nota: "L'escola romandrà a la vostra disposició per tal d'aclarir-vos qualsevol qüestió que no hagi quedat clara." O sigui, nosaltres mai ens volem mantenir al marge, perquè si hi som implicats, hem d'actuar conjuntament. O sigui, em sembla que la introducció queda prou clara. Doncs d'això, després et diré la resposta del planing que ells van elaborar. Molta cosa, copiada de les escoles.

Si?

De coses de risc i de Compensatòria, clar. bé, els hi passàvem també unes despeses econòmiques. Si volem satisfer llibres, imports i materials i ajudar a les famílies, doncs...

Trets pedagògics de l'escola:

Atenció individualitzada de l'alumnat com posa de manifest els informes detallats que elaboren sobre les situacions familiars de l'alumnat i la detecció de necessitats d'intervenció de caràcter psicològic, pedagògic i social.

Es tracta d'una escola molt integradora, molt acollidora en la que el factor humà adquireix una gran rellevància i amb una clara voluntat de suplir certs dèficits i compensar les desigualtats. La experiència d'aula taller s'ha ofert com a recurs a altres escoles de la zona a través del Centre de recursos pedagògics, dins del pla de formació que ofereix aquest.

L'escola compta també amb recursos complementaris com són la granja i l'hort que es treballa a l'aula taller i permet relacionar el currículum de totes les àrees. Les famílies de procedència de l'alumnat es caracteritzen per un bagatge cultural molt pobre, la qual cosa es tradueix en dificultats d'aprenentatge, i que es tradueix en una necessitat d'adaptació dels aprenentatges a la realitat sociocultural dels nens. En aquest sentit la experiència d'aula taller mitjançant les activitats de la granja i l'hort faciliten l'aprenentatge Formació

professorat: Han participat en diversos programes e iniciatives de formació contínua: Formació col·lectiva. Han participat en un projecte d'audiovisuals del departament d'Ensenyament que els hi ha suposat a més d'un curset suport econòmic per a infraestructures. També han rebut un curs de formació per a donar resposta a la diversitat ètnica. En el marc del SEDEC i amb la col·laboració del professor de compensatòria han fet un curs sobre com introduir el català a nens d'incorporació tardana. Altres Projectes innovadors: Col·laboren amb l'ajuntament en un projecte de prevenció de la drogaaddicció i l'alcoholisme, a través de vídeos i xerrades amb els nens. Hi ha hagut certs problemes d'interpretació de les demandes del CEIP per part de serveis socials, com per exemple, recentment en relació al projecte de menjador que va elaborar l'escola i que plantejava entre les seves propostes la creació d'una comissió de menjador formada per pares, professorat i algun representant de serveis socials que pugés aportar criteris d'intervenció social que assessorés l'escola en casos de necessitats de beques , la responsable del districte va considerar que la representació en l'esmentada comissió corresponia al representant municipal.'

PAT

Es fan tutories individuals i col·lectives. Hi ha molta atenció tutorial. També cal destacar que el seguiment individualitzat de l'alumnat és molt alt (informes de casos individualitzats per famílies i detecció de necessitats)

La coordinació del professorat es fa per cicles.

Molt be, doncs moltes gràcies.

CEIP 29

Observacions: Després de 40 minuts d'espera hem començat l'entrevista. La interlocutora estava poc favorable a la mateixa i ha expressat la seva manca de temps i el volum de feina que té. En aquest sentit conforme li he explicat en que consistia la entrevista i la graella ha comentat que no era la seva feina anar omplint qüestionaris. La trobada ha estat inicialment tensa fins el punt que li he comentat de deixar-ho corre per un altra dia. La interlocutora no ha volgut i hem començat la entrevista però s'ha negat a que l'enregistrés.

1. Definició i formes de control de l'absentisme

L'absentisme es definit com la falta d'assistència de l'alumnat a l'aula no justificada.

L'assistència es controlada per la tutora que al matí i a la tarda passa llista. Si la tutora detecta un cas d'absentisme es posa en contacte personalment amb la família mitjançant una trucada telefònica o una nota. Si no obté resposta ho posa en coneixement de la direcció (normalment a la Cap d'estudis) i des de la direcció es procedeix a enviar una carta o a fer una segona gestió telefònica per tal d'obtenir una resposta. Quan això passa sense èxit (no s'obté resposta) la professora de compensatòria o, segons com, la pròpia directora, es posa en contacte amb la família i amb serveis socials. Una vegada (en un cas) la directora es va posar en contacte amb l'EAIA a través de Serveis Socials.

És la tutora qui fa un buidat mensual de les faltes d'assistència. Hi ha per tant un registre de caràcter mensual.

L'absentisme més freqüent en el centre és el de caràcter esporàdic i lligat a la negligència familiar. L'absentisme recurrent vinculat a la realització d'activitats no escolars (productives o reproductives) pràcticament no es dona, segons l'entrevistada. En algun moment han tingut alguna família que ha desaparegut puntualment per a la recollida de la fruita, però és molt poc usual. D'absentisme crònic fa temps que no tenen (tot i que havien tingut) i l'absentisme d'aula no es dona.

Des de compensatòria es va fer un protocol de recollida d'informació i derivació però a la pràctica l'escola no l'utilitza.

Podem dir que, en opinió de l'entrevistada l'absentisme en aquesta escola es manté. Mai ha estat un problema rellevant. Pràcticament no n'hi ha. (La interlocutora insisteix molt al principi de l'entrevista sobre la idea que l'absentisme no és un problema en aquesta escola) No especifica atribució explícita de causes - implícitament pel tipus d'alumnat: "no tenen alumnes pertanyent al col·lectiu gitano".

Pel que fa a la tipologia de l'alumnat un 18% d'alumnes són d'altres minories, fonamentalment algun sud americà, marroquins, hindús, 2 africans i dos xinesos. Hi ha força diversitat d'ètnies. No hi ha una de predominant, a excepció de la població autòctona.

El pla d'acollida de l'escola es fa, en primer lloc, des de direcció. Quan l'alumne es matricula la directora explica als pares la línia de l'escola, les principals normes de funcionament, etc. Posteriorment, durant la primera setmana de setembre es fa una primera reunió amb els pares nous. A principis d'octubre ja es fa una reunió que es divideix en dues parts: una primera part en la que assisteixen els pares i tots

els especialistes (que habitualment es fa per cicles) i una segona part en la que la reunió es fa per curs i amb la tutora. En aquesta segona reunió ja hi ha pares que falten. Aquesta és una fórmula nova. Els pares disposen de l'ordre del dia de la reunió i de les normes de convivència de l'escola per escrit. En opinió de l'entrevistada tenir l'ordre del dia afavoreix la presència dels pares a la reunió. A més, durant el curs, es fan reunions amb la tutora. Al menys una vegada venen.

Pel que fa a altres eines de recollida d'informació sobre les famílies, a més de les pròpies reunions, l'escola té un protocol propi, des de fa dos anys, en el que es recull no només informació acadèmica sinó un historial familiar per a cada nen. Òbviament els nens portats per l'EAP en cas de canvi de domicili l'EAP traspasa la informació a l'escola.

Pel que fa als mecanismes de re-inserció dels nens i nenes que falten de tant en tant a classe no és un problema. Segons l'entrevistada el curs té molts nivells diferents per la qual cosa les mestres ja tenen costum de treballar amb diferents ritmes.

Pel que fa a les valoracions dels serveis externs destaca la crítica que la interlocutora dirigeix al CAPIP. Hi ha, en opinió de la interlocutora, un veritable problema d'acollida del CAPIP als nens i a les famílies, i per tant és un recurs que no sembla funcionar. La interlocutora comenta que en el CAPIP d'aquesta zona tenen criteris d'actuació i diagnòstic que són discutibles. Altra problema és que la primera derivació la fa l'escola però a partir d'aquí és la família la que ha de demanar entrevista, cosa que freqüentment no passa.

Pel que fa a la DGAI només hi ha relació quan aquesta ho demana, no hi ha una relació sistemàtica, ara, de fet, no tenen casos de DGAI. Amb l'EAIA sí que hi ha relació doncs es dona algun cas d'EAIA. En opinió de l'entrevistada el problema amb l'EAIA és que a vegades aquest servei espera que sigui l'escola qui tiri un cas o denuncia endavant. La relació amb serveis socials sol ser freqüent. Al principi era d'un cop al mes. Ara és, aproximadament d'una reunió cada mes i mig, aproximadament. Es reuneixen la directora, el professional de l'EAP, l'educador social i la mestra de compensatòria. Tracten qüestions varies a més de les problemàtiques de les famílies de l'alumnat, com ara les beques de menjador, etc.

En opinió de l'entrevistada tots aquests serveis estan desbordats (caldría tenir més temps o més recursos personals).

A més de les reunions entre el professorat de primària hi ha reunions entre primària i secundària per afavorir el trànsit de primària a secundària favorit per l'EAP i que suposa una entrevista amb la Cap d'estudis.

Un dels trets que més caracteritzaria l'escola és l'atenció a la diversitat. Hi ha molt treball amb les famílies i amb els nens i nenes. Es dona prioritat a les relacions de convivència i els hàbits, queden els continguts en segon pla. També es persegueix millorar la relació de les famílies amb l'escola. En aquest sentit la població de l'escola està canviant, atès que es tracta d'una escola que no té pròpiament barri. Això suposa en negatiu la necessitat de fer molta promoció però en positiu s'ha de dir que no hi ha concentració de determinat tipus d'alumnat.

Pel que fa a les innovacions metodològiques val a dir que al cicle inicial i al cicle mitjà es treballen en racons, la qual cosa permet pal·liar el problema de la integració cultural. Des de pàrvuls fins a sisè les matèries instrumentals (llengua catalana, castellana i matemàtiques) es treballen en tallers. Per a treballar per nivells de dos cursos es fan tres. Els tallers a pàrvuls són de pintura, cuina, fang, etc.

En relació a les experiències de formació col·lectiva la interlocutora assenyala que per atendre la diversitat l'any passat tot el claustre va tenir un assessorament, per donar resposta a la diversitat ètnica, cultural, social i de ritmes d'aprenentatge. Aquest suport el van fer amb ajut del Centre de Recursos Pedagògics. Aquest any han demanat assessorament per fer el PAT (Pla d'Acció Tutorial), perquè si bé es cert que el treball individual ja es feia, el treball col·lectiu està encara per fer, és a dir, la unificació de criteris com a línia d'escola.

L'entrevistada considera que per treballar amb els nens més conflictius és molt important unificar criteris entre el professorat. En aquest moment tenen un problema de conflicte familiar que treballen conjuntament amb serveis socials. Es troben un cop al mes.

CEIP 30

(Presentació de l'estudi)

Fa molt temps que nosaltres fèiem un registre, el que passa és que aquest registre l'hem anat millorant i diguéssim que completant. Nosaltres diàriament, cada professor, envia aquí al despatx un full petit, que s'arxiven aquí, veus? A part del registre de l'aula que ell té. O sigui, a mi cada matí i cada tarda m'arriba això, i així sé els alumnes que han faltat al matí i a la tarda. Aleshores això es recull setmanalment aquí.

Això qui ho fa, la persona de Compensatòria?

No, això ho faig jo, en col·laboració amb la persona de Compensatòria. Agafem i apuntem aquí, veus? Matí, tarda, matí, tarda... i fem el total setmanal. Aquí hi apuntem també si les faltes són justificades: si hi ha aquí una J vol dir que aquest nen ha justificat les faltes, per exemple, o persones que em truquen per telèfon justificant les faltes. Jo el divendres a la tarda ho repasso, i veig els que tinc apuntats per justificar falta. Això és molta feina. De debò, eh, no ho sembla però és molta feina. Aleshores després, de les quatre setmanes del mes, en fem un buidatge. Veus? Un buidatge de mes i veiem qui falta el 25% dels dies, i els nens que falten injustificadament o justificadament el 25% dels dies, aleshores ens posem en contacte amb Serveis Socials.

Injustificadament o justificadament?

Si, perquè a vegades les justificacions... deu n'hi do. A veure, si la justificació és un paper de metge evidentment no... Però una justificació que no és massa correcta... Llavors ens posem en comunicació amb Serveis Socials, i una vegada al mes normalment ens reunim amb Serveis Socials i amb la persona de TEC que tenim aquí. Aquesta noia va a dues o tres escoles, vull dir que ho tenen repartit. Aleshores ho comuniquem als Serveis Socials i valorem. Perquè són famílies, i hem de fer valoracions molt individuals. Normalment els enviem una carta... O sigui que el tractament és diferent, perquè no es pot generalitzar...

No hi ha un protocol unànim per tothom.

No. Nosaltres per exemple el que vam fer l'any passat ve ser enviar aquesta carta al començament del curs, al Novembre: "Estimats pares, els recordem que és obligatori..." Aleshores, els nens que van fer un nombre de faltes que consideràvem exagerats, ja els vam adreçar una carta personalitzada per aquestes famílies dient que el nombre de sessions que havien faltat a l'escola. Per exemple, aquest any, a començament d'aquest curs, hem citat a aquestes famílies. Que a més a més han sigut les que també a començament de curs han tornat a fallar. És que sempre són els mateixos. És un tema que es treballa molt. Mira, aquí hi tenim totes les persones que l'any passat ja van fer més del 25%. Això és el seguiment que portem d'aquestes famílies. La majoria són problemes de desestructuració familiar. Aleshores més o menys ja veus que tenim...

Coneixem molt bé els casos que hi ha.

Això també ho feu vosaltres? també ho fas tu?

Sí, jo en col·laboració amb Compensatòria.

Això de fet ho portem conjuntament. Aleshores, es crida a les famílies amb l'ajut dels Serveis Socials, però et diré que a vegades tenim molt

poc èxit quan cridem a les famílies, perquè com que ja veuen per què és el tema, i... bé, doncs tenim poc èxit.

Les minories estrangeres, vénen cada dia del món a l'escola. sigui, jo sé que hi ha nenes que es queden a casa, però jo les que tinc, pel que sigui, vénen a l'escola cada dia. i els pares normalment, quan no han de venir, et vénen a explicar el perquè. Aquí sí. No sé si és un cas aïllat... Jo, la idea que tinc, és que normalment sempre ens expliquen perquè. Ara per exemple, hem tingut una família paquistaní que va marxar per Nadal al Pakistan, i m'ho van venir a explicar. i van tornar el dia 1 de Juny. El nen ha estat escolaritzat, al Pakistan. Però és clar, nosaltres aquesta escolarització... vull dir que ja em diràs tu, vull dir que... És a dir que les famílies aquestes el que fan és que se'n van al seu país, i et vénen a dir que se'n van perquè tenen molta por de perdre la plaça: "Guárdame la plaza, guárdame la plaza." No et preocupis, que tens la plaça." Se'n van una temporada llarga, i després tornen. O sigui, és una altra mena d'absentisme, digues-li com vulguis. Però els que fan un absentisme més continuat i més difícil, són els gitanos.

Sí?

Són els que fan l'absentisme més continuat. De tota manera, de gitanos en tenim dos grups marcats en el sentit que hi ha qui fa això, l'absentisme "d'avui vinc i avui no vinc"... fatal, no? i quan tu els dius "home, és que no aprenen" i tal, et diuen "ah, no te preocupes, si..." O sigui, no tenen el valor de l'escola assumit. i després hi ha els contraris, que com que van a vendre als mercadillos, encara que estiguin a trenta nou de febre, te'hi deixen. I has d'estar amb molt d'ull, perquè potser ve el nen, que li veus la careta, i dius "escolta, que aquest nen té febre!", i et diu "es que acabo de llevar al niño al mercadillo". Llavors optes per la següent opció: tant per tant, val més que estigui aquí, que com a mínim està bé, que no a l'aire lliure.

Pel que fa al control si he entès bé aquest control és setmanal i després feu el buidat mensual?

Sí, o sigui és diari, setmanal i mensual.

I després, aquest seguiment que feu amb Compensatòria?

La tipologia de causes i marquem els nens que han faltat un 25% de les sessions.

Aquest criteri que vosaltres teniu del 25%, justificat o no, és un criteri vostre?

No, això és un criteri estàndard. Això és el criteri de zona, perquè el TEC treballa a tota la zona, i per tant... Això ha sortit del TEC, i jo penso que això és un criteri per a tota la zona, però és clar, com sempre, segons les escoles i segons la problemàtica, es porta més estrictament o més... Nosaltres ho hem de controlar perquè tenim el problema, m'entens?

Recupero una mica el que m'has explicat: la tutora detecta el cas... Quan es fa el contacte amb la família? Al mateix dia, al cap de la setmana...

Ho fem de manera diferent segons el tipus. Normalment nosaltres treballem molt amb Serveis Socials, hi tenim molt bona relació. Aleshores, com que a les famílies les coneixem a totes, perquè l'escola és petita, és allò d'esperar el moment propici per entrar, perquè sinó a vegades correm el perill, és el que ens fa més por, que la família desaparegui. O sigui, que desapareix el nen i que desapareix la família, llavors no hi ha res a fer. Perquè que algunes vegades, quan presiones molt... és allò d'anar voltant, anar voltant, i.. "va, home, que no l'has portat"... Una mica així.

I qui és que estableix contacte amb la família? Direcció?

Sí, normalment la direcció del centre, a través d'una carta individualitzada o amb algunes famílies, per exemple, que vénen a buscar els germans petits, aprofites la ocasió per dir... "home, escolta, què passa, que el portes tan poc?" Una mica ha de ser amb una sintonia cordial, perquè si ho fas així "a sac", aquí és fatal. D'aquesta forma de vuit casos que l'any passat eren casos greus... Mira, aquest nen està reconduït; aquest força reconduït, almenys hem aconseguit que vingui tots els matins, perquè li hem posat una treballadora familiar a la mare... vull dir que amb això s'hi implica molt Serveis Socials, i per exemple, quan les mares treballen, li posen una treballadora familiar. Quin problema tenim, ara, amb aquest nen? Doncs amb aquest nen el problema que tenim són les tardes, perquè al matí sí que ve, la família, i a la tarda no. Aleshores... aquest nen, per exemple, és un cas absolutament crònic. És una família gitana...hem tingut a tota la família, i amb tota hem patit el mateix problema. Els cosins grans... No hi ha manera. L'àvia és la que ho manega tot, i amb la iaia no hi ha manera. Amb aquest nen també hem tingut força èxit, està força reconduït, i ara aquest any tenim la germaneta a primer. Aquesta nena ha marxat de l'escola, ara està al Besòs, i ja vaig avisar a la directora que alerta, perquè és un cas d'aquests...Doncs aquesta nena és asmàtica, però darrera d'aquesta malaltia hi havia molta justificació absurda, que no corresponia. Aquesta nena se'n va anar al Besòs, i aleshores el que vam fer és avisar l'escola, de dir "alerta, que aquesta nena falta molt." Jo no sé ara com anirà, m'imagino que la dinàmica continua igual perquè són dinàmiques de valors, i això és molt difícil, és una qüestió cultural, i no d'una generació, m'entens? Anar fent feina, anar fent feina. D'aquests vuit casos jo et diria que, per exemple, estan reconduïts ben bé tres. I d'aquests vuit casos, set són famílies gitanes, que serien els que teníem més greus l'any passat.

D'on procedeixen aquestes famílies, de l'altra banda de la Via Laietana?

N'hi ha alguns que sí. Aquests no, són d'aquí a prop, aquests vénen del carrer Unió, i després aquests són de la banda de la Ribera.

I quan per aquesta via d'intentar atraure a la família no funciona, és quan us poseu en contacte amb Serveis Socials?.

Sí. i aleshores Serveis Socials d'alguna manera fan també les pressions que poden.

Canviant de tema, quants anys fa que estàs en aquesta escola?

Mira, vaig entrar al Setembre de 85, doncs mira, catorze anys.

En aquesta escola sempre hi ha hagut absentisme?

A veure, ha anat en augment. Jo quan vaig entrar no... Tampoc hi havia la població que tenim ara, eh?

No?

No. La població ha anat variant moltíssim, una barbaritat. Quan jo vaig venir aquí hi havien els nens del barri, que eren famílies bastant normalitzades, gent treballadora, i hi havia algun cas més complicat. Avui en dia això se'ns ha girat bastant, i de fet és a l'inrevés: hi ha molt poquetes famílies normalitzades i hi ha moltes famílies desestructurades, famílies amb molta problemàtica social... i ara s'han afegit les persones d'altres ètnies, els immigrants. Que a veure, que quedí clar, no són els que representen més problemàtica dins de l'escola, almenys per nosaltres no ho són. A veure, representen una problemàtica de tipus pedagògic, perquè clar, tu tens un nen que no t'entén...

Clar, ja entenc, l'atenció a la diversitat, també qüestions de llengua...

Exacte. Però problemàtica com poden representar altres famílies que els nens tenen una situació familiar més difícil... Jo et diria que globalment no.

Però què ha passat, que la població més normalitzada ha anat desapareixent del Casc Antic?

No és que hagi anat desapareixent, perquè nens n'hi ha, però han anat canviant d'escola. Perquè hi ha famílies que et fan comentaris de "estem molt contents de l'escola, molt contents dels mestres", però que no volen que els nens s'ajuntin amb altres nens.

Amb nens d'altres ètnies?

No, no necessàriament. Amb nens concrets...

Un tipus de nens amb problemàtiques socials.

Exacte. També hi ha una mica el tema de racisme, que també existeix, però jo diria que no només. També els afecta, per exemple, veure a la sortida que hi ha nens de diferents llocs. Això els afecta, però sobretot nens concrets.

Parla'm de les condicions de matriculació i de com ha anat el tema als últims anys... bé, això ja seria un altre tema. Perquè les condicions de matriculació a aquest nivell tenen poc a fer, no? O fan poc.

Tenen poca cosa a fer, perquè les famílies demanen una escola en concret. Aleshores clar, si les famílies del barri no et demanen escola, tu no els hi pots imposar. Els pares tenen el dret a l'elecció lliure de centre. El que passa és que clar, no ens enganyem, això està provocant que alguns centres tendim a convertir-nos una mica en gettos socials, i això és el que és dolent. i no tant pel centre, sinó pels nens. Nosaltres treballem exactament igual, però clar, penses que l'enriquiment ve de que hi hagi molts tipus diferents de nens. Perquè clar, els nens donen com a normals situacions que no són normals, aquí al barri, no? Tenir models normalitzats és fantàstic, i aquí n'hi ha pocs.

Per tant, l'absentisme ha estat en augment i vinculat canvis en la població escolar.

Als canvis socials que s'han provocat a la població escolar, sí, absolutament.

I en aquest sentit, com es podria pal·liar, aquest fenomen?

No ho sé...jo és que el...

A la zona hi ha altres escoles de les mateixes característiques, amb risc de concentració de problemàtiques?

Jo crec que sí. És una opinió personal, però jo crec que a tota Ciutat Vella concentrem una població molt difícil, com els barris que tu m'has anomenat abans, i es concentren a les escoles públiques del barri, no es concentren a cap de les privades, això és molt clar. Aleshores, la cosa seria... repartició de nens amb problemàtiques. Que no vol dir només els immigrants, hi ha nens del país que tenen unes problemàtiques socials molt serioses, i això distorsiona molt les aules. Si aquests nens no estan concentrats en un sol centre i estan repartits per totes les escoles que reben diners públics, que també és la privada concertada, doncs seria una altra realitat.

Estratègies internes de prevenció i respecte a l'absentisme?

Mira, aquí havíem arribat a fer tallers dins de l'horari escolar pels nens absentistes: de psicomotricitat, de teatre... Però és clar, tampoc és just. Llavors el nen venia el dia que li tocava taller, mira que bé. i els altres, pobrets, que venien i treballaven, deien "I jo quan hi vaig?" Aleshores això no toca, no està bé, ho trobàvem injust. Aleshores, estratègies... jo no sé què dir-te, perquè sembla que no fem res i fem molt. L'estratègia és que el nen "s'enganxi" a l'escola, que vulgui venir a l'escola. Que hi ha nens que volen venir, que t'ho diuen:

"jo volia venir, però la meva mare no m'ha llevat." Perquè hi ha nens que ara quan comencen les vacances... "I ara comencem vacances? A l'estiu m'avorriré molt", o sigui que una mica és que el nen s'enganxi a l'escola. Però clar, l'estratègia seria que hi hagués... a veure, no ho sé, que l'administració posés a l'abast una mica de força, perquè és que no tenim cap força. Només et diuen que l'escola és obligatòria i que això ho has de transmetre. Molt bé, jo compto amb la meua paraula per dir que l'escola és obligatòria i que accepto les famílies, però si malgrat això no vénen, no puc fer res més. Aquí a Ciutat Vella hi funcionava una brigada d'absentisme de la Guàrdia Urbana, i la van treure.

Fa molt que la van treure?

Potser fa un o dos cursos.

I funcionava bé?

Almenys...eren un noi i una noia que es passejaven pel carrer...

Amb uniforme?

No, normals, es tractava... Els nens no els coneixien, eh? Com que es passejaven pel barri, detectaven nens pel carrer i te'ls portaven a l'escola.

I l'educador de carrer no ho fa això?

És que l'educador de carrer té una feinada que no dóna a l'abast. L'educador de carrer està en una oficina rebent problemes i tot el que li passem. Però anar a pescar nens pel carrer... És que fa molts anys sí que ho feien, treballar al carrer. Potser sí. Clar, potser la feina no era tant... És que ara han de cobrir molta feina. Igual tenen més funcions que les que tenien abans. I tampoc hi ha massa gent per fer-ho... Jo què vols que et digui? Prevenció? No sé com dir-te... No feu prevenció? Doncs sí, el "machaque" continu de dir "a veure, heu de venir a l'escola", però tampoc tenim més eines, m'entens? D'eines no n'hi ha.

Parla'm una mica de les mesures generals de l'acollida de l'alumnat de P3, o d'incorporació tardana... Teniu molts nanos d'incorporació tardana?

Sí, en tenim. És un goteig continu de matricules.

Com ho feu per acollir les famílies que vénen per primera vegada a l'escola? i com ho feu amb les famílies que acolliríeu si vinguessin, però no vénen?

Normalment quan vénen per primera vegada a demanar informació se'ls explica una mica el funcionament del centre. Se'ls informa del que és, en línies generals, del que és l'etapa educativa on el nen anirà. Després, quan la família formalitza la matrícula, per exemple en el cas de P3. Pels de P3 normalment sempre fem una jornada de portes obertes perquè els pares visitin el centre. Aleshores se'ls explica una mica el que representa pels nens l'etapa d'educació infantil, una valoració general. i quan els pares ja han formalitzat la matrícula i el nen ja està matriculat i ve aquí, els citem la primera setmana de Setembre per carta o per via telefònica, si en tenen. Vénen a una reunió on coneixen a la mestra i on ja se'ls explica específicament tot el que fan a l'aula, el que han de portar... O sigui, la dinàmica d'aula quotidiana. Amb els que van venint... és que jo estaria ensenyant el centre cada dia, m'entens?

Perquè és un goteig continu.

Un goteig continu d'alumnes d'incorporació tardana. Quan vénen a P3 cap problema. El problema és que els alumnes estrangers que nosaltres rebem són grans, de 10 o 11 anys, i vénen a mig curs.

I a vegades potser també amb problemes pel coneixement de la llengua...

No, a vegades no, sempre. Normalment vénen directament del seu país d'origen i la majoria de les vegades no han estat mai escolaritzats. Això és una realitat que tenim aquí. i clar, no coneixen la llengua, però tampoc coneixen l'hàbit del que és una escola; aleshores la primera cosa que intentem fer és que els nens s'habituin i s'integrin a l'hàbit d'escola, i després el primer que treballem és la llengua, evidentment. i això els hi expliquem als pares, però a vegades per fer-ho podem tenir problemes. Tenim un servei de "traductors" que funciona quan pot. Perquè a vegades és clar, demanes un traductor i no pot venir, costa molt que vinguin les famílies a l'escola... Llavors t'has d'adaptar molt als horaris que marquen ells, si realment vols estar-hi en contacte. i finalment si que per exemple, a tots els alumnes d'incorporació tardana se'ls hi ha fet una entrevista, aquest any. Amb ajut d'un traductor o amb ajut d'altres nens de l'escola que estan més avançats... Clar, és que has d'explotar tots els recursos

que tens a l'abast. i bé, intentem parlar amb ells i la veritat és que no ens va malament. El que passa és que també juguem amb què sobretot aquestes famílies que vénen de fora no tenen l'hàbit de venir a l'escola. Aleshores sempre que els crides, en general aquí a ciutat Vella passa, els pares ja es posen en guàrdia.

Els sembla que ha passat alguna cosa...

Clar, a veure què passa. "No, escolti, si el crido per dir-li que estem molt contents..." Llavors es queden tots sorpresos. Una mica és l'estratègia que fem, sempre començar per les coses positives del nen, i després passem a comentar els problemes, si és que hi ha problemes.

I es van enganxant també els pares, així?

Costa, costa moltíssim, costa una barbaritat. Aquí els pares costa molt que s'enganxin.

Teniu AMPA, a l'escola?

Sí, però mira, els AMPA, que em sembla que són dotze persones, en aquests moments, porten el menjador escolar, amb la qual cosa pràcticament ja no tenen forces per fer res més. És una mica el peix que es mossega la cua. És una AMPA que tampoc pot oferir activitats extra - escolars, i aleshores moltes famílies que potser te'ls portarien però que necessiten activitats extraescolars no te'ls porten, perquè clar...

Sobretot suposo que no en poden organitzar perquè les famílies no tenen recursos, no?

Exacte, tu aquí promous una activitat extraescolar i se t'apunta un nen.

I els casals, els centres oberts que...?

Amb això suplim. Clar, és un altre tema.

El tema és que hi ha molts casals, molts centres oberts, i moltes famílies ja tenen solventat el problema. O sigui, el nen surt d'aquí a dos quarts de cinc, i a les cinc entra al casal fins les set.

Es diu que al districte, o almenys a la zona, hi ha molts recursos, en aquest sentit.

Sí, hi ha molts casals, moltes associacions... El que passa és que clar...

Molta oferta, que potser altres districtes, en aquest sentit, són més pobres?

Sí. Jo diria que hi ha força oferta, la veritat és que sí. El que passa és que les famílies que farien que l'escola millorés en el sentit de donar més pluralitat potser no necessiten tant l'oferta de casal, sinó activitats només pels nens de l'escola, que és diferent. Tot i que els casals estan molt bé, hi van nens de molts llocs, i moltes famílies el que busquen és que el nen estigui al mateix espai físic i que pugui fer activitats amb els seus companys de classe. Que això no sempre és així, perquè els casals són una altra realitat.

És més plural, en aquest sentit, però també hi ha nanos amb més problemes?

Clar. Després hi ha moltes famílies que també et demanen servei de guarderia de vuit a nou. Per exemple les famílies que el pare i la mare treballen...

Que d'aquestes gairebé no n'hi ha, no?

Aquí no, nosaltres no en tenim. Però clar, moltes famílies que van venir a veure l'escola em comentaven que els hi havia agradat molt l'escola, que a més a més en tenien molt bones referències, però que què feien amb el nen de vuit a nou.

Les escoles públiques tenen aquesta oferta de vuit a nou?

Algunes sí, però poquetes. i a més a més molt econòmica, i clar, això...

I això de què depèn, del Departament?

No. Això també depèn una mica de les AMPA, que ho agilitzin i que hi hagi persones apuntades, i per tant que es generi una economia una mica sana, no?

Els promotors d'això són els pares?

Clar.

D'aquests nanos d'incorporació tardana, molts vénen del seu país d'origen.

Sí, la majoria.

Perquè en els altres casos, si el nen ha estat escolaritzat, suposo que l'EAP us pot facilitar alguna informació?

A veure, normalment l'EAP només actua abans de la matriculació. Jo, per exemple, quan ve un nen aquí a matricular-se...jo l'he de matricular, perquè tinc places, i la meva obligació és matricular-lo. Clar, si jo veig que aquest nen a de passar un diagnòstic, com que l'he de matricular... O sigui, jo abans de matricular-lo, li hauria de dir a la mare "escolti, vostè ha d'anar a passar un diagnòstic." Però com que no estem en període de matriculació, l'EAP em dirà escolta, què m'envies, aquí?" O sigui, tornem a estar en una roda d'aquelles que no ens aclarim i que ens costa molt. Es poden fer dictàmens abans d'entrar a P3 i abans que els nens passin a la secundària obligatòria, a sisè. De tot el ventall del mig, normalment tu comences a trobar els problemes quan els nens ja estan a l'escola. i ja no es pot fer aquest dictamen.

I de P3 al trànsit a secundària, no es pot fer un dictamen?

No. Nosaltres tenim nens que necessitarien un dictamen i ja no es pot fer perquè ja estan matriculats a l'escola.

Però tu no pots tenir un nen matriculat i detectar la necessitat al llarg del curs i llavors demanar...?

Aleshores com a molt li faran un informe, però no un dictamen.

I l'informe de què serveix?

De poca cosa, perquè a mi el Departament, en aquesta meravellosa carpeta verda que tu coneixes, em demana "alumnes amb dictamen". Doncs jo no puc posar els alumnes en dictamen perquè en aquests moments a l'escola en tinc un, d'alumne amb dictamen. i a més a més, a veure, aquí has de comptar amb la naturalitat dels pares, perquè quan et vénen a matricular un nen, normalment no te'l porten. Si te'l porten tens una mica de referència i ja comences a veure alguna cosa, però normalment no el porten perquè el nen està a la guarderia o està allà on sigui. Aleshores tu li preguntes a la mare "y el nen parla? i el nen es mou?", i va dient que sí. Però clar, a vegades les persones no saben... A veure, si li dius que parli i diu dos paraules, això no és parlar, un nen de P3 ja ha de tenir una mica l'estructuració del llenguatge feta, i si no, a veure què passa aquí. i clar, aleshores per nosaltres és molt difícil detectar això. En algun cas que veus el nen i dius "ui", i llavors li dius "miri, no es preocupi, que el nen quedarà aquí matriculat, però vull que passi aquesta entrevista", i les famílies hi van si tu els hi assegures que tindrà la plaça. Però és difícilíssim, aleshores ens trobem que de P3 a sisè...

Però tot l'EAP funciona així?

Aquí a Ciutat Vella sempre ha funcionat així. Aquesta és una de les lluites. Els dictàmens són importants perquè serveixen, i serveixen per tenir recursos. El dictamen que tinc és una nena de...

En principi disminueix el nombre d'alumnes a l'aula, no?

No, això ja no. El que passa és que si per exemple en el dictamen es demanen certs ajuts, tipus una educadora o una logopeda, això es pot tenir en compte. Per exemple, jo tinc una educadora per la nena que tinc de dictamen. Però aquesta nena clar, va venir aquí amb la mare i la vaig veure, i quan la vaig veure ja vaig veure que aquí passava alguna cosa. Però és clar, si no veus el nen és difícilíssim. i després, un cop està començant el curs... a veure, no li pots dir a un pare "sí, escolti, esperi's, que ara ha de passar l'entrevista amb l'EAP, li han de fer les proves, i tenir el nen dues setmanes a casa." És que aquí està el tema, o sigui, això és una mica...

El que és problemàtica de risc social, l'EAP considera aquesta problemàtica de cara a fer dictamen.

Aquí també hi ha un problema de criteri.

Però tot això està dictaminat pel Departament, eh? Que quan es fan les pre-inscripcions és quan s'han de fer els dictàmens. I això és molt... estem molt encaixonats, aquí.

Per atraure casos inicials d'absentisme, què podeu fer?

Per reenganxar els nens?

Sí.

Doncs això, parlar amb les famílies, i una mica insistir en el tema de la importància de l'escola, i poca cosa més. i una mica aquesta pressió que et deia que fem conjuntament. És una mica la única cosa.

I en els nanos que retornen, com us ho munteu de cara a acollir-los a l'aula, i sobretot quan els nanos han estat molt temps desescolaritzats?

Afortunadament d'aquests no en tenim gaires, aquest any n'hem tingut un. Però de manera natural s'ha dit als nens "mira, ha anat al Pakistan i estarà un temps sense venir", i el dia que va venir doncs, allò "decíamos ayer". Perquè clar "te'n recordes de nosaltres? ens entens i tal?", "Sí, sí, sí." el nen va pujar a la classe i els nens "oh, que bé!" A veure, amb això els nens sí que t'ajuden.

Ja

"Mira, ja has vingut, que bé! T'hem escrit i no ens has contestat." En aquests casos jo et diria que... a veure, si el nen està aquí a l'escola bastant temps, fa aquest absentisme llarg i després torna, no hi ha problema. El problema és quan els nens veuen a l'altre nen pel carrer, llavors et porten el "parte" cada dia. "L'he vist pel carrer i estava jugant. Oi que diu que està malalt? Doncs no ho està." Aleshores sí que quan ve, has d'avisar als altres nens: "escolteu, ara ve i no volem que li digueu que l'heu vist pel carrer... Ha tingut un problema, torna a l'escola, i l'hem d'acollir bé." Això és una feina que ha de fer el tutor amb els seus alumnes. Com que normalment sabem al punt que retornarà, perquè no torna per voluntat pròpia, sinó que retorna perquè hem parlat amb la família..., i aleshores bé... Mira, abans de Setmana Santa vam tenir una nena que ens va faltar tot el segon trimestre, i aleshores vam cridar a la mare amb els Serveis Socials, ens va explicar els motius, i li vam fer veure... La nena no volia venir a l'escola perquè estava millor mirant la "tele", i la mare no era capaç de dir-li "escolta, tens deu anys i has d'anar a l'escola." Li vam dir "a veure, això és posar-te al teu lloc, tu ets la mare, tu has d'obligar a la teva filla." Una família molt coneguda que sempre havien vingut molt tots a classe.

Aquesta què era, la petita?

Sí. Teniem confiança amb la mare, i li vam dir "home, tu t'has de posar al teu lloc, porta la nena." Una nena que havia vingut aquí des de P3, i a més a més era una nena que no donava cap problema a l'aula. Llavors vam parlar amb ella, "home, veus que has de venir..." i ja li vaig dir "mira, avui és l'últim dia abans de les vacances de Setmana Santa, jo vull que el primer dia tornis, i a més a més que tornis havent fet alguna cosa. Aquesta tarda a les tres et vull aquí, que et donarem la feina per fer a la Setmana Santa." i em diu "y quina feina em donaràs?", "la mateixa que a tots els teus companys: hauràs de llegir un llibre i fer el resum. Et donarem la fitxa - resum, i tu vindràs i escolliràs el llibre amb mi." i sí, sí, la nena va venir a buscar els deures (jo vaig pensar que potser no vindria), i aleshores, amb la mare, li vaig dir "mira, d'aquí a un mes, tornarem a parlar." La nena va venir i bé, cap problema, i la mare va venir al cap del mes. Li vaig dir que nosaltres estàvem contents, no has de consentir mai més que torni a passar això... A més a més la mare venia desbordada perquè deia que la nena li contestava malament... O sigui, tot un seguit de coses que li havien passat arrel d'això. Als nens, el dia que havia de venir, el tutor ja els hi va dir "escolteu, demà ve i aquí no ha passat res." i com que bé, normalment amb els tutors els nens s'hi entenen bastant...

I la nena es va reincorporar bé i ha anat fent?

Sí, i fins al moment d'ara. Això és un cas que ens ha passat aquest any, i ara l'altre d'aquest nen, però aquest nen, com que havia estat al Pakistan, els nens sabien que havia marxat perquè el seu avi estava malalt... Aquestes famílies són molt familiars, això sí que ho porten per endavant nostre. i clar, el seu avi estava malalt, havien d'estar tots allà, i bé, el nen ha de marxar perquè marxen els seus pares. Està claríssim que no es pot quedar aquí sol, que ha de marxar amb ells, anirà a l'escola al Pakistan, i quan vingui l'haurem d'ajudar perquè s'haurà oblidat molt de parlar la nostra llengua... Vull dir que no és massa problemàtic, en aquest sentit. Tampoc hi ha molts casos així, eh? Hi ha més un absentisme esporàdic: "avui no vinc"...

El problema dels casos recurrents?

És que no acabes mai. Tots aquests casos no són nens que desapareguin dos mesos, no...

Són recurrents?.

Sí.

En aquests casos què es fa amb l'acollida... Clar, és que ja pots anar fent acollides, que si l'endemà tornem a estar igual...

Clar. A més a més els nens ja ho saben, o sigui... ja no s'estranyen, m'entens? Estan com acostumats. És curiós, sí, sí. Ja saben que el "fulanet no ve." Potser no diuen res, vull dir que ignoren el tema. i no vol dir que ignorin el nen, eh? El nen està integradíssim dins de l'aula... El dia que ve, felicíssims, i el dia que no ve doncs no ha vingut, no passa res. és una cosa que no sé si s'hauria de fer d'una altra manera, o... Però clar, es que si no és així, els nens encara i recriminarien. Li has de recriminar tu com a adult...

El problema d'aquest absentisme recurrent on és?

Evidentment no és culpa del nen, és culpable l'adult.

Alguna mesura per evitar aquestes situacions recurrents? Altres maneres d'enganxar a l'aula?

Doncs ja et dic, poca cosa, poca manera d'enganxar a l'aula. Si ja et dic que molts d'aquests nens, si tu els hi dius "home, com és que no has vingut?", "Si seño, yo ya quería venir, pero no me han levantado."

I quan són més grans...? Perquè clar, a 10 o 11 anys ja tenen autonomia per aixecar-se, i ja poden venir...

Sí, clar. Tenim un nen que nosaltres li vam haver de comprar un despertador. Un nen maquíssim de sisè, que a més a més va amb els gegants... Molt maco, però la mare treballa de nit i aleshores no el cridava. i clar, nosaltres observàvem que el nen aquest, doncs això, "avui falto al matí però vinc a la tarda"... i li vam dir "escolta, què et passa?", i diu "és que clar, em quedo dormint, no hi ha ningú que em cridi." Aleshores vam decidir comprar-li un despertador. i des de que li vam comprar el despertador ve més, el que passa és que hi ha dies... Ahir li deia "home, no vas venir. i el despertador?", "és que no m'he recordat de posar-lo", "home, recorda't de posar-lo." Però clar, són tants els desgavells familiars, que no sé... de debò que és difícil.

(...)

Parlem de serveis de suport extern. Bé, ja n'hem anat parlant: hem parlat de l'EAP, de Compensatòria... Compensatòria quin tipus de suport dóna?

Ajuda a detectar tot això, a fer el seguiment... i et diria que hi ha una assistenta social específicament pel servei de l'EAP i de Compensatòria, que actua en casos molt extrems, però res més.

Molt extrems?

Molt extrems, perquè sinó normalment actuen els Serveis Socials del barri.

Que és qui actua de forma regular?

Sí, ells actuen de forma molt regular, molt regular. A veure, són els que més pressionen, de fet són els que porten el pes. Aquí, al nostre centre en concret, és qui porta el pes, és a dir... Nosaltres sempre hi anem a plorar, a dir "ens passa això."

I l'administració educativa, en aquest sentit, quin paper té?

Cap. Per no dir res.

I Inspecció quin paper té, a part que els hi comuniquen...?

Inspecció és la que li diu al TEC: tu t'has de preocupar d'aquests nens, que són absentistes. i al final de curs ve, et demana això, i et pregunta com s'han solucionat els casos...

De supervisió?.

Supervisió. El suport no és la seva funció. La Inspecció inspecciona. Bé, el TEC t'ajuda molt a fer tot això, vull dir clar, si comptem que el TEC depèn de li Inspecció, doncs bé, podem dir que sí que et dóna el suport del TEC.

Casos d'EAIA?

N'hem tingut, en tenim, i suposo que en tindrem.

Quina intervenció fa l'EAIA i com es valora aquesta intervenció, per part de l'escola?

Doncs de tant en tant et demanen entrevistes, s'entrevisten amb els tutors dels nens que estan sota supervisió de l'EAIA i prou, entrevistes i prou. Ens diuen com veiem el nen, en parlem, i ens diuen una mica les mesures que ells fan. Perquè ja saps que ells fan un seguiment dels pares. l'EAIA, el que fa normalment és posar normes als pares, no? de dir a veure, s'ha de complir això. Aleshores ells fan el seguiment als pares, evidentment, i nosaltres una mica diem com està el nen. Evidentment, en funció de com està el nen, veiem si els pares han seguit d'alguna manera els criteris que... Hi ha casos que van bé, hi ha casos que van com sempre, vull dir que...

Però l'EAIA actua en casos greus. No és com Serveis Socials, que fa un seguiment...?

No, en casos greus.

Casos difícils, no? Famílies amb problemàtiques de custòdies...

Sí, en casos de risc. Una mica és l'equip que ha de seguir i dictaminar si els nens poden continuar amb els seus pares. De manera que tenen les mans molt lligades, perquè la llei és terriblement difícil. És molt difícil treure la custòdia dels pares i ells s'han trobat, perquè això ens ho han explicat de casos que han vist claríssims... Perquè finalment qui decideix això és el jutge. Aleshores ells s'han trobat casos claríssims, han anat al jutge, i el jutge directe als pares. En aquest país els pares naturals tenen una força increïble. Nosaltres aquí estem veient casos d'autèntic abandonament i negligència. Però ja ho saben, eh? Clar, no vol dir res, parir el nen... És pujar-los i educar-los, evidentment. Doncs bé, en aquest país això és sagrat. i aleshores hi ha nanos que realment estan molt malament... No només mal atesos, sinó que a més a més tenen trastorns emocionals. Psicològicament afectats, és clar que sí. Molt afectats. Ja et dic, el cas d'aquesta nena que et comentava, és un cas que va tancar l'EAIA d'Hospitalet, perquè aquesta família abans vivia a Hospitalet, i després a l'Eixampla. O sigui, casos que es tanquen quan no s'haurien de tancar.

I qui decideix tancar un cas?

Doncs m'imagino que ells, no ho sé...

Qui és que ho diu a l'EAIA, Serveis Socials?

Serveis Socials, sí.

I les escoles?

No, nosaltres en tot cas comuniquem als Serveis Socials si per exemple pensem que hi ha un cas de risc raonable.

De DGAI n'hem fet repàs. Teniu casos de DGAI?

Sí, també tenim nens que tenen la custòdia a la DGAI.

I en aquest cas la DGAI què fa, també demana una entrevista amb l'escola?

Mai, a mi mai. Jo sé que els caps de la DGAI existeixen perquè sé que hi tinc alguns nens, però ho sé perquè els Serveis Socials m'ho han dit.

Però no tenen un tutor, un DAM que els segueix i que...

Sí, però m'imagino que ho fan a través de Serveis Socials. De tota manera aquests casos de DGAI, normalment, com que són famílies tan complicades, els Serveis Socials en porten un bon seguiment. O sigui que per això, aquests de fet no arriben a l'escola.

Parlem dels Serveis Socials, que és l'únic que ens queda. Què vols afegir?

Jo personalment? Clar, això cadascú explica com li va, i en funció de les persones que té assignades, clar... Jo estic molt contenta, a mi els Serveis Socials em donen molt suport, molt ajut... en la mesura que poden. Que això no vol dir èxit, eh? Senzillament vol dir treball, vol dir que quan o tinc un problema els crido, ens citem conjuntament escola i Serveis Socials... Tan si ells a vegades m'ho diuen a mi,

"escolta, què et sembla, vols participar a la reunió?", "doncs sí", perquè vegin que son una "entente", no?

Aneu tots a una?

I amb això sí que... bé, jo penso que moltes famílies ja ho tenen molt clar.

I el referent de Serveis Socials què és, un educador?

Un educador, sí. Jo el conec des de fa molts anys. És un educador que tenim assignat des de fa molt de temps, i és ell qui normalment fa el seguiment de casos i totes les demandes que jo li faig, doncs...

I aquesta comissió, fa temps que la teniu muntada? Així, que us trobeu una vegada al mes, els divendres...?

Sí, el que passa és que mira, jo et diria que fa temps. Però a veure, institucionalitzada, perquè clar, sempre funcionem així, jo diria que fa un any. Però jo, per exemple, amb ells hi tinc relacions personals, perquè faig una altra cosa amb ells.

Aquesta situació de contacte amb Serveis Socials de fa un any, i és una singularitat de la vostra escola? O et consta que en altres escoles de Barcelona també existeixen?

Jo crec que sí, totes les escoles tenen... penso que sí, eh? El que passa és que ja et dic, va en funció de les persones i de... A veure, per treballar tu necessites "feeling" amb l'escola.

Té algun nom aquesta comissió? Comissió Social?

Sí, li pots dir Comissió Social, hi ha moltes escoles que li diuen així, sí. El que passa és que a mi aquest nom de Comissió Social no m'agrada massa, però és això, sí, és una Comissió Social. Però és que depèn una mica de la persona que tinguis al davant, vull dir... Tu per treballar en casos com aquests, que estem treballant amb persones, necessites tenir un mínim de "feeling" amb la persona que tens al davant. Un mínim de "feeling" i a més uns criteris comuns, compartits, perquè sinó... Aleshores clar, nosaltres tenim la sort que les persones que hi ha tenim molt bon "feeling", molt bona comunicació. Potser si no en tinguéssim tant et diria que no ens reunim tant... M'entens?

Ja. Per tant, a tu et sembla que aquest tipus de comissions són útils a les escoles?

Sí que són útils, sí que t'ajuden, sí.

Imagineu el vostre cas sense una comissió d'aquestes característiques?

Seria molt dur, seria molt difícil. Però és clar, a veure, jo m'he trobat que tinc nanos de diferents llocs. La majoria dels nanos són del Gòtic i jo el referent que tinc és el del Gòtic. i aquests Serveis Socials dels que t'estic parlant bé, que quedi clar, són del Gòtic, i a mi sempre m'han donat resposta. Però jo també rebo nanos d'altres zones, i amb els de l'altre zona, per mi el referent és nefast. Amb l'altre zona jo sí que em va tocar dir "no, és que jo només vull un referent, i serà aquesta persona", perquè no volia embolics.

Perquè hi havia hagut algun moment en el que teníeu dos referents.

Dos referents. Clar, per nombre de nens a mi em pertoca el Gòtic, i aleshores en fi... i és un cosa que jo sé, per exemple, que els qui manen dels Serveis Socials això no els agrada...

Això què implica, que aquest referent que tu tens al Gòtic, ha de comptar amb l'altre referent?

Clar.

O sigui que enlloc d'estar tots dos directament amb tu, el primer fa de mediador amb el segon?.

Que d'allà rebo molts pocs nens eh? Vull dir que majoritàriament.

Al que tens de referent li suposa més feina o no?.

Sí, però clar, com que ell em va complicar la vida a mi... Això clar, a veure... És el que et deia dels criteri, no? A veure, si una persona ve... ja t'he dit que fèiem reunions conjuntes, i jo evidentment ho vaig fer amb els dos referents. Si amb una reunió conjunta s'aprofita un tema, que pot ser tonto, com que el nen porti polls, que és un tema que és important però que ..., però l'educador amenaçar a la mare en aquest despatx, o sigui... jo en això no hi entro.

Vols dir que hi havia criteris d'actuació poc compartits?.

Clar, clar. A més a més com quedo jo de des- col·locada, o sigui: cridem a la mare per un tema que el nen porta polls, li donem per escrit el que ha de fer, que si té algun problema que ens ho digui, que li enviarem Salut Escolar... i aleshores el senyor em salta dient "si no ho feu us retirarem els nens..." Això, en aquest despatx no, si ho vol fer que ho faci al seu despatx, i no convocant jo. Perquè jo no amenaçaria mai així. Ja et dic que intentem pressionar, però hi ha moltes formes de pressió. Aleshores clar, ja et dic, si el criteri no és comú, jo evidentment he de dir que no vull col·laborar amb aquesta persona en aquest sentit. Per això ja li vaig dir que no, que les reunions ja me les faria jo amb la gent de la seva zona i que no volia que ell hi fos present. i això els va sentar molt malament, però clar, no volia que hi fos present, perquè el que no volia és discutir criteris. Això s'ha de tenir clar, que tu no pots fer venir a un pare a l'escola i aprofitar per fer una amenaça d'aquesta manera. Perquè llavors fem aquesta retirada que te dic, no? Que és el que jo no vull. Això és tarannà personal, perquè aquesta persona no només va tenir problemes amb mi, té problemes amb tota la gent que li toca, evidentment. El que passa és que jo vaig tenir la sort de poder-ho tallar en el sentit que com que eren molt pocs nens...

Clar, perquè no era el referent de l'escola?.

Exacte, és aquesta la única sort, perquè hi ha gent que el "pateix." i el referent que tu tens ha d'estar disposat a fer de mediador amb l'altre referent de SS?. Clar, també coneix a l'altra persona, i va estar informat del que havia passat i com havia passat, com havia anat la cosa, i clar...

Però a veure, si tu tens problemes amb els nanos que se surten del Gòtic, és el referent del Gòtic que fa de pont?

Sí, però ja et dic que són pocs nens, i precisament n'hi ha uns de l'EAIA, i aleshores ja ho tinc molt: directament a l'EAIA. Això és

facilíssim, vull dir que no per això els nens estan desatesos. Hi ha un cas d'EAIA que precisament fem bastants reunions amb l'EAIA, perquè és un nen petitet que menja molt poc, té un problema d'alimentació, i cada dia portem el control de què menja a l'escola (perquè es queda al menjador), i ja ho portem des de P3, el nen està a primer. Aleshores, quan jo detecto alguna cosa en aquest nen, directament a l'EAIA, ho tinc claríssim, ja no passo per l'educador. i a més a més directe, vull dir que... En aquest sentit intentem que la qüestió personal no...

No, clar, que no vagi en detriment de la persona en cas.

Evidentment.

Demandes en relació a l'absentisme que directa o indirectament estiguin vinculades amb l'absentisme?.

Jo penso que un compromís per part de...

És que no troben políticament correcte, que a una persona que té una beca i els serveis de l'escola gratuïts, el menjar i els llibres, se li faci firmar un paper dient que es compromet a portar els nens a l'escola... i això ho hem proposat, eh? Però saps què passa? Que tu pots fer signar cinquanta mil paper, però si no hi ha un suport darrera d'això, no serveix de res. Què pots dir? Res. O sigui, jo diria que el suport hauria de ser un suport real, que quan tu presentes un cas d'aquests d'absentisme, es presentés la Guàrdia Urbana a les famílies... i fer com en altres països: amenaçar a les famílies amb multes si els nens no van a l'escola. Aquí si troben un nen al carrer... L'any passat em va passar amb uns nanos: van trobar dos nanos de sisè, que és veritat que era la primera vegada que marxaven (eren uns nens que no faltaven mai, van tenir mala sort, pobres), al Parc de la Ciutadella, amb les carteres (o sigui, que cantava una barbaritat). Me'ls porta la Guàrdia Urbana i els hi diu als nens "chavales, no os preocupéis que no pasa nada." A veure...

No, clar, no és una bona manera.

Clar, no és una bona manera. Li vaig dir "miri, si us plau, això ja ho arreglarem nosaltres, aquí a l'escola."

Això ho pots dir tu, però ells haurien de jugar el paper de l'autoritat, no?

Clar, home, i dir "us hem portat perquè no hi podeu estar al carrer, heu d'estar a l'escola", que és una cosa més asèptica. i nosaltres els hi vàrem dir: "les vostres mares es pensaven que estariu aquí." Vam cridar les mares, i com que eren mares molt maques i molt responsables... A veure, va ser la típica cosa que potser també ho has fet tu i ho he fet jo, que un dia fem una campaneta i tenim la mala sort que ens enganxen. i als que ho fan cada dia no els enganxen perquè es queden a casa. Aquests va ser allò de dir... es deurien trobar aquí i deurien dir...Avui fem campana. El que no pot fer la Guàrdia Urbana és dir "no os preocupéis chavales que no pasa nada", no els hi diguis això, a uns "chavals", perquè si els hi dius que no passa res, tens l'opció que ho tornin a fer. Vull dir que no sé, una actuació una mica més seria.

Però no fa cap actuació la Guàrdia Urbana. Abans sí que n'havien fet, i en algunes zones...

Home, si se'ls troben així a mà, te'ls porten. Què menys han de fer, no? Però no fan cap intervenció.

A més els petits encara es controlen, amb la cara d'espant que van posar quan els van veure, ja ràpidament se'n van adonar...

Aquest tema de fer signar un paper de compromís a la família et sembla que podria ser útil?

A veure, jo no sé com s'ha de fer. És clar té "pros i contras", però jo et diria que hauríem de tenir un suport de més amunt, no els Serveis Socials ni jo. Que a vegades ens hem trobat de convocar-nos Serveis Socials i jo i no venir ningú a l'entrevista, i tornar-los a convocar. i no passa res, aquí està el tema: els convoques per un tema d'absentisme, no vénen, i no passa res.

Qui hauria de tenir competències, a més alt nivell?

Home, el Departament d'Ensenyament, perquè es diu que l'escola vetllarà per l'escolaritat. Home, jo ja vetllo, ja ho dic, i què més puc fer? i faig l'entrevista, però si no vénen, la única solució que em queda és anar a casa i recollir els nens, però això tampoc ho puc fer. O sigui, és d'aquells temes que... Una vegada li vam dir a la delegada, en una reunió. Sobretot els centres que som centres d'atenció educativa preferent, que som els que tenim més problemes. i bé, la delegada és molt bona política, va dir que "clar, que això era un problema", i d'aquí no la vam treure. i que era un problema molt difícil, i d'aquí no va sortir. Solucions no en va donar. Però és que a veure, els que no donen problema d'absentisme ni donen problema d'altres coses tan greus com l'absentisme, maltractaments de nens i això. És que a veure, si tu estàs fora i sents la quantitat d'institucions que treballen a Ciutat Vella, és que jo mateixa... Clar, tu mira les institucions que treballen i els diners que s'hi aboquen, i penses que si la cosa va malament és perquè realment són uns inútils tots plegats. Doncs la cosa no funciona. i si funciona és gràcies a l'esforç de molt poca gent. O sigui, dels mestres (que són els que cada dia tenen els nens a l'aula i s'impliquen, perquè a més a més s'hi han d'implicar, no els queda més remei), de la bona voluntat dels Serveis Socials, para de comptar. Ah, no tinguis un error! No tinguis un error perquè clatellada forta.

I quines avantatges teniu els centres d'atenció educativa preferent?

Més diners (més dotació econòmica per nen) i més professorat. Però és un professorat que tu no esculls, que pot venir qualsevol que vingui.

No hi ha un criteri de perfil específic per aquest centre?

Quan han de demanar mestres els nostres centres surten amb un asterisc. La majoria de mestres que vénen no s'han mirat l'asterisc, i si se l'han mirat no saben què vol dir... a més tenim la sort o la desgràcia que tots aquests centres de Ciutat Vella estan al mig de la ciutat, o sigui que ben comunicats: línies de metro, línies d'autobús... i clar, a vegades tens problema de professorat. La gent no sap on ve, i et diuen "aquests nens, aquests nens!", i tu no pots estar dient "aquests nens." Aquests nens són els que hi ha, amb aquests nens s'ha de treballar, i el millor possible. i aleshores és clar, nosaltres ens trobem, en un centre com el nostre... La gent que fa molts anys que hi és i ha anat veient com s'anava deteriorant la cosa funciona perfecte, perquè s'han anat adaptant a la situació progressivament.

Quanta gent esteu amb plantilla definitiva, al centre?

Aquí som setze mestres.

I dels setze quants n'hi ha, que estigueu amb plantilla definitiva?

Doncs mira, tots menys tres persones.

I d'aquests, quants amb perfil adaptable? Perquè ser de plantilla definitiva tampoc no vol dir res.

Clar, clar. Perfil adaptable? A veure...

O sigui, professionals que realment siguin susceptibles d'estar en un CAEP.

Que poden estar en un CAEP? Doncs te'ls puc contar amb els dits d'una mà. Jo diria que unes quatre o cinc persones que saben el que això implica i que no es tiren enrere per res. Els altres és qüestió que has d'anar tirant. I trobo que l'escola funciona, perquè aquesta gent tira molt, eh? Aquesta gent tira molt del carro, el que passa és que sí, davant de la classe actua, però són d'aquells professionals que després sempre et vénen a plorar: "ai, que malament, i aquest nen ve tan brut!" i tu li dius que mira, que aquest nen té tots els condicionaments perquè estigui així de distorsionat. Vull dir que és clar, això costa.

Els CAEP de Barcelona us trobeu?

Sí. Fins i tot abans de ser CAEP, perquè sempre fèiem reunions de directors.

I el plantejament de zona, territorialment?

És que pràcticament ho és. Mira aquí a la zona pràcticament tots som CAEP. N'hi ha alguns que vam entrar a la primera tongada, nosaltres i dos més, i ara han acabat d'entrar els altres. D'aquí la zona només queden, que no siguin CAEP en aquests moments.. que no vol dir que no tinguin la problemàtica, la tenen igual, el que passa és que és que no ho han demanat, no tenen l'asterisc perquè el claustre ha considerat que...mil i una coses, no? El Pere Vila, per exemple, en aquests moments no és CAEP, i un centre de la Barceloneta que potser és l'únic que es salva de Ciutat Vella, que té una població una mica més... bé, pràcticament no té immigració. Però els altres tots estem més o menys amb la mateixa problemàtica, però no ben bé la mateixa.. Per exemple el Pilar (y jo conec a la directora, som molt amigues) no té res a veure amb el nostre centre.

En quan a tipus d'alumnat, de problemàtica familiar?

A veure, i això ho dic per la inspectora, nosaltres som dels més durs d'aquesta zona. En el sentit que quan entres aquí al matí mai saps què passarà: des d'una baralla de pares al carrer, que això passa, fins a... A veure, el que a mi menys em preocupa són els nens dins de l'escola, el que em preocupa és que es facin mal, un accident... d'això sempre tes la por al cap. Però els nens dins de l'aula per nosaltres són molt controlables.

(...)

La pregunta que t'anava a fer ara és una que ja es dedueix amb tot el que m'has dit: els requisits per fer atractiva l'escola de cara a preveure l'absentisme? Què remarcaries?

Fer atractiva l'escola als pares.

I als nanos, no?

És que als nanos ja els hi és atractiva.

El problema és (no fer atractiva) fer valorar l'escola. No és fer atractiu, és valorar l'educació com un bé primordial. Perquè diuen "és que és un barri e el que hi ha molta misèria." Sí, hi ha molta misèria, però el que hi ha és marginalitat, que és una altra cosa diferent a la misèria. Perquè de misèria, desgraciadament, n'hi ha hagut tota la vida. El meu pare va entrar a treballar als dotze anys. Però no per això va decidir que tu no anessis a l'escola, i que el millor que et podia donar era una bona educació. Això és el que falta, i jo penso que és política. Que jo puc estar aquí dient que els nens han de venir a l'escola cinquanta mil vegades, però que hi ha d'haver una política d'Estat, i en aquest cas de comunitat, que digui que l'educació és el millor bé que poden tenir els nens, que obligui a les famílies a dur els nens a l'escola, i que realment l'escola pública sigui valorada com s'ha de valorar i amb els ajuts que ha de tenir, que no només són de diners. Que aquí tot es soluciona dient que ja tenim no sé quants diners més, i els diners a vegades no fan falta. A vegades és una altra cosa, és un problema de criteris. O sigui, és una qüestió educacional, valorar la cultura com a font importantíssima. Però com que això penso que és purament política, o sigui que no sé si tirarem massa endavant, amb aquest tema.

Per acabar, passem a la part de caracterització del centre, i això, aquesta graella per omplir, t'ho deixaré, tot i que he vist que ja ho tens bastant treballat. A veure, tres o quatre trets que remarcaries de qüestions de la caracterització del centre des del punt de vista pedagògic.

La nostra escola és... vaja, jo ho tinc bastant clar, que atenem la diversitat de manera individualitzada. Això ens ho permet el número d'alumnat i de mestres que tenim. Jo et diria el respecte que tenen els nens dins de l'escola (de la porta cap a dins, no em parlis de la porta cap a fora perquè això és un problema, no sabem com s'ha de generalitzar), i un altre tret potser seria l'estimació dels nens. Perquè quan han marxat, tots tornen. I sobretot ara que marxen tan petits. Això és important, i no vol dir que no t'enfadis i que no els hi facis quatre crits si convé, però quatre crits i quatre petons el dia que convé. Jo et diria això.

I una altra cosa en relació a aquesta qüestió: la implicació del professorat a nivell pedagògic? Bé, en part m'has respost abans.

T'he respost en quant a actituds personals, però a nivell pedagògic et diria que degut a l'alumnat que tenim (que és un alumnat difícil, que li costa molt concentrar-se, que hi ha molts nens hiperactius), el professorat està com molt cohesionat a nivell pedagògic. Per exemple, nosaltres fem moltíssimes reunions pedagògiques per fer tots el mateix. És a dir, per dir-te un exemple tonto, si es treballa la descripció. Doncs el primer mes de l'any tothom treballa la descripció, de primer a sisè, amb un esquema determinat. Mira que porto anys aquí, i això quan vaig arribar no es feia. Perquè no hi havia aquesta necessitat. Què ha passat? Que el professorat s'ha

adonat que si feia la guerra pel seu compte a la seva classe, sí, potser se'n sortia, però clar... El bo és que els nens puguin tenir una continuïtat, i amb això ara jo estic força contenta perquè es va aconseguint bastant.

Això en part també ho ha permès la Reforma, o la vostra experiència és prèvia?

L'experiència és prèvia. És allò que davant les necessitats tu et qüestionen moltes coses. A veure, si no tens necessitats, si tot va bé, "nens, pàgina 80 del llibre." Nosaltres treballem sense llibres, perquè és que no podem fer servir llibres. "Pàgina 80 del llibre": perfecte, si el nen t'entén... jo no estic dient que aquest mètode sigui dolent, és bo tot el mètode que ensenya. El que passa és que a nosaltres aquest mètode no ens fa. No ens serveix. Aleshores ens hem hagut de buscar, com es diu ara, estratègies noves, noves maneres de fer. i amb això clar com que el professorat s'ha vist amb la necessitat... L'altre dia em deia una mestra gran, que té molts anys (més que jo) em deia: "tu creus que és normal que dues persones amb la nostra experiència ens estiguem qüestionant com ensenyem...", no sé de què estàvem parlant, de la narració, estàvem treballant la narració amb els nanos, i ens estàvem qüestionant quin tipus d'esquema els hi posàvem i per què. i jo li vaig dir "doncs mira, a mi em sembla fantàstic que ens qüestionem això, perquè això vol dir que estem vives." Perquè si ho tinguéssim tot sabut, diríem "pues va, como siempre", i no ho fem, això. i la mestra m'ho deia, "és que jo, a la meua edat, mai m'hagués pensat que m'estaria qüestionant si ensenyo bé o malament." Jo t'he de dir que aquí, a nivell de claustre, tenim molt bona relació. No vol dir que no ens estirem els cabells i que no ens barallem, però no és una baralla d'aquelles que creen conflicte, no. En aquest sentit és un centre força cohesionat, molt cohesionat. Jo et diria que la gent s'ajuda bastant, potser perquè davant les dificultats és una manera de... Jo penso que la línia d'escola es porta bastant bé, tots anem bastant a una. Alguns nens et diuen "te lo dicen todo", doncs és clar. i jo "m'ha dit la senyoreta que a la seva classe no treballes, com és això?", i es queden tots parats, "què us penseu, que no me n'entero? Me n'entero de tot." i a vegades em vénen a dir "ja t'han dit allò?" Saben que ens ho passem tot, i això és important.

Perquè crea una línia?

Exacte, i crea un grup. Per això et deia, el respecte dels nens de portes endins. tot i que també hi ha nens que et diuen "pues no vull." L'important és que tots reaccionem igual davant del "no vull", i com que ja ho saben, que tots reaccionem igual, doncs se l'estalvien.

Alguna experiència d'innovació formativa que hagueu fet als últims anys, o algun assessorament?

Sí, nosaltres l'any passat vam fer un assessorament de projectes. Durant dos anys vam fer un seminari de projectes. Ara, aquest any, en demanarem de lectura eficaç. i després, nosaltres aquí havíem fet des de P3 una cosa que pràcticament no es feia a cap escola: cant coral. i ara l'altre dia vam anar al ... saps? i ens va tocar a nosaltres. i anàvem precisament amb el curs de cinquè, que va començar cant coral. i ho comentàvem amb els mestres que és un curs que els hi encanta, és que ho notem, és un curs que ho deia la mestra: "mira que les cançons les hem hagut de repetir vegades, mai una mala cara per repetir la cançó", sempre contents "ah, sí, sí, repetim senyo, que sortirà més bé." i jo no sé si és això, però és un curs que ho hem notat, que...

I això ho vau incorporar, y...

Sí, ho vam incorporar perquè la mestra de música ho va provar, era parvulista... La mestra de música coincidia que era parvulista i mestra de música, i va dir que li agradaria provar-ho i tal. Ho va començar a fer i ara ho continuem fent, el que passa és que cada vegada ja et dic que l'alumnat és pitjor i per exemple, per fer cantar els de P3 costa. Té tela perquè a més a més tenim un P3 que pràcticament tots són estrangers. Però els nens, que s'amollen com una goma, a final de curs tots canten, això també és veritat. Canten, fan danses i el que convingui.

I el trebal·leu per projectes aquest assessorament?

Sí, a algunes classes sí, no a totes.

En quines àrees?

Normalment naturals i socials. Mira, els de sisè, l'any passat o l'altre, van fer un projecte de dinosaures que els hi va quedar molt maco perquè clar, eren de sisè. Era molt espectacular, el vam tenir aquí exposat. i ara els de segon n'han fet un sobre "d'on venim", perquè els interessava molt el tema. i estan molt contents, han fet tot un dossier que l'altre dia em van dir "pujaràs a la classe, que te l'ensenyarem?" "Sí, sí, i a més a més me l'explicareu." Perquè la mestra els va fer portar fotos de quan ells eren nadons... i bé. La mestra està contentíssima del projecte i de la reacció dels nens, tot i que són nens que ja et dic que tenen moltes dificultats.

També d'aprenentatge?

Sí, sí, es clar, ara et parlo més des del punt de vista pedagògic. Tenen moltes dificultats d'aprenentatge, els hi costa molt concentrar-se.

Però això de treballar per projectes els deu motivar, no?

Molt. A més a més el treball per projectes permet que tots s'hi enganxin. I a més a més cadascú treballa al seu ritme, i tots poden dir-hi la seva: el que saben, el que han sentit... Perquè una de les activitats que van acordar que farien és que preguntarien a les mames com havien nascut ells. És que vam riure el dia que ens ho explicava la mestra perquè hi havia versions...

De tots colors?.

Des d'algunes terriblement... d'aquelles que dius "mare de déu, pobre nano, quin garbuix que li haurà creat això." Mares que suposo que clar, no sabien massa què contestar, i llavors se'n van anar... amb allò que "la cigüeta no sé que", oh, quins rotllos, escolta, i els nanos... és que això ja no s'ho creuen, perquè et diuen "mi madre me ha dicho esto", però saben més, avui en dia...

De l'atenció a la diversitat, el tema de treballs per projectes en seria un exemple?

Sí. Després també fem racons, eh? Primer, segon, tercer i quart fan racons, aquest any. i a cinquè i sisè hem fet grups flexibles, que també va molt bé.

Què teniu, una línia?

Barregem cinquè i sisè. Perquè clar, els nanos marxen, i els instituts ens fan la pressió, els instituts volen que sàpiguen àlgebra, pobres, quan surten de la primària.

I els grups flexibles són per nivell, a les instrumentals?

Sí, llengua i matemàtiques. Però nosaltres sempre els hi diem que treballem el mateix. És que els objectius, i a més a més els hi expliquem a ells: "mireu, hem d'arribar fins aquí." i com que els hi diem als dos el mateix... El que passa és que tu quan avalues saps a quin grup estàs avaluant, i el teu nivell d'exigència. Ara per exemple et deia que treballàvem la narració. Clar, en el grup que treballo jo ja sé el nivell d'exigència de la narració. L'esquema és el mateix, i com que els nanos veuen que porten el mateix esquema i que estan treballant el mateix, ja els hi expliquem "treballem així perquè sou molts i així treballem més bé." i com que aquests nens tampoc es qüestionen masses coses, i ni els pares. Ningú et ve a preguntar per què.

I aquest deu ser un problema, no? Incentius ni un?.

Zero. Aquí només vénen els pares a queixar-se "porque mi hijo le he dicho que tal", i sempre et diuen que "mi hijo nunca miente." Aquí a més sempre tenen com a idea... jo penso que és una mica com de gelosia, perquè ells no se'n surten, amb els seus fills. Perquè clar, amb un nen és més fàcil deixar fer que educar. Aleshores una mica... els nens parlen de l'escola, potser parlen del mestre, i el dia que poden, si volen, et vénen a dir això. Jo sempre els hi dic "a veure, vostès i nosaltres estem al mateix bàndol, que vol dir que volem el millor." i això mira, o els atura o no els atura, depèn. Normalment, quan vénen cridant (que a vegades vénen cridant i vénen borratxos, y...), aleshores el que has de fer és tu no perdre la calma, perquè si segueixes la mateixa dinàmica... Deixar que digui tot el que vulgui i quan hagi acabat, començar tu amb això. i normalment se'n van demanant perdó, però sempre hi ha hagut algú que marxa irat, i al cap d'uns dies ve amb el...

(...)

Com us organitzeu, per cicles, per àrees. La organització pedagògica de l'escola com és?

És per cicles.

Em podries explicar breument com teniu pensada la funció tutorial? Si esteu treballant el PAT...

Sí, el Pla d'Acció Tutorial. Inspecció diu "ara s'ha de treballar això." De tota manera, això de la funció tutorial és posar noms a coses que s'han fet tota la vida a les escoles. Aleshores, nosaltres sí que la treballem, la funció tutorial. Què és? Doncs la convivència dins del centre, una mica. Precisament l'any que ve l'EAP i el TEC elaboraran unes activitats per treballar les pautes de treball que nosaltres ja tenim. Nosaltres ara, de moment, tu vas per les aules i trobaràs, en un paper d'embalar, les normes de l'escola que els nens han discutit per classe i les que pensen que s'han de fer (que són les que nosaltres prèviament hem pactat, que són indispensables). i estan escrites amb la seva lletra i col·locades. i quan algú fa alguna cosa que no toca, li dius "ves a mirar el cartell." Això és la primera cosa que fem d'acció tutorial, però a veure, l'acció tutorial és resoldre

els problemes en el moment en què surten. Aquí a vegades, al pati, surten molts conflictes de baralles entre els nens.

Sí?

Home com a tot arreu: que "la pilota", que "me ha hecho falta", que "me ha insultado", que "me ha dicho", que "me ha pegado." Això és el nostre pare nostre de cada dia. Doncs en això has d'actuar en aquell moment, has de fer les reflexions. Nens que potser es porten malament en una classe, nens que potser algun mestre me l'envia cap aquí. Aleshores jo què en faig? els hi faig la reflexió com de capellà: "t'has portat d'aquesta manera. Ara vull que em diguis, que m'escriguis, com t'hauries d'haver portat. Fes una reflexió, i ara què faràs, a partir d'aquest moment?" i normalment sempre surt "demanaré perdó a la senyo." Aquest és el primer pas. Això, "machacat" continuament. El que passa és que és molt pesat, tot el dia amb el mateix, m'entens? i que ells vegin que la teva actuació sempre és la mateixa. O sigui, si ells estan nerviosos, que a vegades estan nerviosos i es barallen, i tu comences a fer crits, tots cridem i allà no es soluciona res. Tu en aquest cas has de separar els nens, esperar que es calmin, i quan es calmin actuar tu. O sigui, davant de dos que perden la calma, el tercer no la pot perdre, perquè llavors és un trio. Això és el que diguéssim que intentem fer veure, no? i fins i tot a les famílies.

Sí, clar, el que m'explicaves abans de quan arriben cridant, per exemple...

Clar, però és que la línia d'actuació de la família és aquesta. Són bastant primaris i actuen d'aquesta manera. D'alguna manera estan acostumats, per això la feina és més difícil, perquè tu has de fer que sense el mastegot i sense els crits el nen pensí i rumii que allò que ha fet no ho hauria d'haver fet. Clar, si això ho tinguessin al carrer... Si els pares, les famílies, ens ajudessin amb la mateixa línia d'actuació, seria perfecte. Però això passa a totes les escoles, eh? Per això et deia que la diferència, perquè ells tenen clar que aquí, dins de l'escola, la línia d'actuació pot ser diferent, és diferent. Aleshores clar, els nanos es troben que no saben amb quina carta quedar-se. Perquè diuen "a casa em fumen quatre crits, un mastegot, i al llit sense sopar", si convé. "Y aquí a l'escola em fan pensar i escriure com ho hauria d'haver fet, em fan un discurs i aquí no passa res." Aleshores, tant per tant, pensa que és més fàcil desmadrar-se i fer tontades a l'escola que a casa, perquè se'n surt més bé. Però d'alguna manera això és una cosa que cala, si tu vas dient continuament que això no s'ha de fer i tal, ells ho arriben a interioritzar, i aquí a l'escola sí que actuen d'aquesta manera. demanar-te perdó si passen i et fan un cop sense voler... cosa que és impensable que a casa ho facin. O donar les gràcies, per exemple ... perquè s'acostumin a dir-ho. i quan vénen: "que dice que me des esto", dic "¿que si por favor qué?" O trucar a la porta... Coses mínimes de comportament, perquè estan molt poc acostumats.

Per acabar, una qüestió relativa a la tipologia d'alumnat que teniu des del punt de vista del rendiment

És difícilíssim, més que res perquè a veure, d'alumnes amb conflicte en tindriem pocs, però quan surten d'aquí són molts.

A secundària són nanos susceptibles de conflicte?.

Sí, molt. Aquí passen dues coses, mira.

Aquí, perquè tu t'adaptis... això que t'he dit de la individualitat de la feina. A veure, hi ha molt pocs nens que no els agradi treballar, però clar, si ho saben fer. Si els hi posen una feina que no saben fer, evidentment et donaran conflicte. Per què? Perquè s'avorreixen, així de fàcil. Si tu els hi vas amb una conferència de física nuclear... jo callaria i agafaria el diari, però si és un adolescent començaria a fer ..., no ens enganyem. Aleshores què passa? Aquí volem treballar de manera individualitzada, tenim hores estones de reforç. Els nens, quan estan treballant, els hi agrada, i estan contents, i llavors l'índex de conflictivitat baixa moltíssim, m'entens? Perquè el nen està fent una cosa que li agrada. El problema és quan aquest nen passa a un IES, a una aula general amb trenta alumnes més. Es perd per complet, i evidentment també hi ha el canvi d'edat, passen una edat perillosa, la més conflictiva, i aleshores és clar, aquest nen es converteix en un conflictiu. Per això et dic, que és difícil. Jo per exemple et diria que tenim aquests aplicats amb moderació, perquè nens que no tirin endavant, realment n'hi ha pocs, el percentatge és baix. El que passa és que clar, si et dic això, potser et sembla que això és la gran meravella, però és que no és això. Aquí hi ha molt treball individual, per això n sé què posar-te. M'entens, no, el que t'explico?

Sí, sí.

Clar, tu dius, d'aquest centre em diuen que el 70% són alumnes aplicats amb moderació. i clar, si això li ensenyes a l'institut, et dirà que t'he mentit descaradament.

Ja. Casos de conflicte no en teniu gaire.

No, jo et diria que no. A veure, hi ha alguns casos puntuals, alguns nens amb una problemàtica social molt concreta, famílies molt...

La nena aquesta que m'explicaves que es va morir l'avi...

A P4 hi ha algunes famílies tremendes, tremendament desastroses. Però és clar, no pots dir que un nen de P4 és conflictiu? És conflictiva la família, no ells. Ells, pobres, són una víctima d'aquesta situació. Això és un tema que afortunadament a l'escola està bastant clar, que el nen és víctima, sempre. Aleshores aquí, per exemple, en tenim u de tercer que està a la DGAI, que la DGAI en té la custòdia. Doncs pobre nen. Ara, tu l'agafes i treballes amb ell, que és el que fem amb ell, i a més a és a la classe hi ha pocs nens. Li valors molt la feina, i el nen és el més feliç del món. Ara, tu te'l mires, aquest nen, i té l'aspecte d'un nen que pateix, és un nen trist. i ira que és difícil, eh, nens tristos? Doncs n'hi ha molts, molts nens tristos, i petits. i penses que tan petit, aquest nen, i no riu mai, li costa riure... Aleshores clar, jo no sé que t'he de dir.

Diríem que generalment teniu alumnes aplicats amb moderació, i que teniu alguns casos puntuals de conflicte?

Sí, potser serien un 10%.

De virtuosos?.

No, d'aquests potser n'hi hauria un 1%.

Motivats, escolarment, i...

No. Hi ha alguns nens molt macos, aquí, i amb molt bon rendiment i que dius "olé" les famílies que els porten aquí, i que els porten des de petits. Però poden ser un 1%. Jo et diria un 1% claríssim, i aquí sí que no m'equivoco. i d'alumnes en conflicte clar, és que no sé, posem un 10%, no ho sé.

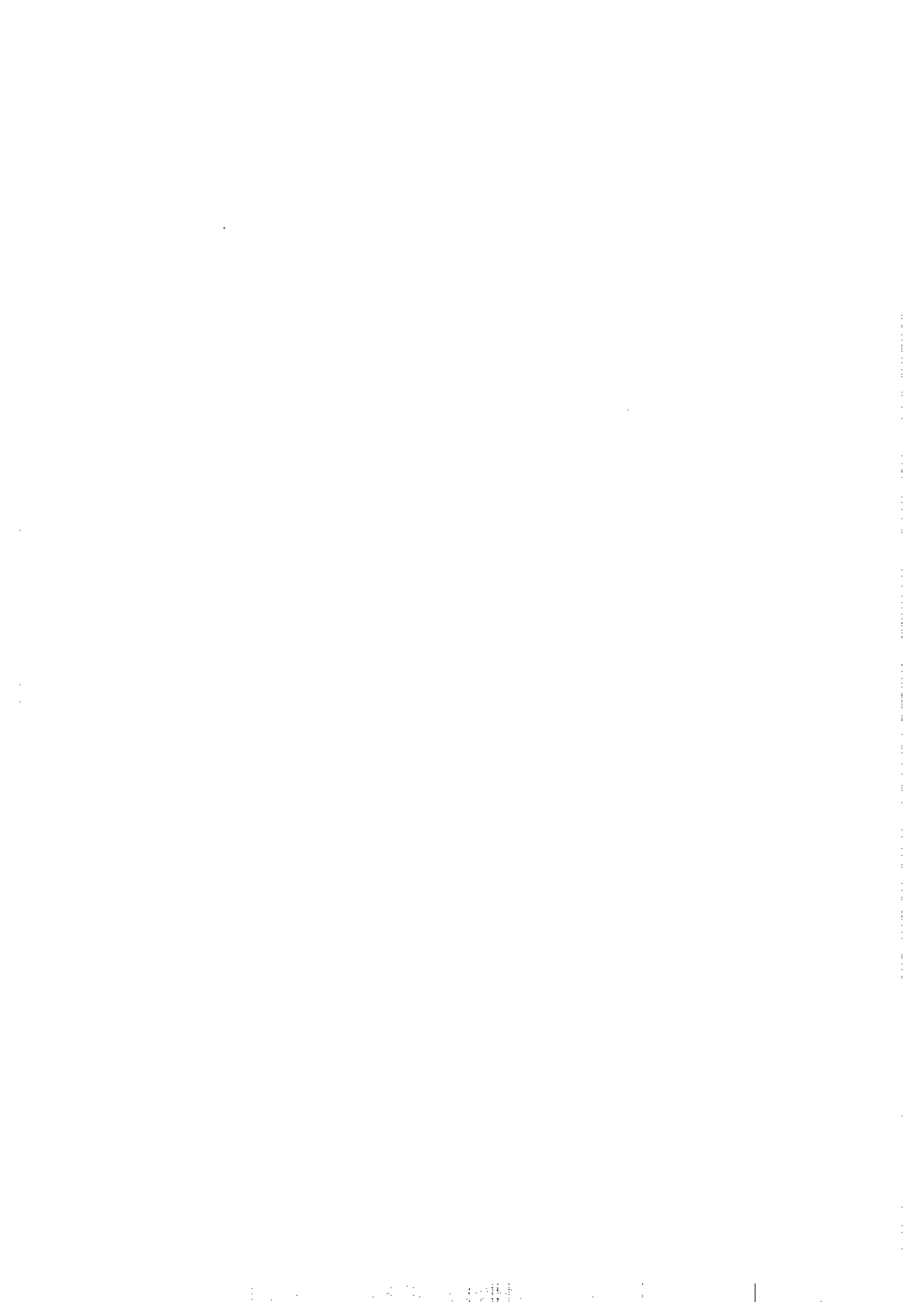
Teniu gairebé 200 nens, no? Un parell per classe?.

Si, i d'aquests, aplicats amb moderació, tampoc em vull passar, perquè és clar...Jo és que estic dubtosa, la veritat. No sé si serien aquests o aquests, però és clar, si llegeixo això...Home, a veure, si és un concepte pedagògic, estrictament pedagògic de nivells estàndards, més aquí. Ara, si són els que ens aproven, amb els objectius que nosaltres ens marquem...

Del que hi ha marcat per cada curs, m'entens? O sigui, a primer de primària el nen ha d'estar bé, tal, tal i tal, diu l'administració. O si estem parlant dels objectius que ens marquem nosaltres. Si són els que marquem nosaltres, aquí, i si són els que marca l'administració, evidentment hem d'anar aquí. Jo no sé si posar sobre un 50, és que no ho sé, es difícil. Això és agafar-ho molt amb pinces.

(...)

Molt be, doncs moltes gràcies per la teva col·laboració.

CEIP 31

La primera part de l'entrevista va lligada a com definiu l'absentisme, quan ho detecteu i com feu el control regular d'assistència.

Tots els cursos tenen prescriptivament un registre d'assistència. Aquest registre indica si cada matí i tarda el nen ha vingut o no, o bé si ha arribat tard. Això és prescriptiu per a tothom. A més, amb un cas conegut i segurament amb un altre, això va servir de prova judicial, va ser demanat el registre d'assistència per un jutge. En aquesta zona hem tingut molts problemes al respecte, encara que no siguin per això, perquè els pares i les mares que s'estan separant habitualment s'acusen mútuament de si compleixen o no les obligacions amb l'escola, amb els fills. Aleshores, al cap de l'any vénen alguns casos de gent que demana certificats conforme un pare compleix amb les seves obligacions, o conforme un pare o una mare no ho compleixen. Això està totalment prohibit de fer, però amb un cas, un jutge ha instat en una escola, i si ho demana un jutge s'ha de fer un informe amb una còpia del registre d'assistència. I fins i tot un tutor ha hagut d'anar a declarar en un judici, amb el registre d'assistència a la mà. Aquest registre ha estat considerat com a prova legal en un cas. Era un cas molt més complicat, de maltractaments. Com a mínim això és el legal, el prescriptiu que s'ha de fer.

I a on és prescriptiu això?

És prescriptiu a infantil i a primària, i crec que a secundària també, però com que no domino el tema no ho sé del cert. Aquesta documentació ha de quedar guardada a l'escola, a nosaltres no ens poden preguntar si fa quatre anys, un nen va venir el 14 de Maig o no.

I quan de temps s'ha de guardar, això?

Aquella vella discussió, en teoria cinc anys. Entra dins del capítol de papers que s'han de guardar. Però bé, això es fa, hi ha un registre, és un model especial que ja està imprès, i que el venen a les llibreries.

És a dir, que això es prescriu des del Departament d'Ensenyament?

Això és la normativa, hi ha d'haver un registre d'assistència. Cada editorial fa el seu model, però tots són el mateix, és a dir, una llista dels nens de cada classe on s'hi ha de posar els noms, absències i retards dels diferents mesos. (li ensenya una mostra); aquest, per exemple, és de l'editorial "Estudio".

I aquest registre quan es passa?

El sol passar el primer professor que hi ha a la classe cada dia, o així.

I es fa algun tipus de buidat, o no?

Bé, fins aquí és allò prescriptiu, aleshores el que es fa a partir d'aquí ja depèn de cada escola, del reglament de cada centre i tot això. Al final de curs queda tot el registre ple, i aleshores en un moment determinat tu vols saber què va passar el mes passat, i ho mires aquí, que ho tens tot enregistrar. Les maneres d'apuntar-ho no estan codificades, però tots fem una ratlla, una creu o un punt segons si ha vingut al matí, si ha vingut a la tarda o si ha arribat tard. Això que et deia, fins aquí és prescriptiu, aleshores a partir d'aquí en el nostre cas concret, tenim que a partir de tres absències o tres retard sense justificar (però sense justificar vol dir sense que el professor sàpiga el perquè, perquè a vegades una justificació pot ser una entrevista a la porta, que la nena està malalta, els petits, o pot

ser una nota dient que han anat al metge i vindran tard...). Total, que als tres retards o tres faltes sense justificar, que el professor veu que allò no té un motiu justificat, llavors aquest ens ho diu, nosaltres enviem una carta a casa, i en aquesta carta els pares estan combinats a justificar-se. Normalment es justifiquen, però segons quines famílies no ho fan; davant d'aquestes famílies que no ho fan, ja tenim aquí d'entrada la Comissió Social de l'escola: "aquest nen ha faltat això, no en sabem res"... Llavors poden passar diferents coses: l'educador de carrer passa per casa seva, o si és una família coneguda per Càritas o per l'assistència social de l'Ajuntament, ja aleshores es parla amb la família a veure què passa, o l'assistent social és capaç de dir "no, és que a aquesta família li ha passat no sé què i resulta que se n'ha hagut d'anar a Portugal...", gitanos portuguesos per exemple. Llavors allà es decideix què es fa: si es dona comunicació al EAIA o DGAI, segons si és un cas molt més greu, si està justificat... però en principi el timbre d'alarma sona amb tres faltes de les quals no en tenim cap tipus de justificació. Tot i tenint en compte que els pares, sobretot a infantil, no tenen obligació de portar els seus fills a l'escola; però nosaltres, encara que em sembla que això no està legalment contemplat, tractem a tots els nens que s'han matriculat com si tinguessin l'obligació de venir a l'escola.

Això, que també m'ho va comentar l'Encarna, és una decisió de les escoles de la zona o coincideix?

Sí, coincidim. És a dir, fins que no fan primer, els nens no tenen l'obligació d'anar a l'escola. El que no pot ser és que te'ls porten, se'ls emporten i te'ls tornen a portar... i això és una disbaixa pels que es queden i pels que se'n van. I els tractem igual, com si tinguessin l'obligació, i donem part d'assistència social, i ho fem tot exactament igual. Llavors hi ha escoles que en algun moment determinat, quan aquest tema és preocupant (perquè això és molt cíclic, depèn del que t'hi poses i això), controlen especialment el tema perquè s'ha descobert que moltes vegades, amb això dels tres o dels cinc, hi ha una sèrie de faltes esporàdiques que no les acabes de controlar. I quan fas un buidat, llavors allà hi surt, i es descobreix que potser hi ha un nen que tots els últims divendres de mes no ve, o que cada dilluns i dimarts... sempre passen coses d'aquestes. Nosaltres no ho hem fet, però sé que fa uns anys ho van fer i es van portar sorpreses al respecte.

Vosaltres estàrieu en condició de fer-ho, això?

Sí, el que passa és que nosaltres havíem tingut molts problemes. Ara tenim menys nens i tenim pocs problemes d'absentisme.

Què teniu, una línia?

Sí. A més, una línia molt incompleta, som cent vint nens. Abans havíem tingut molts problemes: nanos que no venien i que se n'anaven a les vies del tren a jugar, i coses així més perilloses, havia hagut d'intervenir la policia i tot, havien vingut aquí i tal.

I ara per què en teniu menys?

Perquè estem a una punta del barri, i no ve ningú. És a dir, que només escolaritzem la gent d'aquí.

Vols dir que en teniu menys perquè teniu menys nens?

Tenim menys nens, i aleshores tenim menys casos problemàtics. Quan incideixes molt sobre això aleshores baixa, i potser quan al cap d'un temps et tranquil·litges torna a pujar. De tota manera, les famílies responen força bé amb això, perquè hi havia molts casos, allà a les famílies gitanes. Per exemple, si un dels nens estava malalt, en el

cas que hi hagués germanes i germans, doncs si els germans no venien pel que sigui les germanes ja no venien. O si el gran no venia, els petits tampoc venien. I això ho hem "matxacat" molt amb segons quines famílies i ens ha anat molt bé, pactant amb ells. Ara hi han pocs problemes d'absentisme, i en tenim, eh? I els casos que tenim són greus.

Com quants casos teniu?

Quatre, o una cosa així. Però tots ja estan en pla EAIA, DGAI... Són súper declarats, "rosen" la retirada de tuteles i tot això, estan en pla molt greu. Ara, després els altres, doncs una família que desapareix, que ja ho sabem, que són aquests firants que se'n van a León i a Portugal, n'hi ha alguns. Però ja ho sabem perquè tenen germans a l'institut, i desapareixen d'aquí i de l'institut. Ara ja hem aconseguit que els pares ens avisin.

Perquè primer desapareixen i després tornen?

Sí. O sigui, hi ha fira ... no sé on van, a prop de Ponferrada, o per allà, entre Ponferrada i la frontera amb Portugal, doncs van allà, a la fira. Es veu que hi ha tots uns dies que hi ha fires, els "tios" van allà amb la furgoneta a vendre. I se'n va tota la família, i aquells dies aquí desapareix, no queda ni l'apuntador. D'aquests en tenim pocs, això on hi ha més "follón" és a baix al Ceip 15.

Hi ha més firants, hi ha més mobilitat de la població?

Clar. Nosaltres aquí tenim pocs problemes, ara estem bé. En broma sempre diem que som la zona alta, estem a la muntanya.

Sí, és veritat, darrere de l'escola ja no hi ha res. Explica'm una mica com és el canal d'intervenció quan hi ha un cas d'absentisme.

Sempre ho fem tot via assistència social municipal, diguéssim. Però poden passar dues coses: que sigui un cas detectat o sense detectar. Si és un cas detectat, ja sabem quina persona és la referent d'aquella família, i ja directament. Això si és un cas ja detectat d'aquells que tots coneixem, i si és un cas d'una cosa nova que passa, llavors ja anem a veure qui ens atén, però sempre serveis municipals. Aquí escolaritzem gairebé un 40% de nens de Montcada i Reixach, amb el qual hem d'utilitzar l'estructura de Montcada i Reixach, que és diferent a la de Barcelona.

A sí?

Sí, perquè sempre, a vegades, em ve algú aquí "escolta, tal nen, ha passat no sé què", i el primer que has de fer és veure on viu, si a Barcelona o a Mon. Si és una cosa escolar doncs tots estan igual, l'escola és de Barcelona i ja està, però quan és una cosa de tipus familiar, cadascú té la seva infraestructura assistencial.

I quan considereu que heu de posar-vos en la batalla dels serveis socials? O sigui, el procediment primer és, carta per part de la direcció general a la família, espera de resposta...

A veure, si responen també depèn, si responen dient...hi ha respostes que són acceptables, i potser hi ha respostes que no. No fa gaire, la resposta d'una àvia que s'ha hagut de fer càrrec d'un nen perquè la seva mare se n'ha anat i el pare no se sap on està i totes aquestes coses. El nen aquest estava com molt abandonat, i l'àvia va venir i va dir que ella tenia un novio i que se n'havia d'anar a ballar amb ell, que passava del nen. Automàticament vam agafar el telèfon; ara, potser hi han altres casos en els que veus que la família té un problema però els veus amb ganes d'arreglar-lo, doncs potser l'arreglem, no?

Vull dir, que hi ha un circuit estàndard d'intervenció?

La via sempre és, segons quin tema és, o EAP o serveis socials municipals. Hi ha alguna família que la porta Càritas, però són les més d'això. I tot va per aquí. Ara, hi ha algun cas que és d'aquells que claven el cel, com aquest que ens ha passat. Amb això, despenges el telèfon a l'EAIA directament, perquè sabem que el nen no només no ve, sinó que els últims dies no ha vingut, no ha menjat, no ha dormit... Depèn una mica, també. Aquí ens coneixem tots, això és com un poble, casos rars no n'hi han. Si veus una família que ha passat alguna cosa..., una nena que va començar a faltar va ser perquè el seu pare se n'havia anat de casa perquè s'havien empenyat amb la mare. Llavors ja vam parlar amb la mare i va dir que intentaria no sé què... ho vam arreglar. Ara, n'hi han altres com aquell de l'àvia que vam trucar directament.

Podríem dir que hi ha intervencions diferents en funció dels casos?

Sí, en principi el circuit està, com quan hi ha les faltes, es fa aquesta carta, si no sé què... Però bé, sempre ens adaptem una mica. També amb els professors tutors, jo, la cap d'estudis, o l'assistent social, a vegades també valorem què fem, si truquem a l'EAIA, si no truquem a l'EAIA, ja aniré jo a veure la família a veure què passa... Hi ha un recurs aquí que alguna vegada s'ha fet, jo l'he fet servir només una vegada, és un senyor del districte que és el EATO. Doncs és un senyor que és un guàrdia urbà que sempre va de paisà i que treballa molt, i en el cas en que convé es disfressa de "gendarme" i es presenta a casa vestit d'urbà a preguntar què passa. A veure, ell no hi va mai de "propi intento", com ho diuen aquí, però és un recurs que la comissió social té. Quan veiem una família que passa de tot escolta, doncs va, els enviem l'EATO. També suposo que la manera de ser d'aquest noi es presta a això, encara que sigui la seva feina. Però es posa l'uniforme, amb la pistola, la gorra i tal, i el veus vestit així i impressiona. Doncs bé, a segons quina família se li ha fet això. A veure, doncs que vagi de guàrdia urbà a casa seva, si la família ja està molt de tornada de tot ...aquí no en tenim gaires però, de drogues i això, però bé, va un urbà a casa seva i tant se'ls hi rellisca.

Perquè la part de Vallbona és la més "dura"?

Val i T.B, a T. B. hi ha unes famílies de drogues i coses d'aquestes que deu ni do. Aquí no, aquí hi tenim més els "quinqüis", que dèiem. Són els "quincallers", aquells que són marxants, firaires i coses d'aquestes. Són aquelles famílies que els veus i no sé, però alguna vegada, que sé l'edat d'alguna senyora, és increïble. Són senyores que són molt més joves que jo i... Semblen la meva mare, i és que a més van vestides de negre, totes negres, i són molt més joves que jo, i penses...

Perquè fonamentalment l'economia de les famílies és...?

Sí. Home, per exemple, hi ha gent que es dedica a vendre alls a la plaça, i m'explicaven això, que no podien portar-se el fill perquè venia la guàrdia urbana i els hi agafava el gènere. Me'n vaig trobar una, aquesta va ser el curs passat, que venia mocadors allà a Mitre, ahir al matí me'n vaig trobar una altra que venia samarretes. Saps allò que posen com un llençol a terra i hi posen samarretes, i corbates, i no sé què? I sempre vigilant, perquè els hi ve la Guardia Urbana i els hi pren tot, i llavors no tenen "peles"...

I són famílies de fa molts anys, d'aquí del barri?

Les famílies que nosaltres tenim així gitanes i això, en tenim algunes des de fa temps, que ja tenim nens que se n'han anat i han vingut, i ja fa anys que treballes. Hi han canviat, al començament eren famílies molt més deixades, difícils, però poc a poc la cosa s'ha anat normalitzant. Però bé, la cosa no treu que aquesta senyora, aquesta de les samarretes que vaig veure ahir... fa cinc mesos que li vaig dir "cuanto tiempo"; tenia una nena, i la seva opció era estar tot el dia a la porta del forn d'aquí baix donant-li de mamar a la nena perquè la gent li donés "peles". Tenim un nen que el llogaven per anar a demanar, un problema d'aquests... el nen de l'àvia aquesta que et deia. Fa dos anys el tenien llogat i adormit per anar a demanar a Virrei Amat. A més, ens el vam trobar allà terra...

Ja. A veure, m'interessaria disposar de dades per tal de quantificar els alumnes en situació d'absentisme...

Nosaltres estem molt bé ara, en tenim poquets.

Mira aquestes són les informacions que ens interessen... també saber quants nens teniu dictaminats de l'EAP i nens que pugin ser susceptibles de dictamen...

Jo aquí, durant tres anys hem tingut problemes i ens hem enfadat perquè he presentat les fitxes sense firmar per l'EAP. Perquè l'EAP té uns criteris per firmar, i nosaltres tenim uns altres criteris, i aleshores portem informes paral·lels. No és aquí, però hi ha altres papers que l'EAP ha de firmar: firma la direcció del centre i firma l'EAP, llavors hem presentat dos papers diferents, un firmat per l'EAP i un firmat per la direcció del centre, i ja està.

I això ho heu presentat a la Generalitat?

Sí. Aquí no hi és, això només és per estadística. Però després hi ha un altre informe, que és la famosa carpeta verda.

I què hi ha en aquesta carpeta verda?

Aquí hi és tot, veus? Per exemple, aquí tinc els noms dels nens, i veus que no està firmat per l'EAP. Tinc els noms dels nens, les dates de naixement, els nivells, els "handicaps" que tenen i el tipus d'adaptació curricular. Això està molt més explicat que aquí, el que passa és que això a les estadístiques ja no ho demanen mai. Doncs l'EAP segur que d'aquí, d'aquest retard evolutiu, per exemple, consideren que aquest, ara que està fent cicle inicial, ja l'ha solucionat, i no l'ha solucionat ni de bon tros. I de l'any passat a aquest està igual, però bé. Llavors, des d'aquí sempre ens empipem... Perquè potser ells considerarien que alguna cosa seria això i nosaltres considerem que no, i sempre ens enfadem. Mira, veus aquest any l'EAP no ha firmat, no firma mai.

I llavors quina validesa té?, perquè si no us ho reconeix l'EAP...

Bé, és que avui en dia això no serveix per a res, no té cap diferència que en tinguem quinze que en tinguem tres.

Home, però vosaltres sou un centre d'atenció educativa preferent...

Sí, però legalment no té cap implicació.

I no implicaria més professorat, o menys alumnat?

Absolutament res. Abans cada nen d'aquests comptava per cinc a l'hora de fer la matrícula, però ara no, cada nen d'aquests compta per un igual.

Però i això per què, perquè el decret dels CAEP no està desenvolupat?

Perquè la normativa és així. Ara els cursos són de vint-i-cinc: vint-i-tres nens normals i dos d'educació especial, amb aquelles necessitats educatives.

I si en teniu més de dos?

Si en tenim més de dos, que en tenim...mira veus, aquí de segon n'hi ha cinc. Doncs n'hi ha cinc i ja està, no passa res. O sigui, abans tenia un sentit, ara no en té cap. Per tant, aquesta fitxa és fiable fins a cert punt, vull dir que és discutible, de fet, molt discutible. Però tot depèn, veus, es posa necessitats educatives especials, greus o permanents, aquí ve la discussió. Un retard evolutiu no és una necessitat greu permanent, perquè no és permanent, és un nen que està atrapant als altres. Aleshores bé, clar, si ve un síndrome de down és permanent, però n'hi ha d'altres que no són permanents, igual quan tingui deu anys o quinze està atrapant als altres. Llavors clar, ells no firmen el dictamen.

I situacions de risc social?

Però és que això també és un buit legal, a veure, què és un nano en risc social? El "risc de marginació social"... a vegades diuen cada títol que... I qui diu si que ho és o no que no ho és? Doncs en teoria s'acceptava, però no estava explícit enlloc, que si una assistent social feia un certificat que deia que un nen presentava unes mancances de no sé quin tipus, doncs val, allò ja servia. O es considerava en un altre any que si una escola tenia un nen que... Però mentre no estigui establert, a veure, un nen amb risc de marginació, o amb un risc determinat, serà aquell a que l'EAP li faci un paper... no està estipulat, això.

Això seria bo, no, que estigués definit?

Clar, perquè sinó tothom aplica un criteri diferent. I a més, és molt fàcil de definir. Aleshores tots parlariem del mateix, perquè a vegades vas a una escola i et diuen "aquí tenim no se que", i tu dius "pues yo solo tengo siete". I resulta que parles d'allà que en tenen vint, i resulta que ostres, si ... realment en tindriem molts. A veure, amb les escoles d'aquí no perquè ja ens coneixem tots, però amb escoles que no són d'aquí del barri, alguna vegada, de l'Eixample o així, que en alguna reunió, tenen uns alumnes que bueno, el reforç, i l'aula d'educació especial, i quan t'expliquen allò, doncs els hi fan unes classes que jo que sé, no té res a veure. Mira, nosaltres aquí tenim segons tipus de discapacitat per cursos: de p5 dos alumnes, de primer un, de segon cap, de tercer cap, de quart dos, de cinquè cap i de sisè tres.

El protocol de zona vosaltres l'heu utilitzat?

No, aquest protocol l'hem parlat als cicles, i ara l'hem de parlar al claustre, però en principi jo pel que he vist està molt bé. Ve a ser el que fem, però molt més formalitzat, hi ha els impresos de comunicació... En aquest tema, el que ha canviat molt és que la guàrdia urbana des de fa no gaire temps té instruccions de localitzar nens en edat escolar i portar-los a l'escola, perquè fins no fa gaire no ho feien.

Això aquí a la zona?

Sí, però en teoria a tota Barcelona hauria de ser igual, però a la pràctica no sé per què no tenen l'ordre directe i no ho fan. Ara aquí passa la policia i es troba un nen aparentment de primària, perquè els de secundària tenen aquests horaris... i a nosaltres ens ha passat, ens han portat un parell de nanos que estaven per allà, fent el que sigui, i ens els han portat. Però no és que tinguin especial interès.

Aquesta escola té vint-i-cinc anys?

Sí.

I fa anys que estàs en la direcció?

Si

Per tant, una mica de perspectiva sobre el tema de l'absentisme sí que me la podries donar, com a evolucionat el fenomen.

Està molt millor. Home, a veure, també hi ha una cosa molt important. Les escoles de primària, tu pensa que des de fa tres anys no tenim setè i vuitè, i a setè i vuitè, de segons quin tipus d'absentisme es notava molt. Ara els nens tenen dotze anys, ja n'hi ha i força, però abans nens de tretze i catorze i repetidors de quinze i setze ja eren uns senyors. I a més a més, unes "perxes" que deu no do. I els "tios" passaven, hi havia gent que no volia anar a l'escola des de que anava a treballar amb el seu pare, o gent que no venia perquè se n'anaven a les coses més bèsties i rares que et puguis imaginar. Sexe, drogues i rock and roll, hi havia de tot.

I en el cas de primària, quins tipus d'absentisme?

Home el més freqüent és això, la família... Gent que va a treballar, per exemple, i deixa els nens dormint, i els nens tenen llibertat i capacitat per aixecar-se a l'hora que volen, fer-se l'esmorzar, venir a l'escola si volen, si no volen venir no venen, si volen venir a dinar vénen, sinó es queden a casa, o no dinen, o se'n van per allà... I potser els pares arriben a casa a les vuit, estan tot el dia sols, mig abandonats. O el cas aquell de l'àvia que et deia, aquell nen de l'àvia, l'àvia arriba a casa seva a les onze o a les dotze de la nit, i el nen des de que surt d'escola està pel carrer. Estava, ara ja no. I anaven a casa seva tot de nens més grans que ell i muntaven uns saraus que no vegis, no sé, és que hi ha de tot. Hi va haver una gent, fa dos anys, que van sortir a la tele, feien fins i tot pel·lícules de menors i coses d'aquestes. Eren nanos alentats per gent gran que no venien a l'escola... És que hi ha de tot, jo mateix em sorprend.

Tu coneixes molt el barri, no?

Bé, perquè fa anys i vas coneixent, però et sorprèn. Jo em sorprend, a vegades, amb segons quines històries. És que hi ha coses molt bèsties. L'Encarna fa menys anys que està aquí, però té famílies molt durilles, i el Ceip 14 també, famílies d'aquelles que estan de tornada de tot.

Fonamentalment, que l'absentisme hagi disminuït, ho adjudiques al fet que setè i vuitè estiguin a secundària?

Home, la concentració de casos a setè i vuitè era gran. Després també les escoles, bé, jo fa anys que hi sóc, però abans, quan eren temps més "heavys" tampoc no hi era, però s'ha fet molta feina. Aquí hi ha famílies que s'han normalitzat molt, nosaltres tenim famílies que jo les recordo que era a "campi qui pugui", i ara tothom ha apretat: els assistents socials, l'Ajuntament, nosaltres hem "matxucat". Algunes famílies han estat molt "matxucades" perquè vinguin els petits quan els grans no vénen, allò que dèiem, que si les nenes, que si els nens... Mira, l'últim any que hi va haver vuitè i ja no hi havia sisè, per exemple, hi havia una nena que havia acabat. Els nens que van fer sisè i setè ja anaven a fer ESO i tenien l'obligació d'estar a l'escola fins als setze, però la última promoció de vuitè, que va quedar sola i penjada, aquests no tenien l'obligació. És a dir, els que tenien un any més o un any menys tenien l'obligació, però aquests

no. I la mare va venir aquí i diu "no, la niña conmigo en casa, a atender a la familia". I dius, "hòstia", què passa. Va costar moltes discussions, i el marit per aquí, i la dona per aquí...i al final la nena va a baix, al IES 18, però...com que legalment no calia...i això que aquesta es una de les famílies normalitzades. Normalitzades en el sentit d'alimentació, de participar en les activitats extraescolars. Tu digues-li a una família que el nen se n'ha d'anar dos dies de colònies.

No ho entenen? O no deuen tenir recursos?.

No, mira, de recursos, els hi busquem assistent social, a l'Ajuntament, hi han beques de coses, no? Però hi ha famílies que "oh, la niña una noche fuera de casa, qué puede pasar", no? En portem moltes, d'hores de "matxacar" la família. A mi, per això, em sembla que la feina serveix. No la de l'escola només, eh? La de l'escola, de compensatòria, dels educadors de carrer, els assistents socials... Hi ha gent que diu que no, però jo crec que sí, que alguna cosa s'ha notat, alguna cosa sí que hem fet.

Parla'm una mica de les estratègies que té el centre per prevenir i per donar resposta a l'absentisme. Desenvolupament de l'estratègia del centre en temes de mesures generals, per exemple, temes d'acollida de l'alumnat, de famílies, del tema de la cultura ja n'hem parlat una mica... I després, mesures específiques. Per exemple, de l'EAP, informació de problemàtica no us arriba. Possibilitat de traspàs d'informació de, per exemple un historial de família des de serveis socials, des de l'escola de primària i secundària...

Això perquè és obligatori legalment, és prescriptiu. Cada vegada que es fa un pas d'etapa o d'escola s'ha de lliurar una documentació.

De l'escola de primària o secundària?

I de l'escola de llar d'infants a l'escola d'infantil, i d'infantil a primària, encara que sigui d'una mateixa escola doncs es fa.

I qui ho fa això, el centre?

El centre que deixa anar els alumnes ha de preparar tota una informació. Aleshores aquí tenim un inspector que li agrada molt "matxacar" el tema i sempre ens obliga, però els de llar d'infants, per exemple, tenen molts problemes en apuntar coses perquè sempre diuen que és etiquetar els nens quan arriben a l'escola. Però una mínima informació s'ha de fer. Ara s'està fent, però aquest any ha sigut el primer que s'ha fet alguna cosa. I de primària i secundària hi ha molta informació. Hi han uns dossiers de tres o quatre pàgines.

Així que és prescriptiva tota la informació de trànsit.

Això mateix, amb els nens amb un dictamen de l'EAP, l'EAP fa tot un informe molt acurat i l'escola també, i a tots els nens se'ls hi envia directament de l'escola un examen bastant exhaustiu la primària.

I els que estan fora de dictamen de l'EAP?

També, també.

I això és prescriptiu.

Sí, però el que no hi ha és un model prescriptiu, tu el pots fer més exhaustiu o menys.

Per tant, dels casos de problemàtica hi ha com un historial que no és només acadèmic. O si, és fonamentalment acadèmic?

No, no, allà hi és tot. A les escoles hi tenim un dossier de cada nen, una carpeta, i allà hi és tot. Si la Diputació de Barcelona va retirar la tutela d'aquell nen quan tenia tres mesos... Allà hi és tot, ho pots buscar tot. Aleshores, quan un nen canvia d'escola, tota aquella informació no canvia, es queda a l'escola. Però es fa un informe que, home, no s'explica tot, sempre hi ha aquell punt de més o menys...

Tot el que es considera rellevant?

Però per exemple aquí ha vingut l'EAP amb una família que els nens ja estan a secundària i van venir a preguntar coses, i hi surt tot el que va passar fa deu anys.

I el trànsit és regular? Imagina que aquest any, dels de sisè que surten, vosaltres en feu un informe i el passeu directament al ies 18? O és quan l'Ies 18 detecta algun problema que diu...

No, no. És previ. Nosaltres més o menys ja els anem agrupant tots.

Van al IES 18, la majoria?

No, és que aquí n'hi ha molts són de Mo i se'n van a Moa, perquè l'IES 18 els hi agafa malament. D'aquí molts van al IES 18 i molts van a Mo. Aleshores, com que ens demanen els llibres d'escolaritat, i tot això, ja se'ls hi envia allò altre.

Això abans no era obligatori, no?

No. És que amb el tema de l'absentisme passa el que passa. Nosaltres hem tingut problemes amb gent que se'n va fora de Catalunya, perquè tot aquest tema va a parar a fiscalia de menors. Per exemple, ara tenim un nen que se n'ha anat a Albacete, i en vam tenir un altre a Màlaga, i tenim la certesa que aquest nen està a Màlaga pel carrer, i va ser "súper complicat" que Màlaga comprovés l'escolarització d'aquell nen, perquè era una família que aquí ja no l'escolaritzaven. Els vam apretar molt i van venir, però després se'n van anar. i és que les fiscalies han d'anar per Madrid perquè està passat tot a la Generalitat, no sé quin "follón" hi ha, que aquí se te'n va un nen i no cap idea d'on se'n va. I pot ser que un nen se'n vagi d'aquí i no s'escolaritzi, no hi ha cap control. Llavors, la única manera és la denúncia d'un senyor que veu un nen al carrer molts dies, i coses d'aquestes.

Això del llibre de certificat és un recurs?

Sí, però jo, si no em demanen un llibre...

Clar, si a tu et queda un llibre aquí què fas? Què has de fer?

Per això mateix. Però és que fins ara no hi havia obligació de demanar-lo. Ara sí, però clar, no es comprova. És si et demanen un llibre passat no sé quan de temps, però no es mira. Llavors és possible que una família s'emporti el nen i no l'escolaritzi, o que el tingui tancat a casa.

I inspecció com ho considera, tot això?

No ho considera, és que no ho pot comprovar. O per exemple, els mecanismes per comprovar que tots els nens de primària vagin a fer ESO, doncs és a base de llistes, que nosaltres ens posem d'acord amb els instituts. No hi ha un mecanisme per comprovar, i algun s'escapa. Recordo un inspector d'aquí que se li havien escapat tres a la seva

zona, tres "tios" que no s'havien matriculat. Estaven a casa seva, treballant amb el seu pare.

Tant que ens controla hisenda, hisenda sí, però això no es controla. Només es controla, és a dir, l'Administració no controla tampoc (al menys és una sensació meva), imagina't que ara fan una campanya a Barcelona per eradicar el xarampió. Doncs quina manera tenen de controlar que tota la població faci el que ha de fer? Doncs ho controlem les escoles, perquè com que mínimament tots els nens estan escolaritzats, l'escola controla els nens. No hi ha una altra manera de controlar la població, perquè suposo que hi ha gent que té pediatres privats, i gent que té pediatres públics... Nosaltres ara estem comprovant que tots els nens d'uns cursos estiguin vacunats del xarampió, casa que "se nos queda ancha", però bé.

Com situeu la lluita contra l'absentisme dins l'escola?. Com entomeu el retorn d'un nano absentista a l'escola? Com l'acolliu?

A veure, això és la Comissió Social, que parla de les famílies, parla de quina actuació es fa en cada família. Per no fer tots feines repetides ens les repartim, si els assistents fan una cosa, l'escola en fa una altra, l'Ajuntament... Cadascú fa una cosa. Aleshores, quan els nans vénen aquí, no tenim un pla d'actuació estandarditzat, allò, "com tractar un nen absentista que torna a l'escola", no ho fem. No tenim res a punt, res estandarditzat al respecte, a no sé que sigui coses privades de la classe amb el seu tutor, com què ha passat, i perquè ha passat, i tot això. Hi va haver una família que també se'ns va fogar, i vam estar parlant amb el pare, si podia ser, o no podia ser... Se'n van anar tota la família per un problema d'una nena gran, per exemple. Llavors això no podia ser, i s'havien de quedar aquí. Però un tractament específic que ens haguem plantejat a veure què fem amb un absentista quan torna, no tenim res pensat.

A mi em sembla que cada absentista depèn de la causa que hi ha. En molts casos, habitualment, no es tracta de fer un treball amb el nen, sinó amb la família. I és amb la família amb qui es parla, nosaltres i els assistents, en el sentit que el nen o la nena ha de venir, per sobre que hi hagi fira o que sigui divendres i s'hagi d'anar a vendre no sé què. O encara que el nen estigui malalt, la senyora s'ha de quedar a casa. Però clar, explica-li, perquè si la nena està malalta, la mare no es pot quedar a casa perquè aquell dia ha de vendre no sé quantes cebes. I si es queda a casa no ven les cebes, i si no ven les cebes...

Teniu algun sistema per evitar situacions recurrents, un cop el nano retorna?

Mira, n'hem pensat moltes, però en el fons només queda l'amenaça. L'amenaça a la família.

Però quan la família es beneficia de PIRMI i coses d'aquestes, l'amenaça amb serveis socials és fàcil, però a l'escola...?

Bé, però és que l'escola, amb aquest tema va, i no va sola. Jo penso que això és una gran avantatge, fer un treball una mica tots junts, a la mateixa. Llavors nosaltres, si l'assistència social li ha de fer una amenaça de PIRMI, doncs ja sabem tots que l'amenacen amb el PIRMI. i potser en el mateix moment li estem oferint uns pactes. Aquí es treballa molt pactant les coses: "doncs a veure, si no podem fer això, de moment fem fins aquí", parlant. L'amenaça sempre és amb entitats públiques que puguin retirar o fer qualsevol cosa amb els nens. És l'únic que ens queda. També ens ha passat que potser amenaces una mica a una família i se te'n van. Hi ha famílies que són professionals d'això, eh? Marxen. afortunadament ara els serveis socials, com a mínim els de Barcelona, ho tenen tot a l'ordinador, i en un moment

determinat busquen: "ostres, aquest ve de Sarrià, o ve d'Horta, o de la Trinitat...", però se'ns escapen.

A part de les demandes de serveis locals, amb altres serveis, o fins i tot amb els serveis educatius, quin tipus de relació hi ha, i quin tipus de demandes penses que es podria fer a l'administració educativa?

Sobre el tema de l'absentisme? Home, a mi em sembla que hi ha d'haver... Per exemple, el tema de les EAIA, aquí és insuficient. Les noies aquelles van desbordades, i aleshores posen un llistó. I qualsevol cas que entra a l'EAIA el posen a la cua, llavors pots tenir un problema molt greu tres anys esperant-se. Per què? Doncs perquè tenen unes ordres de fiscalia i conselleria que diu que primer els abusos sexuals, segon maltractaments, tercer... Prioritzant, cosa que em sembla molt bé, però clar llavors el llistó de què es considera maltractament o què no es considera està altíssim. Ja no sé que a un nen li facin molt de mal no s'intervé ràpidament. I aquí en tenim que li estan fent molt de mal, i fa anys que l'haurien d'haver retirat, per exemple. O aquell nen mateix que la seva àvia el deixa fins a les dotze de la nit al carrer, i no pot ser que el tinguin abandonat d'aquesta manera. I estan amenaçats, i si se l'enduen que se l'enduguin. Ostres, doncs potser aquest nen estaria més bé, encara que sigui temporalment. Està molt "fotut", aquest nen, per exemple. En tenim més, però aquest està molt "fotut".

I la única via d'intervenció seria a través de l'EAIA?

Són els únics que tenen la capacitat per a poder intervenir.

I el Departament d'Ensenyament?

Insuficient. Tenim només un matí d'EAP, aquí. Llavors hem demanat sempre assistents socials que depenguin del departament, no hi ha res, tampoc.

El professorat té reforç de compensatòria?

Sí, però això és molt discutible. El noi que hi ha per aquí de compensatòria fa una feina molt vàlida, i en conec a bastants, però jo no hi crec, en aquest tema de la compensatòria.
Perquè?

Es que en si no es tracta de compensar res. És una idea molt antiga i que en principi no m'agrada. I aleshores bé, li diuen de compensatòria, però la feina que fa en realitat és com un suport a les escoles, i s'encarrega d'una sèrie de temes. Pràcticament no fa el que hauria de ser la seva feina, afortunadament. Jo crec això, que calcular la compensatòria està bé, però perquè fa una feina que no seria la pròpia del programa de compensatòria. El TEC havia de venir aquí, també, però al final li vaig dir "mira Ll, què vindràs, quatre hores a la setmana? Passaràs més temps pujant del Ceip 15 a aquí, i com que té més "merder" el Ceip 15, doncs queda't allà". A veure, no emprenyat, ben dit, és que es passarà mitja hora pujant i baixant amb autobús, amb cotxe o amb el que sigui, i vindrà un parell d'hores a la setmana, doncs que no vingui. El dia que necessitem alguna cosa ja el truquem, o ens porta material...

Estàvem valorant de com l'absentisme ha evolucionat al llarg del temps, després havíem estat valorant l'estratègia de com vosaltres donàveu resposta a l'absentisme, m'havíeu explicat una mica el circuit, el paper de la Comissió Social, també havíem estat valorant els serveis de suport extern sobretot Serveis Socials, també de l'educació de compensatòria bé, el paper de l'educació compensatòria,

que com em vas comentar aquí no teniu suport, tu tenies un plantejament de la compensatòria molt particular, no?

Bé, en la definició de l'educació compensatòria està en crisi des de fa uns anys, el mantenen amb un caràcter existencial, una mica passat de moda, però bueno qui mana, mana i manté el programa de compensatòria. Jo penso que avui en dia la compensatòria està desfasada. Em sembla que es poden fer altres coses que no pas un programa de la Generalitat que es tituli: programa de compensatòria, és que és un programa oficial comparat amb el programa de llengües estrangeres i comparat amb el programa d'informàtica educativa. A mi em sembla que els cales se'ls poden...hi ha altres maneres molt més actuals de poder aprendre coses que no pas compensar el que no està bé. A més des d'un marc teòric això figura que ja no es fa, ja no es compensa el que està malament sinó que es fan altres coses, no? Llavors oficialment es manté un programa de compensatòria que compensa o que intenta compensar i, això està bé?. A la pràctica és un suport a les escoles, cosa que em sembla bé. Però si ha de ser un suport a les escoles, doncs que sigui un suport a les escoles, real, no que...

Quin suport creus que tu que caldria per paliar diguem-ne la problemàtica?

En aquest barri, per exemple l'assistència de l'EAP és insuficient, els EAIAS...avui han estat aquí els EAIAS, no perquè avui hagin estat avui aquí els EAIAS però és insuficient, hi ha tres EAIAS. Mira l'equip d'EAIAS del districte Nou Barris són tres persones i mitja, tenen a la llista d'espera dos-cents i pico casos al calaix que no hi ha manera de que els treguin. Llavors tot lo que no són abusos sexuals d'aquells que poden sortir al diari en primera pàgina, de qualsevol diari sensacionalista, maltractaments especialment complicats o molt greus tot lo demás tenen llista d'espera, estan desbordats. Aquí tenim nens que el jutge hauria d'haver intervingut ja fa temps. I bueno clar és que són tres persones en un districte com Nou Barris que hi ha no sé quantes escoles i no sé quantes escoles d'acció preferent. Serveis Socials ara està millor però EAIAS i això estan desbordats. Les Escoles D'Acció Preferent, l'ordre d'Escoles d'Acció Preferent ve amb una llista que diu hi hauran unes ratios, uns criteris de manteniment de cursos, tindran prioritat en els serveis educatius, camps d'aprenentatge i coses d'aquestes, tindran prioritat a l'EAP, l'EAP també és un servei educatiu...però de tot això no hi ha res. Només tenim quatre pessetes més d'educació econòmica, quatre pessetes que no serveixen per res. Actualment ser un centre d'aquests preferent d'acció educativa no serveix per res. Si tenim més cèntims, però és una quantitat de cèntims irrisòria, no serveix absolutament per res, és que amb cèntims, encara que et donin cinquanta mil pessetes més l'any no serveix per res. A més la ràtio no ens ha disminuït per res.

A no? No us ha disminuït la ràtio?

No perquè...hi ha unes graelles pactades amb els sindicats de professorat que ha d'haver a les escoles, les escoles d'Acció Preferent normalment tenen una persona més per línia i no es compleix.

No?

Però no aquí, a l'altre escola. Aquest any hi ha hagut molta moguda, no tenen peles que no sé que i doncs no es fa. Les ratios d'acció preferent...és a dir tenen millor ràtio les escoles de l'Eixample que són una mica grans però no com les escoles d'aquí que són d'Acció Preferent. I el problema de compensatòria doncs només és això, una persona que ve i ajuda, llavors és un suport, com a suport està bé. Normalment és un persona que és una mica especialista en temes de gitanos o així que disposa de bon material i tal, una persona especialitzada. Però un programa com a tal de compensatòria que genera

tota una burocràcia i té tres o quatre persones treballant a direcció general...A direcció general com a mínim hi ha dues o tres...dos segur perquè he parlat amb dos per telèfon i allà hi ha dos més que es dediquen a fer papers i a gestionar unes beques cent mil pessetes per nens i no sé...és un contrasentit, o almenys a mi m'ho sembla.

Després també deies que està superat teòricament no? Alguna altra consideració que et sembli que caldria per a garantir una escolarització regular?.

Parlant d'absentisme? Des del punt de vista d'absentisme?

Sí

Per a mi es tracta de que uns pares que no porten al seu filla l'escola no tenen cap penalització, ni tenen cap control, ni tenen res. Jo potser he viscut...vaig estar uns anys a fora, i una família (d'Alemanya en concret) que no portés el seu fill a l'escola tres dies, o sigui a les tres faltes la família tenia una multa de mil i pico de pessetes. Bueno és una manera...els nanos no faltaven, i l'absentisme estava reduït a casos especialment difícils i incontrolables. Però famílies normals d'aquí que van i et diuen "no es que ayer tuve que ir con mi madre a comprar el chándal al Hipercor" falten tot un dia per no dir tot un matí i l'escola no té...és més important anar a comprar un chándal que no pas venir a l'escola. Doncs això allà com a mínim no s'ho permetien, serà molt dràstic, molt més quadriculat però funciona. Avui discutíem amb els EAIAs què és una situació d'abandó? És a dir l'absentisme escolar és un maltractament a la infància o no? Anar mal vestit, mal calçat, mal cuidat i tot això, menjar insuficient...vull dir a on està el nivell no? Doncs a lo millor no portar els nens a l'escola també és un tipus de maltractament o de desatenció, tot depèn dels mitjans que tinguis per combatre-ho o no. Aquí una família pot estar un mes sense portar el seu nen a l'escola i no passa res, després ja vénen famílies que ja coneixen el funcionament de l'Administració i de Serveis Socials.

Es donen casos de nenes des escolaritzades o en situacions d'absentisme crònic?

Sí, però això es va educant perquè totes les famílies que hem tingut aquí són...les famílies que tenim aquí no són noves ja fa temps, i amb el temps es va arreglant, amb el temps aconseguixes...Tot i que ja aquelles, ja et dic una família molt normalitzada en aquest aspecte l'any passat vam tenir una "pelotera" en què la nena havia de quedar-se a casa i tenia catorze anys, o sigui havia de fer tercer d'ESO aquí "no la niña tiene que quedarse en casa", és una postura.

Acabem, et faig una tria de preguntes i després mirem lo de la graella. L'escola des del punt de vista pedagògic.

M'ho poses molt malament. A veure aquí intentem treballar molt tot el tema de noves tecnologies en el sentit de que es familiaritzin amb l'ordinador i tot això, després intentem una formació que tingui diversitat, això ens ho han proposat moltíssim, atenent a les diferències de cada nen, també ens ho hem pogut permetre perquè tenim pocs alumnes.

I això què vol dir que treballeu per racons?

Racons, tenim molts...o sigui es treballa per objectius didàctics, les classes...les agrupacions normalment funcionen per cicles, els cursos estan desfets, no tot el que de vegades voldrien, hi ha agrupaments flexibles que a vegades no són tot lo flexibles que també voldrien, vull dir són bastant flexibles dins de lo que es pot.

Treballem per racons amb paquets Informàtics?

Sí, a vegades doncs bueno hi ha tot el disseny curricular amb l'eix de la informàtica. I després totes les ciències es fan amb el programa Ciències 6.12, tot molt manipulatiu; hi ha bastants assignatures que no hi ha llibre de text que tot funciona per dossiers que estan elaborats aquí; tot el tema de la plàstica està feta...se li dóna molta importància; i després es treballa moltíssim els hàbits, hàbits de tota mena, de comportament, de treball, d'estudi...

Aquests eixos, línies de treball són línies que ja fa temps que funcionen, o les heu anat incorporant?

Les hem anat incorporant. Aquest any estem fent tot uns programes de desenvolupament d'intel·ligència, desenvolupament cognitiu amb els petits i amb els grans uns programes que es diuen CORT??? Que no te'ls sabria definir però bueno són per augmentar la reflexió, l'autoestima, l'auto concepte, allò preveure les conseqüències dels teus actes, ser més reflexius i tot això.

Aquest són programes estàndards?

Són uns programes...a veure la feina que estem fent, el del desenvolupament cognitiu està fet per nens petits, però aquest altre ens els han passat d'uns programes que s'utilitzen a presons.

A si?

I els estem adaptant per nens de Primària, a veure són tots uns treballs.

I per això teniu algun suport per fer-ho?

Això vénen unes hores...això veus? Departament de Justícia, direcció general de serveis penitenciaris i de rehabilitació. Vull dir aquí en aquest barri va haver-hi un temps que vam demanar formació al respecte i l'escola va demanar el que va voler i aquí vam estar pensant a veure quin és el problema que tenen els nens, doncs que tots són poc reflexius, que són molt impulsius, molt violents. I aleshores van dir home això que dieu és el programa aquest que s'utilitza a presons i tal. Llavors clar de presons vam intentar-ho adaptar per nens d'Infantil i de Primària. Llavors vam veure que això com a molt es pot estirar a nens de Primària, i primer i segon queden molt despenjats. Llavors això ara ho estem adaptant, pràcticament ja hem acabat, a nens de tercer quart cinquè i sisè, i va bé. Són tots uns exercicis que han de preveure què passarà si tens unes...és a dir planteja dilemes, planteja els dilemes morals de...no sé qui, de Holbbert o no sé qui. Són totes unes qüestions que permeten que es pensin una mica lo que fa abans de fer, i bé és divertit.

Teniu algun tipus de recolzament per fer aquest tipus d'innovacions, d'adaptació de programes?

No. Això ho fem als migdies, bueno als migdies ho preparem i llavors amb els nens es passa hores en horari de... tutories, i coses d'aquestes.

I el de Infantil quant de temps fa que l'heu començat a aplicar?

El d'Infantil el curs passat.

I aprecieu un canvi?

Si tothom està molt content. Llavors el que hem fet per fer una valoració, ara ho veurem perquè no sé on ho tinc..., hem fet una valoració inicial abans de fer res, i aleshores ara...

Fareu la valoració final?

Si i després veurem si...a veure què passa. Això per a treballar els hàbits, però hi havia tota una...això és d'auto reflexió...fet pels nens no? Per exemple aquests són els nens de tercer, cada nen doncs "tracto als professors, parlo sense cridar" cada nen deia si sí o si no, tracte amb els companys "no em barallo, demano perdó, entrades i sortides si crido...", si arribo puntual a classe..." aleshores això ho vam intentar contar una mica i aleshores ara tornarem a passar el mateix paper i a veure què passa, i sabrem si funciona o no funciona, si no funciona plegarem perquè són moltes hores de feina però bueno.

En aquests trets d'identitat de l'escola que em comentaves, aquestes línies de treball, la implicació del professorat és de l'u al quatre?

Home la majoria estaria pel quatre, sempre hi ha algú que queda una mica més despenjadet, substituïts que vénen n'hi ha que s'impliquen, n'hi ha que no. La gent que ja fa un temps que està aquí doncs ha vist una mica la necessitat de fer algo no?

Tu em deies que portes una pila d'anys...

Jo en porto onze, i tots portem molts anys.

La plantilla és bastant estable?

Si i clar això fa que...ara hi hagi una línia de treball, perquè altres anys..., va haver uns anys que canviaven més de la meitat, llavors clar cada any és com tornar a començar. Llavors hi ha coses que les vas assimilant i hi ha coses que ja no s'han d'explicar ni s'han de decidir, es fan i ja està

Alguna iniciativa de formació permanent de caràcter col·lectiu?

Si especialment aquest, és a dir aquí vénen a fer un assessorament de vint, vint-i-cinc hores, l'any que ve seran vint-i-cinc o trenta, però aquest any han sigut vint-i-cinc i n'hem hagut de demanar cinc més d'hores, i...

Sobre quin tema?

És a dir sota el títol d'atenció a la diversitat. És que és a més un títol que allò "vende mucho" com si diguéssim, sota aquest títol fem tots aquests temes de desenvolupament cognitiu i tot això del "Cort".

Com que "vende mucho"?

A veure que no cal donar tantes explicacions burocràtiques. Clar a veure jo sempre poso que treballem programes no sé què, però si a sobre poses atenció a la diversitat, clar la idea hi ha molta gent que li sembla bé, no cal que vendre el producte, això a nivell burocràtic eh!

Bueno és que són uns temes que hi ha gent que s'ho pren d'una manera i gent que d'una altra i bueno més o menys jo penso que fem coses que estan bé i sé d'altres escoles de per aquí doncs que l'atenció a la diversitat doncs jo que sé vull dir que pintar les parets de diferents colors per dir algo...No sé, per això t'ho dic. Es que hi ha hagut a vegades discussió a la zona respecte això, jo sempre ho poso "de què voleu allò..." en les peticions dels centres de recursos i l'ICE. "Un

seminari d'atenció a al diversitat i això i això" però sempre poso lo de l'atenció a la diversitat.

No tens problemes de que si no especificues més?

No, confien molt en nosaltres.

Treballem per cicles, per àrees...?

Per cicles, sí.

Alguna experiència innovadora d'integració o coordinació i aprenentatge així interdisciplinari, algun eix transversal...?

Dins el currículum l'únic que hem fet...tots els hàbits ho hem ficat a dintre.

Tots els hàbits formen part del currículum?

Sí, i lo de la informàtica també ens vam prendre la molèstia de ficar-ho dintre, però a part d'això...

Amb lo de la informàtica què vol dir que totes les àrees tenen...

Totes les àrees tenen la seva part d'habilitat informàtica que es treballa, i de fet a dins de tot el temps curricular de totes les àrees es baixa a l'aula d'informàtica...Aquest trimestre es baixa a l'hora de plàstica i a l'hora de llengües i es treballa això, un altre trimestre es baixa a l'hora de matemàtiques i socials i això també perquè fa molts anys i perquè hi ha una persona que "matxuca" molt. Doncs els nens jo que sé fan una carrera de barcos amb una escola de Figueres i han de calcular totes les derives dels vents i jo que sé, a socials fan no se què...

La funció tutorial com la teniu definida, com ho treballem això?

Tenim tot uns papers però que estan molt en qüestió el tema de cara al curs que ve farem tot un ...allò del famós PAT (Pla d'Acció Tutorial) perquè aquí encara, encara anem...tret dels punts d'entendre segons quines famílies, i tot lo que fa referència als Hàbits i entrevistes als pares que ho tenim molt pautat, hi ha uns temes que els tenim una mica que cadascú pot fer el que vulgui.

Com per exemple?

Doncs per exemple el tema d'orientació dels nens, com tractar-los, com reconduir segons quins temes...i tot això, i hem pensat que estaria bé que ens poséssim tots d'acord. Que uns no fessin coses més permissives o fossin...una mica que tota l'escola...És a dir aquí sempre ens ha semblat que aniríem molt bé i fins ara ho hem fet i ens funcionat però els criteris dels mestres haurien de ser semblants amb moltes coses, pujar a una classe en fila, i allò de s'ha de fer fila i uns altres no s'ha de fer fila no sé que. El que està bé és posar-se d'acord i fer-ho tots de la mateixa manera, o per exemple com s'han de fer les ciències naturals, o la metodologia, doncs ho fem així o aixà. Les metodologies les tenim molt pactades, home aprenen a llegir en aquesta escola, està tot pautat. Qualsevol persona que vingui ho fa d'aquella manera, no ve una persona i fa d'una altra...que hi ha escoles que cadascú ho fa com li sembla. Llavors el tema de l'acció tutorial, doncs les famílies, doncs una mica pautar -ho més, però encara ho tenim pendent.

Ens hem preocupat molt, l'equip directiu per dir-ho així, de que els criteris d'actuació siguin molt semblants i es solucionessin les coses absolutament igual el professor d'una assignatura com la d'una altre, o el professor de naturals, doncs les naturals de tercer i les de sisè doncs, a part de que el llibre sigui el mateix i no se què, doncs que la manera de fer i experimentar, utilitzar un material o organitzar la classe sigui la mateixa. Això va començar perquè allò típic que el professor doncs jo vull que escriviu a la dreta, jo vull que ho poseu en vermell... Es tracta de que això no sigui així de que "cada maestrillo tenga su librito" perquè llavors clar "profe" esto lo subrallo?" Doncs no, i ara els nens saben que han d'escriure d'una determinada manera, que els treballs els han de fer tots posant el nom en un puesto, que els fulls no han de ser quadriculats, ara hi havia un professor "quiero las hojas cuadrículadas" un altre no "las hojas con dos rallas", ens vam prendre la molèstia de fer unes pautes i cada curs està clar. Doncs els de primer escriuen en llapis amb full amb línia, quadriculat per fer no sé què, i llavors aquell professor ho fa d'aquella manera i si és un substitut també, se li dona una...tenim un dossier pel que "viene nuevo" i el professor ho fa d'aquella manera.

A la realitat d'aquesta zona el conflicte és molt present?

Sí que hi ha conflicte, cada de matí vénen aquí professors que hi ha algun que es mossega les ungles que ve aquí a cridar per no fer-lo allà al mig. Hi ha nanos molt conflictius, molt.

I com es tracten?

Hi ha una professora que ja fa molts anys que ha estat a punt de plegar i d'anar-se'n i deixar la posició i deixar-ho tot que no podia més. Hi ha nanos..., ara en concret ens ha vingut una família expulsada de dos centres i diu no sé...a més que ja ens van avisar només que els tocaves una mica estiraven a terra i deien "o me ha pegado, me ha hecho daño" aleshores posaven la denúncia al mestre. Si amb aquest...hi ha molta mala llet, nens de Primària, quart i de cinquè.

Us trobeu en situació d'indefensió?

Sí perquè...bueno nosaltres aquí a veure tenim casos d'aquests però tampoc no es que tinguem una gran concentració. No sé al Ceip 15, per exemple que has parlat amb la directora, doncs allà tenen "de todo mucho y variado".

Si l'he vist dos vegades, l'altre dia vaig anar a veure-la i estava la pobre desesperada.

I aquí en tenim però la concentració és menor, llavors tenim alguns casos que déu ni do. No sé tenim una família, que fins i tot els anaven a muntar un professor particular pels nanos d'aquesta família en una escola d'Educació Especial però d'aquelles de subnormals profunds, una escola que hi ha aquí a baix. I estan aquí, bueno ens ha costat moltíssimes hores de reunió, moltíssimes hores de a veure com ho fem, deixar passar coses, preparar-s'ho molt i tenir-ho ben...

I en aquests casos suposo que encara és més necessari tenir una línia d'actuació comuna no?

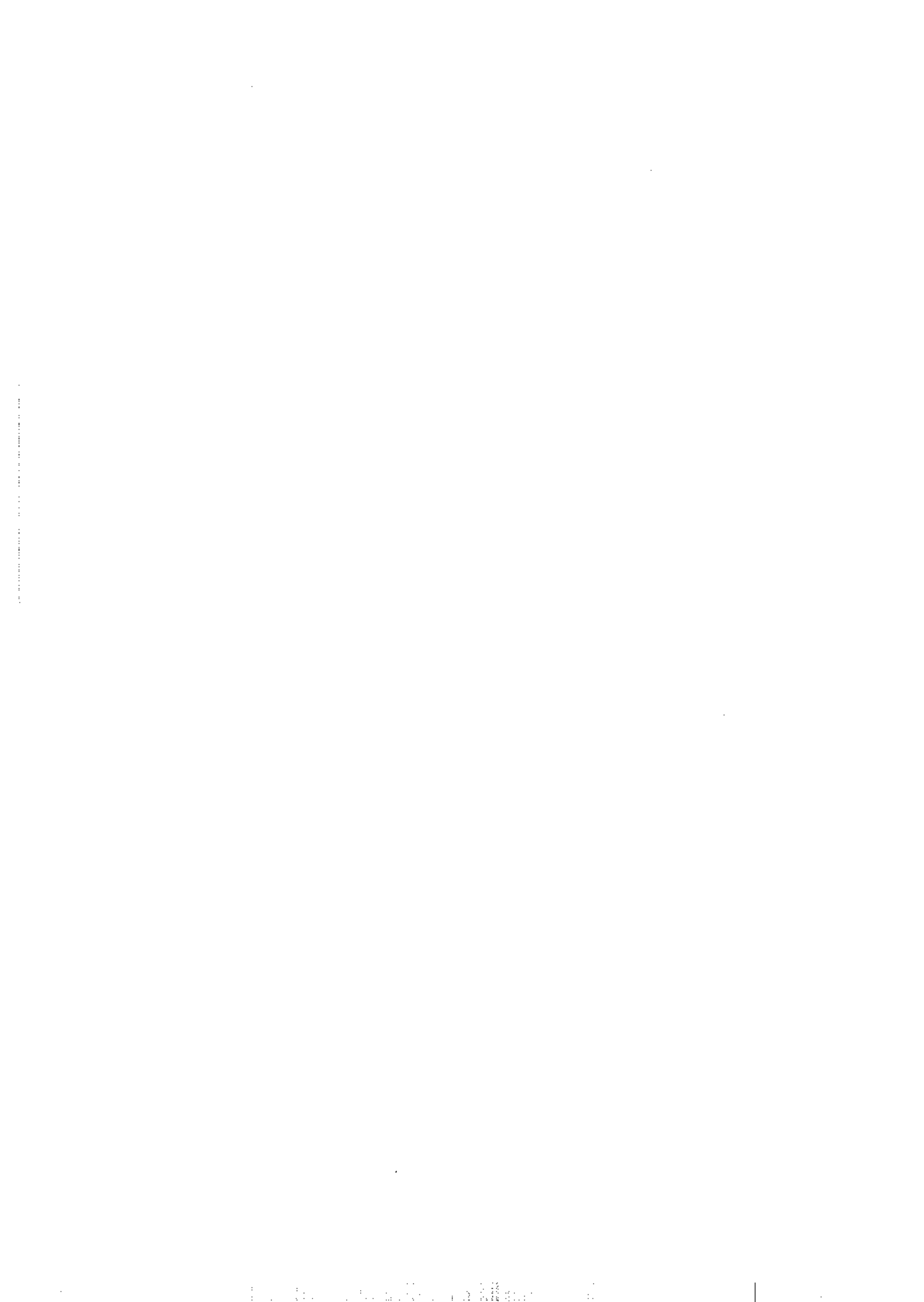
Sí tots a la mateixa. Tot i amb això amb aquest nano, que va venir a meitat de curs, encara hem guanyat moltíssim però hores i hores de veure com ho fem i a veure com li entrem...

I tu com el veus el cas d'aquest nano a Secundària, com el veus?

Doncs depèn a on vagi a parar perquè hi ha escoles de Secundària que...ho té clar. Hi ha escoles de Secundària que em sembla que no han canviat el xip encara de fa uns anys, i segons on vagi doncs anirà bé però clar...hi havia un que deia en broma com més gran més animal i no sé què. Però aquest nano mateix ha canviat molt d'altres escoles que va venir molt rebotat a ara doncs molt bé.

Molt be, doncs això és tot, moltes gràcies per la teva col·laboració

CEIP 32

(Presentació de l'estudi)

Nosaltres aquí tenim un bon nombre d'alumnes que són gitanos portuguesos. Provenen d'un campament que hi ha a la muntanya. ES diu "El Cimal". Són famílies que provenen de zones de Portugal, o de la frontera entre Galícia i Portugal. Un dels dos membres, el pare o la mare és portuguès, amb la qual cosa la llengua que es parla a casa és portuguès i quan venen a l'escola en portuguès. Quan venen de l'escola de Galícia parlen gallec, una mica de gallec, perquè allí no es dona la llengua a totes les hores sinó que només en algunes. Aquí quan vam començar amb la immersió en català allà feien una hora de gallec i la resta en castellà, una assignatura em sembla que es fa. Amb la qual cosa venen d'una manera no...no se com dir-ho, anàrquica no?

Hi ha algun tipus d'acollida, de servei acollida per aquestes situacions?

A veure aquí el que fem quan venen és mirar el nivell que tenen els alumnes, vull dir primer de tot mirar la residència, parlar, parlem molt amb les escoles de la qual venen, si per exemple si aquests nens que venen de Galícia els truquen allà, ens posem en contacte

Sí?

Si direcció, direcció el primer de tot pel tema de requisits burocràtics. A més a més els tutors es posen en contacte amb els tutors d'allà i parlem, a més a més tenim un número no molt important, una minoria d'alumnes que són fills de firants. Llavors es passen aquí un temps, quan arriba l'època de les fires se'n van allà, clar la cosa, això és un enrenou per a tot. Suposo que el sistema de gestió escolar els trastoca. Sí és el que fem és mantenir molt contacte, així i tot se'ns escapa la cosa, i les característiques dels nans que venen són nans que són poc escolaritzats i falten, i falten més, es dediquen a anar de fires no van a l'escola. Si els pares marxen doncs s'emporten a les criatures. Llavors el que fem és mirar el nivell, que clar, quan venen no saben res de català, la qual el primer que fem és mirar el nivell que tenen en castellà, almenys la base l'han estudiat en castellà. Mira el nivell a partir d'aquí que es quedarà o te previsió de...si és una família que ja està establerta aquí o es quedarà aquí a Catalunya... si es quedarà aquí... anem introduint de mica en mica...el català. El català, de mica en mica, i posant molt material molt específic per a ells, no la resta del material que donem als alumnes..., i després intentem treballar molt...Bueno, amb els crios d'una classe aquí no hi ha un nivell? No? No hi ha un nivell... Aquí no hi ha un nivell. Vull dir dins d'una classe tens vint nivells, tens vint nans...vint nivells. Doncs un nen està començant a construir frases, l'altre està ja començant a fer una descripció, l'altre ja és capaç de dir un ideari...o sigui és complicat. La situació és de molta diversitat, per la qual cosa aquests nens quan venen no... o sigui és un "lio" pels mestres, no? És què... tens el teu grup compensat, de cop i volta t'arriba un nen d'aquestes característiques i comença a preparar feina, és realment complicat. Llavors el que estem fent és intentar fer la línia de l'escola vagi una mica pel camí de treballar molt la diversitat, no sé per exemple per treballar les matemàtiques hem creat una aula, una aula especial que en diem la botiga que és el nostre projecte particular de caràcter transversal. Hem fet un projecte important, jo penso que és un projecte important d'innovació a l'escola i a més a més agafa tots els nans des de infantil fins a sisè. I com que no teníem diners vam

participar en un concurs i ens el van donar. I mira si és això...
doncs l'estem promocionant.

I com el poseu en marxa aquest projecte?

Ja està posat, ja t'ho ensenyaré.

A veure, en relació a les dades més quantitatives si et sembla jo t'ho
deixo i ja en parlarem de quan ho podeu omplir, o jo mateixa si haig
de venir... La part aquesta que tu ja tens feta la puc fotocopiar i me
l'emporto, si no hi ha problema... però clar la informació qualitativa
me l'hauríeu de donar vosaltres. Per exemple el número d'absentistes
recuperats, i després

...Mira tenim una graella que seria qualitativa i surt el total de
casos absentistes.

Aquests que estan en negreta?

Són repescats. Són escassos, no hi ha gaires de recuperats. Veus aquí
està la graella sumatòria que és el percentatge de...

De nanos?

No, d'absentisme

D'absentisme...

De cada cas.

De cada nen?

Sí, i de cada mes i de cada classe. I després aquí els casos greus que
a vegades estem recuperant i... a base d'Assistència Social eh?

Quants casos teniu d'absentisme, per aquests curs, en total?

Greus... dos.

Bé, em refereixo al total d'absentisme, això és d'aquest curs?

Sí això fa... aquí manca el mes de maig eh? fins a l'abril està
contemplat.

I ho penseu actualitzar?

Com actualitzar?

El fareu, el mes de maig?

Sí, sí. Farem maig però encara no, el mes que ve. La primera setmana
de juny.

Doncs llavors el que podem fer quan feu maig, vinc, i ja que feu maig
aprofitem i omplim això

Perfecte sí, sí. Això s'omplirà i juny també s'omplirà

Doncs si et sembla deixem les graelles i ens centrem en la entrevista.

Voldria que m'expliquessis com definiu l'absentisme, també si hi ha un protocol de zona?

Tenim un protocol sí. A veure, m'explico: ens funciona no perquè ens funcioni el protocol, que és una manera que jo penso que sí hem de tenir tots plegats de funcionament, de sistematitzar les coses tots plegats, vull dir si som tretze mestres...bé, això correspon als tutors eh? Això correspon als tutors. Aleshores funciona des de fa un temps. Quan un nen falta, el tutor segueix les mateixes pautes, i això ens funciona. A nivell pràctic ens funciona per, no sé, ens funciona a nivell doncs, pràctic, per saber: aquesta família per que no ve?! No ve perquè...no sé...perquè no li agrada l'escola, no ve perquè se'n va a demanar al metro i mira, si s'emporten el fill igual li donen més, no ve perquè té pares...és un nen gitano que tenen súper protegit i llavors no vindrà perquè és el "macho" de la casa.

Ja.

La cosa...o sigui jo penso que els casos d'absentisme els tenim... controlat...i que coneixem, coneixem a l'escola perquè són nanos que fins i tot el pares ...han estat aquí al centre.

Sí? Vénen?

Sí, hi ha mestres que varen donar classes als seus pares

Ah! els pares han estat escolaritzats aquí?

Són famílies d'aquí del barri més o menys...

És un barri molt tancat?

És un barri que és com un poble, llavors es coneix, coneixes doncs la problemàtica de cada família. O sigui ja saps...no sé...mira aquest no ve pues mira perquè "pobrecito está malito" . Un nen quan té no sé quina cosa, si és el nen el super protegit de la casa, doncs "no fa falta que vagis a l'escola". A veure són casos molt puntuals eh? Normalment vénen, i aquí a la nostra escola tenim un problema afegit de cara a l'absentisme, que són les malalties. Són nanos que quan es "constipen" em sembla que ja no els porten ni al metge, si els porten ja perquè dius...estic parlant d'un grup important que no viuen en cases.

D'aquests que viuen a la muntanya, en el campament?

En la muntanya, per exemple, sí. Llavors que passa que quan van al metge ja tenen una bronquitis, aquesta bronquitis s'ha fet crònica, la qual cosa costa moltíssim després de treure. Afegit a les al·lèrgies típiques de qualsevol nen. Llavors un "enconstipat" mal curat repercuteix...Mira tenim una classe aquest any... em sembla que és a cinquè, que al segon trimestre ha estat horrible perquè hi havia dies que hi havia quatre nens, i estaven malalts de veritat. Després això que quan van al metge i els diu pren això però a més a més guarda llit i estigues uns dies sense sortir, allà dalt on viuen no poden fer-ho. Per això dic que és complicat, se'ls ajunta amb altres coses i...no és que els pares no vulguin portar als nens sinó que la mateixa dinàmica de viure, dels pares... fa que sigui complicat. Que les malalties s'allarguin més

Què anava a dir-te passeu llista pel matí o per la tarda?

Passem llista al matí, passem llista a la tarda, tenim a més tots els tutors a més la mateixa manera de passar llista, vull dir vam sistematitzar doncs els codis de ...registre

Fa molt que utilitzeu el protocol?

No, dos anys. Nosaltres ja fa tres anys que es va començar a parlar... de sistematitzar. L'any passat ja es feia i ara doncs ja està implantat. Llavors els tutors que passen la llista, el xicot que ve de compensatòria inclús ...doncs també s'encarrega de fer el sumatori de mes a mes, i després els casos puntuals de cada classe els tutors..., doncs si has llegit el protocol sabràs que s'ha d'enviar una carta a les famílies, demanar-les entrevista, probablement no vinguin. A veure algunes vegades dona resultat però a altres no vénen, i aleshores el que fem és...jo tiro molt dels Serveis Socials, de la Comissió Social i dels Serveis Socials. Llavors és un tema que nosaltres ara en el claustre vam fer una Comissió... la Comissió Social ja saps el que és no?

Sí.

Nosaltres ens trobem els divendres a finals de cada mes, mira aquest setmana ens toca la Comissió Social, i en aquesta Comissió Social l'escola explica les seves necessitats i com que bueno tots els nostres alumnes tots són de Serveis Socials. Llavors comencen a mirar cas per cas

Tots? Carai!

Sí, tots. Hi ha una atenció social jo diria que d'un noranta per cent

Deu ni do.

I aquí el que funciona moltíssim és veure quin és el referent social de cadascú: "aquest nen li passa això ...i no ve", i comentar el cas amb el seu referent.

Quantes assistentes socials hi ha en aquesta comissió o vinculades a les famílies de l'escola?

A veure tenim...aquí nosaltres treballem a nivell d'assistència social amb l'Ajuntament de Barcelona i amb l'Ajuntament de Mon ...No sé si hi ha tres o quatre assistentes socials. D'aquí de la zona n'hi ha l'educador i després tres assistents socials, em sembla que...són tres, oi? jo en coneixo tres, eh? I després Caritas .

Sí també m'han parlat que té molta presència.

Llavors vénen Caritas també, que tenim...aquí a l'escola tenim dos referents socials de Caritas, en Josep Maria i el Pere, i després treballem amb l'Ajuntament de Mon. També tenim un referent social de Mon

Tots hi participen en la Comissió?

Sí, tots participen. Mon ha començat aquest curs venint a totes, però avui m'ha trucat que divendres que ve no podrà venir, la passat tampoc va venir, vull dir que tenim molta feina però tenim contacte telefònic. I treballem a nivell de Comissió Social, ens comuniquem...doncs qualsevol cosa també que passa de seguida ens

truquen a l'escola i jo els truco: "pues mira tenim una família que... que escolta que passa amb aquestes nenes que no vénen, el referent social és Pilar? Doncs parla amb la Pilar i...Pilar què passa?" doncs ella em diu "no et preocupis que ja estic mirant...i estem fent els tràmits possibles, mira aquesta mare té PIRMI, amb la qual cosa mirarem de quina manera la lliguem..." perquè té un seguiment social evidentment, si té un PIRMI i no...I a partir d'aquí doncs comencem a treballar.

Però els vostres nanos majoritàriament són de la zona 3, no?

La majoria d'alumnes nostres són de la zona, si. I del campament que t'he comentat abans.

Abans, fa un temps, si l'Ajuntament de Barcelona deia això pertany al Municipi de Mon doncs anàvem cap els referents de Mon, on hi ha les caravanes no? Però em sembla..., jo penso que aquest any s'ha fet una cosa important. Diguéssim hem fet, s'ha fet un estudi, s'ha mirat de fer un cens, de posar-nos una mica a veure la problemàtica a veure de quina manera els poden anar solucionant coses...

I quantes famílies es calcula que hi ha?

A veure, jo ara no et sabria dir, no sabria dir-te perquè el cens el tenen a l'Ajuntament, nosaltres si que tenim bastants nanos aquí al centre.

El cens... ja està fet aquest cens?

Sí, però bueno jo sí que he vist coses però no, no coneixo,...per això m'estimo més no dir-te, perquè jo no sé la gent que viu allà. Ara, nosaltres tenim un número de nanos important, si que tenim un número de nanos important aquí, perquè són famílies més aviat nombroses, vull dir que no tenen un fill, tenen tres, quatre, cinc, tenim una família de nou fills o sigui que... I això ens funciona, o sigui la pràctica és això vull dir doncs mira això es detecta, això es traspassa i això es mira a veure...

Quan es traspassa? quan no podeu contactar amb la família? O quan és recurrent...?

Jo normalment, ja quan una professora, una tutora em diu: "mira Carme no vénen" ja miro de...Com que tenim reunió periòdica, ja no només de la Comissió Social d'aquí de l'escola, sinó que fem una Comissió dels directors de zona, i allà veus els referents socials, i a la directora de centre de serveis socials..., ja comentes coses. Llavors no hi ha cap problema. S'estudia de quina manera...

Com valores tu el funcionament de les dues Comissions?

A mi em sembla que és necessari. A veure si les escoles, els mestres sense cap tipus de cooperació amb Assistència Social, igual que suposo que Assistència Social sense nosaltres. A veure tota la feina que fem en aquesta escola no es podria fer, no es podria fer, de cap manera.

Suposa molta més feina això?

Home ens suposa una feina diferent, perquè bueno mai és que no vénen, doncs mira ho denúncies, dius... envies una carta a Ensenyament i dius que no vénen i ja està, i "salvese qui pugui". Vull dir tu ja tens una mica...Jo penso que no sé les coses no es solucionen així. Si no bueno

si no hi ha...bueno,...evidentment s'ha de comunicar però bueno mirar a veure perquè no vénen, quin és el problema, què passa aquí? Com que tenen un seguiment social, tenen un referent social, són famílies que no és que... no s'hagi de comunicar d'alguna manera perquè tinguin un... un seguiment., ...una mena de seguiment, però bueno, no ens va tant malament. Llavors penso que això sí que funciona, a més és el dia a dia de dir doncs mira "ahir ja sé que les teves nenes fa un mes que no vénen a l'escola, per què, què està passant aquí?, però mira tu tens un PIRMI, tu tens això, tu tens aquest ajut de menjador, per què no les envies? Tu a més a més pots fer doncs cursos de no sé què..."

Ja, lligar una mica tot, no?

Són famílies que moltes vegades que bueno, jo penso que no tenen valors, ni...bueno,...no valors... tenen valors, però bueno, jo penso que són els de supervivència...amb una mica de picaresca, si poden...no? I la pròpia vida, la manera de subsistència. Llavors també...a veure en aquesta mena de cooperació que fem amb Serveis Socials evitem tot el tema de...de picaresca, de dir: "oh! si és que m'han dit que hem pagaven no sé què" i dius doncs bueno és que a mi no m'han dit això. O sigui a començament de curs ens hem trobat amb alguna problema d'aquest de dir "doncs mira que m'han dit l'assistenta social...que m'han dit que sí, que em paguen la beca dels tres fills" ah! Perfecte doncs aquí no tenim...no ens ha arribat aquest missatge. I ara estem mirant de sistematitzar també, doncs cada vegada que vénen de Serveis Socials amb un informe o una nota dient: "Carme, aquesta família ha estat aquí ja" i l'acord era...els ha aportat això. La qual cosa doncs ja no poden jugar amb aquesta dualitat que tenien, que al principi bueno "què passa aquí?"

Per vosaltres el problema d'absentisme ha estat de sempre?

Sí, ha estat sempre perquè a veure la població gitana normalment jo et parlo...jo porto divuit anys a l'escola

Quants?

Divuit. I la població gitana...doncs... saps que les nenes les dedicaven...jo no sé abans a l'EGB no sé si de cinquè va passar una nena gitana, et parlo de molts anys eh? "es que van a cuidar la casa..." I ara a veure estic intentant, almenys aquí a l'escola a Primària, jo diria que de moment tots.

Sí?

Sí, no és un handicap ser d'una ètnia sinó el handicap és ser d'aquesta família en concret que no valora segons quines coses. Jo penso que això és important, ja no és de pertinença sinó de dir doncs l'escala de valors dels meus pares és aquesta i "cuando...si estoy malito no vaig a l'escola "

A tu et sembla que l'absentisme és manté, ha estat similar al llarg dels últims anys?

Jo diria que és manté, però abans...però a veure jo no et podria dir perquè és que absentisme sempre ha estat, casos puntuals evidentment igual que ara, el que passa que poder ara està...no sé el tenim més controlable, no? sabem quines són les famílies i el perquè i ho tenim a més a més escrit

Vols dir que ara ja teniu més informació des de l'escola?

Sí, jo crec que sí. Som més conscients i a més a més una mica tots els mestres saben el que està passant a l'escola.

I aquest canvi a què creus que és degut?

Jo penso que és una manera de supervivència de la pròpia escola, no?

Sí?

Sí, jo crec que sí

No té res a veure amb la Reforma, ni amb l'atenció individualitzada, ni...

Concretament l'absentisme, no. Altres coses suposo que sí, que tenen molta influència. El tema de l'absentisme no, sinó la pròpia necessitat de fer una Comissió Social, de fer un treball conjunt, de que aquesta escola que està aquí, nosaltres que estem aquí i els altres que estan allà tenim tots la mateixa problemàtica pues comencem a veure de quina manera ens en podem sortir. Coses que a veure ens donin resultat, perquè és molt trist que un tutor enviï cartes, cartes i aquí no respon ningú.

Per què no respon ningú?

Aquí no responen, si no s'ho fan bé es que no responen. I llavors dius bueno almenys aquest cas, mira jo tenia dos nenes que feia dos mesos que no venien, avui han vingut a l'escola, i ha estat una relació entre la Comissió Social i comunicació de part meva, a mi m'ho van comunicar les tutores, jo com que de seguida em vaig posar en contacte amb la referent social, no puc contactar...però és que mira anem a veure de quina manera... al menys...és que el temps que perden! Es que a mi em preocupen perquè són dos nenes de parvulari, una està a P3 i una està a P4, i què passa? Si ja agafen aquesta dinàmica estaran tota la seva vida escolar fent això, llavors s'ha de començar des de baix, sense oblidar els que tenim a dalt però és que a baix no pot ser, l'escola...

I en aquest sentit noteu canvi de pauta de comportament en algunes famílies? Corregeixen els comportaments?

Sí, costa perquè són coses molt arrelades, però sí.

Parlem una mica de l'estratègia de prevenció de resposta, em podries explicar així breument quin tipus de mesures d'acollida feu quan comença el nen/nena a P3, perquè... normalment comencen a P3?

Sí. Comencen a P3

I en la rebuda dels que són incorporacions tardanes? Vinculats a aquests casos de firants que em comentaves...?

Això que t'explicava abans de firants que van i vénen, sí bueno passen aquí mesos i després, ara tenim ja dos famílies, que estan ara a allà a Galícia.

I com ho feu en aquest cas?

Ens passem la informació a nivell de llibres i a nivell de tot. Sí Bueno amb la directora de l'escola que vénen de "Merina" em sembla que

és, he parlat ja dos o tres vegades, doncs és el mateix problema que tenim nosaltres, són problemes d'escolaritat doncs perquè van i vénen, perquè es passen de fira en fira, problemes d'higiene, són nens que sempre els costa molt venir nets perquè les famílies tampoc es renten llavors els nanos...és el que diem les coses es palpen a casa, es mamen, no? I ho parlem i diem bueno doncs ara ha anat cap allà. I famílies que em diuen mira al setembre vindrem, i també tinc famílies que m'han dit al setembre vindrem i ens passarem aquí des dels mes de setembre fins al mes de maig, la qual cosa bàsicament l'escolaritat serà aquí i...m'avisen i ja ho tenim present de cara al curs vinent.

Això clar, és complicat,a més ...el programa que fem servir, el pobre va boig.

És un problema de gestió.

Perquè no es contemplen totes aquestes situacions, o sigui...Llavors un nano va, marxa li dones d'alta, el dones de baixa i ja està, no. Aquí has de tenir el cuidado de donar-los de baixa perquè als dos dies poden tornar.

Quants nanos teniu d'aquestes característiques?

Un numero important eh?

Si?

A veure de que treballen i així...

Si de que vagin i tornin

Tres o quatre famílies tindrem, amb una mitjana de dos, tres nens, no és molt però...però un o dos a cada...uns vuit sobre cent vint-i-sis que tenim en total. A veure no és important...numèricament, però això repercuteix a cada classe, eh?. Vull dir si aquí en aquesta classe van dos nens d'aquestes característiques, i imagina't com vindran perquè l'any que ve quan s'incorporin vindran en el seu grup que estaven i quan tornen...no ho sé. És una feinada

I pels nanos que s'incorporen de manera regular i tal a P3 quin tipus d'acollida feu?

A veure a P3, el que ha començat eh? Aquest curs és a fer una mica...bueno la tutora de P3 ha fet una reunió amb tots els pares, s'explica tot el funcionament per exemple la roba de recanvi que necessita...Estem treballant molt els hàbits...i un d'ells és treballar l'esmorzar sa i saludable...sobretot el que hem parlat és el que porten a l'hora d'esmorzar els nens, veus "bollycaos" de tot. Llavors estem treballant que els nanos portin entrepà i com molt unes galetetes normal d'aquestes maria, simples i sense xocolata i sense porqueries, és que ...es fa moltíssim. La tutora fa al reunió aquesta i a més a més s'ha celebrat un protocol de P3 de qüestionari

Per veure els hàbits?

Per veure una mica tota la història del nen, del seu naixement, què fan els pares, quantes hores veu la televisió, quantes hores dorm, quines malalties ha patit el nano, si pateix d'alguna cosa...I ara estem, aquest protocol que s'ha començat a fer servir aquest any, aquest curs estem...

Generalitzant als altres cursos?

No, estem afegint més coses, relatives al tema de salut i higiene. Això és una especificitat nostra, d'escola. Una mica per saber, perquè a veure tenim a la persona que porta el tema de salut de l'àrea de salut, la infermera aquesta...jo he parlat amb ella, l'he explicat una mica tot. No sé si és la...una referent M. A. es diu, llavors li he explicat una mica tota la problemàtica, he recollit per escrit tota la problemàtica del centre, les necessitats que té el centre i les possibles vies de solució. Llavors hem mirat les dues i diu: "Carme a lo que pugui començarem a treballar" plegades no? Llavors vam decidir, vam ... el claustre va decidir treballar el tema de la higiene i la salut conjuntament amb la Comissió Social i l'absentisme. Higiene i salut no ho podíem deslligar. No ho podíem deslligar perquè intentàvem fer la higiene, la salut, no, res. I l'altre paquet seria el tema de l'absentisme.

Llavors referent al tema d'higiene i de salut doncs hem començar també a fer-lo a P3. I el nostre qüestionari que ja...bueno està bé, és un qüestionari que té unes quantes preguntes que són de molt interès per a tothom a fi de totes aquestes coses i estem intentant fer una fitxa de salut per cada nen. De salut, bueno és que quan bé el tema de vacunes, quan ve el tema de... és horrible

Deu ser de bogeria.

I jo quan bé un nen...Quan bé un nen en comptes de demanar-li la fotografia... Li demano l'informe de la doctora conforme ha passat la revisió pediàtrica, el paper de les vacunes i que vagi a Serveis Socials. O sigui són les tres coses súper necessàries per entrar a l'escola perquè és que si no...ni tindrà llibres, ni tindrà....

I com responen les famílies?

No, van clar, perquè saben que ho necessiten, ho necessiten quan vénen. A moltes, a més els hi has de dir...informar, doncs... vostè vagi allà al centre cívic, que li explicaran, li donaran hora amb una referent social miraran el seu cas i després se'ns passa tota la informació a nosaltres de Serveis Socials. Doncs a aquesta nena li pagarem el menjador, o aquesta nena tindrà ajuda de llibres...

Vosaltres sou un CAEP, no? Què us suposa des del punt de vista dels recursos?

Recursos no en tenim. No tenim res, ni ratios més petites... A veure no tenim molts nens, em sembla que d'ajuda econòmica tenim una mica més, cent setanta-cinc pessetes de menjador. Tenim cent setanta-cinc peles d'ajuda de menjador, per ser un CAEP més que la resta de les escoles, tenim una mica més, més beques de menjador...Però mira les coses necessàries d'aprenentatge que és lo nostre, ja no parlo de nivell social perquè és una carència que té l'escola bestials no?, de dir doncs una psicòloga, una psicòloga de l'EAP no té hores, no té hores per venir aquí, és una escola que ...vull dir-te que l'alumnat te moltes necessitats.....i la professional de l'EAP no te hores...a la setmana, no? si vingués cada dia...És que són uns nanos que tenen unes problemàtiques cadascú, has de buscar la manera de connectar amb ells i continuament intentem motivar-los perquè és que sinó..., perden l'interès?

Però teniu algun professor de reforç?

No tenim reforç, no tenim mestre d'educació especial des de que...d'abans de la Reforma

I el TEC?

I el de compensatòria ve un matí...ve aquí un matí i també porta una mica la dinàmica de les comissions socials, perquè clar són persones que...sí que fan, el dia que vénen fan però

Que vénen un dia a la setmana?

Sí la psicòloga a veure no dona abast en aquesta escola, tens que preveure...pobre dona ha de fer no sé quantes coses. Tenim un protocol també de demanda cap a l'EAP, o sigui primer el tutor que detecta una necessitat fa un full i ho adreça al mestre d'educació especial, el mestre d'educació especial ho incorpora al seu programa o deriva cap a l'EAP si es troba necessari, totes aquestes coses les fem molt ja sistematitzades. Però a més d'un psicòleg, necessitariem un reforç.

I en quant a la plantilla?

A veure la plantilla, a veure estem unes quantes persones que portem uns quants anys, després tenim tres o quatre persones que cada any ...

Quantes persones hi ha en total?

Tretze, hauríem de ser catorze em sembla. Després tenim un handicap, d'una professora també que aquest any agafa baixa també perquè no es troba bé, aquesta professora era d'anglès i clar d'anglès aquesta escola anava bé, cada any vénen professores i professors, llavors penso que és un problema important.

I aquests tres o quatre què varien que són d'interinatge?

Aquestes persones sí. Substituts, sí. Van canviant i clar, quan comences una feina, pues sempre...ara tenim una mestra que està engrescadíssima en el projecte de la botiga, és una persona que ha vingut aquest any i que està molt animada i engrescada, l'any que ve no sabrem si hi serà...

clar és que es funciona per concurs de trasllats. I per nomenaments, que jo penso que aquestes escoles haurien de tenir, a mi em sembla eh?, una mena de... un llistat de persones que no els importa venir a treballar en aquests centres, perquè són unes escoles amb unes característiques particulars

Perquè nosaltres estem ja...és el que diem, que portem molts anys, i clar ja te les has vist de tots colors. Sempre s'aprèn alguna cosa, però coneixent la problemàtica i això és important, és important. I motivació, doncs sempre...a veure sempre es troben coses per fer. I el que volem és buscar coses que ens funcionin, que diguis mira això ens trobem que dona resultat, vull dir cada dia ens estem "expressant el coco" de quina manera podem fer perquè arribi el missatge que vols donar als nens

Quan un nano absentista retorna a l'aula quin tipus d'acollida, com es fa per tal que es reincorpori a la dinàmica?

Quan retorna a l'aula? Doncs una mica és responsabilitat del tutor, si està posat, responsabilitat del tutor, clar. Perquè clar... quan torna es troba desfasat de la resta dels nens i li costa, li costa molt al propi nen eh?

Perquè veu que la resta doncs no sé...està dividint ja i ell encara està amb lo de sempre no? Vull dir que ...Clar i es troba que el seu grup almenys sap, i ell podria estar fent altres coses i precisament en el tema d'estudis no, i això li costa i a més a més el propi hàbit de venir cada dia a l'escola, això és un hàbit, és un sacrifici, que costa, venir, aixecar-se. I aquest nen doncs que s'ha passat un mes dormint fins l'hora que ha volgut doncs clar, la negativa de venir a l'escola ja és d'entrada

I com es pot treballar aquesta situació dins l'aula?

Dins l'aula? doncs mira quan bé doncs començar a mirar amb quin nivell ha marxat, segurament ha perdut el poc que havia adquirit i una altra vegada a començar, a nivell d'organitzar treballem eh? Perquè aquí no pots fer un programa doncs fent això.

Perquè treballem ...no sé com dir-te, treballem...a veure cada professor té la seva matèria a nivell de nivells dins de la classe. Doncs aquests nens estan fent això, altres estan ja per aquí, els altres una mica...

A més tenim...els recursos que ens busquem ...però ni diners ni materials, no. Però es fan coses, a l'aula fem compte del pressupost, és una mica que cada aula tingui una mica d'autonomia econòmica per poder anar comprant coses que trobin necessàries. Doncs material que es queda per la classe i que ja t'ho troben no? Els nens, i amb aquest tipus de materials es treballa. Treballem molt amb fotocopiadora, busquem coses, materials alternatius...coses.

I en la informàtica, en programes informàtics?

Bé, molt bé, ens agrada molt ...nosaltres la classe d'informàtica és una de les coses bones que té l'escola. Tenim molts ordinadors i des de fa anys que es treballa la informàtica, molt bé. Hem volgut que totes les aules passin per l'aula d'informàtica, el que passa que tots els mestres no dominen la informàtica però bueno.

Quines àrees treballem més d'informàtica?

Matemàtiques es treballa molt, la llengua, treballs de socials, treball de naturals, el dibuix, una mica de música també. Sí, hi ha molta cosa eh?

I l'equipament informàtic?

Bé, l'equipament informàtic que tenim és ara en el programa LOGO, el projecte LOGO. Han arribat ordinadors, han arribat dos. Nosaltres ja teníem ordinadors, més o menys bueno encara serveixen. Vull dir tenim uns que ara mateix, no sé si tenim deu ordinadors. Hi ha un coordinador d'informàtica, que a més és una persona que no es queixa de l'escola i que l'any que ve no sé què passarà i tot pot ser una mica adient no perquè és un curs organitzat que l'any que ve no saps què passarà. Pot ser que la persona que vingui també domini, que no domini, llavors comencen a flaquejar d'una banda o d'una altra.

La vostra resposta a casos d'absentisme, pel que m'estàs explicant es basa molt en el treball amb la comissió social, no?

Totalment. A més es basa en una actuació molt individualitzada, no podem generalitzar i dir doncs mira farem això, sí a veure, sistematitzem el control d'assistència a l'escola, sí, així tots els

mestres fem el mateix però l'hora de després de detectar, una vegada detectat el problema, la solució és molt diferent, cada cas.

És una mica buscar la coordinació i la cooperació no? Aquí a l'escola el que funcionem és a través dels menjador. El menjador...a veure els nanos tenen beca de menjador, han pagar una poca quota, però costa moltíssim que la paguin

Sí?

Sí molt. I bueno més o menys hi ha famílies, un mínim de famílies que no poden pagar ni aquesta quota mínima eh?

No?

No, perquè

Perquè no poden?

Jo penso que és que no que és que la...a veure no perquè no...a veure no donen importància a això. A veure els nanos fan el dinar que fan a l'escola

I pel matí i per la nit s'arreglen amb un entrepà o jo que sé, un bollycao. Vull dir, a veure no és que no tenen les noranta peles per comprar la barra de pa, no. No és això de les seixanta peles... és que els compraran un bollycao, m'entens? En comptes de fer-li doncs mira un sopar, una verdureta, no. Ja se'ls veu als nanos. És que l'empresa de menjadors diu que clar, que aquí mengen més que enlloc

Sí?

Clar, es nota

El menjador és un recurs contra l'absentisme?

Sí, un recurs important eh?

Sí?

Sí, les famílies valoren molt si el seu nen pugui venir a dinar a l'escola

I els casos que són...nanos que pertanyen a famílies feriantes?

Sí, més aviat els problemes són de sobreprotecció, més aviat és per aquesta via eh? O per deixar el nen fer el que vulgui

Perquè alternatives d'aquestes que es parla de, per exemple posar a una persona que faci de despertador i vagi recollint nanos pel matí. Això donada la vostra realitat d'absentisme... tindria algun sentit?

No gaire, jo diria que no gaire. A veure són dos, tres famílies que passa això, no sovint però la freqüència era relativa no? I el que hem fet molt aquest any és posar-nos molt serioses, hi posem deu hores que tinc jo. De dir doncs miri ha d'entrar a aquí si no, si ve més tard vingui amb un justificant del metge, de que ha anat al metge o que ve de Serveis Socials, porti el paper que el doctor li donarà un paper, el doctor li donarà un paper, quan vagi a l'ambulatori el demana, i si sí vénen amb el paper eh?

Sí?

Sí, si vénen amb el paper i quan una família fa tard ja més d'un dia llavors puja al despatx, llavors jo faig una mena d'entrevista, mira aquest és el tercer dia que arribes tard, què ha passat, m'ho apunto. I no, em sembla que de les famílies que han pujat no han tornat eh?

Sí?

A veure és una mica també posar-nos seriosos tots, que vegin que l'escola te un horari, que hem de...que té unes normes, que té una manera de...funcionar...

Parlem dels serveis de suport extern, bueno amb Serveis Socials potser no cal insistir-hi més em sembla que ha quedat bastant clar. Guàrdia Urbana té algun paper ?

Sí la Guàrdia Urbana, a veure nosaltres tenim un telèfon directe per comunicar-nos amb ells en cas de necessitat. I bueno aquest curs la nostra escola ha hagut una agressió

Si?

Sí, no és la primera que hi ha, fa dos anys em sembla que va ser...va haver una agressió d'un xicot a tres mestres, un ex alumne. En aquest cas, aquest curs el mes de desembre va haver una agressió d'una persona, a la Conserge

A la conserge? Un ex alumne?

No un pare, a veure aquest pare cada dia portava a les nenes tard, o no les portava, venien...tenien un problema de irregularitat escolar important i aquesta ens va aconsellar...a veure volia que les nenes entressin em sembla que mitja hora abans d'obrir l'escola i la Conserge li va dir que no podia ser. A veure si no hi havia un motiu important de dir..., només estava ella i llavors aquest senyor, no sé em sembla que no...Es va donar de bufetades amb la conserge. Hem tingut un judici i totes les històries que conlleva la...la conserge està de baixa. Ens trobem que mesures de seguretat tampoc, i doncs mira...això passa, a més crea una història a l'escola que no té perquè ser, perquè clar si estàs treballant la no violència, la integració, la integritat, pel que sigui perquè ..un pare doncs els nano se n'adonen. I clar això fa portar una altra dinàmica no? A veure no és que ens tinguem pocs, a veure no ve lligat...venim a treballar no a que ens donin de bufetades. No en tenim pocs el que passa que pensem que és necessari que en aquest tipus d'escoles tinguin uns sistemes de seguretat. Per exemple, utilitzar una porta, no pots obrir a ningú perquè no saps el que et passarà...no sé què dir-te, és que a veure en condicions normals passa doncs "quin problema té" "doncs miri vingui més tard" que no podem solucionar-ho aquí. Aquí si fas això doncs mira...

T'arrisques.

Parlem de la relació que teniu amb el Departament d'Ensenyament, amb Inspecció, amb l'EAP, amb l'EAlA...etc.

A veure el nostre Inspector coneix l'escola perfectament, tota la problemàtica del centre de fet quan va passar l'agressió fa dos anys va venir personalment i ... jo penso que té coneixement important i ...

Quin és el seu nivell d'intervenció o d'informació en relació a l'absentisme?

A veure se'ls comunica..., se'ls comunica a Inspecció doncs quan un nen va bé, de fet ha vingut aquí, ha parlat amb una mare, una mare gitana perquè la seva nena va sortir l'any passat de la nostra escola i ...a l'institut de Secundària no hi va, també tenim el seu germà que està a quart i no ve, o sigui no ve. Ve regularment i de seguida va dir bueno aniré a parlar amb aquesta mare aquí a 'escola eh! Vam buscar una entrevista amb ella, i si va venir, i bueno va dir que sí que anirien a l'escola, jo no sé exactament però em sembla que no va, no t'ho sabria dir segur. Vull dir que sí, coneix l'escola, es preocupa per l'escola i sempre a veure, jo penso que la té al cap no? Lo qual és important. Ara bé, jo penso que s'hauria de demanar una mica de lligam en el tema de la tutela de menors. Jo penso que aquí hi ha una mancança d'algué que digui als pares "és que té la obligació de portar els nens a l'escola perquè és que quin pare no porta als nens...a veure passa si passa perquè bueno l'escola ho comunica, tothom ho sap, ho comunicarà a aquest nen, farà el que pugui, però vull dir que...a veure la obligació és dels pares que els portin. I aquí penso jo que a nivell de menors hi ha una mancança important.

Perquè l'EAIA quines funcions te en relació a aquestes situacions?

L'EAIA té tantíssims casos que clar, si té un nen de maltractament i un nen que no ve, però està molt cuidat i molt atès, com és el cas dels gitanos que normalment són nanos mal cuidats i mal atesos i què passa, has de prioritzar i allà prioritzen, vull dir són nens que tenen un cert risc, no prioritzaran un nen que està ben atès. Aviam jo penso que aquí falta alguna cosa de base, vull dir doncs no algué li ha de dir als pares...

Però això no ho fa Serveis Socials?

A veure s'està fent, però en els casos que tenen un seguiment. Hi ha casos que no tenen seguiment des de Serveis Socials. O sigui els pares haurien de saber que és obligació seva perquè és un maltractament als seus fills. Per a mi hi ha una mancança aquí, important eh!

És un espai que hi hauria de jugar algué, no sé si és Ensenyament, si és Justícia, és que no sé quin departament hauria d'agafar no? El toro per les banyes i dir mira...és difícil però conscienciar una mica la societat de que...i els pares. De que és un dret però també és una obligació. És una obligació d'ells, no es pot deixar el nen o nena a casa fent el que vulgui o...primer que no saps el que estarà fent i que si els nanos...els pares marxen...I aquí ... no sé si és ensenyament, és que no t'ho sabria definir però algué ha de...d'alguna manera de solucionar això.

Com ho veus l'eficàcia del suport rebut per l'escola de EAP, d'altres serveis de l'Administració educativa?

Trobo molt bé el que tenim, però hi ha una mancança important d'hores, un nombre d'hores dedicades al centre, i compensatòria també, doncs bé no ho sé el que s'està fent suposo que en una estona que bé aquest xicot doncs està fent una mica el que pot també. És una mica lligar entre totes les escoles, és important perquè problemes que s'han detectat en una escola i s'han solucionat d'aquesta manera doncs poder que... que es traspassin experiències...que es traspassa. De fet s'està fent servir, s'està fent servir. El protocol a més a més ja fa

temps que l'hem començat a fer, i la zona ho farà ara, vull dir ha estat una mica l'escola...Mira, nosaltres vam ser, no sé als vuitanta érem de suburbis, després vam ser escoles d'atenció especial, escoles d'educació...especial i ara som els de sempre, la resta de la zona no ho era, només érem nosaltres, nosaltres ho hem estat sempre amb aquestes característiques, em sembla que des del començament de l'escola.

Que té quants anys?

Vam fer vint-i-cinc anys fa tres, perquè jo porto divuit.

L'AMPA aquí quin paper te?

Res.

Res, o sigui però n'hi ha?

Hi ha una AMPA que la vam haver de deixar d'aquella manera, perquè no han fet el traspàs de les persones que estaven i ara han començat a fer coses, coses, a apuntar-se i a fer...a legalitzar-se d'alguna manera però a veure a nivell de feina el d'allò l'AMPA... No està sistematitzat res, no...a veure jo és que l'AMPA que tenim no la veig, o sigui no la veig que funcioni. Que ha funcionat per ser, per muntar l'últim dissabte de curs una festa...o el dia de carnaval una festa, doncs ja està bé però és que res. Tenim una persona que és la que s'encarrega...hi ha una persona que s'encarrega del tema dels llibres i d'organitzar això, la resta de les persones... No fan res.

I l'Associació de veïns té algun paper?

L'Associació de veïns em sembla que...a veure em sembla que utilitza l'escola el més de... la festa pel barri, utilitzen l'escola la resta del temps no.

Per acabar de tancar i ja passar a la part més relacionada amb els vostres trets pedagògics..., quins requisits escolars per preveure l'absentisme et sembla a tu que caldria?

Mira, ja t'ho he dit, o sigui si un nen té la obligació d'anar a l'escola perquè hi ha un ensenyament obligatori, els pares tenen la obligació de portar els seus fills a l'escola, i en això s'acaba l'absentisme. Vull dir-te si un nen no ve és perquè està malalt o perquè té una característica especial doncs que té un trasllat o ha de...té un problema familiar, i a partir d'aquí els nanos que es veien pel carrer, els nanos que no venen, que l'escola ho pugui...no denunciar perquè llavors ens carreguem una altra cosa més perquè ja en tenim d'altres no? Vull dir que de quina manera quin organisme s'encarrega d'obligar als pares a portar els nens a l'escola.

Perquè quan l'escola intervé per exemple denunciant...?

Els problemes de l'escola ho carreguen els mestres, és una cosa més, els Serveis Socials quan ho envies quan no sé què, són coses que escapen a l'escola. Vénen beques de llibres, són...passes un mes, mes i pico per recollir la informació, perquè és que venen que no saben escriure. Has de deixar de fer altres coses per, perquè algo s'ha de deixar de fer, conforme està, ho has de fer igual. I què fas amb aquestes famílies que no saben escriure? No els hi diràs "ompli'm això si us plau". És que aquí tenim un problema afegit totes les coses que

vénen, vénen...i no tenim ajut. No tenim res d'ajut, res. A veure aquí al mes de setembre..., és que es necessita un ajut per fer això, es necessita una persona que canalitzi tot això, que ajudi a les famílies d'aquesta manera, perquè si un mestre fa això deixa de fer, doncs de mestre. Si el director és el cap d'estudis i el secretari fan això, deixant de fer les seves coses i el començament de curs que és molt important, o d'un fi de curs de cara a organitzar...organització del curs següent.

Una pregunta, ja per acabar el tema de la caracterització, del trànsit de Primària a Secundària es pot pensar que hi ha alguna fuga en el que es perden nens i nenes que deixen d'estar...vull dir que no s'escolaritzen a Secundària, això com es controla?

A veure aquí el que fem és fer el traspàs a l'Institut que et toca. I el traspàs intentar fer-lo de la millor manera possible. A veure normalment ens ha funcionat perquè es fa una visita allà al centre i funciona na mica de tutor a...tutor. A Institut no? Recollir les instàncies, de portar-les i s'intenta fer lo millor possible i donar el major nombre d'informació possible.

I pot donar-se alguna cas de nanos, per exemple, que es pre inscriuen i que no es matriculin...?

Home normalment ens pregunten eh! Tenim contacte amb l'Institut, ens diuen envieu-nos la informació...a veure es fa un..., a final de sisè a través de l'EAP fan un informe, i aquest informe passa a l'Institut. A més a més aquest any s'ha afegit un treball propi i específic de cada nen que surt una relació per saber una mica...per conèixer el nivell i com passa el nen, perquè puguin fer la seva organització. Ara que si els pares no porten els fills a l'escola, a l'Institut llavors això ja...

Tinc entès que aquest any als centres de Primària guardeu els llibres de l'escolarització que els heu de passar als Instituts en el moment que el nano es matricula, no sé com va això

Sí se'ls passa tota la informació.

Els llibres que no...per exemple si un nano no està escolaritzat a Secundària el llibre queda aquí?

Sí.

I això per tant és possible controlar-ho?

És clar.

Però us ho demana algú "mireu a l'armari a veure quants llibres han quedat"?

Home...a veure nosaltres tenim un número de nens que és poc, controlem perfectament, que no hi ha problema. Vull dir-te el que si podem saber és que aquest nen si aquí és absentista doncs imagina't a l'Institut. És el que diem del de P3 no? imagina't què farà a Primària si ja a parvulari no se't controla.

Per acabar mira et presento una tipologia sobre èxit i fracàs escolar extreta d'un estudi a Catalunya i es tractaria que d'aquest cinc tipus m'expliquessis quin és el percentatge que teniu al vostre centre.

Jo crec que aquests tres primeres tipus.

tres primers?. Alumnes del tipus 4 no n'hi hauria?

A veure no sé si tenim un nen a cada classe poder, però no, o sigui que no és un percentatge com per dir...

Del tipus anomenat "en conflicte" quin percentatge teniu?

És que és molt complicat a Primària...És que és molt relatiu perquè no et sabria...a veure dir un tant per cent clar de...jo situaria el nostre alumnat en les tres bandes, vull dir a veure sí que és cert que són alumnes sense expectatives, és cert perquè clar les expectatives de sortida de l'escola...

Les sortides professionals...

De continuar, doncs aquí jo situaria lo important, una càrrega important de l'alumnat, en conflicte també des del punt de vista doncs que els interessos que ells poden tenir no passen per l'escola

No passen per l'escola?

Clar, a veure i això què els intentes acostar jo penso que amb la reforma i tot això s'evita bastant el conflicte i també alguns nens amb rendiment ...baix, però bueno tenen un rendiment baix per molts motius no? Perquè no ...per manca mateix de no tenir recursos a casa, són nens que sí que tenen interès per aprendre però clar tenen una aplicació moderada donat que bueno, lo que fan a l'escola i prou. És una mica jo diria una barreja de... iguals proporcions. També tenim nanos que s'interessen, vull dir...tindríem un 10 o 15% d'alumnat que esta en conflicte i un percentatge similar que són aplicats amb moderació. La resta serien situacions alumnes limitats sense expectatives i alumnat virtuós hi hauria un potser per a cada classe, però poc eh? Aquesta aproximació és però molt genèrica. És que a veure no t'ho sabria dir...

Hem pots donar dos o tres trets que caracteritzin pedagògicament l'escola?

Estic elaborant els trets ara.

Ah si?

Estic en el tema eh! No els tenim encara, em sembla que tenim tres o quatre trets que estem diferenciant, no s'han aprovat aquí al claustre però be...vol dir una línia de treball (...) El primer és...en diem l'escola sana i saludable, una escola arrelada i oberta a l'indret, educació d'hàbits amb la convivència social i una escola funcional.

Funcional? què vol dir?

Apropar les coses als nens o sigui...pragmàtica.

Vol dir funcional per la vida quotidiana?

I que li serveixin després per la vida quotidiana. Posar-los amb contacte...que puguin manipular les coses, i estan aprenent.

Estem fent les normes de l'escola també, que ens ha costat molt de lligar normes...la normativa del centre...

Sí? Per què?

Donada les famílies. Home costa fer normes però és que sense normes aquí no es pot fer res. Estem treballant varies branques.

Què anava a dir-te, heu tingut alguna iniciativa de formació col·lectiva, en els últims anys?

Sí a veure estem fent l'assessorament amb la persona de l'ICE de la UB, que també assessora al ceip 15.

Sobre quins temes?

Conflictes, exactament dels conflictes. El que passa que a veure tenim un assessorament que ve ella i una mica ens diu doncs això que esteu fent bé doncs tireu per aquí o...bé aprofundi una mica més en això. El treball l'estem muntant nosaltres ...nosaltres tenim un sistema de treball que dediquem un dia a la setmana per a fer aquesta feina. Llavors ens hem organitzat en quatre grups, quatre grups de treball, tots els mestres estem treballant cadascú un àmbit, un treballa la família, un altre la normativa d'escola, un altre està treballant el tema de l'alumnat de menjador i un altre estem fent...estem treballant, després anem ...fem una posada en comú i si el claustre l'aprova (...) Estem intentant fer moltes coses. Bé això és útil, perquè... bueno tens un referent, tens una mena de referent, el que passa que clar es necessitaria poder doncs una més...més continua, vull dir doncs una mica més de guia perquè ens estem muntant la vida solitos com aquell que diu, en tot.

Be, a veure, jo si que et diria del departament és que hi ha una mena de "mimo" amb nosaltres

De mimo?

Sí a veure no sé, de mimo de cara nosaltres per exemple quan demanem alguna cosa.

Sí?

Sí a veure jo no em puc queixar la veritat perquè aquí nosaltres que estem treballant en una escola arrelada a l'entorn no? Una escola participativa en la societat, hem demanat ajut per sortides i ens l'han donat. El projecte quan vam començar a pensar en el tema de la botiga. També ens han ajudat, o sigui...Poder és més necessari més coses però bueno...no tot allò que demanem...que seria lo ideal perquè quan demanes una cosa és perquè la necessites, sinó no la demanariem.

Una última...dos últimes qüestions, una: a Primària es treballa més per àrea, per cicle?

A veure nosaltres.. és que cada dia de la setmana fem una cosa diferent, no sé com treballem, treballem a nivell de grups de treball, treballem a nivell de cicles educatius d'una banda infantil i cicle inicial i l'altra banda cicle superior i mitjà. Després treballem a nivell tots plegats que ens permet fer texts o tenir recursos metodològics i...què més fem? després hi ha un grup de mestres que pertanyen a la comissió social i la resta no. És que treballem segons el que de manera diferent.

Algun projecte transversal?

El de botiga...És transversal per que no es treballen només les matemàtiques, treballem la llengua, treballem...ciències socials...

I les tutories com les treballem?

Les tutories...

Lo que és l'acció tutorial...

Lo que és l'acció tutorial doncs s'intenta que tota l'escola ho porti sistematitzat, no sé doncs treballar cicles i després cada tutor doncs té...el seu curs. El seu grup de nens

I el tutor és tutor de curs o de cicle?

És tutor de curs. Després hi ha un coordinador de cicle que setmanalment es reuneix amb la cap d'estudis i d'aquí es donen les pautes pel treball de la setmana, s'organitzen, dilluns fan una reunió s'organitza el treball setmanal, una mica mirant el directriu de quines coses hem de treballar, quines coses tenim penjades, quines coses encara no hem aprovat al claustre...Doncs veure una mica, doncs mira "hi ha la necessitat de fer un claustre, quin dia va més bé" això es parla i es diu "doncs mira en el meu cicle encara no hem treballat això, encara no hem començat, ens falten punts" doncs haver de fer un cicle, mirem una mica les demandes que rebem dels coordinadors i després també una mica lo que la organització del pla de l'escola requereix. De que al llarg del curs... doncs s'estan fent coses, i no parem eh! Perquè no queda temps, ...tenim una hora diària que cada dia està agafada per coses, és un dia...un moment que ens veiem tots plegats. Després del que si es dona una cosa un es dedica a fer-ho, a l'ordinador què? tothom participa, però al cent per cent eh! Joestic molt contenta de la participació dels mestres.

Vols afegir alguna cosa? Que et sembli rellevant que no...haguem comentat, en relació al tema de l'absentisme?

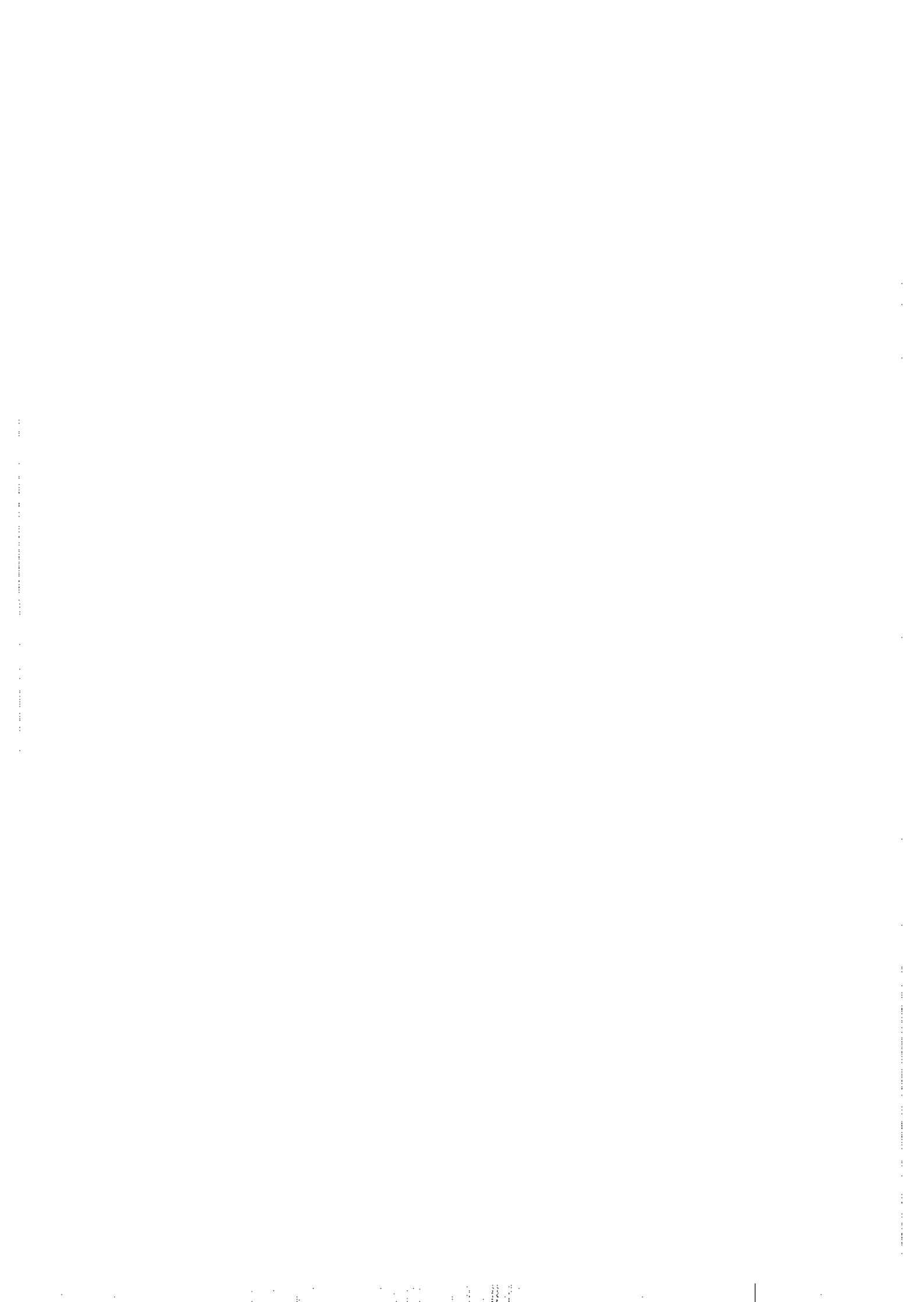
Jo em penso que ho hem dit tot.(...)Potser comentar que a Secundària...això bueno, el tema de les nenes gitanes a partir dels dotze o tretze anys... A veure, a Primària casos d'aquest de moment jo diria que a Primària en aquesta escola no.

OBSEVACIONS

L'escola té un projecte que ha començat aquest any. Es un projecte anomenat "La botiga". És una aula oberta que s'utilitza de manera interdisciplinari per fer diverses activitats i treballar diverses àrees. L'aula ha estat pintada i acondicionada per les mestres, ha estat muntada com a botiga en la qual tenen tot tipus de productes (botiga d'ultramarins). Cada alumne té una cartilla d'estalvi amb un número de diners, amb una quantitat de diners que ha estat donada en funció de que el mestre considera que se li pot donar a aquell alumne i que pot en funció de les seves característiques i edat, capacitat de manipular i gestionar diners etc. Es un espai que permet treballar des de la llengua catalana, atès que a la botiga només es parla català. També es treballen altres àrees de coneixements com poden ser matemàtiques, o altre tipus d'activitats, com per exemple pot ser ciències socials, el traduir les pessetes a altres monedes de la UE i a euros els permet treballar els països que comparteixen euro. També es treballen altres qüestions transversals: els hàbits, el comportament, la expressió verbal etc. També treballen altres

aspectes: hàbits alimentaris, nutrició, salut, ja que els alumnes poden confeccionar el menú i a partir d'aquí comprar en funció del menú que volen confeccionar, que el confeccionaran també en funció del tipus de família (tenen una casuística de situacions familiars representades en unes cartolines on hi ha diferents personatges que ells representen i que expliquen les seves característiques familiars). L'alumnat pot triar per adaptar el menú de compra a les característiques de la família a la qual se suposa que pertanyen. És un projecte molt nou. L'han engegat aquest any i els hi permet treballar diferents àrees en funció dels criteris del mateix professorat adaptat a la especificitat de cada alumne. També han fet uns catàlegs de promoció, catàlegs publicitaris, en el qual tenen una foto/s dels productes i al costat els preu en pessetes i en euros. Els nanos petits en comptes de tenir preus tenen dibuixades monedes i els més grans tenen un catàleg amb pessetes i euros. El projecte comença amb P3 i abarca tota l'escola, fins els 12 anys. La directora està molt orgullosa d'aquest projecte i han tingut un premi la qual cosa els ha permès tenir una mica de recursos.

CEIP 33

Primer de tot em podries definir que enteneu per absentisme? Com es quantifica?

Entendemos por absentismo la falta reiterada del alumno a la escuela. También es absentista el alumno que asiste pero asiste poco.

¿Tenéis alguna forma de cuantificar esa baja asistencia? ¿Qué quiere decir asistir poco?

No exactamente. Hemos definido cinco tipos de absentismo: El absentismo moderado (falta un día a la semana), el absentismo regular (dos o tres días) el absentismo crónico (cuatro días a la semana) el absentismo puntual (una falta a la semana pero de carácter irregular, por ejemplo, un día no viene pero luego vuelve a venir...) y el absentismo intermitente (cuando cada x tiempo falta). Este curso estamos elaborando un protocolo, con la ayuda de la profesora de compensatoria. En el protocolo se define el concepto de absentismo, las tipologías antes mencionadas, el tipo de seguimiento y control y las intervenciones en caso de absentismo, tanto por lo que respecta a la escuela y a la persona de compensatoria como por lo que respecta a la intervención de ésta con las familias y con los servicios sociales. De todas formas, nosotros este año se puede decir que absentismo, lo que se dice absentismo no tenemos. Si entendemos por absentismo alumnos que desaparecen no tenemos absentismo. Por eso no te he rellenado la ficha, ya te lo he puesto...

Bueno, pero en la ficha nosotros hemos definido cuatro tipos de absentismo... El primer tipo es el absentismo esporádico. ¿De este tipo tampoco tenéis?

Bueno, sí. Absentismo esporádico porque la familia pasa y se duermen, o por problemas de negligencia si que existe, pero no lo tenemos contabilizado. Absentismo del tipo 2 (absentismo regular) no tenemos.

Que procedencia étnica tiene vuestro alumnado?

Hombre nosotros tenemos fundamentalmente alumnos de procedencia gitana.

¿Qué porcentaje aproximado de alumnos gitanos hay?

No sabría decirte exactamente, con total precisión.

Peró más o menos de la mitad del alumnado de la escuela?

No, yo diría que por debajo de la mitad, quizá entre el 25% y el 50%.

Me decías que absentismo "lo que se dice absentismo", es decir, alumnos que desaparecen, este año no tenéis, ¿no?

No, absentismo crónico actualmente no tenemos, si bien "los casos difíciles son los casos difíciles y no es que comunicando el caso aparezca el niño".

¿Y algún otro tipo de absentismo que quieras comentar?

No, ya te digo que absentismo es que prácticamente no tenemos. Antaño se daba

también alguna situación de absentismo de aula, derivado de la expulsión de clase, pero ahora ya no porque ya no se practican estos métodos. Este tipo de absentismo (de aula) responde a un perfil determinado de profesorado que prácticamente no existe en primaria. En cambio, en secundaria es más frecuente. En mi opinión este tipo de absentismo se da según los colegios. En el nuestro se decidió que no era ninguna solución expulsar a un niño de clase, si bien antes si que era una práctica enviar a los alumnos que se comportaban mal con el profesor o profesora de guardia. A mi me parece inaceptable que una clase se quede solo con los alumnos selectos. Respecto a la niña que hay fuera, en el hall está castigada sin patio, pero no se les expulsa de clase porque no es solución de nada.

Por lo que respecta al control del absentismo en la escuela se pasa lista por la mañana y por la tarde. La tutora, que es la que está más horas con los niños es la encargada de pasar lista, si el caso se justifica al día siguiente: porqué la madre a llevado el niño a l médico o así, pues ya está, caso cerrado, y si no se justifica pero solo pasa un día, no pasa nada. Cuando al segundo o tercer día no se sabe nada entonces la tutora llama a los padres. La escuela siempre actúa llamando a los padres, de hecho la mayor parte de los padres justifican al día siguiente, aunque sea una mentira, porqué saben que si no la escuela llama. Si la tutora no obtiene respuesta de la familia es cuando se lo comunica a la directora y entonces es cuando ésta interviene enviando una carta certificada. La tutora comunica el caso sin necesidad de ningún registro formalizado puesto que tienen un centenar de niños y el seguimiento y contacto entre ellas es fácil. Si la dirección de la escuela no obtiene respuesta de las familias entonces envía una carta por duplicado a la delegación y a servicios sociales. Con ello se evita que transcurra un mes desde que la carta llega a delegación hasta que ésta la remite a servicios sociales. Así se agiliza el circuito. Por lo que respecta al registro de absentismo utilizamos un registro estándar que se puede adquirir en cualquier librería y que en el dorso de cada una de las tapas tiene unas casillas para poner el nombre del alumnado y las hojas internas, de menor tamaño para poder seguir el nombre de cada alumno tanto por la derecha como por la izquierda, permiten un vaciado de carácter mensual (día a día) Este registro es útil para un mejor conocimiento y para detectar casos que, de otra forma, pueden pasar desapercibidos. Por lo que respecta a la evolución del absentismo ésta es positiva, es decir, el absentismo ha ido descendiendo con el tiempo, de tal forma que casos duros ahora no tienen. Los motivos atribuidos a este descenso son, el menor número de niños en el aula, porque incluso entre las familias gitanas se ha producido un descenso de la natalidad y también por el cambio de mentalidad.

En qué sentido ¿las familias de procedencia gitana son ahora menos absentistas?

No tanto las familias gitanas como el profesorado, en el sentido que el profesorado está más concienciado a la hora de expulsar a un niño de clase y enviarlo al profesor de guardia. Esta práctica se produce ahora en la ESO, no obstante, si la ESO es obligatoria el profesorado tendrá que mentalizarse. Es necesario que el profesorado de secundaria cambie de mentalidad, no hay derecho que se permita el abandono de niños gitanos en secundaria. A mi me consta que hay alumnos que no van al instituto, los veo en la valla y rondando fuera de la escuela. A primaria los niños gitanos son más acogidos por la escuela. La escuela es más familiar. En secundaria, en cambio, tienen más problemas para desenvolverse. También hay más expulsiones. El año pasado, por ejemplo, la profesora de compensatoria intervino porque se daba el

caso de un niño de primero de ESO que pululaba por la escuela y no iba al instituto porque no tenía libros. En primaria esto es impensable. Este año la escuela ha acogido una niña de incorporación tardía. Es una niña que está en ciclo medio. Viene de Sudamérica. Esta niña recibe refuerzo de catalán, sin embargo, los niños de éstas zonas deprimidas progresan menos con la inmersión. En este caso se trata de una familia normalizada, no obstante en los últimos años se ha producido un cambio importante de la población. Las familias más normalizadas, en la medida que les es posible, se marchan de la zona y se van a otras escuelas. Años atrás las familias eran procedentes de otras regiones de España y era gente humilde pero tenían ganas de superarse y valoraban la educación para sus hijos. Ahora mucha de ésta gente se ha ido. Quedan las familias en situación de marginación y con serios problemas de marginación social, que no valoran la educación. Claro que..., ésto visto desde nuestra óptica porque visto desde la suya es diferente. No es que no valoren la educación..., es que no tienen cubiertas las necesidades básicas. Podría contarte muchos casos... por ejemplo el de una madre de cuatro hijos, casada con un drogadicto, que estaba siendo rehabilitado. Ella tenía que trabajar para mantener a los niños. En estos casos..., en situaciones tan extremas, no es de extrañar que un día una vaya por tabaco y no vuelva. Además... se trata de personas que a su vez han vivido ya esta situación en sus propias familias de origen y por lo tanto para ellos es una situación vivida con una cierta "normalidad". También el profesorado de la escuela vive a veces situaciones que, no es que parezcan normales, pero no se escandalizan. Este curso, un grupo de ex alumnos del año pasado entraron una moto en el patio de la escuela y la quemaron. El problema es la marginación en que vive la gente del barrio. Un problema grave es el de la drogadicción. Hemos tenido que quitar la fuente que había en el patio porqué estaban cansadas de recoger jeringuillas. Los drogadictos utilizaban el agua de la fuente para preparar sus dosis. Ahora...drogadicción alrededor de la escuela no se ve, pero la hay.

Vosotros sois un centro CAEP, que beneficios comporta?

Ser CAEP no supone gran cosa. Desde hace dos cursos sacaron becas para libros. Es una beca que gestiona directamente el MEC. Ello ha supuesto que el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya haya retirado las ayudas que antes ofrecía en este sentido. Es decir, las becas que desde compensatoria iban directamente a la escuela. Con el cambio la cosa se ha complicado.- Ahora la solicitud de beca supone un pliego de papeles ante los cuales que las familias necesitadas se encuentran desbordadas. No saben como rellenar y pasan de pedir la beca. Como la beca de libros es imprescindible para la mayor parte de los niños de la escuela, yo misma y otra persona del equipo directivo acabamos dedicándonos durante largas horas a rellenar los impresos para ayudar a las familias. La escuela acaba haciendo de asistente social. Otro problema es que la beca llega a la cartilla de los padres y claro, luego éstos se acaban gastando el dinero como mejor les parece. A mi me sobrepasa poder controlar como se gasta este dinero. Por otro lado si tienen necesidades no cubiertas, no les vas a prohibir que no se lo gasten en comida. Esta situación genera mucho trabajo extraordinario a la escuela.

La escuela además cuenta con muy pocos recursos. No hay AMPA, porque las familias no tienen ni dinero para pagar ninguna cuota, ni tiempo, ni interés por la escuela.

Podrías explicarme que tipo de medidas de primera acogida tenéis y también si existen medidas de acogida específicas para casos de incorporación tardía, si es que hay?

Por lo que respecta a las medidas de acogida... en primer lugar, durante la semana cultural organizan, en sábado, una fiesta de puertas abiertas en la que invitan a las familias a un pisco labis. Piensa que ésta es la única escuela de la zona que organiza esta actividad en sábado. También ese día organizamos una fiesta de fin de curso en la que participan los niños y los padres que así lo quieran. El año pasado sólo participó un padre. Se trataba de un gitano que había salido de la prisión. Ni sus hijos fueron a verlo. Los hijos viven con la abuela. De hecho... a veces dudo de hasta que punto es positivo..., porqué algunas madres no asistieron por que actuaba esa persona, pero es que tampoco se le puede negar. De hecho la participación suele ser prácticamente nula pero aún así no se pueden dejar de hacer estas actividades, a pesar que se nos cayó el alma al suelo al constatar la baja asistencia de las familias.

Además de este día de puertas abiertas... hacemos la preinscripción y posteriormente la inscripción (matriculación). Una vez matriculados, hay una primera reunión con todo el equipo de educación infantil y la coordinadora de infantil. Después al inicio del curso se procede a hacer una reunión con los padres. Esta reunión la hace la tutora y a partir de aquí ya ésta convoca sucesivas veces a lo largo del curso a las familias. Normalmente las familias venían muy poco a esta primera reunión. Este año, sorprendentemente han venido casi todas. Quizá sea debido a que es una labor que se va haciendo a lo largo del tiempo y que no se puede dejar de hacer. En este sentido han ido haciendo cosas, una charla sobre salud en la que invitaron a un médico del distrito que vino gratuitamente, desde hace tres años hacen la despedida de los alumnos de 6°. Los alumnos se lo merecen, señala la directora, aunque los padres prácticamente no vengan. No obstante, no puedes dejar de hacer estas cosas, aunque el año pasado vinieron, de todos los niños, una sola madre.

Trabajar en un centro de estas características es muy duro, porque las familias nunca agradecen nada. Es como si su trabajo cayera en un saco roto.

Por lo que respecta a los niños con dictamen del EAP ...según el Eap en la escuela únicamente hay un niño con NEE de dictamen. "Han de ser casos muy, muy evidentes para que el EAP haga un dictamen". El EAP busca excusas para no hacer el dictamen. En este sentido los niños que no tienen una discapacidad física o psíquica profunda o no son ciegos o sordos no son considerados susceptibles de dictamen por el EAP.

A la práctica, los niños de "alto riesgo social" no tienen derecho a dictamen, para el EAP. En esta escuela la mayoría son niños de alto riesgo (unos 40 de 96) Estos niños son seguidos a lo largo del curso. La persona de compensatoria trabaja también esta cuestión y elaboró una batería de indicadores para dictaminar en todas las escuelas de la zona, los niños susceptibles de alto riesgo social, a fin que las profesoras pudieran hacer un primer dictamen de estas situaciones y también para pedir becas de comedor.

¿Podrías explicarme como se produce el tránsito de primaria a secundaria?

Por lo que respecta el tránsito de primaria a secundaria la tutora de 6° curso de la escuela se encuentra con el coordinador (normalmente) de los dos institutos donde los alumnos prosiguen sus estudios. El encuentro supone una reunión con los padres y con el profesorado de secundaria. También los niños de 6° visitan el instituto... rellenan una hoja que el EAP les facilita y que consta de preguntas estandarizadas de traspaso de información sobre problemática social, absentismo, etc. No obstante, ciertas cosas no se pueden poner porque

existe el riesgo de etiquetar a un niño y crucificarlo de por vida, ya se sabe, no todo el profesorado es igual.

En principio todo el alumnado se matricula, por lo que el problema está en los que se matriculan en el IES y no van. Si el niño se matricula obviamente la responsabilidad recae en el instituto. No obstante el control de ésta cuestión es compartido (escuela y instituto).

¿Y en casos de absentismo, como actúa la escuela cuando se produce el retorno de un alumno absentista al aula?

Mira, ahora mismo hay una niña que su madre ya la ha enviado con la abuela a Ronda, para ella ya ha acabado el curso... son casos de absentismo consentido. En éstos casos, cuando la niña o niño se reincorpora se intenta adaptarse al nivel, se intenta detectar el nivel de competencias y acoger lo mejor posible, mediante el profesorado de refuerzo y la profesora de educación especial. De hecho este año tenemos dos profesoras de educación especial porque una profesora de educación infantil se ha dejado reconvertir y hace funciones de profesora de educación especial colaborando conmigo, ya que yo soy profesora de educación especial. También hay casos de absentismo por sobreprotección, por ejemplo... tenemos un niño al que le han puesto últimamente una especie de venda o escayola, a mi me consta que al niño no le pasa nada si no que a quien le pasa es a la madre que cada dos por tres lleva al niño al médico y éstos ya no saben como quitársela de encima.

¿Qué relación tenéis con servicios sociales para reconducir un caso de absentismo?

El contacto con servicios sociales es continuo. Es un contacto frecuente por teléfono ya que la escuela tiene una referente. En alguna ocasión también nos encontramos, pero yo creo que los servicios sociales tienen una estructura definida desde arriba que no se adapta suficientemente a la realidad de las escuelas y de la zona: Hay familias que no aceptan cumplir ningún requisito a cambio de las posibles ayudas (Firmi, etc.,) a cambio de un curso de FO etc., y los servicios sociales en éstos casos dejan de atender a la familia. Nosotros, en cambio no dejamos de escolarizar y atender las necesidades del niño, con la misma problemática e incluso, con una problemática mayor. Yo creo que sería necesaria una mayor coordinación entre administraciones, en este caso entre servicios sociales y el Departament d'Ensenyament por lo que respecta a ayudas para becas y demás, es que...

¿Qué papel juega inspección en el tema del absentismo?

En estas situaciones inspección no juega ningún papel, en todo caso lo juega delegación, a través de las becas de comedor, que es una cosa muy importante para luchar contra el absentismo. También en este sentido nosotros como escuela hemos cambiado de política. Antes si un alumno no venía pues tampoco venía a comer. Ahora vienen a comer o a media mañana. Incluso a veces es el mismo alumno que te dice: Señal mi madre se ha dormido, puedo venir a comer? Y claro, que le vas a decir? Sabes que si no viene se quedará sin comer. Al menos come... y si hace alguna clase, pues eso que hace... al menos no está tirado en la calle"

Cómo valoras la participación de los diferentes servicios externos: Capip, EAIA, DGAI... tenéis o habéis tenido contacto con estos servicios en casos de absentismo?

Con relación al CAPIP el año pasado tuvimos un caso que ahora está en un centro de acogida por problemas de malos tratos. Los casos derivados al Capip normalmente son derivados por el EAP. El problema es que algunas familias después de la primera visita, como han de seguir solicitando visita por iniciativa propia, dejan de ir. Mira del EAIA hemos hecho poco uso, sólo en casos de malos tratos. No tengo elementos suficientes para valorar los servicios del EAIA, pero me parece que también tiene unos criterios muy marcados...

Por lo que respecta a la profesional de compensatoria funciona muy bien. La persona de compensatoria cumple funciones relativas a: asesorar en casos determinados, como en escolarización tardía, etc., también colabora en la elaboración del protocolo de absentismo y en programar para que haya colaboración con los servicios sociales. En relación a la DGAI, el año pasado tuvieron relación con justicia. Cuando se trata de hijos de padres que están en prisión justicia responde asumiendo los gastos de escolarización de éstos... lo mismo podrían hacer los servicios sociales..., claro que para ello se requeriría un acuerdo entre administraciones.... Mira, aquí la escuela se implica... si los casos de malos tratos son muy evidentes. También se requiere la implicación del médico en cuestión. En estos casos la denuncia puede ser peligrosa aunque es nuestra obligación. Mira..., trabajar día a día estas situaciones te hace vivirlas con una cierta "normalidad". También hemos tenido el caso de un niño que ha dejado de estar escolarizado, porque se ha ido a Murcia con su familia... o el caso de un niño que ya acabó la primaria y sobre el que el EAIA todavía llama para preguntar por él. A mí me da la impresión que no es que haya mucha coordinación entre servicios de distintas zonas. Aquí, los directores de la zona nos hemos planteado ser Zona de Atención Preferente, porque es que más o menos todos tenemos una misma problemática.

¿Que implicaría esto?

No lo se bien pero, en cualquier caso que todos los centros de la zona lo serían, con lo cual se evitaría la "guetización", y que tendrían una atención preferente. Pero es que... es muy difícil... entre otras cosas porqué como zona pertenece a ZF y se trata de una zona que está creciendo y que es muy desigual en cuanto a las realidades sociales de la población.

¿Por lo que respecta a los servicios externos que más añadirías?

Mira, por lo que respecta a Servicios sociales les pediría que no cerrasen casos cuando las familias no responden. También les pediría una atención a la infancia, es decir, la normalización de éstos niños que necesitan ayuda, particularmente en cuestiones relativas a su educación. (...)

Los centros CAEP's de Barcelona nos hemos encontrado desde hace dos años, a iniciativa de UGT. También el año pasado. La iniciativa me parece que surgió del CEIP 23 pero se ha ido dejando..., también porqué la última reunión, a la que ya no veía muy claro el asistir, se hizo en horario de las siete de la tarde. "Además las realidades son muy distintas y en el día a día cada uno se espabila como puede".

La Delegada territorial también nos reunió a todos hace dos años. Yo creo que la delegación tiene sensibilidad..., a nivel de libros, de becas de comedor... quién tendría que hacer más es servicios sociales. En la escuela, a pesar que la disminución de la rático sea favorable esta disminución no se compensa en tanto en cuanto los CAEP's concentramos situaciones de problemática social puesto que las

familias normalizadas huyen. El problema de estas familias es que no tienen aspiraciones no valoran la enseñanza, para ellos no es una prioridad. También hay un problema grave de negligencia (desatención), incluso a la hora de recoger a los niños. La gran mayoría de las familias están en paro, o en la economía sumergida y también hay familias que sobreviven con trapicheos (droga), algunas también van al mercadillo, los hay que trabajan en parques y jardines o en la limpieza. También hay madres que te dicen trabajar en la limpieza, pero trabajan por la noche... hay muchos casos de desestructuración familiar.

Por lo que respecta a los requisitos para la escolarización resulta imprescindible que los niños estén bien, se encuentren a gusto en la escuela. Aquí la mayoría de los niños vienen porque quieren. Es muy importante trabajar la motivación. También es importante que se queden a comer. Por otro lado se procura un buen trato con las familias, la acogida a las familias y adaptarse al nivel de competencias de cada niño, adaptarse a la diversidad.

Características pedagógicas de la escuela?

Mira esta es una escuela tolerante y adaptada a las necesidades del barrio y de los niños, con profesionales preparados que participan en proyectos para poder estar al día.

Del uno al cuatro ¿Qué nivel de implicación te parece que tiene el profesorado en relación a la línea pedagógica de la escuela?

Mira, el nivel de implicación del profesorado es alto (entre el 3 y el 4). Todas las decisiones se toman por acuerdo del claustro. El problema de un profesor es compartido por todo el claustro. En este sentido se intenta que los criterios pedagógicos y de actuación sean compartidos por todo el claustro. Indudablemente, el motor de la historia es el equipo directivo (que ha de contagiar entusiasmo). El equipo actual llevamos siete años en la dirección. Realmente, el centro atiende la diversidad, que no es entendida tanto en términos exclusivamente culturales como diversidad de ritmos, de motivación, especificidad de la individualidades. Para ello, por ejemplo en párvulos, se hacen talleres, hay un refuerzo de educación especial, pero la educación especial se concibe como una forma de trabajar en cada clase de forma integrada, y no como una dotación extraordinaria. También cabe señalar que el profesorado participa en proyectos que son de carácter transversal, es decir, asumidos por todo el profesorado: Participamos en el proyecto hábitat (del ayuntamiento) desde hace cuatro años. También hacemos un seminario desde hace el mismo tiempo sobre autoestima de los niños, hemos publicado un artículo donde se recoge la experiencia en la revista Guix. Nosotras no les damos excesiva importancia a éstas cosas todo y que quizá en otro centro se la darían...incluso haciendo menos. También estamos haciendo un proyecto de salud organizado por la D. General. en este proyecto también se trabaja la auto-estima, se trabaja el género, porque en este barrio las relaciones entre los sexos son particularmente desiguales y además las cuestiones relativas al sexo las tienen muy distorsionadas.

¿En relación al PAT, que características tiene?

Por lo que respecta al PAT lo trabajamos de toda la vida, a nivel individual, con seguimiento del alumnado con más problemática social y a nivel colectivo, con todo el grupo clase. También lo trabajamos a nivel de seguimiento de las familias. Hay un tutor por curso y también

se pretende que todo el profesorado pase por esta función (rotación). El tutor de tercero también lo es de cuarto si es posible.

Respecto a la coordinación pedagógica, ¿qué destacarías?

La coordinación pedagógica es por ciclos. Hay una reunión por ciclos y también inter ciclos mediante la figura de la Cap d'estudis.

Respecto a esta tipología de alumnado, podrías describirme el tipo de alumnado que tiene la escuela?

Mira, me resulta realmente difícil describir el alumnado en función de esta tipología que me presentas, entre otras cosas porque no tenemos alumnos en conflicto con la escuela. Tampoco tenemos alumnos que estén motivados... que obtengan buenas notas, lo que en la tipología aparece como virtuosos. Alumnos limitados sin expectativas si que los hay pero es difícil determinar cuantos porque no es un problema de poca capacidad sino de problemática social asociada. Los alumnos de la escuela no viven en conflicto con la escuela, viven el conflicto fuera de la escuela, pero en la escuela ellos están bien (mejor que fuera) Ello no quiere decir que no sean carne de cañón, que lo serán. Son alumnos mejor dicho familias que concentran indicadores de alto riesgo social. Estos casos ascienden en la escuela al 80% del alumnado. El 20% restante son hijos de familias más normalizadas.

Muy bien, ¿quieres añadir alguna otra cosa, o alguna otra especificidad de la escuela?

Sí, mira...quería comentarte que durante el servicio de comedor organizamos una hora de estudio, lo cual permite que nuestros alumnos hagan los deberes y estudien, cosa que no hacen en casa.

¿Porqué no hay oferta de actividades extraescolares en el barrio?

Sí, hay un casal de barrio pero estas familias no llevan a los niños al casal. Además este casal igual lo ponen que lo quitan... Estaría bien que estos niños dispusieran de un servicio similar con profesionales especializados y que fuera prácticamente gratuito.

Por último y para acabar, respecto a las características de la plantilla, en cuanto a estabilidad y demás...

Mira de las 14 profesoras, porque aquí solamente hay un varón que es el secretario, sólo 10 son definitivas. Se da el caso que la administración educativa facilitará que le profesorado pueda irse en comisión de servicios si lo solicita, pero el problema estriba en aquellos que vienen como propietarios provisionales y que son enviados sin tener en cuenta el perfil de especialista que solicita el centro. Se da un caso: el de la profesora que ocupa la plaza de catalán, que de hecho no tiene ningún conocimiento de catalán. Es por esa falta de conocimiento en catalán que no tienen plaza definitiva. Por otro lado el Departament d'Ensenyament no reconoce la falta de determinadas especialidades. En este sentido ser CAEP no nos favorece ni en las solicitudes personales de sustitución.

Muy bien, ¿quieres añadir alguna cosa más?

No, me parece que esta todo.

Muy bien pues muchas gracias por tu colaboración.

CEIP 34

Com definiu vosaltres l'absentisme?

Nosaltres definim l'absentisme a partir del 15% de faltes d'assistència a les sessions lectives, que són la suma de sessions de matí i de tarda. Distingim entre una causa justificada: que és una malaltia, mentre dura la malaltia, el que dicta el metge especialista... durant el temps necessari, o si és per força major... ja que alguna vegada hi ha hagut algun nen que ha hagut d'anar a testimoniar un judici d'un accident, o coses molt puntuals d'aquest tipus. Les no justificades són el treball precoç, desinterès de la família per l'escolarització, feines domèstiques, malaltia o absència dels pares, carència econòmica, problemes d'ordre disciplinar, d'adaptació escolar, problemàtiques psicològiques o motius de consciència.

Què són motius de consciència?

Doncs aquells... imagina't una nena àrab que el seu pare creu que a partir d'una edat no cal que vagi a l'escola, o per exemple un nen testimoni de Jehovà que quan són festes no vénen a l'escola. Per tant, l'escola s'ha de plantejar què fa si té alumnes amb aquestes situacions.

I què feu, en aquests casos?

En aquest moment, de testimonis de Jehovà no en tenim cap que no vingui a les festes, potser perquè han canviat. Fa temps sí que havia passat, per això ho vam posar. Nosaltres en aquest cas no en tenim cap. Però ens hem de replantejar fins a quin punt les festes s'han de fer com les fem perquè tothom hi pugui participar, no? A veure, per exemple, abans dèiem que eren les vacances de Nadal, i ara són les vacances d'hivern. Si fem una festa per Nadal, fem una festa amb cançons tradicionals de l'època, d'hivern i de Nadal. Llavors no celebrem el Nadal, sinó que celebrem l'arribada de l'hivern. L'absentisme es pot classificar segons nombre de sessions perdudes: moderat, regular, crònic, puntual, total o intermitent.

És funcional, aquesta classificació? La feu servir?

Sí, sí.

Moderat fins al 25%, regular fins al...50%. De totes maneres, els percentatges són relatius. Jo no hi estic d'acord, en aquests moments, perquè més d'un quinze per cent ja trobo que és molt.

Vols dir que el moderat estaria per sota del 15%.

Si.

I el puntual què seria, casos aïllats?

No, el puntual és més que no vénen a la classe de gimnàstica, per exemple, que són molt puntuals en el moment de no assistir. O no vénen el divendres a la tarda, o que no vénen els dilluns al matí, i no tots els dilluns. Són puntes, però que també poden arribar a ser significatives, poden encobrir un problema que té el nen. A veure, no és només que els nens vinguin a l'escola, sinó que hi hagi un indicador de qualitat, que aquí no està posat, en el qual els nens tinguin ganes de venir a l'escola. Per tant, això pot ser un indicador de que alguna cosa està passant.

Algun problema de motivació?

Algun problema de motivació, de relacions, de consciència...pot ser algun problema així. I després, la des- escolarització és quan algun infant en edat escolar obligatòria no està matriculat a cap centre. I aquest tema no ens entra a nosaltres tractar-lo a aquí, el tema d'aquí és quan els nens estan matriculats i falten, i per què. Llavors vam fer un tipus de guió de control de l'absentisme. Cada dia d'inici de cada sessió lectiva fem un control.

Cada sessió lectiva què vol dir, cada matí i tarda?

Sí, cada matí i tarda. Aquesta és la llista que fem servir: el nom dels nens, cada dia del mes, matí i tarda.

I això qui ho fa?

Això ho fa la tutora. Quan l'absència sigui de més de dos dies seguits sense cap comunicació per part de la família, el tutor s'interessarà d'alguna manera. I en el cas que el tutor sospiti la possibilitat d'una campana, sobretot amb els nens grans, es posarà en contacte amb la família per descartar aquesta possibilitat.

I després què feu?

Mensualment fem un buidat. Llavors aquest buidat mensual...a veure, això ho vam fer l'any passat, però aquest any l'he fet trimestral, bueno mensual, però l'he convertit en trimestral, perquè sinó hi ha una de papers...

I que us permet aquest buidat?

Dóna més visió, i a més a més...permet un major control.

Això ho fas tu, com a directora?

Aquest sí, aquest el faig jo. Jo recullo cada començament de mes, els mestres em passen els llistats, fem la suma i llavors ho passo jo. I això és el que passem a la comissió social. Per exemple, veus, això seria el primer trimestre...

I aquest percentatge sobre el nano?

És el percentatge de sessions lectives, sobre les sessions que hi ha hagut al trimestre. Aquí ja és el segon trimestre, aquí hi ha un resum del primer, i ara ja estem fent el tercer. Aquí el segon trimestre ja s'acaba; aquest nen ha faltat en total 31 sessions, que és el 21% del temps lectiu.

I que feu? Comptar el percentatge matí i tarda?

Clar, fem el total de sessions lectives. Mira són 68 del primer trimestre. Això són el total de matí i el total de tarda, i això són els dies que hi ha. Hi havia 11 matins, 11 dies. Això és, amb el total de sessions que hi ha, és a dir, una cosa són les sessions i l'altre són els dies però clar, aquí compto les sessions per dies. És el tant per cent de sessions que hi ha hagut, és a dir que multiplico 68 per 2, que són 136. Vull dir que aquest percentatge està fet sobre les 136 sessions que hi ha. Mira veus, aquí està representat.

La feu vosaltres, aquesta gràfica?

Sí. A veure, l'absentisme del matí, fixa't que és inversament proporcional el d'infantil que el de primària, ho veus? Aquest és el d'infantil, i en canvi el de primària és al revés, falten més als matins que a la tarda. I la cosa està en que els nens petits, malgrat tot, se'n van a dormir abans, i a les set del matí estan tots llevats,

perquè ja han dormit vuit hores, o deu hores, o no sé quantes. Els nens més grans i les seves mares se'n van a dormir molt tard, i moltes vegades s'adormen. I aquest és un dels problemes, i és curiós perquè és inversament proporcional. Després també hi ha una altra cosa, hi ha una davallada. Quan comença l'escola vénen, al mes de Setembre pràcticament no hi ha absentisme, no és significatiu. I de sobte, quan ve la Feria de Abril, el bon temps i tot això...

Al cap d'un mes de començar l'escola ja comença a despuntar?

Sí. Després arriba el Desembre, i quan comença el fred augmenta l'absentisme, fins que ja estan acostumats, llavors baixa. I llavors també coincideix després del començament de vacances, o així, i va pujant a mesura que ve el bon temps una altra vegada. Clar, a l'escola s'hi està calent, i els nens vénen al "cole", estan bé. Al començament dels trimestres va més baix, i després torna a pujar.

A meitat de trimestre és quan l'absentisme està en el seu auge, no?

Estan més cansats... jo penso que també...no ho sé eh? No sé les lectures que hem de fer. I després, l'altra cosa significativa és que en els molt petits hi ha un absentisme latent, veus? És el lila. A l'aula d'aquest curs hi ha pocs alumnes, n'hi ha quinze, i només que n'hi hagués dos que faltessin la tira es notava molt. Però de fet es veu que en tota la primària hi ha un absentisme latent, que és aquest lila, que és més de la meitat del temps.

I què vol dir aquest absentisme latent?

Que són nens que ja són casos endèmics. Són normalment de famílies molt desestructurades, d'ambient molt marginal... I després el que és veritat és que a p3, el percentatge entre els nens que falten i els que vénen, més aviat n'hi ha més que falten no que vénen. Això excepte a p4 i a p5, bé a p5 també el que passava el curs passat era que hi havia uns quants nens que eren bastant desestructurats. Però de tota manera, la tendència és que a mesura que es fan grans vénen més al "cole". I a primària, aquest curs és un curs que des de primer està molt desestructurat. És el que ara està a tercer, que deu n'hi do.

A què atribueixes aquesta afirmació que fas que a mesura que es fan grans vénen més a l'escola?

A veure, perquè hi ha una sobreprotecció dels nens, aquí. Els nens de tres anys, del parvulari, com que no és obligatori, qualsevol excusa està bé per quedar-se a casa. Moltes vegades la tele novel·la és una excusa per quedar-se a casa.

Per part de les mares?

Sí. Aleshores, tenim el control anual, el control mensual, que seria aquesta columna, i el control diari. El control anual té dues maneres, que seria per mesos o el total, que aquest any no el faré. Seria la suma dels tres. Aquest full no el faré, sinó que faré aquest, afegint el tercer trimestre. I a més a més hi ha un control diguem-ne quantitatiu, que seria per cursos i per mesos. Al ser un control de l'absentisme, és simplement un estudi quantitatiu.

Això són nens, són casos?

No, del total de nens que hi ha a cada aula, doncs les faltes que hi ha hagut.

D'acord. Fa molt de temps que teniu aquest registre tant exhaustiu?

Jo des de fa tres anys que ho vaig seguint. Vam començar a fer un seguiment de l'absentisme al 96-97.

Explica'm una mica la història, com va ser que vau començar en aquell moment...

A veure, jo des del curs 96-97 sóc directora, i abans havia estat secretària i portava el menjador. Llavors el problema està en que pel menjador ens donen 600 pessetes per dia i per nen becant. I és clar, com que tenim moltes beques, això són molts diners, i vam acabar l'any que ens havien sobrat molts diners de menjador. Hi ha molta gent que no paga...Ja sabia el que passava jo, ja, però clar, és una cosa que dius...no pot ser. Vull dir que les beques serveixen perquè els nens, entre d'altres coses, vinguin a l'escola, i si han de pagar vint duros, és un bon motiu perquè almenys vinguin a dinar. Aleshores em vaig començar a mirar això del menjador, i quan vaig ser directora vaig pensar, aquí hi ha un dret a venir a classe, ens queixem que els nens no sé què, organitzem reforços i coses, i resulta que els nens que havien de venir no han vingut... I em va semblar que era una despesa de recursos i de tot. Llavors vaig pensar, a veure, mireu realment si els nens...vaig comptar quants nens no vénen a classe. Perquè ja es feia un control, però més que res es feia per avisar a casa si el nen feia campana, o per dir a la mare que el nen no ha vingut. A primària el control d'assistència es fa des de tota la vida, em sembla. Però es feia, es guardava el full i ja està. Jo vaig pensar que m'agradaria saber a quines classes hi havia més o menys faltes d'assistència, per veure una mica el per què. Perquè a vegades veiem que hi havia nens que faltaven sovint, i eren nens de famílies més o menys normalitzades. Primer em semblava que només faltaven uns nens que havien faltat quinze dies seguits. Però vaig adonar-me que un nen faltava molt més i de manera molt puntual per qüestions de mercadillo. Una altra nena que de sobte faltava quinze dies perquè se n'anaven a cuidar a l'àvia fora de Barcelona. Els primer eren absentistes i aquests altres no. De fet, un nen havia perdut més currículum que l'altre. Per tant vaig pensar de començar a sistematitzar-ho.

Això va ser iniciativa vostra o teva? o va ser una demanda que tinguéssiu de l'administració educativa?

No. A iniciativa meva

Quan detecteu un cas d'absentisme, quin és el procediment intern que efectueu?

En aquesta escola hi ha una comissió social, integrada per mi, en qualitat de directora, la treballadora social de l'EAP..., l'any passat hi havia una persona de compensatòria, però aquest any no hi és, i una treballadora social del la Zona 5 i una altre de la Mina perquè un cinquanta per cent dels alumnes d'aquí són de la Mina.

Aquesta comissió funciona des de fa tres anys?

Sistemàticament sí, va començar a funcionar fa quatre anys, sobretot pel tema de les beques de menjador. Al començament de l'any organitzem el calendari que duem a terme un cop al mes. I ho complim, potser canviem alguna data.

Què feu en aquesta comissió?

En principi, jo passo les dades d'absentisme, si hi ha algun cas per remarcar el remarcuem i després casos puntuals de problemàtiques familiars o socials d'alguns nens on veiem que hi ha algun risc i poden intervenir serveis socials. Hi ha un full de que és el que fem servir.

Aquest protocol l'elaboreu vosaltres, amb l'ajuda de tècnics o tècniques?

Aquí vam parlar de com ho havíem de fer, i aleshores ho vam elaborar nosaltres. Però elles em van donar material que tenien. Ho vaig elaborar jo, vam posar-ho en comú amb les de serveis socials, elles van fer petites esmenes i al final ho van aprovar a comissió social.

Et consta que l'utilitzin en algun altre centre de la zona?

Sí que l'utilitzen, però de la zona no. No sé si a la zona 3 l'utilitzen o el van passar, jo sé que l'utilitzen en algun altre barri perquè el de compensatòria el va passar. Ho sé perquè m'ho van dir.

Així vosaltres fa tres anys que l'utilitzeu i us funciona bé?

No, el vam utilitzar des del curs passat.

Clar, fa tres anys tot just l'elaboràveu?

Sí. El primer any ho fèiem de manera espontània i l'any passat vam buidar els mesos. Després no només vam necessitar saber quan, sinó el registre, quan es fa, els tipus de registres, com queden els registres arxivats i les intervencions que fem. Quan un nen és justificat, s'arxiva l'expedient de l'alumne, amb el justificant portat per la família, el paper del metge, etc. En cas de llarga malaltia s'ha d'informar la família per la possibilitat d'accedir a un ajut per llarga malaltia acordar per mediació del centre la tramitació per la concessió de l'ajut, i assumir el seguiment de l'ajuda domèstica de l'alumne malalt.

He vist que teniu una fitxa.

Sí, hi ha uns ajuts que són del Departament d'Ensenyament, de tot el que seria el protocol. Un nen que té hepatitis, o un nen que té una...doncs aquí hi és tot al registre perquè així ja no l'hem de buscar, ja sabem on està. El que passa és que això no és molt fàcil de tramitar, però és molt poc útil.

Per què? és poca la quantia?

Perquè això són uns diners que paga el Departament d'Ensenyament a l'escola després d'un any i mig, i la família només aporta una part. Mentrestant la persona que fa de mestre, que dona classes a aquest nen, o la família ho aporta abans i després ho cobra quan l'escola ho rep o sinó aquesta persona no cobra fins al cap d'un any i mig.

I suposo que això en aquest barri passa, no?

Sí. És poc útil per això, primer perquè no es cobra tot. Mira, nosaltres fa tres anys vam tenir un nen amb una llarga malaltia, durant quatre mesos: del primer trimestre fins al mes de gener, i vam cobrar el curs passat, gairebé un any llarg després.

El mestre que va a fer aquesta suplència...

No, no cal que sigui mestre, pot ser qualsevol persona particular com ara un estudiant. Aquest ha de fer un seguiment des d'aquí a l'escola.

Aquesta persona fa com de mediador entre l'escola i el nen?

No, més aviat actua com a tutor del nen. Li programa activitats, li fa un seguiment particular en coordinació amb el mestre de l'escola, i el

mestre assumeix la tutela. Per tant és per això que és inútil. Bé, que no soluciona el problema.

M'estaves explicant com funcionava el circuit intern alhora de detectar un cas d'absentisme.

Quan era justificat, fèiem que la família ens portés el justificant. Quan és moderat, es fa una entrevista amb la família per conèixer el motiu d'absentisme, informar de l'assistència a classe i cercar possibles solucions per evitar l'absentisme, comptar si cal amb l'assessorament de l'EAP quan es tracta de motius de consciència o psicològics per cercar solucions. Avisar si cal de la família als Serveis Socials Primaris: "es que no sé que le passa", doncs busquem quines solucions hi poden haver.

I d'això en feu un registre?

Registre de les intervencions realitzades, i hi ha un full de seguiment que és com ho fem: "dia tal, aquestes persones van fer això, i es va acordar això" i això està dins l'expedient del nen. Per saber que tenim això per donar l'adreça de serveis socials, l'horari d'atenció al públic a les famílies. Nosaltres, si sorgeix un problema el que intentem és solucionar-ho, si podem ho intentem. Si és que un nen no vol venir a l'escola perquè se sent rebutjat, intentem solucionar-ho primer nosaltres. El tutor, d'alguna manera ha d'interessar-se sobre què està passant, i per què el nen no va a l'escola. En principi és tot positiu, es busquen solucions. En un tercer nivell és quan l'absentisme és regular, se suposa que quan és el primer trimestre això és moderat, però quan passa al segon ja és regular. Per tant, una vegada ja s'ha parlat, s'han buscat solucions, s'han buscat alternatives, etc., si la cosa continua enviem una carta, que no serveix per gran cosa, aviseu a l'inspector per informar de l'absentisme del nen.

Ho notifiqueu a inspecció?

Sí, ho notifiquem a inspecció, i a Serveis Socials en la reunió de la comissió social. Ens n'assabentem tots, i qui vulgui prendre decisions...

I com valoreu la intervenció d'inspecció?

Alguna vegada ens han dit que si volíem, a una família li enviarien una carta. De fet no sé si serveix o no, però fins ara no ha passat gran cosa. El tutor també parla amb la família, li diu que han d'enviar una carta, i que si a més volen parlar amb la directora de l'escola per saber més coses... A més, traspassem a la comissió la informació sobre el tipus d'absentisme.

Fins aquí no hi ha un traspàs a la comissió?

En aquest cas no és un traspàs. En aquest cas és quan ja a Serveis Socials i li diem " escolta, aquesta família us la he enviat perquè diuen això." "No, és que diuen que el nen petit no poden deixar-lo sol i la gran s'ha de quedar" i diu "doncs miri senyora, vagi a Serveis Socials a buscar ajut".

Aquí es pretén donar ajut a través de Serveis Socials?

Exacte, el que passa que és la família la que hi va, no és l'escola que envia a la família. Serveis Socials se n'assabentaran perquè jo els hi dic " escolta, que aquesta família us la he enviat perquè tal", però no fem un full de derivació. Aquí ja fem un full de derivació dient aquesta família és absentista.

I en aquest full de derivació doneu informació sobre el tipus de problema?

Indiquem el problema del cas, que en aquest cas seria absentisme. Aquest el fem servir per qualsevol derivació a Serveis Socials. Aquí hi posem el tipus d'absentisme, el referent de l'escola, quina responsabilitat hem tingut i què demanem. És relativament fàcil. La gent acostuma a tenir bastant "repelús" alhora de fer això.

Per què?

Perquè es "mullen", tenen por a vegades de les famílies, clar hi ha coses fortes, en general no només és per absentisme, hi ha altres tipus de coses.

Maltractaments?.

Exacte. Llavors home, és que tampoc ho sabem segur. Els hi fa una mica de respecte, por, no sé exactament què.

Heu tingut alguna vegada amenaces d'alguna família?

No hem tingut cap problema, però hi ha famílies amb molt males maneres. I després jo penso que ens respecten, perquè els hi dius "oiga, usted siéntese, póngase tranquilo y hablaremos, y si no se tranquiliza, por la puerta se va a la calle".

En el cas que l'absentisme sigui crònic la carta d'inspecció demana la intervenció de la família. En aquest cas ja és més eficaç la carta i es va directament a cercar a Serveis Socials. Després, quan es tracta d'un cas extrem, es fa una comunicació per escrit a la DGAI, prescrivint la marginació d'aquest alumne, però la DGAI no fa res, eh? A mi m'han dit concretament que un nen amb un setanta per cent d'absentisme, no és motiu per intervenir.

I com ho justifiquen això?

Doncs que clar, hi ha problemes més greus que aquest. A la DGAI hi ha uns casos de maltractaments i situacions molt dures...però jo penso que els nens tenen un dret, que és el dret de l'escolarització, i per tant és la Direcció d'atenció a la infància qui ha de garantir que aquest nen pugui gaudir dels seus drets. Jo penso que és la DGAI. A veure, els Serveis Socials estan totalment d'acord amb això, però qui és l'estament que ha de garantir els drets dels nens quan les persones que els hi han de garantir, els pares o tutors no ho fan. Ja no és tant la qüestió perquè això sigui eficaç, sinó penso que és una qüestió de procediment, aquí és un "pitorreo el derecho a la escolarización". Per tant el que penso que s'ha de fer és implicar als organismes que en són responsables. Que per un absentisme no faran una retirada de la família? No, però és que hi ha nens absentistes que estan cobrant la PIRMI.

Això des de serveis socials?

Sí, però retirar una PIRMI també és fort, perquè penses que més val que cobrin el PIRMI que no que vagin a robar, però arriba un moment que dius "bueno, que passa?". És que estem generant un altre PIRMI amb aquests nens/es, sobretot aquestes nenes que no vénen, estem generant el PIRMI per aquesta nena que té dotze anys, que quan en tingui quinze ja tindrà fills i necessitarà un altre PIRMI, amb el qual serà el de la seva mare, que està en edat fèrtil i la seva pròpia. Penso que alguna cosa hem de fer, no ens podem quedar de mans creuades. A part, que els nens tenen un dret de venir a l'escola, que és un dret constitucional, no és un dret qualsevol. Quan és un cas puntual fem

una entrevista amb la família. Nosaltres ho fem, aquest any he enviat una carta a la DGAI i ja està, l'envio i espero resposta.

I quina resposta has rebut?

Mira, saps que passa? que quan arriba a la DGAI, aquesta com a molt l'envia una altra vegada a Serveis Socials que ja ho saben, als equips de base, aleshores a la base et diuen que "bueno, potser", la base depèn si és EAIA ... perquè a la Zona 5 no hi ha EAIA.

Com és?

Jo no ho sé, jo de l'EAIA i Serveis Socials en sé poc. Però l'equip diguem-ne de base, el territori de la DGAI a la Zona 5 és directament al c/Aragó, no hi ha una EAIA. Bé, ara hi ha aquí com una seu de EAIA, però que no és un equip de atenció a la infància. Aleshores torna a haver-hi, una altra vegada els Serveis Socials de base, que ells ja saben el problema i tot, i no han pogut fer res, i ja saben que hi estem a sobre. A més saben que des del més d'Octubre estem a sobre d'aquest cas.

Aquests tràmits, suposo que deuen ser una mica lents, no? Em refereixo a tot el procediment administratiu que pugui comportar.

Es que de procediment administratiu només hi ha el de la DGAI amb l'inspector, amb la resta el contacte és molt directe, són col·laboracions molt directes, ens truquem sempre que cal. Són gent de base com jo, quedem i al cap d'un més em diuen allò que han fet. El que passa és que de vegades hi ha problemes que són molt complicats. Perquè si es tracta d'una nena gran de deu anys que s'ha de quedar amb un germanet de tres, perquè la mare se'n va a treballar i no hi ha ningú més, i per aquest nen no hi ha places a la guarderia... Que un nen falti ja és per problemes molt greus, i per tant la solució ja és difícil. S'han millorat algunes coses, després ja ho veuràs. Ara l'absentisme més gran que tenim és més aviat de caràcter puntual, que és el cas d'algun nen no ve els dies que hi ha gimnàstica..., o a vegades és un problema que el nen no es sent bé a l'escola, o que el nen té una "neura"...

Te problemes de relació amb el professorat o amb una assignatura?

O amb un alumne... sí, pot passar. O que un nen hagi amenaçat a una nena...això passa a vegades, o que un nen més gran amenaci a un de més petit que li agafarà els cromos... Ens han passat casos molt puntuals de nens que estan molt "pirats". Però aquests fets per a un nen poden ser molt importants. La violència escolar existeix, és una societat que estem en un entorn violent, el que passa és que s'ha d'anar canalitzant. Són casos que a vegades són molt difícils de detectar.

Per exemple, una nena que no venia perquè tenia polls i unes nenes de la seva classe havien dit que fins que no tingués polls no vingués a l'escola. Ara un nen, a no ser que sigui una infecció molt greu, malgrat que tingui polls va a l'escola. Li diem a la mare que li faci un tractament i el revisem, però ve a l'escola perquè ja ens han dit que es pot venir a escola, si es tracta de tractaments a no ser que sigui un cas molt greu d'infecció de paràsits. Però clar, això ho van decidir unes nenes. La mare es pensava que havia sigut l'escola que li havíem dit que no. Nosaltres hem de debatre què li passa, per què no ha vingut. Aleshores vaig parlar amb les nenes, i els hi vaig dir que els polls els poden agafar en qualsevol lloc. A aquesta nena, que és molt maca, se l'ha rebutjada pels altres perquè tenia polls. I una altra nena que tenia polls, per culpa d'aquesta? I potser ha estat al revés? Són històries. De sobte hi ha un nen que no ve? Doncs a veure què passa. A vegades falten deu dies, després ve tres mesos, després torna a faltar...A veure què passa. Pot ser el cas d'una família

itinerant, pot ser un cas de... A veure, per exemple tenim una família que té l'àvia a Ciutat Badia, i aquesta àvia la cuiden els cinc germans, i s'ho de repartir. Quan els hi toca anar a Ciutat Badia se'n va tota la família, i la nena es queda sense escola. Amb això pot faltar un 30 o un 40%. Clar, el problema està en què nosaltres sabem que aquesta nena està a Ciutat Badia, doncs almenys que vagi a l'escola d'allà.

Això es pot fer?

Sí, perquè el principi és que un nen estigui ben escolaritzat on sigui. És com les famílies itinerants. Bé, a veure, a primària tampoc és que sigui un currículum tan complicat. Un nen de primària aprèn a llegir, escriure, sumar, a restar, a multiplicar i a dividir. En definitiva un nen el que fa és això. I també aprèn coneix un altre entorn. El que passa és que s'ha de ser flexible, i s'ha de saber entomar...

Però deu ser complicat de saber que va a aquella escola...o demanar una feina complementària, no?

Sí, no, però és que el seguiment de l'absentisme, si ho penses seriosament és complicat. Nosaltres no ho fem sempre, perquè no sempre tots els professors truquen. Depèn molt de la voluntat, bé, no de la voluntat sinó de la responsabilitat de cada persona. No tothom és igual de responsable, i jo potser no puc estar controlant a cadascú. Jo quan veig un nen que fa dies que no ve, faig un "toque": "I aquest nen, que no ha vingut? I aquesta?" "Sí, ja s'ha parlat." Però jo no puc anar al darrere de tothom, vull dir que qui ho controla...

Perquè el criteri de control és compartit?

Vols dir si hi ha una sensibilitat? Sí, sí. Hi ha una sensibilitat comuna, això sí.

I aquestes situacions les comenteu en claustre?.

Sí. Al final comentem totes les dades i tot, i dono una còpia a cada tutor. El que passa és que a vegades hi ha tanta feina que la gent doncs mira, hi ha algun cas d'una senyoreta que ha perdut el full del control d'aquell mes. Pecat mortal, però bé, què hi farem. I pensa que sobretot a principi de curs costa molt més portar el seguiment.

Per què?

Perquè s'ha d'agafar l'hàbit de tot, hi ha moltes coses a fer...

I la tutora suposo que no deu conèixer als nanos, no?.

No, perquè a veure, de fet els coneixes a tots. A veure, a part dels nous, els altres nens ja els coneixem. Hi ha una certa estabilitat, tots els cicles passen pel mateix tutor, amb el mateix grup.

Sí?

Sí, perquè és tot tan inestable que...

I d'estabilitat de professorat, de plantilla, en teniu?

Mira, de fet l'any passat pràcticament tothom ja es va fer definitiu, i molts que havien estat provisionals durant de temps a l'escola també es van fer definitius aquí, també. A veure, no és que tinguem una estabilitat absoluta, però no ens podem queixar. Tampoc és que hi hagin hagut canvis tan radicals...

Des de que s'ha anat implantant la reforma, la teva visió sobre la dimensió quantitativa de l'absentisme quina és? Ha augmentat, ha disminuït, més o menys es manté?

Jo personalment sempre he estat molt sensible a l'absentisme, vull dir que de fet a mi la reforma no m'ha canviat...

No, però no ho dic en aquest sentit, sinó en quant a la evolució de fenomen.

Jo penso que ha disminuït. Nosaltres tenim, aquest any, quatre nenes que repeteixen sisè. Una ja estava prevista perquè va estar malalta i va estar tres mesos de baixa, però les altres tres han repetit perquè al Setembre la mare no es veia en cor de portar-les a l'ESO. I de fet jo penso que aquí l'ESO ha donat una pèrdua de matrícula. Si no de matrícula, com a mínim d'escolaritat. Nens, i sobretot nenes que estan matriculades però que no hi van.

A quin IES van els nens d'aquí?

Van al IES 27, perquè al 28 ara li han tancat el primer d'ESO. I alguns també van al de la Mina. Però normalment van al IES 28, que és el d'itinerari. Abans, com que continuaven aquí i els germans estaven aquí, doncs continuaven i era el mateix. Però en el moment en que van a un altre lloc i els horaris són diferents, se'ls complica molt la vida. Ara estic pensant en dos o tres casos, eh?

De nenes que repeteixen sisè?

No, aquestes que han repetit encara. Nenes que s'han "fugat", diguem. El problema està en que jo m'estic pensant què fer. El divendres va ser l'últim dia de matrícula, i avui he parlat amb els tutors que m'han de portar les dades de matrícula dels nens, a veure si tots estan matriculats. Però m'estic pensant en si insistir perquè realment es matriculin, o deixar-ho estar i que esclati la situació. Perquè si estan matriculades és menys problema.

És menys visible?

No. Si estan matriculades, com a mínim ja estan matriculades. En tot cas l'escola que faci el seguiment; si estan al carrer ja hem d'intervenir des de fora de l'escola. Clar, el problema està en que jo conec una nena, una tal Carmen, doncs aquesta nena estava matriculada però no hi va anar.

Està matriculada a l'institut?

A l'institut, però pràcticament ni la coneixen. Què passa? Que l'institut diu sí, aquesta nena falta, no ve, però bueno, s'ha escolaritzat. L'objectiu que va implantar Serveis Socials és que estiguessin escolaritzats. És clar, si aquest és l'objectiu prioritari, el secundari és que vagin a classe, per tant el que fan és "caçar" nens per matricular-los, malgrat que després no vagin a classe.

La matriculació l'institut la faciliteu vosaltres, des de primària?

A veure, fem tot un traspàs.

Però ho feu perquè voleu?

Home no, hi ha unes recomanacions del departament per fer el traspàs. De fet nosaltres tenim aquest document, que és el de traspàs a l'ESO i

hi fem com un seguiment de totes les activitats que fem: reunions amb les famílies, de preparació dels nens a l'ESO, i tot això. Llavors, una de les coses que fem és garantir, per exemple aquí hi intervé l'EAP... A veure, com és això? "Seguiment del procés de pre-inscripció i matrícula": el seguiment el fan els tutors durant el termini. "Acompanyament de les famílies en la reunió amb els centres d'ESO": l'any passat ja ho vam intentar i aquest és el segon any. Tots els centres públics fan una reunió única al Centre Cívic de la Zona amb els instituts, i llavors nosaltres els convoquem des d'aquí, però allà hi parlen els directors. De fet està convocada pels IES, però nosaltres fem de mediadors i els acompanyem, amb els nens anem allà, i tota la paperassa la rodem nosaltres. Estem a sobre, i fem tot un dossier de traspàs als IES.

I què hi ha, en aquest dossier de traspàs, a part de la informació de l'expedient i tot això?

A veure, el dossier de traspàs està aquí. Mira, hi ha un dossier de traspàs que parla dels aspectes generals de caràcter acadèmic.

A part de les qüestions més estrictament acadèmiques, hi ha algun altre tipus d'informació?

Sí, hi ha si el nen s'ha pre-inscrit i quan... bé, és una mica el seguiment de la matrícula. Els noms dels alumnes matriculats al centre i que l'any que ve comencen la primària, després hi ha aspectes més socials dels alumnes, com si anava a sortides, si portava el material, si assistia a les entrevistes, etc. I després hi ha tot allò de les àrees, i al final, de cara a l'absentisme, hi ha un informe personal de cada nen (això es fa de cada nen), on es fa esment de si van a classe o no. Doncs, assisteix a classe? Això vermell són alternatives a posar: "normal", "regular", "absentista", "sol arribar tard", "de vegades ha fet campana"... Enviem aquesta informació.

I suposo que hi ha absentisme i també problemàtiques socials annexes a l'absentisme, no?

Exacte, a "Aspectes de l'entorn". "El nen acudeix normalment sol a l'escola", i coses d'aquestes

Aquest traspàs d'informació també el feu a iniciativa vostra?

Aquest informe sí. A veure, nosaltres fem un informe que vam fer amb l'EAP. Hi ha l'estat de la qüestió més acadèmica, una mica perquè sàpiguen quin tipus de nens rebran, és una mica fer el traspàs, i llavors... A veure, nosaltres fem aquest model, fem això nosaltres. És veritat que el departament ens insta a que fem un traspàs, però cada escola s'ho ha muntat com ha volgut.

Em deies que des de que s'ha implantat la reforma l'absentisme ha disminuït, et referies a la primària o en general?

No puc dir que hi hagi diferència entre abans i ara. Bueno, a la primària, sí clar. La secundària no la conec, jo. A veure, el que sí que puc dir és que nens que aquí venien a setè i a vuitè s'han perdut, això també t'ho dic. Hi ha casos que s'han perdut i estic segura que, com aquestes nenes que han repetit que ara estan a sisè (que és com si fos setè), que n'hi ha dues que encara no estan matriculades.

Qui intervé en aquests casos?

Doncs ara, quan el divendres es va acabar la matrícula, hem de fer recompte dels nens que s'han matriculat, ho comparem amb les dades que tenim de l'institut, i llavors jo ho passo a l'EAP.

Mira... jo tinc aquesta llista aquí, veus, nens que s'han matriculat. Llavors agafo la llista, i els que no són a la llista, agafem i els hi enviem a l'EAP. Fem un full de derivació als serveis socials de l'EAP perquè faci la seva intervenció a la ESO. Llavors l'EAP, ja ha ajudat a una família a fer la pre-inscripció. Llavors què li demanem a l'EAP? És mirar si l'alumne està matriculat a algun centre de secundària i intervenir com a mitjancera de l'escola per posar la família en contacte amb un institut d'educació obligatòria i mirar els efectes que ho impedeixen. La treballadora social de l'EAP és la que es mira aquest paper.

Tens visió de com ha funcionat la intervenció de l'EAP l'any passat?

Bé, jo estic molt contenta. S'ho va prendre molt seriosament, ho ha fet molt sistemàticament. De fet va acompanyar a algunes famílies a l'institut, i aquest any també ho ha fet. Vam quedar amb una família que la nena deia que no volia, i no sé què. Vam venir aquí, vam cridar la mare, la mare va venir, vam buscar aquí els papers que teniem per fer-ne fotocòpies. El llibre de família i tot això, per facilitar al màxim les coses. La va acompanyar allà a l'institut, la va ajudar a fer la pre-inscripció...

De cara a l'altra manera també de detectar casos de no escolarització a primària i a secundària, de fet us han de demanar el llibre de certificació, a les escoles de primària, no?

Sí, el que passa és que el demanen... A veure, això no està clar. No està regulat, no està suficientment clar, perquè potser hi ha instituts que tarden més a demanar-ho... A veure, de fet hi ha una nena d'aquesta escola que durant tot el curs de l'any passat no va anar cap escola, estava perduda. Jo sospitava que aquesta nena tenia algun problema greu, i al final, aquest any, la vam trobar en una altra escola.

Sense llibre?

Era una nena de primària. Clar, com hem estat molts anys sense llibres d'escolaritat a primària... però clar, aquí jo hi tinc llibres de l'any de la picor. Què ha passat entremig? Jo penso que això no està solucionat. Aquest any m'ha tocat una nena de vuit anys, aquí a l'escola. A primer no havia anat a l'escola, i estava sense escolaritzar, però ningú sap... i a veure, aquesta nena està censada. Tampoc és garantit que un nen de set anys vagi a l'escola. Els que han entrat dins del sistema...home, des de l'escola els podem controlar.

Ho podeu controlar, però obligació legal...en teniu?

Bueno és que a nosaltres se'ns acaba, ara quan acabi això, jo què faré, enviaré una carta a l'inspector i li diré: tots aquests nens em consta que no estan educats enlloc, i ara el que no puc fer és matricular-los jo.

Després hi ha una altra cosa...que és l'absentisme de les nenes. A veure, jo no sé si l'any passat vaig fer el recompte de les nenes, em sembla que no el vaig fer, si eren nens o nenes que faltaven, però és una cosa que vull fer. No, no ho vaig fer per nens i nenes, ho vaig fer per cursos i per primària infantil. Però jo penso que hi ha unes determinades nenes que falten més, però són determinades nenes, eh!, però són de famílies gitanes normalment, després nenes que quan els ve la regla. Clar ara tenim nens més petites, nenes de cinquè o sisè que ja els ha vingut la regla y llavors pensen que se n'han d'anar a casa perquè no... I dius bueno, escolta'm que a mi també em ve la regla cada mes i no passa res. I dic: a veure tu pots estar aquí. A veure... Hi ha tota una espècie de cultura o sub-cultura d'això ... i després

els problemes familiars de que la mare es posa malalta i la nena es queda allà. I una altra cosa que també hi és, que de fet és un absentisme, és que nosaltres tenim uns quants alumnes que els seus pares estan internats en centres penitenciaris, i l'hora de visita sempre és en horari escolar. Ja que feu això valdria la pena que féssiu esment de que almenys aquest tipus d'absentisme es podria evitar. No és que sigui un cas greu, però a veure si és tant seriós anar a l'escola, doncs facilitar les coses, no? Vull dir que els nens podrien tenir hora els dissabtes al matí, diumenges.

Què anava a dir-te, parlem una mica de les estratègies del centre per prevenir els casos d'absentisme. La primera qüestió és que m'expliquessis les mesures generals d'acollida, suposo que n'hi ha a p3 i a primer de primària?

No és que aquí a l'escola la matrícula és molt variable, i tenim nens nous a tots els cursos, durant tot l'any. Aleshores què fem d'acollida, a veure aquest matí ha vingut un nen i s'ha quedat.

I com és això?

S'ha canviat d'escola, són gent amb una situació molt precària, i aleshores com tampoc tenen masses problemes, agafen els quatre trastos que tenen i se'n van d'un lloc a l'altre. Aleshores a vingut un nen a aquí i s'ha quedat, estava sense escolaritzar, era un canvi de domicili, millor que vingui a l'escola tard que mai, no? Era un nen de infantil, vull dir que tampoc és que fos un cas... Tenim un pla d'acollida, que és puntual quan el nen és nou. Aleshores amb aquest pla d'acollida, en la mesura que es pugui preveure, que no sempre ho podem preveure perquè ja veus que apareix avui i ja està, fem una entrevista amb la família, presentem el nen a la classe i la seva senyoreta, aquesta prepara als nens dient que vindrà aquest nen i prepara una mica el menjador i aquestes coses. Després, cada any a començament de curs fem el que es diu la quinzena de rodatge, que és del primer dia al quinze. Els primers quinze dies de curs quan encara fem jornada intensiva, aleshores fem tot un pla de preparació del curs, on es parla de les normes, tot el que seria el pla d'acollida.

I en això què feu, preparar el curs i després convocar a les famílies perquè parlin amb la tutora?

Fem una reunió inicial, totes les famílies noves durant la primera quinzena de setembre els hi fem una entrevista amb les tutores, se'ls presenta l'escola, s'ensenya una mica el funcionament, saber quines expectatives tenen, els serveis que hi ha, i interessar-se també de com és el nen, i aquestes coses.

En casos d'absentisme, quina és la normativa que teniu entorn a l'assistència, com a reglament del centre?

A veure, realment el centre, nosaltres el reglament de règim intern es defineix pel decret de drets i deures. Es comú a tothom. Aleshores aquest any vam fer una constitució escolar, i això és el que fem servir com a reglament del centre. Per tant el que fem amb els nens nous no és castigar-los perquè no vinguin. No és qüestió d'això i menys amb nens petits. Per tant el que fem és aconsellar molt de que un nen és molt important de que vingui a l'escola, que vingui tots els dies i que vingui puntual. Perquè la puntualitat és un altre aspecte d'absentisme, puntual seria de puntualitat. Seria molts nens que a primera hora del matí, tu ho has vist que has entrat amb un nen a les nou i mitja. Aquí ve un nen a les nou i mitja tots els dies del curs, i no hi ha res a fer. Vam fer una campanya durant quinze dies de que tancàvem la porta i si no se n'anaven a casa i com tot, però també és problemàtic això. Això pot servir, però no pots abusar d'això. Perquè et pots arriscar a que es quedin fora. Més val que perdin mitja hora,

a què perdin tot el matí. Aleshores això ho fem puntualment per donar un "toc" a les famílies de que això "ja està bé" o també és una eina de "doble filo". ho podem fer, va servir, el que passa que clar l'alternativa és molt perillosa "és com un vidre molt fi".

Es pot girar en contra?

Exacte, pots córrer el risc de que aleshores pensen que arriben cinc minuts tard i "por cinco minutos ya no corren" i ja no vénen en tot el dia.

heu pensat alguna mesura específica per pal·liar els casos d'absentisme?

Mesures específiques? A veure, en tenim. Depèn de quin sigui el problema, les causes, i el que t'he dit, amb el tema de la família intentem buscar solucions. Nosaltres vam organitzar un servei d'acollida de vuit a nou, però no l'utilitzen, eh! El servei està, el servei està. Només ho ha demanat una família, un nen ho va demanar.

Perquè suposo que no deu haver gaires famílies on treballi el pare i la mare, no?

No hi ha, no. És que ni el pare ni la mare.

Alguna altra mesura que vulguis destacar?

En algun cas tenim una beca de menjador.

La beca de menjador és útil?

És útil, però tampoc és infal·lible, eh! Amb algunes famílies ha estat útil. Però no és infal·lible. A veure jo tenia per aquí un seguiment de l'absentisme dels últims dos anys, a veure si el trobo, és que l'altre dia em va caure a terra, i no sé si el tinc aquí o allà. Era un full on estaven els tres anys seguits, estava encara per acabar d'elaborar, eh! Potser el tinc per aquí (...). Mira, això són els quaranta-tres nens, al primer curs l'any 1996-97, i ens van faltar més, em sembla que vam posar més del quinze per cent. Hi havia dos-cents i "pico" de nens i hi havia quaranta tres que van faltar, van faltar més.

De dos-cents i pico, quaranta tres?

Fixa't que al primer, només n'hi havia quinze, és un curs que ara està a tercer.

Aquest percentatges a que són atribuïbles, al tipus de curs o pel fet de ser el primer curs que ho controlàveu?

Pel tipus de curs. A segon, al curs següent, continuen. Mira, n'hi ha que ha faltat la meitat del curs, el que passa és que molts d'aquests han marxat, i han quedat els absentistes. I aquests són els d'infantil. El primer any no vam fer infantil, i l'any passat ja vam fer infantil, i aquest any... Mira és això. Està per acabar d'elaborar això per tant potser no sé si estarà bé del tot o no. En aquest cas, no aquest nen va faltar perquè va estar malalt, eh! Estic parlant dels casos més greus. Aquesta nena l'any passat va faltar un vint-i-sis per cent de sessions lectives. L'altre curs sí, que també era de primer, quan estava a segon va faltar un trenta sis, i ara a tercer aquesta nena falta menys, em sembla. Jo penso que a mesura que es van fent més grans van faltant menys. La Pepa està, a no a quaranta! "o sea que aquí se mantiene". Aquesta nena, aquí no ... perquè estava fent p4, i l'any passat un quinze per cent, i aquest any també es va

mantenir igual. Aquest nen no venia a l'escola aquest any. Aquest nen es va mantenir també igual, aquest altre nen va augmentant per tant estem al setanta per cent ja. Aquest nen doncs, si que li ha anat bé el menjador, veus? malgrat que continua faltant bastant, eh! Té menjador, i no ho paga, no paga res. Ni les cent pessetes, no paga res.

Això de les cent pessetes ... que és com a mesura d'implicació de la família?

Sí, no paga res però no té ningú que... Bueno, ell potser, la seva mare no té cap problema. Continua faltant eh! per això. Montserrat, Anna, Montse, Raquel, Magda, si és un segon que... Marí Cruz i el Sammuell al trenta quatre per cent, eh? Ja veus. Continuen, continuen. El J.F. és un nen que..., aquest J. C. aquest nen va estar malalt, va ser un nen becat per llarga malaltia. Aquest altre és un nen que va tenir uns problemes psicològics. Aquest nen era... mira, el A. C ... és un nen que també era d'aquest primer "tràgic", i aquest any falta menys, es queda a menjar i falta molt menys, bastant menys falta. Mira A. C. el set per cent, veus? En aquest cas si que ha servit. En algun cas, com també en J.F. En algun cas serveix, però no en tots. Mira és que si mirem l'absentisme de la beca també ho tenim posat en això del menjador.

Això és la memòria anual, no?

Sí. Mira aquí es veu la manera, no?. A veure el total de nens que es queden a dinar, és aquest "el pastís sencer", tots els que estan en rosa són el que obtenen ajudes del Departament d'Ensenyament.

Són més de la meitat.

Sí, més de la meitat, i aquest any encara més. Perquè hem repartit més les beques, hem fet beques de dues-centes, de cent, amb el qual queda millor repartit. Per tant els nens que es queden a dinar cada dia, hauria de ser més o menys el mateix.

Sí, en canvi no. N'hi ha menys de la meitat, no?

Sí. Bastant menys de la meitat. Aquí hi ha tot un tros de "formatge" que és gairebé un trenta per cent. És el que et deia, que les beques que molt bé, però... Són també els que han de pagar els vint duros que no paguen.

I no hi són els nens de p3, p4 i p5 d'infantil?

No. No està, perquè lo fonamental és fixa't, infantil i primària són la majoria de nens. Hi ha molts d'infantil però, però de fet no és la proporció de l'escola. No, és que són molt més estables els menjadors petits que els grans.

Sí?

Mira aquí ho tens, per exemple amb ajuts del Departament de l'Ensenyament, un seixanta vuit per cent dels nens que obtenen l'ajut es queden cada dia.

Així dels nens que es queden a menjador, un trenta per cent no es queden cada dia?

No, són irregulars, vull dir que són absentistes.

Quina és la teva valoració de la Comissió Social?

Per a mi és bona. A veure jo penso que està molt bé. Portem ja tres anys de rodatge i comencem a tenir els criteris molt clars, jo penso que està bé, jo estic contenta. L'eficàcia és també molt limitada però és que tampoc no hi ha eines molt més... Són problemes molt greus, vull dir que són problemes de desintegració social, marginació, o econòmics molt greus que també són molt difícils de solucionar. Jo penso que la col·laboració dels Serveis Socials de base és molt important.

A part de tu com a representant del centre, hi ha alguna altra persona que intervingui des del centre?

De vegades quan fem traspàs de casos, normalment vénen aquí les assistents socials, quan són casos que no siguin només una cosa puntual, i fem l'entrevista amb la tutora.

Perquè us expliqui una mica la dinàmica...

La tutora es posa d'acord amb l'assistenta social i es fa un seguiment.

Quin tipus d'opcions penseu que poden ser, d'acord amb les que ja hem esmentat, eh!, per atreure casos inicials d'absentisme? Me n'has parlat una mica quan parlaves de...

Jo penso que campanyes, no per la premsa que tothom ho llegeix, però campanyes per les ràdios més comunitàries, com la de la ràdio de la Mina. Penso que campanyes d'aquest tipus s'haurien de fer. I després, parlar també amb les minories culturals o "amb el responsable del culte", o parlar amb les autoritats reconegudes per donar a aquestes persones la importància de l'escolarització.

Heu fet cap intent en aquest sentit?

A veure, jo tinc una mare que és pastora i li he dit dues o tres vegades que m'agradaria parlar amb el "Jefe del Culto", però no hi ha hagut encara ocasió. No podem fer moltes més iniciatives en aquesta zona.

I com ho feu per intentar el retorn d'un nen absentista a l'escola?

A veure, hi ha famílies que les crides i et diuen: "sí que es veritat" i que diuen "a no sé que". Jo també els dic que s'estan buscant un problema. També els explico "no sé que" que tenim que buscar solucions, perquè pensin que malgrat tot el nen no té la culpa de la seva falta de previsió o organització, i que busquin solucions, sinó... A veure quan jo ja els he de renyar doncs els renyes. M'he trobat un cas en què un pare es va negar, el primer any que jo... quan encara teníem vuitè aquí, es va negar rotundament a què la seva filla, perquè era "su padre, y la hija era suya y él decidía si su hija se quedaba en casa o venía al colegio", era una nena de vuitè. I amb aquest no hi va haver manera, a més a més anava carregat de raons i no hi va haver manera. Jo penso que l'absentisme de les nenes és un fet, en escoles com aquesta. És una cosa que s'ha de tenir en compte.

Després et demanaré algunes dades al respecte... Pel que fa a les situacions de retorn, com es produeix aquest?

En el cas que un nen ve a l'escola i després no ve?

Sí.

Doncs ara estem fent, per això dels nens que no són lectors que tenim uns quants que són de tercer, d'aquest primer que t'he explicat.

Normalment molts nens d'aquest comencen a aprendre a llegir a quart, perquè el currículum que porten és que sempre han perdut el trenta/quaranta per cent, vol dir que de quatre cursos han fet dos, potser, o un i mig. Per tant quan estan a quart estan fent de fet segon, que és quan realment han d'assolir hàbit d'escriptura. Amb el cap d'estudis precisament estàvem parlant de fer una sèrie de programació sistemàtica de la lecto -escriptura. En lloc de fer-la global com la fem... Doncs fer una programació de lectura sistemàtica.

Com vols dir?

A veure, la global es refereix a allò de que els nens aprenen paraules senceres, molt significatives pel que s'està treballant, aleshores és molt més de "pa-pe-pi-po-pu" i "pa la, pe la..."etc... és un joc molt més sistemàtic, de manera que si el deixes un dia, el dia que torna no passa res perquè no hagi vingut perquè es torna a continuar amb el que estaves fent. No han estat parlant de deu - mil coses, ni són paraules que tenen a veure amb el que han parlat durant els dies que el nen no estava. Aleshores es tractaria de fer una espècie d'aula..., ho estem pensant. Un tipus d'organització de la feina, molt més sistemàtica per aquests nens. I després també el que fem és que enlloc de treure tres nens perquè vagin a fer un reforç, doncs que fos dins a la classe. Si estan aquests nens perfecte i si no repercuteix des de l'aula. No són hores d'una persona que està perduda en un racó sense saber què fer perquè el nen que havia de venir no ha vingut.

I treballar aquests suports des de l'aula, no és més complex?

No perquè fem més racons, fem un tipus d'educació flexible, no. A veure, de totes maneres amb el treball sistemàtic d'aquesta programació que és tot un àlbum on hi ha el nen.

Com podeu intervenir per evitar situacions recurrents?

Si algú ho sap que m'ho digui. Jo penso que conscienciar molt als nens també, perquè són nens que decideixen molt per ells. De fet els nens grans, vénen perquè volen. Penso que en aquestes escoles com nosaltres ha d'aconsellar molt als nens. I fer que els nens es sentin bé aquí, que el millor que puguin fer és venir a l'escola, que per a ells sigui el millor, per tant que ells mateixos estiguin motivats per venir. Així es lleven, s'aixequen i què fan? doncs vinga anar a l'escola: "vaig a l'escola perquè allí m'ho passo bé i sé que estaré bé". Què millor que estar al carrer. Per tant penso que s'ha de motivar als nens, que l'escola sigui molt motivadora i treballar molt amb els mateixos nens. Moltes vegades són ells els protagonistes de la decisió de venir a l'escola. Vull dir perquè la mare s'ha quedat dormint, o ha marxat i l'ha deixat sol o el que sigui.

Per ara el que és el suport extern, pel que fa la prevenció, quin tipus de relació establiu amb els serveis externs?

En quant a prevenció?

Sí

Bé, fem això de la Comissió Social i intentar que la família que tenen PIRMI o coses d'aquestes, demanin la beca de menjador..., que després tampoc la demanen.

No?

No, l'han demanat un parell...Es que el problema està en què la gent marginal està al marge. I els circuits són molt socials. Es tracta de seguir aquestes famílies, estar molt a l'aguait, conèixer molt la gent que hi ha i intentar oferir solucions. Jo penso que va molt per part

de l'educació comunitària, dic educació no en el sentit d'una campanya contra el SIDA o...es que no veuen ni els canals de "tele" normals, ni els veuen en català, ni escolten la ràdio, i per suposat no llegeixen la premsa. Per tant ha de ser un tipus de comunicació molt propera... Al mercat... posar una caravana al barri i coses d'aquestes, no?

La relació en casos d'absentisme ja incipient amb els serveis educatius bé ja n'has parlat, bé amb el cas d'absentisme incipient més aviat seria amb els serveis locals: amb Serveis Socials, no? Mentre que L'EAP, l'EAIA, o Inspecció seria ja en cas d'absentisme crònic?

Si

Com valores tu l'eficàcia del suport educatiu que rebeu com a l'escola, des de l'administració educativa?

De l'administració educativa? A nivell d'absentisme, a mi ningú no m'ha ajudat. A l'EAIA, jo vaig enviar una carta no fa gaire dient que un nen faltava més d'un setanta per cent, i no m'han contestat per escrit, i per telèfon em van dir que no anaven a fer una retirada per un setanta per cent d'absentisme, que hi havia altres problemes... Des del Departament d'Ensenyament, de fet aquest any hem volgut fer una comissió social de zona amb tots els centres, per fer precisament entre altres coses això, i la delegada territorial em va donar el vist i plau, ens va encoratjar, ens va dir que sí a tot que molt bé. Però des de la Inspecció això ha quedat penjat. És veritat que aquest any és de valoració externa i que tothom va molt ofegat.

Pel que fa als Serveis Socials?

Una cosa és la eficàcia i l'altre és voluntat. Com et dic, eficàcia...L'escola és la que ha de "mullar-se" en això. Una vegada l'escola es "mulla", Serveis Socials utilitzen les dades que té l'escola com una eina per treballar amb la família. Els hi diem: "si tu vols una PIRMI pensa que has d'anar a l'escola cada dia..." Ara, aconseguir que des de Serveis Socials que un nen vingui a l'escola, tampoc perquè tampoc tenen eines. I no estic descontenta, que consti que no estic descontenta de la gent de Serveis Socials, però...

Quins requisits se t'acudeixen o creus que caldria considerar per a garantir l'escolarització d'aquests infants?

Per exemple, ara, tu has vist quan has vingut, que estava el policia aquest comunitari. Una de les coses que representa que necessita l'escola, i el vam demanar i ens van dir que sí en principi. Que en algun cas molt puntual, perquè tampoc es tracta d'enviar a la policia a casa, doncs enviar a aquest senyor a buscar uns nens a casa. El que passa és que de vegades són problemes tant greus que són molt difícils "d'ensopegar". A veure, Una nena de sisè que falta molt sovint i estan sols tot el dia, des de les set del matí fins a les vuit del vespre o més tard, també el seu germà més petit, i un altre germà de cinc anys, i estan sols, aleshores la nena moltes vegades no ve, i la raó que em donen és que la seva mare se n'ha anat, els ha deixat sense claus, i si surten no poden tornar a casa. Ha demanat un full d'una beca de menjador, i el pare encara és hora de que vingui a demanar-la. En tot l'any hem perseguit a la família i l'únic que hem aconseguit és que m'envii "a tomar por el saco", per no dir una altra cosa. Aleshores que faig? envio a la guardia urbana a buscar a aquesta nena casa seva? i fan un atestat de que aquesta nena estava sola a casa i sense escolaritzar. S'intervindrà? és suficient perquè aquesta nena...Què hem de fer? la alternativa quina és, fer una retirada? des de la tutela d'aquesta família a la de la DGAI? Tampoc no és això, a veure l'alternativa tampoc no és que se'ns vagin a un centre d'acollida. Ben bé no saps, és ben complicat.

Quin tipus de requisits i condicions et sembla que caldria per preveure, per evitar, per pal·liar...aquestes situacions?

A veure, un dels motius és que els centres de nens petits estiguin molt ben fets. Que no hi hagin ajuts institucionals si no s'està complint la normativa d'assistència a l'escola, perquè jo penso que un pare que demani un ajut institucional ha de portar els seus fills a l'escola, ha de complir. i per tant, que es demani un certificat d'assistència a classe, per exemple, per anar a cobrar el PIRMI.

Això no es fa?

No. Que enlloc de jo passar a Serveis Socials les dades, que la família, cada mes, hagi d'entrevistar-se amb serveis socials i amb mi, i que les informacions les posin al programa informàtic i cada mes puguis treure un full dient... un certificat de que el nen ha assistit a classe durant tants dies. Per exemple coses d'aquestes, no? Clar, són famílies que estan amb PIRMI. Les famílies que passen de tot, que també n'hi ha, que passen de tot de tot, que estan al marge de tot.

I les que no tenen problemes de Serveis Socials?

Exacte, com aquesta altra que jo et dic de sisè, no? Doncs jo penso que una missió institucional és que vinguin a l'escola. Una visita des de DGAI, una visita des d'inspecció... un tipus de visita... que parlin a veure què passa, què està passant.

Actualment es parla força de la figura del mediador entre escola i família, tu que en penses?

Potser seria útil en el cas d'algunes famílies gitanes, però...jo penso que aquesta via és bastant improbable, és que et diuen: "es que es que no viene porque se le ha muerto no se quién" ...y faltan todos aquel día, però això és una falta justificada de força major, no té res a veure amb que un nen no vingui mai. I lo de les nenes no és qüestió de gitanisme, sinó de cultura. Les nenes gitanes de Gràcia van a l'escola cada dia. És una qüestió de marginació. Hi ha nenes gitanes que vénen sense cap problema. És veritat que hi ha un acord per les nenes que es casen als quinze anys, perquè encara n'hi ha d'aquestes. Però a mi em sembla que està més associat a la marginació que no a la ètnia.

Algun altre requisit escolar que se t'acudeixi per la prevenció de l'absentisme?

Jo penso que una cosa que aniria bé, seria organitzar un servei comunitari d'acollida de nens. Per exemple que hi hagi un punt de trobada i hi hagi un autocar per no venir caminant, aleshores que hi hagi un monitor que vagi a recollir els nens que els deixin allà i vinguin a l'escola aquí junts.

Per aquests casos de nens en què s'adormen les famílies?

I després un horari més flexible. Jo per exemple donaria persones suficients a l'escola per fer un horari per exemple de vuit i mitja a cinc i mitja, que seria dues vegades més de l'horari normal. A més amb això aconseguiríem que de vuit i mitja a nou i mitja, els nens podrien entrar a les vuit i mitja, hora d'entrada, i les activitats poden començar a les nou i mitja amb tots els nens.

I a les cinc i mitja per?

I a les cinc i mitja per allargar pel "darrera", perquè sinó l'alternativa és el carrer. Aleshores com que hi ha molt currículum que aquests nens no fan doncs que el poguessin fer.

Perquè hi ha casals al barri?

Hi ha casals i coses d'aquestes, però no hi van. Aquí tenim activitats extraescolars gratis, fetes per voluntaris i van cinc nens amb una, quatre amb una altra...

I com és això?

No ho sé.

Bé, ja per acabar et voldria fer algunes preguntes de caracterització de l'escola.

També hi ha nens amb neures, eh! molts absentistes és per qüestió de neures. Nens que estan deprimits o amb problemes psicològics.
(...)

Quin percentatge teniu de nens de minoris ètniques?

Tenim un quaranta vuit per cent de gitanos, després tenim tres nens àrabs i dos nens sud-americans. Per tant un 1% d'àrabs, 1% de sud-americans i el 48% de gitanos.

Si m'haguessis d'explicar els trets pedagògics que més caracteritzen l'escola?

És una escola de via flexible, estem en una etapa innovadora, hem passat a ser una escola molt més humanitzada (...) estem en un procés d'innovació pedagògica i que estem intentant donar resposta a la societat del coneixement, diguem-ho així. Intentar, que els nens siguin una mica allò de "aprender a ser, aprendre a aprendre..." la idea seria sobretot aprendre a aprendre.

Com ho feu tot això?

Doncs ho fem per exemple, a nivell de projectes, l'àrea del medi ho fem per projectes. Tenim dificultats perquè els nens doncs no porten material de casa, no porten llibres, treballen amb pocs llibres de text, fem informàtica a totes les coses, des dels quatre anys. Intentem que els nens busquin els seus propis recursos, que tinguin consciència d'aprenentatge...

I a l'aula com ho treballeu?

Treballem per racons, intentant que siguin autònoms.

En varies matèries, varies àrees?

En racons amb les àrees instrumentals. Potenciem sobre tot les instrumentals: la llengua i les matemàtiques, i valorem els procedimentals tant o més que els continguts. Els hàbits, i comportaments també, i després procediments de com buscar informació, com ordenar-la, com triar-la... De fet l'any vinent, una de les coses que volem fer com a projecte fonamental és la biblioteca escolar que funcioni realment, és a dir la volem reestructurar. També treballem la informàtica amb els paquets aquests del Departament d'Ensenyament, fem processadors de textos,...i amb internet "estamos en ello", és un dels projectes que tenim també.

Com esteu dotats a nivell d'infraestructura?

Tenim dos ordinadors nous d'aquests del projecte aquest... un projecte que va assignar telefònica i IBM, em sembla, i que van anunciar al debat parlamentari. Doncs tenim aquests dos més vuit ordinadors més.

Vols dir que esteu ben dotats?

Si.

Teniu algun projecte o heu tingut en els últims anys alguna iniciativa de formació permanent col·lectiva?

Si tenim des dels últims quatre anys. Una va ser la classe tutorial, un altre va ser la llengua des del punt de vista constructivista, després vam fer les matemàtiques des del punt de vista constructivista i després hem fet l'avaluació de la llengua.

Com treballeu, per àrees, per cicles...?

Treballem per cicles entenent que hem fet dos cicles a l'escola, cicle inicial i cicle superior. És a dir, primer, segon i tercer. Bé infantil és tot un cicle: primer segon i tercer, quart cinquè i sisè.

Algun projecte així entre àrees, transversal?

De valors, sobre els drets humans. Aquest any és qüestionament el dret a anar a l'escola... a partir de tot això... intentem donar un sentit a totes... A veure, treballem els comportaments, implicant a tothom, fent alguna cosa en comú, com va ser el dia de la constitució, la constitució seria el dret a participar, no? Tota l'escola ho fa al mateix temps, tothom fa el mateix a la seva aula. Treballem el mateix contingut, després es fa el mural, es fan exposicions, després es fa un acte de posada en comú, un acte de celebració d'allò... Després intentar donar un sentit a les intervencions que hi ha com al dret a l'educació. El menjador és educatiu. El venir a posar vacunes també és educatiu per la salut, tot és educació, no? L'escola és la que t'ofereix tots aquests serveis.

El pla de tutories com el teniu pensat, per aula, per cicle...?

Les tutories són per cicles i el pla d'acció tutorial l'estem elaborant, no està elaborat del tot, està el pla d'acollida... Hem fet capítols, tenim capítols fets i s'aproven pel claustre. Aleshores un capítol seria l'assistència escolar, un altre seria el traspàs de la ESO, un altre el pla d'acollida, un altre el menjador escolar... Ho elaborem, o s'elabora des de tres professors que es coneixen i ho volen fer, i per exemple volen fer el de salut escolar, o ho elabora el cap d'estudis, o jo, o l'equip directiu, o jo amb una altra persona, qui vulgui ho fa, ho passem al claustre i al claustre es discuteix. A més s'elabora per comissions i després... i anem fent, eh!

La tutoria on es fa a l'aula, amb el grup de la classe...?

A la classe.

I tutoria individualitzada?

Això és constant, eh!

Les característiques les sé, pràcticament ja he acabat, només comentar-te... Perquè jo em faci una idea pel que fa al rendiment de l'alumnat, pots fer una mica aproximació tipològica a l'alumnat en funció del seu rendiment?

El rendiment acadèmic?

Sí, mira hem agafat una tipologia que és un estudi sobre "L'èxit i fracàs escolar a Catalunya", no sé si el coneixes i d'aquest estudi se'n derivaven cinc tipologies d'alumnat. Es tractaria que em fessis una distribució sobre 100% d'aquests cinc tipus a la teva escola.

És que per exemple, jo no estic d'acord amb aquesta classificació perquè aquestes etiquetes són discutibles. No m'agrada perquè si un mestre li diu a un nen que no té expectatives, el condemnes. Tots els nens són capaços d'aprendre, tots. De totes maneres tenim nens amb una vinculació a l'escola molt positiva però en canvi...tenim nens de les dues maneres alhora. Els nens nostres estan contents aquí a l'escola. Mira, amb dificultat de rendiment tenim un trenta per cent i posa un trenta per cent d'alumnes sense expectatives escolars

Seria un seixanta. I en situació de conflicte amb l'escola?

En conflicte aquest any no en tenim cap.

I nens que van fent, aplicats en moderació?

Posa un trenta, és que clar els indicadors tots junts no són aplicables aquí. Perquè hi ha nens "curtets" que tenen tan poca motivació a casa, amb tants pocs coneixements, un ambient tant pobre, i tan poc estimulant, i sobretot un ambient tant pobre que el currículum que és que clar que no arriben, perquè tot el seu currículum ocult l'han de treballar a l'escola. Alguns són d'aquests nens que no és que no es puguin millorar, sinó que són nens molt limitats per una banda i per l'altre...Seria sorprenent esperar molt d'ells, i en canvi, no sé, estan bé. D'aquests n'hi ha uns quants. Aquell nen que abans ha vingut aquí, que tu has vist, no està al nivell de segon, i no és un alumne aplicat en moderació, és un nen que... i quines expectatives li posaria, jo? doncs jo li poso poques. Però clar, és molt discutible.

Podries apuntar-me els nens amb necessitats especials educatives que teniu en dictamen?

Cinc nens i a un que l'han disminuït durant el curs. Cinc dictaminats per l'EAP, menys un que l'han dictaminat per Benestar Social i li han donat una paga. Però en dificultats d'aprenentatge i sense dictàmens en tenim el trenta tres per cent.

Per què d'aquests altres ...que li diuen "nens en situació problemàtica per qüestions que diuen: "de personalitat i conducta"...d'aquest, potser tenim un aquest any, un o dos. Un que és un "quinqui" però tampoc és un cas... de fet ho serà perquè ara és petit, fa tercer. Quan estigui a quart i cinquè, l'any vinent...

Bé, vols afegir alguna altra cosa, que et sembli que ens em descuidato que vulguis emfasitzar?

no, bé.. només comentar-te que aquí tenim un nombre considerable d'alumnat amb elevada mobilitat geogràfica. Per il·lustrar això puc dir-te que només dos nens de 2on curs són alumnes de primer. Hi ha molta "matrícula viva". Del gener al març s'han matricula 29 nous alumnes. Molts venen d'altres escoles semblants com el Ceip 7, el ceip 14, el ceip 15... a vegades les famílies es barallen (pare i mare) i es separen temporalment, són població que es mou molt, per exemple si han d'abandonar la vivenda ocupada i buscar una altra...

Aquesta mobilitat també suposa problemes de continuïtat curricular. Caldria una coordinació en aquest sentit entre escoles.

A tu et sembla que l'EAP pot jugar o juga algun paper en aquest sentit?

Jo crec que sí, però clar... en els casos problemàtics, en situacions de dificultats. El problema no està tant en les matèries instrumentals on sí fa o no fa totes les escoles fan el mateix, sinó a nivell de matèries de continguts com "Coneixement del medi". El problema no és només que aquests nens a l'ESO es perden per manca de coneixements sinó que les capacitats instrumentals adquirides deixen de tenir sentit si no hi ha aplicació funcional d'aquesta a nous coneixements.

Resulta difícil definir el nombre d'alumnes recuperats. No és un bon indicador de res perquè en general, la població absentista no està en una situació patològica que, miraculosament, després d'una intervenció encertada, pugui recuperar-se sense més. En tant que l'absentisme és un procés resulta molt complexa parlar de recuperació com situació final.

D'altra banda per la meua experiència on sí que es produeixen recuperacions és entre la educació infantil i la primària. Tot i que no hi ha una demanda de dades a nivell d'educació infantil, per no ser un nivell obligatori, en aquest nivell l'absentisme és molt elevat. Després a primària van disminuint els casos, sobre tot a cinquè, on molts nens ja comencen a venir sols a l'escola.

El problema més seriós entre la població absentista el constitueixen les nenes gitanes. Aquest any l'escola ha decidit fer la campanya de la ESO com altres anys fins al final, parlant amb les famílies i tot com altres anys, però sense arribar a portar físicament al nen o nena amb els seus papers als serveis socials, perquè fins ara el que s'aconseguia amb aquest acompanyament final era que tots els nens al acabar el curs, al juliol, estiguessin matriculats en un institut i ja s'havia acabat el problema, si la nena en qüestió estava matriculada, però després, no arribava a anar a aquella escola i l'institut en qüestió sobreentenia que aquella nena està en una altra escola. Així que han decidit contribuir a fer visible un problema no portant els papers, per tal que aquests nens i nenes no constin com a matriculats per a l'administració. (Es com si el problema per l'administració és que estiguin matriculats, que tinguin una cadira, no tant que vagin a l'escola i que aprenguin),

La directora ha enviat una carta a inspecció notificant de l'existència d'aquests nens i nenes no matriculats de cara a l'any vinent (cinc casos, dels quals dues nenes ja estan pedidas" un nen serà, probablement, "carn de canó" o "futur quinquí" i els altres dos casos tant bon punt pot ser que es quedin mirant la tele com que vagin a escola) també està al corrent l'assistenta social de l'EAP. El que és realment sorprenent és que sobre aquests casos de nens no matriculats o que es perden de primària a secundària ningú de l'administració no li hagi preguntat mai.

Les nens gitanes són realment representatives de l'absentisme invisible. La directora em parla d'una nena, la Carme Flores, a la que va acompanyar l'any passat a l'institut per que es matriculés i que li consta que aquest any està al carrer perquè la veu cada dia portar al seu germà petit a l'escola. Ella ha parlat amb serveis socials, amb la mare de la nena i amb la nena, però no hi ha res a fer. A més em comenta que la família té un PIRMI i que se la podria amenaçar en aquest sentit,...

El problema d'aquestes nenes és que amb 15 anys estan casades, amb vint ja tenen dos o tres fills i després malviuen, perquè sovint el marit cau en la droga i acaben vivint en un ambient de marginació extrema. Moltes acaben tornant a casa (en coneix a unes quantes) però clar, la família d'origen ja té les seves pròpies problemàtiques i

tampoc hi caben tots en un pis petit de la mina... A diferència d'abans ara aquestes noies aguanten menys al marit (maltractaments, etc.) però si es separen es veuen també abocades a la marginalitat, Són noies sense recursos personals.

Com definiu vosaltres l'absentisme?

Nosaltres definim l'absentisme a partir del 15% de faltes d'assistència a les sessions lectives, que són la suma de sessions de matí i de tarda. Distingim entre una causa justificada: que és una malaltia, mentre dura la malaltia, el que dicta el metge especialista... durant el temps necessari, o si és per força major... ja que alguna vegada hi ha hagut algun nen que ha hagut d'anar a testimoniar un judici d'un accident, o coses molt puntuals d'aquest tipus. Les no justificades són el treball precoç, desinterès de la família per l'escolarització, feines domèstiques, malaltia o absència dels pares, carència econòmica, problemes d'ordre disciplinar, d'adaptació escolar, problemàtiques psicològiques o motius de consciència.

Què són motius de consciència?

Doncs aquells... imagina't una nena àrab que el seu pare creu que a partir d'una edat no cal que vagi a l'escola, o per exemple un nen testimoni de Jehovà que quan són festes no vénen a l'escola. Per tant, l'escola s'ha de plantejar què fa si té alumnes amb aquestes situacions.

I què feu, en aquests casos?

En aquest moment, de testimonis de Jehovà no en tenim cap que no vingui a les festes, potser perquè han canviat. Fa temps sí que havia passat, per això ho vam posar. Nosaltres en aquest cas no en tenim cap. Però ens hem de replantejar fins a quin punt les festes s'han de fer com les fem perquè tothom hi pugui participar, no? A veure, per exemple, abans dèiem que eren les vacances de Nadal, i ara són les vacances d'hivern. Si fem una festa per Nadal, fem una festa amb cançons tradicionals de l'època, d'hivern i de Nadal. Llavors no celebrem el Nadal, sinó que celebrem l'arribada de l'hivern. L'absentisme es pot classificar segons nombre de sessions perdudes: moderat, regular, crònic; puntual, total o intermitent.

És funcional, aquesta classificació? La feu servir?

Sí, sí.

Moderat fins al 25%, regular fins al...50%. De totes maneres, els percentatges són relatius. Jo no hi estic d'acord, en aquests moments, perquè més d'un quinze per cent ja trobo que és molt.

Vols dir que el moderat estaria per sota del 15%.

Sí.

I el puntual què seria, casos aïllats?

No, el puntual és més que no vénen a la classe de gimnàstica, per exemple, que són molt puntuals en el moment de no assistir. O no vénen el divendres a la tarda, o que no vénen els dilluns al matí, i no tots els dilluns. Són puntes, però que també poden arribar a ser significatives, poden encobrir un problema que té el nen. A veure, no és només que els nens vinguin a l'escola, sinó que hi hagi un indicador de qualitat, que aquí no està posat, en el qual els nens tinguin ganes de venir a l'escola. Per tant, això pot ser un indicador de que alguna cosa està passant.

Algun problema de motivació?

Algun problema de motivació, de relacions, de consciència...pot ser algun problema així. I després, la des- escolarització és quan algun infant en edat escolar obligatòria no està matriculat a cap centre. I aquest tema no ens entra a nosaltres tractar-lo a aquí, el tema d'aquí és quan els nens estan matriculats i falten, i per què. Llavors vam fer un tipus de guió de control de l'absentisme. Cada dia d'inici de cada sessió lectiva fem un control.

Cada sessió lectiva què vol dir, cada matí i tarda?

Sí, cada matí i tarda. Aquesta és la llista que fem servir: el nom dels nens, cada dia del mes, matí i tarda.

I això qui ho fa?

Això ho fa la tutora. Quan l'absència sigui de més de dos dies seguits sense cap comunicació per part de la família, el tutor s'interessarà d'alguna manera. I en el cas que el tutor sospiti la possibilitat d'una campana, sobretot amb els nens grans, es posarà en contacte amb la família per descartar aquesta possibilitat.

I després què feu?

Mensualment fem un buidat. Llavors aquest buidat mensual...a veure, això ho vam fer l'any passat, però aquest any l'he fet trimestral, bueno mensual, però l'he convertit en trimestral, perquè sinó hi ha una de papers...

I que us permet aquest buidat?

Dóna més visió, i a més a més...permet un major control.

Això ho fas tu, com a directora?

Aquest sí, aquest el faig jo. Jo recullo cada començament de mes, els mestres em passen els llistats, fem la suma i llavors ho passo jo. I això és el que passem a la comissió social. Per exemple, veus, això seria el primer trimestre...

I aquest percentatge sobre el nano?

És el percentatge de sessions lectives, sobre les sessions que hi ha hagut al trimestre. Aquí ja és el segon trimestre, aquí hi ha un resum del primer, i ara ja estem fent el tercer. Aquí el segon trimestre ja s'acaba; aquest nen ha faltat en total 31 sessions, que és el 21% del temps lectiu.

I que feu? Comptar el percentatge matí i tarda?

Clar, fem el total de sessions lectives. Mira són 68 del primer trimestre. Això són el total de matí i el total de tarda, i això són els dies que hi ha. Hi havia 11 matins, 11 dies. Això és, amb el total de sessions que hi ha, és a dir, una cosa són les sessions i l'altre són els dies però clar, aquí compto les sessions per dies. És el tant per cent de sessions que hi ha hagut, és a dir que multiplico 68 per 2, que són 136. Vull dir que aquest percentatge està fet sobre les 136 sessions que hi ha. Mira veus, aquí està representat.

La feu vosaltres, aquesta gràfica?

Sí. A veure, l'absentisme del matí, fixa't que és inversament proporcional el d'infantil que el de primària, ho veus? Aquest és el d'infantil, i en canvi el de primària és al revés, falten més als matins que a la tarda. I la cosa està en que els nens petits, malgrat tot, se'n van a dormir abans, i a les set del matí estan tots llevats,

perquè ja han dormit vuit hores, o deu hores, o no sé quantes. Els nens més grans i les seves mares se'n van a dormir molt tard, i moltes vegades s'adormen. I aquest és un dels problemes, i és curiós perquè és inversament proporcional. Després també hi ha una altra cosa, hi ha una davallada. Quan comença l'escola vénen, al mes de Setembre pràcticament no hi ha absentisme, no és significatiu. I de sobte, quan ve la Feria de Abril, el bon temps i tot això...

Al cap d'un mes de començar l'escola ja comença a despuntar?

Sí. Després arriba el Desembre, i quan comença el fred augmenta l'absentisme, fins que ja estan acostumats, llavors baixa. I llavors també coincideix després del començament de vacances, o així, i va pujant a mesura que ve el bon temps una altra vegada. Clar, a l'escola s'hi està calent, i els nens vénen al "cole", estan bé. Al començament dels trimestres va més baix, i després torna a pujar.

A meitat de trimestre és quan l'absentisme està en el seu auge, no?

Estan més cansats... jo penso que també...no ho sé eh? No sé les lectures que hem de fer. I després, l'altra cosa significativa és que en els molt petits hi ha un absentisme latent, veus? És el lila. A l'aula d'aquest curs hi ha pocs alumnes, n'hi ha quinze, i només que n'hi hagués dos que faltessin la tira es notava molt. Però de fet es veu que en tota la primària hi ha un absentisme latent, que és aquest lila, que és més de la meitat del temps.

I què vol dir aquest absentisme latent?

Que són nens que ja són casos endèmics. Són normalment de famílies molt desestructurades, d'ambient molt marginal... I després el que és veritat és que a p3, el percentatge entre els nens que falten i els que vénen, més aviat n'hi ha més que falten que no que vénen. Això excepte a p4 i a p5, bé a p5 també el que passava el curs passat era que hi havia uns quants nens que eren bastant desestructurats. Però de tota manera, la tendència és que a mesura que es fan grans vénen més al "cole". I a primària, aquest curs és un curs que des de primer està molt desestructurat. És el que ara està a tercer, que deu n'hi do.

A què atribueixes aquesta afirmació que fas que a mesura que es fan grans vénen més a l'escola?

A veure, perquè hi ha una sobreprotecció dels nens, aquí. Els nens de tres anys, del parvulari, com que no és obligatori, qualsevol excusa està bé per quedar-se a casa. Moltes vegades la tele novel·la és una excusa per quedar-se a casa.

Per part de les mares?

Sí. Aleshores, tenim el control anual, el control mensual, que seria aquesta columna, i el control diari. El control anual té dues maneres, que seria per mesos o el total, que aquest any no el faré. Seria la suma dels tres. Aquest full no el faré, sinó que faré aquest, afegint el tercer trimestre. I a més a més hi ha un control diguem-ne quantitatiu, que seria per cursos i per mesos. Al ser un control de l'absentisme, és simplement un estudi quantitatiu.

Això són nens, són casos?

No, del total de nens que hi ha a cada aula, doncs les faltes que hi ha hagut.

D'acord. Fa molt de temps que teniu aquest registre tant exhaustiu?

Jo des de fa tres anys que ho vaig seguint. Vam començar a fer un seguiment de l'absentisme al 96-97.

Explica'm una mica la història, com va ser que vau començar en aquell moment...

A veure, jo des del curs 96-97 sóc directora, i abans havia estat secretària i portava el menjador. Llavors el problema està en que pel menjador ens donen 600 pessetes per dia i per nen becant. I és clar, com que tenim moltes beques, això són molts diners, i vam acabar l'any que ens havien sobrat molts diners de menjador. Hi ha molta gent que no paga...Ja sabia el que passava jo, ja, però clar, és una cosa que dius...no pot ser. Vull dir que les beques serveixen perquè els nens, entre d'altres coses, vinguin a l'escola, i si han de pagar vint duros, és un bon motiu perquè almenys vinguin a dinar. Aleshores em vaig començar a mirar això del menjador, i quan vaig ser directora vaig pensar, aquí hi ha un dret a venir a classe, ens queixem que els nens no sé què, organitzem reforços i coses, i resulta que els nens que havien de venir no han vingut... I em va semblar que era una despesa de recursos i de tot. Llavors vaig pensar, a veure, mirem realment si els nens...vaig comptar quants nens no vénen a classe. Perquè ja es feia un control, però més que res es feia per avisar a casa si el nen feia campana, o per dir a la mare que el nen no ha vingut. A primària el control d'assistència es fa des de tota la vida, em sembla. Però es feia, es guardava el full i ja està. Jo vaig pensar que m'agradaria saber a quines classes hi havia més o menys faltes d'assistència, per veure una mica el per què. Perquè a vegades veiem que hi havia nens que faltaven sovint, i eren nens de famílies més o menys normalitzades. Primer em semblava que només faltaven uns nens que havien faltat quinze dies seguits. Però vaig adonar-me que un nen faltava molt més i de manera molt puntual per qüestions de mercadillo. Una altra nena que de sobte faltava quinze dies perquè se n'anaven a cuidar a l'àvia fora de Barcelona. Els primer eren absentistes i aquests altres no. De fet, un nen havia perdut més currículum que l'altre. Per tant vaig pensar de començar a sistematitzar-ho.

Això va ser iniciativa vostra o teva? o va ser una demanda que tinguéssiu de l'administració educativa?

No. A iniciativa meva

Quan detecteu un cas d'absentisme, quin és el procediment intern que efectueu?

En aquesta escola hi ha una comissió social, integrada per mi, en qualitat de directora, la treballadora social de l'EAP..., l'any passat hi havia una persona de compensatòria, però aquest any no hi és, i una treballadora social del la Zona 5 i una altre de la Mina perquè un cinquanta per cent dels alumnes d'aquí són de la Mina.

Aquesta comissió funciona des de fa tres anys?

Sistemàticament sí, va començar a funcionar fa quatre anys, sobretot pel tema de les beques de menjador. Al començament de l'any organitzem el calendari que duem a terme un cop al mes. I ho complim, potser canviem alguna data.

Què feu en aquesta comissió?

En principi, jo passo les dades d'absentisme, si hi ha algun cas per remarcar el remarquem i després casos puntuals de problemàtiques familiars o socials d'alguns nens on veiem que hi ha algun risc i poden intervenir serveis socials. Hi ha un full de que és el que fem servir.

Aquest protocol l'elaboreu vosaltres, amb l'ajuda de tècnics o tècniques?

Aquí vam parlar de com ho havíem de fer, i aleshores ho vam elaborar nosaltres. Però elles em van donar material que tenien. Ho vaig elaborar jo, vam posar-ho en comú amb les de serveis socials, elles van fer petites esmenes i al final ho van aprovar a comissió social.

Et consta que l'utilitzin en algun altre centre de la zona?

Sí que l'utilitzen, però de la zona no. No sé si a la zona 3 l'utilitzen o el van passar, jo sé que l'utilitzen en algun altre barri perquè el de compensatòria el va passar. Ho sé perquè m'ho van dir.

Així vosaltres fa tres anys que l'utilitzeu i us funciona bé?

No, el vam utilitzar des del curs passat.

Clar, fa tres anys tot just l'elaboràveu?

Sí. El primer any ho fèiem de manera espontània i l'any passat vam buidar els mesos. Després no només vam necessitar saber quan, sinó el registre, quan es fa, els tipus de registres, com queden els registres arxivats i les intervencions que fem. Quan un nen és justificat, s'arxiva l'expedient de l'alumne, amb el justificant portat per la família, el paper del metge, etc. En cas de llarga malaltia s'ha d'informar la família per la possibilitat d'accedir a un ajut per llarga malaltia acordar per mediació del centre la tramitació per la concessió de l'ajut, i assumir el seguiment de l'ajuda domèstica de l'alumne malalt.

He vist que teniu una fitxa.

Sí, hi ha uns ajuts que són del Departament d'Ensenyament, de tot el que seria el protocol. Un nen que té hepatitis, o un nen que té una...doncs aquí hi és tot al registre perquè així ja no l'hem de buscar, ja sabem on està. El que passa és que això no és molt fàcil de tramitar, però és molt poc útil.

Per què? és poca la quantia?

Perquè això són uns diners que paga el Departament d'Ensenyament a l'escola després d'un any i mig, i la família només aporta una part. Mentrestant la persona que fa de mestre, que dona classes a aquest nen, o la família ho aporta abans i després ho cobra quan l'escola ho rep o sinó aquesta persona no cobra fins al cap d'un any i mig.

I suposo que això en aquest barri passa, no?

Sí. És poc útil per això, primer perquè no es cobra tot. Mira, nosaltres fa tres anys vam tenir un nen amb una llarga malaltia, durant quatre mesos: del primer trimestre fins al mes de gener, i vam cobrar el curs passat, gairebé un any llarg després.

El mestre que va a fer aquesta suplència...

No, no cal que sigui mestre, pot ser qualsevol persona particular com ara un estudiant. Aquest ha de fer un seguiment des d'aquí a l'escola.

Aquesta persona fa com de mediador entre l'escola i el nen?

No, més aviat actua com a tutor del nen. Li programa activitats, li fa un seguiment particular en coordinació amb el mestre de l'escola, i el

mestre assumeix la tutela. Per tant és per això que és inútil. Bé, que no soluciona el problema.

M'estaves explicant com funcionava el circuit intern alhora de detectar un cas d'absentisme.

Quan era justificat, fèiem que la família ens portés el justificant. Quan és moderat, es fa una entrevista amb la família per conèixer el motiu d'absentisme, informar de l'assistència a classe i cercar possibles solucions per evitar l'absentisme, comptar si cal amb l'assessorament de l'EAP quan es tracta de motius de consciència o psicològics per cercar solucions. Avisar si cal de la família als Serveis Socials Primaris: "es que no sé que le passa", doncs busquem quines solucions hi poden haver.

I d'això en feu un registre?

Registre de les intervencions realitzades, i hi ha un full de seguiment que és com ho fem: "dia tal, aquestes persones van fer això, i es va acordar això" i això està dins l'expedient del nen. Per saber que tenim això per donar l'adreça de serveis socials, l'horari d'atenció al públic a les famílies. Nosaltres, si sorgeix un problema el que intentem és solucionar-ho, si podem ho intentem. Si és que un nen no vol venir a l'escola perquè se sent rebutjat, intentem solucionar-ho primer nosaltres. El tutor, d'alguna manera ha d'interessar-se sobre què està passant, i per què el nen no va a l'escola. En principi és tot positiu, es busquen solucions. En un tercer nivell és quan l'absentisme és regular, se suposa que quan és el primer trimestre això és moderat, però quan passa al segon ja és regular. Per tant, una vegada ja s'ha parlat, s'han buscat solucions, s'han buscat alternatives, etc., si la cosa continua enviem una carta, que no serveix per gran cosa, avisem a l'inspector per informar de l'absentisme del nen.

Ho notifiqueu a inspecció?

Si, ho notifiquem a inspecció, i a Serveis Socials en la reunió de la comissió social. Ens n'assabentem tots, i qui vulgui prendre decisions...

I com valoren la intervenció d'inspecció?

Alguna vegada ens han dit que si volíem, a una família li enviarien una carta. De fet no sé si serveix o no, però fins ara no ha passat gran cosa. El tutor també parla amb la família, li diu que han d'enviar una carta, i que si a més volen parlar amb la directora de l'escola per saber més coses... A més, traspassem a la comissió la informació sobre el tipus d'absentisme.

Fins aquí no hi ha un traspàs a la comissió?

En aquest cas no és un traspàs. En aquest cas és quan ja a Serveis Socials i li diem "escolta, aquesta família us la he enviat perquè diuen això." "No, és que diuen que el nen petit no poden deixar-lo sol i la gran s'ha de quedar" i diu "doncs miri senyora, vagi a Serveis Socials a buscar ajut".

Aquí es pretén donar ajut a través de Serveis Socials?

Exacte, el que passa que és la família la que hi va, no és l'escola que envia a la família. Serveis Socials se n'assabentaran perquè jo els hi dic "escolta, que aquesta família us la he enviat perquè tal", però no fem un full de derivació. Aquí ja fem un full de derivació dient aquesta família és absentista.

I en aquest full de derivació doneu informació sobre el tipus de problema?

Indiquem el problema del cas, que en aquest cas seria absentisme. Aquest el fem servir per qualsevol derivació a Serveis Socials. Aquí hi posem el tipus d'absentisme, el referent de l'escola, quina responsabilitat hem tingut i què demanem. És relativament fàcil. La gent acostuma a tenir bastant "repelús" alhora de fer això.

Per què?

Perquè es "mullen", tenen por a vegades de les famílies, clar hi ha coses fortes, en general no només és per absentisme, hi ha altres tipus de coses.

Maltractaments?.

Exacte. Llavors home, és que tampoc ho sabem segur. Els hi fa una mica de respecte, por, no sé exactament què.

Heu tingut alguna vegada amenaces d'alguna família?

No hem tingut cap problema, però hi ha famílies amb molt males maneres. I després jo penso que ens respecten, perquè els hi dius "oiga, usted siéntese, póngase tranquilo y hablaremos, y si no se tranquiliza, por la puerta se va a la calle".

En el cas que l'absentisme sigui crònic la carta d'inspecció demana la intervenció de la família. En aquest cas ja és més eficaç la carta i es va directament a cercar a Serveis Socials. Després, quan es tracta d'un cas extrem, es fa una comunicació per escrit a la DGAI, prescrivint la marginació d'aquest alumne, però la DGAI no fa res, eh? A mi m'han dit concretament que un nen amb un setanta per cent d'absentisme, no és motiu per intervenir.

I com ho justifiquen això?

Doncs que clar, hi ha problemes més greus que aquest. A la DGAI hi ha uns casos de maltractaments i situacions molt dures...però jo penso que els nens tenen un dret, que és el dret de l'escolarització, i per tant és la Direcció d'atenció a la infància qui ha de garantir que aquest nen pugui gaudir dels seus drets. Jo penso que és la DGAI. A veure, els Serveis Socials estan totalment d'acord amb això, però qui és l'estament que ha de garantir els drets dels nens quan les persones que els hi han de garantir, els pares o tutors no ho fan. Ja no és tant la qüestió perquè això sigui eficaç, sinó penso que és una qüestió de procediment, aquí és un "pitorreo el derecho a la escolarización". Per tant el que penso que s'ha de fer és implicar als organismes que en són responsables. Que per un absentisme no faran una retirada de la família? No, però és que hi ha nens absentistes que estan cobrant la PIRMI.

Això des de serveis socials?

Sí, però retirar una PIRMI també és fort, perquè penses que més val que cobrin el PIRMI que no que vagin a robar, però arriba un moment que dius "bueno, que passa?". És que estem generant un altre PIRMI amb aquests nens/es, sobretot aquestes nenes que no vénen, estem generant el PIRMI per aquesta nena que té dotze anys, que quan en tingui quinze ja tindrà fills i necessitarà un altre PIRMI, amb el qual serà el de la seva mare, que està en edat fèrtil i la seva pròpia. Penso que alguna cosa hem de fer, no ens podem quedar de mans creuades. A part, que els nens tenen un dret de venir a l'escola, que és un dret constitucional, no és un dret qualsevol. Quan és un cas puntual fem

una entrevista amb la família. Nosaltres ho fem, aquest any he enviat una carta a la DGAI i ja està, l'envio i espero resposta.

I quina resposta has rebut?

Mira, saps que passa? que quan arriba a la DGAI, aquesta com a molt l'envia una altra vegada a Serveis Socials que ja ho saben, als equips de base, aleshores a la base et diuen que "bueno, potser", la base depèn si és EAIA ... perquè a la Zona 5 no hi ha EAIA.

Com és?

Jo no ho sé, jo de l'EAIA i Serveis Socials en sé poc. Però l'equip diguem-ne de base, el territori de la DGAI a la Zona 5 és directament al c/Aragó, no hi ha una EAIA. Bé, ara hi ha aquí com una seu de EAIA, però que no és un equip de atenció a la infància. Aleshores torna a haver-hi, una altra vegada els Serveis Socials de base, que ells ja saben el problema i tot, i no han pogut fer res, i ja saben que hi estem a sobre. A més saben que des del més d'Octubre estem a sobre d'aquest cas.

Aquests tràmits, suposo que deuen ser una mica lents, no? Em refereixo a tot el procediment administratiu que pugui comportar.

Es que de procediment administratiu només hi ha el de la DGAI amb l'inspector, amb la resta el contacte és molt directe, són col·laboracions molt directes, ens truquem sempre que cal. Són gent de base com jo, quedem i al cap d'un més em diuen allò que han fet. El que passa és que de vegades hi ha problemes que són molt complicats. Perquè si es tracta d'una nena gran de deu anys que s'ha de quedar amb un germanet de tres, perquè la mare se'n va a treballar i no hi ha ningú més, i per aquest nen no hi ha places a la guarderia... Que un nen falti ja és per problemes molt greus, i per tant la solució ja és difícil. S'han millorat algunes coses, després ja ho veuràs. Ara l'absentisme més gran que tenim és més aviat de caràcter puntual, que és el cas d'algun nen no ve els dies que hi ha gimnàstica..., o a vegades és un problema que el nen no es sent bé a l'escola, o que el nen té una "neura"...

Te problemes de relació amb el professorat o amb una assignatura?

O amb un alumne... sí, pot passar. O que un nen hagi amenaçat a una nena... això passa a vegades, o que un nen més gran amenaci a un de més petit que li agafarà els cromos... Ens han passat casos molt puntuals de nens que estan molt "pirats". Però aquests fets per a un nen poden ser molt importants. La violència escolar existeix, és una societat que estem en un entorn violent, el que passa és que s'ha d'anar canalitzant. Són casos que a vegades són molt difícils de detectar.

Per exemple, una nena que no venia perquè tenia polls i unes nenes de la seva classe havien dit que fins que no tingués polls no vingués a l'escola. Ara un nen, a no ser que sigui una infecció molt greu, malgrat que tingui polls va a l'escola. Li diem a la mare que li faci un tractament i el revisem, però ve a l'escola perquè ja ens han dit que es pot venir a escola, si es tracta de tractaments a no ser que sigui un cas molt greu d'infecció de paràsits. Però clar, això ho van decidir unes nenes. La mare es pensava que havia sigut l'escola que li havíem dit que no. Nosaltres hem de debatre què li passa, per què no ha vingut. Aleshores vaig parlar amb les nenes, i els hi vaig dir que els polls els poden agafar en qualsevol lloc. A aquesta nena, que és molt maca, se l'ha rebutjada pels altres perquè tenia polls. I una altra nena que tenia polls, per culpa d'aquesta? I potser ha estat al revés? Són històries. De sobte hi ha un nen que no ve? Doncs a veure què passa. A vegades falten deu dies, després ve tres mesos, després torna a faltar... A veure què passa. Pot ser el cas d'una família

itinerant, pot ser un cas de... A veure, per exemple tenim una família que té l'àvia a Ciutat Badia, i aquesta àvia la cuiden els cinc germans, i s'ho de repartir. Quan els hi toca anar a Ciutat Badia se'n va tota la família, i la nena es queda sense escola. Amb això pot faltar un 30 o un 40%. Clar, el problema està en què nosaltres sabem que aquesta nena està a Ciutat Badia, doncs almenys que vagi a l'escola d'allà.

Això es pot fer?

Sí, perquè el principi és que un nen estigui ben escolaritzat on sigui. És com les famílies itinerants. Bé, a veure, a primària tampoc és que sigui un currículum tan complicat. Un nen de primària aprèn a llegir, escriure, sumar, a restar, a multiplicar i a dividir. En definitiva un nen el que fa és això. I també aprèn coneix un altre entorn. El que passa és que s'ha de ser flexible, i s'ha de saber entomar...

Però deu ser complicat de saber que va a aquella escola...o demanar una feina complementària, no?

Sí, no, però és que el seguiment de l'absentisme, si ho penses seriosament és complicat. Nosaltres no ho fem sempre, perquè no sempre tots els professors truquen. Depèn molt de la voluntat, bé, no de la voluntat sinó de la responsabilitat de cada persona. No tothom és igual de responsable, i jo potser no puc estar controlant a cadascú. Jo quan veig un nen que fa dies que no ve, faig un "toque": "I aquest nen, que no ha vingut? I aquesta?" "Sí, ja s'ha parlat." Però jo no puc anar al darrere de tothom, vull dir que qui ho controla...

Perquè el criteri de control és compartit?

Vols dir si hi ha una sensibilitat? Sí, sí. Hi ha una sensibilitat comuna, això sí.

I aquestes situacions les comenteu en claustre?.

Sí. Al final comentem totes les dades i tot, i dono una còpia a cada tutor. El que passa és que a vegades hi ha tanta feina que la gent doncs mira, hi ha algun cas d'una senyoreta que ha perdut el full del control d'aquell mes. Pecat mortal, però bé, què hi farem. I pensa que sobretot a principi de curs costa molt més portar el seguiment.

Per què?

Perquè s'ha d'agafar l'hàbit de tot, hi ha moltes coses a fer...

I la tutora suposo que no deu conèixer als nanos, no?.

No, perquè a veure, de fet els coneixes a tots. A veure, a part dels nous, els altres nens ja els coneixem. Hi ha una certa estabilitat, tots els cicles passen pel mateix tutor, amb el mateix grup.

Sí?

Sí, perquè és tot tan inestable que...

I d'estabilitat de professorat, de plantilla, en teniu?

Mira, de fet l'any passat pràcticament tothom ja es va fer definitiu, i molts que havien estat provisionals durant de temps a l'escola també es van fer definitius aquí, també. A veure, no és que tinguem una estabilitat absoluta, però no ens podem queixar. Tampoc és que hi hagin hagut canvis tan radicals...

Des de que s'ha anat implantant la reforma, la teva visió sobre la dimensió quantitativa de l'absentisme quina és? Ha augmentat, ha disminuït, més o menys es manté?

Jo personalment sempre he estat molt sensible a l'absentisme, vull dir que de fet a mi la reforma no m'ha canviat...

No, però no ho dic en aquest sentit, sinó en quant a la evolució de fenomen.

Jo penso que ha disminuït. Nosaltres tenim, aquest any, quatre nenes que repeteixen sisè. Una ja estava prevista perquè va estar malalta i va estar tres mesos de baixa, però les altres tres han repetit perquè al Setembre la mare no es veia en cor de portar-les a l'ESO. I de fet jo penso que aquí l'ESO ha donat una pèrdua de matrícula. Si no de matrícula, com a mínim d'escolaritat. Nens, i sobretot nenes que estan matriculades però que no hi van.

A quin IES van els nens d'aquí?

Van al IES 27, perquè al 28 ara li han tancat el primer d'ESO. I alguns també van al de la Mina. Però normalment van al IES 28, que és el d'itinerari. Abans, com que continuaven aquí i els germans estaven aquí, doncs continuaven i era el mateix. Però en el moment en que van a un altre lloc i els horaris són diferents, se'ls complica molt la vida. Ara estic pensant en dos o tres casos, eh?

De nenes que repeteixen sisè?

No, aquestes que han repetit encara. Nenes que s'han "fugat", diguem. El problema està en que jo m'estic pensant què fer. El divendres va ser l'últim dia de matrícula, i avui he parlat amb els tutors que m'han de portar les dades de matrícula dels nens, a veure si tots estan matriculats. Però m'estic pensant en si insistir perquè realment es matriculin, o deixar-ho estar i que esclati la situació. Perquè si estan matriculades és menys problema.

És menys visible?

No. Si estan matriculades, com a mínim ja estan matriculades. En tot cas l'escola que faci el seguiment; si estan al carrer ja hem d'intervenir des de fora de l'escola. Clar, el problema està en que jo conec una nena, una tal Carmen, doncs aquesta nena estava matriculada però no hi va anar.

Està matriculada a l'institut?

A l'institut, però pràcticament ni la coneixen. Què passa? Que l'institut diu sí, aquesta nena falta, no ve, però bueno, s'ha escolaritzat. L'objectiu que va implantar Serveis Socials és que estiguessin escolaritzats. És clar, si aquest és l'objectiu prioritari, el secundari és que vagin a classe, per tant el que fan és "caçar" nens per matricular-los, malgrat que després no vagin a classe.

La matriculació l'institut la faciliteu vosaltres, des de primària?

A veure, fem tot un traspàs.

Però ho feu perquè voleu?

Home no, hi ha unes recomanacions del departament per fer el traspàs. De fet nosaltres tenim aquest document, que és el de traspàs a l'ESO i

hi fem com un seguiment de totes les activitats que fem: reunions amb les famílies, de preparació dels nens a l'ESO, i tot això. Llavors, una de les coses que fem és garantir, per exemple aquí hi intervé l'EAP... A veure, com és això? "Seguiment del procés de pre-inscripció i matrícula": el seguiment el fan els tutors durant el termini. "Acompanyament de les famílies en la reunió amb els centres d'ESO": l'any passat ja ho vam intentar i aquest és el segon any. Tots els centres públics fan una reunió única al Centre Cívic de la Zona amb els instituts, i llavors nosaltres els convoquem des d'aquí, però allà hi parlen els directors. De fet està convocada pels IES, però nosaltres fem de mediadors i els acompanyem, amb els nens anem allà, i tota la paperassa la rodem nosaltres. Estem a sobre, i fem tot un dossier de traspàs als IES.

I què hi ha, en aquest dossier de traspàs, a part de la informació de l'expedient i tot això?

A veure, el dossier de traspàs està aquí. Mira, hi ha un dossier de traspàs que parla dels aspectes generals de caràcter acadèmic.

A part de les qüestions més estrictament acadèmiques, hi ha algun altre tipus d'informació?

Sí, hi ha sí el nen s'ha pre-inscrit i quan... bé, és una mica el seguiment de la matrícula. Els noms dels alumnes matriculats al centre i que l'any que ve comencen la primària, després hi ha aspectes més socials dels alumnes, com si anava a sortides, si portava el material, si assistia a les entrevistes, etc. I després hi ha tot allò de les àrees, i al final, de cara a l'absentisme, hi ha un informe personal de cada nen (això es fa de cada nen), on es fa esment de si van a classe o no. Doncs, assisteix a classe? Això vermell són alternatives a posar: "normal", "regular", "absentista", "sol arribar tard", "de vegades ha fet campana"... Enviem aquesta informació.

I suposo que hi ha absentisme i també problemàtiques socials annexes a l'absentisme, no?

Exacte, a "Aspectes de l'entorn". "El nen acudeix normalment sol a l'escola", i coses d'aquestes

Aquest traspàs d'informació també el feu a iniciativa vostra?

Aquest informe sí. A veure, nosaltres fem un informe que vam fer amb l'EAP. Hi ha l'estat de la qüestió més acadèmica, una mica perquè sàpiguen quin tipus de nens rebran, és una mica fer el traspàs, i llavors... A veure, nosaltres fem aquest model, fem això nosaltres. És veritat que el departament ens insta a que fem un traspàs, però cada escola s'ho ha muntat com ha volgut.

En deies que des de que s'ha implantat la reforma l'absentisme ha disminuït, et referies a la primària o en general?

No puc dir que hi hagi diferència entre abans i ara. Bueno, a la primària, sí clar. La secundària no la conec, jo. A veure, el que sí que puc dir és que nens que aquí venien a setè i a vuitè s'han perdut, això també t'ho dic. Hi ha casos que s'han perdut i estic segura que, com aquestes nenes que han repetit que ara estan a sisè (que és com si fos setè), que n'hi ha dues que encara no estan matriculades.

Qui intervé en aquests casos?

Doncs ara, quan el divendres es va acabar la matrícula, hem de fer recompte dels nens que s'han matriculat, ho comparem amb les dades que tenim de l'institut, i llavors jo ho passo a l'EAP.

Mira... jo tinc aquesta llista aquí, veus, nens que s'han matriculat. Llavors agafo la llista, i els que no són a la llista, agafem i els hi enviem a l'EAP. Fem un full de derivació als serveis socials de l'EAP perquè faci la seva intervenció a la ESO. Llavors l'EAP, ja ha ajudat a una família a fer la pre-inscripció. Llavors què li demanem a l'EAP? És mirar si l'alumne està matriculat a algun centre de secundària i intervenir com a mitjancera de l'escola per posar la família en contacte amb un institut d'educació obligatòria i mirar els efectes que ho impedeixen. La treballadora social de l'EAP és la que es mira aquest paper.

Tens visió de com ha funcionat la intervenció de l'EAP l'any passat?

Bé, jo estic molt contenta. S'ho va prendre molt seriosament, ho ha fet molt sistemàticament. De fet va acompanyar a algunes famílies a l'institut, i aquest any també ho ha fet. Vam quedar amb una família que la nena deia que no volia, i no sé què. Vam venir aquí, vam cridar la mare, la mare va venir, vam buscar aquí els papers que teníem per fer-ne fotocòpies. El llibre de família i tot això, per facilitar al màxim les coses. La va acompanyar allà a l'institut, la va ajudar a fer la pre-inscripció...

De cara a l'altra manera també de detectar casos de no escolarització a primària i a secundària, de fet us han de demanar el llibre de certificació, a les escoles de primària, no?

Sí, el que passa és que el demanen... A veure, això no està clar. No està regulat, no està suficientment clar, perquè potser hi ha instituts que tarden més a demanar-ho... A veure, de fet hi ha una nena d'aquesta escola que durant tot el curs de l'any passat no va anar cap escola, estava perduda. Jo sospitava que aquesta nena tenia algun problema greu, i al final, aquest any, la vam trobar en una altra escola.

Sense llibre?

Era una nena de primària. Clar, com hem estat molts anys sense llibres d'escolaritat a primària... però clar, aquí jo hi tinc llibres de l'any de la picor. Què ha passat entremig? Jo penso que això no està solucionat. Aquest any m'ha tocat una nena de vuit anys, aquí a l'escola. A primer no havia anat a l'escola, i estava sense escolaritzar, però ningú sap... i a veure, aquesta nena està censada. Tampoc és garantit que un nen de set anys vagi a l'escola. Els que han entrat dins del sistema...home, des de l'escola els podem controlar.

Ho podeu controlar, però obligació legal...en teniu?

Bueno és que a nosaltres se'ns acaba, ara quan acabi això, jo que faré, enviaré una carta a l'inspector i li diré: tots aquests nens em consta que no estan educats enlloc, i ara el que no puc fer és matricular-los jo.

Després hi ha una altra cosa...que és l'absentisme de les nenes. A veure, jo no sé si l'any passat vaig fer el recompte de les nenes, em sembla que no el vaig fer, si eren nens o nenes que faltaven, però és una cosa que vull fer. No, no ho vaig fer per nens i nenes, ho vaig fer per cursos i per primària infantil. Però jo penso que hi ha unes determinades nenes que falten més, però són determinades nenes, eh!, però són de famílies gitanes normalment, després nenes que quan els ve la regla. Clar ara tenim nens més petites, nenes de cinquè o sisè que ja els ha vingut la regla y llavors pensen que se n'han d'anar a casa perquè no... I dius bueno, escolta'm que a mi també em ve la regla cada mes i no passa res. I dic: a veure tu pots estar aquí. A veure... Hi ha tota una espècie de cultura o sub- cultura d'això ... i després

els problemes familiars de que la mare es posa malalta i la nena es queda allà. I una altra cosa que també hi és, que de fet és un absentisme, és que nosaltres tenim uns quants alumnes que els seus pares estan internats en centres penitenciaris, i l'hora de visita sempre és en horari escolar. Ja que feu això valdria la pena que fèssiu esment de que almenys aquest tipus d'absentisme es podria evitar. No és que sigui un cas greu, però a veure si és tant seriós anar a l'escola, doncs facilitar les coses, no? Vull dir que els nens podrien tenir hora els dissabtes al matí, diumenges.

Què anava a dir-te, parlem una mica de les estratègies del centre per prevenir els casos d'absentisme. La primera qüestió és que m'expliquessis les mesures generals d'acollida, suposo que n'hi ha a p3 i a primer de primària?

No és que aquí a l'escola la matrícula és molt variable, i tenim nens nous a tots els cursos, durant tot l'any. Aleshores què fem d'acollida, a veure aquest matí ha vingut un nen i s'ha quedat.

I com és això?

S'ha canviat d'escola, són gent amb una situació molt precària, i aleshores com tampoc tenen masses problemes, agafen els quatre trastos que tenen i se'n van d'un lloc a l'altre. Aleshores a vingut un nen a aquí i s'ha quedat, estava sense escolaritzar, era un canvi de domicili, millor que vingui a l'escola tard que mai, no? Era un nen de infantil, vull dir que tampoc és que fos un cas... Tenim un pla d'acollida, que és puntual quan el nen és nou. Aleshores amb aquest pla d'acollida, en la mesura que es pugui preveure, que no sempre ho podem preveure perquè ja veus que apareix avui i ja està, fem una entrevista amb la família, presentem el nen a la classe i la seva senyoreta, aquesta prepara als nens dient que vindrà aquest nen i prepara una mica el menjador i aquestes coses. Després, cada any a començament de curs fem el que es diu la quinzena de rodatge, que és del primer dia al quinze. Els primers quinze dies de curs quan encara fem jornada intensiva, aleshores fem tot un pla de preparació del curs, on es parla de les normes, tot el que seria el pla d'acollida.

I en això què feu, preparar el curs i després convocar a les famílies perquè parlin amb la tutora?

Fem una reunió inicial, totes les famílies noves durant la primera quinzena de setembre els hi fem una entrevista amb les tutores, se'ls presenta l'escola, s'ensenya una mica el funcionament, saber quines expectatives tenen, els serveis que hi ha, i interessar-se també de com és el nen, i aquestes coses.

En casos d'absentisme, quina és la normativa que teniu entorn a l'assistència, com a reglament del centre?

A veure, realment el centre, nosaltres el reglament de règim intern es defineix pel decret de drets i deures. Es comú a tothom. Aleshores aquest any vam fer una constitució escolar, i això és el que fem servir com a reglament del centre. Per tant el que fem amb els nens nous no és castigar-los perquè no vinguin. No és qüestió d'això i menys amb nens petits. Per tant el que fem és aconsellar molt de que un nen és molt important de que vingui a l'escola, que vingui tots els dies i que vingui puntual. Perquè la puntualitat és un altre aspecte d'absentisme, puntual seria de puntualitat. Seria molts nens que a primera hora del matí, tu ho has vist que has entrat amb un nen a les nou i mitja. Aquí ve un nen a les nou i mitja tots els dies del curs, i no hi ha res a fer. Vam fer una campanya durant quinze dies de què tancàvem la porta i si no se n'anaven a casa i com tot, però també és problemàtic això. Això pot servir, però no pots abusar d'això. Perquè et pots arriscar a que es quedin fora. Més val que perdin mitja hora,

a què perdin tot el matí. Aleshores això ho fem puntualment per donar un "toc" a les famílies de que això "ja està bé" o també és una eina de "doble filo". ho podem fer, va servir, el que passa que clar l'alternativa és molt perillosa "és com un vidre molt fi".

Es pot girar en contra?

Exacte, pots córrer el risc de que aleshores pensen que arriben cinc minuts tard i "por cinco minutos ya no corren" i ja no vénen en tot el dia.

heu pensat alguna mesura específica per pal·liar els casos d'absentisme?

Mesures específiques? A veure, en tenim. Depèn de quin sigui el problema, les causes, i el que t'he dit, amb el tema de la família intentem buscar solucions. Nosaltres vam organitzar un servei d'acollida de vuit a nou, però no l'utilitzen, eh! El servei està, el servei està. Només ho ha demanat una família, un nen ho va demanar.

Perquè suposo que no deu haver gaires famílies on treballi el pare i la mare, no?

No hi ha, no. És que ni el pare ni la mare.

Alguna altra mesura que vulguis destacar?

En algun cas tenim una beca de menjador.

La beca de menjador és útil?

És útil, però tampoc és infal·lible, eh! Amb algunes famílies ha estat útil. Però no és infal·lible. A veure jo tenia per aquí un seguiment de l'absentisme dels últims dos anys, a veure si el trobo, és que l'altre dia em va caure a terra, i no sé si el tinc aquí o allà. Era un full on estaven els tres anys seguits, estava encara per acabar d'elaborar, eh! Potser el tinc per aquí (...). Mira, això són els quaranta-tres nens, al primer curs l'any 1996-97, i ens van faltar més, em sembla que vam posar més del quinze per cent. Hi havia dos-cents i "pico" de nens i hi havia quaranta tres que van faltar, van faltar més.

De dos-cents i pico, quaranta tres?

Fixa't que al primer, només n'hi havia quinze, és un curs que ara està a tercer.

Aquest percentatge a que són atribuïbles, al tipus de curs o pel fet de ser el primer curs que ho controlàveu?

Pel tipus de curs. A segon, al curs següent, continuen. Mira, n'hi ha que ha faltat la meitat del curs, el que passa és que molts d'aquests han marxat, i han quedat els absentistes. I aquests són els d'infantil. El primer any no vam fer infantil, i l'any passat ja vam fer infantil, i aquest any... Mira és això. Està per acabar d'elaborar això per tant potser no sé si estarà bé del tot o no. En aquest cas, no aquest nen va faltar perquè va estar malalt, eh! Estic parlant dels casos més greus. Aquesta nena l'any passat va faltar un vint-i-sis per cent de sessions lectives. L'altre curs sí, que també era de primer, quan estava a segon va faltar un trenta sis, i ara a tercer aquesta nena falta menys, em sembla. Jo penso que a mesura que es van fent més grans van faltant menys. La Pepa està, a no a quaranta! "o sea que aquí se mantiene". Aquesta nena, aquí no ... perquè estava fent p4, i l'any passat un quinze per cent, i aquest any també es va

mantenir igual. Aquest nen no venia a l'escola aquest any. Aquest nen es va mantenir també igual, aquest altre nen va augmentant per tant estem al setanta per cent ja. Aquest nen doncs, si que li ha anat bé el menjador, veus? malgrat que continua faltant bastant, eh! Té menjador, i no ho paga, no paga res. Ni les cent pessetes, no paga res.

Això de les cent pessetes ... que és com a mesura d'implicació de la família?

Si, no paga res però no té ningú que... Bueno, ell potser, la seva mare no té cap problema. Continua faltant eh! per això. Montserrat, Anna, Montse, Raquel, Magda, si és un segon que... Mari Cruz i el Samuel al trenta quatre per cent, eh? Ja veus. Continuen, continuen. El J.F. és un nen que..., aquest J. C. aquest nen va estar malalt, va ser un nen becat per llarga malaltia. Aquest altre és un nen que va tenir uns problemes psicològics. Aquest nen era... mira, el A. C ... és un nen que també era d'aquest primer "tràgic", i aquest any falta menys, es queda a menjar i falta molt menys, bastant menys falta. Mira A. C. el set per cent, veus? En aquest cas si que ha servit. En algun cas, com també en J.F. En algun cas serveix, però no en tots. Mira és que si mirem l'absentisme de la beca també ho tenim posat en això del menjador.

Això és la memòria anual, no?

Sí. Mira aquí es veu la manera, no?. A veure el total de nens que es queden a dinar, és aquest "el pastís sencer", tots els que estan en rosa són el que obtenen ajudes del Departament d'Ensenyament.

Són més de la meitat.

Si, més de la meitat, i aquest any encara més. Perquè hem repartit més les beques, hem fet beques de dues-centes, de cent, amb el qual queda millor repartit. Per tant els nens que es queden a dinar cada dia, hauria de ser més o menys el mateix.

Si, en canvi no. N'hi ha menys de la meitat, no?

Si. Bastant menys de la meitat. Aquí hi ha tot un tros de "formatge" que és gairebé un trenta per cent. És el que et deia, que les beques que molt bé, però... Són també els que han de pagar els vint duros que no paguen.

I no hi són els nens de p3, p4 i p5 d'infantil?

No. No està, perquè lo fonamental és fixa't, infantil i primària són la majoria de nens. Hi ha molts d'infantil però, però de fet no és la proporció de l'escola. No, és que són molt més estables els menjadors petits que els grans.

Sí?

Mira aquí ho tens, per exemple amb ajuts del Departament de l'Ensenyament, un seixanta vuit per cent dels nens que obtenen l'ajut es queden cada dia.

Així dels nens que es queden a menjador, un trenta per cent no es queden cada dia?

No, són irregulars, vull dir que són absentistes.

Quina és la teva valoració de la Comissió Social?

Per a mi és bona. A veure jo penso que està molt bé. Portem ja tres anys de rodatge i comencem a tenir els criteris molt clars, jo penso que està bé, jo estic contenta. L'eficàcia és també molt limitada però és que tampoc no hi ha eines molt més... Són problemes molt greus, vull dir que són problemes de desintegració social, marginació, o econòmics molt greus que també són molt difícils de solucionar. Jo penso que la col·laboració dels Serveis Socials de base és molt important.

A part de tu com a representant del centre, hi ha alguna altra persona que intervingui des del centre?

De vegades quan fem traspàs de casos, normalment vénen aquí les assistents socials, quan són casos que no siguin només una cosa puntual, i fem l'entrevista amb la tutora.

Perquè us expliqui una mica la dinàmica...

La tutora es posa d'acord amb l'assistenta social i es fa un seguiment.

Quin tipus d'opcions penseu que poden ser, d'acord amb les que ja hem esmentat, eh!, per atreure casos inicials d'absentisme? Me n'has parlat una mica quan parlaves de...

Jo penso que campanyes, no per la premsa que tothom ho llegeix, però campanyes per les ràdios més comunitàries, com la de la ràdio de la Mina. Penso que campanyes d'aquest tipus s'haurien de fer. I després, parlar també amb les minories culturals o "amb el responsable del culte", o parlar amb les autoritats reconegudes per donar a aquestes persones la importància de l'escolarització.

Heu fet cap intent en aquest sentit?

A veure, jo tinc una mare que és pastora i li he dit dues o tres vegades que m'agradaria parlar amb el "Jefe del Culto", però no hi ha hagut encara ocasió. No podem fer moltes més iniciatives en aquesta zona.

I com ho feu per intentar el retorn d'un nen absentista a l'escola?

A veure, hi ha famílies que les crides i et diuen: "sí que es verdad" i que diuen "a no sé que". Jo també els dic que s'estan buscant un problema. També els explico "no sé que" que tenim que buscar solucions, perquè pensin que malgrat tot el nen no té la culpa de la seva falta de previsió o organització, i que busquin solucions, sinó... A veure quan jo ja els he de renyar doncs els renyes. M'he trobat un cas en què un pare es va negar, el primer any que jo... quan encara teníem vuitè aquí, es va negar rotundament a què la seva filla, perquè era "su padre, y la hija era suya y él decidía si su hija se quedaba en casa o venía al colegio", era una nena de vuitè. I amb aquest no hi va haver manera, a més a més anava carregat de raons i no hi va haver manera. Jo penso que l'absentisme de les nenes és un fet, en escoles com aquesta. És una cosa que s'ha de tenir en compte.

Després et demanaré algunes dades al respecte... Pel que fa a les situacions de retorn, com es produeix aquest?

En el cas que un nen ve a l'escola i després no ve?

Sí.

Doncs ara estem fent, per això dels nens que no són lectors que tenim uns quants que són de tercer, d'aquest primer que t'he explicat.

Normalment molts nens d'aquest comencen a aprendre a llegir a quart, perquè el currículum que porten és que sempre han perdut el trenta/quaranta per cent, vol dir que de quatre cursos han fet dos, potser, o un i mig. Per tant quan estan a quart estan fent de fet segon, que és quan realment han d'assolir hàbit d'escriptura. Amb el cap d'estudis precisament estàvem parlant de fer una sèrie de programació sistemàtica de la lecto -escriptura. En lloc de fer-la global com la fem... Doncs fer una programació de lectura sistemàtica.

Com vols dir?

A veure, la global es refereix a allò de que els nens aprenen paraules senceres, molt significatives pel que s'està treballant, aleshores és molt més de "pa-pe-pi-po-pu" i "pa la, pe la..."etc... és un joc molt més sistemàtic, de manera que si el deixes un dia, el dia que torna no passa res perquè no hagi vingut perquè es torna a continuar amb el que estaves fent. No han estat parlant de deu - mil coses, ni són paraules que tenen a veure amb el que han parlat durant els dies que el nen no estava. Aleshores es tractaria de fer una espècie d'aula..., ho estem pensant. Un tipus d'organització de la feina, molt més sistemàtica per aquests nens. I després també el que fem és que enlloc de treure tres nens perquè vagin a fer un reforç, doncs que fos dins a la classe. Si estan aquests nens perfecte i si no repercuteix des de l'aula. No són hores d'una persona que està perduda en un racó sense saber què fer perquè el nen que havia de venir no ha vingut.

I treballar aquests suports des de l'aula, no és més complex?

No perquè fem més racons, fem un tipus d'educació flexible, no. A veure, de totes maneres amb el treball sistemàtic d'aquesta programació que és tot un àlbum on hi ha el nen.

Com podeu intervenir per evitar situacions recurrents?

Si algú ho sap que m'ho digui. Jo penso que conscienciar molt als nens també, perquè són nens que decideixen molt per ells. De fet els nens grans, vénen perquè volen. Penso que en aquestes escoles com nosaltres ha d'aconsejar molt als nens. I fer que els nens es sentin bé aquí, que el millor que puguin fer és venir a l'escola, que per a ells sigui el millor, per tant que ells mateixos estiguin motivats per venir. Així es lleven, s'aixequen i què fan? doncs vinga anar a l'escola: "vaig a l'escola perquè allí m'ho passo bé i sé que estaré bé". Què millor que estar al carrer. Per tant penso que s'ha de motivar als nens, que l'escola sigui molt motivadora i treballar molt amb els mateixos nens. Moltes vegades són ells els protagonistes de la decisió de venir a l'escola. Vull dir perquè la mare s'ha quedat dormint, o ha marxat i l'ha deixat sol o el que sigui.

Per ara el que és el suport extern, pel que fa la prevenció, quin tipus de relació establiu amb els serveis externs?

En quant a prevenció?

Sí

Bé, fem això de la Comissió Social i intentar que la família que tenen PIRMI o coses d'aquestes, demanin la beca de menjador..., que després tampoc la demanen.

No?

No, l'han demanat un parell...Es que el problema està en què la gent marginal està al marge. I els circuits són molt socials. Es tracta de seguir aquestes famílies, estar molt a l'aguait, conèixer molt la gent que hi ha i intentar oferir solucions. Jo penso que va molt per part

de l'educació comunitària, dic educació no en el sentit d'una campanya contra el SIDA o...es que no veuen ni els canals de "tele" normals, ni els veuen en català, ni escolten la ràdio, i per suposat no llegeixen la premsa. Per tant ha de ser un tipus de comunicació molt propera... Al mercat... posar una caravana al barri i coses d'aquestes, no?

La relació en casos d'absentisme ja incipient amb els serveis educatius bé ja n'has parlat, bé amb el cas d'absentisme incipient més aviat seria amb els serveis locals: amb Serveis Socials, no? Mentre que L'EAP, l'EAIA, o Inspecció seria ja en cas d'absentisme crònic?

Sí

Com valores tu l'eficàcia del suport educatiu que rebeu com a l'escola, des de l'administració educativa?

De l'administració educativa? A nivell d'absentisme, a mi ningú no m'ha ajudat. A l'EAIA, jo vaig enviar una carta no fa gaire dient que un nen faltava més d'un setanta per cent, i no m'han contestat per escrit, i per telèfon em van dir que no anaven a fer una retirada per un setanta per cent d'absentisme, que hi havia altres problemes... Des del Departament d'Ensenyament, de fet aquest any hem volgut fer una comissió social de zona amb tots els centres, per fer precisament entre altres coses això, i la delegada territorial em va donar el vist i plau, ens va encoratjar, ens va dir que sí a tot que molt bé. Però des de la Inspecció això ha quedat penjat. És veritat que aquest any és de valoració externa i que tothom va molt ofegat.

Pel que fa als Serveis Socials?

Una cosa és la eficàcia i l'altre és voluntat. Com et dic, eficàcia...L'escola és la que ha de "mullar-se" en això. Una vegada l'escola es "mulla", Serveis Socials utilitzen les dades que té l'escola com una eina per treballar amb la família. Els hi diem: "si tu vols una PIRMI pensa que has d'anar a l'escola cada dia..." Ara, aconseguir que des de Serveis Socials que un nen vingui a l'escola, tampoc perquè tampoc tenen eines. I no estic descontenta, que consti que no estic descontenta de la gent de Serveis Socials, però...

Quins requisits se t'acudeixen o creus que caldria considerar per a garantir l'escolarització d'aquests infants?

Per exemple, ara, tu has vist quan has vingut, que estava el policia aquest comunitari. Una de les coses que representa que necessita l'escola, i el vam demanar i ens van dir que sí en principi. Que en algun cas molt puntual, perquè tampoc es tracta d'enviar a la policia a casa, doncs enviar a aquest senyor a buscar uns nens a casa. El que passa és que de vegades són problemes tant greus que són molt difícils "d'ensopegar". A veure, Una nena de sisè que falta molt sovint i estan sols tot el dia, des de les set del matí fins a les vuit del vespre o més tard, també el seu germà més petit, i un altre germà de cinc anys. i estan sols, aleshores la nena moltes vegades no ve, i la raó que em donen és que la seva mare se n'ha anat, els ha deixat sense claus, i si surten no poden tornar a casa. Ha demanat un full d'una beca de menjador, i el pare encara és hora de que vingui a demanar-la. En tot l'any hem perseguit a la família i l'únic que hem aconseguit és que m'envii "a tomar por el saco", per no dir una altra cosa. Aleshores que faig? envio a la guardia urbana a buscar a aquesta nena casa seva? i fan un atestat de que aquesta nena estava sola a casa i sense escolaritzar. S'intervindrà? és suficient perquè aquesta nena...Què hem de fer? la alternativa quina és, fer una retirada? des de la tutela d'aquesta família a la de la DGAI? Tampoc no és això, a veure l'alternativa tampoc no és que se'ns vagin a un centre d'acollida. Ben bé no saps, és ben complicat.

Quin tipus de requisits i condicions et sembla que caldria per preveure, per evitar, per pal·liar...aquestes situacions?

A veure, un dels motius és que els centres de nens petits estiguin molt ben fets. Que no hi hagin ajuts institucionals si no s'està complint la normativa d'assistència a l'escola, perquè jo penso que un pare que demani un ajut institucional ha de portar els seus fills a l'escola, ha de complir. i per tant, que es demani un certificat d'assistència a classe, per exemple, per anar a cobrar el PIRMI.

Això no es fa?

No. Que enlloc de jo passar a Serveis Socials les dades, que la família, cada mes, hagi d'entrevistar-se amb serveis socials i amb mi, i que les informacions les posin al programa informàtic i cada mes puguis treure un full dient... un certificat de que el nen ha assistit a classe durant tants dies. Per exemple coses d'aquestes, no? Clar, són famílies que estan amb PIRMI. Les famílies que passen de tot, que també n'hi ha, que passen de tot de tot, que estan al marge de tot.

I les que no tenen problemes de Serveis Socials?

Exacte, com aquesta altra que jo et dic de sisè, no? Doncs jo penso que una missió institucional és que vinguin a l'escola. Una visita des de DGAI, una visita des d'inspecció... un tipus de visita... que parlin a veure què passa, què està passant.

Actualment es parla força de la figura del mediador entre escola i família, tu que en penses?

Potser seria útil en el cas d'algunes famílies gitanes, però...jo penso que aquesta via és bastant improbable, és que et diuen: "es que es que no viene porque se le ha muerto no se quién" ...y faltan todos aquel día, però això és una falta justificada de força major, no té res a veure amb que un nen no vingui mai. I lo de les nenes no és qüestió de gitanisme, sinó de cultura. Les nenes gitanes de Gràcia van a l'escola cada dia. És una qüestió de marginació. Hi ha nenes gitanes que vénen sense cap problema. És veritat que hi ha un acord per les nenes que es casen als quinze anys, perquè encara n'hi ha d'aquestes. Però a mi em sembla que està més associat a la marginació que no a la ètnia.

Algun altre requisit escolar que se t'acudeixi per la prevenció de l'absentisme?

Jo penso que una cosa que aniria bé, seria organitzar un servei comunitari d'acollida de nens. Per exemple que hi hagi un punt de trobada i hi hagi un autocar per no venir caminant, aleshores que hi hagi un monitor que vagi a recollir els nens que els deixin allà i vinguin a l'escola aquí junts.

Per aquests casos de nens en què s'adormen les famílies?

I després un horari més flexible. Jo per exemple donaria persones suficients a l'escola per fer un horari per exemple de vuit i mitja a cinc i mitja, que seria dues vegades més de l'horari normal. A més amb això aconseguiríem que de vuit i mitja a nou i mitja, els nens podrien entrar a les vuit i mitja, hora d'entrada, i les activitats poden començar a les nou i mitja amb tots els nens.

I a les cinc i mitja per?

I a les cinc i mitja per allargar pel "darrera", perquè sinó l'alternativa és el carrer. Aleshores com que hi ha molt currículum que aquests nens no fan doncs que el poguessin fer.

Perquè hi ha casals al barri?

Hi ha casals i coses d'aquestes, però no hi van. Aquí tenim activitats extraescolars gratis, fetes per voluntaris i van cinc nens amb una, quatre amb una altra...

I com és això?

No ho sé.

Bé, ja per acabar et voldria fer algunes preguntes de caracterització de l'escola.

També hi ha nens amb neures, eh! molts absentistes és per qüestió de neures. Nens que estan deprimits o amb problemes psicològics.
(...)

Quin percentatge teniu de nens de minoris ètniques?

Tenim un quaranta vuit per cent de gitanos, després tenim tres nens àrabs i dos nens sud-americans. Per tant un 1% d'àrabs, 1% de sud-americans i el 48% de gitanos.

Si m'haguessis d'explicar els trets pedagògics que més caracteritzen l'escola?

És una escola de via flexible, estem en una etapa innovadora, hem passat a ser una escola molt més humanitzada (...) estem en un procés d'innovació pedagògica i que estem intentant donar resposta a la societat del coneixement, diguem-ho així. Intentar, que els nens siguin una mica allò de "aprender a ser, aprender a aprendre..." la idea seria sobretot aprendre a aprendre.

Com ho feu tot això?

Doncs ho fem per exemple, a nivell de projectes, l'àrea del medi ho fem per projectes. Tenim dificultats perquè els nens doncs no porten material de casa, no porten llibres, treballen amb pocs llibres de text, fem informàtica a totes les coses, des dels quatre anys. Intentem que els nens busquin els seus propis recursos, que tinguin consciència d'aprenentatge...

I a l'aula com ho treballeu?

Treballem per racons, intentant que siguin autònoms.

En varies matèries, varies àrees?

En racons amb les àrees instrumentals. Potenciem sobre tot les instrumentals: la llengua i les matemàtiques, i valorem els procedimentals tant o més que els continguts. Els hàbits, i comportaments també, i després procediments de com buscar informació, com ordenar-la, com triar-la... De fet l'any vinent, una de les coses que volem fer com a projecte fonamental és la biblioteca escolar que funcioni realment, és a dir la volem reestructurar. També treballem la informàtica amb els paquets aquests del Departament d'Ensenyament, fem processadors de textos,...i amb internet "estamos en ello", és un dels projectes que tenim també.

Com esteu dotats a nivell d'infraestructura?

Tenim dos ordinadors nous d'aquests del projecte aquest... un projecte que va assignar telefònica i IBM, em sembla, i que van anunciar al debat parlamentari. Doncs tenim aquests dos més vuit ordinadors més.

Vols dir que esteu ben dotats?

Sí.

Teniu algun projecte o heu tingut en els últims anys alguna iniciativa de formació permanent col·lectiva?

Sí tenim des dels últims quatre anys. Una va ser la classe tutorial, un altre va ser la llengua des del punt de vista constructivista, després vam fer les matemàtiques des del punt de vista constructivista i després hem fet l'avaluació de la llengua.

Com treballem, per àrees, per cicles...?

Treballem per cicles entenent que hem fet dos cicles a l'escola, cicle inicial i cicle superior. És a dir, primer, segon i tercer. Bé infantil és tot un cicle: primer segon i tercer, quart cinquè i sisè.

Algun projecte així entre àrees, transversal?

De valors, sobre els drets humans. Aquest any és qüestionament el dret a anar a l'escola... a partir de tot això... intentem donar un sentit a totes... A veure, treballem els comportaments, implicant a tothom, fent alguna cosa en comú, com va ser el dia de la constitució, la constitució seria el dret a participar, no? Tota l'escola ho fa al mateix temps, tothom fa el mateix a la seva aula. Treballem el mateix contingut, després es fa el mural, es fan exposicions, després es fa un acte de posada en comú, un acte de celebració d'allò... Després intentar donar un sentit a les intervencions que hi ha com al dret a l'educació. El menjador és educatiu. El venir a posar vacunes també és educatiu per la salut, tot és educació, no? L'escola és la que t'ofereix tots aquests serveis.

El pla de tutories com el teniu pensat, per aula, per cicle...?

Les tutories són per cicles i el pla d'acció tutorial l'estem elaborant, no està elaborat del tot, està el pla d'acollida... Hem fet capítols, tenim capítols fets i s'aproven pel claustre. Aleshores un capítol seria l'assistència escolar, un altre seria el traspàs de la ESO, un altre el pla d'acollida, un altre el menjador escolar... Ho elaborem, o s'elabora des de tres professors que es coneixen i ho volen fer, i per exemple volen fer el de salut escolar, o ho elabora el cap d'estudis, o jo, o l'equip directiu, o jo amb una altra persona, qui vulgui ho fa, ho passem al claustre i al claustre es discuteix. A més s'elabora per comissions i després... i anem fent, eh!

La tutoria on es fa a l'aula, amb el grup de la classe...?

A la classe.

I tutoria individualitzada?

Això és constant, eh!

Les característiques les sé, pràcticament ja he acabat, només comentar-te... Perquè jo em faci una idea pel que fa al rendiment de l'alumnat, pots fer una mica aproximació tipològica a l'alumnat en funció del seu rendiment?

El rendiment acadèmic?

Sí, mira hem agafat una tipologia que és un estudi sobre "L'èxit i fracàs escolar a Catalunya", no sé si el coneixes i d'aquest estudi se'n derivaven cinc tipologies d'alumnat. Es tractaria que em fessis una distribució sobre 100% d'aquests cinc tipus a la teva escola.

És que per exemple, jo no estic d'acord amb aquesta classificació perquè aquestes etiquetes són discutibles. No m'agrada perquè si un mestre li diu a un nen que no té expectatives, el condemnes. Tots els nens són capaços d'aprendre, tots. De totes maneres tenim nens amb una vinculació a l'escola molt positiva però en canvi...tenim nens de les dues maneres alhora. Els nens nostres estan contents aquí a l'escola. Mira, amb dificultat de rendiment tenim un trenta per cent i posa un trenta per cent d'alumnes sense expectatives escolars

Seria un seixanta. I en situació de conflicte amb l'escola?

En conflicte aquest any no en tenim cap.

I nens que van fent, aplicats en moderació?

Posa un trenta, és que clar els indicadors tots junts no són aplicables aquí. Perquè hi ha nens "curtets" que tenen tan poca motivació a casa, amb tants pocs coneixements, un ambient tant pobre, i tan poc estimulant, i sobretot un ambient tant pobre que el currículum que és que clar que no arriben, perquè tot el seu currículum ocult l'han de treballar a l'escola. Alguns són d'aquests nens que no és que no es puguin millorar, sinó que són nens molt limitats per una banda i per l'altre...Seria sorprenent esperar molt d'ells, i en canvi, no sé, estan bé. D'aquests n'hi ha uns quants. Aquell nen que abans ha vingut aquí, que tu has vist, no està al nivell de segon, i no és un alumne aplicat en moderació, és un nen que... i quines expectatives li posaria, jo? doncs jo li poso poques. Però clar, és molt discutible.

Podries apuntar-me els nens amb necessitats especials educatives que teniu en dictamen?

Cinc nens i a un que l'han disminuït durant el curs. Cinc dictaminats per l'EAP, menys un que l'han dictaminat per Benestar Social i li han donat una paga. Però en dificultats d'aprenentatge i sense dictàmens en tenim el trenta tres per cent.

Per què d'aquests altres ...que li diuen "nens en situació problemàtica per qüestions que diuen: "de personalitat i conducta"...d'aquest, potser tenim un aquest any, un o dos. Un que és un "qinqui" però tampoc és un cas... de fet ho serà perquè ara és petit, fa tercer. Quan estigui a quart i cinquè, l'any vinent...

Bé, vols afegir alguna altra cosa, que et sembli que ens em descuidato que vulguis emfasitzar?

no, bé.. només comentar-te que aquí tenim un nombre considerable d'alumnat amb elevada mobilitat geogràfica. Per il·lustrar això puc dir-te que només dos nens de 2on curs són alumnes de primer. Hi ha molta "matrícula viva". Del gener al març s'han matricula 29 nous alumnes. Molts venen d'altres escoles semblants com el Ceip 7, el ceip 14, el ceip 15... a vegades les famílies es barallen (pare i mare) i es separen temporalment, són població que es mou molt, per exemple si han d'abandonar la vivenda ocupada i buscar una altra...

Aquesta mobilitat també suposa problemes de continuïtat curricular. Caldria una coordinació en aquest sentit entre escoles.

A tu et sembla que l'EAP pot jugar o juga algun paper en aquest sentit?

Jo crec que sí, però clar... en els casos problemàtics, en situacions de dificultats. El problema no està tant en les matèries instrumentals on si fa o no fa totes les escoles fan el mateix, sinó a nivell de matèries de continguts com "Coneixement del medi". El problema no és només que aquests nens a l'ESO es perden per manca de coneixements sinó que les capacitats instrumentals adquirides deixen de tenir sentit si no hi ha aplicació funcional d'aquesta a nous coneixements.

Resulta difícil definir el nombre d'alumnes recuperats. No és un bon indicador de res perquè en general, la població absentista no està en una situació patològica que, miraculosament, després d'una intervenció encertada, pugui recuperar-se sense més. En tant que l'absentisme és un procés resulta molt complexa parlar de recuperació com situació final.

D'altra banda per la meua experiència on si que es produeixen recuperacions és entre la educació infantil i la primària. Tot i que no hi ha una demanda de dades a nivell d'educació infantil, per no ser un nivell obligatori, en aquest nivell l'absentisme és molt elevat. Després a primària van disminuint els casos, sobre tot a cinquè, on molts nens ja comencen a venir sols a l'escola.

El problema més seriós entre la població absentista el constitueixen les nenes gitanes. Aquest any l'escola ha decidit fer la campanya de la ESO com altres anys fins al final, parlant amb les famílies i tot com altres anys, però sense arribar a portar físicament al nen o nena amb els seus papers als serveis socials, perquè fins ara el que s'aconseguia amb aquest acompanyament final era que tots els nens al acabar el curs, al juliol, estiguessin matriculats en un institut i ja s'havia acabat el problema, si la nena en qüestió estava matriculada, però després, no arribava a anar a aquella escola i l'institut en qüestió sobreentenia que aquella nena està en una altra escola. Així que han decidit contribuir a fer visible un problema no portant els papers, per tal que aquests nens i nenes no constin com a matriculats per a l'administració. (Es com si el problema per l'administració és que estiguin matriculats, que tinguin una cadira, no tant que vagin a l'escola i que aprenguin),

La directora ha enviat una carta a inspecció notificant de l'existència d'aquests nens i nenes no matriculats de acara a l'any vinent (cinc casos, dels quals dues nenes ja estan pedidas" un nen serà, probablement, "carn de canó" o "futur quinquí" i els altres dos casos tant bon punt pot ser que es quedin mirant la tele com que vaguin a escola) també està al corrent l'assistenta social de l'EAP. El que és realment sorprenent és que sobre aquests casos de nens no matriculats o que es perden de primària a secundària ningú de l'administració no li hagi preguntat mai.

Les nenes gitanes són realment representatives de l'absentisme invisible. La directora em parla d'una nena, la Carme Flores, a la que va acompanyar l'any passat a l'institut per que es matriculés i que li consta que aquest any està al carrer perquè la veu cada dia portar al seu germà petit a l'escola. Ella ha parlat amb serveis socials, amb la mare de la nena i amb la nena, però no hi ha res a fer. A més em comenta que la família té un PIRMI i que se la podria amenaçar en aquest sentit,...

El problema d'aquestes nenes és que amb 15 anys estan casades, amb vint ja tenen dos o tres fills i després malviuen, perquè sovint el marit cau en la droga i acaben vivint en un ambient de marginació extrema. Moltes acaben tornant a casa (en coneix a unes quantes) però clar, la família d'origen ja té les seves pròpies problemàtiques i

tampoc hi caben tots en un pis petit de la mina... A diferència d'abans ara aquestes noies aguanten menys al marit (maltractaments, etc.) però si es separen es veuen també abocades a la marginalitat, Són noies sense recursos personals.

(2ª Conversa: telefònica)

Concepte d'absentisme: Més del 15% de faltes d'assistència en sessions lectives (que són la suma de sessions de matí i de tarda).

Problema de recompte del nombre d'alumnat per l'alta mobilitat geogràfica d'aquests nens. Per il·lustrar només dos nens de 2on curs són alumnes de primer. Hi ha molta "matrícula viva". Del gener al març s'han matriculat 29 nous alumnes. Molts venen d'altres escoles semblants com Can Clos, Ciutat Comtal, Elisenda de Montcada... a vegades les famílies es barallen (pare i mare) i es separen temporalment, són població que es mou molt, per exemple si han d'abandonar la vivenda ocupada i buscar una altra...

Aquesta mobilitat també suposa problemes de continuïtat curricular. Caldria una coordinació en aquest sentit entre escoles. Li pregunto si l'EAP pot jugar o juga algun paper en aquest sentit i em comenta que sí en els casos problemàtics (amb dificultats) i que el problema no està tant en les matèries instrumentals on si fa o no fa totes les escoles fan el mateix, sinó a nivell de matèries de continguts com "Coneixement del medi". El problema no és només que aquests nens a l'ESO es perden per manca de coneixements sinó que les capacitats instrumentals adquirides deixen de tenir sentit si no hi ha aplicació funcional d'aquesta a nous coneixements.

Resulta difícil definir el nombre d'alumnes recuperats. No és un bon indicador de res perquè en general, la població absentista no està en una situació patològica que, miraculosament, després d'una intervenció encertada, pugui recuperar-se sense més. En tant que l'absentisme és un procés resulta molt complexa parlar de recuperació com situació final.

D'altra banda per l'experiència de la directora, que te informació recollida dels últims tres anys on si que es produeixen recuperacions és entre la educació infantil i la primària. Tot i que no hi ha una demanda de dades a nivell d'educació infantil, per no ser un nivell obligatori, les escoles de primària assenyalen que en aquest nivell l'absentisme és molt elevat. Després a primària van disminuint els casos, sobre tot a cinquè, on molts nens ja comencen a venir sols a l'escola.

El problema més seriós entre la població absentista el constitueixen les nenes gitanes. Aquest any l'escola ha decidit fer la campanya de la ESO com altres anys fins al final, parlant amb les famílies i tot com altres anys, però sense arribar a portar físicament al nen o nena amb els seus papers als serveis socials, perquè fins ara el que s'aconseguia amb aquest acompanyament final era que tots els nens al acabar el curs, al juliol, estiguessin matriculats en un institut i ja s'havia acabat el problema, si la nena en qüestió estava matriculada, però després, no arribava a anar a aquella escola i l'institut en qüestió sobreentenia que aquella nena està en una altra escola. Així que han decidit contribuir a fer visible un problema no portant els papers, per tal que aquests nens i nenes no constin com a matriculats per a l'administració. (Es com si el problema per l'administració és que estiguin matriculats, que tinguin una cadira, no tant que vagin a l'escola i que aprenguin),

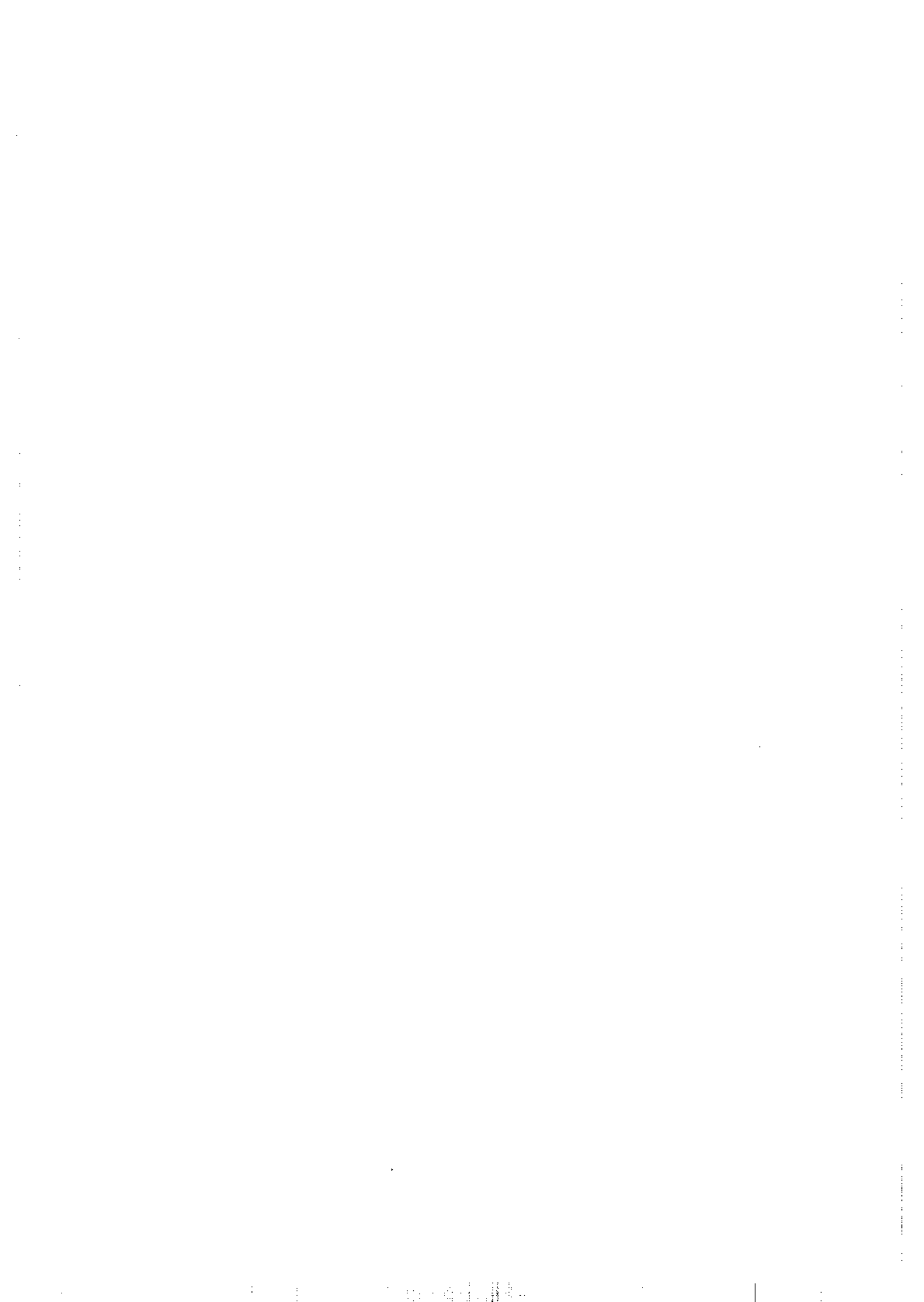
La directora ha enviat una carta a inspecció notificant de l'existència d'aquests nens i nenes no matriculats de acara a l'any vinent (cinc casos, dels quals dues nenes ja estan pedidas" un nen

serà, probablement, "carn de canó" o "futur quinquí" i els altres dos casos tant bon punt pot ser que es quedin mirant la tele com que vaguin a escola) també està al corrent l'assistenta social de l'EAP. El que és realment sorprenent és que sobre aquests casos de nens no matriculats o que es perden de primària a secundària ningú de l'administració no li hagi preguntat mai.

Les nens gitanes són realment representatives de l'absentisme invisible. La directora em parla d'una nena, la Carme Flores, a la que va acompanyar l'any passat a l'institut per que es matriculés i que li consta que aquest any està al carrer perquè la veu cada dia portar al seu germà petit a l'escola. Ella ha parlat amb serveis socials, amb la mare de la nena i amb la nena, però no hi ha res a fer. A més em comenta que la família té un PIRMI i que se la podria amenaçar en aquest sentit,...

El problema d'aquestes nenes és que amb 15 anys estan casades, amb vint ja tenen dos o tres fills i després malviuen, perquè sovint el marit cau en la droga i acaben vivint en un ambient de marginació extrema. Moltes acaben tornant a casa 8ella en coneix a unes quantes) però clar, la família d'origen ja té les seves pròpies problemàtiques i tampoc hi caben tots en un pis petit de la mina... A diferència d'abans ara aquestes noies aguanten menys al marit (maltractaments, etc.) però si es separen es veuen també abocades a la marginalitat, Són noies sense recursos personals.

CEIP 35

Minories ètniques, descripció de les minories:

Més de la meitat de l'alumnat ha nascut fora d'Espanya. N'hi ha una trentena de minories diferents. Un 20% del Magrib, un 10% del Centre i Sud-americà; un 8% d'Àsia i Oceania, Un 5% de la resta d'Africans un 4% del nord d'Àfrica, un 2% de la UE, un 2% d'Amèrica Llatina. Hi ha un 9% d'alumnes d'ètnia gitana.

(Presentació...)

Em podries explicar com definiu l'absentisme i els mecanismes de detecció que utilitzeu?

Mira, amb això de l'absentisme hi ha un punt fonamental que no es considera i que són les vacances dels pares. Aquest és una qüestió fonamental, perquè llavors són sempre els últims als que els donen les vacances. El qual vol dir que com que durant el curs, els del país no les volen, volen el juliol i l'agost, doncs especialment els marroquins, els sud-americans, els indis i tot això, les vacances els hi donen durant el cicle d'escolaritat, i això és un problema súper greu.

Perquè agafen els nanos i se'ls porten al seu país d'origen?

Agafen les dones i els fills, no cada any perquè no tenen medis, però a la que poden fan les vacances durant el curs escolar. I d'això jo penso que l'administració és absolutament responsable. I que és un ítem que s'ha de considerar.

Quan dius que l'administració n'és absolutament responsable? A quina administració et refereixes, en particular...?

Home no se..., és que penso que en èpoques d'escolaritat del nen no es poden donar vacances als pares, i sobretot contemplant que si poden aniran al país d'origen... Perquè a més a més, si a un pare català li ve de gust anar a fer un viatge a Noruega, posem per cas, agafarà el nen, i si li donen vacances al Febrer se n'anirà, però no és el cas. El cas és que sempre ho pateixen els estrangers. I això hauria d'entrar, si no formant part de la llei d'estrangeria, dins d'alguna llei d'educació o del que calgui. Però penso que és molt injust que pateixin aquesta situació.

Això passa sovint?

Contínuament. Perquè mira, aquest nen ...amb 34 faltes. I altres més. Per exemple, hi ha una índia que a veure... no sé si és de primer o de tercer... deu ser de P5. Bé, doncs aquesta nena va faltar un mes llarg. Ara no la trobo, però va faltar un mes llarg. I clar... Veus, per exemple, aquesta nena que és argentina, del 16 de Novembre al 24 de Desembre ha estat a l'Argentina. Doncs lògicament, quan es hi donen les vacances. I jo penso que això s'ha de contemplar, perquè sinó no serveix de res tot el programa que nosaltres fem d'absentisme. Perquè si nosaltres estem a sobre del nen que falta quatre dies al mes per negligència dels pares, jo a l'altra nena l'he de contemplar com un absentisme greu. Però els pares no en tenen cap responsabilitat. I qui la té? Doncs l'administració, que no estableix unes lleis que siguin prou justes per als immigrants, en aquest sentit. M'imagino que el ministeri de treball, o d'immigració, o del que sigui, això no se'ls

ha ocorregut, però això ens passa molt sovint, i pensa que tenim entre tenim entre 18,19,23 països diferents.

Bé, doncs això és el que es viu aquí al barri, que és lògic que sigui el que vingui a l'escola. Llavors jo penso que això hauria de canviar, i que Educació seria un tema que hauria de reclamar. Jo no sé a qui, ells ho sabran, que són els polítics. Però a algú se li hauria de reclamar. Llavors hi ha un problema, per exemple, d'un absentisme greu d'una família gitana, però que bé... A veure, faltin dades del cicle mitjà ja que la tutora es va negar a passar un full d'absències, va dir que si volia que mirés jo la llista. I li vaig dir que molt bé, que no tingués por que jo ja ho faria. O sigui, al cicle mitjà us poso nois i noies, però a nivell d'absències no està contemplat.

Vols dir que al cicle mitjà l'absentisme està infra-representat perquè no hi ha dades?

Exacte. En aquesta escola, si vols portar els temes greus al moment, els has de resoldre, i mai a la vida m'he pogut posar a fer adequadament un treball.

Mira aquí el que és absentisme recurrent per fer feines o tenir cura de germans petits, en el cas de les nenes n'hi ha, però abans hi havia més. Aquests s'han solucionat, perquè normalment et trobes que l'utilitzen les famílies estrangeres i per necessitat. Ara jo enlloc de dir-ho a la Guàrdia Urbana, els hi deia que tinc l'obligació de cridar a la Policia quan els nens faltin. I clar, quan anomenes la Policia, com que molts no tenen papers, venen immediatament. És una manera. (...)

De nanos gitanos n'hem tingut sempre quatre o cinc. Quatre. Doncs aquests gitanos, en els moments en que ens van arribar a l'escola, tenien un absentisme d'un 99'6%. Que jo, que em perdonin les escoles on anaven, que tinguessin temps de buscar el tant per cent i en canvi no tinguessin temps per fer res perquè els nens assistissin a l'escola! A mi això em sobta molt. Aquí hem aconseguit, amb un treball d'aquells de fins i tot anar-los a buscar a casa, que al final els nanos vinguessin. Pensa que eren nanos que fins i tot patien una desnutrició absoluta.

Mira aquí en la fitxa t'he posat els recuperats. Però dels no recuperats no en queda constància, no?.

Bé, es fa la diferència respecte els que teniu: en teniu 27 i 2 de recuperats.

Hi ha molts nens en què l'única forma de recuperació seria agafar la família i... Normalment són mares solteres que es dediquen a la prostitució i coses així. Agafar la família i fer un toc d'atenció de dir "escolti, si el seu nen falta un dia a classe, li retirem la tutela." Però la Direcció General d'Atenció a la Infància funciona tot el malament que vulguis. Fatal.

Perquè?

Per desídia total. Jo penso que sí. Hi va haver un suïcidi d'una nena que va ser absoluta desídia de l'assistent social. No es va suïcidar aquí, es va suïcidar en un centre de la Generalitat. A més a més era una nena que era una meravella, i la van posar en un centre allà a Vallvidriera, es diu ..., no sé si el coneixes, és on hi van a parar tots els delinqüents menors de setze anys. Perquè els altre ja van a

la presó. Delinqüents, drogaaddictes, etc. La nena es va tirar d'un tercer pis a baix. I es va tirar perquè ho havia avisat: "si em torneu a la família em suicidaré." La van voler retornar i va dir "sí?, doncs aquí estic jo." I jo havia parlat amb l'assistenta social de Direcció General que s'ocupava del cas i li vaig dir "escolta, que no hi ha famílies d'acollida? Cada un dels mestres de l'escola podem i volem fer una acollida d'aquesta nena, o sigui que no hi ha problema, en aquest sentit." I bé, que si em pensava que jo li havia de dir com havia de fer la feina... Un desastre. Llavors, per por, de vegades nens pels que tu et jugues el coll, perquè després estàs amenaçat de mort durant...

Ah . sí?

Home, això mira. M'han hagut de posar moltes vegades vigilància policial però a base de bé, i una vegada em van "cascar." És així, és la realitat. Vull dir que l'EAIÀ no... "no, no, això ho has vist tu i ho has de denunciar tu." Llavors fas la denúncia, els pares el porten a Direcció General, el nen absolutament claríssim que l'havien cremat amb cigarrets, i per por llavors ells diuen que no, que accepten que siguin grans que li van sortir l'estiu passat.

I per què et sembla que es produeixen aquestes situacions?

No s'explica. Perquè tant se'ls hi en fot, m'entens? Perquè jo penso que tot el que s'està fent són paperasses. Per això moltes vegades em nego a fer... És paperassa que no té més sentit que el de mantenir en els seus llocs de treball, sense fer res o passant del tema, de la gent que hi estigui. Perquè dins d'una altra cosa no... M'entens? I després diran que som funcionaris i que tenim moltes vacances i que... no, és que és així. I clar, la diferència és claríssima: que ells estan en un despatx i que tu estàs aquí, veient-los cada dia. Home, jo no crec que fossin tan males bèsties que si els tinguessin al seu davant no reaccionessin. M'entens? Vull pensar que la diferència és aquesta. Ara, jo crec que encara que no els tinguin al davant, per això ocupen un càrrec polític com el que estan ocupant. Dir-los hi així de clar.

Vosaltres sou un CAEP, que us aporta ser un Centre d'Atenció Educativa Preferent?

Doncs mira, després de protestar molt...

Jo feia catorze anys que demanava que l'escola fos d'atenció educativa preferent, i no ens ho van concedir fins l'any passat. Aquesta ja la primera, i la raó era que estàvem massa al centre de Barcelona. Vull dir que per ells una escola no és d'atenció preferent si no està a la perifèria, als suburbis, i jo penso que hi ha tan poca gent d'ensenyament que toqui realment la realitat...

Be, per centrar-nos una mica en les qüestions específiques d'absentisme, en la primera part de l'entrevista tenia pensat tractar la definició de l'absentisme, els mecanismes de control..., si teniu algun registre general...

Cada mes es fa un recull de l'absentisme. La tutora passa llista pel matí i per la tarda, i quan detecta un cas... Bé, a final de mes, si no és per exemple un cas greu que falti que falti, per exemple, una setmana seguida. I segons quin nen, que ja sabem que és absentista, a la que falta un dia ja m'ho diu. I aquesta gent normalment no tenen telèfon, amb el qual faig un contacte a través dels Serveis Socials. Serveis Socials els hem espavilat molt. Hi va haver una educadora que

era una meravella, i aquella va assentar bastant càtedra. I després, jo sempre amb l'amenaça de dir "escolta, o us belluguen o..." Vull dir que com aquell qui diu, jo sempre fent de mafiosa.

Perquè els casos d'absentisme que teniu són casos que requereixen la intervenció dels Serveis Socials?

Si, sí. I de l'EAIA, i de Direcció General... Però l'EAIA va molt atapeït, Direcció General... Saps què passa? Jo penso que el problema fonamental és que com que no tenen els nens al davant i no tenen la problemàtica al davant, per ells no és tan greu el que està passant. Mira, la DGAI, pel fet de no tenir els nens al davant, és com si tinguessin menys urgència. Tenen números, són números. Fora que no hi hagi una violació claríssima, que a més a més ha de detectar l'escola, però són nens que normalment estan dins dels estudis de l'EAIA, i coses d'aquestes així, doncs dius allò altre esperem que millori. I tot hi haver violacions i tot esperen a donar nens en acollida, que no és cert que no hi hagi famílies, perquè jo els hi he donat famílies amb noms i cognoms, DNI, telèfons i de tot, i no les utilitzen. I estan esperant que la mare es regeneri i etc. Per mi és la quadratura del cercle. I llavors dius bé, no sé quina importància té fer aquests números, quan ells clar, si no és un cas gravíssim de violacions o de coses d'aquestes així... Mira, aquest nano, que és un nen d'altíssim risc: cinc faltes i un matí, una falta i cinc matins, set dies i sis matins, tres i quatre matins... Que dius: no són un gran absentisme, però tot junt et suma com per no haver-li de donar l'escolarització. I a més a més tots aquests casos et desgavellen tot el que tu puguis fer amb la resta del curs.

Quan dius que no se li hauria de donar l'escolarització què vols dir exactament?

Doncs que...jo penso que aquest nen hauria de repetir curs.

De donar-li una valoració negativa, vols dir?

Ni positiva, és com si aquest nen no ha assistit suficientment a classe.

I això es fa?

A la pràctica no, què vols que fem...

Hi ha alguna cosa regulada respecte a això?

No, no hi ha una regulació. En el fons interessa més saber els números...

Home, si el senyor Pujol va dir que el 90% del fracàs escolar era responsabilitat de les famílies i l'endemà li van fer dir que bé, que no el van entendre, que no volia dir allò... Què vol dir? Hi ha un president de la Generalitat que el fan que rectifiqui quan és el millor que jo li he sentit dir mai... I el respecto molt com a polític, estaré d'acord o no amb les seves idees, però com a polític el respecto moltíssim. I dius bé, és el millor que jo li he sentit dir, cosa que no ha dit cap més polític. Però l'endemà el van fer rectificar, i públicament, eh?

I per què li van fer rectificar?

Home, per pressions que hi havia.

Com el va explicar aquest fracàs?

Home, si aquest fracàs, per motius que la família desconnecta, es fa igual als Jesuïtes de Sarrià, perquè els conec, i als Escolapis i a tot arreu. Vull dir que no és que la família es desocupi del nen només a la classe baixa, perquè deixar-lo amb quatre minyones també és despreocupar-se d'ell. I aquell nen fracassa en els estudis i sobretot en la formació com a persona. Llavors dius "a què juguem?" Que m'ho expliquin... Perquè a sobre els funcionaris som nosaltres. Potser sí que al final el millor és que fem de funcionaris i diguem mira, tu, no cal ni fer graelles d'absències ni fer... I quan t'arribi un paper que hi posi els números, poses el que et vingui de gust i fora, s'ha acabat. Què hem de fer?

Quin tipus de seguiment feu, com escola, en el tema de l'absentisme?

Mira, l'absentisme el porta el tutor, el tutor me'l passa a mi directament...

El tutor fa el contacte amb la família o el fas tu?

Normalment de l'absentisme sí. O sigui, el tutor manté contínuament reunions amb les famílies, quan vénen. I llavors, quan no hi ha manera que vinguin, jo els hi faig un paper dient que o vénen o el nen no podrà entrar a l'escola, així de clar. Cosa que també és legal. Perquè dius, d'alguna manera t'avisos.

I vénen?

Home, llavors normalment vénen. És la única manera de solucionar les coses.

Els hi envieu una carta per correu?

No, pel nen, i com que a més a més la mare el ve a deixar, o la tieta, o la veïna, o la cosina, o la germana gran. No és legal? Doncs bé, que busquin mesures legals que els obligui.

I quan de la família no se'n sap res i del nano tampoc perquè no ve?

Ho comuniquem als Serveis Socials. I fins i tot en altres casos en els que la família va venint i va faltant...

Per tant, el tutor passa llista pel matí i per la tarda, i quan es detecta un cas... a la mínima que falta ja se'm comunica directament: "Ha faltat aquest, avui." I llavors ja et bellugues. Perquè el que no pots fer és que ho porti tot el tutor o la tutora. Des d'Inspecció pretenien que ho portés la noia de Compensatòria, però clar, és una persona que no coneix els nanos, no coneix a les famílies... Ve dos matins o un dia i mig a la setmana, vull dir que penso que no hi ha raó de ser i penso que és un tema fonamental que a mi m'agrada, precisament perquè no se m'escapi de les mans, portar-lo jo directament.

Fa molt de temps que feu aquest registre mensual...?

Sí.

Perquè?

El problema de l'absentisme l'hem tractat sempre. Fa molts anys, des del principi d'estar jo a la direcció fa dotze anys.

Hi ha un protocol de zona sobre el tema?

No.

Cada escola funciona de manera una mica autònoma, en aquest aspecte?

En aquest sentit sí. Saps què passa? Que hi ha moltes escoles que el posar tot l'absentisme els hi és com una mica humiliant, perquè deuen pensar que no funciona prou bé. És el que et deia abans, a que la gent li molesta haver de dir que la seva escola posem, que no és el cas però bé, que hi ha droga, que hi ha nens violats, que això sí que ha sigut el cas, eh? O com una nana, que dirigia una xarxa de prostitució infantil amb dotze anys. I tot això no es vol dir. Jo no faig cap mena de publicitat. Quan va sortir allò del barri, tothom pensava que era la nostra escola, i nosaltres vam dir... Primer que no ho érem, segon que si ho érem no ho diríem, i tercer que si sabés qui era, que ho sabia, que tampoc ho diria. Vull dir que aquí, de sortir del despatx no ha sortit. En canvi, es tracta. Les coses es solucionen. Les que es poden solucionar, és clar, sense una llei que no digui que el pare que tingui el nen un absentisme tal, o que no té un interès, se li pot arribar a retirar la tutela del nen... Dius és que nosaltres estem desvalguts del tot. Podriem dir que hi ha un buit legal. A veure, hi ha molta legislació, però la legislació que se'ns hauria de donar hauria de ser molt menys política, el qual vol dir molt més clara, molt més escueta, i molt més profunda. I molt més decisiva, eh? I que tot allò altre es posar "parches." Veus que sí que està contemplat, aquí, però no tens ni un marc clar ni el poder suficient com per dir "escolti senyora, a vostè..." El poder aquí me'l prenc jo fent veure que el tinc. Perquè dic que avisaré a la Policia, "equivocant-me", dient la Policia Municipal, no? Dient la Guàrdia Urbana. Però clar, mires que ells ho entenguin des d'un altre punt de vista.

Ja, jugues una mica amb l'ambigüitat?.

Exacte. I penso que no ens caldria, a nosaltres, això. Que el paper que a nosaltres ens correspondria seria detectar els casos d'absentisme, però que els resolguin des de Serveis Socials o des d'allà on calgui. I que si hi hagués un tipus de lleis més clares al respecte, ni caldrien tants Serveis Socials, perquè els pares ja s'espavilarien més.

Una vegada vosaltres deriveu un cas als Serveis Socials i aquests es posen en contacte amb la família, com esteu al corrent de l'evolució del cas?.

No, ens coordinem, vull dir que ens truquem i establím contacte de forma continua. Aquest noi havia estat dos mesos en excedència perquè va perdre un fill, ahir es va reincorporar i avui, com ja estava "al tanto" de tots els casos, m'ha trucat per dir-me això.

Vols dir que us aneu trobant?.

Sí, sí, continuament.

Hi ha algun tipus de comissió o alguna instància de trobada institucionalitzada?

Sempre ens trobem aquí, de manera regular.

Vénen una vegada al mes encara que no hi hagi problemes, però a la que sorgeix un problema l'educador cita als pares i vénen aquí. I si cal a l'EAIA o el que sigui.

Em deies que aquest registre fa temps que el teniu. Teniu algun tipus de protocol de traspàs de la informació de vosaltres cap a l'administració local, cap a Serveis Socials, o cap a l'administració educativa?

Normalment és verbal, perquè sinó no donariem l'abast. A més hi ha una coordinació molt bona. En aquest sentit estic molt contenta.

I es comuniquen els casos a Inspecció?

Doncs no. Cap, i no només a nivell d'absentisme, sinó a nivell de qualsevol altre problema. Això amb la inspectora ho he comentat moltes vegades, dius "home, jo t'ho comento i t'envio la nota però a títol de referència perquè tu ho sàpigues." Però saps que davant d'un funcionari, per exemple, ningú té cap poder.

Però i si a aquest nen absentista li passés alguna cosa durant l'horari escolar?

Bé, però com que ja està comunicat i reflectit aquí, i a final de curs ja... Home, de tant en tant ve la inspectora i ho revisem. Però vull dir que sistemàticament a final de curs queda reflectit en uns papers dins de la memòria, i s'ha acabat.

Però si es dona el cas d'un nano, posem per cas un absentista que està al carrer, i que la família no ho sap i aquest nen li passa alguna cosa ...?

Pensa que en el fons el càrrec d'inspector és més un càrrec tècnic que de responsabilitats, eh? Vull dir que d'això, en realitat, qui en té la responsabilitat som o nosaltres, o l'escola, o Serveis Socials i la família. bé, per mi directament el té la família.

Tu fa molts anys que estàs en aquesta escola, i per tant tens una visió de com ha anat variant des del tipus de població i el tema de l'absentisme. Vull dir que l'absentisme que hi ha ara en relació a l'absentisme que podia haver fa uns anys, com ha variat?

Ui, ha millorat moltíssim. No només l'absentisme sinó el nivell pedagògic... tot. I ha millorat gràcies a que, per una altra banda, almenys en aquesta escola, hem protestat moltíssim a l'administració educativa, i des d'aquí han vist la realitat. Aquí ha vingut varies vegades la directora general, l'any passat fins i tot amb el síndic de greuges, amb un congressista, amb un diputat... I vull dir... Estem molt contents del funcionament de l'escola precisament pel que et deia abans, que és una escola absolutament d'integració, que hi ha tot tipus d'ètnies, tot tipus de classes socials, de nivells culturals i econòmics.

I això com s'aconsegueix?

Jo penso que treballant molt, i treballant molt les famílies... I la gent ho veu, quan una escola funciona o no. Mira, jo et diria que més que anar disminuint cada any, va disminuint a mesura que els nanos van entrant i es va tractant a les famílies. Perquè a més a més és molt difícil que a un nano per exemple dominicà, que allà es passen la vida

al carrer pel clima i per moltes coses, centrar-lo aquí en els estudis i ... amb qualsevol tipologia fora de l'occidental.

Es pot dir que el tractar el tema de l'absentisme a l'educació infantil serveix com a mesura de prevenció. Nosaltres tractem de la mateixa manera obligatòria com si fos a la primària, perquè vol dir que si no es tracta a infantil, a primària t'arriben els nens sense les bases de tres anys a l'escola, etc. En realitat un nano que te'l matriculin als cinc anys, pel treball que es fa en aquesta escola, es podria considerar un nen d'escolarització tardana, m'entens? Perquè ja t'arriba amb unes mancances que no les podràs suplir mai. Perquè a més a més, la família que no s'ha preocupat en matricular-lo abans vol dir que des de casa tampoc ha tingut cap interès en... Vull dir que no li ha posat cap interès, eh?

Parlant d'incorporació tardana, en teniu molts de nanos d'incorporació tardana?

Bastants, sí. Mira, per exemple aquesta família gitana que et deia de l'any passat, doncs quatre de cop. Més dos xinesos, més... et pot arribar el que vulguis. Ucraïnà, iugoslau...

Quins tipus de suport teniu per incorporar un nano d'incorporació tardana que ve d'un país del qual la llengua... Suport lingüístic...

Mira, abans, fa dos anys i mig, va canviar el sistema el sistema de Compensatòria. Aquí abans teníem un especialista d'una revista que era una meravella, però pel que es veu a l'administració no els hi va agradar com va presentar el seu projecte. I era una persona que és clar, primer que coneix el món islàmic (no l'àrab), la llengua àrab de meravella, el berber també una mica, el xinès el coneix absolutament... És una persona que les seves vacances han sigut... li ha donat per formar-se en aquest sentit. I aquest noi, pel que es veu, doncs no era prou vàlid.

Estava integrat a la plantilla com a professor de Compensatòria?

Sí, com a professor de compensatòria. Però el van treure del programa. Aquest noi va iniciar el programa de Compensatòria a demandes meves fa divuit anys. Bé, jo el feia des de fa divuit anys, però ell feia catorze anys que estava a l'escola. Ara ja en fa dos que no hi és. I així funciona. Perquè ell feia el tractament amb el coneixement que ell té de la cultura àrab, un tractament molt aprofundit de tot el món àrab i de la família àrab. I llavors hi havia molta més relació de les famílies àrabs amb l'escola, cosa que ara s'ha trencat molt.

D'alguna manera, pel que m'estàs dient, aquesta persona us feia d'intèrpret o de mediador?

Sí, però bé, de mediador que tenies tota la seguretat que ho faria bé. I que a més a més no inclinaria la balança ni cap a una banda ni cap a l'altra. Perquè vulguis o no, els mediadors actuals que hi ha, que n'hi ha poquíssims, normalment són àrabs, per exemple, que són els que més conec, però vulguis o no tenen la base de les seves tradicions, i les seves tradicions no sempre congreguen fins i tot amb la justícia, amb els drets del nen. Són matisos diferents, si tu vols, que faran malbé un tipus de feina, però hi ha matisos que no arriben a cobrir-los. tot i així jo penso que són bastant vàlids.

I ara per tant la persona de Compensatòria quin tipus d'activitat fa a l'escola?

Dóna una mica de suport lingüístic...Tot i que també hi ha un programa de suport lingüístic de la Generalitat... Mira, la part de recuperació d'aquests nens... normal. La part dura és la que falta. Nosaltres el suport lingüístic que tenim...és de Compensatòria. En teoria el de Compensatòria només hauria de col·laborar en projectes que volgués l'escola per prevenir nens de risc, com és l'absentisme, però jo no ho crec convenient perquè penso que és una persona que ni coneix a les famílies ni coneix als nens, si no coneix els nens i no coneix a les famílies poca cosa pot fer, si no són especialistes en temes interculturals com aquest noi que ho era...

Abans em comentaves casos de famílies que no vénen...

Mira hi ha famílies que aparquen els nens.
Això és el primer que els dic, que això no és cap pàrking, i menys de criatures.

Quin tipus d'acollida general feu a la família... quan ve per primer cop a l'escola?

Individual. Molt individualitzada perquè pensa que és fonamental que la família quan arribi vegi que l'escola està al seu servei. I de pas també se'ls diu els deures que ells tenen, se'ls dóna un reglament de règim intern, amb les obligacions, amb els trets, amb els deures i amb tot el funcionament de l'escola...I després la tutora ho reforça.

I amb aquelles famílies que no vénen?

Són precisament candidates d'absentisme.
Són les que haurien de venir. Pensa que a l'assemblea general de pares van venir dotze persones contant la junta de l'APA. I clar, arriba un moment en el que dius "bé, és que a vosaltres poca cosa us he de dir". Els que funcionen són els que vénen a l'escola.

I com es pot fer per...

D'entrada mira, les famílies més problemàtiques són les famílies que tenen una beca de llibres i de menjador i de coses així. Doncs escolta, oi que tots els contribuents col·laborem a que ells tinguin allò? Doncs escolta, que ells retornin alguna cosa, com pot ser l'obligatorietat de l'assistència a l'escola dels pares, que és de tipus psicològic, no pedagògic, no és per aprendre a llegir ni escriure ni tot això...És de suport sobretot en l'educació dels nanos. Això no s'ha aconseguit i fins i tot ens estem plantejant deixar córrer l'escola de pares, perquè surt caríssim, i per les cinc o sis persones que hi assisteixen com a màxim, doncs dius no val la pena que et cremis el cap tot l'any pensant d'on sortiran els diners per pagar aquesta psicòloga. I a més a més és un problema menys que tens pel que t'has de quedar un dia a la setmana. Menys estona aquí veient com es regula, com funciona l'escola de pares, i tot això.

Un altre problema greu que hi ha ... però fortíssim, sobretot dins de l'ètnia marroquí, és el conflicte entre filles i pares...que s'arriben a escapar de casa i tot, eh?.

Us arriben informes de l'EAP, de casos de nanos que per exemple vénen...d'una altra escola?

Sí, perquè a més a més tenim nanos de necessitats educatives especials, paralítics cerebrals, síndrome de Down...Ara bé, normalment pocs arriben, perquè des de P3 tenim la matrícula molt plena. Ara, els de l'EAP informes en fan.

Per atraure casos inicials d'absentisme teniu algun tipus de mesura prevista? En casos encara molt incipients, diguem-ne.

Es fa un tractament de parlar molt amb els pares i amb els nens també. I per tant molt sovint tenen més responsabilitat, aconsegueixes molt més per part dels nens que dels pares.

Hem pots valorar els Serveis Externs a l'escola en quant al seu paper en relació a l'absentisme?

Mira, el CAPIP fatal.

Sí?

Fatal. No serveix per a res.

Quin problema específic hi ha amb el CAPIP?

Primer, que jo penso que el tipus de visita no és d'adequada. A part, inútil, perquè si a un psicòtic se'l visita una vegada cada mes i mig o cada dos mesos és com si no li fessis res. I llavors t'has d'espavilar a veure si t'accepten, si són casos molt greus, o remetre'ls al pediatra amb l'informe perquè el recondueixi al psiquiatre...Amb el Capip ha sigut com una barrera. A més demanes una hora de visita i no tenen pressa, vull dir... Igual que amb els nens, mai tenen temps.

Amb el Departament d'Ensenyament el vincle que teniu és a través d'Inspecció?

I de la delegada, i fins i tot de la directora general, fins i tot. Vull dir que són persones que es posen molt a l'abast quan veuen que tu treballes molt.

I l'EAP?

Molt bé, l'EAP. El que passa és que és absolutament insuficient. Un matí a la setmana per aquesta escola és impensable. I això que actualment tenim una noia que és súper treballadora...Ara, amb el personal de l'EAP, fins ara hi ha hagut molta rotació, jo penso... és que fa sis anys o així que l'EAP funciona a l'escola i cada any n'hem tingut una de diferent.

I la intervenció que fa Serveis Socials?

Penso que podria millorar, però...bé

I amb DGAI?

Mira, jo amb el suïcidi d'aquella nena vaig remoure cel i terra. Els hi vaig dir "sortirem a tots els diaris i sortirà l'Escola, però també sortireu vosaltres, eh?" I bé, això no els hi agrada.

Quines demandes faries a l'administració, sigui educativa, sigui la local, sigui els serveis de la infància...

Una mica, sobretot que se'ns tingués en compte als professionals que cada dia estem amb els nens a l'hora d'elaborar plans ... d'elaborar plans contra l'absentisme mateix, a l'hora d'elaborar en general una mica la legislació, i sobretot a l'hora d'escollir especialment, per escoles d'aquest tipus, el professorat amb pinces. Que aquest any em temo que tampoc ens els deixen escollir. Ara, els que veiem que no funcionen, aquests te'ls has de menjar igual. O els que funcionen fatal, o els que...

Quin percentatge hi ha sobre el 100% de la plantilla que té la plaça definitiva?

Fatal una, de quinze.

I que el perfil no s'ajusti a les característiques, sense ser fatal?

Un altre. Però bé, que treballa a nivell d'escola, el que passa és que és més funcionari. Aquest any hem aconseguit que ens enviïn una substituta de més, perquè és un cas extra, això no ho facis públic. La directora general s'hi implica directament, ja et dic que quan veuen que una cosa funciona s'hi impliquen. El consell és un altre tema, perquè a aquest conseller encara no l'he captat, i com jo la major part de gent. L'altre fins i tot ha vingut a l'escola i de tot, eh? El que ara està a cultura, com es deia... el Pujals. Tindria els seus defectes o no defectes, però era molt més assequible, i era una persona que com a mínim demostrava un interès positiu. (...)

Quins requisits et semblen ineludibles pel problema de l'absentisme, per garantir una escolarització diguem-ne normalitzada?

Doncs mira, un d'ells és la formació de pares, i per tant la obligatorietat dels pares a assistir a una escola de pares. Perquè si no comencem a formar els pares, sobretot els que cal, pots fer miracles a l'escola, que a l'escola hi estan cinc hores i fan activitats extraescolars, i fan una hora més i si a més a més els tens castigats hi estan una hora més. Però vull dir, de set hores a vint-i-quatre n'hi ha moltes, que són les que estan a casa, que vol dir moltes hores de carrer. Això i després, sobretot, la implicació de la família. Aquesta per davant de tot. Que la família hagi de tenir a nivell educatiu una responsabilitat que no la té, que ningú li dona, eh? Jo el que estic veient és que cada vegada se li treu, cosa que jo no deixaria que me la treïessin envers als meus fills: l'administració treu més responsabilitats a la família, i a més a més sense suplir-les. Perquè dius bé, ens posem en pla soviètic, dius els fills són de l'estat i això... Doncs mira, té la seva part molt negativa, jo penso que no és la manera de tractament, però algú assumeix les obligacions. Ara, aquí queda un buit que ningú tenim el poder de decisió sobre això.

Tinc una sèrie de qüestions molt puntuals per caracteritzar les escoles que formen part de l'estudi. Si haguessis d'explicar a uns pares... O sigui, si jo com a mare porto el meu nen o nena i demano quins són els trets que més caracteritzen aquesta escola des del punt de vista pedagògic. Dos o tres aspectes pedagògics que a tu et sembla que identifiquen l'Escola, què em diries?

Mira, una que des de l'escola donem a les famílies unes certes pautes de treball, que és un "treball" com és l'atenció al nen, el motivar-lo molt, el no anar amb el nen... això els hi deia jo l'altre dia als pares que han d'entrar els nens a P3, que no és portar pel carrer el nen a passejar, sinó poder... que el facin fixar de quin color és

aquest cotxe, quantes rodes té el cotxe...Estimular-lo. Motivar-lo i una estimulació continuada, eh? Perquè t'arriben aquí que semblen nens que no hagin vist mai res. I continuen això en altres edats i en altres nivells. Vull dir que hi hagués molta més comunicació dins de la família.

I en aquest sentit vosaltres doneu unes pautes a la família?

Si, sí. I després avisar-los que és una escola en la que la Interculturalitat és una font de riquesa per tots, que a més a més integra a tothom, des de nens amb problemes de tota mena fins a nens que puguem dir fills d'advocats, o de metges, o de catedràtics, o de qualsevol estatus cultural i econòmic. I que bé, que pretenem que sigui una escola molt múltiple però que tothom surti amb uns trets bàsics. Donant preeminència a la part de persona fins i tot més que a la pedagògica. I això que tenim molta cura de la pedagògica, però la fonamental pensem que és la formació com a persones.

Des del punt de vista d'aquesta atenció o reconeixement d'aquesta diversitat social, cultural, etc., em pots donar algun exemple de com es treballa, això?

Doncs mira, és un treball fet des de primers de curs en què tots els nens diuen d'on són, d'on vénen, com es parla a casa seva... Molts no parlen i no ho poden dir, i llavors la professora el supleix: "aquest nen ve del Marroc i per això encara no sap parlar...", i bé, llavors s'explica, poc a poc es fa un treball de les tradicions, de la part física i de la situació al món de cada país. A mesura que van pujant els cursos es va elevat el nivell. I tot això ho resumim en una setmana intercultural per la setmana de Sant Jordi, on hi intervenen totes les cultures. Fins i tot es fa una mostra a nivell culinari per veure que segons les condicions climàtiques de cada país, o els costums i tradicions de cadascú, o el que es conrea més a cada país, s'utilitzen més uns menjars que altres, es cuinen de diferent manera... Un dels treballs que penso que és molt important, que és un detall, és explicar perquè hi ha nens negres i nosaltres som blancs: per la qüestió alimentària, per la qüestió del Sol, de quantitat d'hores de Sol, etc. Vull dir que ... Llavors se'ls fa veure les diferències i també se'ls fa veure que bàsicament som iguals, eh? Però interessa que cada ètnia continuï...reconeixent-se.

I des del punt de vista pedagògic com s'atén la diversitat?

La diversitat doncs mira... El nano que ens entra amb tres anys pot perfectament assumir la llengua, que no sempre l'assumeix perquè té aquell absentisme i hi ha diversos problemes. Però si un nen comença des de petit s'adapta. I si la família té interès, s'adapta perfectament a tots els programes pedagògics que pugui fer l'escola.

Hi ha lloc per racons?

Mira, es treballa per racons, però jo penso que per treballar per racons...jo penso que s'hauria de tenir un estudi molt més aprofundit del que comporta un treball amb racons. Penso que hauria d'estar molt més pautat. Que té molta importància a nivell psicològic però que normalment, fora d'un psicòleg o d'una persona molt especialitzada, és difícil que es pugui portar ben portat. I per altra banda, això condueix a deixar de banda altres ensenyaments previs que es necessiten. Jo avançaria l'època de l'aprenentatge de la lectura... Això claríssim. Nosaltres procurem que com a mínim una base... Jo penso que és fàcil, i tal com estem per exemple, que tens un ordinador

que utilitzen des de pre-escolar, que tot és en anglès, l'anglès s'ha d'introduir des de parvulari. Jo penso que sí. El nen és una esponja que a més a més...

Introduir-ho en aquests nens que no coneixen el català, no coneixen el castellà... no és més complex?

Home introduir... Aquest any farem l'experiència d'introduir-lo des de P5. De forma molt somera, eh? Molt com jugant no? Però que ell es pugui desenvolupar bé davant d'un ordinador que li dona tot en anglès.

Aquesta podríem dir que és una experiència d'innovació formativa?

Sí. Bé, aquí som bastant inquiets en aquest sentit, sí.

Teniu alguna altra experiència que et sembli rellevant comentar?

Bé, aquesta que vam fer de la setmana intercultural, en la que hi participaven molt els pares. En desaparèixer aquell professor que et deia ha baixat moltíssim la participació dels pares, sobretot del Magrib. I aquest any vam decidir que com que no hi havia cap demanda de que es fes el suprimíem. I no vam fer setmana intercultural, només vam fer el dia de cultura catalana, que és la que nosaltres mantenim amb Jocs Florals i coses d'aquestes i prou. I al final han protestat cinc o sis pares. Llavors vam fer la celebració del final del Ramadà, però que clar, jo em vaig queixar, perquè els hi vaig dir "això és algo que jo us he proposat, i sembla mentida que si vosaltres esteu tant dolguts que l'administració no promogui la vostra cultura, etc., vosaltres no us bellugueu per res, protesteu molt però protesteu a casa o a la porta de l'escola, ni tant sols al meu despatx. No vingueu a fer demandes." I bé, ja veurem si en alguna cosa canvia o...

Com treballau, vosaltres, per cicles, per àrees...?

Més per cicles, sí.

I la funció tutorial?

Mira, de cara a l'any que ve, hi haurà un treball molt específic de la psicòloga de l'EAP sobre tutories.

Ah sí? En quin sentit?

Doncs en el sentit que un tutor ha de ser com si diguéssim... ja no el responsable sinó entorn del qual ell sap què passa a cada un dels nanos. Perquè pensem que amb nanos com els que tenim aquí, s'ha d'atendre molt individualitzadament, malgrat que tinguem tants nens per aula.

Perquè a més de l'informe acadèmic, teniu algun informe o historial familiar dels nens que estan escolaritzats?

Sí. Fem un recull d'entrevistes amb els pares, dels temes que s'han parlat, i bé, de la manera de resoldre...

Aquesta informació es traspasa a secundària?

Sí. Bé, no tot. Traspassem el que es pot traspassar. Hi ha coses que es traspassen oralment. El que és més delicat es traspasa oralment.

I feu trobades amb el tutor de sisè i el futur de primer d'ESO?

Sí. I hi intervé la psicòloga de l'EAP, i a més a més tenim la sort que l'institut on van més nens d'aquí, que és el IES 5, la psicòloga de l'EAP d'aquí també ho és d'allà. I llavors això permet una comunicació més fluida..

Hi ha algun altre aspecte que volguessis remarcar, que et sembli que ... que et sembli rellevant, en relació al tema de l'absentisme?

Respecte a l'absentisme?

O respecte a alguna altra cosa que estigui relacionada.

Home, respecte a l'absentisme ja et dic, jo penso que hi ha un buit legal que a més a més és difícil de cobrir però que no s'ha fet un esforç suficient. I aquest tema aniria molt lligat amb que penso que sobretot en escoles com la nostra, en la que introdueixen un estrès molt fort, aniria bé que professionals d'aquestes escoles, de tant en tant, un any els dediquéssim a estar a dins de l'administració, a col·laborar amb projectes de tipus molt pràctic, en els que poguéssim afegir o treure coses a nivell legal, o canviar, reformar. Vull dir en el fons que s'escolti més la veu del mestre. I a més a més penso que si la primària no funciona al mil per cent, la secundària deixa de funcionar absolutament, eh? I abans amb l'EGB teníem la cosa de que bé, els tenies fins als setze anys, que encara podies retenir al nano. I dius, potser als setze anys una criatura ja surt més formada. No vull dir que els IES no es prenguin el mateix interès, però l'evolució que tenim nosaltres des de petits a grans, per més traspassos que tu vulguis fer, ells no la tenen. I llavors jo penso que en segons quins casos, no amb tots els nens però en molts casos, hi hauria de poder haver-hi la probabilitat que aquests nanos continuessin, en cursos superiors, amb adaptacions curriculars adaptades, que no fossin de menys nivell pedagògic però des de la mateixa escola.

Quina és la teva percepció respecte al tema de l'absentisme a secundària? Si en tens alguna.

Home jo sé... el que tinc és el del IES 5 i al començament sé que hi havia bastant absentisme, especialment d'absentisme d'aula i puntual en algunes matèries o hores. Però s'ha resolt molt bé, perquè pensa que (i això ho tinc jo, ara ho tinc guardat però no ve al cas) es fan graelles diàries de control de cada classe. No de l'assistència del nen a la primera classe, ni pel tutor, sinó classe per classe. I en segons quins nanos és l'única manera de seguir una pauta d'absentisme real.

Aquest control jo no sé si totes escoles l'han seguit sempre, aquí s'ha seguit sempre com una cosa bàsica.

Tot el professorat ho ha seguit sempre?

Tot, sempre. Bueno... de fet depèn també molt de l'interès del tutor. Perquè jo et podria dir com han canviat els absentismes...

Els diferents tipus d'absentisme?

En un grup com ha canviat l'absentisme d'un mateix nen com a resultat de canviar de tutor. La qual cosa s'ha de llegir o interpretar a nivell de motivació i a nivell d'interès...de seguiment i de control, d'estar a sobre... I de donar la pallissa, perquè a vegades et diuen una cosa i dius "val, truco", però tens quatre-centes mil coses

ahora, i de vegades se'm passa, t'ho he de dir, aquesta és la realitat i t'ho he de dir.

Però és el cas que el tutor té al dia a dia. I sap també quin tipus de nano té al davant, i quina problemàtica familiar, tot i que... Potser la problemàtica familiar la tinc jo més... Perquè aquí "bueno", els pares t'expliquen que si les parets parlessin... Per escriure cinquanta- mil llibres, i a més a més sense... pensa que a vegades t'ho han d'explicar perquè el marit les apallissa i... I això no és agradable, perquè a més a més en aquest país sempre ho hem enfocat com si fos alguna cosa pejorativa, com si fos alguna cosa... O sigui, la persona atacada se sent víctima però també se sent molt culpable. Per això no es fan les denúncies que s'haurien de fer. I també amaguen maltractaments als fills, i llavors, vull dir...

Quin percentatge de nanos en possible situació de "risc" d'aquestes o altres característiques teniu vosaltres a l'escola?

Home, bastant alt, un 50% ben bé. És una mica el reflex del barri on estem situats. I aquí n'hi ha més que al barri del costat, eh? Perquè per les Olimpíades es va netejar la zona i .. s'ha desplaçat Però mira, la fama l'ha continuat tenint la zona del R. perquè l'ha tingut sempre.

CEIP 36

La primera qüestió és que m'expliquéssiu com definiu l'absentisme i com procediu per anotar les faltes d'assistència dels nens i nenes.

La definició d'absentisme, és que és molt llarg. Quan el nombre de faltes és relativament alt, doncs la veritat és que això és una mica elàstic. Nosaltres en principi, nens que falten un terç dels dies del mes són els que realment incidim ja una mica, els tenim en compte i llavors parlem amb serveis socials o es truca a famílies i demés. Per sort en aquí normalment ja no, perquè, després veuràs amb les dades numèriques, un cert, o sigui, un mínim de faltes és molt comú. Tenir tres, quatre faltes en un mes és tant comú que no ho considerem com important. D'aquí cap amunt, pues nens que falten set, vuit dies en un mes o mitges jornades en un mes, llavors ja els tenim en compte.

Una tercera part de dies al mes, més o menys, què vol dir això? Una setmana?

Sí, una setmana.

Matí i tarda?

Sí. Nosaltres normalment contem mitjos dies o dies sencers, i llavors després fem sumes.

Com ho feu per tenir un control?

Els professors passen llistes, i llavors cada mes, el que fan és, diguem, nosaltres tenim un full i ells van apuntant cada mes el nombre de faltes, o les que són de mig dia, tant si són matí o són tardes, i les que són de dia sencer. Una mica per distingir, perquè aquí és bastant comú que si que hi hagi nens que falten matí o tarda, els petits, falten moltes tardes, i molts petits, però que no falten tot el dia. No venen al matí perquè el pare s'adorm o perquè... però venen a les tardes, per exemple. O nens que falten a les tardes, venen al matí i si se'n van a dinar després ja a la tarda ja no venen. Això és bastant comú, sobretot en nens petits. Llavors per això distingim una miqueta. Per l'any que ve, probablement estàvem pensant de separar: fer matins i tardes, però de moment ...no ho fem...

I això ho fa la tutora o tutor del curs?

Els tutors s'ho passen. Ells tenen un full d'assistència i ho van contant cada dia del mes i, després, a final de mes el que fan és, nosaltres els tenim aquí a l'arxiu, i ells senzillament buiden el mes. Posen els totals i d'aquesta manera els tenim sempre. Llavors quan fem les reunions de comissió social, que abans es feien una vegada al mes i ara les fem cada dos mesos, això els hi passem als serveis socials per a que ells tinguin els totals i després comentem els casos més... Abans fèiem només el seguiment dels més..., per exemple, fa dos anys, aquest ... fa dos anys, teníem un llistat més o menys de la gent que ja sabíem, en principi, i seguíem només aquests, i fèiem una estadística només d'aquests. I després vam decidir fer-ho de tots els nens, perquè, clar, hi ha nens que en general no falten però puntualment en un moment donat deixen de venir, o deixen de venir un mes, i llavors vam decidir apuntar-los tots, encara que és una mica més...de feina.

I això, des de quan ho feu, aquest registre?

Això fa anys. Jo quan vaig venir, fa tres anys que estic aquí, doncs...aquests últims, aquestes tres. Altres anys, el que passa, és que es feien només, diguem, més a mà i més així. Ara, doncs ho fem d'aquesta manera, però ja fa tres o quatre anys, és a dir, des de que jo estic aquí es fa. Quan jo vaig arribar aquí, vaig dir doncs mira, hi haurà una persona que serà la que recull les dades i la que parla amb assistència social.

Això és funció del cap d'estudis?

Diguem que per delegació la faig jo.

Això vull dir.

Si, ho faig jo. Aquí sempre la feia el mestre d'educació especial. Perquè com que generalment està relacionat amb altres problemàtiques, normalment els crios que falten en general són crios que a més a més pues tenen un seguiment de serveis socials doncs per històries d'abandó, o de problemàtiques econòmiques, famílies que cobren el PIRMI, coses d'aquestes que, doncs, es feia així.

Quina és la freqüència d'aquest control?

Els tutors ho fan cada dia, sí. Sí, perquè a final de mes s'ha de recollir, sempre. Potser falta un dia concret que no està pues perquè, jo que sé, doncs perquè hi ha alguna persona que ha estat de baixa, i s'ha perdut algun mes. (.....) Però en general, cada dia es fa, i es fa la suma a final de mes.

Això queda, és un registre manual de tot l'any, i teniu els tres últims anys, em deies?. I això, de fet, després ho passeu a la comissió social?

Sí. O sigui, cada dos mesos, quan ens veiem, jo els hi passo les dades noves.

La comissió social qui la forma?

Hi ha la persona de l'EAP, les dues assistents socials que ens toquen a nosaltres, perquè nosaltres tenim molts nens de la Mina, per tant són de Sant Adrià, i llavors ve també una assistent d'allà i la d'aquí, de Barcelona, la del barri.

I la directora?

La directora normalment hi és. No sempre, però normalment hi és.

I el cap d'estudis?

El cap d'estudis no. Normalment ve la directora i estic jo. Fins l'any passat ho fèiem cada mes, llavors el que vam decidir és que potser no valia la pena fer-ho mensualment, perquè després moltes vegades elles els hi és difícil coincidir totes. Llavors, moltes vegades acabàvem reunint-se tres, o faltava una, o faltava una altre, llavors vaig dir, ho fem cada dos mesos, si hi ha algun cas concret que per lo que sigui surt de la norma que estem seguint doncs ens truquem, que això sempre, seguim tots, però a la pràctica hi ha casos molt concrets que són els més típics. Si no hi ha res que es surti de la norma, pues anem fent. Sinó, llavors el que fem és que, una de dues, o jo els truco o els

tutors em fan un full d'avis i jo els hi passo amb elles, o els hi envio per correu o per fax, i les hi dic... mira hi ha aquest cas. Ara, per exemple, hi ha una nena que fa temps que no ve..., pues quan ja porta un temps que ja portava pràcticament un mes que no venia i ja s'havia trucat a la família, no havien dit res, els hi havíem enviat una carta, no havien respost, llavors fas el full de derivació i els hi envies a l'assistenta corresponent.

Explica'm una mica això. La tutora detecta un cas d'absentisme. Quina mena d'intervenció, diguem-ne, fa amb a la família?

Normalment, si hi ha un parell de setmanes, perquè clar, la setmana moltes vegades aquí, moltes famílies si estan malalts... ells no t'ho diuen. Hi ha que sí, però hi ha una gran majoria que no tu diuen. Te "n'enteres" però és per això, lo típic dels tutors pels altres nanos, doncs què preguntes, doncs.. a un germà, un cosí, o tal. I què li passa?, doncs no sé, i tal. Però que després està malalta, o li ha nascut un germanet, o una història d'aquestes. Quan no hi ha cap tipus d'informació ..., doncs no està per allà, o està a casa, o no et diuen res, doncs llavors el que fas normalment és que truques a la família. Si t'expliquen alguna cosa, o aconseguixes posar-te en contacte amb ells, que de vegades és complicat perquè els telèfons

Perquè no tenen telèfon?

Hi ha gent que té telèfon i gent que no. O telèfons que després no respon ningú, altres són mòbils, els tenen i no estan connectats. Llavors el que fas normalment, els envies una carta. Si et responen i et diuen alguna cosa els cites, clar. Si venen i t'expliquen alguna raó mitjanament acceptable, pues bueno, jo què sé. Són molt típiques les cries que ja són de quart, cinquè o sisè, pues veus, neix un germanet petit, pues la mama està a l'hospital i es queden uns dies, ja veus més o menys que hi ha alguna cosa. Si no responen, llavors sí que el que fem és un full de derivació, que ja fa dos anys que vam fer un model, senzillament que serveix una mica per tot, per casos d'absentisme, per casos d'abandonament o nens que detectes que venen molt bruts, que has parlat amb les famílies que no hi ha manera que hi hagi higiene, llavors es fa el full, per a que la gent de serveis socials puguin tenir un document en el qual se'ls hi ha demanat la intervenció. Fins ara ho fèiem oralment, però ara ho fem en un full de l'escola. Se'ls hi envia el full i ells es posen en contacte amb les famílies i si hi ha alguna història comença la intervenció.

I la comissió social és molt vella? Des de quan existeix? Quina és la història dels seus orígens?

Pues deu tenir, jo és que porto tres anys només, quan jo vaig venir ja me la van traspasar a mi, o sigui que com a mínim potser quatre o cinc anys que hi és. Ara no sé de quin any és, em sembla que fa sis anys els de Sant Adrià ja van fer una mena de document respecte a l'absentisme i llavors em sembla que es van formar les comissions.

Per tant això és una pràctica força estesa, a les escoles?.

Jo penso que sí, al menys a les de la zona de per aquí, depèn de les circumstàncies en alguna escola és una mica diferent, pel tipus d'absentisme. El nivell de problemàtica que tenim aquí no la tenen en altres escoles de la zona, llavors és més normal, potser, que ells tinguin coses molt puntuals, que senzillament mantenint un contacte telefònic amb serveis socials ja n'hi ha prou. Però clar, nosaltres

potser tenim, en un moment donat en tens deu, dotze o catorze casos, una mica que són els que es fa el seguiment.

En els tres anys que tu portes com a mestre d'educació especial, la teva perspectiva, des de que es va aplicar la reforma, com et sembla que han anat variant les dimensions de l'absentisme escolar en els centres? Jò en aquests tres anys, numèricament no hi ha gaire variació.

No hi ha gaire variació?

Si mires números, els crios que faltaven, pues continuen faltant. La majoria són una situació puntual de dos, tres, quatre dies, això t'ho mires i és molt comú. Hi ha una quantitat immensa de criatures que falten un parell de dies, tres dies, un parell de tardes, tres tardes, quatre tardes, això és normal, ho considerem normal. I després els casos que tens d'absentisme més important de dos terços de les sessions cap amunt, hi ha petites variacions, de vegades quan hi ha una intervenció més important i si insisteixen molt, potser baixen durant un temps, però en assistència no noto que hi hagin variacions.

I aquesta estabilitat a què l'atribueixes?

Doncs perquè les famílies que tenim, jo penso que són, que ve de situacions familiars. Llavors, les famílies en aquest tema ..., suposo que és feina de més temps. En tres o quatre anys, això no canvia els hàbits de la gent. Ja et dic, i en casos molt puntuals, famílies, per exemple, que hi havia criatures que no havien vingut durant un parell d'anys pràcticament, cinc, sis sessions, durant aquests tres anys... hi ha criatures que ara et venen, van venint, els vas veient. Però molt poca variació. Perquè serveis socials, en realitat, nosaltres estem ... no té..., no li veiem massa resultat. Però parles amb l'assistenta i dius, bueno, és que què poden fer? O sigui, tu comuniqués un cas, elles van, parlen amb la família, amb les famílies que tenen PIRMI o que hi ha algun tipus d'ajut, encara poden crear una mica de pressió, però si no, ... no trobem cap ajut. Lo que nosaltres fem és mantenir el contacte, ..., però no els pots amenaçar, i a part és contraproduent perquè arriba un moment que si no, no et deixarien entrar a casa, i amb elles se'ls hi presenten altres aspectes que van més enllà de l'absentisme, aspectes de manteniment de la neteja, de cuidar a les criatures... pues elles prefereixen una mica mantenir el contacte i anar dient-lo, però...

Parlem una mica de com actuen davant del tema. Així en general, em podries explicar breument quin tipus de mesures teniu pensades per a acollir els alumnes, suposo que a P3 i a primària, que és quan, de fet, comencen. Bueno, i també nanos que puguin incorporar-se, no sé si la incorporació tardana és molt freqüent o no.

Ara tenim alguns, sobretot fa dos anys i l'any passat que ens han caigut crios, però bàsicament és perquè hi ha un cert traspàs. Som com esglaons socials. De la Mina sempre hi ha set, vuit, deu, dotze crios, que cada any apareixen aquí a fer segon, tercer, una mica perquè és com sortir del barri. Surten del barri, venen a Barcelona, i suposo que és una mica com promoció social. Llavors apareixen aquí, i al revés també. Ara, per exemple, em sembla que hi ha deu o dotze nens que se'n han anat a escoles concertades, una mica van fent aquest procés. Fins i tot, i després hi ha una altra, hi ha també crios que venen, estan un any o dos, però clar, a la Mina, per exemple, la proporció de beques és més alta.

Quines?

Beques de menjador... Clar, pràcticament totes les famílies tenen tres, quatre nens, tenen moltes possibilitats de que els donin beca als tres i als quatre. I aquí només amb el nombre de beques que tenim, pues normalment, si hi ha dos o tres nens pues dones una beca.

Quins són els criteris de distribució pel nombre d'alumnes?

Pel nombre d'ajuts que reps. Tu la demanes, però de fet...no saps les que et donaran fins que no ho tornes a demanar. Perquè clar, els casos que tenim aquí són, hi ha moltes famílies que veus que sí que necessitarien, i ells ens diuen que clar, que tenen necessitat però... moltes vegades la gent els ajuts que reben són insuficients... llavors a Barcelona no n'hi ha tants, i anem fent amb lo que hi ha. Però el fet de repartir-ho significa això, senzillament, que en un moment donat famílies que portaven aquí un any o dos, arriba un moment, doncs ja està bé, allà m'ho donen tot doncs canvio d'escola.

Però aquest no és un centre d'atenció educativa preferent?

Sí.

I això, quines contrapartides, teòricament hauria de suposar contrapartides d'aquest tipus, o no?

Sí, teòricament rebem, suposo, alguna beca més que no pas escoles en principi potser com el Prim, però clar, nosaltres tenim un nombre de beques i no arriba a tots els alumnes.

Suposa alguna cosa més ser centre d'atenció educativa preferent a part de, teòricament, el nombre de beques?

En teoria hauria de tenir una persona més, un professor més al centre. Això condicionat a que tinguéssim, al menys a l'acord que hi havia establert, més de quinze nens de ... de mitjana. De fet aquest any, aquest curs passat, hem tingut mig professor més, mitja jornada més. I aquest any que ve, en principi ens havien dit que probablement això desapareixeria, ara es veu que tornen a decidir que potser sí que ho mantindran, o sigui que no ho sé.

No se sap?.

No se sap. Però, bueno, això és lo que hi ha.

Quines mesures generals d'acollida a l'alumne i les famílies que venen per primer cop a l'escola teniu pensades, a infantil o en altres moments si és el cas?

Normalment, lo que hi ha és, es fa la jornada de portes obertes un dia a l'any, per a que les famílies que vulguin puguin venir a veure l'escola, el que passa és que la veritat és que venen molt poques. De fet, molta de la gent que ve cau aquí o és perquè té germans o cosins al centre, molts venen perquè tenen cosins o germans. I després a començament de curs, com sempre hi ha les reunions de començament de curs, que a P3 es fan també amb tots els nens. També les assistències escasses. A P3 sempre ve una proporció una miqueta més important.

I a primària?

A primària, la veritat és que l'assistència a les reunions de començament de curs...mira, tu reuneixes a tots els pares per a

explicar una mica de què va, què es farà durant el curs... L'altre dia estàvem fent la memòria, i a primer, aquest curs passat van venir dues famílies, i a segon tres. Es que no venen... ells ja coneixen l'escola, ja porten aquí uns anys, i suposo que es pensen que no els has d'explicar res de nou.

Hi ha nens de nova incorporació a primària o hi ha molt traspàs d'infantil a primària? Els nens i nenes de primària, la majoria comencen P3, P4, P5?

Sí, la majoria sí. A infantil la majoria de nens es matriculen. De tots els que es matriculen sempre tens un parell o tres per grup que es passen, potser, P3, P4, P5, o no venint o venint molt poc, molts pocs dies, i després poc a poc comencen a venir una miqueta més, i potser al final de P5 o a mitjans de P5, i a primer ja és quan realment venen. Però no són gaires. El que sí hi ha és els nens de P3, per exemple, sí que... però clar, aquí no ho consideres com absentisme. Sí que hi comentes a les famílies, però clar, és ensenyament no obligatori. Però sí que, sí mires, als de P3 sempre tens criatures, de totes les que hi ha, un parell de crios o tres que falten doncs deu, dotze, tretze dies, o crios que falten una majoria de tardes o matins, això a P3 és molt comú. Aquest any, concretament, no són gaires. L'any passat, per exemple, era més comú, però aquest any són quatre criatures, pràcticament.

Algun tipus de mesura específica d'acollida? Pensant, sobretot, en ... aquest tipus de famílies així que... no assisteixen?.

La veritat és que no. Vull dir, nosaltres, per exemple, l'any passat ens vam plantejar fer alguns dies de mitja jornada al començament, abans del començament del curs. El que passa és que després de l'assistència que havia a les jornades de portes obertes, vaig dir, potser realment no val la pena, deixem-ho així. Perquè, de fet, molta gent els pre-inscriu i després no els matricula fins que arriba començament de curs, i llavors apareixen, llavors és quan fas els papers realment.

L'estratègia d'intervenció que teniu contra l'absentisme estan vinculades al rendiment escolar, o que hi ha algun tipus d'intervenció pensada en concret en el tema absentisme?

En el tema absentisme, ja et dic, nosaltres l'únic que fem és això. Els tutors sí que, en general, mantenen aquest control, parlen amb les famílies. Sobretot el que es fa és insistir als nens i insistir a les famílies oralment. Pel que fa als nens sí que, com que tenen germans, encara que fins i tot faltin els acabes veient, i si no els acabes veient al carrer, i si no passes ja als altres dos temes, vull dir, trucar, la carta, o el full de derivació i passa a comissió social.

Podries valorar l'eficàcia d'aquesta intervenció que m'acabes de comentar? El teu parer?

És relatiu. És a dir, a les famílies més o menys van venint intermitentment. Per moltes famílies el que sí que resol coses, o sigui, a les famílies que a base de dir-ho als germans, de insistir, o de dir-ho als cosins, escolta que han de venir, o tal, o escolta que aquesta setmana passada ha faltat quatre dies, en aquest pla hi ha famílies que sí, que et responen més o menys i que vas veient que van venint i van fent. Però són aquest que, diguem, la gent que no té un absentisme molt alt i que vas parlant amb ells, i poc a poc, de

vegades, milloren lleugerament, i no es que desapareguin, però vas fent. Ara, jo el que veig és que les famílies que realment han faltat molt, vas fent coses, les assistents diuen doncs hem tornat a parlar amb ells, què, com..., doncs bueno, potser aquesta setmana han vingut tres dies, i al cap d'una setmana tornen a faltar lo mateix, i tornes i tornes i tornes. Hi ha casos molt concrets que sí. Nosaltres tenim, per exemple, el cas d'una nena que ha estat matriculada a P3, P4, P5, i ha vingut dos dies en tres anys, ara està a primer i encara no ha aparegut. La nena que està a quart aquest any va venint casi la meitat dels dies, i és una família que cada any hem estat parlant d'ells.

Es beneficien d'algun tipus d'ajut de serveis socials?

No tenen això. Es una família d'aquesta que dius, bueno, potser sí que hem aconseguit alguna cosa, però només per les nenes més grans, conforme ells venen són més grans doncs van venint, i sí, es dona una millora, però...

Com et sembla que es podria millorar aquesta situació?

A veure, per exemple, el que sí ajuda en aquest cert a corregir, com a mínim, els absentismes de mitja jornada són les beques de menjador, això està claríssim. Perquè clar, els de P3, aquest any la majoria de nens que es queden al menjador és perquè tenen beca, i aquests nens assegures com a mínim que si apareixen al matí, es queden a la tarda, perquè es queden aquí, com que no surten, no hi ha perill de que facin absentisme. De fet de P3, em sembla que són, tret de cinc nens, la resta, que són disset nens, tenen beca de menjador. Això vol dir que venen. A part, el fet de tenir la possibilitat de dinar pràcticament gratis, fa que els pares els portin. Que a vegades, fins i tot, criatures que no han aparegut en la vida i els pares s'han quedat dormint que els porten a les dotze, a les dotze i mitja perquè d'aquesta manera arriben a dinar. Sí, això sí.

Un cop es dona un cas d'absentisme i s'aconsegueix que el nen/a torni a l'aula, hi ha algun tipus d'acollida a l'aula per a aquest nen?

No especialment. El que passa és que aquí, nosaltres ara, de cicle mitjà i superior, per exemple, les tres bàsiques, lo que són matemàtiques i les dues llengües, es fan en grups flexibles, tot i que no són grups nombrosos, ja són com a molt 15, 16, 17, 18 d'algun grup. Llavors, com que estan partits, de fet es troben en grups de vuit, deu nens si són el grup bo, i sis, set nens en el grup B, llavors és relativament fàcil per mantenir un acostament als nivells que es treballen, això sí.

I algun tipus de mesura de prevenció per evitar els casos d'absentisme recurrent?

No ho sé. Saps què passa?, suposo que això seria més que res feina de treballar amb famílies. I, de fet, a la pràctica el contacte que tenim amb les famílies és petit. A les reunions, pràcticament no et venen. A les entrevistes individuals, si els insisteixes van venint, i de fet sí que es fan. L'única feina que en aquest sentit és la que aconsegueixen fer els tutors amb les famílies. I a part d'això, de fet nosaltres no tenim AMPA.

No teniu AMPA?

Tenim consell escolar, l'aconseguim pràcticament a base de les quatre persones que se'ls hi ha insistit molt de que necessitem que vinguin i

tal, i són aquestes les que hi ha. No és que hi hagi una elecció entre molts, si no que poc menys ha sigut de dir doncs mira, aquesta família sembla que podria animar-se, i se li diu, escolta'm, i aquestes serien algunes de les que venen, que estan al consell escolar, però res més.

Segons si l'absentisme és més recurrent, més crònic o més puntual? Hi ha algun tipus d'intervenció que penseu específica? O en general la descripció que m'has fet és una mica vàlida per a tot tipus d'absentisme, tant si és puntual com si és més crònic?

Es que en cas d'absentisme molt puntual, això és que no li donem... No, perquè seria una majoria de nens. No és pràctic...al menys una majoria et faltaran tres, quatre dies al mes, probablement. I després els casos que passen d'aquí, són aquests 14, 15, 16 nens, que són un 10% de l'escola que tenen un absentisme important, molt important.

Parlem dels serveis de suport extern. Per a la prevenció de l'absentisme hi ha algun servei, no sé, des de educadors de carrer amb els que tinguen contacte?

A partir de serveis socials.

I el contacte de l'escola amb els serveis externs, en cas d'absentisme incipient?

Home, fins i tot, si localitzes a la família (...) no respon, en aquest cas lo que fas és que la família, tens moltes famílies que et diuen, criatures que et diuen doncs és que està malalt, llavors ho deixes passar, dius bueno, val, ho deixes passar una setmana i tornes a trucar i, no, no que..., escolti, que és que fa dos setmanes que està malalt, que a més a més, lo de sempre, els crios, no, és que l'hem vist al carrer, però a l'escola no ve. Llavors en aquests casos és quan ja realment els serveis socials passen per la família, pregunten, insisteixen, (...) moltes vegades són problemes que...i que moltes vegades, clar, (...) no és la seva tasca directa. Llavors, més que res, ens serveix una mica pels casos que tenen algun tipus de tensió a part, (...) i demés, (...) mantenir aquest tipus de contacte. O per insistir a famílies d'aquestes que estan rebent algun suport i que comencen a faltar. Perquè llavors, és una mica la manera de dir, escolta'm, us estem donant unes prestacions, a part si a sobre, el nen no ve a l'escola (...) comencen a faltar. Són nens que (...) són nens que estan rebent suport de lo que hi ha aquí, i ara, de cop i volta, fa un mes i pico que estan faltant (...) portaven dos anys molt bé i ara, doncs bueno, a veure. Et reuneixes amb ells, els hi tornes a dir, i en aquí sí que una mica la Montse, la psicopedagoga de l'EAP també intervé, una mica per tal d'insistir en aquest punt, però són casos que ella controla també.

Que ve, un dia a la setmana, la psicopedagoga?

Sí, els dijous.

Per que, a més, d'educació compensatòria en teniu a l'escola?

No. Nosaltres teníem fins l'any passat, a començament de curs es va dir que ja no podríem tenir perquè estaven dedicant tots els esforços, tots els recursos humans els estàvem dedicant als àrabs, diguem, tota la gent que són de procedència estrangera, i per la gent d'ètnia gitana no podien. Ens van deixar un telèfon per si . necessitàvem un material concret, que podia passar alguna persona, diguem, en el fet aquest de l'assessorament, però que no vindrien de forma regular, no.

Abans venia una persona un dia i mig a la setmana, ara suposo que no tenim res.

I mestre d'educació especial, estàs tu, hi ha algú més?

No. És que som una línia.

Amb l'EAIÀ heu fet mai algun tipus de contacte?

Amb l'EAIÀ nosaltres pràcticament no tenim contacte directe. Hi ha algunes criatures que sí que tenen seguiment d'EAIÀ, llavors diguem que mantenim una certa relació però a través de les educadores de serveis socials. Tres casos, que tenim.

Directament amb la direcció general d'atenció a la infància?

Tampoc. Sempre a través de SS.

Amb inspecció educativa?

No. A veure, jo és que no sé, no ens ho hem plantejat, però és que dubto que això tingués (...) No sé, no veig quin tipus d'actuació podria, o quin tipus de suport podríem rebre.

I quin tipus de suport penses que, no que podrieu, sinó que voldrieu, des de l'administració educativa?

És que no ho sé, ja et dic que ho veig difícil.

I des de serveis socials?

No ho sé. A veure, l'assistenta (...), jo penso que fa lo que poden fer. El contacte amb les famílies el tenen, i et reuneixes i tornes a comentar els casos, com a mínim saps què està passant a les famílies, encara que hi ha moltes coses que sí que els tutors ho saben, perquè els crios comenten i demés, però sempre qüestions que (...) com si els han suspès un PIRMI, com si han tingut algun problema d'algun altre tipus. Doncs com a mínim això sí que ho saps. Coses d'aquestes sí que ho veus, com a informació. Ara, a part d'això, ja et dic, és que no ho veig massa bé. La qüestió, diguéssim, el que penso que sí podria ajudar, com a mínim a mantenir alguns casos concrets és la qüestió llibres, independentment del tema absentisme, la qüestió de material. Està molt malament, i suposo que això podria facilitar una mica, de vegades... Tampoc és que sigui molt important en el sentit de que l'únic que fa és que els crios es traslladin, tornin cap a la Mina, perquè tenen més possibilitats en aquest sentit. Però bueno, en aquest sentit potser sí.

Ara, incideix a les famílies?, jo no sé. Suposo que dependria de que realment tinguessin algun tipus més de capacitat de fer pressió. I jo el que veig és que, quan tu parles amb elles, no la tenen. Poden anar i poden parlar, i en algun cas molt concret que hi ha un ajut sí que poden dir, escolta que això depèn de que... Però són casos molt contats.

Se t'açudeix alguna altra condició, requisit que serveix per a preveure l'absentisme? O per a que sigui ineludible l'escolarització dels nens? Des de dins, des de fora?

No ho sé.

Passem a la caracterització del centre, i en tot cas després t'explico la part més quantitativa, i si et sembla bé te la deixaria (...) Si m'haguessis d'explicar, si haguessis d'explicar a uns pares quins són els trets pedagògics del centre, tres o quatre trets que més l'identifiquen, que els hi explicaries?

Home, nosaltres ara, bàsicament el que més ens preocupa és que tenim una atenció a la diversitat en el sentit de que (...) per exemple, ja treballem amb un currículum adaptat per necessitat, perquè el centre ho necessita. Un altre aspecte que ens preocupa a nosaltres és tot l'aspecte d'autoestima de les criatures, perquè són nens que normalment molts d'ells venen prou "cascadets" en aquest sentit. També els aspectes de convivència.

Aquesta qüestió com la treballeu?

La qüestió d'atenció a la diversitat, ja et dic, fa tres anys que representa que vam començar(...), vam començar pels grups flexibles a matemàtiques, després vam passar a les dues llengües, després a les tardes la qüestió de tallers (..) una mica, de manera que aquest any, estem començant a treballar amb els petits racons. Més que res perquè, bueno, primer pensem que la història té limitacions, ja que et permet treballar en grups més petits, però una mica discrimina als crios. Llavors, el sistema de racons pensàvem començar-ho en pàrvuls i l'allargarem fins al cicle inicial. Primer, ens permet fer-ho sense haver d'assegurar grups perquè no tenim més gent, i després, és un tipus de feina que també va més enfocada cap a deixar una certa iniciativa a les criatures i una certa responsabilitat de la feina que es fa, que entre els nens i nenes és molt difícil. I aquests crios de per sí, ja tenen molta tendència a no prendre iniciatives. Pensàvem que els racons, potser a la llarga ...

I teniu suport per a fer els racons?

Sí. De fet aquest any, la noia de l'EAP, la Montse, ha fet un parell de sessions, primer per a veure una mica com començar, ella ens va portar també materials que tenia, que va recollir d'EAP, i després, com que estàvem fent un assessorament de metodologia de matemàtiques, la noia que portava l'assessorament, ells també treballen molt per racons, vam fer un parell de sessions, i ella ens va portar una mica el material que tenia i l'experiència que ells estaven fent. I és lo que hem començat ara.

I la qüestió de l'autoestima i la convivència, com es treballa?

Lo dels tallers també ho vam pensar una mica per això, perquè el que permet és, els tallers es fan barrejats, tot cicle mitjà i cicle superior. Llavors, n'hi ha que treballen des de tercer fins a sisè. Són grups de nens, en cada taller hi ha uns quatre a cada grup. Una mica per a veure si podem aconseguir que..., perquè és que ells, la història de les barreres, és molt, molt difícil de trencar (...) És un tipus de cultura (...) Llavors una mica era, al haver-hi edats diferents, intentar veure(...) perquè ells, això és veritat, els grans amb els petits sempre tenen més protecció, llavors una mica intentar que això millorés una miqueta l'ambient dins unes feines que són relativament senzilles, amb els petits. L'any passat vam començar a fer un pla d'acció tutorial que està pràcticament acabat, ja està per presentar-lo, ens ha costat un mes i mig més o menys. Hem estat fent, doncs això, una mica materials enfocats a això, per a treballar. També ens havien ofert, i havíem acceptat agafar un projecte que es deia "Els meus amics són al meu jardí", però al final suposo que el noi que

ens el va presentar, després ens va dir que ja vindria, i ens van enviar material fins i tot, ens va deixar el material i no havia tornat mai més.

Des d'on?

Això ve del departament, però al final havíem quedat per un dia d'aquest curs, i després va dir que féssim el que poguéssim amb els diners, que ens els gastéssim (...), però que no podria venir més, pel que es veu que és una sola persona que s'encarrega i no dóna abast. Llavors s'ha quedat així. Però bueno, lo que és el pla d'acció tutorial, està més o menys fet, i el material el presentem ara a final de curs, en un claustre per a començar a treballar l'any que ve. Són senzillament materials. És com un recull de llibres i de materials que hem anat trobant, i una mica els hem separat per grups i per temes. Hi ha alguna (...) molt poqueta cosa de lo que és autonomia de treball i de tècniques d'estudi, molt entre cometes, senzillament enfocats a això, a la capacitat de treballar sense massa suport directe i sense ser massa rígid. Però bàsicament són històries de convivència entre el grup i de autoestima. Hi ha molts crios que comences a dir coses bones que tinc i no s'hi troben, jo sóc lleig, jo sóc dolent... Aquesta situació és una mica el que volíem treballar. Veure's coses positives a ells i veure-se-les als demés, perquè això també costa. Fas petites campanyes, aquest any estàvem amb la de tots tenim un nom, perquè aquí els noms són absolutament estranys. Utilitzen els apodos, i els motes, i coses d'aquestes. Un munt de criatures costa molt que els diguin pel nom. Perquè tots tenen "mote". Aquest és el pitu i aquest és el no sé què. I això, com a mínim mantenir el nom, fins i tot els pares.

Si haguessis de valorar d'un 1 al quatre, considerant que l'u seria la puntuació més baixa i el quatre la més alta, el nivell d'implicació del professorat en relació a les mesures d'atenció a la diversitat?

L'aspecte d'atenció a la diversitat, jo penso que la implicació és important. Aquí la gent fa tres anys o quatre que ens ho vam començar a plantejar perquè realment veíem que no, que és que era molt difícil funcionar i atendre criatures, perquè dintre d'un mateix grup tenies nivells molt diferents. En això la gent s'hi va implicar. De fet, vam començar per un assessorament de grups flexibles que va durant dos anys, als migdies, i en aquí va entrar tota l'escola. És potser la feina que més implicació hi ha hagut. La gent es va implicar, l'alumnat es va separar per grups, s'han elaborat proves manuals per a mantenir una mica el control dels grups on són els nens per a comparar resultats, i d'això estem contents.

Aquests grups, com funcionen?

Vam fer tot el procés. Vam fer unes proves inicials, bueno, vam seqüenciar els continguts. Vam elaborar proves de diagnòstic pel començament. Vam fer els grups i vam fer materials preparats pels grups. I a partir d'aquí, cada any el que es fa és que cada final de curs es torna a passar una prova de nivell de, més o menys, del grup, per veure com està la situació, per comparar els dos grups en relació al nivell, i també per a veure quins nens es poden moure dins del grup, encara que la mobilitat és petita, perquè la veritat és que és complicat. És el problema que li veiem una mica, el d'encasellar. Però com a mínim sí que permet una mica veure que vas adaptant una mica els continguts al concepte, perquè no és lo mateix. O sigui, segons quins anys el grup amb el que treballa no té nivells iguals.

La plantilla és més o menys estable?

A veure, Nosaltres som quinze. I amb plaça estable de pre-escolar hi ha (...) deu persones. Tampoc hem tingut gaires, perquè casi bé la resta són per comissions de serveis, o sigui que de fet no varia gaire. Varia més per baixes al llarg del curs. Al llarg de tres anys han passat tres persones, però no hi ha gaire moviment. Pràcticament en els tres anys que jo porto aquí les úniques variacions que hi ha hagut és la persona de música perquè no hi ha una plaça definitiva, no està assignada, i llavors cada any ens ha vingut una persona diferent, i a pre-escolar perquè l'any passat vam fer dues definitives, però a part d'això de canvis no n'hi ha gaires.

Alguna iniciativa de formació permanent de caràcter col·lectiu?

En grup, vols dir?

El grup de professorat.

Nosaltres hem estat dos anys, i aquest any encara... Dos anys d'assessorament de grups flexibles de matemàtiques. De fet, aquest encara estem fent un altre a les tardes que ja és més per metodologia. Però encara el que ens falta potser una mica, dintre de cada grup, una vegada que tens els continguts col·locats i tal, una metodologia més adaptada al tipus de criatures que teniem. Llavors és el que estem fent aquest any. Per l'any que ve.

Qui us el fa, l'assessorament? El departament d'ensenyament?

Sí. Amb aquests programes que fan de formació del centres. Em sembla recordar que eren de 15 hores. Llavors el que passa és que els fas cada dos setmanes, i vas fent. I molta part és treball personal, i hi ha la persona que ve cada dos setmanes una mica per guiar i per donar una mica feina pel... I aquest any, estan demanats per l'any que ve el de racons. Una vegada que hem començat, el que volíem era tenir una persona que vingués també puntualment cada dos o tres setmanes, una mica per mantenir, per ajudar i per assessorar. Per l'escola havien demanat un de llengües, perquè és l'altre aspecte. Vam començar matemàtiques perquè crèiem que era més fàcil de començar, més fàcil de seqüenciar, etc. Però com que ara hem començat a fer un assessorament de llengües, treballem la immersió perquè els crios (...) no parlen català.

És que el 90% pràcticament són gitanos, són 154 alumnes, i em sembla que cent vint i pico són gitanos. Nosaltres ara estem en immersió total, però la veritat és que és complicat. El nivell de coneixement del català és molt baixet, fins i tot el nivell de castellà que tenen és també molt baix. Llavors, el que volíem era això, algun tipus d'ajuda amb això, perquè per intentar seguir un currículum normal ...és difícil.

Es treballa per àrees, per cicles?

No es clar, nosaltres el que no tenim són problemes d'integració, perquè són tots gitanos. No hi ha problema d'integració perquè de fet és una majoria. O treballem bàsicament per cicles. Inicial, mitjà i superior. Hi ha un coordinador per cicles. A la pràctica, la feina on hi ha més relació és, el cicle mitjà i superior, es treballa sempre junts. Tenen un coordinador propi, però la majoria de reunions les fan junts. Primer perquè ells tenen uns recintes i estan junts pràcticament tota la gent que treballa a cicle mitjà i superior. Inicial i parvulari anem una mica més per separat, encara que ens reunim moltes més vegades. Inicial i parvulari, perquè tot lo que són

feines de, diguem, no de currículum. I després ja, una vegada a la setmana hi ha reunions de coordinadors, una mica per mantenir criteris.

Una vegada a la setmana?

Sí. Hi ha una reunió de tots els coordinadors amb el cap d'estudis per mantenir, com a mínim, les vies de comunicació.

Ah, aquesta d'inter-cicle?

Sí.

Un cop a la setmana inter-cicle?.

Sí, però només coordinadors i cap d'estudis. Els cicles se reuneixen els dilluns. Cada cicle pel seu compte, que són més per qüestions de cicle. Els dimarts els cicles també es reuneixen pel seu compte, però és només per qüestions de currículum, Ara ho acabem de fer, tota la part que ens quedava de seqüenciar continguts per nivells i per grups, estaven fetes les de matemàtiques i les de castellà, aquest any estem fent les de català i les de medi social. I ens quedaran només, l'anglès. Llavors, els dimarts ens reunim per això, Els divendres es fan, perquè com que tenim molts grups flexibles, per mantenir lo que és coordinació entre les persones que treballen amb el mateix nivell, amb grups diferents del mateix nivell. I després, un dia a la tarda, tres quarts d'hora, ens reunim coordinadors amb el cap d'estudis i fem una mica la comunicació entre els cicles, perquè sinó es perdria molt.

La tutor o tutora del curs, què és?, tutor del curs, tutor del cicle?

Els tutors són tutors de nivell.

Tutors de nivell, o sigui, de curs. I la tutoria com es fa?, a l'aula, individualitzada?

L'any passat ens dedicàvem una estona, a part de lo que era la tutoria a l'aula, per cobrir? Tutoria individual, per parlar amb nens concrets, per parlar de problemes... Aquest any no tenim horari, per això. Perquè ocupa moltíssimes hores. Això, enguany ho estem perdent, perquè és una pena, però d'altra banda, pel funcionament del grup preferim... El que sí farem l'any que ve, és que les hores de tutoria estiguin més sistematitzades, per això hem fet lo del PAÍ, Per a cada cicle es pretén decidir una mica quins temes volíem treballar més. El que volíem a partir de l'any que ve amb el PAI era tenir un pla conjunt, que abarqués tota l'escola, que tothom sàpigues què s'està treballant en tots els grups, de manera que, una mica, poguéssim seguir la línia més coherent. Perquè fins ara, ja et dic, el cicle es plantejava a començament de curs: bueno, doncs aquest any, amb el grup que tenim, què és el que ens sembla més important, ja et dic, doncs a cicle inicial la història aquesta de veure els cognoms i els noms, cosetes d'aquestes. Però clar, no hi havia una línia d'escola a escola per fer.

El trànsit de la primària a la secundària com es treballa?

El que es fa és, bueno, hi ha unes activitats que es fan a final de sisè per a preparar el pas, després sempre es fa la visita als instituts, es va a veure els instituts amb els que tenim derivació. Tenim dos. Llavors el que fèiem normalment al final de curs és anar una tarda. Quedar amb ells i anar una tarda a veure les

instal·lacions, a parlar amb el cap d'estudis d'allà. El tutor passa a veure l'institut. I els explica una mica com va tot, els hi ensenya les aules, el que hi havia. I després el que es fa, als nens se'ls hi dona els papers de pre-inscripció, se'ls hi demana que els portin aquí, per fer una mica el control de quins aniran aquí i quins aniran allà, i després ho parlem, acabem de fer el control amb les assistents socials. Llavors se'ls hi dona, a veure quins van, de cada una de les zones, quins van aquí i quins van allà, quins encara no han lliurat els papers, quins no sabem diuen que sí però encara no tenim papers... Es fa aquest control.

Perquè, quina percepció teniu del trànsit de primària a secundària?

Home, l'experiència que tenim és que hi ha nens concrets que saps que es matriculen al final perquè els hi dones la llauna i al final (...) el paper i te'l porten. Però després, hi ha sempre un grup de nens que saps que no continuaran, nens que (...) que van tres dies, i que al cap de quinze dies diuen m'han expulsat, que el cap d'un mes veus que venen a buscar al seu germà i dius escolta'm, no hauries d'estar a l'institut?, no, és que...

I desescolarització de nenes?

No n'hi ha gaires. A veure, quan fan el pas a la secundària sí.. A nosaltres, dels anys que jo porto aquí, tothom ha acabat matriculant-se, al menys portant el paper fet de que està matriculat en algun institut, però després a la pràctica hi ha sempre algunes que, alguns i algunes, no només nenes.

Aquesta fuga de primària a secundària (...) que la segueixi algú?

De fet... és que això, els serveis socials de la zona se suposava que passaven això als respectius responsables.

Una altra qüestió. Hem pensat d'utilitzar una tipologia que deriva d'un estudi sobre èxit i fracàs escolar a l'EGB i del qual es derivaven quatre tipologies que permeten una aproximació al rendiment acadèmic de l'alumnat. Te la comento i voldria que tu, sobre cent alumnes, em diguessis quin % teniu.

A veure. De limitats sense expectatives te diria que és potser el que tenim més. Clar, la vivència de l'escola difícil no, tampoc et diria jo això. Si estem parlant només de rendiment, seria un nivell elevat, força, un 500...Per dir alguna cosa. També varia molt de grups, perquè això. De conflicte, pues podríem tenir, no sé, que nosaltres considerem conflictius, pues si poses un, seria un 10%, menys probablement.

Menys d'un 10 %?

Però, ja et dic. Clar, nens que en un moment donat tinguis, quan són molt petits potser no tant, petits conflictes, home, perquè els crios aquí, pel tipus d'educació als crios els hi costa moltes vegades seguir les normes, sí, hi ha conflictes molt grans perquè, jo que sé ... Un 10% o així.

D'aplicats amb moderació... van aprovant bastants, però ja et dic, contant que és que els nivells, lo que nosaltres entenem per aprovar, el tipus de valoració que fas és una valoració tenint en compte molt d'on surten les criatures i d'on parteixen i, per tant, les criatures que venen d'una altra escola no ho serien. Si ho contes així pues podries que un 30% . Els limitats sense expectatives, pues ... posem un 50%, o un 40, no sé. Aplicats amb moderació posa un 30. . I virtuosos? Un 5 o un 10 %, depenent dels moments i dels grups. Desconeguts no n'hi ha, pràcticament. Saps què passa? .O sigui, potser no et venen, però ja els coneixes. La nena que et comentava, pues ha

vingut a primer i a segon i a tercer deu dies per any, però sí que saps qui és. (...) i hem parlat amb la família i ens veiem, però (...) de quan en quan. El que passa és que no venen.

Pel que fa a la presència de minories ètniques?

Un percentatge molt elevat, com un 90%.

Per exemple, tenim, em sembla que, un àrab, un nen que és àrab, un parell de nens, que són mexicans d'origen, i s'ha acabat.

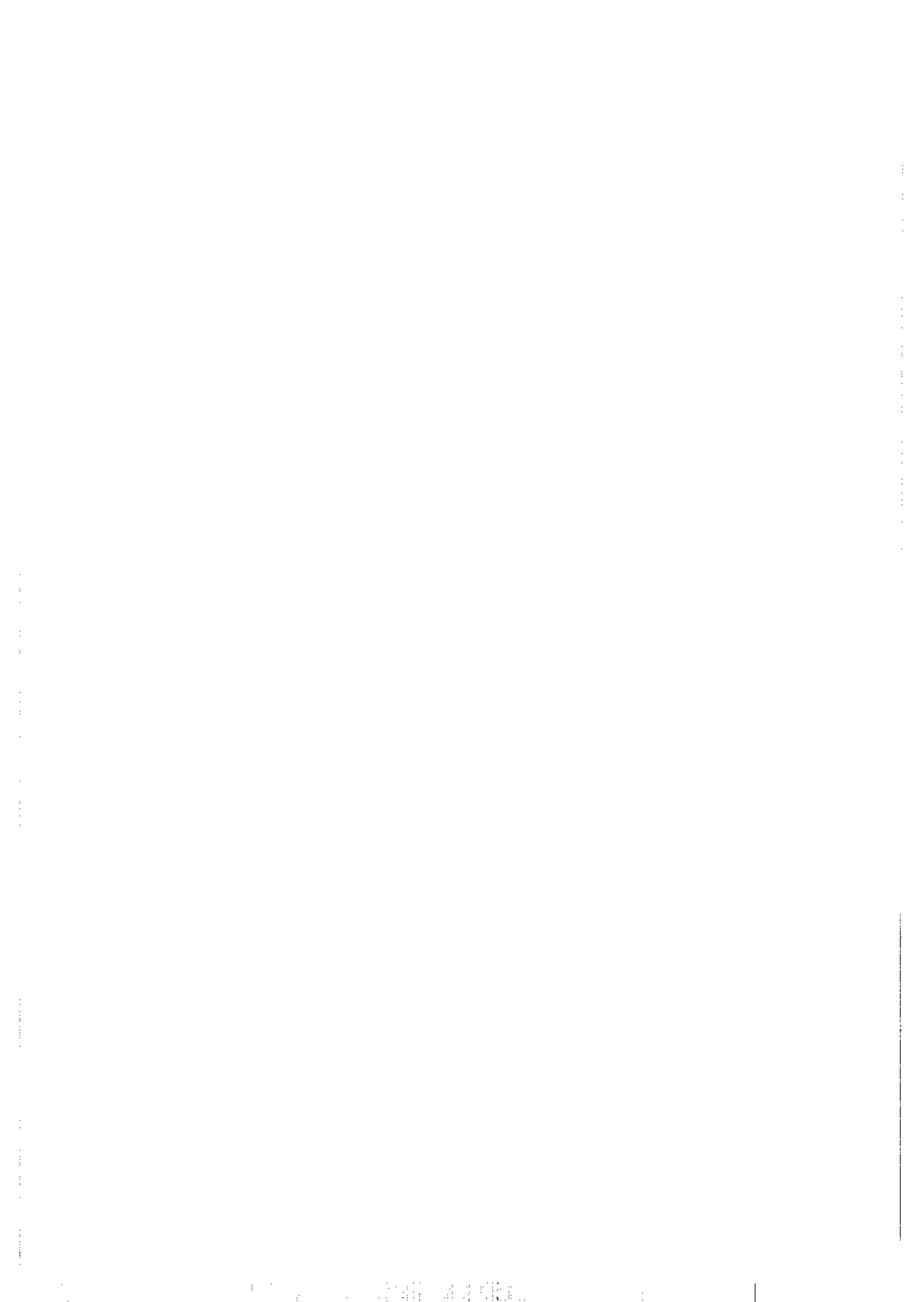
Què teniu, 150 alumnes a l'escola?

Sí.

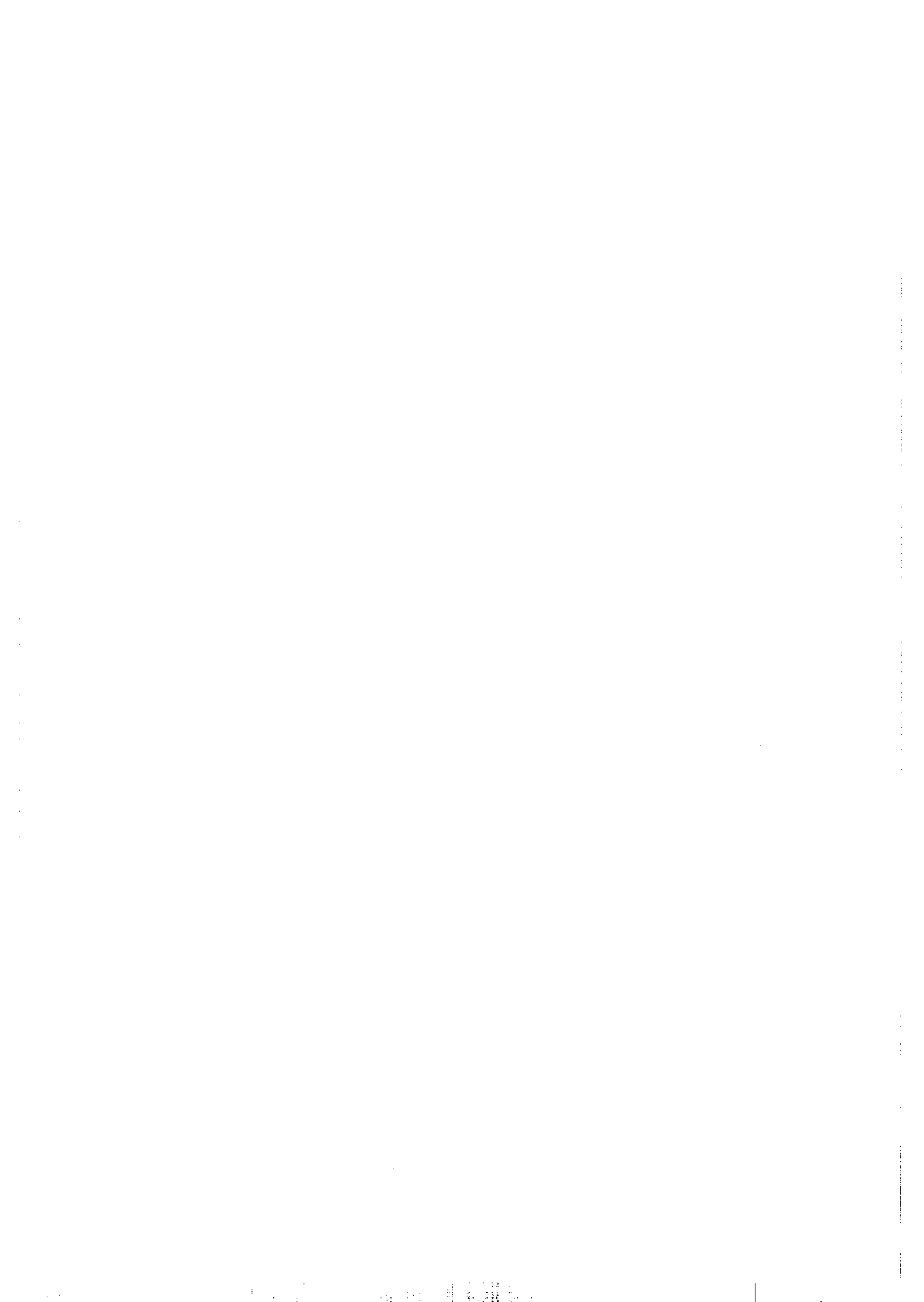
Bueno, sobre aquests quants absentistes?

Deuen ser 20. Saps què passa, que clar, jo ara estava pensant que algunes de les coses que em demanes seran aproximades. Perquè nosaltres això no ho havíem tingut en compte.

Molt be, doncs, i moltes gràcies per la vostra atenció.

CEIP 37

Fa molt de temps que estàs a la direcció?

Set anys, aquest és el setè curs.

I tu no recordes que aquesta escola hagi estat mai particularment absentista?

No. Hi ha algun cas, però no.

Com definiu l'absentisme escolar?

Aquí hi posava la definició. Em sembla que posava alguna cosa així com que considerem un absentista un nen que esporàdicament té faltes d'assistència a l'escola sense justificar, perquè si ve una mare i diu que el nen està malalt, o té la varicel·la, per exemple...

I com ho feu, per controlar-lo?

Cada mestre té un quadern de control d'assistència especialment per això, i cada dia hi apunta els nens que no vénen. I després, el dia que falta, el mestre truca a casa preguntant què ha passat. Si el pare no truca abans, perquè hi ha molts pares que diuen "mira, que truco per dir que la meva filla, o el meu fill, està malalt" o alguna cosa d'aquestes. Si no ha vingut al migdia del mateix dia, normalment el mestre truca. És el que vam acordar.

Un acord d'escola?

Sí.

I què es controla, de matí i de tarda?

Sí.

I després, amb això, feu algun tipus de buidat o de registre mensual, o no?

Sí, això ho tenim aquí en una carpeta, i quan acaba el curs, com que hem de fer un informe de l'absentisme, normalment ve la guàrdia urbana, ho recull i ho porta als serveis socials. Fem un recull del curs escolar. Bé, ho fem per trimestres, i després a final de curs.

I vosaltres ho guardeu, això, o s'ho emporta la guàrdia urbana?

S'ho emporta i ja està, i normalment quan acaba el curs ho llencem. No guardem un arxiu, no. Després, hem de dir que a vegades és difícil mesurar l'absentisme, mesures en casos particulars, perquè generalment ja t'he dit que no hi ha absentisme. Hi ha algun cas, i el tractem individualment. Ara hem tingut l'exemple d'una nena de p4 que faltava, i faltava perquè la mare deia que la filla gran es casava, i que no podia venir. I com que ja ens coneixem, perquè aquí a l'escola ens coneixem famílies, mestres i tots, doncs vam parlar amb l'assistent social. La nena continuava sense venir i què he fet? He trucat a la mare i li he dit "mira, si no portes a la Nieves, t'enviaré a la policia", perquè donava excuses tontes. Li vaig dir "si tu estàs molt ocupada amb el casament de l'altra, el que has de fer és portar a la petita aquí i tindràs més temps lliure", fent aquesta mena d'argumentació. I ara, cada dia que falta mira, encara porto el paper

del pediatra. Ahir va anar al pediatra i va venir a portar-me'l perquè no li enviés la policia. Això és un cas que no és la majoria.

El tipus d'absentisme que teniu a on es concentra més, a primària, a infantil?

Aquesta nena és de p4, però és coincidència, però no és que es concentri especialment. Normalment la família que és absentista ja és des de...aquesta, per exemple, no és que la nena no vingui perquè no vol, és que la mare es queda adormida, i després diu mentides. Són tres o quatre casos i els tractem així, individualment i tocant el punt. Perquè a segons a quina mare no li pots dir que li enviaràs a la policia, o sigui que...

Quin tipus de població teniu?

Tothom és del barri, De la zona 4r tenim dues nenes, i alguna de Santa Coloma.

Hi ha diferència entre la població de la zona 4 i d'aquí en quant a... característiques socials? Col·lectiu gitano ... (presència de)

És que jo la zona 4 no la conec. Aquí la nena de la zona 4 és gitana, i és una nena encantadora. És una família molt integrada, fins i tot millor que altres d'aquí. Després tenim un cas d'un nen més que ha vingut ara fa poc, i no podria parlar. És un cas molt especial, d'un nen molt especial i una família molt especial. (...)

Una nena arriba tard i la directora surt a fer-li "bronca" a la mare. La directora ha agafat el nen de la maneta i l'ha portat a l'aula, em sembla.

M'ha dit que s'ha quedat adormida. Diu que treballa de nit... Però ja l'hi he dit jo, que encarregui a algú que porti el nen al matí. (...)

I si no hi ha una resposta justificada per part dels pares què feu?

No s'ha donat el cas, però ho comuniquem a serveis socials. Els nens són petits i vénen amb els pares, no són com els grans.

En aquesta escola no es donen casos de negligència familiar: pares que s'adormen, nens que estan desatesos ?

Sí que hi ha nens desatesos, en ocasions els falta l'entrepà, o bé pateixen maltractaments psíquics, morals, però no es tracta d'absentisme escolar.

No hi ha certa relació entre els nens desatesos i passotisme, en què pares s'adormen i ja no porten els nens a l'escola?

No, hi ha dos i a vegades tres que vénen vint o trenta minuts més tard, però vénen.

I això a què ho atribueixes?

Fem un control molt individual

Tens alguna percepció de variació vers l'absentisme dels últims anys, ja sigui perquè hagi millorat o augmentat, o bé no ha variat?

Més o menys està igual. Com ja t'he dit aquí no s'ha donat. Encara que la cap d'estudis pugui rebatre-ho, jo penso que aquí hi ha un clima agradable per als nens; els nens són acollits prou bé i es troben bé a l'escola. La prova és que hi ha nens que fins hi tot malalts, amb febre, vénen a escola. El problema a vegades és nostre perquè hem de trucar a casa que és on haurien de quedar-se en aquests casos.

Quin tipus d'acollides feu a les famílies quan els nens comencen el curs acadèmic?

Et refereixes a p3?

Sí.

Primer mantenim una entrevista, els expliquem una mica què fem, com ensenyem, què és el que fem nosaltres. Ho expliquem una mica per sobre, segons el pare o mare pots explicar unes coses o altres, ja te n'adones d'això, almenys jo ho faig així. Per exemple l'altre dia va venir una mare a matricular un nen, i li estava preguntant si volia que fes religió o no: i em pregunta "¿que es eso?", a aquesta mare has de parlar-hi d'una altra manera que a una que vingui més instruïda. Després de l'entrevista ensenyem l'escola, les aules, expliquem com funciona el material, el menjador. I en els cas que sigui de p3 al Setembre, quan comença el curs, la mestra té una entrevista individual amb cada família, enviem una carta o si tenen telèfon els truquem per concertar dia i hora de l'entrevista. A més a més el contacte aquí és al dia a dia, quan acompanyes als nens petits a la porta, fins a cicle inicial concretament.

Quants nens teniu?

105, són poquets

Havíeu tingut dues línies?

Sí. El que passa és que la població del barri ha disminuït. Com que no hi ha vivendes lliures, tot són pisos del patronat, i no és un barri on hi pugui venir gent jove; és més la gent jove que es casa no pot quedar-se aquí; o bé es tracta d'una família que no té diners i es queda amb els pares a viure. Ara esperem que canviï perquè estan construint pisos nous i de lloguer; dos blocs en concret per a gent jove, que ja estan a punt de donar-los.

Recolliu escrita la condició laboral dels pares?

Sí, en la entrevista inicial.

Elaboreu un petit historial del nen?

Sí, del nen o de la família, no ens importa. Exceptuant coses molt particulars. Ara mateix, nens que comencen p3 són fills d'alumnes nostres, i és clar coneixem tot l'expedient escolar dels pares.

Fa molts anys que existeix aquesta escola al barri?

Sí, des dels anys cinquanta. La gent que es casa i es queda aquí són parelles molt joves. Jo he conegut d'alumne al pare d'un nen que fa p5, el Manel.

He vist que feu un control bastant estricte de l'absentisme.

Sí, fem un control estricte de la puntualitat i un tractament individualitzat de cada cas.

Quan es dona un cas d'absentisme en què el nen ja no torna a l'aula, es fa algun tipus d'acollida especial per part del mestre?

Bé això depèn molt del mestre, perquè tothom no té el mateix caràcter.

Quins serien els dos extrems?

Aquell que no pot dir res o només li pregunta al nen: què et va passar ahir, perquè no vas venir? o com és en el cas de cicle inicial, en què es fa una benvinguda o bé fan que s'esborrin de la pissarra; perquè a parvulari i a cicle inicial, un nen s'encarrega de dibuixar a la pissarra els nens que falten a classe indicant el nom i la causa de perquè no han vingut si la saben. En el cas de cicle inicial ho fan mitjançant un caminet. Són tècniques que depenen del mestre.

Segons el que comentàvem abans, m'ha semblat que em comentaves que aquí no es donava el cas, si m'equivoco em corregeixes; quan la mestre truca a la família perquè no hi ha hagut cap justificació d'absentisme, informeu al serveis socials; qui és l'encarregat/da de fer-ho, la directora?

Sí, jo mateixa, però normalment això no passa.

Es donen faltes reiterades a l'aula?

Sí, però normalment ha estat en casos de problemes d'internament de la família. Un exemple d'un cas que s'ha donat en què la mare és drogaaddicta, el pare també i es barallen entre ells, i el nen està a càrrec de la iaia; aleshores ve el pare i s'endú al nen, i la mare fa igual. Ara tenim dos o tres casos així, en què els pares volen tenir als nens. L'altre dia vam tenir un problema amb el pare d'una nena, que diu que ell la vol tenir, però la iaia diu que la nena és seva i diu que el matarà si s'emporta la nena.

Com interveniu quan es creen aquests conflictes familiars?

En aquest cas, cap d'ells té la custòdia de la nena, i nosaltres vam parlar amb el pare, que vol que no li donem la nena a la iaia. Però jo li dic que el que ha de fer és portar a la nena a escola, perquè a vegades falta pel fet que viuen fora de Barcelona, sinó quan serveis socials em demani les faltes jo els hauré d'informar de les faltes. Això atemoritza al pare i ara el porta cada dia a escola.

Això implica molta dedicació per part del mestre i de la direcció?

Sí, moltes hores. Implica que sovint a l'hora de plegar hagi de quedar-te amb un pare, mai sortim a l'hora.

Quin tipus de relació, vinculada a l'absentisme, teniu amb l'administració educativa local? Amb serveis socials ja m'ho has comentat una mica. I amb inspecció?

La inspecció no s'ocupa de l'absentisme, és a dir no ens demanen dades ni res per l'estil. Ara últimament, mitjançant la comissió que vaig comentar-te, si que hi era la inspectora i amb ella he comentat que no

hi ha problemes d'absentisme, de la mateixa manera que ho estic fent amb tu.

I en relació amb l'EAIA?

Sí, tenim casos d'EAIA. Si hi ha algun problema de seguida els truquem, els expliquem el cas, vénen, ens fan una entrevista a nosaltres i assumeixen el cas. Fins i tot si hi ha nens que tenen seguiment perquè estan aquí a l'escola i tenen la tutela o custòdia l'EAIA, cada trimestre o més sovint en el cas que s'agreuja el problema, fem un entrevista amb ells i comentem el cas.

Quina relació mereix la intervenció de l'EAIA, suposo que la separació de casos difícils, no?

A mi em sembla positiva, també depèn de la persona, jo sempre crec molt en el treball de les persones. Fins ara la Pilar s'ha encarregat de dur els casos d'aquí del centre i no hem tingut cap problema, sempre ha respost.

Teniu algun professor de compensatòria?

De gitanos?

No, o bé de nens que portin retràs.

Tenim dues mestres d'educació especial.
Són mestres de la plantilla.

No són de compensatòria?

No, normalment no demanem ajuda a professors de compensatòria.

I això?

Perquè abans hi havien uns ajuts de compensatòria que anaven per a marginació social, i la única relació que hi havia era que venia la noia, ens feia fer la llista dels nens que pensàvem que necessitaven l'ajut, se l'endua i ja està. L'any passat vam tenir problemes perquè aquí la compensatòria l'hem entès més per a gitanos, i per això vam tenir un conflicte amb aquests, i vaig trucar i no van respondre. Per això si tenim algun conflicte intentem solucionar-lo nosaltres.

Em pots explicar el conflicte que va tenir amb els gitanos?

Aquest any n'hem tingut un de molt greu.

El mestre de música va castigar a una nen, aquest va sortir dient que el professor l'havia pegat. Bé, un altre nen, no ell. Van venir tots els gitanos i van pegar al mestre, van destrossar una taula, jo trucava a la policia i un altre que va entrar també va rebre, vam denunciar-ho i vam anar a judici. Finalment, com que no sabien com arreglar-ho, a través de l'església evangelista vam parlar amb el pastor i aquest va portar aquí al patriarca gitano del barri, i vam fer un judici gitano.

Tot va acabar bé. El patriarca va parlar amb la família, després va fer-ho amb nosaltres més de dues hores. Vam arribar a un acord, el patriarca va comprometre's a que aquesta família no molestés més, en concret el drogaaddicte, que és el que es va enfrontar amb violència. Jo li vaig preguntar si ell responia davant d'un drogaaddicte, que no és amo dels seus actes? i va dir-me que sí responia, i que si algun

dia aquesta persona tornava a molestar a l'escola o a la família, ell personalment faria justícia. Tot va quedar resolt de paraula, però per als gitanos aquesta és molt important. Al dia següent va venir la família, el patriarca i el representant de l'església i van demanar perdó, nosaltres també. Fins i tot vam plorar. Per nosaltres això va ser el millor perquè vam patir molta angoixa (...)

Aquesta mediació no la heu utilitzat mai?

No. Aquesta família en concret havia vingut a amenaçar varies vegades, el drogaaddicte anys enrera, però sempre coincidia que el mestre no hi era present. Va venir dues vegades l'any passat però nosaltres vam parlar amb ell i el vam aturar; l'última vegada que va venir, va trobar-se el mestre aquí al despatx i no vam poder parlar amb ell.

Aquest nen s'ha reincorporat a classe?

Sí. Entrava en el pacte que vam fer, perquè havíem demanat a la inspectora i a la delegada que el nen canviés d'escola, però amb el patriarca vam acordar que es quedés a l'escola. En el cas que trèiem el nen de l'escola, el pacte d'alguna manera perdia el seu valor.

Clar, fins i tot per altres nens d'altres famílies del mateix col·lectiu. (...)

Teniu absentisme crònic?

No.

Teniu algun tipus de demanda de l'administració educativa, que podria ajudar-vos a resoldre casos com els que m'explicaves?

Aquest cas però no es tractava d'absentisme. Més aviat seria necessari per conflictes. Ja tenim el tema resolt per l'administració. Com per exemple en el cas del menjador és molt important, perquè aquí els nens dinen pràcticament gratis perquè tots tenen beques de l'administració, del Departament d'Ensenyament. Això influeix bastant, perquè el nen que va a dinar a casa costa més de que torni a l'escola a la tarda. A més, tenim un alt percentatge de nens gitanos, i les seves mares acostumen a anar al mercat a vendre i deixen el nen tranquil·les perquè menja gratis. Això afavoreix que no hi hagi absentisme.

Véneu puntuals a les quatre i mitja, o ja no venen?

A vegades algun no ve, però en casos esporàdics.

Teniu alguna demanda de l'administració local, serveis socials...?

De fet és que si necessitem alguna cosa, ens donen respostes. No sabria dir quin recolzament requerim perquè si volem fer alguna festa o qualsevol altre cosa l'administració local sempre ens ajuda.

Què us sembla la idea, la qual a vegades es parla, d'una persona mediatra entre l'escola i les famílies, una mica com la figura del patriarca o el de l'església evangelista de l'exemple que m'has explicat anteriorment?

Ens han parlat d'això en unes conferències de "polítiques educatives europees" incloent les de l'Estat espanyol, i van parlar de la figura del mediatra, i el cas d'algunes comunitats que tenen aquesta figura. Nosaltres d'alguna manera ho hem fet servir; en aquest cas el pare

d'un alumne "patriarca" ha fet de mediador. Em sembla molt bé si també a nivell oficial funciona, però a vegades el mediador no és el que ve imposat.

Vols dir que a vegades això sorgeix espontàniament?

Sí, perquè el fet de que aquí hi hagi un mediador nomenat per l'administració, no deixaria de ser un mestre o d'algué que el considerin com a mestre.

Quines condicions creus que caldria per preveure l'absentisme, ja sigui des de l'escola o des de l'administració? Sé que aquesta pregunta no seria massa pertinent en el cas de la vostra escola, però sí en altres escoles on la qüestió de l'absentisme es desborda.

Ben bé no ho sé, perquè nosaltres no tenim gaire experiència en això, només puc parlar des del punt de vista de la nostra escola. Per exemple el cas del menjador, es procura que el nen tingui beca de menjador, o bé que el cost sigui inferior. Normalment quan un nen és absentista és perquè té problemes familiars, perquè en el cas contrari el nen ja no és absentista. Un altre seria parlar el tema clarament amb la família. Aquí és la única cosa que ens dóna més resultats, però possiblement hi ha escoles en què això és diferent. Com que en aquesta escola hi ha aproximadament cent alumnes, això ho podem fer però potser en un altre amb més alumnes no es pot fer.

Intenta caracteritzar una mica el tipus de centre: pel que fa a les característiques del territori i el tipus de famílies que hi viuen, dius que hi ha una forta presència de col·lectius.

Sí, un quaranta per cent.

D'aquest quaranta per cent, quin percentatge et sembla que està més integrat en la dinàmica del funcionament de l'escola?

Aquí normalment els gitanos estan integrats, el problema que tenim és que no volen pagar "ni un duro", i t'enganyen contínuament. No volen pagar el material, sobretot a cicle inicial i a parvulari. No porten cap llibre, però potser porten una gran cartera. Els gitanos que tenim aquí són de "mercadillo", gent que es guanya bé la vida, en algun cas no guanyen tant però la majoria no estan en una situació extrema. És qüestió de valoració, nosaltres pensem que això va per generacions. Si muntem una activitat extraescolars ja sigui una sortida, els gitanos no hi van. Ara després de parlar molt amb les mares, estem aconseguint que alguna vegada vagin d'excursió. Tot i així l'altre dia, ve una mare i li diu al mestre de primer: "si le pasa algo a mi niño te mato, eh!". Pensem que aquests nens quan siguin pares ho veuran d'una altra manera.

Els nens gitanos com ho viuen això?, perquè no deixa de ser una situació una mica xocant entre la convivència de família i la de l'escola.

Als nens els agradaria anar d'excursió, estan consentíssim. L'altre dia a una nen que van deixar-lo anar-hi semblava que li hagués tocat la loteria. I un pare que va deixar anar al seu fill a les audicions musicals, va trucar-nos varies vegades per demanar-nos un telèfon per trucar al seu fill, quan vam arribar ja ens estava esperant...

Pel que m'estàs dient, en aquestes famílies no hi ha desatenció als fills?

No, el que passa és que es comet l'error en la valoració de les necessitats.

El poc absentisme que teniu va associat a les famílies gitanes o no?

No del tot, encara que hi ha una majoria de gitanos, però també es dona algun cas en què la família no és de gitanos.

I les nenes gitanes?

El problema de les nenes és una altra cosa. Les nenes des del dia que tenen la regla deixen de venir, encara que no totes. Abans com que els cursos arribaven fins a vuitè, això es notava més, però ara arriben a sisè, edat justa en què deixen l'escola. Una nen que va acabar l'any passat sisè, ara està a casa ja que no vam aconseguir que es matriculés a l'institut, malgrat que el seu pare és pastor de la església evangelista. És un senyor amb qui es pot parlar, però no el vam convèncer. No es refia de l'institut. Abans venien fins a setè, que és quan començaven a faltar, i a vuitè ho deixaven depenent de la família o si la nena estava molt desenvolupada, llavors ho deixaven a sisè.

Això ha perjudicat bastant a les nenes gitanes?

Sí, molt. Tenim algun cas en què una nena està a cinquè i està molt desenvolupada, i com que la família té confiança amb l'escola deixen que acabi sisè, però res més.

A vosaltres aquesta casos us consten. Si no ho tinc mal entès, els llibres d'escolaritat els guardeu.

Sí ens consten tots els casos. No els guardem però, sinó que els enviem a l'institut, perquè es tracta del mateix llibre que serveix per primària i secundària.

Us fan la demanda de llibres que es quedaran i no aniran a l'institut?

No, no ens demanen res.

Vosaltres ho sabeu i ja està?

Nosaltres ho sabem, tenim constància de tots els casos i sovint ho comuniquem a serveis socials. A mi concretament m'han dit que és qüestió cultural i que no tenen res a fer.

A continuació voldria que em caracteritzessis el vostre alumnat des de'l punt de vista del rendiment. Per ajudar-te hem considerat una tipologia d'alumnat que es desprèn d'un estudi fet a Catalunya sobre l'èxit i el fracàs escolar a l'ensenyament obligatori. Seguint la tipologia de l'estudi, em podries dir, sobre un total de 100 quin percentatge d'alumnes teniu de cada tipus? El primer tipus són els alumnes "limitats", "sense expectatives acadèmiques" - a judici del tutor- que implica nens i nenes amb rendiments acadèmics problemàtics, amb mitjanes d'insuficient, amb alguna repetició, amb dificultats. Això era abans de l'ESO, a EGB. El segon tipus són els alumnes en conflicte, que implica nans no sociables segons el tutor, amb rendiments acadèmics que podrien millorar. Nans amb notes fonamentalment insuficients, potser amb algun suficient, i que viuen l'escola amb una situació dramàtica.

Una companya que sempre em deia que el problema aquí és "que no quieren hacer una santa labor", i alguns no tenen expectatives. Ara com que són petits no es nota tant, però abans els hi preguntaves "tu de gran què vols ser?", i no ho sabien.

El tercer tipus són els aplicats amb moderació, és a dir que van tirant. Poc mandrosos, capaços, que es van treien les notes al Juny, justet. Aleshores, la vivència de l'estudi escolar es divideix entre aquests que l'han viscut com a difícil però no conflictiva, i els que l'han considerat com a positiva. El quart grup, que serien els virtuoses, és a dir, per dir-ho d'alguna manera, els bons estudiants. I de l'estudi en sortia un cinquè grup de nanos desconeguts per l'escola, és a dir, que no hi ha un gran coneixement. Això vol dir que alguns eren absentistes, i tenen alguns trets significatius similars als alumnes limitats i als alumnes en conflicte. La pregunta és, d'aquests quatre o cinc tipus, sobre els cent nanos, considerant que és una aproximació relativa, series capaç de dir-me quins percentatges hi ha ara en la primària? Per exemple, situacions en conflicte, nanos que tenen una vivència difícil amb l'escola...

No, amb l'escola no tenen una vivència difícil, aquí. Alguns tenen vivències molt difícils amb la família. Ara tenim tres o quatre casos més difícils impossible, i durant el curs també. Difícil doncs...des de que el pare ha matat a la mare i els nens han viscut tota la nit amb la mare morta a casa, i tota la tarda. i enganyant, trucant la iaia, i nosaltres vam trucar "perquè no heu vingut?", "perquè la meua mare s'ha adormit", i la mare estava morta. Això se'ns ha donat ara, aquest anys. I aquest dilluns, aquí a la porta de l'escola, una baralla de campionat entre una mare, que està enrollada amb un altre i s'ha quedat embarassada, el pare se'n volia emportar el fill gran, el fill deia que marxava amb el pare, es van barallar els dos "nòvios" de la mare, va venir la policia.... Casos d'aquests n'hi ha molts. El cas de la iaia, el pare, la tieta pegant-se...tenim bastants històries d'aquest tipus. I això és una convivència difícil. Però sempre hi ha hagut situacions d'aquestes, aquí sempre. I no és per l'escola, perquè l'escola és aliena a aquest tipus de...El que passa és que clar, aquests nens estan nerviosos, i això ho manifesten tan en el rendiment com en el comportament escolar.

I els nens que destaquen?

Sí, això té un valor. Ara estan fent carreres superiors, i potser hi ha un percentatge de dos o tres per aula. Ara en tenim poquets, un promig de quinze... però abans uns trenta.

I de nens amb rendiments limitats que em comentaves al principi?.

N'hi ha bastants, sí. Gairebé la meitat.

I amb necessitats educatives tenim dos nanos en tota l'escola. Però que estan amb ACI, eh?, amb adaptació curricular.

I us ve un mestre de l'EAP, a l'escola?

Sí, ve els dilluns al matí.

Un cop a la setmana?

Sí, i el contacte que tenim és molt bo.

Després hi ha sis nens amb retard d'aprenentatge, però en podríem treure més.

Sí, és el que t'anava a preguntar, canviant de tema, perquè ja veig que és difícil veure un percentatge, però ja em dones una idea del tipus d'alumnat, que és del que es tracta. Hi ha aquesta informació estadística del que envieu a la Generalitat, al Departament d'Ensenyament; hi ha un quadre d'alumnes amb necessitats educatives especials, que em deies que en teniu dos.

Sí.

Dos amb dictamen de l'EAP. I sense dictamen què tindriem, aquests sis nens més de retard d'aprenentatge que explicaves?

Sí, però podríem afegir-hi algú més. Són sis que vagin a l'aula d'educació especial de manera individualitzada, però hi hauria algun nen més que en necessitaria.

Com quants, més o menys?

Sense contar parvulari, només primària, uns set, i a més un d'incorporació tardana que ha vingut ara, que estava pel carrer. Bé, estava a Sevilla. Ha vingut de Sevilla i no anava a l'escola.

I quina edat té?

Onze. Ell diu "voy pa los doze". Està encantat de venir a l'escola.

Però aquest nen ja havia estat escolaritzat abans?

No.

No sap llegir?

No sap ni llegir ni escriure. I en castellà tampoc.

I ara què feu amb aquest nen?

A aquest nen li hem fet un programa especial: Assisteix a l'aula d'educació especial a primera hora del matí. I aquesta mestra li ha preparat un dossier que va treballant a les hores en les que s'incorpora a l'aula, per exemple a les assignatures de música, educació física, plàstica... Tot això ho fa normal, i el que són llengües, matemàtiques, etc. ho fa amb la mestra d'educació especial, i alguna hora que li coincideix a l'aula ho fa amb un programa especial per ell.

Alumnes estrangers no en teniu?

No, aquí no. És qüestió de la vivenda. No hi ha vivenda, llavors no...

I en canvi, del nivell mitjà, em deies aproximadament un 40%?

Sí.

Si haguessis d'explicar a un pare o a una mare els tres o quatre trets pedagògics que caracteritzen aquesta escola?

Diria que és una escola familiar. En el tríptic de la nostra escola hi diu "entra i et trobaràs com a casa". És molt familiar, acollidora, i podríem dir que aquí no ha discriminació. És veritat, aquí els gitanos no estan discriminats.

Hi ha una bona relació entre els nanos gitanos i els "païos"?

Sí.

Perquè són gairebé meitat i meitat, no?

Sí, gairebé és meitat i meitat. No sé si això influeix en que en el barri també hi ha població si es pot dir, més normal, i d'anada concertada. Més normal jo no diria a nivell cultural, sinó econòmicament més afavorida. Aquí, quan alguna família creix econòmicament, se'n van a la concertada. Casos de gent que li toca la loteria, o de gent que troba feina...que potser estan en la pura misèria, i a vegades canvia la vida, perquè si troben feina o així...marxen a la concertada. No tots, però alguns.

I teniu vestuaris amb dutxes?

Sí, l'escola com a instal·lacions està perfecta. No ho sembla, des del carrer, però hi ha uns patis enormes, i allà tenim un altre pati amb pista, gimnàs...Tenim de tot, com a escola està molt bé. (...) Aquí s'ha d'anar per tot arreu amb les claus. I ara no tant perquè estem intentant canviar el model, deixem portes obertes. Però abans, fa quatre o cinc anys, havies de tancar totes les portes.

Per què tanqueu, perquè entraven?

Sí. Bé, entraven al pati i hi havia el grupet que se n'anaven al lavabo, i això podia crear conflicte. I per evitar els conflictes...

Quina estabilitat de plantilla teniu a l'escola?

Som catorze, i d'aquests sis som sis definitius. Bé, n'hi ha més, de definitius, el que passa és que ara tenim dues...espera, te les conto perquè n'han vingut més. De parvulari tenim dos definitives, de primària tenim el de música, la Núria, l'Encarna, la Pilar, la d'educació especial i jo. Som vuit de catorze.

T'anava a preguntar pel tema de la implicació del professorat en la línia pedagògica que tu just abans em comentaves. De l'1 al 4 (l'1 és baix i el quatre és alt), quina puntuació donaries?

Hi hauria gent que li donaria un deu, més que el quatre encara, i hi hauria gent que no arribaria a l'u, això sempre passa. Però com que he de parlar de tant per cent, podria donar un quatre, aquí hi ha bastant implicació de la majoria de la gent. Aquí col·laborem en tot. Aquest any ens han donat la tira de premis. Hem presentat tres projectes al tema de "Barcelona Identitat". Un projecte sobre com treballar l'aigua, que es titulava "L'aigua, un tresor que cal vigilar", després un de música que es deia "Portem els instruments a l'escola", i després un sobre l'esmorzar, perquè aquí aquest tema...porten "bollycaos" i porqueries. Aquest l'hem fet per treballar aquest tema a cicle inicial. Tres projectes que ens han premiat, i en total ens han donat 400000 pessetes. Ara el dia vint-i-set de Maig anem a TV3, que ens ha donat un premi de vídeo; els nens petits han fet un conte mitjançant el vídeo. En principi som finalistes.

I què és, un programa de TV3?

És el Club Super3. Ens apuntem a tot el que surt al DOGC, a l'Ajuntament... Ajuts que surten ajuts que demanem. Això ens permet

tenir diners, perquè sinó amb les 500 o 600 mil pessetes que ens dona el departament no ens donaria ni per pipes. Perquè tenim casos de nens que no tenen llibres, no tenen material... Això ens permet tenir sempre diners per pintura, material... per tot. Ens entren diners de tot arreu.

Teniu iniciatives de formació permanent?

Sí, ara des de l'any passat estem fent un projecte de racons per treballar la llengua i les matemàtiques. Ho tenim gravat en CD. Això és un projecte que vam fer amb l'ICE de l'autònoma, que també ens dona diners a través de mitjans en el pla de formació del professorat i del centre de recursos. Està molt ben fet, hi està implicada tota l'escola, des de parvulari fins a sisè de primària, i està compaginat i integrat en el projecte curricular. I es treballen els continguts que els nens estan treballant.

Fins a quin punt hi ha una coordinació vostra?

Hi ha un mestre que fa de coordinador de racons. Va sortir la proposta d'ell, la va explicar i a la gent li va semblar bé.

L'ajuda de l'ICE és només econòmica?

Sí. I amb això comprem el material per fer els racons.

Quin mínim de coordinació hi ha del professorat? Per cicles, per àrees...?

Abans fèiem per cicles, però ara ho fem més a nivell general, perquè som una escola petita. Ho fem molt a nivell de claustre, i hi ha un coordinador de primària i un d'educació infantil. Les reunions així de coordinació són de primària i infantil.

Com definiu la funció tutorial en el centre?

Com marca la tutoria. Penso que aquí el paper del tutor és importantíssim, aquí és molt difícil la relació amb els pares, i amb els nens també. Són nens que necessiten molt el recolzament i l'atenció del mestre, demanen molta ajuda tan escolar com afectiva i emocional, s'enganxen molt. Però a part, que sigui un tutor que té una bona relació amb els pares dels seus nens evita molts conflictes a l'escola.

I el tema del seguiment dels nanos?

Aquí normalment ho fem per cicles. Fem cicle inicial, mitjà i superior. El tutor, si és possible és de cicle, de primer i segon. Si és possible, sinó hi ha un canvi de professor.

I la tutoria a l'aula es treballa o no?

Sí que es treballa, però el que no tenim és un horari de tutoria, com teníem abans. Això no, però es treballa contínuament. És que amb els nens petits has de treballar contínuament.

És un centre d'atenció educativa preferent?

Sí.

Nens i nenes per cursos?

De fet, m'ho sé de memòria. De p3, dotze nens, dels quals hi ha vuit nenes i cinc gitanos.

I de p4?

Setze nens, dels quals nou són nens, un negre i quatre gitanos.

I d'on és, aquest nen negre?

És d'aquí, ha nascut aquí, però el pare era de Guinea. A p5 tenim només vuit nens en total, dels quals cinc són nens i un gitano.

A primer?

A primer tenim un total de catorze. Nou nens, i de gitanos n'hi ha sis. De segon . (...)

No les tens?

Sí que les tinc, el que passa és que l'altre dia me les va demanar la guàrdia urbana pel programa d'educació vial, i segur que les he canviat de carpeta. Bé, i sinó les miro al programa de l'ordinador. M'ho sé de memòria, hi ha tretze nens, però els nens i les nenes sí que em costaria una mica més. Les he de tenir aquí, però a vegades les agafen. Està aquí, és que estan desordenades. N'hi ha tretze, de nens només tres, i hi ha quatre gitanos i un negre.

Que també és guineà?

Sí, és el germà de l'altre. A tercer n'hi ha vuit, quatre nens i quatre nenes, i de gitanos tres. A quart n'hi ha quinze, deu nens i la resta nenes, i hi ha tres gitanos. A cinquè n'hi ha dotze en total, sis nens i sis gitanos. De sisè només tenim sis nens, però té una explicació. Són tres nens i dues nenes, i no hi ha gitanos.

I com és que només en teniu cinc?

Perquè teníem un nen que es va morir de la SIDA el curs passat no, l'anterior. I és clar, nosaltres no vam dir res. El teníem matriculat des de p4, però el nen patia la malaltia. Va ser una vivència horrorosa. I és clar, nosaltres no vam dir res, però aquí es coneixen tots, per exemple la mare també s'està morint, està molt malament. I els pares ho sabien i se'n van endur els nens. I se'ns va quedar aquesta classe, i era una classe que estava plena. Bé, plena no, però em sembla que a p4 n'hi havia vint, i van marxar. Mira com estaria el nen, que va venir una nena gitana de Sabadell aquí, a viure al barri, i es va matricular. I és clar, com que a aquest nen li feien el tractament a Sant Pau i potser faltava un matí, el primer dia que va venir la nena no hi era. Em sembla que anava dos matins a fer-se el tractament. Doncs quan a la tarda va venir, la nena va plorar de la por que li feia, de veure'l. Imagina't com estava, semblava un "simio", li sortien unes bombolles als dits, i un color de pell, pel càncer de pell...

Quin horror. També pel professorat, no?

No, nosaltres ja...Haviem seguit el desenvolupament de la malaltia des de petit. Va tenir èpoques que estava bé, i aprenia, era un nen que aprenia. Va aprendre a llegir, a escriure... Al principi el departament li va posar una mestra només per ell, perquè és clar, al

principi tots estàvem espantats. Però després ja no, t'hi acostumes. Però és clar, els nens van marxar. (...) Doncs vam anar a l'enterrament d'aquest nen, i el pare, amb les esposes posades i amb els mossos d'esquadra, mirant els nens d'una manera que a mi aquella mirada mai se m'oblidarà.

Per què?

Quan vam sortir d'allí, va venir el de pompes fúnebres. D'aquí l'escola li vam fer un petit homenatge; hi va anar la professora de música a cantar una cançó, i els nens, i havíem comprat...vam fer un cosa "guapa". I quan vam sortir d'allà, el de pompes fúnebres em va dir "les admiro" i no sé què més.

Pel valor que havíeu tingut per aguantar el pare?

No, el pare...Era tot l'espectacle, entens? Un nen que es mor d'aquesta manera, el pare que ve de la presó de Lleida amb els mossos d'esquadra i les esposes allà, a la missa. La mare anava amb un altre noi, i el pare li va dir "quan surto de la presó, et mato". La gent que hi havia, les seves amistats, eren del mateix estil...L'única cosa que desentonava, que era una mica humana, era l'escola. Em van donar les targes, els recordatoris a mi i tot.

Moreno i Moreno?

Són Santiago Moreno i la germana. Són dos germans d'infantil que la mare se'ls endú a vendre flors al mercadillo. I ja hem parlat amb la família de Rafaela.

La Rafaela és la de cicle inicial?

No, la de cinquè. Ara bé, eh? Vam parlar amb la mare, deia que tenia la regla...

I el Santiago Moreno és també de família gitana?

Sí. Ara la Rafaela ja no falta.

I el Manuel i la Juana?

Sí, aquests continuen amb la mateixa història.

Quan falten, aquests? Tota la setmana, un dia...?

No, falten el dia que hi ha mercadillo, que la mare se'ls emporta.

Aquesta és la noia que anava al mercadillo?

No, aquesta ven a l'Hospital Clínic, l'he vist jo algun dia que anava al metge. Em vaig trobar el Manuel, i ell de seguida "senyo, directora!", i la mare diu "ai, mira, que está muy malito, aquí en este hospital..."

Què és, un dia a la setmana, que falten?

O a vegades dos dies.

Per tant, suposo que seran recuperats eminentment. Perquè deies que la Rafaela ja s'ha recuperat.

Sí, la Rafaela sí.

Perquè a casa de la Rafaela quins motius expliquen?

Que tenia la regla. que li havia vingut la regla, i que estava molt espantada...

Però la Rafaela no havia presentat situacions prèvies d'absentisme?

A vegades sí, perquè es queden adormits.

I ara la segona part... Tenim quatre tipus d'absentisme. em sembla que el tres i el quatre ens els podem estalviar, perquè el tres és absentisme dur, i el quart és absentisme d'aula, és a dir nanos que es queden dins de l'escola però que no volen entrar a l'aula. Aleshores, l'u i el dos, que em sembla que són els que dèiem: esporàdic o aleatori, que seria potser el cas de la Rafaela.

I el del Manel i la Juanilla també.

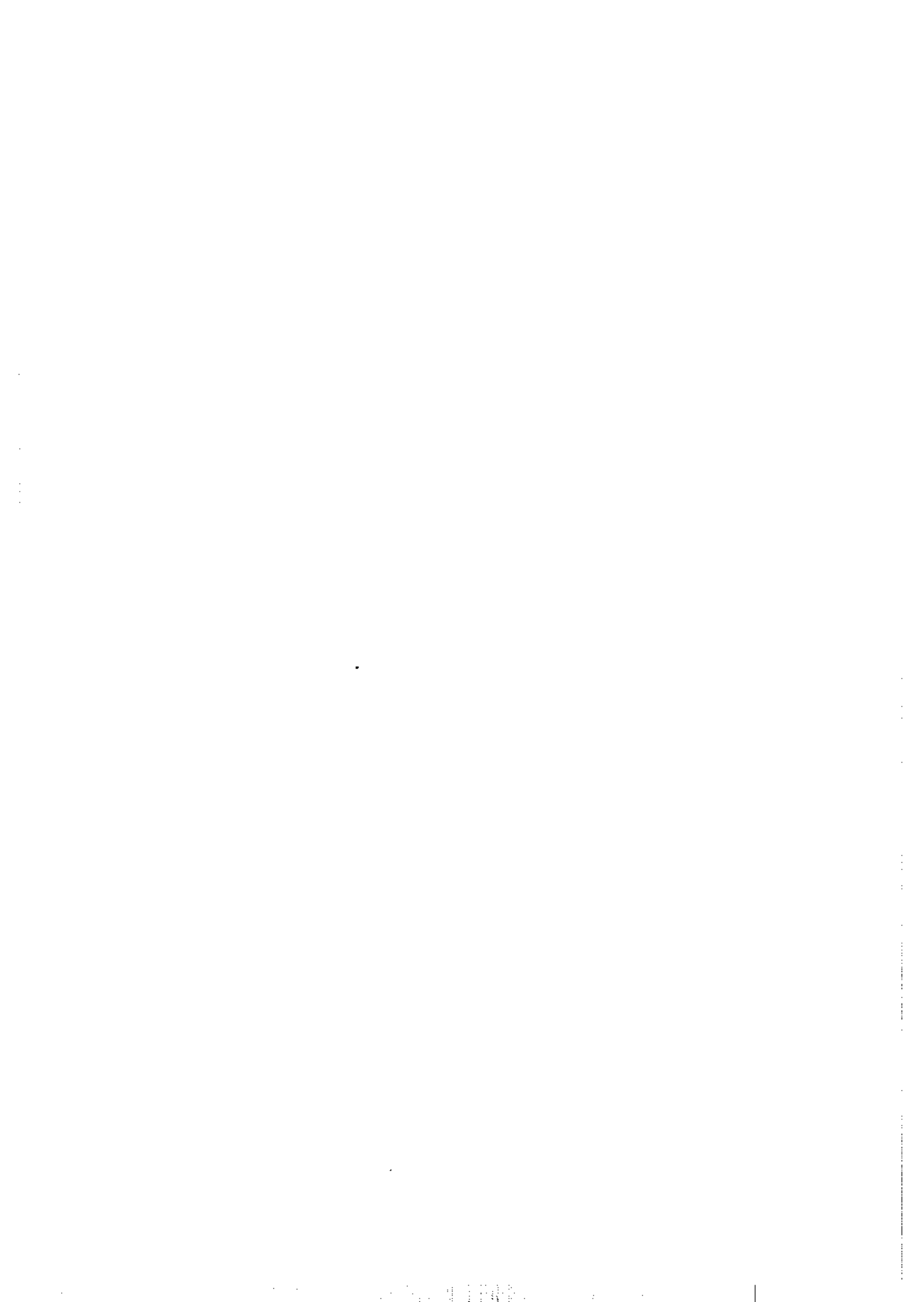
El del Manel i la Juanilla no estaria més vinculat al fet d'anar al mercadillo?

La Juanilla també és perquè se'n va al mercadillo amb la mare, o perquè assumeix cuidar dels germans?

No. Se'n va al mercadillo. (...)

(És una escola molt bonica des del punt de vista espacial. La decoració denota un clima d'acolliment. Hi ha força innovació formativa, sobretot a nivell de racons i de programes informàtics).

CEIP 38

En primer lloc es tractaria que m'expliquessis breument la història de la Comissió, de la Comissió Social de l'escola i la Comissió Social de zona: que engloba les dues escoles de primària i el IES?.

Sí, bé, hi ha un resum de les tres actes, de les tres reunions que havíem fet.

Sí? També m'han comentat que teniu un protocol, que el teniu elaborat?

Sí, va ser doncs bé, per poder establir les actuacions que es podien anar fent, no? Ho vam fer en col·laboració amb el professor de compensatòria. En el protocol, doncs hi ha el concepte d'absentisme. Considerem absentisme a partir d'un vint-i-cinc per cent, crònic més del cinquanta, total quan ja hi ha abandonat de l'escolaritat, i després està l'esporàdic...l'intermitent, que és de tant en tant i el puntual. Mira veus? El document diu: "Entenem per absentisme escolar quan un alumne no assisteix reiteradament al Centre o bé hi assisteix molt poc. L'absentisme escolar es mesura per sessions lectives perdudes per causes justificades o no justificades. Són faltes justificades d'absentisme escolar totes aquelles en les que hi ha notificació oral o escrita de la família o certificat mèdic, per malaltia, i aquestes coses. En canvi són causes no justificades quan el centre no rep cap notificació familiar.

Quina diferència hi ha entre l'absentisme puntual, l'intermitent i l'esporàdic?

El puntual s'observa en un moment donat sense que hi hagi continuïtat, l'intermitent va i ve i l'altre presenta una freqüència tot i que irregular, de menys del 25%. En canvi el puntual no es torna a repetir.

Ja. Molt bé. I ha partir de quin moment comenceu a... allò... poseu lllum vermella, com el controleu i quan interveniu?

Sí. Tenim uns fulls que tenen cada... tutor, a la seva aula, doncs cada dia passen llista. Matí i tarda.. Això sí, està tot en el dossier...i tot està estipulat. Aleshores cada tutor té el seu full. En principi està estipulat avisar a la família quan passen més de tres dies.

Aquest procediment el feu per normativa?

D'escola, sí. Bé, d'escola i suposo que del Departament, no? Suposo que del Departament, el que passa que...no hi ha una obligació de...passar comptes a ningú. Vaja, mai ningú ha vingut a preguntar ni... L'únic que és una mica la costum de cadascú.

I em deies que passeu el control al matí i la tarda?

Matí i tarda, sí. El que passa que hi ha algú que...potser un dia es despista. Això de passar pel matí i la tarda és que el que passa és que a vegades hi ha nanos que van a dinar a casa i després doncs si ja

estan... o al contrari, hi ha gent que pel de matí no s'aixeca, s'adorm, i després de dinar ja vénen. N'hi ha una mica per tots els gustos. Doncs un cop s'ha...registrat l'absència, per cursos, vaig anotant el percentatge sobre el nano, o sigui, el percentatge d'absentisme per fer aquests percentatges de 50%, 25%...

També a infantil?

Si. És que a infantil ... ho agafen tot, quan no són les angines és un refredat, i quan no... és clar, comencen l'escola i entren en contacte amb els microbis...

De zero a tres hi deu haver poc percentatge d'escolarització, uns percentatges més baixos que a altres zones, o no?

Bé, .. fonamentalment vénen a l'escola. Aquest any... aquest any que entren...dels 14 que entren... no sabria dir-te el percentatge.

Aquest control de l'absentisme ho feu totes les escoles de la zona?

No. No, ho fan totes...

I doncs, aquest tipus d'absentisme a infantil...passa desapercebut?

Si, si que passa desapercebut...veus, per exemple, aquesta família...aquesta família també...apareixen aquí, apareixen allà...Després, com més avancen els nanos més pots...incidir en que els portin, que tinguin ganes d'allò... de venir.

Quan es detecta un cas d'absentisme quina és la intervenció de la professora?

Doncs si detecta que... jo que sé, que tots els... que a la setmana falta dos dies... el que passa és que també depèn del criteri de la tutora, eh?, una mica.

Quines característiques te el vostre alumnat?

Aquí a la zona fonamentalment el que hi ha és col·lectiu gitano

Altres minories, no?

Tenim un nen àrab que va venir aquest curs, doncs no sé si va venir al febrer o així...però no. Aquí a l'escola ... tots són gitans, és que de debò que la minoria ètnica són els altres.

Quines mesures utilitzeu per preveure l'absentisme?

Mira el curs passat varen trobar que hi havia famílies que s'ho prenien tant en serio que per no arribar tard no venien. Perquè no els castigues doncs...

O sigui que "era pitjor el remei que l'enfermetat", no?Té alguna regularitat l'absentisme? Allò que diguis a principis de curs doncs vénen bastant i a final de curs menys... o...? Quin tipus d'absentisme teniu a l'escola?

Més que res aquí per exemple el que notem és el dia que plou. Si plou o fa molt de fred aleshores falten més. Jo diria que és negligència familiar, o si tenen el germanet malalt doncs tampoc no venen, no?.

Respecte a l'evolució de l'absentisme?

Ara ja no, però abans ens havien trobat de nens que començaven la escolaritat al novembre perquè els seus pares s'havien anat a la verema, Després el que passa es que de casos d'absentisme ... es recuperen uns i entren d'altres.

Es pot dir que en termes quantitativs no ha variat, doncs?

No. No gaire. Eh?

I doncs la tasca de control... serveix per alguna cosa?.

Sí, de fet clar...recuperar... alguns casos es recuperen. Mentre veiem que vas recuperant nanos doncs serveix per alguna cosa, el que passa és que clar... això és constant. (agafa un document) Sí. Veus? Mira aquestes són les dades de l'any passat... Dos, quatre, sis, vuit...veus el curs anterior... dos, tres, quatre. N'hi ha quatre que se n'han anat. Han canviat de zona, de domicili. Veus? i que coincideixin? Un, dos ... quatre que coincideixin, respecte del curs passat, i els altres doncs... Bé, és que n'hi ha algun que és nou a l'escola... Cinc són nous a l'escola... cinc no, més, sis. Perquè això sí, està venint, almenys durant aquest any han vingut bastants famílies, eh?

Sí?

Si, mira, són gent que per ells és normal els canvis de domicili...

Segons aquestes dades a P3 en teniu bastants casos, no?.

Sí, en canvi a cinquè un cas, a sisè cap...és el que parlàvem abans, no?, Ara mateix a sisè tampoc n'hi ha, eh?, és que no n'hi ha. És curiós perquè penses quants més grans doncs més... més faltaran a l'escola i no. Quant més grans aleshores tenen la possibilitat de venir sols.

Maria, abans em comentaves que tenies les dades de les altres escoles de la zona, no? (...)

Si vàrem passar la graella aquesta a les altres escoles. Veus? per exemple tenim...aquí l'altra escola pública que hi ha aquí dalt. Només tenen tres casos: Moreno, Moreno...és curiós perquè nosaltres aquí també tenim una família d'aquestes, entre los Moreno i los Alguero... no se si perquè són gitanos però és que...no sé són més malaltissos, que agafen més cosetes, sempre estan... quan no tenen mocs tenen tos, quan no una decimeta de febre, quan... És més normal que faltin.

Pel que fa a la definició i a les causes coincidiu les escoles de la zona?

Si, i en les causes que veiem a l'absentisme: falta d'interès dels pares ... i coses d'aquestes. Varen participar totes les escoles de la zona, només va faltar una escola, l'escola parroquial, bé que estaven a la comissió però no ens havien fet arribar les dades quantitatives aquestes.

Ah! El que passa és que bueno...aleshores el que veiem és que...que detectem que hi ha absentisme i els altres no en tenen. Clar, de fet en una escola privada ja... el que va i paga se suposa que hi va d'una altra manera..., no ho sé.

Entrem una mica en la qüestió de les estratègies... que feu quan detecteu un cas d'absentisme?

... hem intentat, perquè a vegades la tutora els convoca i després no et vénen, estàs esperant i... els convoques per un altre dia i no et venen ni res, no vénen, passen àmpliament i ja està.

Ja.

Aleshores els hi envien per correu la notificació que vinguessin. Doncs se senten com molt amenaçats i aleshores vénen amb unes actituds molt poc afavoridores.

Poc dialogants?

Sí, perquè fins i tot alguna família ha vingut amenaçant dient: "Es que como les passes a los niños...Porqué de la canrel se sale, pero de la tumba no." Amb amenaces d'aquestes que dius... doncs tampoc aconseguixes res.

No, clar.

No aconseguixes res, de posar-los en contra, i aleshores és doncs anar-los enxampant i anar-los...Això d'enviar-los hi notes així amb un to una mica... amenaçadores doncs no.

Em pots explicar quin tipus de mesures generals, d'acollida de l'alumnat teniu quan comença el curs... i si entre aquestes teniu pensada alguna intervenció per preveure l'absentisme...

Només fem així acollida...al primer any a P3, perquè després ... ja estan integrats i no... Home, el que sí que es fa és la reunió de primer de curs del tutor amb tots els pares... però no vénen.

No?

No. No sé, tenen una falta...d'interès perquè si ja... és això a la primera reunió de l'escola... no venen, que saps perfectament que són gent que no treballen, que els hi dones facilitats, perquè si els convoques... els nanos es queden aquí al pati ... una hora o així i que tenen els nens vigilats al pati, o sigui que no tenen ja ni l'excusa de "dónde dejo al niño que no puedo", no.

Ja.

I te'n vénen quatre. Quatre, i justament és clar, doncs els quatre que vénen no són...no tenen cap mena de problema.

Ja. I dels casos així... recurrents en teniu algun tipus d'historial familiar, teniu algun tipus de fitxa, d'informe...?

No fem fitxa, el que passa és que bé, clar...l'historial... no ho deixem per escrit, eh? Per què no hem trobat potser la necessitat, jo que sé, arriba a un moment que ens coneixem tots i...no ens cal.

Abans m'estaves explicant una mica el circuit, no? Vull dir.. primer hi ha la intervenció de la tutora, quan ella decideix que...hi ha un cas que requereix intervenció, no?

Sí.

I la intervenció que és telefònica, per carta...?

No, per nota, perquè és que això del telèfon es una altra. No tenen telèfon. I a vegades ara ja et trobes que sí, que tenen mòbils i coses d'aquestes, però no et volen donar el número, o sigui que...

I aleshores... el correu arriba i tal, i no vénen... Amb el supòsit que no vinguin què feu?

Ho vam fer això del correu certificat, ja et dic, ho vam provar tres vegades, i no ha donat resultat, és més... contraproduent perquè és allò de: que "a mi con amenazar no ...", doncs bé, vam dir que era més contraproduent i... els nanos ara et van venint, eh. Es que són problemàtiques totes com molt particulars, eh? Tothom té unes situacions com de risc, perquè ara mateix aquesta família, una família que te set fills, se li han mort tres, doncs s'han passat l'any amb una angoixa... i ara el va portant a l'escola... i li dius "que estàs contenta, no, que bien ... i es tracta de que ella mica en mica vagi fent la seva vida normal i et vagi valorant.

Deies que ho heu provat tres vegades, el tema de correu certificat?.

Sí.

I quina alternativa té, això?

La única alternativa que nosaltres des d'aquí veiem que és la més eficaç és anar insistint...amb els nanos ... i el premi és que s'ho passa bé, i acaba venint a l'escola...ara, amb els pares...és que ens és molt difícil no? entrar-hi, sobretot quan a vegades trobes famílies... "que sí señorita, que sí señorita que sí", a tot el que els hi dius és "señorita sí" i després fan el que volen. Aleshores clar, amb els pares tampoc tenim tanta incidència... Tot i que aquestes famílies tenen majoritàriament ajut de serveis socials, tenen PIRMI, però...

Els casos difícils ens basem en el treball d'aquestes comissions... els hi passem el llistat de nanos dels que volem parlar i bé...amb aquesta família si s'està negociant el PIRMI i bé, doncs potser... en la mesura que ells compleixin amb els pactes que tenen, i un dels punts és... l'assistència a l'escola

Sí?

Sí. I l'únic problema que hem tingut aquest curs amb una...nena ... que des de l'escola l'havíem d'enviar a casa, perquè és que allò era... és que no t'ho pots imaginar, jo només de pensar-hi... I

aquesta ha sigut la que més feina ens han donat , per problemes d'higiene.

Es que em deia: -No si tengo pocas liendres...; "Ni pocas ni muchas, ninguna, ninguna". Però que no, que no entren. I aquests tenen bastant absentisme i en part és... un problema d'higiene.

Quan un nano retorna es fa algun tipus d'intervenció específica per acollir-lo, per afavorir la reinserció a l'aula?

No, això potser és més aviat la tutora o el tutor, que sí de fer-lo sentir a gust...Segons també les causes que veus...el que passa és que...ja veus les causes que més o menys que tenim ...és que clar, és que aquí no pots fer-hi res. Mira fa poc és que van estar dos o tres dies "con una pedida."

Con una pedida?

Una "pedida", la petició de mà.

Ah, ah!.

Aleshores van llogar un bar i s'hi van estar tres dies. Però clar, aleshores els nanos ja han faltat els dies que han faltat, després ja et vénen alteradíssims. A més és que va ser molt divertit perquè els... què són, cunyats del nuvi i la núvia estaven a la mateixa classe i aleshores explicaven, i bé... doncs que falten per una "petición"? Doncs falten per una "petición", és que no hi ha res a fer.

Podriem dir que hi ha una distància entre la cultura familiar i la cultura de l'escola?

Sí.

I això com es pot resoldre des de l'escola?

Jo suposo...que és qüestió de temps. Que entenguin que es poden compartir les dues coses. No valoren l'escola igual que la valorem nosaltres... començant per llevar-se a les nou del matí.

Perquè aquests nanos quan acaben l'ensenyament obligatori què fan, es posen a treballar, les nenes es casen...?.

No et pensis, et trobes de tot una mica, vas veient que... que no, bé, de tota manera hi ha la que als catorze o quinze anys ja està...pedida. Ara, jo diria que la cosa va canviant des de fa uns deu anys cap aquí. Ara veus que la cosa es va deteriorant...

Sí, i perquè?

Nosaltres aquí abans érem tres línies, trenta i pico nens a cada classe i no havien tingut casos així...tant durs, ni coses així d'aquestes...però clar, o no es notaven tant els problemes.

Perquè la composició social del barri ha canviat?

Ha canviat. Totalment, vaja, jo diria que sí. Avui venia parlant d'això amb una professora ara per exemple et trobes amb més famílies desestructurades... A més nosaltres tendim a concentrar població perquè... ara per exemple... ens sortirà la classe de sisè que n'hi ha dos o tres nens que són gitanos, però per sota ens entraran nou!

Perquè hi ha molta mobilitat al barri?

No gaire, no gaire, n'hi ha moltes famílies que estan instal·lades en pisos...

I la mitjana de fills?

Tres, quatre, alguna amb dos, però... Més de quatre tampoc, eh? Tampoc són famílies molt nombroses, eh?

Davant les situacions recurrents quines mesures teniu previstes?

A part de tractar el cas dintre de la amb la Comissió Social parlar-ho... doncs que puguem fer l'entrevista amb la família de dir-los hi "escolta, que tornem a estar igual, què passa..." Però de fet són ells que poden dir: que s'ha de renovar el PIRMI, i són ells els que tenen una mica l'arma, nosaltres no.

Abans parlàvem de quatre tipus d'absentisme, vosaltres aquí en teniu cinc, no?, l'espòradic, el recurrent i tal. Heu pensat algun tipus d'intervenció específica en cada cas?

Bé, el circuit del que hem parlat.

La prevenció la treballeu d'alguna manera amb Serveis Socials?

No, quan ja treballem amb Serveis socials és quan ja s'ha produït la situació. Som nosaltres gairebé sempre els que detectem la situació.

Qui compon la comissió social?

Està... està un noi que... és el de compensatòria, la direcció de l'escola, serveis socials i algun membre de l'EAP, a més a més de la cap d'estudis.

I com valoreu la intervenció des de la comissió?

Bé jo crec que serveix, sí. Si més no almenys les mateixes famílies poden dir: Bueno, des de l'escola també m'han dit això, no?

Perquè i la Guàrdia Urbana? Te algun paper en aquest tema?

La Guàrdia Urbana si veu nanos pel carrer aleshores intervé, però anar-los a buscar al domicili o que per exemple nosaltres els hi diguem "mira, que en aquest carrer hi viu aquest nen que està a dins de casa", ells no... no ho fan això, perquè són ells mateixos els que et diuen que no.

La relació que teniu amb els serveis educatius és fonamentalment a través de l'EAP i a través del mestre de Compensatòria?

Sí.

I amb Inspecció?

No. Potser comentem algun cas que estigui al marge de l'absentisme i de la problemàtica social. Si no...és que és més efectiu. És que inspecció acaba derivant a Assistència Social i per tant la millor línia és la directa

Perquè el circuit estipulat que és? d'Inspecció a l'IMEB i des de l'IMEB als Serveis Socials?

Nosaltres no ho hem fet, és tan llarg...bé, és el circuit que està establert i... el que passa és que nosaltres doncs bé, és que aquest és molt més pràctic. Perquè al final va a parar a Serveis socials i els Serveis Socials un altre cop es posen en contacte amb l'escola, doncs...

Casos d'EAIA en teniu?

Sí.

Quants casos en teniu?

D'EAIA que jo sàpiga en tenim dos. Són situacions de múltiples problemàtiques, un per exemple és una mare alcohòlica ... i després n'hi ha un altres que són orfes de pare, la mare ... que va tenir un accident molt greu ... no surt mai. I els nanos estan anant amb l'àvia...i aleshores aquests també són casos de l'EAIA. I n'hi ha uns altres, que estem darrere...que varen venir de Santa Coloma, aquí, i s'instal·len al Bon Pastor i quan l'EAIA d'aquí està a punt d'intervenir ...van i es traslladen a Santa Coloma... Des de Santa Coloma s'ha fet tot el traspàs d'expedient i tot però no s'aconsegueix intervenir. Es que d'aquí a que es passen els papers de l'un a l'altre i de l'altre a un, la intervenció va quedant aturada, va quedant aturada, i així nosaltres estem dos cursos, tres cursos...portem així, amb situacions d'absentisme de tant en tant i tal. És que l'EAIA és molt lent i complicat, eh? Perquè ... a l'escola en algun cas s'ha detectat un cas de maltractament que es podria denunciar i es podria demostrar...però el recorregut és tan llarg... i de vegades...és tan dolorós aquest recorregut pel nen...que...doncs és pitjor que el maltractament que està patint.

Quina demanda faria l'escola els serveis educatius per pal·liar la problemàtica de l'absentisme i altres problemàtiques socials vinculades?

És que a mi no se m'acudeix, home, el que potser si que es podria evitar és el tema de la concentració...menys concentració de minories...però és que és evident.

És més difícil integrar-los, no?

Bé, és que a vegades penses també en la escolaritat d'aquesta gent i que el dret és de tothom, tothom te dret de tenir una escolaritat normalitzada...però a vegades veus nens aquí...és que les pobres criatures...vénen a l'escola a aprendre i ...que a vegades puguís fer

una reflexió està bé, i és constructiu per a tots, però que continuament estiguis matxucant sobre coses que ja tenim molt assumides els demés...és que... I a mi de debò que em fa molta por, a nivell de societat, de quina...manera algunes famílies s'estan desentenant de l'educació dels seus fills. Hem començat a treballar la mera fórmula d'educació, del "bon dia", "bona tarda" és que s'està perdent...Nosaltres sobretot tots tenim molta cura doncs de picar a les portes, dir "hola, bona tarda"... intentar bé, doncs potenciar totes aquestes formules d'educació. Es que estan ... perdudíssimes, és que no hi ha respecte pels demés

D'altra banda doncs això de la concentració doncs, sí, clar. Ara mateix estan tirant totes aquestes cases baixes d'aquí..., totes aniran fora, i aixequen pisos. I saps perfectament que això a aquestes famílies on les posaran? Doncs ni a l'Eixample, ni... Doncs a barriades d'aquestes que cada vegada es van fent més grans.

Canviant de tema, una altra cosa que et volia comentar...vosaltres teniu nanos amb dictamen de l'EAP? Aquesta informació me la podries donar?

Bé, t'ho puc mirar, si, és que aquests... és infantil i primària, eh?

En tenim... un, dos, tres, quatre casos, dos dels quals són germans, Cortés Gimeno. Aquests tenen sis fills, eh? és que ...mira és molt dur de dir, però jo no sé si s' hauria alguna cosa per evitar matrimonis endogàmics, entre cosins germans... Perquè clar..., és una cosa que clar, aquesta família tenen sis fills, tots...amb discapacitats és clar! I aleshores...I a part, una altra qüestió que et volia comentar... A vegades una cosa és el cas de dictàmens del EAP, i una altra cosa és la situació d'algunes famílies que en quant a necessitats educatives especials, tenen situacions no dictaminades. Això ens passa.

Perquè clar, el retràs escolar d'un any i això no es considera... Aleshores fins que no tenen un retard de... un retard permanent de dos anys no se'ls hi fa un dictamen. (...)

Segons aquesta estadística del Departament, es recull informació sobre els casos existents que resulten problemàtics per qüestions de personalitat i conducta. Vosaltres en teniu d'aquests casos?

Si però... només surten els que tenen dictamen. I el dictamen és per set o vuit causes, però d'altres situacions de retard escolar i tal no se si potser podríem incloure el 50%, eh? Bé, potser m'he passat una mica, no, però...vaja... és que el personal de l'EAP no tindria temps segur... per fer tots els que hi han. És que no sé... tots els casos que tenim són com tant individuals, que és que no se...i que es salvin així... de poder dir que tenen una situació normalitzada... (...) doncs molt poquets, la majoria o tenen els pares separats, o...agressions, ...jo que sé, o saps que...passa és que hi ha molts tipus de problemes... De vegades dius... tant estudiar magisteri, tantes oposicions, tant d'això, i en canvi...no sempre tens els recursos per posar-te al davant d'aquestes situacions.

Nosaltres aquí tenim el mestre de Compensatòria que ve una jornada ... i la de l'EAP també, doncs una altra jornada, però és que no donen a l'abast per tota la problemàtica que hi ha. (...)

Un altre problema que hi ha és que el nombre de matriculacions ha baixat moltíssim ... Mira, jo diria que en aquest moment hi ha com uns setanta i pico o vuitanta noves matriculacions a la zona i nosaltres

en tenim matriculats catorze, d'alumnes... Però n'hi ha que s'estimen més agafar l'autobús, desplaçar-se, que quedar-se aquí al barri (...)

I se'n van fora del barri?

Sí. Mira, no se com dir-te és il·lustratiu d'aquest curs, va venir una senyora a matricular la seva filla i bé, li va semblar bé, i li vaig donar els papers de la inscripció. L'endemà... es veu que va venir el marit i l'endemà va venir dient "que mi marido ha dicho que...", si no havia vist la gent que hi havia a la sortida, doncs que hi ha un ambient lolailo" que no... i clar, la gent... O sigui, l'escola els hi va agradar molt, però el que no els hi va agradar va ser...clar, tu ensenyes l'escola, ensenyes les instal·lacions, ensenyes les aules, ... i molt bé, no? Però clar...

De nanos pertanyent al col·lectiu gitano que és la minoria ètnica majoritària en teniu quants?

N'hi ha uns cinquanta dos que fonamentalment és col·lectiu gitano, sobre un total de 152 alumnes. Com una tercera part.

Pensant així, en alternatives, quan parlaves de les famílies que abans no teníeu, que no eren casos durs, no?, sinó situacions d'absentisme vinculades a la negligència familiar, famílies que s'adormen...

Però negligència a l'hora de vacunar els nanos, hi ha molts nanos que no estan ben vacunats, negligència a l'hora de... hi ha uns problemes de càries..., per exemple, a primer i tercer l'odontòleg fa una revisió dels alumnes amb càries, és molt fort... Negligència a l'hora de la higiene... o pots trobar-te amb un nen... que a l'hivern et pot venir sense mitjons i en aquest temps pot portar anorac, o aquesta nena de la que et parlava abans que està plena de polls.

Ja. He sentit parlar que a la zona havíeu pensat de buscar una persona que anés despertant i recollint a alguns nens que són absentistes perquè les seves famílies s'adormen...

Si, ho havíem pensat, però en això ens vam quedar una mica...aturats. Nosaltres ara serem una escola d'Atenció Educativa Preferent...

Ah, sí? I quines contrapartides suposa?

Contrapartides?

Si, no se més beques o recursos addicionals?

Sí, bueno, de moment més beques no en tenim però les que teníem són al 100%...

Perquè el tema aquest del menjador hi juga un paper en relació a l'absentisme?

Si, molt, molt. Nosaltres però alguna cosa els hi cobrem, perquè el que hem fet és repartir la quantia entre les famílies que ho necessiten i cada dia paguen dues centes pessetes... tot i que la beca sigui al 100%, ara són capaços de dir que no tenen diners i passar a deure't dues centes pessetes del menjar però en canvi...estan allà al

bar o allà on sigui, que si l'entrepà i...és que no sé, no valoren ...no sé, tenen un altre valor de les coses.

De la caracterització del centre ja me n'has parlat suficientment ara bé, per intentar apropar-nos al tipus d'alumnat des del punt de vista del rendiment hem considerat una tipologia derivada d'un estudi sobre èxit i fracàs escolar a Catalunya. Mira, sobre aquesta tipologia que et passo, es tractaria que tu em distribuïssis sobre un percentatge del 100% quin percentatge específic tindrieu de cada tipus d'alumnat.

Aquí alumnes desconeguts difícils és que no hi ha, bé hi ha els casos aquells d'abandó que abans et comentava, que són casos d'alumnes que es canvien de zona però absentismes quasi crònics... és que no n'hi ha.

Els casos d'alumnes en conflicte, és a dir, alumnes que acaben l'escolaritat obligatòria amb situacions diguem-ne de conflicte personal Poc sociables, amb rendiment acadèmic que podria millorar...aquí bé és un alumne difícil amb l'escola però ve...Mira de virtuosos doncs... un 6 o 8%, i alumnes aplicats moderadament en diriem doncs... uns seixanta més o menys.

I els altres, els alumnes, que són considerats alumnat sense expectatives acadèmiques?

Un 10% aproximadament

Doncs així quedaria em un 18% de situació de conflicte?.

Si. Tot i que això varia d'un any a l'altre, vull dir que... eh? A més aquí doncs hi pots anar afegint... doncs bé, que a mesura que els nanos van creixent doncs a vegades poden anar entrant en aquest grup dels alumnes en conflicte, sobretot doncs bé, tenint en compte l'entorn socio-econòmic que hi ha, i els alumnes que...allò que et portin material a la classe... costa molt, eh? Gent que ens ve amb una mà al davant i a l'altra el "bollicao" i prou... És tot el que porta, i encara doncs bé, sort dels ajuts aquests de Compensatòria i aquestes coses així... és que ara el material se'ls hi va donant però clar és que l'escola tampoc té una despesa...

Ni una partida pressupostària per tot això, no?.

Abans, en un principi es demanaven... les famílies demanaven directament.

Però clar també ho gastaven...és que fer un seguiment d'això costa molt eh? Hi ha el cas per exemple d'una senyora molt divertida, que em va dir: "ah, pues mira...yo le he compraó unas bambas." I sí clar és que em diu: "es que necesitaba las bambas .. y mira, con las diez mil pesetas, pues yo...", i dius bé, sí, les bambes també, però els llibres és el que hauries d'haver comprat!

Clar...és que les seves prioritats i les de l'escola... és molt relatiu.

Clar.

A continuació tinc una bateria de preguntes relatives a l'escola. En primer lloc es tractaria que m'expliquessis quins són els trets que caracteritzen aquesta escola des del punt de vista pedagògic... els

tres o quatre aspectes que per tu són més rellevants, l'essència d'aquesta escola.

Home... el primer que et diria és et faria propaganda de els instal·lacions, això sí, que els nanos es poden moure per aquí amb molta tranquil·litat perquè tenen espai per tot, estan amples no només a l'hora del pati sinó a les aules, són aules acollides i estan bé. Que els professors els acolliran perfectament...que be de les seves capacitats individuals s'integren en el grup...que tenim de l'ordre de 12 o 15 alumnes per classe i això ens permet doncs adaptar-nos a les capacitats de cada alumne i fer un seguiment individualitzat de cada nano, els coneixem a tots...

Perquè la tutora què és, tutora de curs, tutora de cicle...?

No, de curs. Bé, passen dos cursos amb ells, a la que comença un cicle l'acaba, normalment, a no sé que vingui... o hagi un imprevist... Per exemple l'any passat hi va haver molta mobilitat de plantilla i clar...

Això és l'altre tema que et volia comentar.

Si, bé, però ara més o menys som tots...

Hi ha hagut un alt percentatge de la mobilitat de la plantilla?

Aviam, ara en principi totes les vacants d'aquí, del centre, estan cobertes per definitius, però hi ha almenys quatre comissions de serveis, som quatre els que estan així...que són els que tenen demanada comissió de serveis, vull dir que poden tornar. No han fet possessió de les places perquè no han vingut, perquè estan fent altres coses, que en qualsevol moment poden venir, però la resta som estables.

I sou un total de...?

De tretze, som tretze. Però n'hi ha quatre que no estan ... que estan fora, però bé...Ara a parvulari també hi ha una persona definitiva...

I des de quan heu començat a tenir una mica d'estabilitat? En aquest curs?

Ah, aquest curs?

Si, aquest curs. En relació diguem-ne a la implicació del professorat en la línia pedagògica del centre et sembla que és, de l'1 al 4, l'1 seria baix i el 4 seria alt... Quina puntuació li donaries al conjunt del professorat del centre?

Implicació del professorat a la línia pedagògica? Doncs mira, jo diria que ara...alt. Sí. Tenint en compte que ara ja estem definitius aquí, i ja tots els que estem se suposa que... que bé, estan amb motivació i ganes de tirar això cap endavant.

I em pots avançar alguna cosa de la línia pedagògica que permeti donar resposta a la especificitat de l'alumnat?

Si, ara en el que sí que ens hem centrat és en l'aprenentatge de a llengua escrita, i a partir d'aquí doncs bé, hem demanat un assessorament...

Tot l'aprenentatge que feu el feu en llengua catalana, o en llengua castellana, o...?

Sí, no. Ens arriba la llengua catalana... en aquest curs... Si tu et dirigeixes a ells doncs en una situació normal, és en català. Es curiós veure com s'esforcen ells a utilitzar el català.

Pots posar-me un exemple que il·lustri com dona resposta l'escola a l'atenció a la diversitat?

No sabria que dir-te.

Feu desdoblaments.

No, actualment desdoblaments no. El que fem si... nanos així més... amb més mancances, si que van a l'aula de suport. Aleshores bé, ara... hi ha una d'aquestes nenes que té dictamen, no?... doncs el que fem són adaptacions curriculars, de manera que el nano pugui fer... Que si el treball és cosa de... jo que sé, que si treballes... formes de relleu, són formes de relleu, però clar, no li demanaràs doncs... el mateix que als altres sinó dins de les seves possibilitats.

Heu fet algun tipus de curs de formació col·lectiva, per part del professorat?

No només aquest assessorament que et deia de llengua oral, perquè... els nanos usen d'una manera molt pobre la llengua, però tant de... ja no només en català, sinó en la seva pròpia llengua tenen un ús molt limitat. Vam demanar un assessorament doncs bé, per potenciar l'aprenentatge de la llengua (...)

Com és la coordinació del professorat de l'escola?

És per cicle...

De l'1 al 4, el nivell de coordinació per cicles què et sembla que seria?

Alt. Un 4

Teniu algun tipus de projecte o en els últims anys heu tingut alguna experiència innovadora d'integració, de coordinació dels aprenentatges?

Treball o projecte transversal? No.

Com definiries la funció tutorial del centre?

No se... doncs el que ja t'he dit...

Si abans em parlaves d'una funció tutorial molt individualitzada i que la tutora doncs és una tutora que en la mesura del possible es tendeix

a que sigui tutora de cicle, que tingui els nanos els dos anys per afavorir el seguiment.

Sí.

A part d'aquest seguiment més individualitzat també trebal·leu el tema?

Es fan tutories a l'aula... Per exemple, durant aquest curs, doncs a les hores de tutoria ens vam ja comprometre a...donar més importància a això de treballar el hàbits i aleshores... ho fem continuament, des del moment que... jo què sé, que hi ha hagut un conflicte al pati i arribes a la classe i expliques la situació i intentes resoldre el conflicte, doncs... és que és això, fins aquí ens hem plantejat que... que bé, que volíem treballar d'una manera més sistemàtica en totes aquestes cosetes que anem fent puntualment, i vam quedar tots en l'acord que bé, que des de la tutoria es treballés això...Treballar per exemple el respecte per si mateixos... bé, doncs intentem potenciar això...

Aquest pla d'acció així més col·lectiu quan fa que l'heu començat a elaborar?

Sí, sí. Es molt nou, tot just l'endeguem ara. El que també volíem era que la labor tutorial... que si a parvulari doncs es treballava moltíssim doncs això es treballés de manera que bé, que fos continuada. Sí, que no es doni ja per sabut i això ja no s'ha de tocar mai més, no, sinó que sigui ja un continu.

Ja. Què t'anava a dir... El que és el trànsit de la primària a la secundària com es fa? Els vostres alumnes van a l'únic IES de la zona, no?

Si al SES 22, la majoria, eh?

El que és el trànsit de primària a secundària com es fa?

No... ara, per exemple, hem fet... durant dos cursos, eh?, que ens estem coordinant...tant els equips d'aquí, com l'equip d'allà.

Us trobeu els equips directius?

Si, i després per fer-ho com més fàcil pels alumnes ens varen explicar unes colònies que havien de fer, els vam convidar doncs a fer una mica de pica-pica i vam fer un partit de futbol doncs conjunt, entre l'alumnat... Després nosaltres els hi vam tornar la visita allà, les colònies que aquí ja ens van explicar i el que tenien... ens van explicar més o menys com va anar tot.

Feu una fitxa de seguiment de cada alumne per traspasar informació?

De seguiment individual de cada nano? No... O sigui que el traspàs sí que el fem, el que passa que no... no ho passem per escrit

A iniciativa de qui, Maria, a iniciativa vostra?

Una mica... no, una mica... no, ens va venir donat per inspecció, ens va dir que havíem d'estar una mica més coordinats, i bé...ara ens trobem i això.

Bé, jo em sembla que totes les coses que t'havia de preguntar... Actualment l'escola que és d'una línia?

Si, una línia

Et seria fàcil dir-me ara quants nens i nenes teniu per cursos o vols que aquesta informació te la deixi?

No...fem-ho i així serà feina feta.

Si m'ho pots dir m'ho emporto, sinó t'ho deixo, com vulguis, eh?

No, doncs així ja estarà la feina feta...

Em podries especificar quants nens i nenes absentistes?

Si, d'aquestes de P3 n'hi ha una que es posa malalta l'altra ...És que ara hi ha una nena que l'han operat d'una ...de cadera, o sigui que ja... pensem que no tornarà... que no s'incorporarà més. I l'altra és una gitaneta que acaba de tenir un germanet petit i... tampoc no ve gaire, ... ara no ve. Clar, és que es queden tots els nens, queda una classe de nens...és una classe molt més moguda, és que... sí, sí, és així. Bé... ara funciona (...)

Pel que fa al protocol nostre et puc passar el del curs passat, que està tot molt detallat. El que passa és que bé... doncs això, dius... a vegades és més la feina que comporta que... el rendiment que li pots treure. Doncs és clar, tot el... de la manera que es fa el control, on sí que hi deixem la pell és en el seguiment aquest a nivell individual anual.

Ara també hi ha una graella o llibreta en la que és recullen...les llistes del professor...fins i tot es venen, hi ha editorials que publiquen això, aquest model, el que passa és que clar, doncs després, quan... per poder-ho tenir, per poder comptar... Clar, ells et venen tot un llibret amb el de tot el curs però clar, si el que vols és fer el buidat o alguna cosa així, doncs la manera més pràctica de funcionar és aquesta. Després... això, el full on s'hi fa el buidat... (...) ... després aquest altre full per calcular els percentatges...això seria també un resum ...ja per treure el de final de curs.

Després tenim aquest altre full. Això va bé, ho vam afegir aquí, els ajuts que hi havia per llarga malaltia .

Ja, perquè pot ser algun absentisme vinculat a problemes de malaltia...

Si per algun cas d'una llarga malaltia. N'havíem tingut un cas, eh?, el que passa és que no vam voler l'ajuda...

Vosaltres amb el CAPIP i tal hi teniu relació?

No..., l'únic que a vegades a través de la persona de l'EAP...alguna cosa puntual ... ella és la que s'hi va posar en contacte i això, no?

Mira aquí tens una còpia del protocol preparat.
Veus? La definició...el full per a demanda d'ajut de malaltia, mira veus? en aquest full s'especifica el tipus d'intervenció que s'ha fet des de l'escola, saps què vull dir?

Sí.

Per exemple... quantes intervencions hi ha hagut, si han estat amb èxit o no - Després veus hi ha aquest model, en català, mai ho hem enviat, aquest sinó que ho enviem en castellà, "es como lo entienden", Pensa que hi ha un percentatge també elevat de pares que no saben... que són analfabets, eh? Aleshores, des del moment que han d'omplir un... jo que sé, la sol·licitud de beca... una beca, doncs els hi suposa un problema, o saber interpretar una carta, no?

Bé, Mar. Si vols afegir alguna cosa? -

Em sembla que no.

Molt bé, doncs moltes gràcies per la teva col·laboració.

Nota: La directora és una dona que hi porta catorze anys. Treballa personalment el tema de l'absentisme.

Hi ha un discurs de la directora molt clar que apunta respecte a una de les causes de l'absentisme el "handicap" cultural de les famílies gitanes. Només al final de l'entrevista ha matisat que no totes les zones gitanes són iguals, n'hi ha algunes més normalitzades que són les que van a la parròquia i que bé, semblava que tenen els hàbits d'higiene més compartits amb la població païa i sembla que estan, segons ella, més integrats.

CEIP 39

Em podries explicar com és el model de control d'assistència, si teniu un registre...

Si, fem un llistat, tenim uns llistats establerts cada mes. Aleshores ja hi ha, d'acord amb Educació, Compensatòria i Assistència Social, tenim un altre llistat dels nanos que tenen a partir de cinc faltes. D'aquests nanos en tenim un altre control, i així tenim una primera visió, diguem, dels possibles absentistes. I són aquests els que controlem. Els tutors tenen els llistats d'assistència, cada mes passen l'assistència, i després, quan es detecta un cas repetitiu, aleshores es comunica, ho passem a l'Assistència Social. Aquest seria el procés, diguem.

O sigui que es fa un control pel matí i tarda del qual el tutor, fa un buidat?

Si

De manera que teniu la visió del mes de l'assistència a l'escola?

Sí, però aleshores d'aquest buidat es passa als casos que diguem que... Els casos que superen les cinc faltes... Cinc faltes que diguem que no són justificades. Seria això, el sistema és aquest.

I aleshores, amb aquests casos que superen les cinc faltes no justificades, el tutor què en fa?

Aquest buidat ens el passen a nosaltres, aquí al despatx.

A l'equip directiu?

Sí, i l'equip directiu ja gestiona amb l'educador. Truquem a Serveis Socials i ja està.

Qui estableix contacte amb la família?

Com a vegades és molt difícil de connectar amb la família, és molt difícil... I com que són casos molt concrets i que normalment són sempre els mateixos, doncs ja és Serveis Socials els que atenen la informació, i són ells mateixos que...

Perquè són famílies que són beneficiàries d'ajuts, Pirmis...?

Si, són beneficiàries, a més a vegades no tenen telèfon, i a vegades no el volen agafar, vull dir que... hi ha de tot.

Per tant, la definició de l'absentisme, tal i com l'entenc, serien cinc faltes o més sense justificar?

Sí.

Qui és que es posa en contacte amb Serveis Socials, tu com a Cap d'Estudis?

Jo, la secretaria o la directora... Nosaltres som els encarregats de fer aquesta transmissió d'informació a Serveis Socials.

Teniu algun registre general d'absentisme?

Sí, bé, tenim...les llistes aquestes.

Perquè hi ha algun protocol o acord per treballar l'absentisme, dins la zona?

No.

Vol dir que cada escola funciona una mica amb els seus estris?

Sí. Home, els que estan unificant són els de Serveis Socials... A més hi ha determinats papers. Per exemple tenim aquest: "indicadors psicosocials de risc." Això ho omplim, i aleshores aquí es detecten més o menys els absentismes, escolaritat tardana, problemes econòmics... Tots aquests. Aleshores aquí ja hi tenim una visió general dels grups. Després, doncs ja...

Qui fa aquesta detecció, el tutor?

Sí. De situacions com ara...problemes de conducta, de maltractament, d'alternança familiar... famílies que estan separades...I després aquí tenim el llistat de l'absentisme, veus? Aquest, per exemple, és un cas d'una nena de primer A que ens ha faltat. Això ho fa el tutor, i aleshores nosaltres... Mira, per exemple, aquest nen és un cas d'absentisme total, el nano no ha vingut cap dia de Novembre, s'hi incorporat al setze de Novembre. I aleshores, aquest és el control que fem.

Vols dir que teniu un registre dels nanos...?

Sí. I nosaltres passem la informació a Serveis Socials i ja està.

I una vegada la passeu a Serveis Socials, hi ha un retorn d'informació?

Bé, després l'assistenta o l'educador...

Aquí tenim establerta una Comissió Social, i ens reunim una vegada al mes. I aleshores en aquesta Comissió Social ja podem...Treballar una mica més el cas. Treballar-ho oralment. Hi ha la persona de Compensatòria, l'EAP... ens reunim tots els organismes.

Fa molt de temps que funciona, aquesta Comissió Social?

Aquest any. Jo és que sóc nou, i...

Però abans no funcionava?

No ho sé, això suposo que si no funcionava així funcionava d'una altra manera, però el seguiment es feia igual.

Quant temps passa, des de que detecteu un cas d'absentisme fins que Serveis Socials...? Ho poseu en coneixença de Serveis Socials...

Nosaltres ho posem en coneixença dels Serveis Socials, i des d'allà fan el que poden.

I el temps des de que vosaltres ho detecteu fins que els poseu en coneixement?

Quan a nosaltres ens passen la informació que aquest nen està faltant molt, nosaltres intentem connectar amb la família. Que pots connectar

amb la família? Doncs bé, cap problema. Si intentes connectar amb la família i no trobes resposta, doncs passem la informació als Serveis Socials. Vull dir que això va ràpid, no ens esperem. Ara per exemple tenim un nen de cinquè o sisè que fa quatre dies que no ve, i que és un nen propens, doncs bé, ens han passat la informació els mateixos nanos, que ens han dit que saben que està malalt. Els nanos són els millors informadors. Són els mateixos nanos que ens diuen "prole, lo he visito por la calle." Si et diuen que està malalt clar, la família és molt difícil, però saps que està malalt, perquè si els nanos t'ho diuen... Aleshores clar, aquesta informació de moment no la passes. Vull dir que t'ho estalvies, no? En el cas que n'hi hagi un que vagin allà i se'l trobin malalt, no?

Tu és el primer any que estàs a l'escola?

Sí.

T'anava a preguntar la perspectiva respecte a com ha anat variant el tema de l'absentisme des de que es va aplicar la Reforma, però clar....

No ho sé.

Em pots explicar breument quin tipus de mesures generals hi ha en l'acollida dels nens de P3 o de primària? Hi ha nanos que s'incorporin a primària? Teniu incorporacions tardanes, no?

Sí, moltes.

Em pots explicar breument l'acollida dels nanos en general i l'acollida dels nanos d'incorporació tardana?

Mira, l'acollida general... En principi els de P3, aquest any que ve, intentarem que s'incorporin d'una manera progressiva. Perquè sinó, tots al mateix dia, és horrorós. Tenim dos P3, aquest curs, aleshores s'està plantejant fer mitja classe un dia, mitja classe l'altre dia, i després el següent dia ja tots junts. O una altra alternativa, però una cosa així. I després, pels nens d'incorporació tardana, aquest any acabarem d'elaborar el seu pla d'acollida. Però d'entrada... Mira, per exemple, demà vindran tres nens del Pakistan, que ja veus quan arriben, el dos de Juny! I arriben de nou, eh? Aleshores què fem? Primer parlem amb els pares, perquè com que estan aquí els volen portar, i ens esperem dos o tres dies. Aleshores nosaltres, l'equip directiu, fem primer una visita a les classes on estaran aquests nens, i s'informa als companys que vindrà un nen nou, lògicament també s'informa al tutor, i després el que està en elaboració són uns dossiers. Són uns dossiers que els estan elaborant Educació i Compensatòria. Perquè quan arribi un nen ..., tenir ja uns dossiers de treball. Perquè clar, i a més ara, a final de curs, no pots estar darrera d'un nano, per molt que vulguis, perquè tens l'altre classe sencera que està acabant el curs, vull dir que... Ara tindrem elaborats uns dossiers que quan arribi un nano, tingui per un mes o així, que el tutor pugui anar treballant. Tenir cobert, com si diguéssim, el segon mes, perquè el tutor d'entrada vegi com va la cosa i pugui anar preparant altra feina.

Teniu la mateixa mestra de Compensatòria que l'IES 5?

Sí, sí.

I amb les famílies quin tipus d'acollida feu? La família s'entrevista amb el tutor, o...

Sí. El que passa és que ara l'EAP ens facilita molt l'atenció d'aquests nens, perquè arriben amb un informe de la psicòloga de l'EAP. Aquesta senyora, amb uns traductors, fa una entrevista a la família, amb els nens... I aleshores ens dóna un informe te tipus familiar...

És nou, això?

Sí.

I ja funciona, o no?

Per les notícies que nosaltres tenim ja hauria d'estar funcionant.

De cara al curs que vinent?

Per l'any que ve segur. Perquè és un dels requisits que li han posat als EAP.

En aquest districte, o en aquesta zona?

Això ja no ho sé, això ja és dels altres.

I això vol dir que tindreu un informe previ de la família, l'escolarització prèvia del nano...

Sí, I després depèn del nano, del tutor I de moltes coses.

Però com a mínim tens una idea com a punt de partida...

Sí, seria això.

I el primer contacte amb la família sempre el teniu? No és allò que a la primera acollida els escrigueu I no vinguin...

Sí, la primera acollida la tenim amb el pare, la mare, o qui vingui a portar els nens. Però és que són molts problemes, vull dir que a vegades vols però no pots.

I aquest tema del traductor que m'explicaven abans a l'IES, us va funcionar? Us funciona aquesta nova figura?

Home, és que és fonamental, perquè volts tenir una entrevista amb els pares I escolta, si els pares són xinesos, què pots fer?

Perquè teniu una realitat de molta diversitat cultural.

Molta, sí. Fantàstica per això, és genial.

Realment és un districte únic, en aquest sentit.

Falten recursos però és fantàstic, els nanos...

I a nivell de convivència entre ells, bé?

Impressionant. Home, clar, has d'evitar els guetos, no? Perquè ens anem convertint en guetos, però bé...

Tu havies treballat abans en una realitat així tan plural?

No, és la meva primera experiència.

Treballava a una de Santa Coloma, i era diferent. La realitat també era "variopinta", però no tant.

Bé, la intervenció en cas d'absentisme seria això que m'has descrit. I les estratègies de prevenció? Per exemple, les beques de menjador...

Sí, són útils.

Quin tipus d'absentisme teniu? Quin perfil de famílies i de nanos hi ha darrere l'absentisme?

Famílies desestructurades, o papes i mames irresponsables d'aquests que es queden adormits i no... m'entens?

I el tema de l'entrada a les nou del matí?

Nosaltres tenim la porta oberta fins les nou i quart. Tenen possibilitat d'entrar fins a les 9:15, però després ja no, és clar. Hi ha famílies d'aquestes que sovint arriben justes a les 9:15 o 9:20. I els avisos, però amb els pares no pots fer res.

Perquè en aquests casos Assistència Social hi pot intervenir, o no?

Poden intervenir, però bé, tenen molta feina. Tenim molta feina. Per tant, teniu una Comissió Social que funciona des d'aquest any.

I la valoració que feu d'aquesta comissió? Us sembla que és útil?

Sí, almenys et pots passar informació. És necessari, perquè a vegades tots els organismes que hi treballen, que són molts... És necessari compartir la informació, és això.

Els vostres nanos tenen algun tipus de recurs quan acaben l'horari lectiu? Un centre, un casal...

Home, precisament el que proporciona Serveis Socials. Sobretot els infantils... I no, i que els porten, intenten buscar-li forats... Amb organitzacions d'aquest tipus, casals infantils sobretot. Després aquí, a l'escola, hi ha activitats extraescolars que també... Nanos que tenen problemes, perquè com que ho porta l'AMPA, els hi subvencionen o han de pagar un preu simbòlic.

I ser CAEP que suposa?

No. Nosaltres no ho som, no.

El tipus d'absentisme que teniu seria més aviat...situacions cròniques, intermitents?

Hi ha de tot, el que passa és que són casos contats, no és allò de... Aquí per exemple, d'absentistes però ja de manera crònica en tenim un. O sigui un 90%, tenim 270 "I pico", i tenim un nen. I després, d'absentistes... no et pensis que n'hi ha tants, potser n'hi ha tres o quatre. Saps què passa? Que els nanos s'ho passen molt bé, aquí. Estan millor aquí que a casa, aleshores clar, si tens una situació a casa que t'ho passes molt bé... però si estàs a casa fotut, vull dir... els nanos mateixos prefereixen venir al "cole."

És un problema de negligència familiar, en aquests casos. El punt d'acció amb la família seria aquest, el contacte telefònic. I quan el nano retorna, intenteu negociar amb la família ...? El que intenteu és que el nano es trobi bé. Que es trobi bé i que torni, perquè és clar, no el pots forçar a res. Amb la família ja et dic que és difícil de contactar. Amb aquests nanos, quan falten, és difícil de contactar.

Quina població rep, el centre? Sobretot Casc Antic, la franja dreta?

Casc Antic i Eixampla.

Quan es dona la situació de retorn quines intervencions feu per reincorporar el nano a l'aula?

D'entrada és l'acolliment del tutor. La motivació, evitar que es trobi malament... coses d'aquestes.

Perquè els nanos es troben malament, quan vénen...

Home, si portes molts dies i els altres nanos t'han vist que estaves jugant al carrer i vint mil coses, i es clar, suposo que és una situació incòmoda.

La qüestió normativa en relació a l'absentisme? El reglament de règim intern, llegir la cartilla als pares quan comencen, explicar...

Als pares se'ls informa de la normativa que és obligatori que els nanos vinguin a l'escola, vull dir que... però això ho sap tothom, no? El que passa és que aquesta gent que no ho fa, que ho deixa córrer, doncs són gent que no poden perquè no controlen la situació del nen...

A part de l'absentisme més vinculat a causes familiars, teniu l'absentisme del nano que fa campana i això, a primària...

No, no.

Notifiqueu algun cas a Inspecció?

Que jo sàpiga no. Home, potser en un extrem que... Però de moment, que jo sàpiga, no.

Hi ha alguna altra estratègia de prevenció, a part del tema menjador, que suposo que és un incentiu...

Pensàvem convidar-los a "chuches", però... Home, els nanos que tenen beca vénen tots al menjador. Hi ha nens que no tenen beca, i són possibles nens que es queden al carrer, i estan menjant igual sense beca i sense res, sense pagar. Vull dir que el menjador és un instrument que serveix també per captar nanos i que estiguin aquí tot el dia. Perquè a vegades se'n van a casa al migdia i ja...

I igual a casa no hi ha ningú, no?

Clar.

Valora'm una mica la qüestió dels serveis de suport. Amb el Departament d'ensenyament hi ha algun tipus de relació, pel que fa al tema de l'absentisme?

Que jo sàpiga no.

Amb Inspecció ja ho hem comentat. Amb l'EAP?

Amb l'EAP també, a la Comissió Social.

Bé, I després aquest informe de mes.

Sí, aquest informe que preparaven a partir d'aquest any vinent, una mica de la situació dels nanos. O per exemple, amb els nanos que són nou vinguts.

L'EAP també fa aquesta entrevista amb els pares que em deies, no?

Sí. I intenta recabar informació respecte al procés d'escolarització prèvia. L'informe aquest que ens porta l'EAP, hi ha dades de tipus familiar I hi ha dades de l'escolarització I de tipus acadèmic.

A Compensatòria, en el cas de secundària m'han estat explicant el que fan. En el cas de primària, la persona concreta de Compensatòria, a part de participar a la Comissió Social, també intervé directament amb els nanos, no?

Sí, fa classes, sí.

I en quan a l'absentisme quina participació té?

A Compensatòria, la informació que els hi passem, també és precisament d'aquests nens que tenen un cert grau de risc d'absentisme. Els informem, perquè també treballen amb Serveis Socials, vull dir que... Però clar, com que la informació és la mateixa, perquè ja et dic que a la Comissió Social ens trobem tots, I la informació és compartida, doncs car, la implicació que tinguin per la seva banda.

Teniu algun tipus d'informe familiar dels nanos, cas per cas, dels casos problemàtics? Un dossier, una carpeta, o...

Home, el que tenim són els llistats d'assistència.

Bé, I aquest informe del que m'has parlat abans, també, que és el que fa el tutor, que mira una mica el tipus d'indicadors de risc, no?

Sí.

Aquests indicadors que m'has dit que va definir la professora de compensatòria...

Sí, veus? Programa d'Educació Compensatòria. Però clar, nosaltres aquesta informació l'aprofitem, I es passa a tothom.

Clar. Amb serveis locals: assistència social, educadors de carrer... Què teniu, dos educadors de carrer que participen a la comissió?

No, nosaltres en coneixem un. El P. M., que està de baixa, I ara hi ha una noia. És el que ve a la Comissió Social, el que ens informa de les problemàtiques dels nens, del que es troben, I...

I amb Assistència Social?

No.

Teniu casos d'EAIA?

Sí, això sí. Per exemple, aquest nen del que et parlava abans, que és un cas crònic, clar, ara nosaltres hem de fer un informe enregistrent l'absentisme que hi ha hagut d'aquest nen, perquè suposo que aquest informe el passarem a la fiscalia, o així... Amb l'EAlA hi tenim relació en cas d'absentisme o en casos de maltractament, que no n'hi ha, hi ha alguna sospita, alguna vegada. Però bé, si hi ha sigut una incidència, aleshores ho tenim així, no? Però és clar, és la nostra referència en cas d'un absentisme crònic o...

I amb la DGAI?

Amb la DGAI no gaire.

I amb el CAIP?

Amb el CAIP sí, és clar. És més l'EAP el que en deriva. És l'entrevista a la família, i intentar que la família es responsabilitzi i que el portin al CAIP.

Quina valoració faries d'aquests serveis?

A veure, és que ja et dic, aquí l'absentisme no és que sigui el nostre problema. El nostre problema és, per exemple, la falta de recursos en qüestió d'incorporacions tardanes i coses d'aquest tipus. El tutor assumeix tota la responsabilitat del nano que arriba, i... Compensatòria té unes hores determinades, però són vuit hores o així, vull dir que... Aquest és el problema. La realitat la sabem, i el que necessitem també, més recursos.

Recursos econòmics?

I educacionals, perquè són nanos que beques i tot això, però clar, una beca no cobreix ni la part dels llibres que paguen. Però és clar, és que a més a més a aquests nanos no els hi has de comprar llibres perquè serien un "gast" inútil, per tant has de comprar un altre material habituat, fins i tot. Intentar comprar un material maco i estimulant, perquè és clar, sinó, si estàs tot l'any amb fotocòpies, pobra criatura... Però més que res això, altres necessitats... Tenim un 44% d'estrangers, i un 17% d'incorporació tardana. Molt desmesurat.

He sentit dir que esteu elaborant una proposta d'escoles de primària i secundària de zona d'atenció educativa preferent?

Clar, cae "por su propio peso", és que això no som nosaltres els que ho hauríem de demanar, sinó que hauria de caure així, "pum". Veient la realitat final, 44% d'estrangers i 17% d'incorporació tardana. Per això, ja no caldria ni... Hauria de ser l'administració que digués "ei nois, vinga, que hem de..."

Per tant, la qüestió de l'absentisme aquí no és un greu problema, al teu paper? És més problemàtica la realitat de les incorporacions tardanes?

Sí, però de veritat és que no és molt greu.

Algun requisit o condició que vulguis comentar que et sembla ineludible per afavorir l'escolarització?

Aquí el requisit ineludible ha de ser, d'entrada, la nostra responsabilitat com a professionals, vull dir que nosaltres també ens

hem d'organitzar. Vulguis o no, ja no és aquells sensació de dir "tu tens una classe i jo tinc una altra classe, sinó que aquí tenim unes realitats tan diverses que hem de superar el plantejament tancat, sinó..." Ara puc treballar amb un grup i a l'hora següent puc estar amb l'altre grup. Un grup homogeni. Aquesta seria, des de la nostra realitat i la nostra responsabilitat. I després la responsabilitat de les administracions. Jo no els hi he de dir el que han de fer, vull dir que saben el que hi ha.

La integració d'aquests nanos que són d'incorporació tardana, com funciona?

Van posant "parches" que no són ni "parches", vull dir... Nosaltres hem tingut una ajuda de quatre hores a la setmana. I quatre hores a la setmana amb un 17% d'incorporació tardana...

Quatre hores per tot el centre, no per nano?

Sí, perquè te'n facis una idea. Amb això ja t'he resposts, no?

Tres o quatre trets que caracteritzin pedagògicament el centre?

Home, primer la realitat de diversitat cultural que tenim, i que això no és un "handicap", sinó que precisament nosaltres el que volem és explotar-ho de cara a treballar una realitat que és el futur, vull dir que el futur serà un mestissatge de tots, perquè es poden posar fronteres, però està clar que cada vegada n'hi ha més. Aleshores nosaltres volem aprofitar aquesta realitat per treballar la diversitat, però no des dels nanos necessitats, sinó també veure els que tiren molt i estructurar l'escola en aquest sentit. És una escola que ara està iniciant un procés, nosaltres tenim un projecte. Quan parlo de nosaltres és de l'equip directiu juntament amb els companys, vull dir que hi ha un projecte d'escola que és reestructurar la nostra organització per tal d'afavorir això. Que els nanos, independentment que estiguin a sisè o a quart, si precisem la necessitat comuna, posem-los junts durant l'hora que sigui, vull dir que...trenquem la lògica dels cursos. Veure la seva capacitat, el seu nivell, i intentar afavorir el seu creixement. I després per exemple, en aquesta escola, s'està fent la informàtica des de P3 sisè. Després també estem participant en projectes d'expressió, de col·laboració intercultural i coses d'aquest tipus. El símbol de l'escola en principi, igual que a tota Ciutat Vella... que no és allò de dir, "mira, el Pere Vila...", sinó que és una realitat compartida i les necessitats també són compartides, vull dir que és tot més o menys igual. El que passa és que ja et dic, aquí a l'escola tenim un futur... Perquè també és cert que tenim una escola molt maca, tenim una escola preciosa. Tenim el gimnàs, el teatre... Si pugés i ho veus és fantàstic, vull dir... hi ha uns espais genials. I tota renovada, tota reestructurada... I aleshores clar, amb això, el fet és que aquest any n'hem tingut 46 de matrícula a P3. La realitat és que aquí de P3 tenim dues aules "a tope", diguem. Aleshores vol dir que bé... "que aquí se esta cociendo algo2, no?

Quant temps fa que hi ha l'equip directiu en aquesta escola?

Un any "i pico".

Vull dir que sou nous?

Sí. Abans érem dos centres, allò també era centre de primària, i ara s'ha dividit: allò és institut i això és escola. Però això és genial,

perquè quan els hi dius a les famílies clar, és que el nen t'entra aquí amb tres anys i... surt del davant. I amb uns serveis i unes infraestructures molt competents.

D'aquests trets pedagògics que em comentaves, el nivell d'implicació de la plantilla de l'escola, de l'1 al 4 (1 seria baix i 4 seria alt), quina puntuació donaries?

Aquí hi ha varietat, i a mi em costa molt de dir-te, perquè igual que hi ha un grup de gent que està al 4, hi ha un altre grup de gent que està a l'1. Si ho féssim així, posem 2'5-3. Posem 3.

Algun exemple d'atenció a la diversitat, a part del que tu m'estaves comentant, que això suposo que és un projecte que tot just comença a posar-se en marxa, perquè si fa un any i poc que esteu a la direcció... allò d'agrupació per necessitats dels nanos i tal. Alguna altra cosa, un projecte de diversitat cultural o de treball transversal, per àrees... Saps què vull dir? Alguna cosa que volguessis remarcar en aquest sentit.

Bé, aquí sobretot els fets puntuals, diríem, perquè els transversals els professors ja els van treballant. Però aquí serien els fets puntuals, de tipus de treball a part del lectiu, de tipus doncs bé... si hem fet una setmana cultural doncs treballes la solidaritat... valors d'aquest tipus. Aleshores és quan aprofites per treballar, a més de l'atenció a la diversitat com a eines i instruments normatius que tens, i promocionar o proporcionar altres elements d'aquest tipus, més lúdics...

El professorat treballa més per cicles que per àrees?

Sí, per cicles.

I amb aquesta lògica que m'has explicat abans, la voluntat és treballar encara més per cicles?

Sí, bé, hi ha un sector de professorat que encara treballa bastant monolíticament, allò ...surt ell... entra l'especialista... i ja està, no?

Ara que dius això, el nivell de l'estabilitat de la plantilla en el centre és alta, és baixa...?

És alta, és molt alta. Amb una mitjana de 45 anys d'edat.

I el perfil professional s'ajusta respecte al tipus de nanos que teniu?.

Hi ha de tot.

Alguna política, algun curs, alguna experiència de formació permanent col·lectiva, o que hagi implicat a una bona part del professorat? En els últims dos o tres anys...

No ho sé. Aquest any, per exemple, cap.

L'any que ve sí, l'any que ve tenim una assessora de matemàtiques, per exemple... Ara el que intentem és que els eixos importants com són el càlcul, els problemes, la lectura... coses d'aquestes, treballar-los de baix a dalt. Perquè s'han d'unificar tots els criteris. Aleshores

aquest any ha sigut impossible perquè ens han acabat les obres, i teníem aquí un merder... a les hores de cada curs, ara sí, comencen els assessoraments en matemàtiques per portar-ho a la pràctica, i cada any anirem lligant elements d'aquests fonamentals de l'educació.

I el Programa d'Acció Tutorial?

El Programa d'Acció Tutorial està en procés...

Està en procés d'elaboració. I és tutor per curs?

Sí.

I per cicle?

Per cicle hi ha un coordinador, i fem reunions setmanals amb mi, amb el Cap d'Estudis.

I es treballa la tutoria a l'aula? O es treballa més la tutoria de manera així transversal?

Això precisament, del PAT, ho estem treballant i ho estem valorant per veure com fem que tothom fem el mateix.

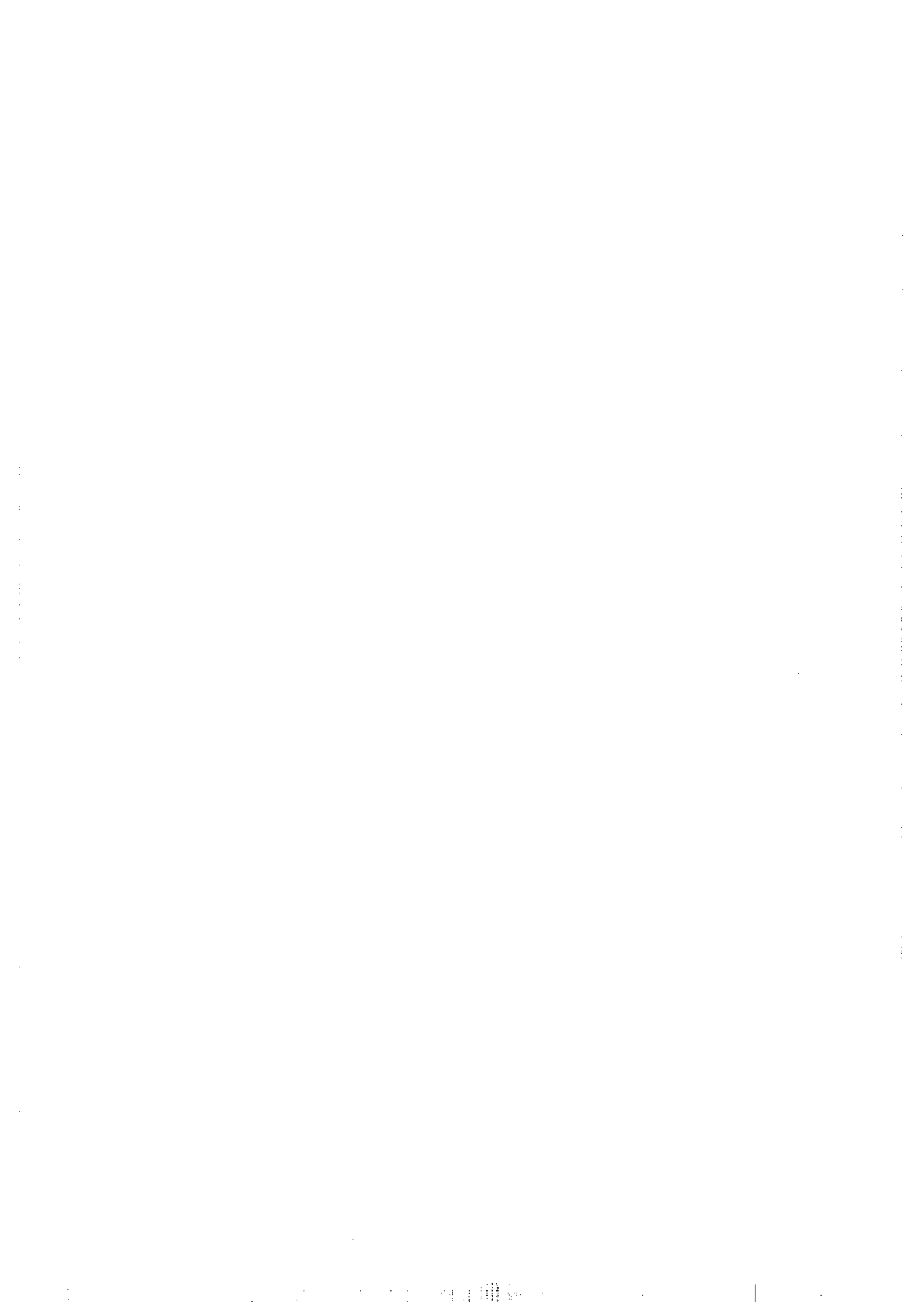
Voldries afegir alguna cosa en relació a la problemàtica de l'absentisme?

No, crec que està tot dit.

Molt be, doncs moltes gràcies.

CEIP 40

L'entrevista té una primera part en la que es tractaria que m'expliquéssiu com definiu l'absentisme, quin tipus de registre utilitzeu... bé, qui passa llista, totes aquestes coses.

(Cap Estudis) A veure, la llista... hi ha... un control que passen els tutors, però també hi ha un treball amb els nens, Segons els cicles, eh?, perquè, nosaltres treballem moltíssim amb els nens petits, per exemple hi ha el càrrec de la llista.

Hi ha un càrrec de llista?

Hi ha un càrrec de llista, sí.

Que són els nens?

Segons els cicles, eh? Per exemple, a educació infantil ja existeix aquest càrrec de llista, que a nosaltres ens va molt bé perquè així identifiquen el nom dels seus companys, i això va molt bé també per treballar la lecto-escritura.

Bé, però jo em referia a que cada tutor se'n responsabilitza encara que després de la tasca de control dels membres del grup.

Això sí.

Ja, si falta un... nen de la classe, no?

Però hi ha els càrrecs de llista, sí.

I aleshores el tutor passa llista què, pel matí, per la tarda...?

Sí... Sí, o sigui els nens doncs controlen a veure si falta algun nen, si ve a la tarda, això sí...

Ja. Què fa el tutor quan detecta una absència, quina és la seva actuació? Expliqueu-me una mica quin és el circuit intern que teniu.

Mira, normalment les absències n'hi ha que són... les justificades o les injustificades, o sigui, per exemple, les absències justificades doncs bé, ens truquen aquí...

O bé això o les famílies avisen, eh?, justificada és això o bé doncs l'endemà a la agenda, o abans, "el meu nen faltará" o "ha de sortir abans perquè ha d'anar al metge", tal... això, aquestes són les justificades.

Què és, a través de l'agenda, que ho comuniquen?

A través de l'agenda, sí.

I les no justificades?

Les no justificades doncs es mira, quan són dos o tres dies aleshores s'intenta trucar a casa i es pregunta el motiu. Normalment no en tenim masses de faltes injustificades, no gaires, eh?, sempre és per un oblit "ah, sí, ya te lo iba a decir" o qualsevol cosa d'aquestes, "que está enfermo" i tal.

Ja.

Sí, però normalment no n'hi ha masses, eh?

Vol dir que els pares tenen bastant assumit que han de justificar l'absència?

Sí, sí, això sí.

I quin és el nombre d'absències?

A veure... Jo et diré que aquest curs potser n'hem tingut...

Un parell.

Una o dues...?

Un parell d'absències.

Dues, dues.

Però són casos de nens que els porta l'EAIA, o sigui que són ja famílies que són molt difícils. O sigui, són dos casos de nens de sisè, d'un nen i una nena que també t'ho poso aquí, i són... ara... ja pots posar-ho, que són nanos que... de famílies molt... Molt complicades, Sí. I amb això diguem que amb l'EAIA també tenim reunions periòdiques, eh?

Què anava a dir-vos... quan hi ha un cas d'absentisme no justificat el circuit què és, de la tutora cap a direcció, o cap a la cap d'estudis...?

No, no, és la mateixa tutora la que...intervé, intenta comunicar-se amb la família, nosaltres això sí que ho tenim molt clar, eh?, vull dir que la que registra les absències no justificades és la tutora.

I si no hi ha resposta de la família us poseu en contacte amb qui, amb Serveis Socials, amb Inspecció...?

Amb Serveis Socials. Amb Serveis Socials, sí, sempre.

Teniu algun tipus de...?

De protocol? Sí.

Sí?

I de reunions periòdiques, eh?, sí, sí, i el protocol també ja el sabem tots, sí.

Del protocol em podreu fer una còpia?

Sí, el tenim aquí...

És un protocol vostre o és un protocol de zona?

És un protocol dels Serveis Socials...sí, i per la zona, sí., o sigui conté tots els passos que s'han de fer.

I el feu servir per la zona, vull dir les escoles de la zona?

Jo no ho sé això, nosaltres sí que el fem servir, el que passa és que diem... és que són, és molt...és molt difícil.

Sí?

A veure, és molt complex... per exemple, dius absentisme, no sé ... no sé, jo t'he donat una mica les xifres i te les he posat aquí, no?

Sí, els tipus aquests, no?

Els tipus aquests, exacte, aquests tipus... però És que... Saps que passa? Per exemple, doncs que si hi ha nens doncs que per exemple arriben tard, però no és per culpa seva, és per culpa de negligència de la família. Aquest tipus, per exemple, a veure... no es pot dir absentisme, no?, perquè si enlloc d'arribar a les deu arriben a les deu no es pot dir absentisme perquè estan a l'escola, no? I això jo ho he vist una miqueta així.

Vols dir que a l'escola l'absentisme us vindria més definit per les situacions recurrents o cròniques?

Sí, una mica, exacte, molt dur, eh?

Vull dir que el que seria el tipus ben bé absentisme no el considerariu?

Home...són problemes de puntualitat...

I en el protocol vostre això és una altra tipologia, suposo?

A veure, nosaltres per exemple, si un nen doncs no arriba a les deu però arriba... a veure, sí que no és culpa seva, m'entens? Què faig jo...? (...)

No, estàvem parlant d'això, del nano que arriba tard, deies que no és ben bé absentisme.

A veure... jo un nano de primer, per exemple, tinc aquí dos casos de dos germans, un de primer i un de segon que són el Manuel i l'Emili; aquests nanos si m'arriben a les deu és que m'arriben a les deu, però a veure, no és per culpa seva, jo no puc culpar a un nen de sis anys... I a veure, el que farà serà dir-li a la mare "escolta'm, a veure, intenta això, arribar a les deu i tot plegat", però sé que si ella sinó em diu que no li sona el despertador... A veure, també ens hem de posar una mica... En situació.

No, i en algun cas, amb un nano de sisè què passa amb els DAM...? També he arribat jo a l'acord amb la mare... la mare treballa de nit i aleshores no sent el despertador...

Es que la senyora està molt cansada, és que arriba a les quatre de la matinada de fer feines per les oficines, és que a veure... Clar, no és una voluntat de ser... absentista, de negligència.. No. Aleshores com que aquí normalment s'obre la porta a les deu un altre cop, doncs si és abans o així fa un truc i diu "ara ve el nen"...

I l'obriu.

I l'obrim. Però ja hi ha un conveni, saps?, sempre busques una complicitat amb la família, evidentment, i li dones sincerament les màximes facilitats. ... Clar, perquè sinó potser aconseguiria que fos

absentisme de tot el matí. Aviam, jo prefereixo doncs que un nano m'arribi a les deu i estigui tot el dia aquí a l'escola que no pas que no vingui.

El protocol aquest general de zona el teniu des de fa molt de temps?

No, jo és que a veure... jo ara estic buscant una cosa que en principi ... no l'hem feta servir... No hem tingut necessitat... I ara he de buscar on dimonis he deixat aquest paper perquè estava preparat precisament per fer-lo servir, però no hi ha hagut necessitat perquè en aquest cas... jo si un cas si el trobo ja te l'enviaré...

Sí, et deixo un fax ...

Perquè aquesta nena de sisè doncs que té relacions amb l'EAIA, no?, jo el que he fet és trucar a l'EAIA i dir "a veure si la veus i li dones un truquillo", i llavors el truquillo aquell que li dóna a la família dóna resultat i torna a venir una temporada. I és una cosa així... perquè són casos puntuals, gràcies a Déu no en tenim excessius.

Ja.

M'entens? I sempre s'han pogut resoldre així. Com que aquesta noia la seva mare està a la presó i l'EAIA se'n va fer càrrec... i ara torna a estar amb la mare, perquè estan aquí en un pis, però és clar, és el primer any que torna a estar amb la mare, i...Tot just hi ha aquest rodatge, aleshores hi ha aquesta comunicació directament amb... amb l'EAIA, sí.

Ja. Quina percepció teniu de com ha anat variant l'absentisme, si és que ha anat canviant, en els últims anys? O no teniu massa percepció de canvi? És més o menys l'absentisme de sempre el que teniu?

És que et dic jo... nosaltres hem tingut molta sort, eh?, perquè vull dir... no... vull dir a veure, tenim molt pocs casos, vull dir, d'absentisme, però molt pocs casos, vull dir...

Ja. No és allò que diguis... ha augmentat o ha disminuït amb la Reforma? Perquè ara ja no teniu setè i vuitè.

No, tampoc... és que no... No, és que tampoc en teníem, nosaltres no en teníem.

No?

No, per això dic, nosaltres... No, si amb això hem sigut molt feliços a l'escola, o potser els altres estan fins al gorro però no, els nostres nen són molt feliços a l'escola, són els reis del mambo...

Expliqueu-me breument així quin tipus de mesura general feu d'acollida de l'alumnat quan comencen a P3, la primària...? A la família sobretot, eh? Sí, Comenteu el reglament de drets i deures i aquestes coses, no?

Sí, a veure, es fa una reunió abans de començar el curs en general amb les famílies de nou incorporades. I després es fan entrevistes personals. Amb els...una de general com a les famílies de...nova incorporació. Però entrevistes personals, aleshores se'ls hi diu la manera que... el que han de portar els nanos, els drets i deures dels alumnes... totes les instruccions, eh?, i es fa de forma personal.

Però això es fa al començament de setembre, llavors és molt maco perquè llavors també et vénen els primers i vénen amb el nen, no? I això ho fa la tutora de P3, llavors clar, doncs el nen ja coneix l'aula, la tutora ja els explica doncs on tenen els jocs, on tenen els contes, on tenen les coses... Però això ho fa ella família per família.

Família per família, i després en començar, el primer dia de curs, doncs deixem entrar a les mares fins a l'aula, no?, evidentment, i a més a més no és un mestre sol sinó que són dos mestres que els divideixen els primers quinze dies fins que hi ha menys problemes de que si ploren, que si tal...

Clar, clar.

I deixem que... això sí, que les famílies tot el primer trimestre... que les mares portin els nens fins a dintre i estan... no és que s'estiguin a l'aula, perquè hi ha un moment que se'n van... Llavors a patir del segon trimestre doncs ja comencem a dir bé... fins a aquí al pati, eh?, perquè el nen ja... i a més el nen ja està totalment ambientat. I sobretot això, la psicòloga o la mestra d'educació especial està juntament amb la tutora. A fer seguiment.

Nanos i nenes d'incorporació tardana en teniu?

No.

Teniu nens pertanyent al col·lectiu gitanos?

Síii.

Déu n'hi do.

No massificat, no és allò... per això volia diferenciar, doncs ara a veure, deu o onze... No, dinou nanos, vam contar.

I quants nanos teniu a l'escola?

Uns noranta-cinc... però estan... no concentrats, o sigui, estan disseminats no estan concentrats, m'entens?, no fan de clan, diguem-ne. No hem tingut mai... sempre n'hem tingut a aquesta escola, quan era privada també...

Sempre.

Sempre n'hem tingut, de nens gitanos, i no hem tingut mai cap problema.

Aquesta era una escola del CEPEPC

Sí, però vull dir que sempre hem tingut nanos gitanos. Clar, és que sí, te'ls porten... i ja està.

I d'altres col·lectius? Magrebís, paquistanís...?

No... bé, ara de Magrebins en tenim un parell, que són els..., sí, i no sé si és Magrebí exactament, si és Siri o una cosa així.

No, és del Marroc.

És del Marroc?

Sí, i ara ens ha vingut un nen de la Índia.

Però no n'heu tingut gaire, pel que dieu.

No, no...

No, també hem tingut... vam tenir una nena xinesa, no?

Sí...

Però fa anys, vull dir que no n'hem tingut gaires.

No n'heu tingut gaires?

No, no.

Ja. Algun tipus de... bé, amb les famílies que... bé, totes les famílies suposo que a P3 vénen, en aquesta acollida que els hi feu?

Sí, sí.

O hi ha famílies que no vénen?

No, no, vénen. Vénen.

I algun tipus de mesures específiques amb les famílies... bé no, clar, perquè a P3 casos d'EAP no n'hi ha perquè tot just comencen...no?

Exacte.

I a primària, de nova incorporació a primària?

Se'n produeixen molt poques. Molt poca.

Ja. Alguna comissió específica per tractar el tema de l'absentisme a l'escola o no teniu tal volum de problemàtica com per tenir una comissió...?

No, no.

Ja. Expliqueu-me una mica què feu quan es detecta un cas d'absentisme... bé, intenteu posar-vos en contacte amb la família. Bé, d'assistència així irregular de manera continuada diguem-ne, no? Us poseu en contacte amb la família, i si la família no respon?

Bé, doncs llavors, diguem, hi ha tots aquests passos, no? O sigui, si la família no respon tens... hi ha les dues vies legals, no? Per una part és l'informe a l'inspector conforme aquesta família no existeix, i l'altra és els Serveis Socials.

I utilitzeu les dues alhora?

En alguns casos ho hem hagut de fer, però ja et dic, jo és que... a veure, t'ho torno a repetir, és que el problema no ens ha arribat, diguem-ne...

Ha estat una cosa puntual i en aquell moment has respost.

Ja. I la comunicació a Inspecció... és que tinc la impressió... és una impressió, sinó em corregiu, que normalment hi ha més comunicació

directa amb Serveis Socials... no ho dic per la zona tampoc, eh?, sinó per altres realitats que he pogut conèixer, que no directament a Inspecció.

No, a veure, la via Inspecció ...seria la forma legalista, és la forma legalista i de... diguem-ne , de curar en salut, diguem-ne...

Exacte, de curar en salut, ara, és allò de dir..., això està notificat, però vull dir efectiu, efectiu doncs és els Serveis Socials, perquè normalment tots aquests casos que tens tu de nanos que són absentistes són nanos que també Serveis Socials ja els porta, perquè coneixen les famílies i coneixen la problemàtica i aquestes coses, o sigui que potser és més efectiu...

Serveis Socials, perquè és més proper.

Però en canvi amb l'altre és legal, t'has de curar les espatlles, perquè si al nano li passa alguna cosa... te les carregues.

Clar, ja. Amb Serveis Socials us veieu de manera regular?

Sí, sí.

Perquè suposo que a part de l'absentisme hi ha altres problemàtiques.

Sí, ens veiem regularment. Sí, regularment. Lamentablement seria un servei que seria molt eficaç si la gent de Serveis Socials doncs tingués una estabilitat en el treball, però és que no...

No la tenen?

No, perquè quasi cada any te les canvien i llavors has de tornar a començar de nou. Clar es que et canvien d'assistenta i llavors has de tornar a explicar l'historial de nou i tot plegat. M'entens?, que és una miqüeta poc operatiu per això, a vegades. Ara, per un cas puntual o així evidentment sí.

Perquè que hi ha dues assistentes amb les que treballeu de forma regular?

Hi ha l'assistenta referent, i després n'hi ha del gitano de la zona, i de l'altre... un altre...vull dir a veure, tens dues o tres persones de Serveis Socials. A més a més poc estables.

I a més una altra cosa, a veure, fa dos anys que nosaltres estem en el programa de Compensatòria, i aleshores doncs sí, aquesta persona sí que ve regularment un cop a la setmana a l'escola. És la C. M que és molt bona professional...i és molt eficient...és molt eficient. O sigui que amb ella, diguem, tots aquests casos... doncs això, de nanos que tenim amb problemes, ella està al cas de tot i ella també moltes vegades ens ajuda a vehicular, no? Per exemple, diem mira... doncs no sé, el cas aquest o del Cristian o de la Tània... llavors doncs ella ja fa els passos als Serveis Socials, o sigui, és una persona que...

Fa una mica com de medidora?

Sí, sí.

No, no, vull dir, que... medidora i al mateix temps com a part també.

Com a part, no?, perquè ja et diem, una persona que és molt, molt

competent, molt. Estem molt contentes.

Des de fa un parell d'anys, dius?

Sí.

Dos, tres anys.

Aquest és el tercer any.

Suposo que la compartiu amb altres CEIPS de la zona.

Sí, sí.

Sí, sí, perquè ella diguem només ve un cop a la setmana. Però ella em sembla que fa la Compensatòria a totes les escoles d'atenció educativa preferent d'aquí la zona. Em sembla que ho fa ella, la Carme ... em sembla que sí que les porta, perquè...

Al Ceip

O també... em sembla que també va al Ceip o a vegades...

Amb el tema de l'absentisme us costa que faci alguna intervenció?

Qui, ella?

Ella, ella. Home, ella està informada de tots aquests casos...

Home sí, perquè ella... sí, està informada i si és necessari doncs gestiona amb Serveis Socials una... o una reunió tripartita, o fins i tot s'ha intentat amb resultats negatius aquest any... però no era per absentisme, per altres casos amb altres coses... el quadripartita: famílies, assistent social, escola i Compensatòria... Vull dir, nosaltres estem molt contents. Molt, de la seva funció.

El protocol aquell que teniu però no és de Compensatòria, no és elaborat per la persona de Compensatòria, és de Serveis Socials...

Espera, mira, veus? Això, ara ho he trobat, és que...

Anaves pensant a on estava...

Sí...

Aquest és un protocol però del districte?

Sí.

En el qual teniu també la definició de nanos amb risc de marginació social, no?

Sí, llavors per exemple aquí també... doncs, veus? També hi tenim la definició de l'absentisme, eh?

Ah, sí mira, jo aquí també ho tinc.

Sí, exacte.

Que és el mateix?

Sí, és el mateix. El que passa és que aquest és per l'escola, el fem més personalitzat. No sé, si això t'interessa a tu...

Oh, sí, perquè així ja com a protocol de zona el tinc com a referent, també. I per tant... hi ha una cosa que no t'he preguntat... d'aquesta llista que passeu setmanalment...

No, no, diàriament.

Bé, diàriament...

Cada dia al matí, eh?

Feu algun tipus de buidat o alguna cosa o no? No... detecteu els casos i aleshores la trucada telefònica...?

A veure, per exemple... buidar no sé en quin sentit... a veure... és que és mensual, eh? Sí, però diguem que és mensual, eh?, nosaltres la llista és cada mes. Ara, buidat no en fem, perquè a més els mateixos nanos... pensa que aquí això és molt de barri, no?, i a vegades diuen "ui, no, avui no vindrà el Siscu perquè està malalt", després ve la mare, et truca i et diu "és que el Siscu està malalt." Clar, a veure, és que a aquests nanos els conec, saps?

Teniu algun mecanisme per tal que la família respongui per tal de justificar l'absència? Altrament dit, a què atribuïu que les famílies responguin tan... relativament ràpid a l'hora de justificar l'absència?

A veure, nosaltres el que sí... però no, el que sí que per exemple és una cosa que es remarca moltíssim, eh? Tan a la circular informativa com a començament de curs es remarca molt, molt, molt tan els horaris com tan això, vull dir que si un nano doncs falta, o a través de l'agenda o que ens truquin per donar-nos... per ...per justificar. I això a les reunions de començament de curs a l'aula es torna a matxucar moltíssim, saps?, o sigui que és una cosa que els nanos aquí des de P3, ja ho saben les famílies que s'ha d'avisar a l'escola i s'ha d'avisar al menjador...

El menjador us serveix com a recurs contra l'absentisme?

Mira, en algun cas sí. Especialment amb els nens gitanos. Sí, perquè... el menjar és gratuït, així de clar, doncs mira, els va molt bé tenir el menjar gratis, saps?, perquè si no... no menjarien.

El tenen 00% gratis, no paguen res? O paguen una cosa simbòlica?

Una cosa simbòlica que són cinquanta pessetes al dia. Cinquanta pessetes... Per àpat, eh?, vull dir que és molt simbòlic. Però també és un compromís, eh?

Quan un nano absentista torna... suposo que s'ha donat algun cas de retorn després d'un període...llarg

Aleshores nosaltres el que fem sempre és citar a la família, o sigui que quan torna el nano ha de venir amb el tutor, eh?, i amb el pare, vull dir, per donar una explicació a l'escola, això sí. Vull dir, això sí que ho tenim controlat, home, és que sinó...Seria allò... és que ho has de controlar d'alguna manera, no?, i els pares han de tenir un compromís amb l'escola. Llavors és quan et donen alguna excusa, però

bé, però almenys han hagut de venir a donar la cara, almenys t'han vingut a això, a donar la cara.

Que us reporta ser Centre d'Atenció Educativa Preferent?

A veure, si tinguéssim molta matrícula ... un mestre de més, però com que tenim poca matrícula resulta que ens treuen un mestre, sí, o sigui que en realitat no. Llavors ara, aquest any, he vist que podia aconseguir algunes sortides gratuïtes, eh?, aquest any, és la primera vegada i és el segon que som escola d'atenció preferent. Però no masses, eh?, vull dir alguna coseta i fora d'això res més. Les beques menjador, que són una mica més altes.

Què necessitariu que no teniu, com a CAEP?

Doncs mira, necessitariem més gent, o sigui, que ens donessin mestres, més personal, sí.

Més que més recursos econòmics, fonamentalment personal?

Personal, sí.

Perquè quantes mestres sou?

Ara som tretze però l'any que ve serem dotze.

Sí, us en treuen una? Bé, en relació a l'absentisme el Departament d'Ensenyament juga algun paper, alguna cosa...?

No.

O us dóna algun suport?

A part del mestre de Compensatòria, que òbviament... però a part d'això no.

Amb l'EAP... suposo que ve un cop a la setmana, fa el dictamen i treballa amb els nanos...?

Fa el dictamen, intervé a l'aula, treballa amb els mestres i amb els tutors, i treballa amb l'equip directiu, amb la Mercè... N'estem molt contents. Però molt, eh?, és una excel·lent persona, una persona boníssima i fa una tasca boníssima per l'escola. A l'escola ens va molt be, eh?

Sí?

Sí, però molt, eh?, molt. N'estem molt i molt contents.

Vosaltres us heu trobat amb casos que els dictàmens de l'EAP són inferiors al nombre de nanos que realment serien susceptibles de ser dictaminats?

Bé, és clar, ells tenen uns criteris i és clar... Però vull dir... són uns criteris que estan dictats pel Departament d'Ensenyament, vull dir que no han fet aquests criteris ells. I per exemple l'EAP sí que se n'adona, que hi ha nanos amb diferents problemes que no estan tipificats en aquests criteris, però ell també... doncs s'ha d'ajustar als criteris que li dóna el Departament, no? Això sí que l'EAP ho veu.

Amb Inspecció, a part de la visita que pugui anar fent...?

La Inspecció mira, fa les reunions...

Quines reunions?

Amb els directors.

Ah, sí...

Sí, normalment amb una periodicitat bimensual o una cosa així, ens trobem tots els directors de la zona...

De primària?

De primària, sí.

I és d'alguna manera també iniciativa de la Inspecció, aquesta reunió que feu, o era vostra?

Sempre la convoca l'inspector aquesta reunió...

Sí, sí, però...La iniciativa d'aquestes reunions va ser de la zona, de l'equip d'educadors de la zona, i aleshores ja s'ha convertit en... una reunió regular.

Amb l'EAIA també em deïeu que teniu relació quan hi ha nanos amb, diguem-ne, situació particularment greu...?

Sí, sí, exacte.

I amb la DEGAI?

També n'hem tingut.

Alguna...

Sí, sí.

I amb... bé, i amb Serveis Socials també em comentàveu el tema de les educadores.

Sí.

M'havien parlat de l'assistència d'una parella de guàrdies municipals que treballaven el tema de l'absentisme en la zona fa uns anys.

Fa uns anys, sí, Però això ha desaparegut.

Sí, ara ja no existeix.

Quines demandes faríeu, d'una banda a l'Administració Local i d'altra banda a l'Administració Educativa, pel que fa al tema de l'absentisme?

A veure, a mi em sembla que aquí el que hi juga moltíssim són els Serveis Socials. Molt, a mi em sembla que sí, diguem-ne, en les mancances aquestes... I a vegades els Serveis Socials el que tenen és que si són famílies que no tracten aleshores no en volen saber res, i aleshores aquí és on s'hi hauria d'incidir, eh?, vull dir a vegades hem demanat ajuda amb famílies que no vénen però que no són casos de serveis socials, eh? I aleshores ... jo crec que haurien d'implicar-se més. És que pensa que algunes famílies, a les pautes que marca Serveis

Socials, doncs tampoc estan disposats a involucrar-se. Eh?, perquè si una persona o a una família li dius ... tu has de venir o has de fer això... a famílies de per si força desestructurades... aleshores, si no segueixen les pautes que els hi marca Serveis Socials, aleshores ells també prescindeixen, saps?

Ja. Vol dir que queden desateses algunes famílies?

Moltes famílies queden desateses.

Però famílies que serien susceptibles de ser beneficiàries de Serveis Socials?

Sí, sí... Però si Serveis Socials diguem té una política, vull dir... els hi diu a les famílies, per exemple, no sé, "si no feu aquests cursos ...no us donarem el PIRMI o...", a veure, els hi posa com unes pautes doncs perquè ells estiguin atesos per Serveis Socials, però és que hi ha quantitat de famílies que tenen tants problemes i tenen tantes coses que passen dels Serveis Socials. Llavors quina resposta, els Serveis Socials? "Ah, com que aquesta família no segueix les nostres pautes ens en desentenem." Per tant et dic que s'hauria de fer molta més força amb totes aquestes famílies i amb el que és... amb el que són els Serveis Socials, eh?

Sí?

Jo penso que sí. O sigui, que Serveis Socials perquè una família no segueixi les seves pautes no els atenen, a mi em sembla. I la realitat és aquesta, saps? Bé, diguem-ne la realitat que nosaltres veiem d'aquí l'escola. Per exemple, l'any passat ens vam trobar amb un cas que va ser bastant lamentable, no? Al final de curs saps que et donen les beques de llibres pels nanos, no? Doncs bé, hi havia un pare que és una persona que té molts problemes i tot plegat, se'n va anar als Serveis Socials per dir "bé, doncs ajuda'm, fes-me un dictamen per poder demanar aquesta beca, ajuda'm a omplir els papers", i l'assistenta s'hi va negar. Clar, vull dir, a aquest home li vam haver d'omplir nosaltres, li vam haver de fer el dictamen nosaltres. A veure, és significatiu, no?, vull dir que també haurem d'ajudar doncs en el que els hi pertoca, saps?

Però aquest problema a què et sembla que és degut?

A mi em sembla que no hi ha una política clara dels Serveis Socials.

No?

No, de cap manera. Vull dir que Serveis Socials és un servei que... per mi ha de ser això, vull dir, ha de donar un servei, ha de donar una assistència a la gent, però mai marcar...una cosa quadrada, eh?, de cap manera, vull dir... i més sabent aquesta gent de la manera com funciona, saps? En fi... I bé, i tant en això, els llibres de text, com això de les ajudes que ens donen per colònies o...

Perquè Serveis Socials dona ajuts econòmics directes a les escoles o a les famílies?

Sí, Sí, a l'escola, a l'escola. No t'estic dient això del menjador... més que res, per exemple, ajuda a les famílies per les colònies, això sí, eh?, a això sí que ajuda. També... ha donat en pocs casos alguna ajuda a la família per llibres, eh

I aquest cas que m'explicaves és un cas puntual o és un cas que s'ha donat més vegades...?

Home, s'ha donat més d'una vegada, i a més amb les famílies que tenim aquí, pensa que són gent que són molt limitada, aleshores doncs... no sé, vull dir, si ets limitat i a sobre no t'ajuden doncs encara va a pitjor, no? En aquesta zona som... una, dues, tres, quatre escoles de... D'atenció educativa preferent. Llavors clar, evidentment hi ha un... has de treballar molt conjuntament, no?, perquè sinó t'enfoneses.

Pel que fa a la mestre de compensatòria s'ha de dir que déu n'hi do, sí, s'ha de dir les coses... pel seu nom, eh? sí, sí.

Què fa, es posa en contacte amb Serveis Socials a vegades?

Sí, moltes vegades, sí, sí.

A tu què et sembla que caldria per preveure l'absentisme escolar?

A veure, el que és fonamental i bàsic és un compromís amb les famílies.

Sí?

Evidentment, és un treball molt fort amb les famílies. Ara, si les famílies no veuen la necessitat, moltes vegades, o això, són negligents i no porten els nens a l'escola... O sigui, per mi el treball més fonamental és la família en aquests casos.

Nosaltres quan detectem situacions així d'irregularitat intentem negociar amb la família, sempre, és un objectiu de l'escola, treballem molt i molt amb les famílies, és un dels objectius d'aquí l'escola, que treballem moltíssim. El treball amb les famílies és bàsic, és que si no t'entens amb les famílies malament, i els compromisos...realment satisfactoris, eh?, en aquest aspecte... Sí

Però clar, quin tipus de compromís podeu... establir?

Home, més que res un compromís oral, eh?, el que tenim amb les famílies.

I què podeu negociar d'alguna manera amb la família...?

Home, no és que es pugui negociar, vull dir el que és important és que se'ls hi ha de fer veure...és més un treball de sensibilització...de fer-los veure lo important és doncs que el nano vingui a l'escola, lo important doncs és que el nano se'n vagi a dormir d'hora perquè així l'endemà estarà despenjat... a veure, és un treball...d'anar conscienciant. A veure, pensa que... a veure, que no és general, vull dir que són set famílies, tampoc diguem que no és... la majoria de nanos de l'escola, ni molt menys. I bé, això també és un treball que fa molt el tutor, eh?

Sí?

Sí, molt, molt.

Com són els tutors, el pla tutorial que teniu a l'escola? Com funciona el tutor o tutora, és tutor de cicle, de curs...?

Tutor de curs. O sigui, diríem, porta molt controlat el grup - classe.

I es manté durant el cicle o va canviant o...?

No, es manté, es manté.

I teniu Pla d'Acció Tutorial, el PAT?

Sí, sí, per exemple...

Digues-me cinc cèntims d'aquest PAT.

Es fa... tant a primer com a segon hi ha el que són les reunions de classe, no?, llavors doncs bé, doncs allà s'explica... els nanos diguem si els càrrecs els hi ha anat bé o no els hi ha anat bé, els projectes que tenen... no sé, com la marxa del curs, no? A partir del cicle mitjà i del cicle superior llavors existeix el que se'n diu la bústia, llavors cada nano fa una bústia de suggeriments, llavors de la setmana va posant les seves notes i això, "estic empipat perquè aquest em molesta, o no em molesta, això com ho podríem arreglar..." Llavors un dia a la setmana obrim la bústia i anem resolent una mica els problemes aquests de dinàmica de grup i de classe.

Per tant hi ha un treball a l'aula també amb els nanos.

Setmanal, setmanal.

I a part doncs suposo que un seguiment del nano així més individualitzat.

Això sí, però dic, la cosa així com ... de classe col·lectiva és un cop a la setmana.

D'aquests quatre tipus que tenim per aquí, la intervenció que feu que em descrivíeu de contacte amb la família, de buscar mesures de negociació i convèncel's de la importància i tal, i després doncs bé, si deriven cap als Serveis Socials doncs casos que... difícils de contactar i tal...

Sí, i sinó doncs ja et dic, o directament amb l'EAIA.

O directament amb l'EAIA... Suposo que tracteu l'absentisme de forma diferent, o sigui, la intervenció és diferent segons el tipus, no?

Home, clar...

Vol dir que EAIA seria el tipus tres, no?, els crònics...

Aquest tipus, sí... són aquests dos, sí, que tinc aquest noi i aquesta noia.

Un noi i una noia, tens?

Sí, sí, un noi i una noia, sí.

Que no són família?

No, no són família.

Val, són dues famílies diferents.

Sí, dues famílies diferents, sí.

I el tipus dos... que són aquests...més recorrent, aquest és el que treballau més amb Serveis Socials potser?

Aquest... sí.

I el tipus un, que és esporàdic...?

Bé, aquest és el que jo t'he posat més o menys que és això, que és per negligència familiar, el que t'explicava, que potser ben bé no és absentisme doncs perquè la mare s'ha adormit, llavors aquests nens arriben a les deu, saps?, però vull dir... aquest és esporàdic o aleatori.

O sigui, aquests tres serien nanos que arriben tard?

Sí, nanos que arriben tard o que això, o que la mare jo què sé... se'n va de festa i després no se'n recorda de portar els nens a l'escola, però a veure, és...de tant en tant?

I de nanos de minories ètniques... bé, col·lectiu gitano fonamentalment, que en teniu m'has dit com un 0%, no?

Sí, un 0%, sí. No, però aquests vénen a menjar, vull dir aquests vénen...

És el que t'anava a dir, absentisme i col·lectiu gitano està molt relacionat o és un tòpic?

No, no, vénen cada dia. I tant, sí, sí, amb aquests sí que funciona el tema menjador?. S'atipen com a lladres, està molt bé això. No, està bé...

I el nivell d'integració i participació en l'escola?

Déu n'hi do, vénen a totes les festes que fem aquí a l'escola..., ells vénen, participen, sí.

Canviant de terç, el trànsit de primària a secundària... cap a quin institut van els nens i nenes d'aquesta escola?

Sí... aquí tenim dos instituts, eh?, que és el I el IES 3.

I van a tots dos per igual?

Van als dos per igual, més al que no pas al 3.

M'explicaven des de l'altre CEIP que he estat abans de venir cap aquí que us trobeu... bé, que hi ha un pas d'informació de primària cap a secundària...?

I tant, i tant, això està molt treballat.

I teniu algun tipus de protocol de pas d'informació o alguna cosa?

Sí, una cosa que es va fer per tota la zona també, com uns informes, sí.

Ah, doncs deu ser com el que m'han ensenyat...

Sí.

Em pensava que era específic de l'escola.

No, no, es va fer per tota la zona.

Per tota la zona.

Va ser un informe que el va elaborar l'EAP fa cosa de dos anys, quan es va... quan va haver-hi això, el pas de primària cap a secundària, i vam decidir a tota la zona fer el mateix protocol, perquè així doncs ells ja saben, a l'institut, quins...quin tipus... això, de paràmetres doncs s'han de sotmetre. Clar, vull dir, si una cosa que és conjunta... per exemple, és que pot ser molt subjectiu, no?, un informe que tu facis i una escola en pot fer una altra, no?. Doncs si posem una cosa igual per tothom segur que quan arriben a l'institut tindran la mateixa informació tant si vénen d'aquí com si vénen de l'E. o com si vénen del R. C., no?, o sigui és igual, no?, això es va establir.

Què t'ho ha donat, el director del Ceip 8?

Me l'ha ensenyat, no me l'ha donat, me l'ha ensenyat, sí, perquè en tenia una còpia. Sí, l'hem estat mirant, sí, que té informació acadèmica...

Sí...

No, no el tinc, no li he demanat còpia... bé, és igual, té informació acadèmica i... és igual, l'he vist, vull dir que...

Sí, doncs ja està.

I després informació més respecte al tipus de famílies, també el tema d'absències...

Exacte, sí, sí. Però això és una cosa que diguem que va elaborar l'EAP, eh?, per tota la zona.

Passem a l'última part que és de caracterització del centre...

Sí, digues.

Tres o quatre trets que caracteritzin el centre des del punt de vista pedagògic que a tu et sembli que són identificatius del centre, de l'escola?

Ah, sí...

Saps què vull dir? Què em diries?

A veure, nosaltres des de fa molts anys que aquesta escola... pensa que des de l'any vuitanta que l'escola és catalana, i aleshores diguem, hem treballat moltíssim el que és la qüestió del país i de Catalunya, i d'arrelar la gent al país, això ho hem treballat moltíssim. Després també fem un seguiment molt individualitzat del nen, o sigui que estem molt això, nen per nen, família per família, estem treballant moltíssim.

I a nivell de mètodes a l'aula o no sé...?

Nosaltres també fa molt de temps doncs que treballem tot des del punt

de vista constructivista, i després doncs això, tenim mètodes interactius a les aules, no? Vull dir tenim... això, tenim tallers que poden ser inter-classes... bé, es fa per petits grups...

Ah sí?

Sí.

Explica'm una mica.

Després doncs per exemple els petits treballen molt per racons... clar. Per exemple, un taller interclasse, no?, per exemple, tu montes... no sé, hi ha una sèrie de tallers que normalment sempre són d'activitats manuals o d'activitats artístiques; llavors per exemple ajuntes doncs no sé, els nanos d'això, del cicle inicial, eh?, primer i segon, no? Llavors el nano sap doncs que ha de passar per tots els tallers i això es fa un cop a la setmana. Llavors diguem la cosa funciona així, eh?, i això els hi agrada molt.

Vol dir que de manera autònoma van fent les activitats?

Van passant, sí, sí. I això ho fem un cop a la setmana.

I es fa d'àrees diferents?

Normalment es dins de l'àrea de visual o plàstica, eh?, la que treballem per tallers. Però bé, toquem molts aspectes, eh?, perquè tant toquem fang, com toquem fusta, com toquem pintura com... en fi, vull dir, tots els aspectes, eh?, de l'àrea. Però ho fem així, un cop a la setmana i fem tallers.

Ja. El nivell d'implicació del professorat en la línia pedagògica del centre, si 1 fos nivell d'implicació molt baix i el 4 molt alt...?

Posaria un 4.

Posaries un 4?

Sí. El claustre està molt unit. Sí, molt, tenim aquesta sort.

Sou una escola que té bastant estabilitat de plantilla?

Sí.

Sí? No hi ha moltes rotacions de...?

No.

Ni Substitucions... o personal en interinatges?

No, no, l'escola és molt estable, molt.

Des de fa anys ja?

Bé molt, moltíssim, perquè amb la plantilla vam fer les oposicions del CEPEPC i vam passar.

Tots van passar més o menys aleshores?

Sí... home, pensa que jo porto vint-i-quatre anys aquí, eh?

Déu n'hi do.

Sí, per això t'ho dic, que déu n'hi do, sí. I a veure, aquí la gent porta una mitjana... això, d'uns vint anys, eh?, treballant aquí a l'escola.

Vol dir que coneixeu bé el barri, també, i el tipus de nanos que teniu.

Sí, això sí, ho coneixem molt bé. Aquest any, per exemple, que tenim... aquest any només tenim dues mestres, una interina i una provisional, però tot el demés són gent definitiva a l'escola.

Quantes persones teniu?

Tretze.

Ah sí, Tretze.

Per això, vull dir que... digues.

No, és que em sembla que ja m'has respost, algun exemple de com atènyer a la diversitat, però més o menys... si hi vols afegir alguna cosa...

Home, i evidentment, vull dir... si tu atens la diversitat, no sé, si tu parteixes d'un tema i per exemple treballes amb projectes de treball, doncs bé, vull dir tu saps doncs quins... on li pots demanar a aquest nano i fins a on li pots demanar a un altre nano, no?

Ja. Treballeu per projectes?

Sí, treballem per projectes, sí.

Des de fa temps?

Uf, molt!, potser des de fa deu anys que treballem per projectes, sí. I als nanos els hi agrada molt perquè es senten molt implicats.

Quin tipus de projectes teniu, perquè jo em faci una idea?

Mira, normalment als projectes es treballa moltíssim tot el que és l'àrea del coneixement del medi social i natural, són uns projectes que amb ells són molt engrescadors, no?, perquè tant els parlen de l'Antàrtida com... no sé, les coses que a ells els hi poden suggerir els volcans o...

Poden proposar temes també ells?

Sempre, sempre, el nano proposa un tema, i llavors has d'arribar a com una mica de pacte, no?, entre el tema que proposa el nen i la teva intervenció, no? Dius bé, a veure, molt bé... Per exemple, tu no pots estar tot un any doncs només estudiant els animals, no, vull dir has de veure... una part molt bé, que estudiéssim un animal, però has de diversificar. Bé, doncs a veure, ara toca treballar aquest tema, doncs a veure, però d'això què ens agradaria treballar amb més profunditat?, llavors és quan sorgeixen...

I a partir de quina edat comenceu a treballar per projectes?

Del parvulari.

Sí, tot infantil i primària?

Sí.

I en quines...? a bé, en les àrees aquelles, naturals i socials fonamentalment.

I algun crèdit interdisciplinari que treballeu també... bé, diverses àrees, de llengua i de...?

És que a veure, és que a un projecte treballes la llengua, és que tots són interdisciplinaris, els projectes de treball, segons com t'ho plantejis, no? Clar, és un treball que és molt interdisciplinari, no?, perquè a veure, estàs treballant la llengua i també estàs treballant... no se, les matemàtiques, no?, és que... aglutina molt un projecte. A veure, et centres més en aquestes àrees doncs perquè amb ells els hi és molt més atractiu, no? Clar... que no diguem la cosa sistemàtica d'unes àrees instrumentals, no?, però bé, ho treballes tot.

A classe què teniu, una mitjana de quants alumnes, de ràtio? Uns quinze...?

Sí, uns quinze, sí.

Uns quinze... I en algun moment feu desdoblament de grups o...?

Sí, llavors per exemple això ho fem a l'informàtica.

Quan feu classe d'informàtica?

Quan fem informàtica, sí, perquè ens agrada que cada nen tingui un ordinador per poder treballar...

I amb les instrumentals algun tipus de desdoblament també o no?

No. (...)

En aquests últims tres anys algun tipus d'experiència de formació així com més col·lectiva, o que hagi implicat una part important del professorat? Experiències de formació contínua o també si heu tingut algun tipus d'assessorament o alguna cosa per l'estil...

Nosaltres hem de tenir en compte això, nosaltres tenim molt bon assessorament per part de l'EAP, eh?

Sí?

De l'EAP sí, sí, tenim...

I alguns cursos de formació d'aquests que us adscriu als centres de recursos... que ofereixen els centres de recursos pedagògics?

Sí, també.

I alguna que vulguis destacar en particular?

Nosaltres... no, és que a veure, així en col·lectiu no n'hem demanat cap, per l'any que ve en tenim un demanat.

Ah, sí?

Sí.

Sobre quin tema, si no és molt demanar?

No, doncs sobre el tema... això, vull dir, trobar-nos com ens trobem amb famílies tan desestructurades, que els nanos no tenen límits, de quina manera tu pots intervenir per posar uns hàbits i uns límits a l'escola, saps?

Qüestions de disciplina i...

Exacte, que això costa molt.

Perquè suposo que amb aquestes famílies és difícil, no?

Molt, molt, molt.

Allò... que sàpiguen entrar, sortir... comportament.

Sí, perquè... no sé, coses tan bàsiques, no?, no les saben aquests nens, has de dir "no, això no es fa, això així no", saps? Però en fi...

Què més... em sembla que pràcticament ja està, perquè la qüestió de tutoria ja me l'has explicat i si treballau per àrees o per cicles també m'ho has explicat... perquè a nivell d'organització pedagògica, ... Bé, tu ets cap d'estudis, després hi hauria la coordinadora pedagògica de què, de cicle...?

Sí, llavors hi ha una coordinadora per cada cicle.

Una coordinadora per cicle.

Sí.

Perquè a primària es treballa molt per cicle, fonamentalment.

Molt, és que és... fonamentalment és el treball de cicle el que es fa, llavors tant sí... bé, tot.

Ja. Doncs em sembla que això és tot Mercè.

Sí?. Jo no sé si això t'ho he fet bé.

Bé, ho mirem ara, si vols, si ho tens ja...

Sí, ja està, ja t'ho pots... emportar

A tu et sembla que tenir un protocol de seguiment així... tipus quantificar això de l'absentisme seria útil o et sembla que no, no és una necessitat per vosaltres tenir un protocol?

És que a veure, per nosaltres no és una necessitat, ja t'ho he explicat, eh? Llavors això no t'ho he apuntat perquè tampoc no ho entenia massa.

Els nanos recuperats?

Sí, això què serien...? Si tu entens recuperats aquests nens que arriben a les deu del matí, llavors clar... Això com ho enteneu

vosaltres, m'entens? Jo t'ho he deixat en blanc.

Del tipus quatre també en teniu, absentisme d'aquests que en deien d'aula o de passadís o...?

Sí.

En teniu un cas.

Un cas, sí.

I aquests serien... aquests tres serien els casos d'absentisme no recuperat, diguem-ne, els durs.

Exacte, aquests sí, són els casos aquests que t'hem explicat, que són amb els que estem en contacte amb l'EAIA.

Aquests tres serien els de les deu del matí...

Aquests tres són els de la mare que està... que podríem considerar-los recuperats, tot i que no de nou a deu, però sí a partir de les deu...?

Sí, és això.

I aquest tipus quatre?

Aquest tipus quatre... és que és un nen que segons quin mestre té no el pot suportar a la classe, té un caràcter molt difícil, llavors...

I llavors què feu, el poseu amb un altre mestre o...?

Aleshores aquest nen jo no sé si posar-te'l aquí o què, perquè aquest nen se'n va a l'aula de reforç aleshores. O sigui, a veure, sols no els deixem... A veure, ... no deixem fora a ningú però... De tant en tant passa, això.

No, ja, ja. Molt bé, doncs em sembla que això és tot. Sí, perquè... nanos de dictamen quants en teniu vosaltres? Això t'ho he preguntat...?

Ara t'ho dic això.

Gràcies, heu estat molt eficients, no comptava en emportar-me'l avui, eh?, realment... Es tractaria de saber quants en teniu, i d'aquests quants serien susceptibles... no, què dic... Quants serien susceptibles amb independència que tinguin dictamen, o no?

Perquè aquests nanos d'alt risc social, aquests que dèiem... em podries fer un percentatge?

Doncs bé, pots posar un 0%.

I de dictamen?

De dictamen... però aquests són nanos molt durs, eh?, és que pensa que aquí només posen els dictàmens que són molt durs. En tenim quatre. Això no vol dir que aquí... el que dèiem abans, no? (...) L'escola té quatre nanos de dictamen i un 0% de nanos que podríem considerar alt risc social. Com a informacions rellevants d'aquesta escola cal dir que en primer lloc m'han rebut la directora, Maria Teresa i la cap d'estudis, Mercè, i només entrar m'han dit que disposàvem de mitja

hora perquè a dos quarts d'una havien d'anar al claustre. Però de fet l'entrevista l'hem acabat a dos quarts de dues. La directora, la Maria Teresa, se n'ha anat al claustre però la cap d'estudis finalment, tot i que d'entrada era potser la persona més reticent, s'ha quedat fins a dos quarts de dues.

IES 1

(Presentació de l'estudi)

Identificació dels interlocutors:

- 1: Coordinadora pedagògica
- 2: Professora d'Educació Compensatòria

1.- Aquest és un centre de nova creació, aquest és el quart any. Això el que significa és que nosaltres vam començar amb tercer d'ESO, i era un tercer d'ESO que venia de tota Barcelona.

- Sí?

1- Sí, de tota Barcelona perquè encara no s'havia implantat la Reforma i llavors venien alumnes que no havien aprovat al setembre... bé, llavors van venir. L'any passat també, i els de quart d'aquest any. Això què vol dir? Que nosaltres per una banda tenim els nostres alumnes que ja van començar la Reforma, que són del barri, que això sí que és important, i que són dels nostres centres vinculats, que arriben fins a tercer, no? Que són primer, segon i tercer.

- Ja, ja.

1- I després tenim el grup de quart que és un grup que es va anticipar a la Reforma, que a més és un curs que nosaltres l'any passat teníem dos tercers i aquest any es va omplir a un quart més, i llavors això vol dir que tenim tres quarts. Això per què? Pels repetidors i gent que venia de tot arreu, per tant jo penso que potser fins i tot en fer l'estudi s'ha de marcar una mica el que són els nostres cursos del barri i el que és el quart, que té una problemàtica una miqueta diferent, i això també es nota en l'absentisme.

- Sí?

1- El nostre absentisme, el més elevat és a quart.

- Ah sí?

1- Sí. Però no ho podem tractar de la mateixa manera perquè són nanos que tenen ja setze, disset, i fins i tot divuit anys. Perquè són nens que ja vénen de... i llavors el tema ja el tractem d'una altra manera, fem derivacions a programes de garantia social i etc. I de l'altra banda tenim el primer, el segon i el tercer d'ESO que sí que són alumnes ja els centres vinculats i que ja van començar la Reforma.

- Ja, ja.

1- En quan a les característiques que té aquesta població, doncs és una població molt diversificada, amb moltes minories ètniques... Perquè a veure, si el CEIP 1 és molt multicultural a nosaltres ens vénen majoritàriament els alumnes del CEIP 1 i el CEIP 1 té com vint-i-dos ètnies diferents...Doncs això vol dir que nosaltres tenim aquesta problemàtica... no problemàtica, aquesta realitat, no problemàtica, aquesta realitat.

- Sí.

1- Llavors tenim un alumnat molt diversificat en aquest sentit, tenim alumnes magrebins... bastant, ara... l'estadística la tenim feta però ara en aquest moment... si t'interessa ja te la buscaré... Però són

alumnes que ja d'alguna manera porten molts anys aquí, que ja s'han escolaritzat aquí, porten... la primària ja la van fer al CEIP 1 o al CEIP 2, i que amb les seves característiques culturals estan integrats. Després tenim un grup també cada vegada més elevat de dominicans, perquè aquí, a Ciutat Vella, hi ha una comunitat importantíssima de dominicans. Que no és una col·lectivitat que presenti absentisme.

- No?

2- No.

1- No, no en presenta. I després doncs en tenim d'altres ètnies, no? Del país... bé, majoritàriament podem dir que a primer, segon i tercer tenim un 60% d'alumnes...

2- De fora.

1- ... de fora, eh?, d'alumnes de fora, eh? Després... a veure, una altra característica del nostre alumnat és que és un alumnat amb una problemàtica social específica, eh?, o sigui, és un alumnat amb moltes dificultats econòmiques i socials. Això va fer que nosaltres en el moment de plantejar-nos com treballàvem, l'ajut dels Serveis Socials és molt important. Perquè moltes vegades una de les característiques d'aquest alumnat és que no hi ha família, no?, (...) la família és molt molt complicat, molt difícil, no? Llavors clar, tot això després ja t'explicarem com ho hem anat solventant. En quan als alumnes, alguna cosa més (li pregunta a la professora de compensatòria)

2- El que ella està dient, no?, del matis important, que penso que és el que fa treballar aquest centre de manera diferent, bé, aquest i molts, no?, d'una manera específica per atendre a aquests alumnes, és que són de diferents minories ètniques però sumat amb una problemàtica social important, aviam...

1- Clar, a veure, no estem parlant d'alumnes amb problemes, per ser de determinades minories ètniques sinó d'alumnes amb problemes en la mesura que tenen una desestructuració important. Clar, no és... quan parles que hi ha una concertada que hi ha tants alumnes també estrangers... però a veure, de quin, d'on, no? Si el pare és el que està a l'empresa no sé quantos... clar, això també s'ha de mirar, eh?

- Perquè els alumnes de quart... els de quart n'hi ha tres quarts?

1- Sí.

- Hi ha, de repetidors, un quart de procedència del conjunt de Barcelona i...?

1- No, a veure, de repetidors o de... bé, estan... sí, sí, podríem dir de repetidors.

- I després el grup dels nanos que procedeixen de tercer del institut?

1- Sí, sí.

- Per tant, de l'entorn de... diguem-ne del barri, i després un quart de procedència del conjunt de Barcelona?

1- Sí, no, be, ja no són... o sigui, venien de tercer, però ja no són de tercer del barri, perquè ja venien d'un tercer que també s'havia anticipat a la Reforma. O sigui que nosaltres quan vam fer el que és el pla d'acollida n'havíem de fer dos, el de primera acollida (de fora del institut) i el pla d'acollida pels de tercer. Aquest any ja no,

eh? Però clar, l'any passat els nostres alumnes de quart van començar amb nosaltres a tercer, mentre que els de fora venien del sistema antic, eh? Llavors teníem dos tercers i a més ja et dic, a quart se'n va crear un més per repetidors.

Has de mirar una cosa, que aquest centre per la seva ubicació va molt bé, perquè té la línia de metro i el tren, llavors a nosaltres ens ve molta gent de Sants, molta gent de l'Eixampla, i venien gent per exemple que havien fet segon de BUP i que no se l'havien tret i que per tant podien venir a fer el quart d'ESO. Per tant, els repetidors fins i tot de BUP, llavors el tema de l'absentisme a nosaltres francament és completament diferent, o sigui, el seguiment que fas a aquests nanos... no estàs darrera d'ells perquè ja tenen molts disset i divuit anys, eh?- En canvi amb els "petits" sí que realment és important en aquest sentit.

- I el centre té quatre anys d'antiguitat...

1- Sí.

- ... i tot el professorat què sou, professorat de comissió de servei?

1- A veure, primer va començar aquest institut amb tres tercers, i va començar amb tothom en comissió de servei, i la junta directiva també, va ser una junta nomenada per la delegada. I en aquest moment la junta directiva sí que és en comissió de servei, però hi ha més del 50% del professorat que és de la casa, eh? Perquè ja al segon any van sortir places definitives, i aquests dos anys estan sortint les places. O sigui que sí que en un primer moment sí que va començar amb un professorat que tothom estava en comissió de servei.

- Alguna cosa més sobre el que és el centre...?

- No

- Bé, ja podríem començar...Cóm definiu l'absentisme?

1-Bé és ella, no?, la que d'alguna manera ho porta (es refereix a la professora de compensatòria). El que passa que nosaltres també des del centre ho anem treballant. També hem de dir que no hi ha gaire absentisme, perquè també hem de dir que els tutors maxaquem molt. A veure, aquí es fa un seguiment bastant intens. Bé, ella t'ho pot dir, no Es que realment estem a sobre, els tutors hi estem bastant a sobre, i per tant hem de dir també que l'absentisme és un absentisme diferent al de primària, nosaltres tenim absentisme a primeres hores...

2- Per hores.

1- Per hores...

2- Falten a primera hora i s'incorporen a la segona...

1- Sí, perquè clar, no s'aixequen, però per què? Perquè no hi ha famílies darrera, no s'aixequen perquè la mare també està dormint, i llavors vénen perquè estan bé a l'escola i s'ho passen bé, llavors vénen a l'escola. Però clar, arriben a les 10:30 o a les 9:30, no?, Aquest sí que seria... Llavors nosaltres, quan vam detectar aquest problema, nosaltres el que vam proposar a la mestra de Compensatòria és una mica fer el seguiment d'aquesta primera hora. Llavors ella, al primer trimestre sobretot, que és quan més... quan més hi ha.

2- Sí, jo vaig fer la pauta de(...)de treball, no?, i sobretot es tracta de treballar els hàbits amb els nanos. I clar, al primer trimestre durant la primer hora, a les 8:30, passo control per totes

les classes. Amb les llistes, i el professor doncs em diu qui falta, amb el qual automàticament a les 9:30 faig la trucada de "toque" a les famílies, amb el qual... amb aquest "toque" fet així molt intensivament al primer trimestre pràcticament es pal·lia, no? perquè el que queda... perquè d'alguna forma ja són crònics en el sentit que passen més coses...

1- Els que queden són sobretot crònics

2- Amb el qual, al principi solventes, amb una primera intervenció així... és això que està dient la MAR, no? O sigui, la gent que s'adorm, que no sé què, que li dona mandra, que vénen a segona hora... I el que et queda són els nanos que a part del problema d'absentisme en tenen molts més. Llavors et queda... es redueix en tres o quatre, com a molt, que ja són nanos que has de treballar amb els demés indicadors de risc que tenen, no?

- I això ho fas des d'aquest any?

1- No...

2- No, o sigui, jo és el tercer curs que estic aquí.

1- Ja és el tercer curs.

2- Al primer curs ens vam haver d'inventar mútuament, entre el centre i nosaltres... bé, com a programa, quines estratègies de treball coordinar, perquè... Bé, també Compensatòria actuava quasi per primera vegada en la secundària, nosaltres provenim més de primària.

- Ja, sí.

2- I la consigna de la secundària va ser també una mica... doncs s'ha d'anar, però què, per fer què, no?, llavors...

1- És que és diferent, a veure, un nano ve sol, no l'ha de portar la mare, llavors l'absentisme a secundària és una història completament diferent, no?

- És més el nano

2- Clar, a veure, per això ja et dic que no, hi ha nanos que sí que falten i que estan mirant la tele a casa, però veure, ja és una altra història, diferent del nen petit és el pare o és la mare que l'ha de portar.

1- Nosaltres tampoc, el que no tenim aquí, és una minoria que és molt absentista que són els gitanos...que són molt absentistes, i nosaltres no en tenim. A veure, és més... per exemple, a Sants en trobaràs molts.

2- Sí. I al Besòs també.

1- També, però aquí no, aquí no...

2- Sí, els companys meus que treballen a la zona de Sants i tal és el que més treballen, la ètnia gitana, en canvi nosaltres aquí no ho coneixem gaire.

1- No, no.

2- Dos, tres... i que no són absentistes tampoc, eh?

1. A veure, nosaltres també quan... ara que podem treballar amb els centres de primària, quan fem el traspàs, quan fem el traspàs de

primària, ... que ella també hi està, hi està la professora de Compensatòria, ja ens passa d'alguna manera la informació dels alumnes que ja són absentistes a primària, eh?, llavors d'alguna manera sí que hi ha... ja sabem els alumnes que tenen potser aquesta problemàtica. I a vegades canvien, eh?, a vegades canvien, moltes vegades són alumnes... per això que et dic, no?, perquè com que ja vénen sols ja poden... són més autònoms, no?, allò... "a pesar de la família viene."

2- Sí, sí, a vegades és així, és veritat.

1- Llavors eren una alumnes que nosaltres els teníem en absentisme i en canvi doncs després és un absentisme reconduït. Llavors ella és el que fa, o sigui passava i passava... trucava a casa, no?, llavors...

2- A veure, en aquest tema el que sí que val la pena dir és que jo he sigut i sóc, suposo que l'any que ve també, un primer punt de col·laboració. O sigui, perquè cobreixo el buit que potser els professors no ho poden fer perquè han d'anar d'una classe a l'altra. Jo sí que puc fer la intervenció de primera hora i les trucades posteriors. Llavors cobrint aquest buit... diguem que és una dinàmica de col·laboració, que faig que posteriorment aquests casos que ja són preocupants, no, que parlàvem ara... O sigui que cobreixo un buit que durant el primer trimestre va molt bé de cara al professorat perquè tenen la relació, que després els hi passem, dels alumnes que alerta, no?, que a veure quin tipus d'absentisme estan produint. I després ja el propi centre, que això sí que jo ho dic perquè val la pena dir-ho, al llarg d'aquests anys... o sigui, s'ha creat el seu propi circuit intern de control. O sigui, que jo he estat una persona que ha col·laborat i col·labora en un primer moment, però després el propi centre, des del mateix tutor o professor que fa la trucada i que va perseguint el tema fins a arribar al que seria la carta ja de citació dels pares, i quan ja s'han cobert tots els passos és quan ja intervé Serveis Socials. I després parlariem de la Comissió Social, no?, però que sí que el centre ara ja, des de l'any passat, ha madurat molt en tot aquest tema d'intervenció, no només d'absentisme sinó de risc, i ho té com molt controlat a nivell de la Comissió, no?

- Ja.

2- Llavors el mateix professor també és conscient i treballa molt bé perquè fa la primera intervenció, la primera trucada, i quan ja ha cobert tots els passos, passa a ella com a coordinadora pedagògica, i quan ja arriba el cas als Serveis Socials és que el centre ja ha cobert tot el que pot fer.

- Ja, ja.

1- El que... a veure, a mi també m'agradaria dir que per exemple amb el cas de quart, que són alumnes més grans i que ja pots dir... tenir la mesura aquesta del raonament de règim intern, que amb tantes faltes d'assistència doncs si un expedient o el que sigui. Però clar, amb aquests nanos és una mica... no té sentit, no?, si no vénen aquí, obrir-los un expedient per falta d'assistència i enviar-los a casa, realment no té... no té sentit, no? Llavors hem de treballar amb una altre sentit...

- Una altra lògica?

1- Amb una altra lògica i intentant... a veure, per exemple el tema fins i tot de la derivació, o sigui, nosaltres... jo també, nosaltres som conscients que tenim, hem tingut, dos o tres alumnes que no hi ha hagut manera! Que el centre no disposa d'una infraestructura i d'una manera de treballar perquè realment l'alumne pugui venir a l'escola, perquè les mares no hi són o no tenen cap tipus de responsabilitats sobre els nanos, llavors els nanos es queden a casa veient la tele.

Vénen aquí però no tenen els estímuls, s'avorreixen, no els agrada, llavors no vénen. En aquest sentit nosaltres quan això ja ho veiem, que és molt evident, i ja hem parlat amb els educadors de carrer i amb tothom, doncs també treballem... doncs per algun tipus de centre que treballa més l'absentisme. Per exemple, aquí a Ciutat Vella, no sé si has escoltat parlar de l'existència d'un centre... que fins i tot seria bo que visitéssis...mira, ho tinc aquí... mira, carrer Aurora...

- Aurora?

1- Sí, 13 A.

- I què és aquest centre?

1- Mira, aquest centre és un centre privat, és una mica particular. És un centre que té una vinculació cristiana, no?, una escola... amb un esperit en aquest sentit, no? No és una UEE, de moment no funcionava com una UEE perquè aquests alumnes havien d'estar... és a dir, estaven matriculats a l'institut, és com si fos una part de l'escola CAL i Llavors què feien?, treballaven amb grups d'alumnes molt petits, de deu, no És un centre concertat d'ensenyament obligatori, d'una associació vinculada al col·legi CAL, eh? Això vol dir que no és... no era una... no funcionava com una UEE. Què oferien? Una adaptació curricular específica, una atenció personalitzada, un nivell d'intervenció. És a dir, treballen per que aquesta gent vagin a l'escola. Grups molt reduïts i però amb alguns alumnes ho tenen molt difícil, molt complicat, són alumnes que l'absentisme és perquè hi ha moltes altres causes o altres històries. Llavors a veure, nosaltres per tant, quan hem... Per una part la de Compensatòria treballa, truca a casa, nosaltres si veiem... si el tutor veu que no hi ha manera ni forma tampoc que els pares vinguin, li has enviat les cartes... Perquè això sí que ho fem, notifiquem als pares les faltes d'assistència, però els hi és igual, les cartes no les tornen signades i no hi ha... A veure, perquè això va bé quan ja és una estructura familiar estable, no?, i que te la tornen, i que truques i t'ho agraeixen, però aquí no era el cas. Llavors, quan nosaltres detectàvem que hi havia un cas així doncs ella, la mestra de Compensatòria, o jo, o el tutor, perquè a vegades també és qüestió que la cosa sigui més ràpida, ja ens posem en contacte amb els Serveis Socials. Això una mica va així. Al començament va sortir com una cosa més espontània, cada vegada que nosaltres teníem un alumne que no hi havia manera de treballar aquest tema i que no venien els pares, ens posàvem en contacte amb els Serveis Socials del barri. Llavors aquest any el que vam fer és la Comissió Social; la Comissió Social consisteix en que un cop al mes ens reunim. Ens reunim l'educador de carrer, la mestra de Compensatòria, la psicopedagoga de l'EAP, la psicopedagoga del centre, la coordinadora de primer cicle i la coordinadora pedagògica. En aquesta reunió es tracten i es parlen dels temes, és a dir, els alumnes que tenen un seguiment social, eh? O sigui, nosaltres d'alguna manera dintre del que és la nostra tasca i organització del nou personal... perquè clar, quan jo vaig agafar el càrrec, que va ser el segon any de coordinadora i jo estava aquí, es va presentar la de Compensatòria, la de l'EAP, l'educador de carrer. A veure, això si realment vols que tingui... que es rendabilitzin tots els recursos, s'ha de donar una mica d'organització i s'ha de treballar una mica per veure cadascú com està, no? Llavors d'alguna manera els que són del nostre, els que són recursos externs però que treballen amb nosaltres, que és l'EAP i Compensatòria però que són del Departament, i els recursos externs de fora del centre com són els educadors de carrer o ja, quan no hi ha un educador de carrer, a l'EAlA.

- Sí.

1- Clar, això nosaltres ho hem hagut de treballar molt perquè a veure, nosaltres no és que en tinguem molts, però podem tenir alumnes que no

tinguin... o sigui, que la tutela no estigui clara. A veure, no és que diguis que me'n vull enterar o que no, però a veure, a nosaltres... si a mi un alumne ha de tenir una autorització per una sortida... Has de saber qui. Qui és el que m'ha de... qui és el tutor?

1- És que nosaltres hem tingut alumnes que han tingut un buit legal tremends que estaven a la DGAI, o sigui que és la Direcció General la que... i em va venir una carta de la directora signada perquè aquest nano sí que podia anar a la sortida, i a més amb compte, perquè a vegades aquesta gent té uns pares que..., però de lleis i tal també se les pesquen... O sigui que una mica has de... t'has de cobrir, no?, i has de saber qui és el representant legal que té aquesta família.

- Ja, ja.

1- Doncs nosaltres per això què fèiem? Això, una vegada al mes ens reunim, tenim el llistat d'alumnes que tenen un seguiment social, aquest llistat ella l'està treballant, ja teniem la informació de primària, que ja nosaltres...be, tot això és el que nosaltres recollim des de primària, no? És a dir, nosaltres les intervencions les... qui és el referent de l'educador de carrer, quin és el representant legal... Nosaltres primer teníem pensat fer només una reunió reunint el C.A, que és el que majoritàriament tenim, C.V, GO... Sí, CV, GO, CA no, ... I llavors què passava? Que teníem els alumnes que eren d'altres districtes i com ens posàvem en contacte. Llavors l'assistenta social de l'EAP, que també ve, d'alguna manera es fa càrrec o és el referent dels alumnes que tenim d'altres barris.

- Ja.

1-No?, si nosaltres tenim un alumne que és de la Barceloneta, llavors li diem a ella i ella és la que d'alguna manera es posa en contacte o fa d'intermediària amb altres perquè sinó clar, nosaltres hi hauria un moment que (...) Primer pensàvem només fer una reunió al mes i ho vam haver de partir, perquè teníem tants alumnes amb seguiment social que no hi havia manera. Llavors què fem? Amb aquests nanos cada mes passem la llista, no? Si... doncs "fulanita ha faltado, fulanito tal", doncs... i des d'aquí veiem que no hi ha manera ni forma i que el tutor ja ha trucat i tal i no hi ha manera, doncs és l'educadora de carrer, la que estableix contacte amb la família Bé, li dona un "toque". A vegades moltes famílies d'aquestes tenen PIRMI o estan pendent de beques... Però t'haig de dir que realment el nostre absentisme a l'ESO és poc. Però ja et dic, perquè s'està molt al darrere. I si és un absentisme que ja no es pot controlar, que no hi ha manera... que no hi ha manera, no?, o el mateix tema del Caballares?, que no hi havia forma que vingués, doncs s'intenta... O l'Alfonsito que tampoc venia, doncs s'intenta fer una derivació cap a un tipus de centre que treballin ja més aquest tema i que el nano hi vagi a gust, no? Per exemple, una UEE del casc antic que també treballen molt bé, que treballen més amb el tema tallers, les motos... I clar, és un aprenentatge com eren abans les escoles - tallers. Ja et dic, per això... O sigui, a l'últim extrem, i també t'haig de dir que fins i tot teníem un nano que vam trucar a la Guàrdia Urbana i estaven desesperats, i la veritat és que no ens han donat resposta.

- No?

1- No. Et dic que és un cas de tots, eh?, és un cas que realment... i la fan anar a aquesta que ja va fer els setze anys, que aquella nena ja va marxar, vull dir ja tenia... ja era molt gran, ja va venir gran... no era alumna nostra ni del nostre barri, era del Clot... Ja va venir gran el que passa és que havia de repetir. Però ja et dic, jo he estat preguntant, he estat preguntat així als tutors i de... I no són absentistes del tot (...)COR! la DOL COR! - Que estuvo en... que se fue a València, que es gitana, sí. Però mira, veus?, en aquest

curs, aquest és una nena que ja ha deixat... que sí, que no ve, no hi ha manera... També el MAX MED, aquest nano és de Santo Domingo i va venir nou, el tutor li va donar molts "toques" perquè està aquí amb el pare... Els dominicans són una historia, eh?

- Sí?

1- Els dominicans estan... són absentistes... Per una part no donen problemes, per una altra part també hi ha nanos que no han... les mares, vénen amb les mares, les mares estan treballant, cuidant una anciana o en cases treballant tot el dia i tota la nit, llavors els nens estan sols. Ara va venir l'altre dia un nano a matricular-se que porta dos anys...

- L'altre dia?

1- Sí, a matricular-se pel curs vinent, que porta dos anys aquí i no ha anat a escola.

- Què dius?

2- Sí, sí...

1- Perquè la mare... o sigui, porta aquí treballant... I el RON, te'n recordes del RON?

2- El RON? també, també.

1- També, era un altre cas... Les nenes no, les nenes són més aplicades i vénen, però els nois aquests de Santo Domingo... no és que sigui molt general però és que clar, vénen, són adolescents amb una mare que no la coneixen, s'enyoren de casa seva, de l'àvia que és el que els ha cuidat o el pare que s'ha quedat allà... Arriben aquí, la mare no hi és, es troben amb... Per això nosaltres també el que treballem e aquest sentit és no només l'absentisme en aquesta condició social sinó altres serveis, per exemple hi ha serveis de voluntaris que fan repàs per la tarda, reforç escolar, o que fan esports... O sigui, una mica vincular-los...

- Però això fora de l'institut?

1- Fora de l'institut...

1- S'ha d'intentar una mica també que vagin fent coses que els normalitzi una miqueta.

- Ja. Això vol dir que heu de tenir coneixença del recurs del territori.

2- Sí...

1- Però ja et dic, llavors moltes vegades quan ve en aquesta Comissió Social ens va bé perquè fem aquest repàs i intercanviem informació, no

2- En aquest districte l'avantatge que tenim és que hi ha molts recursos, la veritat és que és bastant privilegiat respecte d'altres, no?, perquè hi ha un munt de llocs de voluntariat...

1- No, no, és que n'hi ha... a veure, aquí n'hi ha potser més que a una altre lloc, i clar, aquí sí que...

2- Recursos n'hi ha molts, l'escola...

1- .. aquí sí que ho tens, perquè a vegades nanos que són d'altres barris nosaltres hem fet que vinguin aquí, eh?, perquè aquí sí que n'hi ha.

- Ja.

1- Però per exemple, no?, aquesta reunió del vint-i-sis de novembre, doncs anem passant... Sara Diegue: sense pare i mare malalta, averiguar si la nena treballa a casa; aquesta nena de tant en tant presenta absentisme perquè la mare està molt malalta de diàlisi i clar, quan la mare... no? No hi va cap treballador però potser caldria, no?, doncs llavors l'educadora de carrer es preocupa a veure si hi ha d'anar un treballador. Passar al tema de l'assistència social, revisar si continua anant al CAPIB, que fa en el temps lliure... Això significa que s'ha de buscar algun recurs. El Cabri, bé, aquest ja no el tenim però aquest... cita familiar des de l'escola i des del SS, dels Serveis Socials... Ens va costar tant que van haver d'anar a casa seva els educadors de carrer. Clar, això nosaltres no ho farem... Això és feina seva, no?, d'alguna manera... no del tot, però a vegades és quan ja ... aquest nano venia, no faltava, no... el problema era les coses que feia quan venia... és que a veure, aquest nano va arribar de l'Atlas recién arribat, no parlava res de català ni castellà, no havia estat escolaritzat, és a dir no sabia ni llegir ni escriure... i a més a més amb problemes conductuals...

2- Amb conductuals, sí, amb conductuals sí.

1- Amb baralles i tal, i era horrorós, no es podia treballar. Quan va començar la TAE, que és un taller perquè aprenguin la llengua amb deu nanos no ho podien resistir. No, no, van dir que no, que no, que no podia estar allà, llavors li vam... va anar a una escola molt petita de primària que clar, aquests nanos moltes vegades... La secundària, encara que vulguis normalitzar i... no és, té una estructura que és complicada, i això és el... A veure, això quan es va fer i es va començar al sisè, no al setè, això s'havia de preveure, a veure, són petits encara. Nosaltres què vam fer al segon any? Vam treure tots els crèdits variables del primer trimestre, però vulguis o no encara tenen molts professors... Clar, els hi costa, en canvi la primària per la seva estructura és molt més senzilla, i aquest nano... Però no aquest, va costar, no?, A més no hi havia traductora... Ah, no, i aquesta també és una altra història, a vegades hem de trucar al traductor...

2- Ah, sí...

- Perquè no us enteneu ni amb la família, clar.

1- No, ni amb la família, llavors a vegades per fer aquesta reunió, perquè vingui, has de trucar... que vingui la família, que vingui la traductora, que si...

- La traductora de quin servei és, de qui depèn?

2- És un servei...

1- Mira, no, no, hi ha un servei social...

2- ... que ara, aquest curs, el Departament ha normalitzat.

1- Sí.

2- Clar, és que també es van posant recursos sobre la marxa, no?

- Ja, ja.

1- És la realitat, no..

2- Aquest any per sort en aquest districte a nivell experimental el Departament va fer que l'EAP fes una entrevista inicial amb aquests nanos d'incorporació tardana, i a més a més molts són sense alfabetitzar perquè... però clar, per fer aquesta entrevista inicial ha de venir un traductor o traductora que són entitats o associacions de... a vegades dels mateixos col·lectius d'immigrants però que tenen un conveni amb el Departament d'Ensenyament i cobren per fer aquesta feina...

1- I cobren, perquè és clar...

2- Perquè abans ho feien sense cobrar...

1- Sense cobrar...

2- Llavors ve aquí el senyor o la senyora amb una signatura del centre, de la direcció, va al Departament i cobra. Llavors clar, amb aquesta entrevista inicial com a mínim saps com està d'alfabetitzat amb la seva pròpia llengua, i és una informació de primera mà que al centre li va molt bé perquè sap per on començar amb aquest nano, no?, perquè abans començaven tots... Abans aquesta entrevista inicial la fèiem nosaltres, el tutor ...

1- No sé si te'n recordes el primer any, sí, ...el pla d'acollida nosaltres què vam fer... o sigui, el pla d'acollida del primer any doncs això, no?, vam fer que cada professor entrevistés a deu nanos i tot el professorat havia d'estar implicat en aquesta... en aquest pla d'acollida, des del catedràtic que donaria batxillerat i que no tingués el primer ...

2- Sí, sí.

1- Sí, va ser un criteri que a veure, d'alguna manera tothom havia de saber quin és el nostre alumnat, perquè un dia o altre... a veure, jo sóc de secundària, però em vindrà aquest alumnat perquè són de la nostra casa, no? Llavors ens vam plantejar això, no?, que tothom havia d'intervenir en aquesta primera acollida. I llavors ho vam fer... però clar, vam dir "però és que no...", vam trobar que ni... és que ni això, perquè no sabien res de castellà ni de català.

2- Clar, després també és desesperant perquè te n'adones que són nanos que a part de tot això d'alt risc i tal i de problemes econòmics mil, molts no estan quasi escolaritzats per dir-ho així, no? Amb el qual quan el traductor o la traductora els hi feia un dictat de dues línies en la seva pròpia llengua i ja veies que tampoc ho feien, no?

- Ja.

2- Amb el qual bé, doncs el panorama de treball és immens.

1- A veure, el que podríem... et podríem comentar, per exemple, amb el tema aquest de l'absentisme, perquè és que ja veus que a nosaltres ens sobrepassa, no és el tema de l'absentisme el que ens preocupa. Són altres temes, però sí que és veritat que et podríem comentar del tema de l'absentisme... perquè sí que és un tema representatiu, que va ser una nena que quan va fer...

2- Sí, sí, i també, perdona, es torna a reproduir en una altra nena del Pere Vila.

- Sí?

1- Clar, per això ja et dic, que això s'ha de... Aquesta nena quan va fer els catorze anys el pare va dir que ja no venia.

2- Això també passa en les cultures... determinades cultures que..., que ja no venia. Llavors aquesta nena tenia moltes ganes de venir, ella tenia moltes ganes de venir, vèiem com venia a buscar al germà... al germà, i ella no venia. Clar, llavors aquest tema s'havia de... I una altra nena també... la Minsrim a quart.

2- Ah, sí.

1- Eh?, la Minsrim a quart. I llavors vas ser tu i els Serveis Socials...

2- Sí, vam ser,,, sí, Serveis Socials, la traductora, que és la noia que va intervenir varies vegades aquí i tal, no? per parlar amb el pare. No va venir lògicament el pare a cap de les entrevistes. El vàrem trucar per telèfon, el pare pel telèfon... l'altre dia a la traductora més o menys en pla diplomàtic li va dir que no tenia cap problema, però el fet és que l'endemà...No venia. La nena no venia. A més era com una situació molt "dramàtica" perquè la trobàvem aquí a la porta i "que quiero venir, i que no sé què, i per què no em dones classes particulars...", una situació d'aquelles que deies bé... i clar, no? Finalment després de dues o tres trucades de la mateixa JUJ, te'n recordes de la JUJ?

1- Sí, i la Rosa també va intervenir, vull dir que...

2- La Rosa també va intervenir, vam anar amb Serveis Socials.

- D'on era aquesta nena?

1- Era magrebí, del Marroc.

2- Magrebí. Sí, és una de les que ara està aquí.

1- Sí, i a més, o sigui...a més que està aprenent bastant, eh?, dintre de tot..., té una actitud més positiva. I clar, i fer-li entendre al pare que aquí la obligatòria és fins al setze. Perquè el pare l'any passat va venir... venia perfectament, quan va complir els catorze clar, l'home estava amb l'altra història i llavors això sí que li vam haver de fer entendre.

2- A part que... ella és la gran, que ara té catorze anys Ella és la gran de dos germans que continuen, no?, que és l'Omar, que té onze o dotze anys, que jo també l'agafo al CEIP 2, i el més petit de tots que ara està a primer, no? Llavors els nanos cap problema, han vingut sempre, no? Bé, jo crec que el tema es va resoldre finalment amb un avis de la ROS i del PE, els dos educadors...

1- Sí, sí, van anar a casa i van...Els van anar a trobar i els van explicar que és d'aquest país i que... i que bé, que no podia ser. Llavors el senyor va dir doncs que vale, no? I ara s'està reproduint una altra vegada aquest cas saps amb qui? amb la germana del X, amb l'Asha. A quart, és que el pare ja t'ho vaig dir que és molt tradicionalista, el pare és un imà...

2- De cop i volta... veus?, el que fan és això, que de cop i volta la nena ja no ve a l'escola, ara porta una setmana i no han notificat res. I el que se sap és perquè els altres amics i tal comenten que l'Asha ha marxat al Marroc o a... no sabem si ha marxat al Marroc o a França o senzillament està a casa, eh? Clar, llavors és un problema una mica delicat, perquè aquí el que nosaltres sempre diem és que es necessita no només la intervenció d'un intèrpret sinó alguna persona que pugui fer d'intermediari a nivell cultural fins i tot, no?

- Una figura d'un mediador cultura?

1- Sí, sí, explicar-li el que té..., que aquí... Explicar-los-hi que els pares vénen a l'escola... Perquè clar, ells no estan acostumats a anar a l'escola, no?

2- Això també és un altre tema.

1- Explicar-los hi que els pares han d'anar a l'escola, que quan el tutor els truca hi han d'anar...i això...

1 El pare de x sap parlar castellà. No, si l'home dintre de tot és bastant educat, vull dir ... molt educat.

2- Sí, no, si és un senyor que... el que passa és que ell el dia que... bé, per una intervenció que no ve al cas d'un acompanyament que jo vaig fer amb el seu fill a l'escola aquesta que comentava la MAR allò que has d'agafar el tren a Les Planes doncs vas parlant, no i ell em va dir "vostè sap que jo...", bé, parlant d'una altra forma, "jo sóc integrista" i tal i qual, com tontejant-me, "vostè sap de què va?" I jo "doncs no, no, si usted me explica..." Vaig pensar... que m'expliqui ell, no? Així de pas...

1- Ah, ¿te dijo que él era integrista?

2- Sí, sí. Dic, així de pas el que jo sé més el que m'han explicat... Sabré dues coses, no?

1- Sí, sí, ja ens ho havíem mirat perquè el nen portava, al llibre de ciències, portava tatxades les imatges dels cosos nus, bé, d'algun cos.

2- Sí. Clar, integrista, però sobretot el que em va remarcar molt és que era imán, no?, i que això significava doncs això, una jefatura determinada i tal. I bé, em sembla perfecte, no?

- Què implica això?

2- O sigui imán, segons el que ell em va explicar... Clar, aquí la cosa està molt aculturada, no?, en el seu país seria diferent. Però aquí la mesquita que sembla que té més cos és la que està al carrer Hospital, que és un pis d'aquells grans... Perquè nosaltres, les dones, no podem entrar en aquella mesquita, només entren els homes. Del nostre programa de Compensatòria l'única persona que va a la mesquita és el CIAU que és home, no?, nosaltres no podem visitar-la. Però bé, és un pis molt gran que l'han fet mesquita i està tenint molt pes dins de tota la comunitat d'aquí, i hi ha varis imáns per districtes, també s'han una mica organitzat així. I és la persona a la qual la gent li va a demanar consell dintre del seu codi d'actuació, no? Clar, llavors quan ell m'explicava això, bé, doncs jo intentava una mica diplomàticament de dir "bé, però vostè llavors ja sap les lleis d'aquest país" en quan al tema que ens ocupa de l'escolarització i tal i qual, també és bo que si una persona treballa aquí i viu aquí faci les coses d'aquest país, perquè si jo marxés al Marroc m'hauria d'adaptar allà. Ah, perquè sinó! Dius "sí, sí, o sigui que si vostè assessora i aconsella no els ajudarà molt", li venia a dir d'una altra forma, diplomàticament, "no els ajudarà molt si no s'informa una mica de què implica l'escolarització aquí", no? Llavors parlàvem del seu fill, que havia d'estar fins als setze anys i tal, que clar, com que és un noi no tindrà problema, però és clar, l'Asha que és l'altra noia, que li continua, però de moment ja no acaba el curs.

- No?

2- Bé, de moment ara porta una setmana que no ve

1- No, i l'altra cosa que ja et dic, mira que tenim... nosaltres tenim un sector important de magrebins, però no s'han presentat gaire perquè ja et dic, els altres que tenim de l'escola, que en tenim un grupet a tercer que venia del CEIP 1, que són maquíssims, que porten unes notes molt bones, aquests nanos no falten i estan bastant integrats i res. Ara, tenen molt clar el Ramadà, ho fan tot i tenen...

- I els divendres no falten?

1- No.

- No?

1- No, no. Fins i tot l'altre el dia del "cordero", la festa del "cordero", que van faltar molts, ell no va faltar. O sigui que estan..., són nanos que estan bastant integrats.

- Ja. Segueixo una mica el guió, perquè m'heu explicat moltes coses que ja han sortit però per no deixar-nos coses... Vosaltres teniu una definició establerta d'absentisme, així consensuada o no?

2- Com a centre?

- Sí.

2- No ho hem parlat, però sempre per treballar, com a criteri, partim de que es considera absentisme a partir d'un 25% de faltes mensuals. Entre el 15 o el 20%, eh?, he dit 25 però és entre el 15 i el 20% a nivell mensual. Aquí ja podem parlar d'absentisme, eh?

- Ja, i... bé, a part d'aquest control que tu vas començar ja fa anys, no, a fer...? Pel primer trimestre.

2- Sí, aquest és el tercer curs. Nosaltres ho fem regular... nosaltres a classe tenim unes graelles setmanals i el tutor... i el professor arriba, apunta les faltes, i després el tutor fa el recompte, que li passa a la cap d'estudis. Això ho fem, però ja et dic que aquestes són les faltes puntuals. Que nosaltres també hem detectat... per exemple sí que hem detectat...nosaltres hem detectat algunes faltes dels alumnes a la tarda.

- Sí?

1- Si ... que és una altra cosa que també falten, perquè es queden mirant la tele...

- Passeu el control pel matí?

1- I per la tarda cada hora.

- Cada hora

1- Cada hora. I després hi ha el buidat setmanal que fa la tutora

- I feu algun tipus de registre mensual...?

1- Sí, es fa un registre i es passen, i aquestes faltes d'assistència... o sigui, per tant ho tenim legislat pel reglament de règim intern que a les tantes faltes d'assistència s'enviarà el primer avís, segon avís o tercer avís, i en el cas d'absències reiterades fins i tot es pot obrir un expedient per faltes d'assistència. O sigui, per una part hi ha el que és el control absentista doncs més legislat, per dir-ho d'alguna manera, que això ho fa el tutor, ho passa a la cap d'estudis i si hi ha un nombre determinat de faltes

d'assistència que és un alumne que no... que ja és de quart o molt determinat, fins i tot es pot obrir un expedient.

- Ja.

1- Eh?, que la sanció doncs vindrà donada per l'instructor o ja la normativa del decret de drets i deures dels alumnes, eh?, això per una banda, no? Això serien doncs els alumnes aquests que es queden a casa, que... però clar, són els alumnes que són vagos, que no els hi agrada i que... A veure, nosaltres a quart el que hem fet moltes vegades és buscar una derivació a programes de Garantia Social, perquè ja són nanos que tenen més de setze anys i són nanos que ja poden... Per exemple, teniem unes alumnes a quart que han començat ara fa poc un programa que es veu que estan contentes, d'aquí del casc antic, de venta i dependentia, eh?

- Ja.

1- Llavors nosaltres ho fem setmanal, a les notes de l'alumne ve comptabilitzada al final de l'avaluació també li comuniquem al pare, perquè a vegades et falten i poden fer una campana, evidentment. Ara, a última hora, que falten normalment això es posa també, a les faltes d'assistència. I el tutor també a vegades fas... vull dir, j...a veure, jo he sortit d'una classe i he vist que a mi no m'han vingut a una classe de la tarda i me n'he anat i he trucat.

- Sí?

1- O sea, he montado un cirio por no sé, porque has tenido a la madre cinco minutos, però a veure, sí, és la manera de controlar aquesta gent que se'n va a fer campana.

- Ja, ja.

1- Clar, sí, perquè és un "tope." Es, que se'n van de "juerga"? No? Un dia es van escapar tres, doncs clar, vam trucar, l'altre dia teniem aquí als pares... Ara, aquest alumne que no hi ha manera i que la mare sap que està mirant la tele i que no ve, això no es soluciona. El crònic, crònic, mira, nosaltres tenim dos o tres casos com és la IRE PEL i algun més que un dia sí, un altre no, després... I la mare et ve i es posa a plorar, i t'explica totes les seves penes i totes les seves depressions, no és una cosa que es soluciona.

- Però aquest control així tan dia a dia i tal i tant insistint, aquesta actitud fins i tot de sortir de classe i trucar, això és una cosa que no és generalitzable, o sí?

1- En quin sentit?

- Entre la resta del professorat.

11- A veure, no perquè ja et dic que nosaltres això el que vam dir que ho feia és ella. Per nosaltres sí que vam dir que això era important, però el professor no podia, no podia sortir de classe i començar a trucar. El control sí, el passar llista sí, ho fa el professor, eh?, i la setmana.

2- Jo la centralitzava al primer trimestre i part del segon, i vam donar prioritat al primer cicle de l'ESO, sobretot primer i segon.

1- Sí, sí. I ja et dic, i si detectes un cas...és que això és una escola molt petita, això... a veure, no es pot... com es podria dir... o sigui, nosaltres tenim dos-cents trenta "i pico" a l'ESO, és petita, a veure, nosaltres tenim cursos de vint-i-quatre o vint-i-cinc, dos